

T.C.
BAŞBAKANLIK
DEVLET ARŞİVLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
Osmanlı Arşivi Daire Başkanlığı
Yayın Nu: 33

Dîvân-ı Hümâyûn Sicilleri Dizisi: IV

12 NUMARALI MÜHİMME DEFTERİ

(978-979 / 1570–1572)

< Özet-Transkripsiyon ve İndeks >

II

ANKARA–1996

Proje Yöneticisi

İsmet BİNARK

Devlet Arşivleri Genel Müdürü

Proje Sorumluları

Necati AKTAŞ

Devlet Arşivleri
Genel Müdür Yardımcısı

Necati GÜLTEPE

Devlet Arşivleri
Genel Müdür Yardımcısı

İsmet DEMİR

Osmanlı Arşivi Daire Başkanı

Yayına Hazırlayanlar

Hacı Osman YILDIRIM

Vahdettin ATİK

Murat CEBECİOĞLU

Muhammed SAFİ

Mustafa SERİN

Osman USLU

Numan YEKELER

Dizgi-Mizanpaj

Yakup YILDIRIM

Baskıya Hazırlama

Murat ŞENER

Metin ŞEN

ISBN. 975-19-1613-5 (Tk. no.)

975-19-1615-1 (2. cilt)

12 NUMARALI MÜHİMME DEFTERİ

(978-979 / 1570–1572)

< Özet-Transkripsiyon ve İndeks >

II

İ Ç İ N D E K İ L E R

	<u>Sayfa</u>
İÇİNDEKİLER	V
HÜKÜMLERİN ÖZET VE TRANSKRİPSİYONLARI	1-273
İNDEKS	275

HÜKÜMLERİN ÖZET VE TRANSKRİPSİYONLARI

[Yev]mü'l-İsneyn, fî 4 Cumâde'l-evvel, sene: 979

716

Padişah bu sene Edirne'de kışlayacağından Edirne'ye varıncaya kadar yolların temizlenip tamir edilmesi, gereken yerlere köprüler yapılması ve herhangi bir sıkıntıya meydan verilmemesi.

Yazıldı.

Silahdârlar kethudâsına virildi. Fî 28 Ra., sene: 979

Edirne'ye varınca yol üzerinde vâkı' olan kâdîlara hüküm ki:

Hâlâ sa'âdet ü ikbâl ile bu kış mahrûse-i Edirne'de kışlamağa niyyet olunup şimdiden yollar ayırtlanup tathîr olunması lâzım olmağın silahdâr[laru]mdan Hasan bin Hüseyin ta'yîn olunup irsâl olunmuşdur. **[Buyurdum ki:]**

Vusûl buldukda, her birinüz mukayyed olup taht-ı kazânuzda vâkı' olan yolları tathîr eylemek için kifâyet mikdârı âdem ihrâc eyleyüp yollar[ı] pâk ü tathîr eyleyüp bataklık u çökük olan yerlerde ağaçdan köprüler binâ itdürüp ve [al]âmetler vaz' idüp ve alâmetlerin birbirine karfîb vaz' itdürüp bir vechile tedârük eyleyesiz ki, yolda usret ü muzâyaka çekilmeli olmaya.

717

Padişah bu sene Edirne'de kışlayacağından Istabl-ı Âmire atları için Edirne'deki voynuklardan yirmi altı nefer voynuk görevlendirilmesi.

Serrâclardan Alî'ye virildi. Fî 27 Rebî'u'l-evvel, sene: 979

Edirne kâdîsına hüküm ki:

Hâlâ bu kış mahrûse-i Edirne'de kışlamağa tasmîm-i niyyet olunup Istabl-i Âmirem atları mühimmi için taht-ı kazânda olan voynuklardan yigirmi altı nefer voynuk ihrâc eyleyüp vakti ile irsâl eylemek emridüp **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, te'hîr eylemeyüp taht-ı kazânda olan voynuklardan yigirmi altı nefer voynuk olıgelen âdet ü kânûn üzre mu'accelen ihrâc eyleyüp gönderesin ki, olıgeldüğü üzre istihdâm oluna.

718

Padişah bu sene Edirne'de kışlayacağından Çorlu'daki Umurca ve Kemer menzillerinde daha önceki emir gereğince Ordu-yı Hümâyûn için zahire hazırlandıktan sonra Dariüssaâde için de bol miktarda zahire hazırlanması.

Yazıldı.

Ahmed Çavuş'a virildi; İlyâs Çavuş'a ulaşturmak için. Fî 4 Cumâde'l-evvel, sene: 979

Çorlu kâdîsına hüküm ki:

Bundan akdem sana hükm-i hümâyûnum gönderilüp; "bu kış mahrûse-i Edirne'de kışlamak tasmi-i niyyet olunmağın vâkı' olan menâzilden Umurca ve Kemer'e zahîre tedârük eyleyüp mu'âvenet eylemek ve Dâru's-sa'âdetüm için taht-ı kazânda vâkı' olan menâzile dahı vâfir u müstevfî zahîre tedârüki" fermân olunmuş iken zikrolunan menâzile zahîre ihzârında ihmâl üzre olduğun i'lâm olundu. İmdi; zahîre husûsı mühimmât dandır.

Buyurdum ki:

Vusûl buldukda, te'hîr eylemeyüp Ordu-yı Hümâyûnum için emr-i sâbıkum mücebine Umurca ve Kemer'e fermân olunan zehâyiri mu'accelen tedârük eyleyüp Dâru's-sa'âdetüm için dahı emrolunan konaklarda ta'yîn olunduğı üzre vâfir u müstevfî zehâyir tedârükünde ikdâm ü ihtimâm eyleyüp ihmâlden ziyâde hazer eylesin. Şöyle ki; emrüm üzre ta'yîn olunan menâzile vâfir u müstevfî zahîre tedârük eylemeyüp ihmâlün zâhir ola, öZRÜN kabûl olmak ihtimâli yokdur. Ana göre basîret üzre olasin.

719

İstanbul'dan Edirne'ye varıncaya kadar, menzillere zahire ihrac etmeleri emrolunan kadıların İstabl-ı Âmire için yeteri kadar zahire ayırıp gönderilen hâssa sarrâclarına teslim etmeleri.

Yazıldı.

Beşîr Çavuş'a virildi. Fî 22 Ra., sene: 979

Mahrûse-i İstanbul'dan Edirne'ye varınca Halkalı ve Çatalca ve Silivri ve Umurca ve Kemer ve Rodoscuk ve Fakaraoğlu ve Hayrabolu ve Hasırcı ve Sazludere nâm menzillere zahîre ihrâcı fermân olunan İstanbul kâdîlar[1] ve Silivri ve Vize ve Rodoscuk ve İncecik ve Migalkara ve Bergos ve Ergene ve Edirne kâdîlarına hüküm ki:

Bundan akdem; "Taht-ı kazâlarınızda zikrolunan menâzile müstevfî zahîre ihrâc idüp getüresiz." diyü emr-i şerîfüm ile çavuşlar irsâl olmuştur. Zikrolunan zahîreden İstabl-i Âmirem için kifâyet kadarı zahîre ta'yîn olunan menâzile hâzır itmek için hâssa serrâclarum irsâl olundu. **Buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, her biriniz ta'yîn olunan menâzile getürdüğünüz zahîreden İstabl-i Âmirem için kifâyet mikdârı zahîre virüp serrâc kullaruma teslim eylesiz.

720

Burgaz kadısı tarafından Burgaz ve Hayrabolu menzilleri için yeterli miktarda zahire hazırlanması.

Yazıldı.

Seğmen Mehmed'e virildi. Fî 13 Cumâde'l-evvel, sene: 979

Bergos kâdîsına hüküm ki:

Hâlâ Dergâh-ı Mu'allâm'a mektûb gönderüp; "Mehmed Çavuş ile sana gönderilen hükm-i şerîfde Hayrabolu Konağı'na mu'âvenet için ta'yîn olunan mikdârı zahîreyi ihzâr itmekde nefis-i Bergos dahı konak ta'yîn olunmağla re'âyânun tahammülü yokdur." diyü bildürmişsin. İmdi; Bergos Konağı'na mu'âvenet için Bınarhısârı kâdîsına hükm-i şerîfüm gönderilmişdür. Anunla mu'accelen haberleşüp Bergos Konağı'nun emrolunduğı mikdârı zehâyirini tedârük olunmasın emridüp **buyurdum ki:**

() vusûl buldukda, bir ân tevakkuf itmeyüp Bergos Menzili'nde hâzırlanması fermân olunan zahîreyi hâzırlayup dahı Hayrabolu'ya gidecek zahîreyi Bergos'da hâzırlayasın.*

* Hükümün üzerinde "Virilmedi." şerhi vardır.

721

Keşan kadısı tarafından Hayrabolu Konağı için yeterli miktarda zahire ile saman, arpa, otluk ve odun tedarik edilmesi.

Yazıldı.

Ahmed Çavuş'a virildi. Fî 13 Cumâde'l-evvel, sene: 979

Keşan kâdîsına hüküm ki:

İnşâ'allâhü'l-E'azz bu kış sa'âdet ü ikbâl ile mahrûse-i Edirne'de kışlamak için teveccüh-i hümayûnum mukarrer olup mâh-ı Cumâde'l-ülâ'nun on sekizinci günü teveccüh olunup sekizinci konak Hayrabolu ta'yîn olunmağın zikrolunan konağa taht-ı kazândan yüz elli araba saman ve yüz müd arpa ve iki yüz araba otluk, yüz elli araba odun ve kifâyet mikdârı sâyir zahîre tedârük ü ihzâr olunmasın emridüp **buyurdum ki:**

() vusûl [buldukda], tevakkuf itmeyüp emrolunan mikdârı zehâyiri mu'accelen ihrâc idüp ta'yîn olunduğı günde bi'z-zât sâhibleri veyâ vekîlleri ile Hayrabolu Menzili'ne getirüp narh-ı cârî üzre bey' itdüresin ki, sâhiblerine sebep-i ticâret ve Ordu-yı Hümayûnum halkına si'at-i ma'îşet hâsıl olup zahîre bâbında muzâyaka çekilmek ihtimâli olmaya. Bu bahâne ile kimesneye celb ü ahz olunmakdan ve zahîresi olmayan fukarâya teklîf ve ağniyâsına hımâyet olunmakdan hazer idesin.

722

Malkara kadısı tarafından Fakaraoğlu menzili için hazırlanacak zahireden başka Hayrabolu konağı için de yeterli miktarda zahire hazırlanması.

Alî Çelebî bir dahı yazmışdur.

İskender Çavuş'a virildi. Fî 13 Cumâde'l-evvel, sene: 979

Migalkara kâdîsına hüküm ki:

Dergâh-ı Mu'allâm çavuşlarından İskender *zîde kadruhû* ile gönderilen hüküm-i şerîfde taht-ı kazândan Fakaraoğlu Menzili'ne ihrâc u ihzâr olunmak fermân olunan zahîreden mâ'adâ Hayrabolı Konağı'na dahı mümkün olduğu mikdârı zehâyir taht-ı kazândan ihrâc u ihzâr olunmasın emridüp **buyurdum ki:**

() vusûl buldukda, tevakkuf itmeyüp taht-ı kazândan Fakaraoğlu Konağı'na ihzâr olunmak fermân olunan mikdârı zahîreden gayri Hayrabolı Konağı'na dahı mümkün olduğu mikdârı zehâyir tedârük ü ihzâr idüp bi'z-zât zahîre sâhibleri veyâ vekîlleriyle mahall-i mezbûra getirüp bu bahâne ile kimesneden celb ü ahz olunmakdan hazer idesin. Zehâyir tedârüki mühimmâtdandır; ihmâl ü imhâlden hazer idesin.

722 ve 723 numaralı hükümler arasındaki sahifeler (359, 360, 361) boştur.

[Yev]mü'l-Hamîs, fî 15 Ramazân, sene: 979, Edirne

723

Şevval'in üçüncü günü Edirne'den İstanbul'a dönüleceğinden yol üzerindeki menzillerde Ordu-yı Hümâyûn için, belirtilen miktarlarda zahire hazırlanması.

Kırkkilise[den] arz getüren Emîr Efendi'ye virildi. Fî 18 N.

Kırkkilise kâdîsına dahı mu'âvenet için yazıldı[ı].

Edhem Çavuş'a virildi. Fî 17 N.

Edirne ve Hâsköy kâdîlarına hüküm ki:

Hâlâ sa'âdet ü ikbâl ile işbu mâh-ı Şevvâl'ün üçüncü gününde mahrûse-i İstanbul'a azîmet-i hümâyûnum mukarrer olup evvelki menzil Hâsköy vâkı' olup Ordu-yı Hümâyûnum için zahîre tedârüki mühimmâtdan olmağın taht-ı kazânuzdan üç yüz müd arpa ve dört yüz araba saman ve dört yüz araba otluk ve üç yüz araba odun ve on bin akçalık etmek tedârük ü ihzâr eylemek emridüp **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, taht-ı kazânuzdan fermân olunan mikdârı arpa vü saman ve otluk u odun ve etmek ve sâyir zâd ü zevâdeden kifâyet mikdârı zahîre ale's-seviyye tedârük eyleyüp ashâbı veyâ vekîlleri ile yevm-i mezbûrda ihzâr u müheyyâ eyleyesiz [ki], bile olan askere si'at-i ma'îşet hâsıl olup ashâbına dahı sebep-i ticâret vâkı' ola ve Dâru's-sa'âdetüm için dahı kifâyet mikdârı zahîre tedârük ü ihzâr eyleyüp muzâyaka çekdûrmelü eylemeyesiz.

Hasan Çavuş'a virildi. Fî 16 N.

Bir sûreti, Babaeskisi.

Babaeskisi ile Ergene kâdîsına, kezâlik.

Beşîr Çavuş'a virildi.

Bergos ve Bınarhısârı ve Hayrabolı kâdîlarına, ale's-seviyye tedârük için.
Bir sûreti, Bergos.

şa'îr	saman	otluk	odun	nân
mü'd	araba	araba	araba	yiğirmi bin
600	600	50	500	akçalık

Ömer Çavuş'a virildi. Fî 17 N.

Bir sûreti, Çorlı.

Çorlı ve Ereğli ve Migalkara kâdîlarına, ale's-seviyye tedârük için.

Mehmed Çavuş'a virildi. Fî 18 N.

Bir sûreti, Silivri.

Silivri ve Vize ve Rodoscuk kâdîlarına, ale's-seviyye.

Mehmed Çavuş'a virildi. Fî 18 N.

Bir sûreti, Çatalca.

Hâslar ve Vize kâdîlarına, ale's-seviyye.

Bir sûreti, Halkalı.

İstanbul ve Hâslar kâdîlarına.

Kapucılıktan çıkan Mustafâ Çavuş'a virildi. Fî 16 Ramazân , sene: 979

Edi[r]ne'de vâkı' olmuşdur.

[Yev]mü'l-Hamîs, fî 15 Ramazân, sene: 979, Edirne

724

Şevval'in üçüncü günü Edirne'den İstanbul'a dönüleceğinden Ordu-yı Hümâyûn için belirtilen sayıda orducu esnaftı ihrac edilip ordubasına teslim olunması.

Edirne kâdîsına hüküm ki:

Hâlâ sa'âdet ü ikbâl ile işbu sene: 979 Şevvâli'nün üçüncü günü mahrûse-i İstanbul'a tevcîh-i hümâyûnum mukarrer olup mahmiyye-i Edirne'den Ordu-yı Hümâyûnum için dört nefer etmekci ve iki nefer bakkâl ve iki nefer semerci ve iki nefer kassâb ve üç na'lbend ve bir nefer attâr ve iki başcı ve iki berber ve iki nefer aşçı ve iki nefer eskici ve altı nefer arpacı ihrâc olunmak emridüp **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, terâhî itmeyüp Ordu-yı Hümâyûnum için zikrolunan mikdârı ordücü ihrâc idüp Dergâh-ı Mu'allâm kapucılarından olup ordücübaşı ta'yîn () teslim eylesin.

724 ve 725 numaralı hükümler arasındaki sahife (364) boştur.

725

Padişah bu sene Edirne'de kışlayacağından Edirne ve civarındaki kazâlardan, belirtilen miktarlarda zahire tedarik olunarak Edirne'ye gönderilmesi.

Edirneli İbr[â]hîm Çavuş'a virildi. Fi't-târîhu'l-mezbûr.

Kızılağaç ve Zağra-i Cedîd ve Zağra-i Atîk ve Çırpan ve Akçakızanlık ve Yanbolı ve Nevâhî-i Yanbolı ve Hâsköy ve Uzunca ve Filibe ve Tatarbâzârı kâdîlarına hüküm ki:

Hâlâ inşâ'a'llâhü te'âlâ bu sâl-i ferhude-fâlde mahrûse-i Edirne'de kışlanmağa tasmi' ü niyyet olunmuşdur. Bi-irâdeti'llâhi te'âlâ hayra makrûn olmak müyesser ola. Eyle olsa; hevâ müsâ'id iken taht-ı kazânuzdan mahrûse-i mezbûreye zahîre gelmek lâzım olmağın Kızılağaç kazâsından iki yüz elli müd arpa ve yüz kırk müd un ve Zağra-i Cedîd kazâsından üç yüz elli müd arpa ve iki yüz kırk müd un ve Zağra-i Atîk kazâsından üç yüz elli müd arpa ve iki yüz elli müd un ve Çırpan kazâsından iki yüz elli müd arpa ve yüz elli müd un ve Akçakızanlık kazâsından iki yüz elli müd arpa ve yüz elli müd un ve Yanbolı kazâsından iki yüz elli müd arpa ve yüz otuz müd un ve Nevâhî-i Yanbolı kazâsından iki yüz elli müd arpa ve yüz kırk müd un ve Hâsköy-i Uzunca kazâsından iki yüz elli müd arpa ve yüz seksen müd un ve Filibe kazâsından beş yüz müd arpa ve iki yüz elli müd un ve Tatarbâzârı kazâsından üç yüz elli müd arpa ve iki yüz elli müd un tedârük ü ihzâr olunup vakti ve mevsimi ile Edirne'ye irsâl olunmasın emridüp **buyurdum ki:**

() vardukda, her birinüz bu bâbda mukayyed olup taht-ı kazânuzdan ihrâc olunmak fermân olunan mikdârı arpa vü unı şimdiden adâlet üzre a'lâ vü evsat u ednâ i'tibârı ile re'âyâya tevzî' eyleyüp tedârük ü ihzâr eyleyüp sâhibleri veyâ vekîlîleriyle mahrûse-i Edirne'ye irsâl eylemek ardınca olası ki, ashâbına sebep-i ticâret ve Edirne'de zahîre bâbında olan muzâyaka vü zarûret def' ola. Zahîre tedârüki ziyâde mühimmâtandur; ihmâlden hazer idüp her birinüz ta'yîn olunan zahîrenün mu'accelen tedârükünde ihtimâm eyleyüp ihrâc eylemeyince olmayasız. Şöyle ki; taht-ı kazânuzdan ihrâc olunmak emrolunan zahîre bi't-tamâm vakti ile ihrâc olunmayup kusûr üzre veyâ giç gelüp muzâyaka vü zarûret lâzım gelüp her kankınızın ihmâli zâhir ola veyâhûd tamâm adâlet üzre a'lâ vü evsat u ednâ i'tibârıyla tevzî' olunmayup ağniyâsına himâyet olunup ahz ü celb olunup dahî fukarâyâ zahîre salınup zulm ü te'addî ola, aslâ beyân olunan özrinüz makbûl olmak ihtimâli yokdur; envâ'-ı itâb ü ikâba mazhar olmak mukarrerdür. Ana göre her birinüz mukayyed olup ta'yîn olunan zahîreyi vakti ile mahrûse-i mezbûreye bî-kusûr ihrâc u irsâl eylemekde dakîka fevteylemeyesiz. Bu husûs sonradan yoklanup görilse gerekdür. Şöyle ki; adâlet üzre tevzî' olunmayup veyâhûd ahz ü celb olunduğı zâhir ola, azl ile konılmayup gereğı gibi hakkından gelinmeğı muhakkak bilüp ana göre bu husûsı sâyir zamâna kıyâs eylemeyüp ve her birinüzün taht-ı kazâsından mahrûse-i Edirne'ye araba ile kaçır günde varmak müyesserdür ve her birinüz ta'yîn olunan zahîrenün ihzârında ne vechile tedârük eyledüğünüz mezbûr çavuşum öteden berüye gelürken mufassal yazup bildüresiz. Bu bâbda ihtimâm idüp kemâl-i basîret üzre **olaşız.**

Bir sûreti; Rodoscuk ve İnebâzârı ve Migalkara ve Keşan ve İpsala ve Ferecik ve İnöz ve Gümülcine ve Dimetoka ve Ergene ve Çirmen ve Hayrabolı kâdîlarına vech-i meşrûh üzre hükm-i şerîf yazılmışdur.

726 *Padişah bu sene Edirne'de kışlayacağından havâss-ı hümayûn köyleriyle diğer köylerden, Edirne'de mütemekkin kapıkulları anbarları vs. yerlerden yeteri kadar zahire tedarik olunarak uygun bir şekilde saklanması.*

İbrâhîm Çavuş'a virildi. Fî 4 Cumâde'l-ülâ

Edirne kâdîsına hüküm ki:

Hâliyâ bu kış sa'âdet ü iclâl ile mahrûse-i Edirne'de kışlamak tasmîm-i niyyet olunup zahîre tedârük olunması lâzım ü mühimm olmağın **buyurdum ki:**

Vardukda, bu bâbda tamâm mukayyed olup taht-ı kazânda vâkı' olan havâss-ı hümayûnum karyelerinde ve sâyir zü'amâ vü erbâb-ı tîmâr karyelerinde bi'l-cümle mahrûse-i Edirne'de mütemekkin olan kapum kulları anbarlarında ve ümenâ vü ummâl ve a'yân-ı şehir evlerinde ve muhtekirlerde bulunan arpa vü un u buğday ve tarhana vü bulgurdan vâfir u müstevfî zahîre der-anbâr eyleyüp muhkem hıfzidüp dahı ne mikdâr zehâyir tedârük olundu ise mufassal defter eyleyüp bir sûretin mühürleyüp Südde-i Sa'âdetüm'e gönderesin ve hâssa-i hümayûnum için ihzârı fermân olunan odun husûsında dahı hüsn-i ihtimâmın vücûda getirüp odun geldiği mahallün de kâdîlarına tenbîh ü te'kîd idüp odunu ber-vech-i isti'câl Sarây-ı Âmirem'e getirüp teslim ü îsâl ideler ve bu bâbda ne vechile tedârük eylediğini yazup bildüresin ve bi'l-fi'l Edirne'de zahîrenün si'ri ne idüğün yazup bildüresin.

727 *Tatarpazarı kazâsından toplanan zahirenin âcilen Edirne'ye getirilmesi.*

Bu dahı.

Dergâh-ı Mu'allâm çavuşlarından Mehmed Çavuş'a hüküm ki:

Bundan akdem emr-i şerîfüm mücebince Tatarbâzârı kazâsından cem' olunan zahîre mu'accelen mahmiyye-i Edirne'ye getürmek emridüp **buyurdum ki:**

Vardukda, aslâ te'hîr u terâhî itmeyüp emr-i şerîfüm mücebince kazâ-i mezbûreden cem' olunan zahîre her neyse anda komayup mu'accelen mahmiyye-i Edirne'ye getüresin. Zahîre husûsı mühimmât dandır; sâyir husûsa kıyâs itmeyüp emrolunan zahîre[yi] bî-kusûr mahmiyye-i mezbûreye getürüp ihmâl ü müsâheleden hazer idesin.

Bu dahı.

Bir sûreti, Filibe'de olan Mîrzâ Çavuş'a.

728

Padişah bu sene Edirne'de kışlayacağından Niğbolu, Şumnu, Rusçuk, Hezargrad ve Çernovi kazâlarından yeteri kadar donyağı, bal ve yağ tedarik edilerek gönderilmesi.

Yazıldı.

Dülgerçavuşoğlu Mustafâ Çavuş'a virildi. Fî 4 Cumâde'l-evvel, sene: 978

Niğbolu, Şumnu, Rusçuk, Hezârgad ve Çernovi kâdîlarına hüküm ki:

Hâliyâ sa'âdet ü ikbâl ile bu kış mahmiyye-i Edirne'de kışlamak için niyyet-i hümayûnum olup zahîre lâzim olmağın taht-ı kazânuzda bulunan yirlerden tonyağı ve bal u yağ tedârük olunup gönderilmesin emridüp **buyurdum ki:**

Vardukda, bu bâbda gereği gibi mukayyed olup mahmiyye-i mezbûre için taht-ı kazânuzdan bulunan yirlerden tonyağı ve bal u yağ tedârük eyleyüp dahı sâhibleri veyâ vekîlleri ile mahrûse-i mezbûreye gönderesiz ki, ashâbına sebep-i ticâret ve ol bâbda mahmiyye-i mezkûrede muzâyaka çekilmelü olmaya. Bu husûsda tamâm mukayyed olup ihmâlden hazer idesiz.

729

Bu sene Edirne'de kışlanacağından hâssa-i hümayûn için yeterli miktarda odun tedârük edilmesi.

Yazıldı.

Edirne kâdîsına hüküm ki ve hâssa harc emînine:

İşbu sene-i mübâreke de Edirne'de kışlamağa tasmîm-i niyyet-i âlf-nehmetüm olup hâssa-i hümayûnum için odun tedârüki lâzim ü mühimm olmağın **buyurdum ki:**

Vardukda, aslâ te'hîr eylemeyüp hâssa-i hümayûnum için vâfir u müstevfî odun tedârük eyleyüp ihzâr eylemeyince olmayasız ve ne mikdâr odun tedârük olunduğı yazup bildüresiz.

730

Padişah bu sene Edirne'de kışlayacağından zahire tedariki için emir gönderilen kazâlardan gelecek zahire vs. ihtiyaç maddelerinin Edirne'ye ulaştığında Edirne kadısı ve Südde-i Saâdet çavuşlarından Mustafa Çavuş tarafından teslim alınıp defterlerinin tutularak uygun bir şekilde muhafaza edilmesi.

Çavuşbaşına virildi. Fî 11 Ca., sene: 978

Edirne kâdîsına ve Südde-i Sa'âdetüm çavuşlarından Mustafâ Çavuş'a hüküm ki:

Hâlen bu kış mahrûse-i Edirne'de kışlanmak tasmîm-i niyyet olunup zahîre tedârüki için etrâfda olan kuzâta ahkâm-ı şerîfe gönderilüp her biri taht-ı kazâlarından eger arpa ve eger odun ve eger un ve saman u otluk ve sâyir zehâyirdür; mütehammil olduklarına göre ta'yîn olunup vakti ile ihrâc eyleyüp Edirne'ye getirüp teslim eylemek emrüm olmışdur. **Buyurdum ki:**

Vardukda, anun gibi mahrûse-i mezbûreye gelmek emrolunan zehâyir geldükde defteriyle alup kabzeyleyüp dahı mukaddemâ kışlandukda ne vechile zabt u hıfz olunmuşsa

siz dahı ana göre birer münâsib mahalde hıfzeyleyesiz ki, lâzım oldukda, defterleri taleb olunup alına.

731 *Kışlamak üzere Edirne'ye gidileceğinden ilk konak olan Halkalı'da yeteri kadar zahire vs. ihtiyaç maddelerinin hazırlanması.*

Yazıldı.

Muhzır Ca'fer Çavuş'a virildi. Fî 9 Ca., sene: 978

İstanbul kâdîsına hüküm ki:

İşbu sâl-i ferhunde-fâlde mahrûse-i Edirne'de kışlanmak tasmîm-i niyyet olunup inşâ'a'llâhü'l-E'azz mâh-ı Cemâziye'l-ülâ'nun evâhırinde teveccüh-i hümâyûnum mukarrer olup evvelki konak Halkalı ta'yîn olmağın zikrolunan menzilde iki yüz elli müd arpa, iki yüz araba otluk beş yüz çeki odun, on bin akçalık etmek tedârük ü ihzâr olunmasın emridüp **buyurdum ki:**

Vardukda, aslâ te'hîr u terâhî eylemeyüp zikrolunan menzile emrolunan mikdârı arpa vü odun ve otluk u saman ve etmek tedârük idüp ve etmeğün unın şimdiden ihzâr eylesesin ki, inşâ'a'llâhü te'âlâ varılmak karîb olduğu zamânda etmeği bişürdüp ve zikrolunan zehâyiri sâhıbleri veyâ vekîlleri ile mezbûr konağa getürdüp bey' itdüresin ki, sâhıblerine sebeb-i ticâret ve bile olanlara bâ'ıs-i si'at-i ma'îşet olup zahîre bâbında muzâyaka çekilmelü olmaya. Husûs-ı mezbûr mühimmâtıdandır; ikdâm ü ihtimâmda kusûr komayup dakîka fevteylemeyesin ve mübâşir olanlara tenbîh eylesesin ki, zahîresi olanlara mücerred celb ü ahz için hımâyet eyleyüp olmayanlara zahîre teklîf olunmakdan ziyâde hazer üzre olalar.

732 *Padişahın Edirne'ye gidişinde yol üzerindeki konaklardan hangisine hangi kadı tarafından ne kadar zahire tedarik edileceğine dair kayıtlar.*

Menzil-i Halkalı

Muhzır Ca'fer Çavuş'a virildi.

an-kazâ-i İstanbul

etmek	odun	otluk	arpa
	çeki	araba	müd
10.000	500	200	250

Sofyalı Mehmed Çavuş'a. 12 Ca.

an-kazâ-i Hâslar

arpa	otluk	saman	etmek	odun
müd	araba	araba		araba
150	150	150	10.000	150

Menzil-i Çatalca

Sofyalu Mehmed Çavuş'a.

an-kazâ-i Hâslar

arpa	otluk	saman	etmek	odun
<i>müd</i>	<i>araba</i>	<i>araba</i>		
150	150	150	10.000	150

Alî Çavuş'a virildi. 11 Ca., sene: 978

an-kazâ-i Silivri

arpa	<i>kezâlik</i>
<i>müd</i>	
32	

Menzil-i Silivri

Mahmûd Çavuş'a virildi. Fî 13 Ca., sene: 978

an-kazâ-i Vize

arpa	otluk	saman	odun
<i>müd</i>	<i>araba</i>	<i>araba</i>	
150	150	150	250

etmek ve sâyir me'kûlâtın kifâyet mikdârı
an-kazâ-i

Menzil-i Arablû

İskender Çavuş'a virildi. 11 Ca., sene: 978

an-kazâ-i Rodoscuk

arpa	otluk	saman	odun	etmek
<i>müd</i>	<i>araba</i>	<i>araba</i>	<i>araba</i>	
150	150	150	150	5.000

ve sâyir me'kûlât

Murâd Çavuş'a virildi. Fî 12 Ca., sene: 978

an-kazâ-i Ereğli

kezâlik

Menzil-i Çorlu

[an-]kazâ-i

an-kazâ-i

Menzil-i Karışturan

Husrev Çavuş'a virildi. 11 Ca.

an-kazâ-i Migalkara

arpa	otluk	etmek	odun	saman
<i>müd</i>	<i>araba</i>		<i>araba</i>	<i>araba</i>
150	150	5.000	150	150

an-kazâ-i

Menzil-i Bergos

Sübaşılıktan çıkan Sinân Çavuş'a virildi. Fî 9 Ca., sene: 978

an-kazâ-i Bınarhısâr

şa'îr	otluk	saman	odun	etmek
<i>müd</i>	<i>araba</i>	<i>araba</i>	<i>çeki</i>	<i>meblağ</i>
150	150	150	150	5.000

Mahmûd Çavuş'a virildi. 10 Ca., sene: 978

an-kazâ-i Bergos

şa'îr	otluk	odun	saman	etmek
<i>müd</i>	<i>araba</i>	<i>araba</i>	<i>araba</i>	<i>meblağ</i>
3.000	3.000	3.000	3.000	10.000

Ve kifâyet mikdârı me'kûlât dahı yazılmışdır ve "... Dâru's-sa'âdetüm'e dahı kifâyet mikdârı zahîre ihzâr oluna." diyü yazılmışdır.

Menzil-i Babaeskisi

Hüseyin Çavuş'a virildi. Fî 10 Ca., sene: 978

[an-]kazâ-i Babaeskisi

arpa	odun	saman	otluk	etmek
<i>müd</i>	<i>araba</i>	<i>araba</i>	<i>araba</i>	
150	150	15[0]	150	5.000

Mustafâ Çavuş'a virildi. Fî 12 Ca., sene: 978

an-kazâ-i Ergene

kezâlik

Menzil-i Hâsköy

Kapucılıktan çıkan Hasan Çavuş'a. Fî 10 Ca., sene: 978

an-kazâ-i Hâsköy

arpa	odun	saman	otluk	etmek
<i>müd</i>	<i>araba</i>	<i>araba</i>	<i>araba</i>	
300	3.000	3.000	3.000	10.000

"... ve sâyir me'kûlâtıdan dahı ihzâr eylesin." diyü hükm-i şerîf yazılmışdır ve "... Dâru's-sa'âdetüm'e dahı kifâyet mikdârı zahîre kadîmden ihrâc olunduğı üzre ihzâr eylesin."

an-kazâ-i

733 *İstanbul'dan Edirne'ye varıncaya kadar yol üzerinde bulunan kazâlarda toplanan zahireden hassa davarları için mirahor tezkiresi ile her konağa lazım olduğu kadar zahire verilmesi.*

Emîr-i âhûrun âdemisine virildi. Fî 14 Ca., sene: 978

Mahrûse-i İstanbul'dan Edirne'ye varınca yol üzerinde olup zahîre emrolunan kâdîlara hüküm ki:

Hâlâ bu kış mahrûse-i Edirne'de kışlamak tasmi-i niyyet olunup ol bâbda zahîre tedârûki için size ahkâm-ı şerîfe yazılıp gönderilmişdir. Ol evâmîr-i şerîfe mücebince tedârûk ü ihzâr olunan zahîreden hâssa tavarlaruma kifâyet mikdârı mîr-âhûrum tezkiresi mücebince her konağa lâzım olduğu [mikdârı] zahîre virilmesin emridüp **buyurdum ki:**

Vardukda, ihzârı fermân olunan zehâyirden hâssa tavarlarım müşârun-ileyh mîr-âhûrumun mühürlü tezkiresi mücebince ta'yîn eylediğı üzre her konağa yüzer müd arpa ve yüz otuz araba otluk u saman ve odun tedârûk ü ihzâr eyleyüp viresiz ki, muzâyaka çekmelü olmayalar.

734 *Padişah bu sene Edirne'de kışlayacağından Rumeli'deki kazâlardan emredilen miktarlarda zahire hazırlanarak Edirne'ye getirilmesi.*

Rodoscuk kâdîsına hüküm ki:

Bundan akdem sana hükm-i hümâyûnum gönderilüp; "bu sene-i mübârekeke Edirne'de kışlanmak tasmi-i niyyet olunup mukaddemden zahîre tedârûk olunup Edirne'ye getirilmek" emrüm olmuş idi. Ol emr-i şerîfüm kemâ-kân mukarrer iken henüz zahîre tamâm tedârûk olunmayup ihmâl üzre olduğun i'lâm olunmağın bâkî kalan zahîreyi dahı mu'accelen tedârûk ü ihzâr eyleyüp mahall-i me'mûra irsâl eylemek lâzım ü mühimm olduğun ecilden **buyurdum ki:**

Vardukda, aslâ te'hîr u terâhî eylemeyüp taht-ı kazândan fermân olunan zahîreyi mu'accelen bî-kusûr ihrâc eyleyüp mahall-i me'mûra mezbûr çavuşumla irsâl ü isâl eyleyüp avk u te'hîrden ziyâde hazer eylesin. Şöyle ki; sâbıkâ fermân olduğun üzre taht-ı kazândan ihrâc olunmak emrolunan zahîreyi bî-kusûr ihrâc u irsâl eylemeyüp ihmâlün zâhir ola, beyân olunan özri makbûl olmak ihtimâlî olmayup azl ile konılmayup envâ'-ı itâb ü ikâbıma mazhar olmak mukarrerdür. Ana göre basîret üzre olup emrolunan zahîreyi

ale't-ta'cîl ihrâc u irsâl eyleyüp mahall-i me'mûra irsâl eylemekde dakîka fevteylemeyesin ve bu hükm-i şerîfüm sana ne gün varup ne vechile tedârük eyledüğün yazup bildüresin.

İnebâzârı	Migalkara	Keşan	İpsala	Ferecik
İnöz	Gümülcine	Dimetoka	Ergene	Çirmen
Hayrabolı	Kızılağaç	Zağra-i Cedîd	Zağra-i Atîk	Çırpan
Akçakızanlık	Yanbolı	Nevâhî-i Yanbolı	Hâsköy	Uzuncaova
Filiba	Tatarbâzârı			

735 *Edirne'de Şehir Sübaşısı Hasan Çavuş tarafından kapıkullarından, şehir âyanının anbarlarından, havâss-ı hümayûn ve züamâ ve erbâb-ı timar köylerinden arpa, un, tarhana, bulgur vs. zahire toplanması ve defter edilip defterinin bir suretinin Südde-i Saâdet'e gönderilmesi.*

Çavuşbaşına virildi. 9 Ca., sene: 978

Hasan Çavuş'a virildi. Fî 19 Ca., sene: 978

Mahrûse-i Edirne'de Şehir Sübâşısı olan Dergâh-ı Mu'allâm çavuşlarından Hasan Çavuş'a hüküm ki:

Bundan akdem hükm-i şerîfüm gönderilüp; "Bu sâl-i ferhûnde-fâlde mahrûse-i Edirne'de kışlanmak niyyet olunup ne mikdâr mevcûd zahîre varsa der-anbâr idüp mufassalen yazup arzidesin." diyü fermân olunmuşıdı. Ol emr-i şerîfüm kemâ-kân mukarrerdür. **Buyurdum ki:**

Vardukda, bu bâbda tamâm mukayyed olup bi'l-fi'l mahrûse-i mezbûrede kapum kullarında ve şehir a'yânının anbarlarında ve ümenâ vü ummâl tâyifesinde ve muhtekirlerde bi'l-cümle kazâ-i mezbûra tâbi' havâss-ı hümayûnum ve sâyir zü'amâ vü erbâb-ı tîmârun karyelerinde ne mikdâr mevcûd arpa vü un u buğday ve bulgur u tarhana bulunursa der-anbâr idüp mühürleyüp mufassalen defter eyleyüp bir sûretin yazup Südde-i Sa'âdetüm'e irsâl eylesin. Husûs-ı mezbûr mühimmât-ı umûrdandır; onat vechile mukayyed olup kimesneye himâyet itmeyüp bâb-ı ikdâm ü ihtimâmda dakîka fevteylemeyesin.

736 *Konya'da İshak adlı şahsın evini basıp işkence eden şahısların yakalanarak küreğe konulmak üzere Südde-i Saâdet'e gönderilmesi.*

Mehmed Kethudâ'ya virildi. 21 Ca., sene: 978

Mükerrerdür; gayri cüz'e geçmişdür.

Konya kâdîsına hüküm ki:

Dârende-i fermân-ı hümayûn İshâk nâm kimesne gelüp sûret-i sicill ibrâz idüp mazmûnında; "bundan akdem Hüseyin ve Velî ve Yûsuf nâm kimesneler evin(?) basup elin bağlayup mak'adına ağaç sokup te'addî eyledüğün" bildürdi. **Buyurdum ki:**

Vardukda, mezbûrî Südde-i Sa'âdetüm'e gönderesin ki, küreğe konıla.

737

Antep Sancağı Tahrir Emini Antakya Kadısı Mahmud'un tahrir tamamlanmadan vefat etmesi üzerine kalan yerlerin tahririnin Dîvân-ı Hümayûn kâtiplerinden Merâmî Mehmed tarafından yapılması; Maliye kâtiplerinden Mustafa'nın da tahrir kâtibi olarak görevlendirilmesi.

Mezbûra virildi. 23 Ca., sene: 978

Dîvân-ı Hümayûn kâtiblerinden Adana ve Sis ve Tarsus ve Uzeyr sancakları tahrîrinde olan Merâmî Mehmed'e hüküm ki:

Bundan akdem tahrîri emrolunan sancaklardan ba'zı husûslar bâkî kalup ve Ayntâb sancağı tamâm tahrîr olunmadın tahrîr hıdmetinde emîn ta'yîn olunan Antâkiyye Kâdîsı Mevlânâ Mahmûd fevtolduğu i'lâm olunmağın hâliyâ Ayntâb sancağın dahı sen tahrîr eylemek emridüp **buyurdum ki:**

Mâliyye kâtiplerinden Mustafâ zîde kadruhû sana kâtib ta'yîn olunup mezbûr varup vusûl buldukda, tahrîr husûsında sâbıkâ virilen mufasssal berât-ı hümayûnum mûcebince zikrolunan sancaklardan bâkî kalmış nesneler varsa bi't-tamâm sen tahrîr ü tevzî' eyleyüp ve Ayntâb sancağın mezbûr kâtib ile tahrîr ü tevzî' eylesesin.*

* Hükümün üzerine çizgiler çekilmiştir.

738

Adana, Tarsus, Sis ve Antep sancaklarının tahririyle görevlendirilen Dîvân-ı Hümayûn kâtiplerinden Merâmî Mehmed'e adam taleb ettiği takdirde yeteri kadar hisar eri verilmesi.

Mezbûra virildi. 23 Ca., sene: 978

Adana ve Tarsus ve Sis ve Ayntâb kâdîlarına ve dizdârlarına hüküm ki:

Elviye-i mezbûre tahrîrine me'mûr olan Dîvân-ı Âlî-şânum kâtiplerinden Mehmed Merâmî zîde kadruhû; "tahrîre müte'allik husûslarda istihdâm için hısâr-eri lâzım idüğün" bildürmeğün **buyurdum ki:**

Vardukda, anun gibi tahrîre müte'allik yirlerde istihdâm için âdem lâzım olup sizden taleb eyledükde kifâyet mikdârı hısâr-eri koşup gönderesiz [ki,] istihdâm eyleye.*

* Hükümün üzerine çizgiler çekilmiştir.

739

Bu sene Edirne'de kışlanacağından zahire tedariki hususunda daha önce gönderilen hükümler gereğince bugüne kadar Edirne'de ne kadar zahire toplandığının cins ve miktarlarıyla bildirilmesi.

Çavuşbaşına virildi. Fî

Edirne kâdîsına hüküm ki:

İnşâ'a'llâhü[l-E]'azz bu sâl-i ferhunde-fâlde Edirne'de kışlanmak niyyet-i hümayûnum sebkât eylediğine mukaddemâ hükm-i hümayûnum ile iş'âr olunmuşdu. Ol emr-i şerîfüm kemâ-kân mukarrerdür. Eyle olsa; zahîre husûsında sâdır olan fermân-ı şerîfüm üzre ne mikdâr zahîre tedârük olunmuşdur, eger hâssa-i hümayûnum için ve eger şehir zahîresidür, ne mikdâr zahîre vardır ve şehir ahvâli nedür; mufassal ü meşrûh arzeyelesin.

739 ve 740 numaralı hükümler arasındaki sahifeler (374, 375) boştur.

Edirne'ye kışlanmak fermân olundukda yazılan ahkâm-ı şerîfe cüz'idür.

Fî gurre-i Rebî'u'l-âhır, sene: 979

[Yev]mü'l-İsneyn, fî 28 Rebî'u'l-evvel, sene: 979

740

Bu sene Edirne'de kışlanacağından Edirne civarındaki kazâlardan önceki senelerde ihrac olunan miktarda zahire ihrac edilip Edirne'ye gönderilmesi.

Yazıldı.

Nûh Çavuş'a virildi. Fî't-târîhu'l-mezbûr.

Migalkara ve Keşan ve İpsala ve Ferecik ve Gümölcine ve Filibe [ve] Tatarbâzârı ve Zağra-i Yenice [ve] Yanbolı ve Nevâhî-i Yanbolı ve Karîn-âbâd ve Aydos ve Rusîkasrı ve Kırkkilise kâdîlarına hüküm ki:

Bu sâl-i ferhunde-fâlde mahrûse-i Edirne'de kışlanmak niyyet-i hümayûnum olmağın inşâ'a'llâh mübârek ü meymûn olmuş ola. Eyle olsa; taht-ı kazâlarınuzdan hevâ müsâ'id iken Edirne'ye müstevfî zahîre gelmek lâzım olup mukaddemce her birinize tenbîh olunmak için ulak irsâl olundu. **Buyurdum ki:**

Vardukda, her biriniz dikkat ü ihtimâm ile mukayyed olup sinîn-i mâzîyede taht-ı kazâlarınuzdan ihrâc olunugelen eger undur ve arpadur ve sâyir zâd ü zevâdedür; bu def'a dahı ihrâc idüp mahrûse-i Edirne'ye getüresiz. İnşâ'a'llâh her birinize müstekıl çavuş ile hükm-i hümayûn irsâl oluna. Gerekdür ki; ol hükm-i şerîfüm vâsıl olunca sinîn-i mâzîyede Edirne için ihrâc olunduğı kıyâs üzre mukaddemce dahı mübâşeret eyleyesiz ve her birinize emrüm vusûl bulup taht-ı kazâlarınuzda eger undur ve eger arpadur; narh-ı rûzî ne ise ve zahîre ile ne târîhda kazânuzdan kalkacağınızı yazup Südde-i Sa'âdetüm'e arzeyelesiz. İnşâ'a'llâh ahkâm-ı şerîfe ile çavuşlar vardukda yine zahîreyi dahı ihrâc idesiz.

741

Bu sene Edirne'de kışlanacağından, geçen senelerde olduğu gibi yeterli miktarlarda zahirenin ilgili kazâlardan tedarik olunup Edirne'ye getirtilerek cins, fiyat ve miktarlarının bildirilmesi.

Yazıldı.

Beşîr Çavuş'a. Fi't-târîhu'l-mezbûr.

Edirne kâdîsına hüküm ki:

El-hâletü hâzihî bu sene-i mübâreke de sa'âdet ü iclâl ile inşâ'a'llâhü'l-E'azz mahrûse-i Edirne'de kışlanmak tasâmî-i niyyet olunmuşdur. Me'mûldür ki, mübârek ü meymûn olmuş ola. Eyle olsa; sinîn-i mazîyede kışlandukda zahîre ne vechile tedârük olunugelmisse üslûb-ı sâbık üzre tedârük eylemek emridüp **buyurdum ki:**

Vardukda, te'hîr eylemeyüp bundan mukaddem Edirne'de kışlandukda hâssa-i hümayûnum için tedârük ü ihzâr olunan eger odun ve eger arpa vü saman u otluk ve un ve sâyir zehâyirdür; tedârük ü ihzâr itdürüp ve bi'l-fi'l taht-ı kazânda der-mahzen ü an bâr olan zehâyirden ne makûle zahîre vardur ve ne mikdâr zahîredür; cümlesin defter eyleyüp dahı mühürleyüp mufassal ü meşrûh yazup Südde-i Sa'âdetüm'e bildüresin ve hâssa-i hümayûnum için tedârük olunacak eger undur ve eger arpa ve sâyir zehâyirdür; kuzâta mektûblar gönderüp ber-vech-i isti'câl Anbâr-ı Âmirem'e kifâyet mikdârı zehâyir getirüp teslîm ideler ve bu bâbda ne vechile tedârük idüp alınan zehâyirün si'rleri ne olduğın yazup bildüresin ki, ana göre akçaları virile.

742

Padişahın bu sene Edirne'de kışlayacak olması sebebiyle Dimetoka ve civar kazâlardan tedariki istenen zahirenin cins ve miktarları.

Yazıldı.

Beşîr Çavuş'a virildi. Fî 29 Ra., sene: 979

Dimetoka kâdîsına hüküm ki:

Hâlâ inşâ'a'llâhü te'âlâ bu sâl-i ferhunde-fâlde mahrûse-i Edirne'de kışlamağa tasâmî-i niyyet olunup şimdiden mahrûse-i mezbûreye zahîre gelmek lâzım olmağın taht-ı kazândan dört yüz müd arpa ve üç yüz müd un ve sâyir zehâyirden vâfir u müstevfî tedârük ü ihzâr olunup vakti ve mevsimi ile irsâl olunmasın emridüp **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, bu bâbda tamâm mukayyed olup taht-ı kazândan ihrâcî fermân olunan arpa vü unı şimdiden adâlet üzre a'lâ vü evsat u ednâ i'tibârıyla re'âyâyâ tevzî' eyleyüp dahı ale't-tevâlî mahrûse-i mezbûreye gönderesin. Husûs-ı mezbûr ehemmi umûrdandur; bilâ-tevakkuf ihrâc idüp sâyir zehâyirden dahı vâfir u müstevfî tedârük eyleyüp ihmâl ü müsâheleden ziyâde hazer idesin. Bu husûs sonradan yoklanılsa gerekdür. Şöyle ki; tamâm adâlet üzre a'lâ vü evsat u ednâ i'tibârıyla tevzî' olunmayup ağniyâsına celb ü ahz olunmağa himâyet olunup fukarâyâ salınup zulm ü te'addî oluna, aslâ beyân olunacak özinüz makbûl olmayup azlile konılmayup envâ'-ı ıkâba mazhar olmak mukarrerdür. Ana göre mukayyed olasin ve ne günden mübâşeret idüp ve ne vechile tedârük eyledüğün yazup bildüresin.

Bu dahi.

Bir sûreti, Ergene kâdîsına.

şa'îr	dakîk
mü'd	mü'd
350	300

Bu dahi.

Bir sûreti, Çirmen kâdîsına.

şa'îr	dakîk
mü'd	
250	150

Sa'dî Çavuş'a virildi. Fî 4 Rebî'u'l-âhur, sene: 979

Bir sûreti, Kızılağaç.

şa'îr	dakîk
mü'd	mü'd
150	110

Hasan Çavuş'a virildi. Fî 5 Ra.

Bir sûreti, Zağra-i Cedîd.

şa'îr	dakîk
mü'd	mü'd
500	300

Hasan Çavuş'a virildi. Fî 5 Ra.

Bir sûreti, Zağra-i Atîk.

şa'îr	dakîk
mü'd	
500	300

Hasan Çavuş'a virildi. Fî 7 Rebî'u'l-âhur, sene: 979

Bir sûreti, Çırpan.

şa'îr	dakîk
mü'd	mü'd
200	100

Mustafâ Çavuş'a virildi. Fî 5 Rebî'u'l-âhur, sene: 979

Bir sûreti, Akçakızanlık.

şa'îr	dakîk
mü'd	mü'd
200	100

Mehmed Çavuş'a virildi. Fî 7 Rebî'u'l-âhur, sene: 979

Bir sûreti, Yanbolı.

şa'îr	dakîk
müdd	müdd
100	100

Mehmed Çavuş'a virildi. Fî 7 Rebî'u'l-âhur, sene: 979

Bir sûreti, Nevâhî-i Yanbolı.

şa'îr	dakîk
müdd	müdd
100	100

Nebî Çavuş'a virildi. Fî 8 Rebî'u'l-âhur, sene: 979

Bir sûreti, Uzunca Hâsköyü.

şa'îr	dakîk
müdd	müdd
150	100

Hamza Çavuş'a virildi. Fî 5 Rebî'u'l-âhur, sene: 979

Bir sûreti, Filibe.

şa'îr	dakîk
müdd	müdd
600	300

Hamza Çavuş'a virildi. Fî 5 Ra.

Bir sûreti, Tatarbâzârı.

şa'îr	dakîk
müdd	müdd
400	200

Mehmed Çavuş'a virildi. Fî 13 Rebî'u'l-âhur, sene: 979

Bir sûreti, Hayrabolı.

şa'îr	dakîk
müdd	müdd
500	300

Mehmed Çavuş'a virildi. Fî 5 Rebî'u'l-âhur, sene: 979

Bir sûreti, Migalkara.

şa'îr	dakîk
müdd	müdd
400	200

Bir sûreti, Keşan.

şa'îr	dakîk
müdd	müdd
300	200

Arslan Çavuş'a virildi. Fî 5 Ra., sene: 979

Bir sûreti, İpsala.

şa'îr	dakîk
müd	müd
300	150

Ahmed Çavuş'a virildi. Fî 7 Ra.

Bir sûreti, Ferecik.

şa'îr	dakîk
müd	müd
150	100

Mehmed Çavuş'a virildi. Fî 5 Rebî'u'l-âhır, sene: 979

Bir sûreti, Gümölcine.

şa'îr	dakîk
müd	müd
100	100

Ahmed Çavuş'a virildi. Fî 4 Rebî'u'l-âhır, sene: 979

Bir sûreti, Karîn-âbâd.

şa'îr	dakîk
müd	müd
150	100

Mesîh Çavuş'a virildi. Fî 5 Rebî'u'l-âhır, sene: 979

Bir sûreti, Aydos.

şa'îr	dakîk
müd	müd
100	100

Mustafâ Çavuş'a virildi. Fî 5 Ra., sene: 979

Bir sûreti, Rusîkasrı.

şa'îr	dakîk
müd	müd
100	50

Mehmed Çavuş'a virildi. Fî 4 Rebî'u'l-âhır, sene: 979

Bir sûreti, Kırkkilise.

şa'îr	dakîk
müd	müd
150	100

Alî Çavuş['a] virildi. Fî 5 Ra.

Bir sûreti, Vize.

şa'îr	dakîk
mü'd	mü'd
100	100

Mehmed Çavuş'a virildi; tâbi'-ı hâce. Fî 7 Rebî'u'l-âhır, sene: 979
Bir sûreti, Bınarhısârı.

şa'îr	dakîk
mü'd	mü'd
100	100

Mehmed Çavuş'a virildi. Fî 5 Ra., sene: 979
Bir sûreti, Babaeskisi.

şa'îr	dakîk
mü'd	mü'd
150	100

Ca'fer Çavuş'a virildi. Fî 8 Rebî'u'l-âhır, sene: 979
Yazıldı.

Bir sûreti, Pravadi kâdîsına.

Üç yüz müd arpa

Ca'fer Çavuş'a virildi. Fî 11 Rebî'u'l-âhır, sene: 979
Bir sûreti, Niğbolı'ya, kâdîsına.

Vâfir u müstevfî bal u yağ

Yazıldı.

Ca'fer Çavuş'a virildi. Fî 8 Ra.

Bir sûreti, Şumnı kâdîsına.

Kezâlik bal u yağ

743

Padişahın kışlamak üzere Edirne'ye gidişinde yol üzerindeki menzillerde hazırlanması emredilen erzakın cins ve miktarlarını bildiren liste.

Zikrolunan menzillerün zahîre için yazılan ahkâm-ı şerîfe 18 Rebî'u'l-âhır'da çavuşbaşıya gönderilmişdür.

Menzil-i Halkalu

Sevindük Bâlî Çavuş'a. 20 Rebî'u'l-âhır
an-kazâ-i İstanbul

şa'îr	odun	etmek	saman	otluk
<i>müd</i>	<i>çeki</i>		<i>çit</i>	<i>araba</i>
500	1.000	5.000	400	400

Sevindük Bâlî Çavuş'a. Fi't-târîhu'l-mezbûr.
an-kazâ-i Hâslar

saman	etmek	otluk
<i>çit</i>		<i>araba</i>
400	3.000	400

Menzil-i Çatalca

Abdullâh Husrev Çavuş'a.
an-kazâ-i Silivri

etmek	saman	otluk	şa'îr	odun
	<i>çit</i>	<i>araba</i>	<i>müd</i>	<i>araba</i>
3.000	300	200	200	300

Bu dahi, Husrev Çavuş'a.
an-kazâ-i Hâslar

etmek	saman	otluk	şa'îr
	<i>çit</i>	<i>araba</i>	<i>müd</i>
3.000	200	150	200

Menzil-i Silivri

Husrev Çavuş'a.
an-kazâ-i hod

etmek	saman	otluk	şa'îr	odun
<i>meblağ</i>	<i>çit</i>	<i>araba</i>	<i>müd</i>	<i>araba</i>
5.000	200	200	200	200

Sinân Çavuş'a.
an-kazâ-i Vize "*ber-vech-i mu'âvenet*"

saman	otluk	odun
	<i>araba</i>	<i>araba</i>
200	200	300

Menzil-i Umurca

İlyâs Çavuş'a.

an-kazâ-i Çorlı

saman	otluk	odun	etmek	şa'ır
<i>araba</i>		<i>araba</i>	<i>akça</i>	<i>müd</i>
200	300	150	3.000	200

Ahmed Çavuş'a.

an-kazâ-i Ereğli

saman	otluk	odun	etmek	şa'ır
<i>araba</i>			<i>meblağ</i>	<i>müd</i>
200	100	300	200	200

Menzil-i Kemer

İlyâs Abdullâh Çavuş'a.

an-kazâ-i Çorlı

etmek	saman	otluk	odun
<i>meblağ</i>	<i>çit</i>	<i>araba</i>	<i>araba</i>
3.000	200	300	200

Ahmed Çavuş'a.

Bir kıt'a hükiim dahi yazılup Hüseyin Çavuş'a virildi. Fî 6 Cumâde'l-evvel, sene: 979

an-kazâ-i Ereğli

etmek	saman	otluk	odun
<i>meblağ</i>	<i>çit</i>	<i>araba</i>	<i>araba</i>
3.000	200	150	200

Menzil-i Rodoscuk

İskender Çavuş'a.

an-kazâ-i hod

etmek	saman	otluk	odun
<i>meblağ</i>	<i>çit</i>	<i>araba</i>	<i>araba</i>
3.000	200	150	150

Mezkûr İskender Çavuş'a.

an-kazâ-i İneçik

saman	otluk	odun
<i>araba</i>	<i>araba</i>	<i>araba</i>
200	15[0]	100

Menzil-i Fakaraoğlu

İskender Çavuş'a.
an-kazâ-i Migalkara

odun	saman	otluk
<i>araba</i>	<i>çit</i>	
150	300	150

Bâlî Çavuş'a.
an-kazâ-i İneçik

etmek	odun	saman	otluk
<i>meblağ</i>	<i>araba</i>	<i>çit</i>	<i>araba</i>
3.000	100	200	300

Menzil-i Hayrabolu

Mehmed Çavuş'a.
an-kazâ-i hod

etmek	odun	saman	otluk	şa'îr
<i>meblağ</i>	<i>araba</i>	<i>çit</i>	<i>araba</i>	<i>müd</i>
3.000	200	200	200	200

Mehmed Çavuş'a.
an-kazâ-i Bergos

saman	otluk	odun
<i>araba</i>	<i>araba</i>	<i>araba</i>
150	200	150

Ve sayir zahîre vü me'kûlâtıdan

Menzil-i Hasırcı

Beşîr Çavuş'a.
an-kazâ-i Ergene

şa'îr	etmek	saman	otluk	odun
<i>müd</i>	<i>meblağ</i>	<i>çit</i>	<i>araba</i>	<i>araba</i>
200	200	200	200	200

Beşîr Çavuş'a.
an-kazâ-i Baba

şa'îr	etmek	saman	otluk	odun
<i>müd</i>	<i>meblağ</i>	<i>çit</i>	<i>araba</i>	<i>araba</i>
300	3.000	200	200	300

Ve sayir me'kûlâtıdan müstevfî

Menzil-i Sazludere

İbrâhîm Çavuş'a.
an-kazâ-i Edirne

etmek	saman	otluk	odun	şa'ır
meblağ	çit	araba	araba	müd
5.000	300	300	300	300

Zikrolunan kâdîlıklara kânûn-ı kadîm üzre her birine müstekıl hükm-i şerîf yazılmışdur.

10

Sefere müte'allikdur.

[Yev]mü'l-Ahad, fî 12 Ramazân, sene: 978

744 ***Sinop'ta yapımı emredilen gemilerden tamamlanmış olanların donatılarak gönderilmesi.***

Mehmed Çavuş'a virildi. Fî 14 Ramazân, sene: 978

Sinob kâdîsına hüküm ki ve gemiler üzerinde olan Mehmed Çavuş'a hüküm ki:

Bundan akdem hükm-i şerîfüm gönderilüp; "binâsı fermân olunan gemiler yapılup itmâma irişdürilmek" emrüm olmuş idi. Ol emrüm kemâ-kân mukarrerdür; bi'l-fi'l itmâma irişen gemiler donadup ber-vech-i isti'câl irsâl olunmasın emridüp **buyurdum ki:**

Vardukda, te'hîr u terâhî itmeyüp binâsı fermân olunan gemilerden bi'l-fi'l itmâma irişen gemileri Sinob etrâfında olan kâdîlara âdemler gönderüp taleb eyleyüp dahı emrüm mücebince isti'câl üzre irsâl ü îsâl eyleyesiz. Gemiye ziyâde ihtiyâc vardır; cümlesi tamâm olunca tevakkuf itdürmeyüp tamâm olanları donadup ale't-tevâlî göndermekden hâlî olmayup ziyâde ikdâm ü ihtimâm üzre olası.

745 ***Ağrıboz beğine hüküm.***

Ağrıboz beğine hüküm ki:

Mektûb gönderüp Sak(?) Limanı demekle ma'rûf limanda buğday tahmîl olunmuş ...*

* Hüküm metni eksiktir.

746 ***Edirne'den istenen kürekçilerin bir an önce Dersââdet'e gönderilmesi.***

Abdî Çavuş'a virildi. Fî 14 Ramazân, sene: 978

Edirne kâdîsına hüküm ki:

Edirne'den ihrâcî emrolunan kürekci ale't-ta'cîl ihrâc olunup Südde-i Sa'âdetüm'e gönderilmesi lâzım ü mühimm olmağın **buyurdum ki:**

Vardukda, te'hîr eylemeyüp ihrâcî emrolunan kürekçileri mu'accelen ihrâc eyleyüp yarar nâyibün ile göndermeyince olmayasın. Kürekçiler isti'câl üzre gelüp irişmek lâzım olmışdur. Aslâ te'hîr itdürmeyüp mu'accelen tedârük idüp irişdürmek ardınca olasın; ihmâlden hazer eylesin.

747 *Rumeli'nin sol kolunda bulunan kazâlardan istenen haracın en kısa zamanda toplanarak Südde-i Saâdet'e gönderilmesi.*

Mehmed Çavuş'a virildi. Fî 12 Ramazân, sene: 978

Rûmili'nün sol-kolında vâkı' olan kâdîlara hüküm ki:

Taht-ı kazânuzdan cem'ı fermân olunan harâcun mu'accelen itmâma irişmesi husûsı ehem-i mühimmâtından olmağın **buyurdum ki:**

Vardukda, bu bâbda ikdâm ü ihtimâm idüp hükm-i şerîfüm ile varan kullaruma fermân olunan harâcî ber-vech-i isti'câl cem' u tahsîl itdürüp Südde-i Sa'âdetüm'e göndermek ardınca olasız. Bu husûs ziyâde mühimdür; ihmâl ü müsâheleden hazer eylesiz ve şimdiye değin cem' olunup irsâl olunmamağa sebep nedür; yazup bildüresiz.

[Yev]mü'l-İsneyn, fî 12 Ramazân, sene: 978

748 *Düşman donanmasından yirmi iki kadirga ile dört barçanın Kıbrıs'a giderek Magosa Limanı'na girmesi üzerine Rodos ve İskenderiyye beylerine yanlarındaki gemilerle Kıbrıs'a gitmeleri emredildiğinden, Midilli beyinin de gemilerini tam tekmil hazırlayarak Rodos'a gidip hizmette bulunması.*

Mûsâ Çavuş'a virildi. Fî 17 Ramazân, sene: 97[8]

Midillü sancağı beğine hüküm ki:

Hâliyâ; "küffâr-ı hâksârın yiğirmi iki pâre kadirgaları ile dört pâre barçaları toğrı cezîre-i Kıbrıs'a varup Magosa Kal'ası'nun limanına dâhıl oldukları" düstûr-ı mükerrrem *ilâ-âhırîhî* Vezîrüm Mustafâ Paşa mektûbıyla i'lâm eylemeğın Rodos ve İskenderiyye beğlerine yanlarında olan kırk pâre kadirgalarıyla cezîre-i Kıbrıs'a varup küffâr gemilerine mukâbele eylemek emrüm olup ol bâbda hükm-i humâyûnum yazılup gönderilmişdür. Siz dahı yanınızda olan gemilerle mu'accelen Rodos'a varup irişmek lâzım olmağın **buyurdum ki:**

Vardukda, aslâ te'hîr u terâhî eylemeyüp yanınızda olan kadirgaların âlât ü esbâbların ve cengcilerin mu'accelen tertîb ü tekmîl eyleyüp bilâ-te'hîr toğrı Rodos'a teveccüh eyleyüp vech ü münâsib olduğı üzre siz dahı hıdmetde ve yoldaşlıkda bulunasız. Husûs-ı mezbûr mühimmâtındandır; ihmâl[den] hazer eyleyüp mu'accelen varup irişmeyince olmayasız.

749

Kıbrıs'tan tamir için gönderilen top ve silahlar ile kalafat olunacak gemiler hakkında.

Mükerrerdür.

Alâ'yye beğine hüküm ki:

Bundan akdem defe'âtle ahkâm-ı şerîfe gönderilüp; "cezîre-i Kıbrıs'dan ıslâh u meremmet için gelen toplar ve yaraklar ve kundaklar meremmet ve gemiler kalafat olunup nevrûzdan mukaddem itmâma irişdürilüp gemilere koyup sen ve Rodos ve Menteşe sancakları beğleri ile ...*

* Hüküm metni eksiktir.

750

Rodos ve İskenderiyye beylerinin emrinde derya muhafazasında olan Donanma-i Hümayûn gemileri için Aydın, Saruhan ve Menteşe sancaklarından istenen kürekçi ve âletçilerin âcilen gönderilmesi.

Bu dahi.

Aydın ve Saruhan ve Menteşe sancaklarında vâkı' olan kâdîlara hüküm ki:

"Rodos ve İskenderiyye beği *dâme ızzühümâ* ile deryâ muhafazasına koşılan Donanma-yı Hümayûnum gemilerine kürekçi vü âletci lâzım olmağın emrolunan kürekçileri gemiler olduğu mahalle iledüp teslim idesiz." diyü size ulak ile ahkâm-ı şerîfe irsâl olunmuşdı. Ol emrüm mukarrerdür. Müşârun-ileyhimâ ile olan gemiler nevrûzdan [mukaddem] donadup mükemmel olması ehemmi mühimâtından olmuştur. **Buyurdum ki:**

Vardukda, bir ân ve bir sâ'at te'hîr u terâhî eylemeyüp emrüm üzre kürekçileri ve âletçileri mahall-i me'mûra iledüp müşârun-ileyhimâyâ teslim idesiz; ihmâl ü müsâheleden ziyâde hazer idesiz. Şöyle ki; giç veyâ eksük iledesiz, azlile konılmayup mu'âteb ü mu'âkab olmanız mukarrerdür. Ana göre mukayyed olasız ve bu hüküm-i şerîfüm sana ne gün vâsıl olup ne vechile tedârük eylediğün yazup bildüresin.

751

Düşman gemilerinin Kıbrıs'a varıp Magosa Limanı'na girdiklerinin haber alınması üzerine Rodos ve İskenderiyye beyleri Kıbrıs'ta görevlendirildiklerinden Sığla beyinin de emrindeki gemilerle âcilen Rodos'a gidip hizmette bulunması.

Bu dahi.

Sığla sancağı beğine hüküm ki:

Hâlâ; "küffâr-ı hâksârın yigirmi iki pâre kadırgaları ile dört pâre barçaları toğrı cezîre-i Kıbrıs'a varup Magosa Kal'ası'nun limanına dâhıl oldukların" düstûr-ı mükerrrem *ilâ-âhrihî* Vezîrüm Mustafâ Paşa mektûbıyla i'lâm eylemeğın Rodos ve İskenderiyye beğleri yanlarında olan kırk pâre kadırgalarıyla cezîre-i mezbûra varup küffâr gemilerine

mukâbele eylemek emrüm olup ol bâbda hükm-i hümayûnum yazılup gönderilmişdür. Siz dahı yanınızda olan gemiler ile mu'accelen Rodos'a varup irişmek lâzım olmağın **buyurdum ki:**

Vardukda, aslâ te'hîr eylemeyüp yanınızda olan kadırgaların âlât ü esbâbların ve cengcilerin mu'accelen tertîb ü tekâmîl eyleyüp bilâ-te'hîr toğrı Rodos'a teveccüh eyleyüp vech [ü] münâsib olduğı üzre siz dahı hıdmet ü yoldaşlıkda bulunasız. Husûs-ı mezbûr ziyâde mühimmâtındandır; ihmâlden hazer eyleyüp mu'accelen varup irişmeyince olmayasız.

752 *Emrindeki gemilerle âcilen Rodos'a gitmesi hakkında Midilli beyine yazılan hükmü Sakız beyinin mahalline ulaştırması; kendisinin de İzmir'de bulunan iki barçayı kalafat ettirip Rodos'a gönderdikten sonra Kıbrıs'a giderek hizmette bulunması.*

Bu dahı, mezkûr Mûsâ'ya virildi. Fî 17 Ramazân, sene: 978

Sakız sancağı beğine hüküm ki:

Hâliyâ; "küffâr-ı hâksârın yiğirmi iki pâre kadırgalarıyla dört pâre barçaları cezîre-i Kıbrıs'a varup Magosa Kal'ası'na dâhil olduğı" düstûr-ı mükerrerrem Vezîrüm Mustafâ Paşa *edâma'llâhü te'âlâ iclâlehû* mektûbıyla i'lâm eylemeğın bu bâbda Midillü beğine hükm-i hümayûnum yazılup yanında olan gemileri ile Rodos'a toğrı varmak emrüm olup hükmi müşârun-ileyhe* îsâl içün sana gönderilmişdür. **Buyurdum ki:**

Vardukda, zikrolunan hükmi mu'accelen müşârun-ileyhe îsâl itdürüp dahı İzmir'de olan iki kıt'a barça mu'accelen kalafat itdürüp Rodos'a göndermek bâbında envâ'-ı sa'y ü ihtimâm eylesesın ve sen dahı gemileri kalafat itdürüp tekâmîl eyleyüp irsâl itdükden sonra eğlenmeyüp cezîre-i Kıbrıs'a varup hıdmetde bulunasın.

* Metinde şeklindedir.

753 *Düşman gemilerinin Kıbrıs'a varup Magosa Limanı'na ulaştıkları haber alındığından Midilli, Sığla ve Sakız beylerinin emirlerindeki gemilerle âcilen Kıbrıs'a hareket ederek düşman gemilerine gerekli mukavemette bulunmaları.*

Bu dahı.

Midillü beğine hüküm ki:

Bundan akdem; "yanunda olan kadırga ile İskenderiyye ve Rodos beğleri ile deryâ muhâfazasında olmak" emrüm olmuşdı. Hâliyâ; "küffâr-ı hâksârın yiğirmi iki pâre kadırgalarıyla dört pâre barça Girit'den cezîre-i Kıbrıs'a teveccüh eyleyüp varup Magosa Kal'ası'nun limanına dâhil oldukları" i'lâm olunmağın Rodos ve İskenderiyye beğlerine yanlarında olan kadırgalar ile ve sen ve Sığla ve Sakız beğleri bile toğrı cezîre-i Kıbrıs'a varup irişüp küffâr gemileri ile mukâbele olmağıçün ahkâm-ı şerîfe yazılup gönderilmiş idi. İşbu sene: 978 Ramazânı'nun on sekizinci gününde Vezîrüm Mustafâ Paşa tarafından mektûblar gelüp; "Ters-hâne-i Âmirem Kethudâsı Ahmed Kethudâ *zîde mecdühû* yanında

olan dört pâre kadirga ile Trablus'a teveccüh eylediğin" bildürmeğin müceddeden müşârun-ileyhim beğlere ahkâm-ı şerîfe yazılıp ber-vech-i isti'câl cezîre-i Kıbrıs'a varup irişüp emr-i sâbikum mücebince küffâr ile mukâbele eylemek emrüm olmuştur. **Buyurdum ki:**

Vardukda, sen dahı bir ân ve bir sâ'at te'hîr u terâhî eylemeyüp yanunda olan kadirga ile mükemmel ü müretteb düşmen yarağı[y]la mu'accelen irişüp müşârun-ileyhimâyâ mülâkî olup emr-i sâbikum mücebince ber-vech-i isti'câl cezîre-i mezbûreye irişüp mahall iktizâ itdüğine göre ma'an küffâr gemilerin elegetürmek bâbında hıdmetde ve yoldaşlıkda bulunasın.

Bu dahı.

Bir sûreti, Sığla beğine yazılmışdur.

Bu dahı.

Bir sûreti, Sakız beğine yazıldı.

754 *Sığla beyinin emrindeki sipahi ve gemilerle Kıbrıs'a gitmesi.*

Mûsâ Çavuş'a virildi. Fî 17

Sığla beğine hüküm ki:

Hâlen sipâhîlerünle gemiye girüp toğrı Kıbrıs'a varup hıdmetde bulunman lâzim olmağın **buyurdum ki:**

Vardukda, bir ân ve bir sâ'at te'hîr eylemeyüp sipâhîlerünün ve kendünün yat u yarağınuzı tekml itdürüp ber-vech-i isti'câl gemilere girüp mu'accelen Kıbrıs'a teveccüh eyleyüp varup irişmek ardınca olası. Husûs-ı mezbûr mühimdür; ihmâlden hazer eyleyesiz.

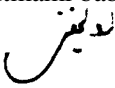
755 *Ahyolu'da yapımı emredilen gemilerin ne durumda oldukları, şimdiye kadar kaç geminin bitirildiği ve eksikleri olup olmadığının bildirilmesi.*

Îsâ Çavuş'a virildi. Fî 17 Ramazân, sene: 978

Ahyolu kâdîsına hüküm ki:

Mukaddemâ binâ olunmak emrolunan gemiler bi'l-fi'l ne hâl üzre olup kaç pâre gemi irişüp ve ne mikdâr gemi kalup nice olmuştur; Südde-i Sa'âdetüm'e i'lâm olunmak* lâzim olmağın **buyurdum ki:**

Vardukda, te'hîr eylemeyüp binâ olunmak emrolunan gemileri ne eyledün, itmâma irişdi mi, bi'l-fi'l kaç pâre gemi tamâm olup ve ne kadar gemi kalmışdur, kürekcileri ve âlâtı ihzâr olunmuş mıdır, nicedür ve bi'l-cümle şimdilik ne hâl üzre olduğın yazup bildüresin. Gemiler mu'accelen itmâma irişmek ziyâde mühimdür; ihmâl eylemeyüp her ne tarîk ile mümkün olursa itmâmı bâbında envâ'-ı sa'y ü ikdâm eyleyesin.

* Metinde şeklindedir.

756

Muhafazada olan gemilere tayin olunan Aydın ve Sığla sancakları sipahilerinden bazılarının gemileri terkettikleri bildirildiğinden kendilerine, en kısa zamanda görevli oldukları gemilere gelmeleri, aksi halde timarlarının alınacağı ve haklarından gelineceği yolunda tenbihte bulunulması.

Mûsâ Çavuş'a virildi. 17 Ramazân, sene: 978

Aydın ve Sığla sancakları kâdîlarına hüküm ki:

Taht-ı kazânuzda olan sipâhîler muhâfazada olan gemilere ta'yîn olunmuşlar iken ba'zı gemilerden çıkup anda taht-ı kazânuzda oldukları istimâ' olunmağın **buyurdum ki:**

Vardukda, her biriniüz bu bâbda mukayyed olup taht-ı kazânuzdan olan sipâhîlere muhkem tenbîh ü te'kîd eyleyesiz ki, aslâ bir ân ve bir sâ'at te'hîr eylemeyüp mu'accelen varup gemilere irişüp muhâfaza hıdmetinde olalar. Şöyle ki; ihmâl eyleyüp isti'câl üzre varmayalar, her kim ise ism ü resmleriyle yazup bildüresiz ki, tîmârları alınmağla konılmayup gereği gibi haklarından geline. Sipâhîler muhâfazaya varmak mühimmâtıdan olmışdur; ihmâl eylemeyüp sipâhîlerinüzi ihrâc eylemeyince olmayasız.

757

Yunus Çavuş'tan istenen küreklerin âcilen hazırlanarak emrolunan mahalle getirtilmesi.

Bu dahi.

Yûnus Çavuş'a hüküm ki:

Bundan akdem kürek için hükm-i hümayûnum yazılup gönderilmişdür. Ol emr-i şerîfüm mukarrer olmağın **buyurdum ki:**

Vardukda, fermân olunan küreği mu'accelen ihzâr eyleyüp emrolunan mahalle indüresin. Kürekler mu'accelen ihzâr olunması mühimmâtıdandır; ihmâl eylemeyüp küreği mahall-i me'mûra mu'accelen indürmeyince olmayasın.

758

Sinop'ta yaptırılmakta olan gemiler için Sinop civarındaki kazâlardan istenen kürekçilerin nevrüzdan önce belirtilen mahallerde hazır edilmesi.

Sofyalı Mehmed Çavuş'a. 13 Ramazân, sene: 978

Sinob etrâfında olan kâdîlara hüküm ki:

Bundan akdem; "Nefs-i Sinob'da binâ olunan on beş pâre kadırgalar için lâzım olan kürekçileri taleb idüp alasız." diyü Sinob kâdîsıyla gemiler üzerinde olan Mehmed Çavuş'a hükm-i şerîfüm gönderilmişdür. **Buyurdum ki:**

Vardukda, siz ki kâdîlarsız, müşârün-ileyhimâdan her kankınuza mektûb ü âdem gelüp kürekci taleb iderse bir ân te'hîr u terâhî itmeyüp ihrâcî fermân olunan kürekçileri

ber-vech-i isti'câl ihrâc eyleyüp ta'yîn olunan mahalle nevrûzdan mukaddem irsâl ü îsâli bâbında sa'y ü ikdâm eyleyesiz.

759 *Rumeli'deki kazâlarda bulunan sağ gurebânın, ağalarıyla birlikte Südde-i Saâdet'e gelip oradan Silifke İskelesi'ne gidip Kıbrıs'a geçmeleri; aksi halde dirliklerinin alınacağını kendilerine tenbih edilmesi.*

Ağalarına irsâl olundu.

Rûmili'nde olan kâdîlara hüküm ki:

Hâliyâ sağ-gurabâ, ağalarıyla Kıbrıs cezîresine varmak emrüm olmağın **buyurdum ki:**

Vardukda, te'hîr eylemeyüp taht-ı kazânuzda olan sağ-gurabâyâ tenbîh ü te'kîd eyleyesiz ki, te'hîr eylemeyüp mu'accelen Südde-i Sa'âdetüm'e gelüp irişüp ağaları ile Silifke İskelesi'nde hâzır bulunup gemilere dâhıl olup cezîr[e]ye geçeler. Şöyle ki; gelüp irişmeyüp iskelede yoklamada bulunmayalar, dirlikleri alınur; bilmiş olalar. Ana göre tenbîh ü te'kîd eyleyesiz ki, isti'câl üzre gelüp irişeler.

760 *Kıbrıs'ta görevlendirilen Rumeli kazâlarındaki sağ gurebânın Südde-i Saâdet'ten Kıbrıs'a varıncaya kadar geçecekleri yerlerde erzak ihtiyaçlarının karşılanması.*

Ağalarına irsâl olundu.

Südde-i Sa'âdetüm'den Kıbrıs'a varınca yol üzerinde olan kâdîlara hüküm ki:

Hâlâ sağ-gurabâ bölük ağaları ile cezîre-i Kıbrıs'a gönderilüp yolda lâzım olan zahîreleri tedârüki lâzım olmağın **buyurdum ki:**

Vardukda, her kankınızın taht-ı kazâsına dâhıl olursa akçaları [ile] kifâyet mikdârı zahîrelerin tedârük eyleyüp muzâyaka çekdürmeyesiz.

761 *Nüzül ihracı için Cebel-i Aclun kazâsına hüküm gönderildiği halde hâlen nüzül toplanamadığı bildirildiğinden bu konuda gereken gayretin gösterilmesi ve emre itaat etmeyenlerin bildirilmesi.*

Aydın-zâde Mehmed Çavuş'a virildi. Fî 25 Ramazân, sene: 978

Cebel-i Aclûn beğine hüküm ki:

Aclûn kâdîsı mektûb gönderüp; "Aclûn kazâsından nüzül ihrâcına gönderilen hükm-i şerîfüm gönderilüp kâdî-i sâbık mevcûde olmamağın bu zâmana dek nüzül te'hîr olunup a'yân-ı vilâyet ile sen mübâşeret eyledükde Salt ve Sahyân ve Allân(?) ve Kefer-hevdâ nâm kurâ halkı itâ'at eylemeyüp ısyân üzre oldukların" bildürmeğın **buyurdum ki:**

Vardukda, bu bâbda bi'z-zât mukayyed olup fermân olunan nüzûli sâbıkâ gönderilen hükm-i hümayûnum mücebince ihrâc eylemek bâbında envâ'-ı sa'y ü ikdâm eyleyüp ihmâlden hazer eylesin. Anun gibi inâd eyleyenleri sekidüp muhâlefet eyleyenleri yazup bildüresin.

762

Rodos beyinin, Kerpe'de ele geçirilen düşman firkatesinden çıkan kâfirlerden düşman gemileri hakkında elde edilen haberleri ve kendi emrindeki gemilerin eksikleri hakkında gönderdiği mektubun Südde-i Saâdet'e ulaştığı; ancak mektubunda bahsettiği düşman gemilerinin Kıbrıs'a ulaştığının bildirildiği; kürekçi, cenkçi ve zahire tedariki için Aydın ve Saruhan beylerine emir verildiği halde gemilerin eksiklerinin tamamlanmaması, düşman gemilerinin Magosa İskeleyi'ne kadar gelmesi esnasında ihmalkâr davranmasından dolayı kendisinin cezayı hakettiği; derhal gemilerin noksanlarını tamamlayarak İskenderiyye, Sığla, Sakız, Midilli ve Ağrıboz'dan gelen kuvvetlerle birlik olup düşman donanmasının bertaraf edilmesi için gerekli gayreti göstermesi; aksi halde hiç bir özrün kabul edilmeyeceği.

Mûsâ Çavuş'a virildi. 18 Ramazân, [sene:] 978

Rodos beğine hüküm ki:

Mektûb gönderüp; "emr-i şerîf vârid olup; "Kerpe tağlarının yüksek yirlerinde birkaç münâsib mahalde gözciler koyup giccede ve gündüzde bekletdürüp küffâr tarafından cezâre-i Kıbrıs'a gemi geçürtmeyesin." diyü fermân olunmağın mâh-ı Şa'bân'un on beşinci gününde Kerpe'ye varıldukda gözciler; "bir Girit firkatesi Kerpe'ye geldiğin" haber verdüklerinde kâfir firkatesinin üzerine varılup içinde olan kefere kenâra çıkup karaya dökölüp üç neferi elegetürölüp haber sorıldukda; "küffâr gemilerinden dört pâre baraça, içinde üç bin saltat u zahîre ile Magosa Kal'ası'na takvîyet için azîmet üzre olup ve yigirmi beş kıt'a kadırgaları dahı olup fikr-i fâsidleri mezkûr kadırgaların on beş kıt'ası zahîre için Golos câniblerine gelmek üzre oldukların" haber virüp ve yanında muhâfazada olan kadırgalara hastelik üşüp ta'yîn olunan sipâhîleri dahı gelmemeyin cengci olmayup ve İskenderiyye kadırgalarının dahı sefere iktidârı olmaduğın" bildürmüşsin. İmdi; bundan akdem defe'âtle ahkâm-ı şerîfe gönderölüp; "Muhâfaza bâbında ihtimâm üzre olup anun gibi kürekci vü cengcilerinizde ve zahîre husûsında muzâyaka vü ihtiyâc olursa Aydın ve Saruhan sancaklarının kürekçilerinden kürekci vü zahîre taleb idüp getürdüp kürekçilerinizi ve cengcilerinizi[i] ve sâyir mühimmât ü levâzimi tedârük idüp müretteb ü mükemmel hâzır ve a'dâ tarafına nâzır olasın. Bu bâbda zikrolunan sancakların kâdîlarına dahı ahkâm-ı şerîfe yazılup gönderilmişdür." diyü tenbîh ü te'kîd olundukdan sonra mukayyed olmayup senün arzun gelince gemilerün cezâreye varduğın haberi bunda gelüp bu zamâna değin gaflet [ile] te'hîr olunup ihmâl olunup bu vechile arz olunmağın aslı nedür, sebep ü bâ'ıs ne olmuşdur? Bu husûsda itâba müstehakk olmuşsındur. **Buyurdum ki:**

Vardukda, eger yanunda olan gemilerün ve kürekçileri ve cengçileri ve sâyir mühimmâtı bunda henüz tekâmî olunmayup kusûr üzre ise te'hîr u terâhî eylemeyüp emr-i şerîf-i sâbıkum mücebince ta'yîn olunan yirlerden kürekci vü zahîre taleb idüp getürdüp cümlesin tekâmî idüp dahı İskenderiyye ve Sığla ve Sakız ve Midillü ve Ağrıboz sancakları beğleri *dâme izzühüm* ile yek-dil ü yek-cihet olup küffâr-ı hâksâr gemilerinün üzerine varup Hakk *celle ve alâ* hazretlerinin ulüvv-i inâyetine tevekkül idüp bi-eyyi tarîkın kân melâ'în-i hâsirînün gemilerin elegetürüp mazarrat u fesâdların def' u ref' itmek bâbında envâ'-ı ikdâm ü ihtimâmın zuhûra getüresin. Şöyle ki; bu def'a dahı ihmâl olunup; "Kürekçiler giç veyâ eksük geldi." diyü te'allül oluna, aslâ bir vechile beyân olunacak özrün makbûl olmak ihtimâli yokdur. Eşedd-i ukûbetle mu'âkab olman mukarrerdür. Ana göre* gereği gibi ikdâm ü ihtimâm idüp tedbîrde kusûr eylemeyüp dîn ü devlete lâzım olan umûrda bezl-i maktûr ve sa'y-i nâ-mahsûr kılmakda dakîka fevteylemeyesin.

* Metinde şeklindedir.

763

Biga beyinin Donanma-i Hümâyûn'a katılmak üzere sancağı sipahileriyle birlikte bayramdan önce Boğaz Hisarı'nda hazır bulunması.

Biga beğine hüküm ki:

Sâbıkâ sana hükm-i hümâyûnum yazılıp; "Sancağın sipâhîleriyle Donanma-i Hümâyûnum'a hâzır olasın." diyü emrüm olmuş idi. Ol emrüm kemâ-kân mukarrer olup îd-i şerîfe dek sipâhîlerünle Boğaz Hisârı'nda hâzır bulunmak mühimmâtıdan olmağın **buyurdum ki:**

Vardukda, bir ân ve bir sâ'at te'hîr u terâhî eylemeyüp emr-i sâbıkum mücebince sancağuna tâbî' olan alaybeği vü zü'amâ vü çeribaşları ve sipâhîleri ile yat u yarağınuz ile müretteb ü mükemmel teveccüh eyleyüp toğrı Boğaz Hisârı'na varup îd-i şerîfe dek anda hâzır bulunmak bâbında envâ'-ı sa'y ü ikdâm eyleyesiz. Şöyle ki; sancağın sipâhîleriyle bî-kusûr yat u yarağınuz ile vakti ile irişmeyüp gemiler varup avk u te'hîr olmak lâzım gele, beyân olunan özrün kabûl olmak ihtimâli yokdur; mu'âkab olmak mukarrerdür. Ana göre mukayyed olasın.

764

Kırkkilise, Vize, Karinâbad, Aydos, Ahyolu, Varna, Şumnu ve Hezargrad kazâlarından Ahyolu'da yapılan gemilere ihracı emrolunan kürekçilerin bizzat kadılar tarafından getirilerek teslim olunması; İstanbul'a gelecek kürekçilerin de en kısa zamanda gönderilmesi.

Îsâ Çavuş'a virildi. Fî 17 Ramazân, sene: 978

Kırkkilise ve Vize ve Karîn-âbâd ve Aydos ve Ahyolı ve Varna ve Şumnı ve Hezârgrad kâdîlarına hüküm ki:

Hâliyâ taht-ı kazânuzdan ihrâc olunmak fermân olunan kürekçileri mu'accelen ihrâc eyleyüp dahı Ahyolı'da binâ olunan gemilere irsâl olunmak emrolunan kürekçileri ber-vech-i isti'câl Ahyolı'ya ve İstanbul'a gönderilecekleri dahı mu'accelen İstanbul'a gönderilmek emridüp **buyurdum ki:**

Vardukda, bu bâbda her birinüz bi'z-zât mukayyed olup taht-ı kazânuzdan ihrâc olunmak fermân olunan kürekçileri ber-vech-i isti'câl ihrâc eyleyüp dahı Ahyolı'da binâ olunan gemilere irsâl olunmak ta'yîn olunan kürekçileri her kankınızın taht-ı kazâsında ise bilâ-te'hîr mu'accelen Ahyolı'ya bi'z-zât iletüp teslîm itdürüp ve İstanbul'a gelecek kürekçileri dahı ale't-ta'cîl mahrûse-i İstanbul'a getürüp teslîm eylemek bâbında envâ'-ı sa'y ü ikdâmınız zuhûra getüresiz. Kürekçiler ber-vech-i isti'câl irişmek ziyâde mühimmât dandır; ihmâlden hazer eyleyüp bâb-ı ikdâm ü ihtimâmda dakîka fevteylemeyesiz. Şöyle ki; kürekçi eger Ahyolı'da olan gemilere ve eger İstanbul'a gelecekler vakti ile irişmeyüp avk u te'hîr lâzım gele, azl ile konılmayup eşedd-i ukûbet ile mu'âkab olmanız mukarrerdür. Ana göre ihmâlden hazer eyleyüp ikdâmı dakîka fevteylemeyesiz.

765 ***Vulçitrın beyinin her nerede ise geri dönüp sancağı akıncıları ve sipahileriyle âcilen Mora'ya giderek muhafaza hizmetinde bulunması.***

Sofyalı Mehmed Çavuş'a. 17 Ramazân, sene: 978

Vulçitrın beğine hüküm ki:

Bundan akdem; "vilâyet-i Mora emn ü emân üzre olduğın" arzeylemekle; "sefere hâzır olman" emrüm olmuş idi. Hâlâ ol arzun gayr-i vâkı' olmağın **buyurdum ki:**

Vardukda, te'hîr eylemeyüp her ne mahalde bulunursan mu'accelen dönüp akıncılarunla ve sancağın sipâhîleriyle müretteb ü mükemmel düşmen yarağıyla Mora'ya varup irişüp muhâfaza hıdmetinde olasın. Mora vilâyetinün muhâfazası mühimmât dandır; ihmâl eylemeyüp hükm-i şerîfüm ne mahalde ve ne vakıt vusûl bulursa bir ân ve bir sâ'at te'hîr u terâhî eylemeyüp dönüp toğrı Mora'ya teveccüh eyleyüp irişüp muhâfazada olmak bâbında envâ'-ı sa'y ü ikdâmın zuhûra getüresin.

766 ***Mora'ya gelmesi emredildiği halde Silistre'de beklediği bildirilen Mora Beyi Mehmed Bey'in en kısa zamanda Mora'ya gelerek muhafaza hizmetinde bulunması.***

Kethudâsına virildi. 17 Ramazân, sene: 978

Hâlâ Mora Beği olan Mehmed Beğ'e hüküm ki:

Bundan akdem sana hükm-i hümayûnum yazılıp; "aslâ te'hîr eylemeyüp Mora'ya varup irişmek" emrüm olmuş iken bu kadar zamân te'hîr eyleyüp henüz Silistre'de tevakkuf eylediğün istimâ' olundu. İmdi; Mora etrâfı şimdilik ihtilâl üzre olup mu'accelen varup irişmek lâzım ü mühimm olmağın **buyurdum ki:**

Vardukda, aslâ te'hîr u terâhî eylemeyüp mu'accelen Mora'ya varup irişüp muhâfaza hizmetinde olasın. Muhâfaza husûsı ziyâde mühimmâtıdan olmuşdur; bir ân ve bir sâ'at te'hîr eylemeyüp varup irişmeyince olmayasın.

767

Mora Beyi Mehmed Mora'ya gelmeden görevini terketmemesi emredilen sâbık Mora Beyi Ahmed Bey'in Mora'dan ayrıldığı bildirildiğinden her nerede ise geri Mora'ya dönüp Mehmed Bey gelene kadar Mora muhafazasında bulunması; aksi halde cezalandırılacağı.

Sofyalı Mehmed Çavuş'a virildi. Fî 17 N., [sene:] 978

Sâbıkâ Mora Beği olan Ahmed Beğ'e hüküm ki:

Bundan akdem sana hükm-i hümayûnum yazılıp; "hâlâ Mora Beği olan Mehmed dâme izzühû Mora'ya varup vâsıl olmayınca Mora'dan hareket eylemeyüp muhâfaza hizmetinde olmak" emrüm olmuş iken emr-i şerîfûme muhâlif Mora'dan çıkup berüye teveccüh eylediğün i'lâm olundu. İmdi; hâlâ Mora beği olan müşârun-ileyh varup irişmedin emr-i şerîfûme muhâlif Mora'dan çıkup bu asıl fetret zamânında gitmeğe sebep nedür? **Buyurdum ki:**

Vardukda, te'hîr eylemeyüp bu emr-i şerîfüm sana ne mahalde vusûl bulursa bilâ-tevakkuf Mora taraflarına dönüp müşârun-ileyh gelince muhâfazada olasın. Şöyle ki; emr-i şerîfüm mücebince dönüp varmayasın, beyân olunan özrün kabûl olmaz; vebâlün boynuna. Hakkundan gelinür; bilmiş olasın.

768

Selanik Beyi'nin Donanma-i Hümayûn'a katılmak üzere sancağı sipahileriyle nevrûzdan önce Boğaz Hisârı'nda hazır bulunması.

Sofyalı Mehmed Çavuş'a virildi. Fî 18 N., sene: 978

Selanik beğine hüküm ki:

Hâlâ sancağın sipâhîleriyle Donanma-i Hümayûnum'a ta'yîn olunup nevrûzdan mukaddem sancağın sipâhîleriyle müretteb ü mükemmel düşmen yarağı ile Boğaz Hisârı'nda varup hâzır olmağın mühimmâtıdan olmağın **buyurdum ki:**

Vardukda, te'hîr eylemeyüp sancağuna tâbî' alaybeği vü zü'amâ vü çeribaşları ve erbâb-ı tîmârının yat u yarakların mükemmel itdürüp dahı nevrûzdan mukaddem cümle sipâhîlerünle Boğaz Hisârı'nda huzzâr bulunasız ki, gemiler vardukda bilâ-te'hîr gemilere

girüp avk u te'hîr olunmalu olmaya. Şöyle ki; nevrûzdan mukaddem varup irişmeyüp gemiler varup anda tevakkuf eylemek lâzim gele, beyân olunan özrûn kabûl olmak ihtimâli yokdur. Ana göre cebe vü cevşen ve cebelülerünle ve bi'l-cümle kânûn-nâme-i hümayûnum muktezâsınca mükemmel ü müretteb düşmen yarağı[y]la nevrûzdan mukaddem Boğaz Hısârı'nda hâzır bulunmak bâbında envâ'-ı sa'y ü ihtimâm eylesin.

769 *Donanma-i Hümayûn için Bursa'dan istenen kürekçilerin âcilen gönderilmesi.*

Mezkûr Mehmed Çavuş'a virildi. Fî 15 N., sene: 978

Bursa kâdîsına hüküm ki:

Hâlâ Donanma-yı Hümayûnum mühimmi için ihrâcî emrolunan kürekçiler mu'accelen ihrâc olunup irişmek lâzim olmağın **buyurdum ki:**

Mehmed Çavuş varup vusûl buldukda, aslâ te'hîr u terâhî eylemeyüp zikrolunan kürekçileri çavuşum varduğu günün irtesi ihrâc eyleyüp göndermek bâbında envâ'-ı ikdâm ü ihtimâm eylesin. Şöyle ki; emr-i şerîfüm üzre mu'accelen kürekçileri ihrâc eylemeyüp ihmâl oluna, beyân olunan özrûn makbûl olmaz; bilmiş olasın.

770 *Saruhan alaybeyinin sancağı sipahileriyle hazırlanıp Donanma-i Hümayûn'a katılmak üzere nevrûzdan önce, gemilere girecekleri yere gelip hazır beklemeleri.*

Yazıldı.

Kapukethudâsına virildi. 22 Ramazân, sene: 978

Saruhan alaybeğisine hüküm ki:

Bundan akdem sana hükm-i hümayûnum gönderilüp; "sancağuna tâbî' olan zü'amâ ve sâyir erbâb-ı tîmârî ile lâzim olan yat u yarağınız ile hâzır olup Donanma-yı Hümayûnum'a ne mahalden girmek münâsib olursa nevrûzdan mukaddem iskeleye irişüp gemilere girüp hıdmetde bulunmak" emrüm olmuş idi. Ol emrüm kemâ-kân mukarrerdür. **Buyurdum ki:**

Vardukda, aslâ te'hîr u terâhî eylemeyüp sancağuna tâbî' zü'amâ vü erbâb-ı tîmârîla lâzim olan yat u yarağınız ile hâzır u müheyâ olup dahı Donanma-i Hümayûnum'a ne mahalden varup gemilere dâhıl olunugelmışse münâsib olan mahalden varup nevrûzdan mukaddem gemilere irişüp sipâhîlerünle dâhıl olup hıdmetde bulunasız. Nevrûzdan mukaddem varup gemilere girecek mahalde hâzır bulunmak mühimmâtandandır; ihmâl eylemeyüp sipâhîlerünle müretteb ü mükemmel irişmek ardınca olasın. Şöyle ki; giç varup veyâhûd sipâhîlerünün ve senün yat u yarağınızda kusûr u noksânınız olduğu i'lâm oluna, beyân olunan özrünüz makbûl olmayup azl ile konılmayup hakkınızdan gelinür; bilmiş olasız.

Rodos beyine defalarca emir gönderilip Girit'ten Kıbrıs'a gönderilecek düşman gemilerine karşı uyanık bulunulup Kıbrıs tarafına geçirilmemesi hususunda uyarıldığı halde Vezir Mustafa Paşa'nın, yirmi altı düşman gemisinin Magosa Limanı'na geldiğini bildirdiği; bunun da Rodos beyinin bu hususta ihmalkâr davrandığını ortaya koyduğu; Rodos beyinin eksiklerini hemen tamamlayıp anılan gemileri takip edip yakalamaya gayret etmesi; bunda da başarılı olamaz veya bundan sonra Kıbrıs tarafına başka gemilerin geçmesini engelleyemezse özrünün kabul edilmeyip cezalandırılacağı.

Kaya-zâde Mehmed Çavuş'a virildi. Fî 18 Ramazân, sene: 978

Rodos beğine hüküm ki:

Bundan akdem defe'ât ile hükm-i hümayûnum gönderilüp; "Küffâr-ı hâksârın Girit cezâresinde yigirmi iki pâre kadirgaları ve zahîre ile memlû dört kıt'a barçaları olup fırsat buldukda Kıbrıs cezâresine varmak üzere oldukları şâyi' olmağın yanında deryâ muhafazasına ta'yîn olunan gemiler ile hâzır ve a'dâ taraflarına nâzır olup Kerpe ve sâyir mürtefi' yirlere gözciler koyup onat vechile görüp ve gözetdürüp anun gibi Girit semtlerinden küffâr-ı hâksâr gemilerinden eger kadirga ve eger barça ve gayridür; Kıbrıs'a salındığı gibi gemiler üzerine varup her ne tarîkla mümkün olursa cezâre semtine küffâr-ı hâksâr gemilerin geçürtmemek bâbında sa'y ü ihtimâm üzere olasız." diyü tenbîh olunmuşdı. Hâliyâ işbu Ramazânü'l-mübârek'ün on ikinci günü düstûr-ı mükerrerem Mustafâ Paşa cânibinden Südde-i Sa'âdetüm'e mektûb gelüp; "küffâr-ı hâksâr gemilerinden yigirmi iki kıt'a kadirga ve dört pâre barça ile mâh-ı Şa'bân'un evâhırinde(?) Magosa Limanı'na varup dâhıl olduğın" bildürmüşler. İmdi; bu bâbda sana ale't-tevâlî ahkâm-ı şerîfe gönderilüp; "Gaflet üzere olmayasın." diyü tenbîh olunduktan sonra gaflet idüp bâb-ı muhafazada ihtimâm olunmayup a'dâya ruhsat virmeğe sebep nedür? Bu makûle husûs size tenbîh olunduktan gemileriniz nâkıs olduğu takdîrce ihtiyâtan gemileriniz dâyim mükemmel dutmak lâzım idi. Ma'a-hâzâ anun gibi kürekciye ve âlâtçıya ve cengciye ve zahîreye ihtiyâc olursa Aydın ve Menteşe ve Saruhan ve Midillü sancakları kazâlarından almak ruhsat virilmişdi. Bu bâbda gaflet ü ihmâl olduğuna küllî itâba müstehakk olmuşsın. **Buyurdum ki:**

Vardukda, eger bu husûsa ıttılâ'ınız olmamış ise aslâ vü kat'â te'hîr u ârâm eylemeyüp sâbıkâ Dergâh-ı Mu'allâm çavuşlarından Sinân ve Ömer Çavuş ile Menteşe ve Aydın ve Saruhan ve Midillü sancaklarının kazâlarından alınması ta'yîn olunan kürekçileri henüz getirilmemiş isenüz ber-vech-i isti'câl getürdüp gemilerinizi mükemmel idüp eger zahîre vü kürekci vü cengcidür, kusûr komayup mükemmel eyledüklerinden sonra Hakk celle ve alânun ulüvv-i inâyetine tevekkül ve Hazret-i Risâlet-penâh aleyhi's-salâti ve's-selâmun mu'cizât-ı kesîretü'l-berekâtına tevessül eyleyüp zikrolunan küffâr-ı hâksâr gemilerinin üzerlerine varup şöyle ki; eger Magosa önindedür ve eger deryâ üzerindedür râstgelesiz, dîn-i mübîn uğuruna lâıyk olduğu üzere elegetürmekde sa'y ü ikdâm eyleyesiz. Şöyle ki; ol gemiler bir tarîk ile halâs ola, yâhûd andan gayri a'dâ-yı hâksâr gemileri ol

cânibe varmağa fırsat bula, aslâ özrinüz makbûl olmayup azlile konılmayup eşedd-i ikâbla mu'âkab olursız; bilmiş olasız ve Kıbrus'dan gelen yarak husûsında dahı Alâ'îyye ve Menteşe beğlerine ale't-tevâlî ahkâm-ı şerîfe irsâl olunup; "Mezbûr yarak geldüğü gemileri mu'accelen kalafat idüp dahı yarağı gemilere koyup nevrûzdan mukaddem Kıbrus cezîresine iledesiz." diyü emrüm olmuş idi. Ol emr-i şerîfüm kemâ-kân mukarrerdür. Bi-ınâyeti'llâhi te'âlâ siz Kıbrus'a gidüp a'dâ gemilerin bertaraf eyledüğünüzde zikrolunan yarağı dahı alup cezîre-i mezbûreye ulaşıdurasız ve Südde-i Sa'âdetüm'den dahı kapudân *dâme ikbâlühû* ile Donanma-i Hümâyûn çıkmak üzredür. Siz yanunda olan gemiler ile elegetürmesine me'mûr olduğunuz gemilere mukayyed olasız. İnşâ'allâh müşârun-ileyh dahı vardukda vech görüldüğü üzre devlet-i ebed-peyvend-i husrevâneme müte'allik umûrda bezl-i makdûr eyleyeler ve bu hükm-i şerîfüm ne gün ve ne sâ'atde vâsıl olursa ne tedârük itdüğünüzü ve mahall-i me'mûra ne vechile teveccüh eyledüğünüzü ve ol tarafda ne ahvâle vâkıf olduğunuzu mufassal yazup arzeyelesiz.

772

Donanma-i Hümâyûn için Drama, Pravişte, Siroz ve Zihne kazâlarından toplanan üstüpbünün nakli için gerekli olan geminin tedariki ve üstüpbünün nakli hususu Gümülcine ve Karasu Yenicesi kazâlarına ısmarlandığından Kavala kaptanının bu işin neticelenmesini beklemeyip gemilerini donatarak âcilen Rodos'a gitmesi.

Sofyalı Mehmed Çavuş'a. 17 Ramazân, sene: 978

Kavala Kapudânı Abdülcebbâr'a hüküm ki:

Südde-i Sa'âdetüm'e mektûb gönderüp; "Donanma-yı Hümâyûn mühimmâtı için Drama ve Pra[vi]şte ve Siroz ve Zihne kâdîlarına emrolunan üstübi cem' u tahsîl eyledüklerinde Drama kazâsından iki yüz elli kıntâr ve kazâ-i Pravişte'den yüz kıntâr ve Siroz kazâsından iki yüz elli kıntâr ve Zihne kazâsından yüz elli kıntâr –ki, cem'an yedi yüz elli kıntâr olur– bu mikdâr üstübi Kavala Kal'ası'na getirilüp der-mahzen olunmuşdur. Lâkin Kavala Kal'asında gemi bulunmaz. Kaba yüktür; tahmîli için büyük gemi irsâl olunmak lâzım olduğın" bildürmüşsin. İmdi; zikrolunan üstübi tahmîli için büyük gemi tedârük olunup irsâl olunmağıçün Gümülcine ve Karasu Yeniceleri'ne ahkâm-ı şerîfe yazılıp gönderilmişdür. Hemân sen tevakkuf eylemeyüp mu'accelen Rodos'a varup irişmek emridüp **buyurdum ki:**

Te'hîr eylemeyüp ber-vech-i isti'câl gemileri cümle âlât ü esbâb ve cengci vü kürekçileri ve sâyir levâzimi ile mükemmel eyleyüp dahı bir ân ve bir sâ'at tevakkuf eylemeyüp Rodos'a teveccüh eyleyüp vech ü münâsib olduğu üzre hıdmetde bulunasın.

773

Muhafaza hizmetine emrolundukları halde hizmete gitmeyen Aydın sancağı sipahileri hakkında.

Aydın sancağı kâdîlarına hüküm ki:

Bundan akdem; "Aydın sancağı sipâhîleri muhâfaza için alıkonılan gemilere tahmîl olunup hıfz u hırâset üzre olmak" emrüm olmuş iken sipâhîler varmayup hemân on iki nefer sipâhî alaybeği ile bile hıdmetde mevcûd olduğu müşârun-ileyh Alaybeği Mahmûd *zîde mecdühû ...*.*

* Hüküm metni eksiktir.

774 **Manya sancağında isyan eden keferenin isyanlarının bastırılması ve karşı çıkanların haklarından gelinmesi; ancak kendi hâlinde olanlara zarar verilmemesi.**

Sofyalı Mehmed Çavuş'a virildi. Fî 18 Ramazân, sene: 978

Mezistre beğine hüküm ki:

"Manya sancağı keferesinin isyân u fesâdı günden güne ziyâde olmağın karyeleri urulup esbâb ü emvâli gâret ve kendüleri esîr olunup mukâteleye mübâşeret eyleyenleri katl olunmağla mazarrat u fesâdları def' u ref' olunmak" emrüm olup birkaç def'a ahkâm-ı şerîfe gönderilmişdi. Ol emr-i şerîfüm kemâ-kân mukarrer olmağın Donanma-i Hümâyûnum ol câniblere varup haklarından gelinmesin emridüp **buyurdum ki:**

Vardukda, aslâ te'hîr u terâhî eylemeyüp sancağına tâbî' olan zü'amâ vü erbâb-ı tîmâr ve alaybeğilerile ve çeribaşarıla müretteb ü mükemmel düşmen yarağı[y]la ihzâr idüp ve il-erinden ganâyim ü gazâdan safâlu, yat u yarağa ve cenge kâdir yarar yiğitlere tenbîh ü nidâ itdürüp her birine hüsn-i istimâlet virüp yanuna cem' eyleyüp anun gibi Manya keferesinin re'âyâsından dahı itâ'at idüp gâret ü hasâret husûsında sana mu'âvenet iderlerse anları dahı yanuna alup dahı tevakkuf eylemeyüp mezkûrların üzerine varup hüsn-i tedbîr ü tedârükle elegetürüp mukâtele idenleri katlidüp esbâb ü emvâllerin gâret ve ehl ü iyâllerin esîr eyleyüp mazarrat u fesâdlarınun def' u ref'ı bâbında envâ'-ı ikdâm ü ihtimâmın vücûda getüresin. Ammâ; bu bahâne ile isyân üzre olmayup kendü hâllerinde olan re'âyâ tâyifesine; "İtâ'at itmedünüz." diyü dahlolunup zarar u gezend irişdürilmekten hazer idesin.

775 **Ağrıboz beyinin, yanında bulunan iki kadirge ve askerleri ile Rodos'a gidip oradaki ümerâ ile Kıbrıs'a vararak hizmette bulunması.**

Mehmed Çavuş'a virildi. Fî 17 Ramazân, sene: 978

Ağrıboz beğine hüküm ki:

Bundan akdem hüküm-i şerîfüm gönderilüp; "Yanunda olan iki pâre kadirge ile Rodos'a varup anda olan ümerâ ile ber-vech-i isti'câl Kıbrıs cezîresine varasın." diyü emrüm olmuş idi. Ol emr-i şerîfüm kemâ-kân mukarrerdür. Hâlâ senün mu'accelen varup irişmen lâzım ü mühimm olmağın **buyurdum ki:**

Vardukda, henüz varup Rodos'a mülâkî olmadun ise bir ân ve bir sâ'at te'hîr u ârâm eylemeyüp yanunda olan kadırgaların kürekçileri ve âlâtçıları ve cengcileri ve sâyir levâzim ü mühimmâtı mükemmel değilse tekmîl eyleyüp mu'accelen Rodos'a varup irişüp Rodos Sancağı Beği Bâlf *dâme izzühû* ile yek-dil ü yek-cihet olup hükm-i şerîf-i sâbıkum mücebince me'mûr olduğunuz hıdmetde bezl-i makdûr ve sa'y-i nâ-mahsûr eyleyesin. Şöyle ki; hükm-i şerîfüm vâsıl olduğu gibi mu'accelen çıkmayup ihmâl ü te'hîr eyleyesin, aslâ beyân olunacak özrün makbûl olmayup eşedd-i ukûbetle mu'âkab olmak mukarrerdür. Ana göre mukayyed olup mu'accelen varup irişmekde ikdâm ü ihtimâm eyleyesin ve bu hükm-i şerîfüm sana ne günde vâsıl olup ne vechile tedârük idüp ve ne zamânda müteveccih eylediğün yazup bildüresin.

776 *Ağrıboz, İnebahtı ve Tırhala alaybeylerinin sancaklarındaki züamâ ve sipahilerle Donanma-i Hümayûn'a katılmak üzere geçen yıl gemilere bindikleri mahalle gidip hazır beklemeleri.*

Sofyalı Mehmed Çavuş'a. Fî 17 Ramazân, sene: 978

Ağrıboz sancağı alaybeğisine hüküm ki:

Livâ-i mezbûr sipâhîleri Donanma-i Hümayûnum gemilerine ta'yîn olunup geçen yıl ne mahalde gemiye dâhıl oldırsa nevrûzdan mukaddem girü ol mahalle varup hâzır u müheyyâ olmak lâzım ü mühimm olmağın **buyurdum ki:**

Vardukda, bir ân ve bir sâ'at te'hîr eylemeyüp livâ-i mezbûra tâbî' zü'amâ vü erbâb-ı tîmârî çeribaşılı ile kânûn üzre cebe vü cevşen ve cebelûleriyle ve bi'l-cümle müretteb ü mükemmel düşmen yarağıyla hâzır u âmâde olup dahı geçen yıl ne mahalde gemiye dâhıl oldılar, girü ol mahalle nevrûzdan mukaddem varup hâzır ve Donanma-yı Hümayûnum gemilerine nâzır olup anun gibi gemiler vardukda anlara tevakkuf olunup avk u te'hîr olunmak lâzım gelmeye. Şöyle ki; ihmâl olunup giç veyâ eksük gelüp veyâhûd yat u yaraklarında ve âlât-ı harb ü kîtâlde ve cebe vü cevşen ve cebelûlerinde kusûr ola, aslâ beyân olunacak özrinüz makbûl olmayup dirlikleri alınmağla konılmayup sâyire mûcib-i ıbrat ü nasîhat olmak içün eşedd-i ukûbet [ile] mu'âteb olmaları mukarrerdür. Ana göre mukayyed olup bâb-ı ikdâm ü ihtimâmda dakîka fevteylemeyesin.

Bu dahi.

Bir sûreti, İnebahtı alaybeğisine.

Bu dahi.

Bir sûreti, Tırhala alaybeğisine.

777 *Ağrıboz sancağı kadıları tarafından Donanma-i Hümayûn için peksimet hazırlanarak gemiler geldiğinde teslim edilmesi ve teslimatla ilgili tutulacak defterin bir sûretinin Südde-i Saâdet'e gönderilmesi.*

Bu dahı. Fi't-târîhı'l-mezbûr.

Ağrıboz sancağı kâdîlarına hüküm ki:

Bundan akdem size Mâliyye cânibinden ahkâm-ı şerîfe gönderilüp; "her birinüzün taht-ı kazâsından Donanma-yı Hümâyûnum mühimmi için peksimad tedârük olunup münâsib olan mahalle ihzâr olunmak" emrüm olmuş idi. Hâlâ Donanma-yı Hümâyûnum gemileri nevrûzdan mukaddem deryâya çıkmak emrüm olup her birinüz me'mûr olduğunuz mikdârı peksimadı emr-i sâbıkum mücebince ta'yîn olunan mahalle iletüp ber-vech-i isti'câl ihzâr eylemek lâzım ü mühim olmağın **buyurdum ki:**

Vardukda, bu bâbda gereği gibi mukayyed olup her birinüz me'mûr olduğunuz mikdârı peksimad[1] mu'accelen tedârük ü ihzâr eyleyüp emr-i sâbıkum mücebince ta'yîn olunan mahalle nevrûzdan mukaddem iletüp hâzır ve Donanma-i Hümâyûnum'a nâzır olup anun gibi gemiler gelüp sizden peksimad taleb itdüklerinde avk u te'hîr eyleyüp her birine ta'yîn olunan mikdârı peksimad ihzâr olunmamışsa ikdâm idüp fermân olunan mikdârı peksimadı ihzâr eylemeyince olmayasız. Şöyle ki; ihmâl idüp me'mûr olduğunuz mikdârı peksimadı bî-kusûr ihzâr eyleyüp Donanma-i Hümâyûnum varup sizden peksimad taleb itdüklerinde hâzır bulunmayup avk u te'hîr olunmak lâzım gele, aslâ bir vechile beyân olunacak özrinüz makbûl olmayup azlile konılmayup eşedd-i ikâbla mu'âkab olmanız mukarrerdür. Ana göre mukayyed olup bâb-ı ihtimâmda dakîka fevteylemeyesiz ve her birinüz şimdiye değin ne mikdâr peksimad ihzâr idüp ve her kıntârı kaçır akçaya olup ve ne mahalde ihzâr olunup ne vechile tedârük eylediniz ise mufassal ü meşrûh defter idüp mühürleyüp ve imzâlayup mu'accelen bir sûretin Südde-i Sa'âdetüm'e gönderüp Donanma-i Hümâyûnum vardukdan sonra dahı her gemiye ne mikdâr peksimad teslîm olunup aynı ile ve re'îsinün ismi ile başka defter idüp mühürleyüp ve imzâlayup Dergâh-ı Mu'allâm'a irsâl eyleyesiz. Husûs-ı mezbûr mühimdür; sâyir umûra kıyâs eylemeyüp ihmâl ü müsâheleden ziyâde hazer eyleye[siz] ve bu hükm-i şerîfüm ne gün vâsıl olup ve ne vechile tedârük eylediğiniz yazup bildüresiz.

778 *Rodos beyinin İskenderiyye Kaptanı Muhammed ile birlik olup yanlarındaki gemilerle yola çıkıp Kıbrıs'a gitmesi ve Trablus taraflarına gitmekte olan Tersâne Kethüdâsı Ahmed ile birleşerek Venedik gemilerinin hakkından gelmesi.*

Mûsâ Çavuş'a virildi. Fî 18 Ramazân, sene: 978

Rodos beğine hüküm ki:

İşbu sene: 978 Ramazânı'nun on sekizinci gününde Vezîrüm Mustafâ Paşa tarafından mektûblar gelüp; "Tersâne Kethüdâsı Ahmed *zîde mecdühû* yanında olan dört kıt'a kadirgasıyla Trablus cânibine teveccüh eylediğin" i'lâm eyledi. İmdi; bundan akdem sana hükm-i hümâyûnum gönderilüp; "sen ve İskenderiyye Kapudânı Muhammed *dâme izzühû* muhâfaza için yanınızda olan kadirgalar ile aslâ bir ân ve bir sâ'at te'hîr u ârâm eylemeyüp cezîre-i Kıbrıs'a varup Venedik tarafından gelen yigirmi iki pâre kadirga ve dört kıt'a

barçalara mukâbele idüp bi-inâyeti'llâhi te'âlâ haklarından gelinmek" emrüm olmuş idi. Ol emr-i şerîfüm kemâ-kân mukarrer olmağın **buyurdum ki:**

Vardukda, aslâ te'hîr u terâhî eylemeyüp yanunda olan kadırgalar ile müşârun-ileyh İskenderiyye Kapudânı Muhammed dâme izzühû ile yek-dil ü yek-cihet olup cezîre-i Kıbrus'a varup irişüp müşârun-ileyh Ahmed Kethudâ ile mülâkî olup bi-inâyeti'llâhi te'âlâ küffâr-ı hâksârun gemilerine mukâbele eyleyüp elegetürmek bâbında gereği gibi sa'y ü ikdâm eyleyesiz. Yanunda olan gemiler ile mükemmel ü müretteb isti'câl üzre Kıbrus'a varup irişmek ziyâde mühimmâtdan olmuşdur; ihmâl eylemeyüp emr-i sâbikum mûcebince teveccüh eyleyüp varup irişmek bâbında envâ'-ı sa'y ü ikdâm ü ihtimâmın vücûda getüresin ve ne vechile tedârük olunup ve bu hükm-i şerîfüm ne gün vâsıl olup ve siz gemiler ile ne gün çıkup teveccüh eyledüğün mufassal yazup bildüresin.

779

Aydın alaybeyi ile birlikte Rodos muhafazasına tayin olunan ancak hizmete gitmeyen veya yoklamadan sonra ortadan kaybolan sipahilerin timarlarının alınarak ikişer yıllık hâsıllarının zaptı için sipahilerden hizmette mevcut olanların defterinin Südde-i Saâdet'e gönderilmesi; muhafaza hususunda da gerekli gayretin gösterilmesi.

Bu dahi.

Aydın alaybeğisine hüküm ki:

Südde-i Sa'âdetüm'e mektûb gönderüp; "Aydın sancağı sipâhîleriyle altı pâre kadırğa cümleñüz girüp Rodos muhâfazasıyçün serdâr olan kimesne ile vech ü münâsib olduğu üzre muhâfaza hıdmetinde olmak" emrüm olmağın Rodos beği ile yedi pâre kadırğa olup cezîre-i Kerpe'ye varup bir Girit sandalın basup üç nefer kâfir elegirüp takrîrlerin yazup gönderdiğün ve Aydın sipâhîlerinden on iki nefer kimesne ile hıdmetde olup ve emr-i sâbikum mûcebince livâ-i mezbûra gönderilen emr-i şerîfüm sûretin âdemünle gönderüp nidâ itdürüp iki aydan berü kimesne varmadüğün ve Sakız'da yoklanan sipâhîler yoklandukdan sonra emr-i şerîfe itâ'at eylemeyüp tokuz neferi gemiye girmeyüp gaybet eyleyüp isimleriyle tezkireleri irsâl olunduğın" bildürmüşsin. İmdi; mezbûrların tîmârları alınup ikişer yıllık hâsılları mîrî içün zabtolunmak emrüm olup Mâliyye cânibinden hükm-i hümayûn virilmişdür. **Buyurdum ki:**

Vardukda, sen dahi gemilerden ayrılmayup fermân olunan hıdmetde bulunup gereği gibi yoldaşlık eylemek bâbında sa'y ü ihtimâm eyleyesin ve bi'l-fi'l yanunda hıdmetde olan sipâhîlerin mevcûd defterin Südde-i Sa'âdetüm'e gönderesin ki, hıdmetde bulunmayanlar ma'lûm olunup ana göre me'mûr oldukları hıdmete varmayup ihmâli olanların tîmârları ve ikişer yıllık hâsılları alınmağışün hükm-i hümayûnum yazılup gönderilüp zabtoluna.

780

Mora'daki âsi Arnavutlar'ın çıkardığı karışıklığın önlenmesi için âcilen Mora'ya gitmesi hakkında defalarca emir gönderilen Mora beyinin derhal Mora'ya giderek muhafaza hizmetinde bulunması.

Sofyalu Mehmed Çavuş'a virildi. 18 Ramazân, sene: 978

Mora beğine hüküm ki:

Bundan akdem defe'âtle sana ahkâm-ı şerîfe gönderilüp; "Mora cânibi âsî Arnavud'dan nev'an fetret üzre olup mu'accelen varup irişüp muhâfazada olasın." diyü tenbîh ü te'kîd olunmuş iken henüz sancağuna irişmeyüp ihmâl üzre olduğun i'lâm olunmağın **buyurdum ki:**

Vardukda, aslâ bir ân ve bir sâ'at te'hîr u terâhî eylemeyüp gice vü gündüz yöriyüp ber-vech-i isti'câl Mora'ya varup irişmek ardınca olasın ki, bir fesâd zuhûr eylemek ihtimâli olmaya ve bi'l-cümle bu hükm-i hümayûnum sana ne mahalde irişürse aslâ tevakkuf eylemeyüp hemân ale't-ta'cîl yöriyüp ve bi'l-fi'l sen ne mahalde olup hükm-i şerîfüm sana ne gün vâsıl olup ve ne gün teveccüh eyledüğün yazup bildüresin. Şöyle ki; isti'câl eylemeyüp ihmâl eylesin, özrinüz makbûl olmak ihtimâli yokdur. Ana göre bâb-ı ikdâmda dakîka fevteylemeyüp mu'accelen varup irişmek ardınca olasın.

781 *Henüz sancağına varmamış olduğu bildirilen Mezistre beyinin bir an önce sancağına ulaşıp âsî Arnavutlar'ın fesadına karşı sancağının muhafazasında bulunması.*

Bu dahi, mezkûra.

Mezistre Beği Yâr-Alî Beğ'e hüküm ki:

Hâlâ; "Mora Beği olan Mehmed henüz Mora'ya varmayup Mora etrâfı âsî Arnavud'dan nev'an fetret üzre olup ve sen dahi sancağına varmadüğün" i'lâm olunup mu'accelen varup sancağına irişmek mühimmâtından olmağın **buyurdum ki:**

Vardukda, bir ân ve bir sâ'at te'hîr eylemeyüp ber-vech-i isti'câl sancağına irişmek ardınca olup mu'accelen irişüp ol cevânibün muhâfazasında dikkat ü ihtimâm üzre olasın. Şöyle ki; isti'câl üzre sancağına varmayup ol etrâfda bir fesâd zuhûr eyleye, beyân olunan özrün makbûl olmak ihtimâli yokdur; gereği gibi mu'âkab olursın. Ana göre ale't-ta'cîl varup irişmeğe sa'y ü ihtimâm eylesin.

782 *Mora alaybeyinin, Mora beyi gelinceye kadar emrindeki sipahileri dağıtmayıp âsî Arnavutlar'ın ve Venedik gemilerinin saldırılarına karşı Mora muhafazasında bulunması; vilâyet muharriri gelip timar tevziinde bulunduğunda da beylerbeyi yaftası getirmek için sipahilerden ancak on kişiye bir kişi görevlendirilip diğer sipahilerin muhafazada kalması.*

Sofyalu Mehmed Çavuş'a. 18 Ramazân, sene: 978

Mora alaybeğisine hüküm ki:

Hâlâ Mora Beği olan Mehmed Mora'ya varınca Mora sipâhîlerin perâkende eylemeyüp vilâyet tahrîr eyleyen kâdî dahı varup irişmek üzre olmağın sipâhîleri onat hıfzeylemek emridüp **buyurdum ki:**

Vardukda, sipâhîlere onat vechile tenbîh ü te'kîd eylesesin ki, fetret zamânında hârice varmayup beğlerbeğiden yâftelerin ihrâc eylemek içün on nefere bir sipâhî ta'yîn eyleyüp gönderesin ki, varup yâftelerin getirüp mâ-adâsıyla muhâfazada olup ol cevânibi âsî kâfirden ve Arnavud ve Venedik donanmasından gereği gibi hıfz u hırâset idüp gaflet ile bir mahalle zarar u gezend irişdürmeyesiz ve muharrir-i vilâyet olana; "Sipâhîlerin tîmârların hadd-i i'tidâl üzre tevzî' eyleyeler." diyü emrüm olmışdur. Ana göre tenbîh eylesesin ki, bâb-ı muhâfazada dakîka fevteylemeyeler.

783 *Niğbolu beyinin Ahyolu'da yaptırılan gemilere binerek Donanma-i Hümâyûn'a katılmak üzere İstanbul'a gelmesi.*

Îsâ Çavuş'a virildi. 18 Ramazân, sene: 978

Niğbolı beğine hüküm ki:

Bundan akdem sana hükm-i hümâyûnum gönderilüp; "Sancağın sipâhîleriyle Donanma-i Hümâyûnum'a ta'yîn olunup toğrı Südde-i Sa'âdetüm'e gelüp gemilere girüp veyâhûd Ahyolu'da binâ olunan gemilere müretteb ü mükemmel düşmen yarağı ile varup girüp ber-vech-i isti'câl İstanbul'a gelüp Donanma-yı Hümâyûnum'a mülâkî olasın." diyü emrüm olmuş idi. İmdi; Ahyolu'da binâ olunan gemilere girüp mu'accelen İstanbul'a gelmek emridüp **buyurdum ki:**

Vardukda, te'hîr eylemeyüp emrüm üzre sancağın sipâhîleriyle müretteb ü mükemmel düşmen yarağıyla hâzır olup dahı ber-vech-i isti'câl toğrı Ahyolu'ya teveccüh eyleyüp anda olan gemilere girüp mu'accelen İstanbul'a gelüp Donanma-yı Hümâyûnum'a gelüp mülâkî olup vech ü münâsib olduğu hıdmetde bulunasın. Donanma-yı Hümâyûnum deryâya çıkmak üzre olup sen dahı te'hîr eylemeyüp ale't-ta'cîl irişmek üzre olasın. Şöyle ki; ihmâl eyleyüp mu'accelen irişmeyüp veyâhûd sipâhîlerin kusûr u noksân üzre gelüp yat u yaraklarında eksükleri ola, beyân olunan özrün makbûl olmaz; mu'âteb ü mu'âkab olursın. Ana göre bî-kusûr sipâhîlerinle ve yat u yarağınız ile mükemmel gelüp irişmek ardınca olası.

784 *Varna kazâsında şer'-i şerîfe aykırı iş yaptıkları ve hırsız ve harâmî oldukları sâbit olan Simavnalı vs. ehl-i fesadın küreğe konulmak üzere Ahyolu'da yaptırılan gemilere gönderilmesi.*

Mehmed Çavuş'a virildi. Fî 18 Ramazân, sene: 978

Varna kâdîsına hüküm ki:

Hâlâ taht-ı kazânda ba'zı Sınavnalı ve hırsuz u harâmî ve ehl-i fesâd olup anun gibileri teftîş eyleyüp sahîh Sınavnalı olup şer'-ı şerîfe muhâlif vaz'ı olanları ve hırsuz u harâmîlikleri ve sâyir fesâdları zâhir olanları cem' eyleyüp Ahyolı'da binâ olunan gemilere kayd ü bend ile küreğe gönderilmesin emridüp **buyurdum ki:**

Vardukda, te'hîr eylemeyüp taht-ı kazânda anun gibi Sınavnalı olup şer'-ı şerîfe muhâlif vaz'ları olduğu şer'le sâbit olanları ve sâyir fesâd ü şenâ'at üzre olup hırsuzlukları ve harâmîlikleri sâbit olanları üzerlerine sübût bulan cerîmelerin mufassal ü meşrûh yazup ve sûret-i sicillerin Südde-i Sa'âdetüm'e gönderüp dahı ol asıl ehl-i fesâdı kayd ü bend ile Ahyolı'da binâ olunan gemilere gönderesin ki, küreğe konıla. Ammâ; bu bâbda mukayyed olup kendü hâllerinde olanlara dahlolunmakdan ve ehl-i fesâda hımâyet olunmakdan hazer idüp hakk-ı sarîha tâbi' olasın.

785

Anadolu, Karaman, Maraş ve Sivas vilâyetleri dahilindeki kazâlardan Kıbrıs'a gidip harçlıklar dışında fuzûlî yere geri dönen sipahilere, âcilen Kıbrıs'taki görev yerlerine gitmeleri, aksi takdirde yapılacak yoklamada bulunmayanların timarlarının alınarak siyaset olunacakları hususunda tenbihte bulunulması.

Badralu Mehmed Çavuş'a virildi. Fî 19 Ramazân, sene: 978

Vilâyet-i Anadolu kâdîlarına hüküm ki:

Taht-ı kazânuza Kıbrıs'dan harçlıkcıdan gayri ba'zı sipâhîler fuzûlî geldükleri i'lâm olundu. İmdi; Kıbrıs'a Dergâh-ı Mu'allâm'dan müstekillen yoklamacı irsâl olunmuşdur. **Buyurdum ki:**

Her biriniz taht-ı kazânuzda olan kasabât u kurâda kemâl-i ihtimâm ile nidâ vü tenbîh eyleyesiz ki; "Taht-ı kazânuza gelen eger harçlıkcıdır ve eger fuzûlî gelen sipâhîlerdür; tevakkuf u te'hîr eylemeyüp ale't-ta'cîl varup nevrûzdan mukaddem cezîre-i mezbûrede bulunalar. Şöyle ki; nevrûzdan mukaddem varup yoklamada bulunmayalar, vebâlleri kendüler üzerine olsun, azlolunup nice yıllık tîmârları mahsûlî mîrîye zabtolunduğundan gayri her kimler ise emân virilmeyüp kapuları öninde salb ü siyâset olunmak mukarrerdür. Ana göre her biri müretteb ü mükemmel düşmen yarağıyla varup yitişüp hıdmetde bulunalar." diyü muhkem tenbîh eyleyesiz; ihmâl ü müsâheleden hazer eyleyesiz. Eger harçlıkcılar ve eger sipâhîlerdür, öte yakaya gitmelü olduklarında yarar atlar ve kalkanlar ve bozdoğanlar ve gönderleriyle mükemmel gideler. Şöyle ki; mükemmel bulunma[ya]lar, dirlikleri âhara virilir.

Bir sûreti, Karaman kâdîlarına.

Bir sûreti, Mar'aş kâdîlarına.

Badralu Mehmed Çavuş'a virildi. Fî 19 Ramazân, sene: 978

Bir sûreti, Sivas kâdîlarına.

786

Çorum, Ankara, Canik ve Karahisar-ı Şarkî beylerinin sancakları sipahileriyle birlikte nevrûzdan önce yola çıkıp belirtilen mahalle gelerek Donanma-i Hümayûn'a katılmaları.

Badralu Mehmed Çavuş'a virildi. Fî 19 Ramazân, sene: 978

Çorum beğine hüküm ki:

Bundan akdem bir-iki def'a sana hükm-i şerîfüm gönderilüp; "sancağın sipâhîleriyle gelüp Donanma-yı Hümayûnum gemilerine girmek" emrüm olmuşdı. Ol emrüm kemâ-kân mukarrerdür ve Donanma-yı Hümayûnum nevrûzdan haylî mukaddem çıkmak üzredür. Sancağının sipâhîleriyle hâlâ Muharrem gelüp gemilere girmek emridüp **buyurdum ki:**

Vardukda, tevakkuf itmeyüp kendü cebe vü cevşen ve cebelülerün kânûn-nâme-i hümayûnum mücebince tekâmîl idüp dahı sancağının zü'amâ vü sipâhîleriyle müretteb ü mükemmel düşmen yarağıyla gelüp mahalde(?) gemilere giresiz. Şöyle ki; gemilere yitişmeyüp giç gelesiz ve sipâhîlärün eksük getüresin ve yat u yaraklarında kusûr u noksânları ola, aslâ öZRün makbûl olmayup azlile konılmayup mu'âteb olman mukarrerdür. Geldüğünde senün ve sipâhîlärünün cebelüleri kânûn-nâme-i hümayûnum mücebince mükemmel midür, müstekıll âdem gönderilüp yoklanmak mukarrerdür. Ana göre ihtimâm idüp sipâhîlärün âlât-ı harb ü kıtâl ve bi'l-cümle düşmen yarağıyla müretteb ü mükemmel getürüp isti'câlde dakîka fevteylemeyüp ve sâyir zamâna kıyâs eylemeyesin.

Bu dahı.

Bir sûreti, Ankara beğine.

Bu dahı.

Bir sûreti, Canik beğine.

Bu dahı.

Bir sûreti, Karahısâr-ı Şarkî beğine.

787

Deryada Gönüllü Levend Reisleri Kaptanı Kara Hâce'nin, kendisine Avlonya Azeb Ağalığı tevcih edildiğinden, görev yerine giderek Venedik gemilerinden gelebilecek zararları önlemesi.

Sofyalı Mehmed Çavuş'a virildi. 18 Ramazân, sene: 978

Deryâda Gönüllü Levend Re'îsleri Kapudânı Kara Hâce'ye hüküm ki:

Hâlâ sana mezîd-i âtîfet-i husrevânemden A[v]lonya'nun Azeb Ağalığı yevmî yüz akça ile tevcih olunup hükm-i hümayûnum yazılup sana irsâl olunmuşdur. **Buyurdum ki:**

Vardukda, sen dahı deryâda yanında olan gönüllü levend re'îsler ile ol cevânibün hıfz u hırâseti lâzım olan yirlerin hıfzıyleyüp Venediklü'den bir mahalle zarar irişdürmemeğe sa'yeyleyüp Venedik tarafından eger donanmaları ahvâli ve eger sâyir fikr ü

tedârükleri ne olduğın tettebbu' u tecessüs eylemekden hâlî olmayup ale't-tevâlî vâkîf olduğun ahhâr-ı sahîhayı i'lâm eyleyesin.

788

Kızılca müsellemleri, Naldöken ve Vize yörükleri ile tatar, canbaz ve Tanrıdağı yörüklerinin bir ve iki nevbetlilerinden Kıbrıs'a gitmeleri emrolunanların âcilen hazırlanarak Donanma-i Hümâyûn'a katılmak üzere Boğaz Hisarı'na gitmeleri.

İsâ Çavuş'a virildi. 18 Ramazân, sene: 978

Kızılca müsellemleri ve Na'ldöken ve Vize yörükleri ve tatar u canbâz ve Tenritağı yörükleri sübaşlarına hüküm ki:

Bundan akdem; "müsellemler ve yörük ü tatar u canbâzların bir nevbetlü ve iki nevbetlülerinden ta'yîn olunanlar olıgelen âdet ü kânûn üzre mu'accelen ihrâc olunup Boğaz Hisârı'na varup Donanma-i Hümâyûnum'a tevakkuf eylemek" emridüp **buyurdum ki:**

Vardukda, aslâ te'hîr u terâhî eylemeyüp sübaşlıklarınıza müte'allik olup cezâre-i Kıbrıs'a varmak emrolunan müsellemlerden ve yörük ü canbâz u tatarların evvelki ve ikinci nevbetlülerinden sâbıkâ gönderilen evâmîr-i şerîfede ne mikdâr kimesne gönderilmek emrüm olmuşsa evâmîr-i sâbıkam mücebince olıgelen âdet ü kânûn üzre altışar aylık zâd ü zevâdeleri ile mu'accelen ihrâc eyleyüp Boğaz Hisârı'na varup anda gemilere tevakkuf eyleyüp hâzır bulunalar ki, gemiler geldükde tevakkuf eylemek lâzım gelmeyüp ber-vech-i isti'câl girüp hıdmetde bulunalar. Husûs-ı mezbûr mühimmâtındandır; ihmâl eylemeyüp ber-vech-i isti'câl varup irişmek üzre olası. Şöyle ki; giç veyâ eksük getürüp gemiler tevakkuf eylemek lâzım gele, beyân olunan özrinüz kabûl olmaz, hakkınızdan gelinür; bilmiş olası.

789

Mezistre taraflarında isyan eden bazı köylerin ahalisinin Manya kâfirleriyle birleşerek âdet-i ağnâm ve cizye toplamaya gelen görevlileri düşmana teslim ettikleri, çiftlikleri yağmaladıkları ve sürekli fesat çıkardıkları duyulduğundan Mezistre beyi ve Mora alaybeyinin birleşip ehl-i fesadın üzerine gidip haklarından gelmeleri.

Sofyalı Mehmed Çavuş'a. 18 Ramazân, sene: 978

Mezistre beğine, Mora alaybeğisine hüküm ki:

Ol cânibde ba'zı kurâ ısyân idüp Manya keferesiyle ma'an âdet-i ağnâm ve cizye cem'ine varan kullar tutulup küffâr-ı hâksâra virdüklerinden gayri müslimânların çiftliklerin gâret idüp fesâd üzre oldukları istimâ' olundu. İmdi; anun gibi ehl-i fesâd gâret olmak mühimmâtdan olmağın **buyurdum ki:**

Vardukda, te'hîr eylemeyüp Mezistre beği dâme ızzihû ile yek-dil ü yek-cihet olup yanınızda olan sipâhîler ile ve il-eri ile üzerlerine varup Donanma-i Hümâyûnum ol câniblere varup irişince fırsat elvirüp mahall iktizâ itdüğüne göre hüsn-i tedârükle ol ehl-i

fesâdı gâret eyleyüp horyadların kılıçdan geçürüp ehl ü ıyâllerin esîr eyleyüp bir vechile haklarından gelmeğe sa‘yeyleyesiz ki, sâyirlerine mûcib-i ıbret ü nasîhat vâkı‘ ola. Ehl-i fesâdun haklarından gelinmek mühimmâtındandır; ihmâl eylemeyüp vech ü münâsib olduğu üzre hüsn-i ittifâk u ittihâd [ile] üzerlerine varup ehl-i fesâdun ırkların kat‘ idüp ol cevânibi şerr u şûrlarından pâk ü tathîr eylemeğe envâ‘-ı ihtimâm eyleyesiz. Ammâ; bu bahâne ile kendü hâllerinde olup itâ‘at üzre olanlara dahl ü tecâvüz olunmakdan hazer eyleyesiz.

790 *Anadolu, Karaman, Halep, Maraş ve Sivas sipahilerinden icâzet-i hümâyûn olmadan yerlerine dönenlerin âcilen beylerbeyileri yanında hazır bulunmalarının sağlanması; aksi halde bu gibi sipahilerin dirliklerinin alınıp haklarından gelineceği.*

*Çerkes Hasan Çavuş'a virildi. Fî 18 Ramazân, sene: 978
Nişânlu kâğıda yazıldı.*

Anatolî beğlerbeğisine hüküm ki:

Vilâyet-i Anatolî sipâhîlerinden ba‘zı kimesneler icâzet-i hümâyûnum olmadın yirlerine gitmekle yanında asker kılet üzre olduğın ol cânibden gelen çavuş haber virmeğin bu bâbda gaflet üzre olmak câyiz değildir. **Buyurdum ki:**

Vardukda, bu husûsa onat vechile mukayyed olup vilâyet-i Anatolî sipâhîlerinden icâzet-i hümâyûnum olmadın ne temessük ile yirlerine gitmişlerdür ve gidenler ne makûle kimesnelerdür; görüp anun gibi icâzetsüz giden sipâhîleri ale't-ta‘cîl yanuna getürdüp müretteb ü mükemmel hâzır u müheyâ bulunup dîn-i mübîn ve devlet-i ebed-karîne müte‘allık u müteferri‘ olan masâlih u mühimmâtıda bezl-i makdûr ve sarf-ı kudret idüp gaflet üzre olmayasın. Bu husûs ziyâde mühimdür; bâb-ı ihtimâmıda dakîka fevtitmeyüp icâzetsüz giden sipâhîlerün isti‘câl üzre getürdüp ihmâl ü müsâheleden hazer eyleyesin. İcâzetsüz giden sipâhîlerün aslâ özrleri makbûl olmayup dirlikleri alınmağla iktifâ olunmayup gereği gibi haklarından gelinmek mukarrerdür; ana göre tedârük idüp ihmâlden hazer idesin.

Nişânlu kâğıda yazıldı.

Bu dahi.

Bir sûreti, Karaman beğlerbeğisine.

Bu dahi.

Bir sûreti, Halep beğlerbeğisine.

Bu dahi.

Bir sûreti, Mar‘aş beğlerbeğisine.

Bu dahi.

Bir sûreti, Sivas beğlerbeğisine.

791

Halep defterdarının, nüüzül ihracı için yazılıp kendisine gönderilen hükümleri yerlerine ulaştırması.

Rodos muhâfazasında olan Mahmûd Beğ'ün âdemleriyle irsâl olundu.

Haleb defterdârına hüküm ki:

Nüüzül ihracı husûsıyçün yazılıp ahkâm-ı şerîfe yirlü yirine ulaştırılmak için sana irsâl olunmuşdur. **Buyurdum ki:**

Vardukda, emrüm mücebince ahkâm-ı şerîfeyi îsâl idüp ve nüüzül husûsında kemâl-i ikdâm ve hüsn-i ihtimâmın vücûda getirüp ne vechile tedârük olunduğın yazup Südde-i Sa'âdetüm'e arzeyleyesin. Nüüzül husûsı mühimdür; ahkâm-ı şerîfe sana ne târîhda vâsıl olup ne vechile tedârük idersen ve kuzâta dahı ahkâm-ı şerîfe îsâl eyledüğüne ve anlar ne vechile tedârük eyledüklerine mektûbların alup Südde-i Sa'âdetüm'e gönderesin.

792

Samakov'da yaptırılan lenger demirleri ile sâir demir aletlerin Ahyolu'na ulaştırılması için Sofya, Filibe, Samakov ve Radomir'den yeterli sayıda araba tedarik edilmesi.

Sofya ve Filibe ve Samakov ve Radomir kâdîlarına hüküm ki:

Tersâne-i Âmirem mühimmâtı için Samakov'da işlenmesi fermân olunan lenger demürleri ve sâyir demür âlâtı işlenüp hâzır olup Ahyolu'ya îsâl olunmağıçün araba lâzım olmağın taht-ı kazânuzdan kifâyet mikdârı araba ihrâc olunmasın emridüp **buyurdum ki:**

Dergâh-ı Mu'allâm çavuşlarından Samakov'da nâzır olan kıdvetü'l-emâsıl ve'l-akrân Mehmed *zîde kadruhû* tarafından size âdem varup ve araba* taleb eyledükde her biriniz taht-ı kazânuzdan kirâ ile öküz ve arabaları olanlardan ber-vech-i adâlet kifâyet mikdârı araba ihrâc idüp gönderesiz ki, demürleri tahmîl idüp mahall-i me'mûra iledele. Ammâ; her biriniz mukayyed olup bu bahâne ile mugâyir-i(?) şer' re'âyâdan celb ü ahz itdürmeyesiz. Donanma-yı Hümâyûnum nevrûzdan mukaddem çıkmak üzredür; Tersâne mühimmâtın avkitmeyüp ale't-ta'cîl yitişdürmek ardınca olasız.

* Metinde şeklindedir.

793

bkz. hkm. 792.

Dergâh-ı Mu'allâ çavuşlarından Samakov'da olan Mehmed Çavuş'a hüküm ki:

Mektûb gönderüp; "emrolunan lenger demürleri ve mesâmîr işlenüp hâzır olduğın" bildürdüğün ecilden tahmîl olunup Ahyolu'ya îsâl olunmağıçün; "Kifâyet mikdârı araba viresiz." diyü Sofya ve Filibe ve Samakov ve Dobniçe ve Radomir kâdîlarına hüküm-i şerîfüm irsâl olundu. **Buyurdum ki:**

Ol hüküm-i hümâyûnumı kâdîlara mûmâ-ileyh îsâl idüp dahı kifâyet mikdârı arabayı ber-vech-i adâlet kirâlarıyla ihrâc idüp emrüm üzre ihzâr eyledüğün lenger demürlerin ve sâyir Ters-hâne-i Âmirem mühimmâtı için işlenen mesâmîr ü levâzımı mu'accelen tahmîl

eyleyüp Ahyolı'ya ulaşırdı. Araba ihrâcında bi'z-zât kendün mukayyed olasın ki, mübâşirîn bu bahâne ile re'âyâdan celb ü ahz itmeye. İnşâ'a'llâhü te'âlâ Donanma-i Hümâyûnum nevrûzdan mukaddem çıkmak üzredür; Tersâne mühimmâtın avkitmeyüp ale't-ta'cîl yitişdürmek ardınca olasın.

794 *Kendir emininden istenen kendirin en kısa zamanda toplanarak gönderilmesi.*

Badralu Mehmed Çavuş'a virildi.

Kendir emînine hüküm ki:

Bundan akdem defe'âtle sana hüküm-i hümâyûnum gönderilüp; "Kendir husûsı umûr-ı mühimmedendür; isti'câl üzre cem' u tahsîl idüp gönderesin." diyü emrüm olmuş idi. Ol emr-i hümâyûnum mukarrerdür. **Buyurdum ki:**

Vardukda, aslâ vü kat'â te'hîr u terâhîl itmeyüp cem'ı fermân olunan kendiri isti'câl üzre tahsîl idüp göndermek ardınca olasın. İhmâl ü müsâhele olup maslahat avk u te'hîrden hazer eylesin; sonra özü maktûl olmaz.

795 *Kıbrıs'ta görevlendirilmek üzere Sivas ve Tokat kazâlarından istenen lağımçıların acilen ihrac edilip Silifke İskelesi'ne gönderilmesi.*

Badralu Mehmed Çavuş'a virildi. Fî 19 Ramazân, sene: 978

Sivas ve Tokat kâdîlarına hüküm ki:

Bundan akdem hüküm-i şerîfüm gönderilüp; "taht-ı kazânuzdan lağımçıları ihrâc olup Silifke'ye toğrı gönderilmek" emrüm olmuşdı. Ber-vech-i isti'câl irişmek lâzım olmağın **buyurdum ki:**

Vardukda, te'hîr itmeyüp ihrâcı fermân olunan lağımçıları isti'câl üzre hüküm-i sâbıkum mücebince bî-kusûr ihrâc itdürüp dahı Silifke İskelesi'ne toğrı göndermeğe ziyâde ihtimâm ü ikdâmın vücûda getüresin. Bu husûs mahall-i ihtimâmdur; ana göre tedârük idüp ihmâl ü müsâheleden hazer eylesin.

796 *Karaman vilâyeti kadîlarına hitaben yazılan hükümlerin Mehmed Çavuş tarafından yerlerine ulaştırılması.*

Bu dahı, mezkûra.

Mehmed Çavuş'a hüküm ki:

Vilâyet-i Karaman kâdîlarına yazılan ahkâm-ı şerîfe ulaştırmak için sana irsâl olunmuşdur. **Buyurdum ki:**

Vardukda, gönderilen ahkâm-ı şerîfeyi kâdîlara îsâl eylesin ve bu hüküm-i şerîf sana ne gün vâsıl olursa emrolunan masâlihü nice görürsen Südde-i Sa'âdetüm'e arzidesin.

797

Şam yeniçerileri kethüdası olup Magosa Kalesi'nde görevi esnasında yaralanan ve kethüdalığı başkasına verilen Mustafa'nın görevinde gevşeklik gösterip diğer yoldaşlarını da gevşekliğe sevketmemesi için, kendisine riayet olunacağı yolunda tenbihte bulunulup hizmete teşvik edilmesi.

Çerkes Hasan Çavuş'a virildi. Fî 18 Ramazân, sene: 978

Vezîr Mustafâ Paşa'ya hüküm ki:

Südde-i Sa'âdetüm'e mektûb gönderüp; "Şâm yeniçerilerine kethudâ olan Mustafâ için yarar olup Magosa Kal'asında hıdmetde bulunup mecrûh olmuş iken kethudâlık Âsitâne-i Sa'âdetüm'de âhara tevcih olunmağla hıdmete çendân müsâra'at eylemeyüp sâyirlerine dahı nev'an tekâsül geldiğin" bildürmüş[sin]. Ol bâbda her ne dimiş isen ma'lûm oldu. **Buyurdum ki:**

Vardukda, mezbûr Mustafâ'ya tesliye eyleyüp istihdâm eylesin. İnşâ'allâhü te'âlâ yine bir tarîk ile ri'âyet olunur. Hemân hıdmetde mücidd ü merdâne olup yoldaşları ile sa'y ü ihtimâmda kusûr eylemeyüp vech ü münâsib görüldüğü üzre hıdmetde bulunalar.

798

Diyarbakır'ın Körkil sancağında Donanma-i Hümayûn için istenen piyade ve tüfekçileri vermeyen ve mîrî hizmet teklif edildiğinde sürekli itaatsizlik edip fesat çıkaran Sülolî tâifesinin elebaşlarının yakalanarak haklarından gelinmesi.

Yazıldı.

Ömer Çavuş'a virildi. Fî 2 Ra., sene: 979

Diyârbekir beğlerbeğisine hüküm ki:

Mektûb gönderüp; "Diyârbekir'e tâbi' Kürdistân'dan Körkil Beğî Ahmed *dâme ızzühû*; "sancağından Donanma-i Hümayûn için hüküm mücebince tüfenk-endâz ve piyâde ihrâcî tenbîh olundukda ülkesinden Sülolî dimekle ma'rûf tâyife çokluk olup mîrî hıdmet teklîf olundukda itâ'at itmeyüp her zamânda fesâda musırr olup kârbânlara ve etrâfda olan kurâyı basup ve âyende vü revendeye zarar idüp evler ihrâk idüp emvâl ü esbâbı gâret idüp Cezâyir ve Kıbrıs Seferleri'ne piyâde vermeyüp ihrâcî için varan âdemlere âlât-ı harble mukâbele idüp ısyân itdüklerin" mûmâ-ileyh sancakbeğî mektûbıyla i'lâm idüp Imâdıyye Hâkimi Sultân Hüseyin Beğ ve Cezîre* Hâkimi Bedir Beğ arzitdüklerinde; "Ahsen vechile bellü başları elegetürüp gereği gibi haklarından gelesin." diyü hüküm vârid olup lâkin bellü başları içlerinden ayrılmayup ol sebebden haklarından gelinmeğe imkân olmaduğın" bildürmüşsin. İmdi; ol vechile ısyân u tuğyân üzre olanların haklarından gelinmek ehemmi mühimmâtıdan olmağın **buyurdum ki:**

Müşârun-ileyhün Bedir Beğ ile zikrolunan ehl-i fesâdun haklarından gelmesin müşâvere idüp dahı ittifâk u ittihâd ile vech ü münâsib gördüğünüz üzre bi-eyyi tarîkın kân mezkûrî elegetürüp ısyân üzre olanlarınun gereği gibi haklarından geldürmek bâbında envâ'-ı ihtimâmınız vücûda getüresiz. Ammâ; bir vechile hüsn-i tedbîr ü tedârük eylesin

ki, bir fitne vü fesâd zuhûrına sebep olmaya ve ne vechile tedârük olunup ne mikdâr müfsidlerin haklarından gelindiğin arzeyeysin.

* Metinde şeklindedir.

799 *Mâl-ı mîrî toplamaya gelen görevlilere karşı çıkıp içlerine almayan ve birini öldürüp birkaçını da yaralayan Pesyan tâifesinden Badiki, Zilan tâifesinden Kôr Mahodan ve Pucyân tâifesinden Mamân oymaklarının elebaşlarının yakalanarak haklarından gelinmesi.*

Ömer Çavuş'a virildi. Fî 2 Ra., sene: 979

Diyârbekir beğlerbeğisine hüküm ki:

Mektûb gönderüp; "Pesyân Sancağı Beği Mehmed mektûb gönderüp; "Pesyân tâifesinden Badiki ve Zilân tâifesinden Kôr Mahodan Oymağı ve Pucyân tâifesinden Mamân Oymağı mu'ânid ü serkeş tâyife olup mâl-ı mîrî cem'ine varan havâleleri içlerine uğratmayup kendülerin ve atların âlât-ı harble mecrûh idüp ve zikrolunan oymağı mâl tahsîlinde olan kul tâifesinden Şâhkulî nâm kimesne katlidüp ve dâyimâ fesâd ü şenâ'at idüp meclis-i şer'a da'vet olunduklarında itâ'at itmeyüp ısyân üzre olup şöyle ki; zikrolunan üç oymak te'dîb olunmaya, mâl-ı mîrî tahsîli müyesser olmaz." diyü i'lâm eylediğin" bildürmüşsin. İmdi; mezbûrlardan ol vechile fesâd ü şenâ'at ve mînâd ü muhâlefet üzre olanların haklarından geldürilmesin emridüp **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, ol bâbda vech ü münâsib gördüğün üzre gereği [gibi] mukayyed olup ve zikrolunan üç oymakdan ol vechile ısyân üzre olan ehl-i fesâdı hüsn-i tedbîr ü tedârük ile elegetürüp ol vechile fesâdı sâbit olanların gereği gibi haklarından gelesin ki, sâyirlerine mûcib-i ibret ola. Ammâ; bir vechile hüsn-i tedbîr ü tedârük ile elegetüresin ki, bir fitne vü fesâd sudûrına bâ'ıs olmaya ve bu bahâne ile kemâl-i inkıyâd üzre olup kendü hâllerinde olanlara yapışılıp te'addî olunmaktan ve ehl-i fesâda ruhsat virilmekten ihtiyât üzre olasın ve bu husûslara ne vechile ve ne vakıt mübâşeret olunursa mukaddem Bâb-ı Sa'âdet-me'âbum'a arzidüp dahı emrûmi yirine getürmeğe sa'yidesin.

800 *Musul Âmili Cârullah oğlu Mehmed'in zimmetindeki mîrî malın Diyarbakır beylerbeyi ile de haberleşilerek tamamen tahsil olunması.*

Yazıldı.

Dervîş Çavuş'a virildi. Fî 29 Ra., sene: 979

Bağdâd beğlerbeğisine ve defterdârına hüküm ki:

Sen ki beğlerbeğisin, Südde-i Sa'âdetüm'e mektûb gönderüp; "Musul Âmili olan Cârullâh oğlu Mehmed'ün zimmetinde emvâl-i mîrî olup edâ eylemedin evler binâ idüp mâl-ı mîrî telef olup zimmetinde mâl var ise emlâk ü esbâbın fûrûht idüp zimmetinde olan mâlî tahsîl itdürüp mezbûrî kayd ü bend eyleyüp zimmetinde ne mikdâr bâkî kaldüğün

arzyleyesin." diyü gönderilen emr-i şerîf mücebince mezbûr Musul'un Havâs ve Tamga İhtisâbı'n Husrev Paşa zamânında iltizâm eyleyüp Muzaffer Paşa zamânında mukâta'acı âhar oldukda müşârun-ileyh ile bi'l-fi'l Bağdâd Defterdârı Mehmed *dâme ulüvvühû* muhâsebesin görüp üzerinde yedi yüz otuz dört bin beş yüz yigirmi dört akça nakd ve on dört bin üç yüz kırk altı tagar ecnâs bâkî çıkup üç yüz yetmiş sekiz bin iki akça nakd ve üç bin üç yüz toksan beş tagar ecnâs zimem-i nâsda olup ve üç yüz elli altı bin beş yüz yigirmi iki akça nakd ve on bin tokuz yüz elli bir tagar ecnâs kesr-i mukâta'a lâzım gelüp ve mezbûrun zimmetinde olanı tahsîl eylemeğe Yesâr Gönüllüleri Kethudâsı Dâvûd Kethudâ on nefer âdemiyle ta'yîn olunup tahsîl üze bilâ-izn Südde-i Sa'âdetüm'e varup zimmetinde olan mâlî yazup kayd ü bend ile gönderilmesi arzolandukda mezkûr Dergâh-ı Mu'allâm'a ihzâr olunup; "Ben firâr itmedüm. Ba'zı kimesnelerde hakkum vardır; tahsîli için ahkâm-ı şerîfe ihrâcında geldüm." diyü cevâb virüp çavuşbaşısı koşup gönderildükde üzerine havâle konulup yüz on bin akça tahsîl olunup bâkîsı dahı tahsîl olunmak için Bağdâd Zindânı'nda habsolunup; "Ba'zı zimemde akçam vardır." dimekle evleri ve esbâbı dahı bey' olunmağa ikdâm olunmadı. Ammâ; müşkil yirlerde olmağla bu kadar zamân te'hîr olundu. Tahsîl-i mâl-ı mîrîde ihtimâm olunur." diyü bildürmüşsin. İmdi; mezbûrun zimmetinde olan emvâl-i mîrî bî-kusûr tahsîl olunmak için Diyârbekir beğlerbeğisine hükmi şerîfüm irsâl olunmuşdur. **Buyurdum ki:**

Mezbûrun zimmetinde ne mikdâr mâl-ı mîrî var ise, müşârun-ileyh ile haberleşüp dahı eger kendünün ve emlâk ü esbâbından ism-i(?) mâl ıtlâk olunur nesnesin komayup vâkı' olan bakâyâsın tahsîl ide; vefâ eylemezse ahıllâsından(?) tahsîl oluna. Ana göre mukâta'a sûretin gönderüp mâlumun tahsîli bâbında mu'âvenet idesin.

801 *İçel beyinin esirler ve zahire hıfzı konusunda gönderdiği mektubun alındığı; Kıbrıs'ta kışlayacak olan bölük halkı, yeniçeriler ve Karaman askerine gerekli olan zahirenin tedarik olunarak gönderilmesi.*

İçil beğine hüküm ki:

Südde-i Sa'âdetüm'e mektûb gönderüp; "Za'îm Bâlî'nün on nefer esirlerin irsâl idüp Girine beği ile hıfzı için gönderilen hazîne emr-i şerîfüm mücebince Silifke Kal'ası'nda hıfzolunduğın ve mektûblar irsâl olunduğı ve arpa vü una zarar gelmeyüp lâzım oldukca cezîre-i Kıbrıs'a gönderildiğün" bildürmüşsin. İmdi; bölük halkı ve yeniçeri ve Karaman askeri cezîre-i mezbûrede kışlamak emrüm olmuşdur. **Buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, sen dahı bu bâbda mukayyed olup lâzım olan zahîrelerin eger koyun ve eger un u arpadur ve eger sâyir zâd ü zevâdedür; mümkün olduğı üze tedârük ü ihzâr idüp lâzım olup taleb olundukca müte'âkıben irsâl idüp zahîre ve sâyir zâd ü zevâde bâbında muzâyaka çekdirmeyesin.

802

Mısır'da İklim-i Garbiyye mukâtaası ile bazı köylerin mukâtaasına talip olan Abdülvahid adlı şahıs, gerekli şartları yerine getirdiği takdirde kefilleri alınarak mukâtaanın kendisine zaptettirilmesi.

Yazıldı.

Mehmed Çavuş'a virildi. Fî 6 Rebî'u'l-âhur, sene: 979

Vezîr Sinân Paşa'ya ve Mısır'da olan nâzır-ı emvâle hükm-i şerîf yazıla ki:

Abdülvâhid nâm kimesne Südde-i Sa'âdetüm'e gelüp ruk'a sunup Mısır'da İklim-i Garbiyye Mukâta'ası'na ve ba'zı karyelere yüz kîse mâl ziyâde idüp ve itdüğü ziyâdenün on beş günden sonra elli kîsesin peşîn virmek üzere iltizâm itmeğin mezbûr Abdülvâhid Dergâh-ı Mu'allâm çavuşlarından () çavuşa koşılup size irsâl olundu. **Buyurdum ki:**

Vusûl bulduklarında, zikrolunan mukâta'ayı yüz kîse ziyâde ile kabûl idüp ve ziyâdesinün elli bin kîsesin peşîn virüp Hızâne-i Âmirem'e anda teslîm iderse ve bâkî mâla yarar kefilleri var ise mün'im ü mütemevvil kefillerin alup mukâta'a defterine kayıtdürüp dahı mukâta'a-i mezbûreyi olıgelen âdet ü kânûn üzere mezbûra zabıtdürüp re'âyâya zulm ü te'addî itdürmeyesin ve zikrolunan mukâta'a mezkûra ne târîhdan virilüp şartı üzere ziyâdesinün elli kîsesin peşîn virdükden sonra ve mün'im ü mâldâr kefilleri mukâta'a defterine kaydolundukdan sonra sûret-i mukâta'ayı mufassal ü meşrûh yazup Dergâh-ı Mu'allâm'a gönderesin ve ahvâlin mufassal ü meşrûh arzeyelesin.

803

Dukagin'de olduğu bildirilen Gebze'deki Mustafa Paşa Evkâfı'nın câbisi Hüseyin'in yakalanıp zimmetindeki vakıf malının tahsili için İstanbul'a gönderilmesi.

Gekbovize mütevellîsine virildi. Fî 6 Rebî'u'l-âhur, sene: 979

Dukagin beğine hüküm ki:

Gekbovize'de ımâreti olan müteveffâ Mustafâ Paşa Evkâfı'nun câbisi olan Hüseyin'in zimmetinde mâl-ı vakıfdan haylî mâl olup Âsitâne-i Sa'âdetüm'de [i]hzârı lâzım olup ol cânibde olduğu i'lâm olunmağın **buyurdum ki:**

Mezbûrı elegetürüp yarar âdemlere koşup mukayyed ü mahbûs Südde-i Sa'âdetüm'e gönderesin.

804

Magosa Kalesi'nin tamiri için Konya, Lârende, Niğde ve İçel sancaklarından yeterli sayıda duvarcı ve marangoz gönderilmesi; ayrıca Kıbrıs'ta yerleşmek üzere gidecek olanlara da zorluk çıkarılmaması.

Mehmed Çavuş'a virildi. Fî

Konya ve Lârende ve Niğde ve İçel sancaklarında olan kâdîlara hüküm ki:

Hâlâ cezîre-i Kıbrıs'da Magosa Kal'ası'nun ta'mîre muhtâc yirleri meremmet ü ta'mîri için bennâ vü neccâr lâzım olmağın **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, bu bâbda her biriniz gereği gibi mukayyed olup taht-ı kazânuzda ne mikdâr bennâ vü neccâr bulunursa defter eyleyüp lâzım olan âlât ü esbâbları ve zahîreleri ile ve defterler yarar nâyiblerinüze cezîre-i Kıbrus'a gönderüp anda kal'a binâsının üzerinde duran emîne teslim itdürüp teslim olunduklarına mühürlü temessük aldurasız ve her birinizin ne mikdâr nefer bennâ vü neccâr gönderilürse defterinin bir sûretin Südde-i Sa'âdetüm'e gönderesiz ve taht-ı kazânuzda Kıbrus cezîresinde sâkin olmağışın ihtiyârlarıyla gider kimesne var ise tenbîh ü nidâ itdüresiz. İhtiyârlarıyla ne kadar kimesne gitmek murâd idinürse mâni' olmayup ve giden kimesneleri kankı kazâdan ve ne karyeden ve kimün hâslarından ve ze'âmet ü tîmârındandır, evkâf karyelerinden midür, yohsa emlâk köylerinden midür ve bi'l-cümle ne yirden kalkup giderse mufassal ü meşrûh her biriniz müstekıl defter eyleyüp bir sûretin Kıbrus kâdîsına îsâl idüp ve bir sûretin Südde-i Sa'âdetüm'e gönderesiz. Ammâ; bu bahâne ile kimesne[ye] cebr ü te'addî ve ahz ü celb olunmakdan hazer eyleyesiz. Bu husûslar dahı teftîş olunsa gerekdür. Şöyle ki; ahz ü celb olunup fukarâya te'addî olunduğı zâhir ola, eşedd-i ıkâb ile mu'âkab olmanız mukarrerdür; şöyle bilesiz.

805

İznikmid'in Yukarı Pazar mevkiinde mîrî gemilerdeki acemi oğlanlar tarafından bayramda eğlence yerleri ihdas edilerek halka zarar verildiği ve fesat çıkarıldığı duyulduğundan bu gibi hadiseler meydana gelmesine izin verilmemesi.

Yazıldı.

Kocail[i] beğine ve İznikmid kâdîsına hüküm ki:

Nefs-i İznikmid'de çârsû vü bâzâr iskelede olup iskele mecma'-ı ünâs iken Yukarubâzâr demekle ma'rûf olan mevzî'da hammâmı öninde ve Akça Mescid civârında mîrî gemilerde yöriyen acemî-oğlan tâyifesi îd-i şerîfde salıncaklar peydâ itmekle acemî-oğlan ve gayri gelüp cem' olup gûşe gûşe meclis olup şürb-i hamr itmekle gavgâlar olup ve mescid-i mezbûr[da] ol günler cemâ'at huzûr ile namâz kılamayup ve bundan gayri acemî-oğlanları cak(?) idüp bölük bölük mahallâtı gezüp müslimânların ehl ü ıyâline tecâvüzden hâlî değillerimiş. Eyle olsa; asıl bâzâr u [çârsû] aşağı iskele kurbinde iken mahallât arasında husûsâ hammâm u mescid civârında ol vechile cem'ıyyet olup hılâf-ı şer'-ı şerîf iş olmağa sebep nedür? **Buyurdum ki:**

Vardukda, bu husûsa mukayyed olup göresiz; kazıyye arzulunduğı [gibi] olup mescid ü hammâm kurbinde acemî-oğlanları vech-i meşrûh üzre fesâd ü şenâ'at idüp şürb-i hamrıla [gavgâ] eyledükleri vâkı' ise men' idüp hılâf-ı şer' kimesneye iş itdürmeyesiz; muhtâc-ı arz olanı yazup arzeyelesiz.

[Yev]mü'l-Ahad, fî 7 Rebî'u'l-âhır, sene: 979

806

Bağdat beylerbeyi tarafından İran'la ilgili gönderilen bilgilerin Südde-i Saâdet'e ulaştığı; elde edilecek bilgilerin gönderilmesine bundan sonra da devam edilmesi.

Yazıldı.

Derviş Çavuş'a virildi. Fî 29 Rebî'u'l-evvel, sene: 979

Bağdâd beğlerbeğisine hüküm ki:

Südde-i Sa'âdetüm'e mektûb gönderüp; "Derne Beği Ömer dâme izzühûnun Kazvin'den câsûsı gelüp i'lâm eylediği ba'zı ahbârın" yazup bildürmüşsin. Ol bâbda her ne dimiş ise ma'lûm oldu. **Buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, min-ba'd dahı eger sen yarar âdemler gönderüp ve müşârun-ileyhe dahı tenbîh idüp Yukaru Cânib'ün ahvâl ü etvârın tettebbu' u tecessüs eyleyüp vâkif olduğun ahbâr-ı sahîhayı i'lâmdan hâlî olmayasın.

807

Şehrizol dâhilinde yeni inşa ettirilen kalelere diğer kalelerden yeteri kadar nefer tedarik edilmesi ve kul tâifesine yalnızca ok atma talimi yaptırılıp başka şey teklîf olunmaması.

Yazıldı.

Derviş Çavuş'a virildi. Fî 29 Ra., sene: 979

Şehrizol beğlerbeğisine hüküm ki:

Südde-i Sa'âdetüm'e mektûb gönderüp; "Kûhistân'da olan Sîpâ ve Zencîre ve Encâdır Kal'aları gereklü kal'alar olduğın ve kul tâyifesine silahşörlük ta'lîmi için Südde-i Sa'âdetüm'den üstâd gönderilmesin" bildürmüşsin. İmdi; zikrolunan kal'alar gereklü kal'alar ise müceddeden binâ olunan kal'alara âhar lâzım olmayan kal'alardan nefer tedârük eylemek emridüp **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, Bağdâd Beğlerbeğisi Murâd ile haberleşüp dahı anun gibi zikrolunan kal'alar memleket ü vilâyete enfa' olup gereklü ise müceddeden binâ olunan kal'alara âhar lâzım olmayan kal'alardan kifâyet mikdârı nefer ihrâc eyleyüp hıfzıtdürüp kul tâyifesine dahı ok atmak ta'lîm itdürüp gayri nesneleri teklîf eylemeyesin ve ne vechile tedârük eylediğün yazup bildüresin.

808

Kütahya sancağı piyadelerinden, nevbetleri geldiğinde teklif olunan mîrî hizmete gitmeyen ve çeşitli bahaneler öne sürenlerin piyade defteri gereğince hizmete gönderilmesi; karşı çıkanların isimlerinin bildirilmesi.

Yazıldı.

Mezbûr âdemisi Ali'ye virildi. Fî 7 Rebî'ü'l-âhur, sene: 979

Kütâhiyye kâdîsına hüküm ki:

Kütâhiyye Piyâdeleri Beği Mahmûd âdem gönderüp; "sancağı piyâdelerinün kânûn u defter mücebince nevbetlerinde vâkı' olan mîrî hıdmet teklîf olundukda; "Biz emîrlerüz. ve "Nevbetimüz vâkı' olduğın isbât eylen." diyü te'allül ü nizâ' idüp ve Kütâhiyye Nâyibi olan Mehmed Fakîh dahı husûs-ı mezbûrda vechen mine'l-vücûh medhali ve alâkası yoğken yayabaşları ellerinden cebrile piyâdeleri alup* mücerred anlardan ahz ü celb itmekle itlâk idüp bu sebeb ile mîrî hıdmet mu'attal olduğın" bildürmeğin **buyurdum ki:**

Göresin; kazıyye arzolunduğı gibi ise kadîmî piyâde-oğlı piyâde olup defterde isimleri mukayyed olanlara kânûn u defter mücebince nevbetlerinde vâkı' olan hıdmetlerin bi't-tamâm edâ itdürüp ve; "İsbât eylen." diyen yayaların haklarından geldürüp te'dîb itdürdükdən sonra mezbûr Mehmed Fakîh'e dahı muhkem tenbîh ü te'kîd eylesesin ki, min-ba'd emr-i şerîf vârid olmadın bu husûsa** karışmayup ba'de't-tenbîh mütenebbih olmazsa vukû'ı üzre arzuleyesin ki, sonra emr-i şerîfüm ne vechile sâdır olursa mücebi [ile] amel oluna.

* Metinde şeklindedir.

** Metinde şeklindedir.

809

Preveze Kalesi'nde muhafazada olan yeniçeriler için gönderilen mevâcibin salimen yerine ulaştırılması.

Yazıldı.

Muhzır ağaya virildi. Fî 7 Rebî'ü'l-âhur, sene: 979

Preveze[ye] varınca yol üzerinde vâkı' olan kâdîlara hüküm ki:

Hâlâ Preveze Kal'asında muhâfazada olan yeniçeri kullarımın mevâcibi Südde-i Sa'âdetüm yeniçerileriyle irsâl olunmağın **buyurdum ki:**

Her kankınızın taht-ı kazâsına dâhıl olursa mahûf u muhâtara olan yirlerde kifâyet mikdârı âdem koşup emîn ü sâlim birbirinüze ulaştırup ve hazîneyi hıfzıtdürüp akçalarıyla zahîrelerin tedârük eyleyüp ber-vech-i isti'câl irsâl eyleyüp avk u te'hîrden hazer eylesesiz.

810

Rumeli eyâleti kazâlarındaki celepler üzerine takdir olunan koyunların eksiksiz olarak ihrac edilip İstanbul'a gönderilmesi.

Yazıldı.

Gümülcine ve Karasu Yenicesi ve Kavala ve Pravişte ve Drama ve Zihne ve Siroz ve Timürhısârı ve Nevrapop kâdîlarına hüküm ki:

Hâliyâ taht-ı kazânuzda celeb tâyifesinün defterde üzerlerine takdîr olunan koyunlarından eger bu senenün mevsim koyunudur ve eger sene-i güzışteden uhdelerine

bâkî kalan koyundur; bî-kusûr ihrâc eyleyüp her birinüzün kazâsında vâkı‘ olan celeblerin koyunları rûz-ı Kâsım'da defter mûcebince Kışlalı Kışlası'nda bulunmaların emridüp **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, bir ân te'hîr u terâhî itmeyüp taht-ı kazânuzda ne mikdâr celeb var ise üzerlerine takdîr olunan koyunlarından eger mevsim koyunlarıdır ve eger uhdelerinde bâkî kalan koyundur; defter mûcebince yarar nâyiblerünüz ile ve süriciler ile mu'accelen bi't-tamâm ihrâc eyleyüp târîh-ı mezkûra dek gelüp Kışlalı Kışlası'nda bulunmaları bâbında gereği gibi ikdâm ü ihtimâm eylesiz ki, muzâyaka çekilmek lâzım gelmeye ve her birinüzün kazâsında vâkı‘ olan mevcûd celeblerin koyunların yarar süriciler üzerine başka kaydidüp ve mürde vü girîhte vü müflis olanları başka aynı ile defter idüp ve defteri imzâlayup mühürleyüp yarar nâyibleriniz ile mahrûse-i İstanbul'a koyun emînine teslîm itdüresiz. Husûs-ı mezbûr ehemmi-i umûrdandır. Şöyle ki; taht-ı kazânuzda vâkı‘ olan celeb tâyifesi eger mevsim koyunlarıdır ve eger zimmetlerinde bâkî kalan koyunlarıdır; târîh-ı mezkûra dek gelüp Kışlalı Kışlası'nda hâzır u müheyyâ bulunmayalar, sizün ihmâlinüz bilinüp netîcesi [size] âyid olur. Ana göre mukayyed olup mezkûrları mu'accelen yarar nâyibleriniz ile ve süriciler ile ihrâc idüp mahmiye-i mezbûreye irsâl etmek bâbında envâ'-ı ikdâm ü ihtimâm vücûda getüresiz.

Kâsım Çavuş'a virildi. Fî 16 Rebî'u'l-âhur, sene: 979

Bir sûreti; Üsküb ve Ustrumca ve İştib ve Köprü [ve] Pirlepe ve Manastır ve Kırçova ve Kalkandelen ve Prizrin ve Debre ve Tikveş kâdîlarına.

Bir sûreti; Selanik, Sidrekapsi, Karaferye, Timürhısârı, Kesriye, Filorina, Cum'abâzârı, Vardar Yenicesi, Serfiçe kâdîlarına.

Hasan Çavuş'a virildi. Fî 16 Rebî'u'l-âhur, sene: 979

Bir sûreti; Filibe ve Tatarbâzârı ve Samakov ve Sofya ve İzladı ve Şehirköy ve Berkofça ve Radomir ve Ilıca ve İvranya ve Kratova kâdîlarına.

Bir sûreti; Yenişehir ve Fenar ve Çatalca, Tırhala, Alasonya, İzdin, Kerpeniş kâdîlarına.

811 *Kıbrıs Beylerbeyliği'ne ilhâk olunan Sis, Tarsus, İçel ve Alâiye sancaklarının atîk ve cedîd icmâl ve mufassal defterlerinin Kıbrıs beylerbeyine gönderilmesi.*

Yazıldı.

Dulkâdiriyye beğlerbeğisine hüküm ki:

Hâlâ Sis sancağı Kıbrıs Beğlerbeyliği'ne ilhâk olup livâ-i mezbûrun atîk u cedîd icmâl ü mufassal defterlerin Kıbrıs Beğlerbeğisi emîru'l-ümera'i'l-kirâm Sinân dâme ikbâlühûya irsâl olunmak lâzım olmağın **buyurdum ki:**

Te'hîr eylemeyüp Sis sancağının atık u cedîd icmâl ü mufassal defterlerin bir kîseye koyup mühürleyüp müşârun-ileyhe irsâl ü îsâl eylesin.

Bir sûreti; Haleb'e, Tarsus sancağı [içün].

Bir sûreti; Karaman'a, İçil sancağı [içün].

Bir sûreti; Anadolu'ya, Alâ'yye sancağı içün.

812 *Çorlu'nun Hacışirmerd köyünde yaramaz olduklarına dair haklarında şikâyetle bulunulan ve bu durumlarının sicil olunmuş olduğu bildirilen kadınların yakalanarak hapsedilmeleri.*

Yazıldı.

Vize beğine, Çorlu kâdîsına hüküm ki:

"Çorlu kazâsından Hâcîşirmerd nâm karyeden Nefîse bint-i Selver ve Kamer bint-i Leylâ ve Zarîfe bint-i Leylâ ve Zünnûn bint-i Leylâ ve Leylâ bint-i Nasûh nâm hâtûnlar eyü hâtûnlar değillerdür; yaramazlık ile meşhûre oldukları müsecceldür." diyü karye-i mezkûre halkı şekvâ eyledüklerin" girü karye-i mezkûreden Mûsâ Kethudâ ve Îsâ ve Ya'kûb bildürdükleri ecilden elegetürilüp habsolunmaların emridüp **buyurdum ki:**

Vardukda, emrüm mücebince zikrolunan hâtûnları elegetürüp dahı habsidüp ahvâllerin vukû'ı üzre sûret-i sicilleriyle arzeyelesiz.

813 *Pertek kazâsından Kıbrıs'a gönderilmesi gereken piyadelere bedel olarak toplanmakta iken Pertek beyinin vefatıyla toplanması tehir olunan akçenin tamamen tahsil olunup gönderilmesi.*

Pertek beği[n]ün âdemisi Mahmûd'a virildi. Fî 9 Rebî'u'l-âhır, sene: 979

Pertek beğine hüküm ki:

Bundan evvel; "Kıbrıs cezâresi mühimmi içün livâ-i mezkûrdan piyâde ihrâc olunmak" fermân olundukda piyâde ihrâcî asîr olmağın husûs-ı mezkûr içün akça cem' olunmağa mübâşeret olunup itmâma irişmedin livâ-i mezkûr beği olan baban Rüstem Beğ vefât itmekle te'hîr olunmuş idi. İmdi; husûs-ı mezkûr ehemmi-i mühimmâtındur. Bu bâbda Cemâ'at-i Milli'den elli bin akça ze'âmete mutasarrıf olan karındaşun Mehmed ve livâ-i mezbûr alaybeğisi olan ammün Behlûl ve Çemişkezek Sancağı Alaybeğisi Gülâbî ve kırk bin ze'âmete mutasarrıf diğer karındaşun Alî ze'âmetleri ocak tarîkı ile yazılmış olmağın her biri mu'âvenet ü muzâheret itmek lâzım ü lâ-büdd olduğu ecilden **buyurdum ki:**

Vardukda, eger sancağundandır ve eger mezkûrların ze'âmetleri aşîretlerindendir; hüküm mücebince zikrolunan akçayı ale't-ta'cîl cem' u tahsîl eyleyüp dahı der-kîse idüp mühürleyüp yarar âdemlerünüz ile mu'accelen Südde-i Sa'âdet-me'âbum'a ulaştırasın ve ne mikdâr idüğün yazup bildüresin. Bu husûs ehemmi-i umûrdandır; aslâ ihmâl ü müsâhele câyiz değildir. Ana göre mukayyed olup bâb-ı ikdâm ü ihtimâmı dakîka fevteylemeyesin.

814

Hazret-i Musa, Hazret-i Yunus ve Hazret-i Lût'un vakıflarının vakıfnâmesini, evlerini, dükkânlarını, bakır eşyalarını ve atlarını vermeyen eski nâzır Şeyh İbrahim'in çocuklarının elinden bunların alınıp vakfın yeni nâzırı olan Hacı İdris'e verilmesi.

Yazıldı.

Kudüs-i Şerîf kâdîsına hüküm ki:

Dârende Hâcî İdrîs nâm kimesne gelüp; "Hazret-i Mûsâ ve Hazret-i Yûnus ve Hazret-i Lût aleyhimü's-selâmun hâlâ nâzırı ve şeyhî ve ferrâşî olup sâbıkâ mütevellî olup fevtolan Şeyh İbrâhîm'ün evlâdı evkâf-ı mezbûrenün vakıf-nâmesin ve evlerin ve dekâkîn ve bakır esbâbın ve atların virmekde te'allül ü nizâ' iderler" imiş. **Buyurdum ki:**

Vardukda göresin; fi'l-vâkı' evkâf-ı mezbûrenün eger vakıf-nâmesidür ve eger evlerin ve dekâkîn ve bakır esbâbın ve atların zikrolunan esbâb mezbûrlarda ise teklîf itdürmeyüp ve bi'l-cümle evkâf-ı mezbûreye müte'allik kalîl ü kesîr mezbûrlarda her ne var ise müşârun-ileyhe alıvirüp te'allül ü nizâ' itdürmeysin.

815

Pazarcık kazâsının Zâviye köyünden Davut ile altı arkadaşının, yuvalak dökülen ocaklara cevher çekenlerin yolunu kesip müdahalede bulundukları ve zarar verdikleri, bu işçiler için köyden zahire istendiğinde adigeçen ve arkadaşlarının zahire vermediği, ayrıca Davut'un odun kesilmesi yasak olan dağdan tüm uyarılara rağmen odun kestiği bildirildiğinden, anılan şahısların yakalanıp teftiş edilmeleri; suçları sabit olursa sicil suretleri ile birlikte Südde-i Saâdet'e gönderilmeleri.

Yazıldı.

Kara Kethudâ'ya virildi. Fî 11 Rebî'u'l-âhır, sene: 979

Bâzârcık kâdîsına hüküm ki:

Cârullâh Çavuş mektûb gönderüp; "kazâ-i mezbûra tâbi' Zâviye nâm karyeden Dâvûd ve İbrâhîm ve Behrâm ve Yûsuf ve Mehmed ve Umûr ve Pîr-Gâyib nâm kimesneler yuvalak dökülen ocaklara cevher çeken taşıclarun yolına gelüp kadîmden geçegeldükleri yollarından men' ve ceng idüp katırların ürküdüp yüki ile bir katırların zâyi' itdüklerinden gayri emr-i şerîf mücebince odunu korunan tağlardan mezbûr Dâvûd defe'âtile tenbîh ü nidâ olmuşken emre muhâlif odun kesüp ve; "Kesdüm." didüğü sicill olunup ve yuvalak hıdmetinde olan tâyife için emr-i şerîf muktezâsınca kurâya zahîre tevzî' olundukda mezbûrlar virmeyüp emre muhâlefe[t] ü inâd eylemeğin şer'-ı şerîfe da'vet olunduklarında girü itâ'at itmedüklerin" bildürmeğin **buyurdum ki:**

Vardukda, mezbûrları elegetürüp onat vechile hakk üzre teftiş idüp göresin; kazıyye arzolunduğı gibi olup mezbûrların vech-i meşrûh üzre fesâdları sâbit ü zâhir olur ise mukayyed ü mahbûs üzerlerine sâbit olan fesâdlarınun sûret-i sicilleriyle yarar âdemlere

koşup ve koşup gönderdiğün kimesnelere muhkem tenbîh eyleyesin ki, yolda gaybet itdürmekden hazer ideler.

816 *Taşköprü'nün Hacıyülük, Karacakaya ve Kızılcaviran köylerinde Kızılbaşlar bulunduğu dair Hamidbükü köylüleri şikayette bulunup sicil sureti ibraz ettiklerinden, bu hususun araştırılması ve neticenin arzedilmesi..*

Yazıldı.

Karye-i mezbûre halkından Hızır'a virildi. Fî 8 Rebî'u'l-âhur, sene: 979

Kastamonı beğine, Küre ve Taşköpri kâdîlarına hüküm ki:

Hâliyâ kazâ-i Taşköpri'ye tâbi' Hamîdbüki nâm karye halkı tarafından İlyâs nâm kimesne Dergâh-ı Mu'allâm'a gelüp; "Karye-i mezbûre kurbinde Hâcîyülük ve Karacakaya ve Kızılcavirân nâm karyelerde Kızılbaş nâmına nice kimesneler vardır. Hattâ mezkûr Hâcîyülük nâm karyeden Kara Receb nâm kimesne dahı Kızılbaş olup hâtûnı meclis-i şer'a gelüp mezkûr Receb için; "Kızılbaşdur. Kendü emsâli Kızılbaşlar ile cem' olurlar" diyü mezkûr zevci muvâcehesinde kelimât itmeğin kayd-ı sicill olundu." diyü bildürüp sûret-i sicilli ibrâz itmeğin **buyurdum ki:**

Vardukda, bu bâbda gereği gibi mukayyed olup bu husûsı onat vechile tetebbu' u tefahhus eyleyüp dahı anun gibileri vech-i mastûr üzre meclis iken elegetürüp habsidüp isimleri ve resimleri ile yazup vâkı' olan ahvâllerin Südde-i Sa'âdetüm'e arzeyelesiz.

[Yev]mü'l-Cum'a, fî 10 Rebî'u'l-âhur, sene: 979

817 *bkz. hkm. 873.*

Bağdâd beğlerbeğisine hüküm ki:

Südde-i Sa'âdetüm'e mektûb gönderüp; "Hazret-i İmâm Alî ve Hazret-i İmâm Hüseyin radıya'llâhü te'âlâ anhumâ türbe-i şerîfelerinde ve harem-i muhteremlerinde döşenen halılar sâbıkâ Yukaru Cânib'den gelüp () dokunmuş olmağla ziyârete gelen melâhîde ahvâlin mütevellîsi i'lâm itdüğün ve zikrolunan () ve her âsitâ[ne]nün câmi'-ı şerîfi[n]e Rûm halıçalarından on aded dîvân halıçaları lâzım idüğün" bildürmişsin ...*

* Hüküm metni eksiktir ve üzerine çizgiler çekilmiştir.

818 *Halep'te sürgünde iken kaçan ve Samsun'da Nâzır Mümin tarafından yakalanıp Südde-i Saâdet'e gönderilen sâbık Eflak Voyvodası Mirço'nun damadı muhafazada tutulmak için Keefe'ye gönderildiğinden, Samsun kadısı ve dizdarında kalan eşyası ile atlarından eşyalarının kendine teslim edilmesi, atlarının da satılıp elde edilecek akçenin Keefe beyine gönderilmesi.*

Yazıldı.

Erim kâdîsına ve Canik alaybeğisine hüküm ki:

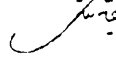
Bundan akdem emr-i şerîfümle Haleb'e sürgün olan Eflak Voyvodası Mirço'nun dâmâdı kurb-i(?) Samsun'da firâr iderken Nâzır Mü'min *zîde kadruhû* elegetürüp Südde-i Sa'âdetüm'e getürmeğün Kefe'de hıfzolunmağışün müşârun-ileyhün âdemi ile ol cânibe gönderildi. Ammâ; mezbûrun Samsun kâdîsında ve dizdârında bir mikdâr esbâbı ve atları olup esbâbları teslîm olunup ve atları satılup akçası virilmek emridüp **buyurdum ki:**

Mezbûr varup vusûl buldukda, müşârun-ileyhimâda olan esbâbın bî-kusûr kendüye teslîm itdürüp ve atların bey' itdürüp akçasın alıvirüp dahı iki sipâhî koşup Kefe beğine gemi ile irsâl eyleyüp varup teslîm eyledüklerine müşârun-ileyhden mühürlü temessük alalar ve ne vechile tedârük eyledüğün yazup bildüresin. Şöyle ki; esbâb ü emvâlin virmeyüp te'allül iderlerse yazup bildüresin.

819 *Kefe'ye gönderilen sâbık Eflak Voyvodası Mirço'nun damadı Domno ile yakınları ve adamlarının istedikleri bir yerde ikâmet ettirilmesi ve başka yere gönderilmemesi.*

Yazıldı.

Kefe beğine hüküm ki:

Sâbıkâ Eflak Voyvodası iken mürdolan Mirço Voyvoda'nun dâmâdı Domno âdemleri(?) Estan ve Seben ve Dad ve Merodin ve Fato avreti ve câriyesiyle Kefe'de her kande sâkin olmak isterlerse olmağışün sipâhîlerinden iki nefer sipâhî ile ve mezbûrun âdemi Ahmed ile sana irsâl olunmuşdur. **Buyurdum ki:**

Varup vâsıl olduklarında, mezbûrlar Kefe'de nirede sâkin olmak isterlerse bir yir ta'yîn eyleyüp onat zabteyleyüp taşra salıvmeyüp hısârda istediği yerde sâkin olup rencberliğinde ola ve mezbûrlar sana vâsıl olduğına temessük virüp ve ne vechile tedârük eyledüğün yazup bildüresin.

820 *Zimmetlerindeki mîrî malları ve teklif olunan avârızı vermeyip karşı çıkan ve görevlileri tehdit ederek fesat çıkaran Kiği livâsına tâbi Desimlû aşîretinin elebaşlarının yakalanıp hapsedilmeleri ve üzerlerine sabit olan suçların sicil olunup sicil suretlerinin Südde-i Saâdet'e gönderilmesi.*

Yazıldı.

Kethudâsına virildi. Fî 7 Rebî'u'l-evvel, sene: 979

Erzurum beğlerbeğisine ve Kiği kâdîsına hüküm ki:

Südde-i Sa'âdetüm'e mektûb gönderüp; "livâ-i mezbûra tâbi' Desimlû nâm aşîretün sipâhîsi ve re'âyâsı şirret ü şekâvet ile ma'rûf olup sâbıkâ zimmetlerinde olan emvâl-i mîrîye ve hâlâ emrolunan avârızı virmeyüp te'allül eyledüklerinden gayri ol cânibün âyende

vü revende vü re'âyâsı ve Ulus tâyifesi müteşekkîler olup at u katırların sirka idüp ellerinde bulundukda virmeyüp ve şer'a da'vet olunduklarında itâ'at eylemeyüp üzerlerine âdem gönderildükde; "Ma'sûmcaların yire urup katlilerüz; dem ü diyetlerin sizden taleb iderüz." diyü envâ'-ı tezvîr eyledüklerin" bildürmüşsin. İmdi; ol asıl ehl-i fesâdun baş baş ehl-i müfsidlerin elegetürüp dahı ahvâllerin şer'le teftîş eylemek emridüp **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, zikrolunan ehl-i fesâdun baş baş müfsidlerin getürüp dahı muktezâ-yı şer'-ı şerîf üze ahvâllerin teftîş eyleyüp göresin; fi'l-vâkı' zimmetlerinde emvâl-i mîrî var mıdur, ne mikdâr mâl vardır ve bu def'a emrolunan avârızı virmemişler midür, nicedür ve şer'-ı şerîfe da'vet olunduklarında itâ'at eylemedükleri sahîh mıdur, âyende vü revendeye ve sâyir re'âyâ vü berâyâyâ zulm ü te'addîleri olduğı vâkı' mıdur, ne makûle zulmleri vardır, at u katır sirka eyledükleri sâbit olursa ol asıl ehl-i fesâdun baş baş müfsidlerin habseyleyüp üzerlerinde sübût bulan fesâd ü şenâ'atlerinün ve sâyir zulm ü te'addîlerinün sûret-i sicillerin Südde-i Sa'âdetüm'e gönderesin.

821

Baalbek kazâsından önceki defterlere göre avârız toplanamamasının sebebinin, Kudüs'ten Trablus'a kadar halkın Aklu ve Kızıllu diye ikiye bölünmesi ve aralarındaki anlaşmazlıktan dolayı birbirlerinin mallarını yağmalamaları neticesinde bazı köylerin harap olup boşalması olduğu bildirildiğinden, fesat çıkaranların ve avârız toplanmasına engel olanların ele geçirilerek haklarından gelinmesi.

Yazıldı.

Şâm beğlerbeğisine hüküm ki:

Ba'İbek kâdîsı Südde-i Sa'âdetüm'e mektûb gönderüp; "Sâbıkâ Kâdî olan Mevlânâ Ni'metullâh defteri mücebince beş bin sekiz yüz on iki hânedan avârız alınmak için hükm-i şerîf vârid olup; "Şimdiye değin bu minvâl üzere avârızları alınmayup eksük alınmanun aslı nedür, arzidesin." diyü fermân olunmağın ahvâl-i memleket tecessüs olunup bu diyâr halkı Aklu ve Kızıllu olup mâbeynlerinde küllî adâvet olmağın gâlib mağlûbı katlidüp cemî' mâlını nehb ü gâret itdüğü ecilden kimi maktûl ve kimi celâ-yı vatan itmekle nice karyeler harâb olmuşdur; gitdükce ısyânları ziyâde olup etrâfda olan âsîlerden nice âdem cem' idüp fesâdı bile ider oldılar. Eger nüzül ve eger kavvâs ve eger avârız ve sâyir mâl-ı mîrî tamâm alınmağa mümkün olmayup hânelerün nicesi zâyi' olup ve mevcûd olanun ba'zı ısyân üzere olmağla zikrolunan mikdârı hânelerden avârız tamâm alınmamağa sebep olmuşlardır. Kudüs-i Şerîf'den Trablus'a gelince mâl bu minvâl üzredür." diyü arzylemişsin. İmdi; arzyledüğün üzere ısyân u tuğyân üzere olup fesâd ü şenâ'atden hâlî olmayan ehl-i fesâd hüsn-i tedbîr ile elegetürilüp haklarından gelinmesin emridüp **buyurdum ki:**

Vardukda, onat vechile mukayyed olup anun gibi [eger] Aklu ve Kızıllu tâyife-sindendür ve eger etrâfda vâkı' olan âsîlerden anların yanlarına cem' olup muttasıl ma'an fesâd ü şenâ'at üzere olanlardır, yevmen fe-yevmen fesâdları izdiyâd bulup emr-i şerîfüm mücebince ihrâcı fermân olunan kavvâs ve nüzül ü avârız ve sâyir mâl-ı mîrînün cem' u tahsîli husûslarına mâni' olup ısyân u tuğyânlarında musırr olan müfsidleri fermân-ı

celîlü'l-kadrüm müsted'âsınca her ne tarfıkla mümkün ise hüsn-i tedbîr ü tedârük ile elegetürüp dahı haklarından gelüp isimleri ve sûret-i sicilleriyle Südde-i Sa'âdetüm'e arzeyelesin.

822

Ardahan Beyi Mirza Ali'yi yaralayan ve İran taraflarından kendisini öldürmek için geldikleri bildirilen şahıslara Revan hakimiyile haberleşilerek gereken cezaların verilmesi.

Yazıldı.

Erzurum beğlerbeğisine hüküm ki:

Ardahan Beği Mîrzâ Alî *dâme izzühû* Südde-i Sa'âdetüm'e mektûb gönderüp; "Bundan akdem mecrûh oldukda, Yukaru Cânib'den fehmîdüp tecessüs için Gazvin'e değin âdemler gönderüp sancağında Egrek nâm karyede sâkin olur Oltı sipâhîlerinden Piltioğlu Mehmed nâm sipâhî ve kendüye tâbî' Mihrâb nâm kimesne Şûrh-ser'e tâbî' Kızıldere nâm mahalde sâkin olur yine mezbûr Mehmed yanından gitmiş Pîr-Nazar ve Pîr-Alî nâm kimesneler kibeline(?) mezbûr harâmîlerün(?) mukaddemâ beğleri olan Mansûr ve Maksûd nâm mülhıdlerün oğulları Timûrhân ve gayrileri vâsıtasıyla müşârun-ileyhün katline kasdidüp sehm-nâk olduğu esnâda mezkûr Timûrhân mezbûr Mehmed'ün evine gelüp ol dahı ana bir toğan virdüğü haberlerin getürmekle mezkûr Mehmed ve Mihrâb mazınnamuz olup getürdülüp şer'-ı şerîfe mürâca'at olunup mâcerâdan sü'âl olundukda merkûm Mehmed, mezbûr Timûrhân'un ol esnâda evine gelüp toğan virdüğün ve mezkûr Mihrâb'ı defe'âtle Kızılbaş'a gönderdüğün ıkrâr idüp sicill olundukdan sonra mezbûr Mehmed'e; "Sen benüm mazınnamsın; lâkin vâkıf olduğun üzre haber viresin ki, husûmetden ferâgat ideyüm." diyü ümmîd ü istimâlet virilüp; "Yedi güne değin bana mühlet viresin, ok ile uranı bulayum." diyüp ol dahı sicill olup Revân hâkimi ile mezkûrlarun ahvâlin söyleşüp dahı ol asıl ehl-i fesâdun haklarından gelinmek bâbında sa'y ü ihtimâm eyleyesin ve bu cânibde olanlarun ahvâlin dahı muktezâ-yı şer'-ı şerîf üzre teftîş eyleyüp göresin; arzulunduğı üzre fesâd eyledüklerin sâbit olursa sipâhîler ise habs ü arzeyeleyüp değiller ise şer'-le lâzım geleni icrâ idüp yirine koyup şer'-ı şerîfe muhâlif kimesneye iş itdürmeyesin; lâzımü'l-arz olanı yazup bildüresin.

823

Silivri'de yavacı olan şahsın, Hersek'ten İstanbul'a gelmekte olan Kurt adlı hür şahsı köle diye tutup bir gemiciye sattığı bildirildiğinden, anılan yavacının yakalanıp Südde-i Saâdet'e gönderilmesi.

Yazıldı.

Alî Çavuş'a virildi. Fî 7 Rebî'u'l-âhur, sene: 979

Silivri kâdfısına hüküm ki:

Hâlâ nefsi-i Silivri'de yavacı olan kimesne Hersek sancağından Düznîçe(?) nâm karyeden Kurd nâm hurru'l-asl nâm kimesne mahrûse-i İstanbul[a] gelürken; "Sen kulsın." diyü tutup esbâb ü etvârın alup kul olduğu takdîrce kânûn üzre müddeti geçmedin Silivri'de

bir gemiciye virüp öte yakaya satup te'addî eylediği i'lâm olunmağın mezbûr yavacı elegetürilüp kayd ü bend ile Südde-i Sa'âdetüm'e gönderilmesin emridüp **buyurdum ki:**

Südde-i Sa'âdetüm çavuşlarından Alî Çavuş *zîde kadruhû* vardukda, te'hîr eylemeyüp mezbûr yavacıya elegetürüp mukayyed ü mahbûs mezbûr çavuşuma koşup Südde-i Sa'âdetüm'e gönderesin. Voyvoda bu husûsı ne temessük ile eylemişdür, senün bu bâbda ılmün olmuşdur; mufassal ü meşrûh yazup arzidesin.

824

Kütahya'da muhafazada bırakılan Anadolu defter kâtiplerinden Pîr Ali'ye, o bölgede ortaya çıkan suhte ve ehl-i fesâdın yakalanması konusunda yeterince hisareri verilmek suretiyle gereken yardımın yapılması.

Yazıldı.

Balıkcı Çavuş'a virildi. Fî 9 Rebî'u'l-âhır, sene: 979

Kütâhiyye dizdârına hüküm ki:

Anatoli defteri kâtiblerinden Pîr-Alî bundan akdem anda muhâfaza için alıkonulup hâlâ ol câniblerde ba'zı sùhte vü ehl-i fesâd zuhûr itdüğü i'lâm olunmağın def' u ref'leri için mezbûr Pîr-Alî senden kifâyet mikdârı hısâr-eri taleb itdükde virilmesin emridüp **buyurdum ki:**

Vardukda, kâtib-i mûmâ-ileyh anun gibi zuhûr iden ehl-i fesâd sùhte ve gayrinün def' u ref'ı mu'âvenetiyçün senden hısâr-eri taleb itdükde kifâyet mikdârı hısâr-erin virüp zuhûr iden ehl-i fesâdun def' u ref'ı bâbında her vechile mu'în ü zahîr olasın; bu bâbda ihmâl ü tekâsülden hazer eylesin.

[Yev]mü'l-İsneyn, fî 22 Rebî'u'l-evvel, sene: 979

825

Basra'da fetholundukdan sonra kale yapılıp kul tâîfesi ve sancakbeyi tayin olunan ve Ulyanoğlu tarafından kendisi ile kabilelerinin tasarrufuna bırakılması taleb edilen Cârûz Kalesi'nin belli bir meblağ karşılığı Ulyanoğlu'na mukataa olarak verildiği, fakat geçen süre içerisinde anlaşmalara uyulmadığı ve gösterilen iyi niyetin suistimal edilmesi sonucu kalenin geri alınıp müstakil hale getirildiği, bu nedenle kale ve çevresinde tasarruf hakkı kalmadığından emirlere riayet ederek kabilelerini oradan çekmesi ve halkı Osmanlı Devleti'ne karşı kıskırtmayıp itaat etmelerini sağlaması, görevlilere yardımcı olması ve fesat çıkaranlara gereken cezanın verilmesi hakkında Ulyanoğlu'na hüküm.

Ulyân-oğlı'na hüküm ki:

Muhakkak ki ondan yüksek atabetimize yazı gelmişti. O huzurumuzda okunmuş; bağımlılık ve nüfuz davasında yüksek atabetimize istinat ettiğini ve Cârûz Kalesi'nin livası tahtına girişini ve bu konuda mahut iki vilâyet valisi mühriyle mühürlenmiş iki tezkire gönderildiği husûsundaki samimi sözleri tüm yönleriyle incelenmiş ve muvâfakat etmiştik.

Zannımızdandır ki o iki tezkire Cârûz Kalesi'nin konumu ve orada iddia olunan şeyleri en güzel şekliyle içermektedir. Sen de bilesin ki bu iki tezkire bundan önce yüksek atabetimize arz olunmuş ve onu itaate davet ettiğimizde selîm bir kalple icâbet edilmişti. Sen o tezkirelerde bağımlılığına ve kulluğunun samimiyetine delil olması bakımından o yöre için üzerine düşen yükümlülüklerden dolayı oranın mukataa olarak verilmesini istemiştin. Biz de arzuna icabet ettik ve isteklerini yerine getirdik ve o zaman orayı sana belli bir meblağ ile mukataa olarak vermiş, onun avârız ve nükûdunun ödenmesinde sana yardımcı olmuştuk. Ancak günler, aylar ve yıllar geçtiği halde sen bu mukataayı ilk şekliyle muhafaza edemedin. Öyle ki defalarca bir senenin ücreti diğer seneye sarktı. Böylece ödemeniz gereken mukataayı ödemekte aceze düştünüz ve daha sonra da bunun kaldırılmasını istediniz ve biz de hakanlık lutfumuzu ve sultanlık merhametimizi gösterdik. İtaatten önce merfû liva yoluyla vilayet tarafından elinde olan şeyi sana verdik ve senin üzerinden (mukataayı) maktuu kaldırdık ve o livayı sana bağladığımızda Cârûz Kalesi'ni oradan ayırdık. Oranın ahalişi ahidlerini ve misaklarını bozdular. Biz de bunun üzerine ahidlerini ve misaklarını bozmalarından dolayı onları cezalandırdık ve artık orası bundan sonra kılıçlarımızla fetholdüğünden eski adetlerimiz üzre orası asla elimizden çıkmayacaktır. Böylece oraya yanımızdan bir emîr atadık ve oraya askerler yerleştirdik. Artık orası üzerinde tasarruf hakkın kalmamıştır. Bilakis bu tasarruf hakkından sakınman gereklidir. Bize, oranın reayasının ziraat işlerini bırakıp kadınları ve çocuklarıyla beraber vatanlarını terkedip emîre itaat etmedikleri bizim kulağımıza ulaştığında onu reddederek mezbûr havâss-ı şerîflerimiz arasına ilhâk ettik. Zannımızdandır ki, onlar zulümden kaçtılar. Daha sonra bu olayların dalalet erbabı tarafından kışkırtıldığı anlaşılnca biz Basra emîri ümerasına bu konuda ulû'l-emre itaatleri konusunda bir hük-m-i şerîf gönderdik. Eğer sen bize olan bağlılığında sadık ve samimi isen oraya taarruz etmen değil, bilakis oranın reayasına, muhtemelen senin aşiretinden kaynaklanan vehimlerin telafisi ve zabitlere itaatleri hususunda yardımcı olman gerekmektedir. Mezkûr emîr ile beraberce fesat erbabını teftîş edip fesat çıkaranları ahkâm-ı müniflerimizi şeriatin gerektirdiği ölçüde uygulayarak cezalandırmanız gerekmektedir. Nehir üzerindeki gemiler ehli ve o bölge insanları üzerinden tereddütleri yok ederek selametlerini sağlamak, fitneyi yayılmadan ve zamanından önce mezbur emire haber vermeniz gerekmektedir. Muhakkak ki biz, o emîri oraya oranın ıslahı ve fitnenin yokedilmesi için makamımızın bir vekili olarak atadık. Onun istediği gibi görüşlerini uygulaması bizce makbul olandır. Bize ihlasını ve samimiyetini göstererek daima merhametimize mazhar ol. âsîlere, fitnecilere, muannitlere karşı şeriatın istediği ölçüde gereğini yapın. Yaptıklarından dolayı cezalandırın. Muhakkak ki, Südde-i Seniyyemiz uzak bir mesafededir. Allah hepimizin vekilidir ve bizi hidayete erdiredir.*

* Hüküm metni Arapça olup meâlen tercüme edilmiştir.

Beç kralına tâbi Macar beylerinden olup Osmanlı Devleti'ne bağlanmak istediğini bildiren Plaj Yanoş'un bu talebinin, iki devlet arasında halen yürürlükte olan muâhedeye aykırı olduğu için şimdilik açıkça kabul edilemeyeceği; ancak adı geçen beyin bundan sonra da aynı şekilde dostluğunu ve bağlılığını sürdürmesi, elde ettiği bilgileri Südde-i Saâdet'e arzetmeğe devam etmesi, andlaşmalara sadık kalması ve Macar kralından kendisine bir zarar gelmemesi için Dergâh-ı Muallâ ile yaptığı muhabereyi ve Osmanlı Devleti'ne bağlılığını ifşâ etmemesi.

Yazıldı.

Macar beğlerinden Dergâh-ı Mu'allâm'a hâlâ itâ'at iden Plaj Yanoş'a hükm-i şerîf yazıla ki:

Sa'âdet ü ikbâl ve devlet ü iclâlle taht-ı sa'âdet-baht-ı husrevânîye cülûs-ı hümayûnumuz müyesser olaldan berü Budun beğlerbeğisine ve serhadde olan beğlere hufyeten dâyimâ mektûb ü âdemlerün gönderüp; "Âsitâne-i Sa'âdet-unvânımız'a kemâl-i itâ'at ü inkıyâd üzere olduğunu" i'lâm idüp ve hâlâ Seçen Beği olan Hızır dâme izzühûya bu def'a mektûb ü âdemlerün gönderüp; "Mâlik olduğun vilâyet ü kal'alarunla ve evlâd ü etbâ'un ve cümle müte'allikâtunla Yüce Âsitânemüz'e kemâl-i ubûdiyyet ü ihlâs ve tamâm-ı rukkiyyet ü ihtisâs ile itâ'at ü inkıyâd idüp kal'alarında mahbûs olan ehl-i İslâmı ıtlâk itmek murâd idinüp ve Macar ve Çeh ve Marva beğlerinden ba'zılar dahı senünle hüsn-i ittifâk u ittihâd üzere olup anlar dahı itâ'at itmek murâd idindüklerin" bildürmüşsin. Dahı bu husûslara müte'allik her ne dimiş isen alâ-vechi't-tafsîl Pâye-i Serîr-i Sa'âdet-masîr-i husrevânemüz'e arz u takrîr olunup ılm-i şerîf-i âlem-şümûl-i şâhânemüz muhît u şâmil olmuşdur. İmdi; eger ubûdiyyet ü itâ'at ve eger muhâlefet ü adâvet üzere olanlara hâllerine göre Âsitâne-i Sa'âdet-bünyânımız meftûh u mekşûf olup kimesne men' u reddolunmamak âdet-i hasene-i mülûkâne ve kâ'ide-i müstahsene-i şâhânemüzdendür; lâkin Nemçe kralı cülûs-ı hümayûn-ı husrevânemüzden sekiz yıla varınca Atebe-i Aliyye-i Adâlet-unvânımız'la sulh u salâh üzere olmak bâbında mukaddemâ istid'â-yı inâyet itmeğin iltimâs ü recâsı hayyiz-ı kabûl-i şâhânemüze karîn olup târîh-ı mezbûra değin sulh u salâh olmağışün ahid-nâme-i hümayûnumuz inâyet olunup memleket ü vilâyetine serhadde olan asâkir-i mansûremüzden bir ferd dahl ü ta'arruz itmemek için serhad beğlerbeğilerine ve beğler kullaruma defe'âtle ahkâm-ı şerîfe gönderilüp ve mûmâ-ileyh Beç kralı ahdi üzere her sene Südde-i Sa'âdet-mekânımız'a virgüsin gönderüp fi'l-cümle sulh u salâhı ri'âyet idüp senün kılâ' u memleketün mûmâ-ileyh kralun krallığına müte'allik olmağın mâdâm ki, ol cânibden sulh u salâha mugâyir vaz' sâdır olmaya, cenâb-ı celâlet-me'âbımızdan tarîk-ı sulh u salâhda sebât ü devâm ve mu'âhede-i hümayûnumuzda karâr u kıyâm gösterilmek âyîn-i dîn-i mübîn ve saltanat-ı sa'âdet-encâmımızdandır. Ammâ; senün vech-i meşrûh üzere olan hulûs-ı ubûdiyyet ve kemâl-i rukkiyyet ü itâ'atün Âsitâne-i Sa'âdet-bünyânımız'da makbûl ü mu'teber olup her vechile inâyet-ı aliyye-i şâhânemüze mukârin olman kâ'ide-i müstahsene-i padişâ[hâ]nemüzden olmağın inşâ'a'llâhü te'âlâ zamânı geldükde tasarrufunda olan memleket ü vilâyetün ve kılâ'un mâdâm ki sen hayâtta olup Südde-i Sa'âdetimiz'e kemâl-i itâ'at ü ubûdiyyet üzere olasın, sana ve senden sonra oğullarına inâyet olunup

tefvîz u ta'yîn olunmak husûsında uhûd-i şâhâne ve mevâ'id-i pâdişâhânemüz mukarrer ü muhakkak olmuştur. **Buyurdum ki:**

Ve memleket ü vilâyetün re'âyâsın Memâlik-i Mahrûsem re'âyâsın mülâhaza idüp arzyledüğün üzre tarîk-ı ubûdiyyet ü ihlâs ve câdde-i rukkıyyet ü ihtisâsda hüsn-i tedbîrle râsih-dem ü sâbit-kadem olup ol cânibden vâkıf olduğun ahbâr-ı sahîhayı ale't-tevâlî hufyeten i'lâmdan hâlî olmayasın. Ammâ; basîret üzre olup cânibeynden sulh u salâh mer'î vü mukarrer iken Dergâh-ı Sa'âdet-destgâhımız'a ızhâr u arz itdüğün itâ'at ü ubûdiyyetüni ifşâ vü âşikâr itmekden ve bu sebep ile kral-ı müşârun-ileyh tarafından kendüne zarar irişdirmekden ve bi'l-cümle berüden ahde muhâlif vaz' sudûrından ihtiyât u ihtirâz idüp hüsn-i tedbîrle müdârâdan hâlî olmayasın. Ol cânibden sulha mugâyir vaz' sâdır olup zamânı geldükde inşâ'a'llâhü'l-E'azz ahd-i hümâyûnumuz üzre envâ'-ı eltâf-ı şâhâne ve esnâf-ı a'tâf-ı husrevânemüze mukârin olman mukarrerdür.

827

Hac için Şam hac yolunun tahsis edildiği ve fukaranın ihtiyaçları ile kendilerine yardımcı olunması için çeşitli kolaylıklar temin edildiği halde Şam hac yolunun dışında Basra taraflarında çeşitli yollardan hacca gidildiği duyulduğundan bu yolların bir daha açılmamak üzere kapatılması ve bir daha emre muhalif yol ihdas edilmemesi hakkında Emir Muhammed Osman'a hüküm.

Yazıldı.

Basra beğlerbeğisinin kethudâsına virildi. Fî 22 Ra., sene: 979

El-Emîr Muhammed Osmân'a hüküm ki:

Muhakkak ki hac menâsibi husûsında kulağımıza bazı bilgiler ulaşmıştır. Şöyle ki: Basra ahâlîsi ve Acemlerden bazı tâifeler Mekke-i Mükerreme'de Allâh'ın Beyt-i Harâm'ını ve *seyyidi'l-enâmin* (Muhammed Mustafâ s.a.v.) Ravza-i Mutehhara'sını ziyâret etmek için Şam hacıları için mukarrer olan yoldan başka emr-i şerîf ve hükm-i münîfte vârid olan hükümler hılâfında başka bir yol ihdâs etmişlerdir. Siz bilirsiniz ki: Şam cânibinden huccet-i İslâm ve hacılar için büyük bir yol tahsîs etmişizdir. Burada her kabileden kabileler ve her birinin başına da vardıkları her yerde kendilerine yardımcı olsunlar diye hac emîrleri tâyin ettik. Hazîne-i Âmiremiz'den (*Allah Kıyâmet'e kadar ma'mûr etsin*) fukarâlar ve miskinlere yol ihtiyaçlarını temin için develer verdik. Siz şerefli livâlarımızla şereflendiniz ve emr-i münîfimizi icrâ husûsında diğer ümerâmız gibi oldunuz.

Öyleyse; Şam hac yolu hılâfına ihdâs edilen diğer yolun bir daha açılmamak üzere kapatılması husûsındaki sultanlık hükm-i şerîfimizi ve münîf olan hâkanlık emirlerimizi icrâ etmeniz kaçınılmaz olmuştur. *

* Hüküm metni Arapça olup meâlen tercüme edilmiştir.

828

Cezâyir-i Garb vilâyetinde kendilerine sancak tevcih olunan beylerin henüz vermedikleri resm-i berat ile mîr-alem, çavuşân ve bevvâbân rûsûmunun beylerbeyi tarafından ilgililerden tahsil olunup listesi ile birlikte ayrı ayrı kefelere konulup Südde-i Saâdet'e gönderilmesi.

Yazıldı.

Alemdâra virildi. Fî 24 Ra., sene: 979

Cezâyir-i Garb beğlerbeğisine hüküm ki:

Hâlâ vilâyet-i Cezâyir'de vâkı' olan ümerâya tevc[î]h olunan sancaklarınun rûsûmı edâ olunmayup eger resm-i mîrîdür ve eger mîr-alem resmidür ve eger çavuşân ve bevvâbân rûsûmudur; cem' u tahsîl olunup Südde-i Sa'âdetüm'e gönderilmek lâzım olmağın **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, anun gibi vilâyet-i mezbûrede vâkı' olan ümerâdan tevcîh olunan sancaklarınun kânûn üzre resm-i berâtların ve sâyir mîr-alem ve çavuşân ve bevvâbân rûsûmın cem' u tahsîl eyleyüp birer kîseye koyup mühürleyüp Südde-i Sa'âdetüm'e gönderesin ve ne asıl sancakbeğinin resm-i berâtı alınıp mîrîye ne mikdâr rûsûm ve mîr-aleme ve çavuşlara ve bevvâblara âyid olan rûsûmdan ne mikdâr rûsûm alınıp gönderildiğın yazup bildüresin ki, geldükde ana göre taleb oluna.

829

Canik beyine hüküm.

Canik Beği olup vilâyet muhâfazasına ta'yîn olunan Memiş Beğ'e ve Amâsiyye beğine ve Çorum alaybeğisine hüküm ki:

Niksar Kâdîsı Mevlânâ Fethullâh *zîde fazlühû* Südde-i Sa'âdetüm'e mektûb gönderüp ...*

* Hüküm metni eksiktir ve üzerine çizgiler çekilmiştir.

830

Vize'nin Elvanbeyli köyünden Yorgi'nin merkebini çaldıktan sonra yakalanan Todora Yoya'nın tutuklu olarak Südde-i Saâdet'e gönderilmesi.

Yazıldı.

Bergos kâdîsına hüküm ki:

Südde-i Sa'âdetüm'e mektûb gönderüp; "Kazâ-i Vize'ye tâbi' Elvânbeğlü nâm karyeden sâkin olan Eleni oğlu dârende Yorgi nâm zimmînün anbârı öninden merkebini Rûmili'nden gelmiş Todora Yoya nâm zimmî gice içinde sirka idüp yine Rûmili'ne gitmek üzre iken mezbûr Yorgi ardınca gelüp Babaeskisi'ne toğrı gitdüğü haberin alup muhızır irsâl olundukda kazâ-i Bergos'a tâbi' Kırık(?) nâm sınırında ardından irişüp dutup getirüp uğurladığı merkeble meclis-i şer'a ihzâr idicek hasmı olan mezbûr Yorgi mahzarında

merkebini gice içinde an bârı öninden uğurlayup sılasına to ğrı alup gitdü ğine mukarrir ü mu'terif oldu ğı üzre sicill olunup habsolundı." di yü arzeyledü ğün ecilden kayd ü bendle Südde-i Sa'âdetüm'e gönderilmek emridüp **buyurdum ki:**

Vardukda, mezbûrı üzerine sâbit ü zâhir olan sûret-i sicilleriyle mukayyed ü mahbûs yarar âde mlere koşup gönderesin. Ammâ; bile koşup gönderdü ğün kimesnelere tenbîh ü te'kîd eylesesin ki, yolda ve izde menâzil ü merâhilde gaflet ile gaybet itdürmekden ziyâde hazer eyleyeler.

831 *Bergos'un Turabeyler köyünden gurabâ-i yesârdan sipahi Keyvan'ın evine tecavüz eden Osman ile sipahi Kurd'un tutuklu olarak Südde-i Saâdet'e gönderilmesi.*

Yazıldı.

Bergos kâdîsına hüküm ki:

Mektûb gönderüp; "kazâ-i mezbûra tâbî' Turabe ğler'de ba'zı kimesnelere beklemek ile karye-i mezbûrede gurabâ-i yesârdan Keyvân nâm sipâhînün evine Osmân nâm kimesne

yalın kılıç u bıçak ve Misk(?) demekle ma'rûf Kurd nâm sipâhînün ile gice içinde geldüklerinde mezbûr Keyvân'un hıdmetinde olan Ramazân nâm kimesne iki def'a çalup âhır Osmân'ı düşürüp mezbûr Kurd firâr* eylemiş iken ol dahı elegelüp meclis-i şer'de ıkrâr eyledüklerin" bildürmüşsin. İmdi; mezbûrları kayd ü bend ile gönderilmek emridüp **buyurdum ki:**

Vusûl [buldukda], elegelen ehl-i fesâdun yoldaşların dahı mümkün olursa buldurup elegetürüp dahı mukayyed ü mahbûs yarar âde mlere koşup Südde-i Sa'âdetüm'e gönderesin.

* Metinde şeklindedir.

832 *Hakkari'deki kükürt madeninden gönderilen kükürt numûnesinin, daha önce İran tarafından getirilip Erciş'te işlenen kükürtten daha kaliteli oldu ğu tesbit edildi ğinden, âcilen iki bin kintar kükürt hazırlanarak Van beylerbeyi vasıtasıyla Trabzon üzerinden İstanbul'a gönderilmesi.*

Yazıldı.

Hakkârî Be ği Zeynel Be ğ'e hüküm ki:

Hâlâ taht-ı eyâletünde kükürd ma'âdini olup ba'zı ma'denün numûnesi Âsitâne-i Sa'âdetüm'e getürdölüp sâbıkâ Kızılbaş tarafından getürdölüp Erciş Kâr-hânesi'nde mâl olan kara kükürdden a'lâ oldu ğı zâhir olup kükürd husûsı Südde-i Sa'âdetüm'de ziyâde mühimm ü lâzım oldu ğı ecilden taht-ı eyâletünde olan kükürd ma'âdininden iki bin kintâr sâfî kükürd ihzâr itdürüp mu'accelen Van Be ğlerbe ğisi Husrev dâme ikbâlühûya Âsitâne-i Sa'âdetüm'e îsâl için gönderilmek emridüp **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, aslâ te'hîr u terâhî eylemeyüp taht-ı eyâletünde olan kükürd ma'âdininden mu'accelen iki bin kıntâr kükürd tedârük ü ihzâr itdürüp kirâ tavarlarıyla müşârun-ileyhe irsâl ü îsâl eylesin ki, müşârun-ileyh dahı Trabzon semtinden Âsitâne-i Sa'âdetüm'e îsâl eyleye. Kükürd husûsı ziyâde umûr-ı mühimmeden olmışdur; ihmâl eylemeyüp fermân olunan iki bin kıntâr sâfî kükürdin mu'accelen ihzâr itdürüp müşârun-ileyhle îsâl eylemek bâbında envâ'-ı mesâ'î-i cemîlen vücûda getüresin ve ücret ü kirâyçün lâzım olan akçayı müşârun-ileyhden taleb eyleyüp ashâbına alıviresin ve ne vechile tedârük eyleyüp ne zamânda ve ne mikdâr irsâl olunduğın yazup bildüresin.

833

Hakkari'de bulunan yüksek kaliteli kükürtten iki bin kıntar kükürt gönderilmesine dair Hakkari beyine gönderilen hükmün yerine ulaştırılması ve Hakkari beyinin göndereceği kükürdün de gemilerle Südde-i Saâdet'e gönderilmek üzere Trabzon'a ulaştırılması.

Yazıldı.

Van beğlerbeğisine hüküm ki:

Hâlâ Hakkârî Beği Zeynel dâme izzühûnun ülkesinde kükürd ma'âdini olup nümûnesi Südde-i Sa'âdetüm'e getirilüp görildükde Kızılbaş tarafından getürdilüp Erciş Kâr-hânesi'nde mâl olan kara kükürdden a'lâ olduğı zâhir olmağın iki bin kıntâr sâfî kükürd ihzâr eyleyüp sana göndermek için hüküm yazılup gönderilmişdür. **Buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, zikrolunan hükmi müşârun-ileyhe îsâl eyleyüp tenbîh eylesin ki, fermân olunan iki bin kıntâr kükürdi taht-ı eyâletinde olan kükürd ma'âdininden mu'accelen tahsîl ü ihzâr eyleyüp sana irsâl eyleye ve anun gibi emrolunan iki bin kıntâr kükürd sana gönderildükde te'hîr eylemeyüp kirâ tavarları ile ber-vech-i isti'câl Trabzon'a irsâl eylesin ki, Trabzon'dan gemiler ile Südde-i Sa'âdetüm'e îsâl oluna. Kükürd husûsı ziyâde mühimdür; eger tahsîli ve eger vusûlinden sonra mu'accelen irsâli bâbında envâ'-ı mesâ'î-i cemîlen vücûda getüresin ve kirâyçün lâzım olan akçaya anda olan mîrî mukâta'âtdan alup sarfeyleyüp muhâsebe defterine kayditedüresin ki, sonra muhâsebede ibrâz oluna.

834

Rodos'ta bulunan Donanma-i Hümayûn mühimmâtı için ihtiyaç duyulan akçenin Aydın ve Manisa nâzırları tarafından tedarik olunarak teslim edilmesi.

Yazıldı.

Kaya-zâde Mehmed Çavuş'a virildi. Fî 15 [Ra]mazân

Aydın ve Mağnisa nâzırlarına hüküm ki:

Rodos'da olan Donanma-i Hümayûnum mühimmâtı için akça lâzım olursa taht-ı nezâretinüzden havâle olunup lâzım olduğı üzre virmek için sâbıkâ Mâliyye ve Dîvân-ı Hümayûnum tarafından ahkâm-ı şerîfe virilmiş idi. Ol emr-i şerîfüm kemâ-kân mukarrer olup donanmanın levâzımı mu'accelen görilüp itmâma irişmek lâzım ü mühim olmağın **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, te'hîr eylemeyüp Donanma-i Hümâyûnum mühimmi için lâzım olan akçayı tedârük eyleyüp mu'accelen teslîm eylesesiz ki, akça virilmemekle avk u te'hîr olunmalu olmaya. Şöyle ki; evâmîr-i şerîfem mücebince akça virilmeyüp avk u te'hîr olunmak lâzım gele, beyân olunan özinüz makbûl olmak ihtimâli olmayup vebâlinüz boynunuza; siyâset olmanız mukarrerdür. Ana göre basîret üzre olup ne mikdâr akça lâzım olursa mu'accelen tedârük eyleyüp teslîm eylemeyince olmayasız ve her biriniz ne mikdâr akça virüp teslîm olunduğın ve ne târîhda virildüğün yazup Südde-i Sa'âdetüm'e bildüresiz.

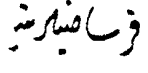
835 *Kendilerine güherçile hizmeti teklif edildiği halde göreve gitmedikleri şikâyet olunan İçel kalelerindeki sipahilerin teklif edilen göreve gönderilmeleri için gerekenin yapılması.*

Yazıldı.

Sipâhî-zâdeler Alaybeğisi Sinân'a virildi. Fî 27 Ra., sene: 979

İçil sancağında vâkı' olan kâdîlara hüküm ki:

Güherçile hıdmetinde olup Karaman'un mütekâ'id sipâhîlerinin Alaybeğisi olan

Sinân gelüp; "İçil sancağında vâkı' olan kal'aların güherçile hıdmeti teklîf itdükde; "Mu'âflaruz." diyü te'allül eyledüklerin" bildürdi. İmdi; mezbûrların güherçile hıdmetinde olmaların emridüp **buyurdum ki:**

Vardukda göresiz; müşârun-ileyh mezbûrlara anun gibi güherçile hıdmeti teklîf itdükde ol vechile te'allül ü nizâ' iderler ise te'allül itdirmeyesiz. Varup müşârun-ileyhün yanında güherçile hıdmetinde bulunalar. Güherçile husûsı ehemmi mühimmâtandır; ihmâl ü müsâheleden hazer ideler.

836 *Karaman'dan Davud oğlu Veli ve Ahmed'in, dedeleri defterde sipahi kayıtlı iken babalarının kayıtlı olmadığını ve kendilerinin raiyyet yazıldıklarını öne sürerek güherçile hizmetine gitmedikleri şikâyet edildiğinden, defterde sipahizâde yazılmışlarsa teklif olunan hizmete gönderilmeleri.*

Yazıldı.

Bu dahı.

Karaman beğlerbeğisine hüküm ki:

Sipâhî-zâde[ler] Alaybeğisi dârende Sinân ki; "Nebî nâm sipâhî-oğlu Dâvud'un oğulları Velî ve Ahmed dedeleri defterde sipâhî iken; " "Babamuz defterde yoktur." diyü biz ra'yyet yazıldük." diyü güherçile hıdmetine gelmedüklerin" bildürmeğın **buyurdum ki:**

Göresin; defterde kadîmî sipâhî-zâde ise hıdmet-i mezbûrede istihdâm itdüresin. Mezkûr sahîh sipâhî-zâde olup defter-i cedîdde sipâhî-zâde yazılmışlariken hâlâ hıdmet teklîf olundukda ol vechile te'allül iderse men' idüp sâyir sipâhî-zâdelere ne vechile hıdmet teklîf olunur ise buna dahı be-nevbet* vâkı' olan hıdmetini edâ itdürüp te'allül itdirmeyesin.

* Metinde şeklindedir.

837

Şam yeniçerilerinden mâl-ı mîrîde istihdam olunanlar timara arzolunup gedikleri yine Hazine'ye hizmet edenlere arzolunup tevcih edildiğinde, kendilerine gediklerin başkalarına tevcih olunduğunun söylendiği şikâyet edildiğinden, gediklerin Halep defterdarının arzettiği kimselere tevcih olunup başkalarına tevcih olunmaması.

Yazıldı.

Şâm beğlerbeğisine:

Haleb'de Hazîne-i Âmirem Defterdârı olan Mehmed *dâme ulüvvühû* Südde-i Sa'âdetüm'e mektûb gönderüp; "Şâm yeniçerilerinden olup mâl-ı mîrîde istihdâm olunmağın tîmâra arzolunup gedükleri yine Hazîne[ye] hıdmet idenlere arzolunup tevcih olundukda mezbûrlar gedüklerin kayditdürmeğiçün Şâm'a varduklarında; "Bu gedük sen gelmezden mukaddem âhara virilmiştir." diyü cevâb virildüğün" bildürmeğin **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, anun gibi Şâm yeniçerilerinden mâl-ı mîrîde istihdâm olunup tîmâra arzolunup gedükleri yine müşârun-ileyhün arzı mûcebince hazîne-i mezbûrede hıdmet idenlere; "Âhara virilmiştir." diyü te'allül eylemeyüp müşârun-ileyh tevcih eylediği kimesnelere tasarruf itdüresin.

838

Halep'teki Câmi-i Kebîr'in eskiyen hasırlarının câmi vakfının imkanı olmadığı için yenilenemediği bildirildiğinden, vakfın teftiş olunması; şayet vakıf cihetlerinde eskiye göre artış olmuşsa hasır masrafının bu cihetlerden karşılanması.

Yazıldı.

Mehmed Çavuş'a virildi.

Haleb kâdîsına hüküm ki:

Haleb'de Hazîne-i Âmirem Defterdârı Mehmed Südde-i Sa'âdetüm'e mektûb gönderüp; "Mahrûse-i Haleb'de olan Câmi'-ı Kebîr Vakfı'nun müsâ'adesi olmamağın hasırları köhne olup yeniden hasır almağa akçası yitişmeyüp hasır lâzımdır." diyü i'lâm itmeğin **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, evkâf-ı mezbûreyi teftiş eyleyüp göresin; kadîmî cihâtdan ziyâde olmuş ise hasır andan tedârük idiviresin.

839

Güherçile işlenen yerlerin kadıları tarafından güherçile kârhanelerinde görevlendirilen nâiblerin, hizmete gelen sipahilere görevlerini tamamlamadan tamamladı diye temessük verdikleri, bazılarında da bedel akçesi alarak zimmetlerine geçirdikleri şikâyet edildiğinden, güherçile hizmetinde görevlendirilen sipahilere hizmet bitiminde verilecek temessükün bizzat kadılar tarafından verilmesi ve herhangi bir yolsuzluk ve haksızlığa meydan verilmemesi.

Sipâhîler Alaybeğisi Sinân'a virildi. Fî 27 Ra.

Güherçile işlenen yerlerin kâdîlarına hüküm ki:

Dârende Sinân gelüp; "Güherçile hizmetine ta'yîn olunan mütekâ'id sipâhî-zâdelerün alaybeğileri olup güherçile ocakları olan kâdîlar kâr-hâneye ta'yîn itdükleri nâyibleri hizmete gelen mütekâ'idne nevbetleri tamâm olmadın; "Hidmetin edâ eyledi." diyü ellerine huccet virüp ve ba'zısından bedel akçası alup ekli düp bu sebeble masâlih-ı mîrîye ihtilâl virüp zikrolunan kâdîlar hizmete gelenleri kendüler defter idüp nevbeti tamâm oldukda nâyib defteriyle tatbîk idüp edâ-i hizmet idenlere temessüki kendüler virmek lâzımdır." diyü bildürdi. **Buyurdum ki:**

Göresiz; arzulunduğı gibi ise bu husûsa her biriniz onat vechile mukayyed olup güherçile ocaklarına hizmete gelen mütekâ'id[ni] kendünüz ne günde gelmişdür ve kanki kâdîlıklardandır; isimleriyle defter idüp hizmetleri edâ olunup nevbetleri tamâm oldukda ocakda olan nâyib defterleriyle tatbîk idüp hizmeti tamâm olup temessük virilmek lâzım olanlara kendü imzânuzla huccet virüp âhar yirden bulunup hâzır bulunmadığınız zamânda temessüki mahkemenüzde virüp güherçile ocaklarında olan nâyiblerinüze temessük virdürmeyüp ve bedel akçaların aldurmayasız. Anun gibi emr-i şerîfûme muhâlif iş iden nâyibleri isimleriyle yazup bildüresiz.

840

Karaman'da bulunan üç binden fazla sipahizâdeden beş yüz on dört nevbetli eşkincinin, sefere gitmeyerek senede altı ay nevbetle güherçile hizmetinde çalıştırılmaları.

Yazıldı.

Alaybeği Sinân'a virildi. Fî 27 Ra., sene: 979

Karaman beğlerbeğisine, Karaman kâdîlarına hüküm ki:

Vilâyet-i Karaman'dan Sinân gelüp; "Vilâyet-i Karaman'da güherçile hizmetinde fermân olunan mütekâ'id sipâhî vü sipâhî-zâdelerün alaybeğisi olup vilâyet defteri mücebince üç binden ziyâde sipâhî-zâdeler olup bu cümle'nün içinde beş yüz on dört nevbetli eşkünci olup zikrolunan nevbetli eşkünci sefer-i hümayûna varmayup vilâyet-i mezburda vâkı' olan güherçile kâr-hânelerine her yılda altı ay hizmet itmek lâzımdır." diyü bildürmeğın **buyurdum ki:**

Vardukda, sen ki beğlerbeğisin, zikrolunan sipâhî-zâdeleri sefer-i hümâyûna sürmeyüp her yıl nevbetle içlerinden beş yüz on dört nefer eşküncileri ta'yîn idüp gönderüp vilâyet-i Karaman'da olan güherçile kâr-hânelerine Güherçile Müfettişi ve Güherçile Nâzırı olup Dergâh-ı Mu'allâm çavuşlarından olan Alî Çavuş ma'rifeti ile altı ay hıdmet itdüresin ve siz ki toprak kâdîlarısız, her biriniz taht-ı kâzânuzda güherçile hıdmetine ta'yîn [olunan] sipâhî-zâdeleri ihrâc idüp yarar nâyibleriniz ve âdemlerünüz bile koşup gönderüp fermân olunan güherçile kâr-hânelerine teslim idüp her yıl nevbet ile altışar ay hıdmet itdüresiz. Güherçile husûsı ehemmi-i mühimmâtındandır. Şöyle ki; ihmâlinüz olmakla nevbetlü eşkünci sipâhî-zâdeler kâr-hâneler[e] bi't-tamâm gelüp hıdmet eylemeyeler, mes'ûl ü mu'âteb olursız. Ana göre mukayyed olup ikdâm ü ihtimâmda dakîka fevteylemeyesiz.

841

Karaman vilâyetinde güherçile hizmetine tayin olunan mütekâid sipahizâdelerin nevbetleri geldiğinde nâibler nezâretinde defterleri ile göreve gönderilmeleri; güherçile hizmetine tayin olunan görevlilerin de hizmete yarar ve güveniler şahıslar olmasına dikkat edilmesi.

Bu dahi.

Karaman beğlerbeğisine, vilâyet-i Karaman kâdîlarına hüküm ki:

Dârende Sinân gelüp; "güherçile hıdmetine fermân olunan mütekâ'id sipâhî vü sipâhî-zâdelerün alaybeğisi olup güherçile hıdmetine ta'yîn olunan vilâyet-i Karaman mütekâ'id sipâhî-zâdeleri toprak kâdîları gönderüp güherçile kâr-hâneleri emînlerine ve sancakbeği ve kâdî cânibinden ta'yîn olunan kâtibe ve nâyibe teslim idüp ve kâr-hâne olan yirlerün güherçile hıdmetine köy imâmları ve sùhtevât komayup kendülerün mu'temedün-aleyh ve kitâbete kâdir ve yarar âdemlerin ta'yîn itmek lâzım olduğın" bildürmeğün **buyurdum ki:**

Vardukda, sen ki beğlerbeğisin, bu husûsa yarar u mu'temed âdemler ta'yîn idüp ve siz ki toprak kâdîlarısız, kendü[nüz] mübâşeret idüp defterde mukayyed olan mütekâ'id sipâhî-zâdelerden taht-ı kazânuzda sâkin olanları nevbetlerinde ihrâc idüp ve ale'l-esâmî defter idüp ve her biri kangı karyede sâkindür, defterde ismün üzerine işâret idüp ve imzâlayup ve yarar nâyiblerünüze koşup gönderüp güherçile kâr-hâneleri emînlerine ve kâr-hâne üzerinde duran sancakbeği ve kâdî cânibinden ta'yîn olunan nâyibe ve kâtibe teslim idüp elinize temessük [a]lasız. Şöyle ki; bu bâbda ihmâlinüz olmağla kâr-hânelere taht-ı kazânuzda olan mütekâ'id sipâhî-zâdeler nevbetlerine varmayup güherçile işlemeğe mübâşeret itmeyeler, aslâ öZRİNÜZ makbûl olmayup kâdîlğınız alınmağla konılmayup redd-i ebedî olursız ve siz ki kâr-hâne ve ma'den olan yirlerün kâdîlarısız, siz dahi bu husûsa gereği gibi mukayyed olup yarar nâyiblerünüz ve kitâbete kâdir mu'temedün-aleyh âdemlerünüz ta'yîn idüp vâfir u müstevfî güherçile işletmeğe sa'yeylesiz. Şöyle ki; sizün dahi bu bâbda ihmâlinüz ola, öZRİNÜZ makbûl olmayup mes'ûl ü mu'âteb olursız. Ana göre mukayyed olup bâb-ı ikdâm ve ihtimâmda dakîka fevtitmeyüp arza muhtâc olan kazıyyeleri vukû'ı üzre yazup bildüresiz.

842

Karaman'da tezkiresiz timar tasarruf edenlerin güherçile hizmetine, tezkireli olanların da sefer hizmetine tayin olunmaları.

Yazıldı.

Sinân'a virildi. Fî 27 Ra.

Karaman beğlerbeğisine hüküm ki:

Vilâyet-i Karama[n]'da tezkiresüz tîmâr tasarruf idenler güherçile hıdmetin idüp tezkirelû olanlar sefer-i hümâyûn hıdmetine irişüp edâ-i hıdmet itmek emridüp **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, emr mücebince vilâyet-i Karaman'da mütekâ'ıd olup tezkiresüz tîmâr tasarruf idenler[i] min-ba'd güherçile hıdmetine ta'yîn eylesin ki, varup edâ-i hıdmet eyleyeler; mâd idenleri isimleriyle yazup arzeyesin.

843

Güherçile madenlerindeki muhtelif hizmetlerde istihdam edilmek üzere, talep edildiğinde Karaman kadıları ve dizdarları tarafından yeterli sayıda hisar erinin hizmete gönderilmesi.

Yazıldı.

Bu dahi.

Vilâyet-i Karaman kâdîlarına ve dizdârlarına hüküm ki:

Sinân gelüp; "güherçile hıdmetine ta'yîn olunan sipâhî-zâdelerün alaybeğileri olup Karaman'da olan güherçile ma'denlerinde ba'zı lâzim olur husûslarda istihdâm olunmağıçün hisâr-eri lâzim idüğün" bildürüp; "virilmek bâbında hüküm" recâ itmeğin **buyurdum ki:**

Vusûl bulıcak, zikrolunan güherçile hıdmetine istihdâm içün kifâyet mikdârı hisâr-eri talep eyledükde istihdâm itdüresiz.

844

Hüdâvendigar'ın Pazarcık nâhiyesindeki piyâdelerden, defterde piyade oğlu piyade yazıldıkları halde kendilerine teklif olunan Tersane hizmetine şerif-zâde olduklarını öne sürerek gütmedikleri bildirilen şahısların hizmete gönderilmeleri.

Yazıldı.

Hudâvendigâr piyâdeleri beğine hüküm ki:

Mektûb gönderüp; "livâ-i mezbûrda Bâzârcık nâhiyesi piyâdeler[in]ün ba'zılarına nevbetlerinde üzerlerine lâzim olan Tersâne-i Âmire hıdmeti teklif olundukda defter-i hâkânîde piyâde-oğlu piyâde yazılmışlar iken; "Biz şerîfe-zâdelerüz." diyü hıdmete gelmemek ile mîrî hıdmet edâ olunmaduğın" bildürmüşsin. **Buyurdum ki:**

Göresin; mezbûrlar şöyle ki; defter-i hâkânîde piyâde-oğlu piyâde olup şöyle ki; kendü nevbetlerinde kânûn u defter mücebince hıdmet-i lâzimelerin edâ eylemekde* ol vechile te'allül ü nizâ' iderler ise itdürmeyüp olgelen âdet ü kânûn üzre kemâ-kân nevbetlerinde vâkı' olan hıdmetlerin bî-kusûr edâ itdürüp ol vechile te'allül ü nizâ' itdürmeyesin.

* Metinde şeklindedir.

845 *Kendisine ait inşa edeceği ikinci bir kaliteye fener verilmesini isteyen İstanköy azeb ağasına Rodos'taki fenerlerden birinin verilmesi.*

Yazıldı.

Rodos beğine hüküm ki:

Hâlâ İstanköy Azeb Ağası () *zîde mecdühû* kendü tarafından bir kalite binâ idüp hâlâ bir kalite dahı binâ eylemek murâd idinüp bir fener virilmesin recâ eylemeğin **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, Rodos'da olan fenarlardan müşârun-ileyhe bir fener viresin.

846 *Bağdat'ta işlenen barutun Kıbrıs'a gönderilmek üzere develerle Halep'e, oradan da Trablus İskelesi'ne gönderilmesi.*

Yazıldı.

Bağdâd beğlerbeğisine hüküm ki:

Bundan akdem defe'ât ile ahkâm-ı şerîfe yazılup; "Güherçile vü barutun teksîr ü tevfirinde ikdâm ü ihtimâm üzre olasin." diyü emrüm olmuş idi. Ol evâmir-i şerîfe alâmâ-kân mukarrer olup; "hâlâ Bağdâd kâr-hânelerinde bi'l-fi'l hâzır u mevcûd bulunan barut mu'accelen Trablus'a göndermek" emridüp **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, te'hîr eylemeyüp bi'l-fi'l ne mikdâr barut mevcûd var ise olıgeldüğü üzre develerine tahmîl itdürüp toğrı Haleb'e gönderesin ki, andan Trablus İskelesi'nden Kıbrıs'a îsâl oluna. Barut husûsı ziyâde mühimdür; ihmâlden hazer idüp eger tevfir ü teksîri ve eger mevcûd olan barutı mu'accelen mahall-i me'mûra göndermekde dakîka fevteylemeyesin.

847 *Bağdat beylerbeyi tarafından Bağdat'taki bir vakıf için Birecik'ten satın alınan demir aletler ile tahtaların Fırat üzerinden Bağdat'a naklinde Halep defterdarı tarafından gereken yardım ve kolaylığın gösterilmesi.*

Yazıldı.

Bu dahı beğ virildi. Fî 27 Rebî'u'l-evvel, sene: 979

Haleb defterdârına hüküm ki:

Bağdâd Beğlerbeğisi Murâd dâme *ikbâlühû* Südde-i Sa'âdetüm'e mektûb gönderüp *ilâ-âhırîhî* i'lâm eylemeğin müşârun-ileyhe vakf-ı mezbûr akçasından kifâyet mikdârı akça ile yarar âdemler gönderüp Birecik'den kifâyet kadar demür âlâtı ve tahta alup Furât suyuyla

Bağdâd'a îsâl için müşârun-ileyhe hükm-i humâyûnum yazılıp gönderilmişdür. **Buyurdum ki:**

Anun gibi müşârun-ileyh tarafından kubbe-i(?) mezbûr için vakf akça ile lâzım olduğu kadar Birecik'den demür âlâtı ve tahta almak istediklerinde sen dahı vech ü münâsib olduğu üzere mu'âvenet idüp mu'accelen alıvirüp irsâl eylemek bâbında hüsn-i ihtimâmın zuhûra getüresin.

848 *Rum vilâyeti voyvodalarının reâyanın elindeki tüfeklerin toplatılması hakkındaki emri, tüfek yerine akçe almak veya tüfeklerin sipahi ve yeniçeriye ait olduğunu söylemek suretiyle uygulamadıkları duyulduğundan kadılar tarafından bu gibi uygulamalara müsaade edilmeyip reâyâ elindeki tüfeklerin toplatılması.*

Yazıldı.

Ahmed Çavuş'a virildi; "Mehmed Çavuş'a vâsıl ide" diyü virildi. Fî 27 Ra., sene: 979

Vilâyet-i Rûm kâdîlarına hüküm ki:

Bundan akdem hükm-i şerîfüm gönderilüp; "re'âyâ tâyifesinden tüfenk isti'mâl idenlerün ellerinden tüfenkleri alınıp gereği gibi men' olunmak" emrüm olmuş idi. Hâliyâ ba'zı voyvodalar tüfenk yirine akça aldıkları istimâ' olunup ve yörük elinde bulunan tüfenkler için; "Sipâhî vü yeniçerinündür." diyü te'allül ü nizâ' iderlerimiş. **Buyurdum ki:**

Vardukda, bu husûsa onat vechile mukayyed olup göresiz; kazıyye arzolunduğu gibi ise tüfenk yirine akça alınmak aslâ câyiz değildir. Min-ba'd voyvodalara tüfenk yirine akça aldurmayup ve bulunan tüfenkler; "Sipâhî vü yeniçerinündür." didüklerine amel itmeyüp re'âyâ ellerinde bulunan tüfenkleri alup Südde-i Sa'âdetüm'e gönderesiz.

849 *Harem-i Şerîf'te bulunan ve tamire muhtaç durumda olan mermer direklerin üzerindeki sathların tamir ettirilmesi.*

Yazıldı.

Ertoğdı Kethudâ'ya virildi. Fî 19 Ra., sene: 979

Vezîr Sinân Paşa'ya hüküm ki:

Hâlâ Dergâh-ı Mu'allâm'a mektûb gönderüp; "bu def'a Mekke-i Mükerrerme'ye uğraduğunda Harem-i Şerîf devâyirinde mermer direkler üzerinde olan sutûh harâba müşrif olduğın ve üç vech ile ta'mîri mümkün olduğın ve her birinün masrafı defter olunduğın" bildürmüşsin. İmdi; ta'mîrine kırk bin filori tahmîn olunduğu vaz'-ı kadîm cümleden enfa' u evlâ görilmeğın ve Harem-i Muhterem'ün mu'accelen ta'mîri mühimmât-ı dîn ü devletden olmağın **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, ol bâbda bi'z-zât mukayyed olup vech ü münâsib gördüğün üzere kerestesin ve levâzimin vakti ve mevsimi ile tedârük ü müheyyâ idüp dahı kırk bin filori tahmîn olunduğu vaz'-ı kadîm üzere gereği gibi ta'mîr itdüresin. Ammâ; ta'mîrinün emânet ü

kitâbetine müstakîm ü mütediyyin ve mücidd ü sâ'î kimesneler ta'yîn idüp itlâf-ı mâldan ihtiyât üzere olmaların tenbîh eyleyüp Harem-i Şerîf'ün ta'mîri an-karîb itmâma irişdürilmesinde envâ'-ı mesâ'î-i cemîlen vücûda getüresin ve inşâ'a'llâhü'l-E'azz () mübâşeret eyledüğünü ve husûs-ı mezbûra ne makûle kimesneler ta'yîn eyledüğünü Bâb-ı Sa'âdet-me'âbum'a arzeyleyesin ve masrafın Mısır'da olan nâzıru'l-emvâl ma'rifeti[y]le gönderüp masârifi defter itdüresin.

850 *Önemli bir iş için Edirne'ye gönderilen Nuh Çavuş ile adamlarına yol üzerindeki kazâlardan birer ulak bargiri tedarik edilmesi.*

Mahrûse-i Edirne zahîresi fermân olunan kâdîlara(?) gelince değin yol üzerinde vâkı' olan kâdîlara hüküm ki:

Hâliyâ havâss-ı hümayûnuma müte'allik bir mühimm ü müsta'cel vâkı' olup Dergâh-ı Mu'allâm çavuşlarından Nûh ulağıla irsâl olunmuşdur. **Buyurdum ki:**

Her kankınızın taht-ı kazâsına dâhıl olursa kendüye () nefer yoldaşına birer ulak bârgîri bulıvirüp avk u te'hîr itdürmekden ziyâde hazer idesiz.

851 *Beç kralının küçük kardeşini evlendirmek ve düğün yapmak bahanesiyle bir hayli asker topladığı bildirildiğinden, bunların asıl maksatlarının araştırılması ve Memâlik-i Mahrûse'ye ve Erdel vilâyetine zarar vermelerine müsaade edilmemesi; ancak sırf asker topladılar diye de anlaşılmaya aykırı bir harekette bulunulmaması.*

Yazıldı.

Hamza['ya] virildi. Fî 2 Rebî'u'l-âhur, sene: 979

Budun beğlerbeğisine hüküm ki:

Dergâh-ı Mu'allâm'a mektûb gönderüp; "Beç kralı kiçi karındaşın evermek ve düğün etmek bahânesiyle haylî asâkir-i dalâlet-me'ser cem' eyleyüp ammâ; fikr-i fâsidleri ne idüğü ma'lûm olmaduğın" bildürmüşsin. İmdi; a'dâ tarafından gaflet câyiz değildir. **Buyurdum ki:**

Min-ba'd dahı küffârın evzâ' u etvârın gereği gibi tecessüs itdürüp ale'l-gafle [Memâlik-i] Mahrûse'den veyâ vilâyet-i Erdel'den bir mahalle zarar u gezend irüşdürmelerinden ihtiyât üzere olasın ve ahd ü emâna muhâlif ol cânibden bir vaz' u hareket sudûr itmedin mücerred cem'ıyyetleri bahânesiyle berü cânibden ahd ü emâna muhâlif kimesneye iş itdürmeyesin ve dâyimâ ol cânibe ve vilâyet-i Erdel tarafına göz ü kulak tutup gaflet üzere olmayup vâkıf olduğun ahbâr-ı sahîhayı ale't-tevâlî i'lâmdan hâlî olmayasın. Sen dahı neferâtı yokladup eger atludur ve eger sâyirlerinden kendü hevâlarına komayup ve mükemmel her birin düşmen yarağıyla hâzır itmeğe sa'yidesin.

852

Ravza-i Mutahhere'nin kubbesinin sıvasının düştüğü ve tamire muhtaç olduğu duyulduğundan, tamire muhtaç yerlerinin ne kadar zamanda ve ne miktar akçe ile yapılacağının bilirkişilerce tespit edilip Harem-i Şerif'in tamiri esnasında kubbenin de tamirinin yapılması; ayrıca tamir esnasında kubbeden düşen parçaların ayak altına düşmesinden sakınılıp muhafaza altına alınması ve camları da tamire muhtaç ise aynı şekilde tamir edilmesi.

Yazıldı.

Fîrûz Âğa'ya virildi. Fî 25 Rebî'u'l-evvel, sene: 979

Vezîr Sinân Paşa'ya hüküm ki:

Ravza-i Mutahhere-i Seyyidü'l-enâm *aleyhi's-selâmun* kubbe-i münevveresinin bir cânibi[nü]n bir mikdâr sıvası düşüp ta'mîr u termîmi lâzım olduğu istimâ' olunmağın Mekke-i Mükerrreme'nün Harem-i Şerîfi ta'mîr olundukda anun dahı ta'mîr olunmasının emridüp **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda göresin; fi'l-vâkı' kubbe-i şerîfün ba'zı yirinün sıvası düşüp ta'mîr u termîmi lâzım ü mühimm olur yiri var mıdur; anun gibi ta'mîr u termîme muhtâc olan yiri mu'temedün-aleyh muhamminler ile yarar âdemün gönderüp tahmîn-i sahîh ile tahmîn itdürüp dahı ne mikdâr akça ile hâsıl olur ise ta'mîr itdürüp dahı ta'mîr u termîm olunan yir ne makûle yir olup ve ne mikdâr yir idüğün ve ne mikdâr akça ile ta'mîr olup ve ne kadar akça sarfolunduğın defter itdürüp vukû'ı üzre mufassal ü meşrûh yazup bildüresin. Ammâ; bu husûsda gereği gibi mukayyed olasın ki, bu bahâne ile mübâşir olanlar mâl-ı vakıfdan nesne ekl ü bel' u telef itmekle vakf[a] gadr u hayf olunmaya ve hîn-i ta'mîrde kubbe-i şerîfden düşen cevher-i latîfi hıfzıtdürüp kimesnenün ayağı altına düşmekden hazer idüp ikrâm ü ihtirâm üzre olalar ve Ravza-i Mutahhere'nün câmları* dahı düşüp ta'mîr u termîme ihtiyâcı var ise ol bâbda dahı tamâm mukayyed olup ve termîme muhtâc olan câm husûsında iktizâ eyledüğü üzre ber-karâr-ı sâbık tecdîd itdürüp ol bâbda dahı vâkı' olan harcı ve ta'mîr olunan câmları her ne ise anı dahı yazup bildüresin.

* Metinde طابری şeklindedir.

[Yev]mü'l-İsneyn, fî 29 Rebî'u'l-evvel, sene: 979

853

Daha önce gönderilen emr-i şerif gereğince yapılan teftiş neticesinde suçlu olduğu bildirilen Eyüp'ün, küreğe konulmak üzere Südde-i Saâdet'e gönderilmesi.

Yazıldı.

Arz getüren Mevlânâ Mûsâ'ya virildi. Fî selh-ı Rebî'u'l-evvel, sene: 979

Kastamonı beğine, Tatay ve Eflâni kâdîlarına hüküm ki:

Siz ki kâdîlarsız, Sancakbeğünün Kâyim-makâmı Fâyık ile mektûb gönderüp; "bundan akdem Tatay kazâsına tâbi' Bolatlar nâm karyeden Mûsâ Halîfe nâm kimesne ile ahâlî-i karye yedlerinden emr-i şerîf vârid olup Eyyûb nâm kimesne için; "Kadîmî mer'âmuz ve suvadımız ve yollarımız bozup şer'le men' olunmuş iken memnû' olmayup şer'a itâ'at itmeyüp te'addîsinün nihâyeti yoktur." diyü şekvâ itdükleri ecilden; "Şer'le teftîş idüp arzeyeleyesin." diyü fermân olunup emr-i şerîfüm mücebince tefahhus olunup görüldükde mezbûrun üzerine isnâd olunan mevâd şer'le sâbit ü zâhir olduğundan mâ'adâ bunun emsâli nice fesâd ü şenâ'ati ve şirret ü şekâveti sâbit olmağın sicill olunup ahâlî-i vilâyet dahı; "Her vechile izâlesi vâcib kimesnedür." diyü şehâdet itdüklerin" arzeyledüğünüz kâdî-askerüm tarafından Pâye-i Serîr-i Âlem-masîrüm'e arzolundukda mezbûr Eyyûb küreğe gönderilmesin emridüp **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, aslâ te'hîr u tevakkuf itmeyüp emrüm mücebince mezkûr Eyyûb'ı yarar âdeminüze koşup mu'accelen Südde-i Sa'âdetüm'e gönderesiz ki, küreğe konıla. Ammâ; bile gönderdiğiniz kimesnelere tenbîh eyleyesiz ki, yolda ve izde gaybet itdirmekden hazer ideler.

854

Hüseyin isimli mültezimin Silifke kazâsı mütekaid sipahizâdelerin eşkincilerinin hassa güherçile kârhânesinde istihdamlarına engel olduğu bildirildiğinden, adı geçen mültezimin durumunun araştırılıp bildirilmesi ve kimsenin mütekâid sipahizâdelere müdahale tmesine izin verilmemesi.

Yazıldı.

Alaybeği Sinân'a virildi. Fî 29 Ra., sene: 979

Karaman beğlerbeğisine ve Lârende ve Silifke kâdîlarına hüküm ki:

Vilâyet-i Karaman'un mütekâ'id sipâhî-zâdelerine Alaybeği olan Sinân mektûb gönderüp; "Silifke kazâsının mütekâ'id sipâhî-zâdelerinin eşkuncilerin güherçile-i hâssa kâr[hâ]nesine hıdmet için ihrâc eyleyüp göndermek üzre iken Hüseyin nâm mültezimin Hasan nâm âdemisi bâzârda nidâ itdürüp; "Mâl kâdîsı tenbîh itmişdür; müşârun-ileyhün yanına varman. Güherçile kâr-hânesinde medhalinüz yoktur; cerîmelenürsünüz." diyü on sekiz nefer eşkünciyi kâr-hâneye gitmeğe komayup mâni' olmağla güherçileye zarar olduğun" bildürdi. İmdi; defterde yazılı sipâhî-zâdeye hâricden kimesne dahlitmek câyiz değildir. **Buyurdum ki:**

Defterde yazılı sipâhî-zâdeye kimesneyi dahlitdurmeyüp ve mezbûrun dahı ol vechile mâni' olduğu şer'le sâbit olur ise vukû'ı üzre yazup arzeyleyesiz.

855

bkz. hkm. 814.

Kudüs-i Şerîf kâdîsına hüküm ki:

Dârende Hâcî İdrîs gelüp; "Hazret-i Mûsâ ve Hazret-i Yûnus ve Hazret-i Lût aleyhimü's-selâmun hâlâ nâzırı ve şeyhî ve ferrâşî olup evkâf-ı mezbûreye sâbıkâ nâzır olan müteveffâ Şeyh İbrâhîm'ün evlâdı evkâf-ı mezbûrenün vakıf-nâmesin ve evlerin ve dekâkîn ve bakır esbâbın ve atların virmekte te'allül ü nizâ' eyledüklerin" bildürmeğin **buyurdum ki:**

Vardukda göresin; zikrolunan esbâb mezbûr Şeyh İbrâhîm'ün evlâdında ise te'allül itdürmeyüp evkâf-ı mezbûrenün eger vakıf-nâmeleridür ve eger evleri ve dekâkîn ve bakır esbâbı ve atlarıdır ve bi'l-cümle evkâf-ı mezbûreye müte'allik kalîl ü kesîr mezbûrlarda her ne ise müşârûn-ileyhe alıvirüp bir nesne komayasın.

Bir sûreti, Kudüs-i Şerîf kâdîsına.

856 *Dubrovnik beylerinin, Venedik ile İspanya'nın ittifak ettiklerine dair gönderdikleri bilgilerin Südde-i Saâdet'e ulaştığı; Dubrovnik beylerinin düşman hakkında aynı şekilde bilgi göndermeye devam etmeleri.*

Yazıldı.

Dubravenik beğlerine hüküm ki:

Südde-i Sa'âdetüm'e mektûb gönderüp; "Venediklü İspanya ile ittifâk u ittihâd eyledüklerin ve Venedik Kapudânı Ceneral ahvâlin" bildürüp ol bâbda dahı her ne dimiş isenüz ma'lûm oldu. İmdi; **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, Südde-i Sa'âdetüm'e olan vüfûr-ı ubûdiyyet ü ihlâsınız mûcebince min-ba'd dahı yarar âdemleriniz gönderüp ahvâl ü etvârın tettebbu' u tecessüs idüp fikr-i fâsidi ve hayâl-i kâsidi ne ise vâkıf olduğunuz ahbâr-ı sahîhayı i'lâmdan hâlî olmayasız.

857 *Tophâne hizmetine tayin olunan Bolu sancağı piyadelerinden bir kısmının Sinop'ta gemi inşâ hizmetine gönderilmesi.*

Bolu piyâde beğine hüküm ki:

Bundan akdem sancağuna tâbî' olan piyâdelerün evvelki nevbetlûsi –ki, () neferdür– Top-hâne hıdmetine ta'yîn olunmuşdı. Ol emr-i şerîfüm alâmâ-kân mukarrer olup lâkin Sinob'da binâ olunan gemiler hıdmeti dahı mühimmâtdan olmağın zikrolunan piyâdelerün altmış neferin hıdmet-i mezbûra gönderilmesin emridüp **buyurdum ki:**

Dergâh-ı Mu'allâm çavuşlarından Hasan Çavuş vusûl buldukda, zikrolunan nevbetlû piyâdelerün altmış neferin Sinob'da binâ olunan gemiler hıdmetine yayabaşları ve mukaddimleri ve olıgelen âdet ü kânûn üzre altışar aylık zâd ü zevâdeleriyle mu'accelen ihrâc eyleyüp mahall-i me'mûra hıdmete mübâşeret itdüresin; giç ve eksük göndermekden hazer idesin.

[Yev]mü's-Sülâsâ, fî 15 Rebî'ü'l-âhır, sene: 979

858

Kerek Beyi Kansu'nun, hacıların su vs. ihtiyaçlarını karşılaması, zimmetinde bulunan bakâyâyı ödemesi ve Şam'dan Maan'a kadar hacılar için yapılması gereken masrafları deruhte etmesi şartıyla hacıları karşılama görevine tayin edilmesi.

Yazıldı.

Mehmed Çavuş'a virildi. Fî 15 Rebî'ü'l-âhır, sene: 979

Şâm beğlerbeğisine ve kâdîsına ve defterdârına hüküm ki:

Südde-i Sa'âdetüm'e mektûb gönderüp; "Kerek Beği Kansu *dâme ızzühûnun* zimmetinde dört bin dört yüz toksan dört altun bâkî kalup ve huccâc istikbâline ta'yîn olunmak münâsib olup lâkin Kerek, Şûbek, Aclûn birikdürilüp virilmek murâdı olduğın" bildürüp ol bâbda her ne dimiş isen ma'lûm oldu. İmdi; müşârun-ileyhe hüküm yazılup sizünle müşâvere idüp vech ü münâsib olduğu üzre amel eylemek emrüm olmışdur.

Buyurdum ki:

Vardukda, bu bâbda birbirinüz ile istişâre eyleyüp müşârun-ileyhle söyleşüp te'ahhüd eylediği üzre huccâca menzilden müstevfî su bulup muzâyaka vü zarûret çekdürmeyüp ve zimmetde olan emvâli bi't-tamâm edâ idüp Şâm'dan ilâ(?) Ma'ân'a varınca ne harcolunursa uhdesine alursa hacca ve fukarâya enfa' olan ne ise ol üslûb üzre tedârük idüp te'ahhüd eylediği üzre huccâc istikbâlin müşârun-ileyhe ta'yîn eyleyüp emânet ü istikâmetle edâ-i hıdmet itdüresiz.

859

bkz. hkm. 837.

Yazıldı.

Bu dahi.

Şâm beğlerbeğisine hüküm ki:

Haleb Hazînesi Defterdârı Mehmed Südde-i Sa'âdetüm'e mektûb gönderüp; "Şâm yeniçerilerinden olup mâl-ı mîrîde istihdâm olunmağın tîmâra arzolanup gedükleri yine Hazîne'de hıdmet idenlere arzolanup tevcîh olundukda mezbûrlar gedüklerin kayıtdürmeğiçün Şâm'a varduklarında; "Bu gedük sen gelmezden mukaddem âhara virilmişdür." diyü cevâb virildiğün" bildürmeğün **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, anun gibi Şâm yeniçerilerinden mâl-ı mîrîde istihdâm olunup tîmâra arzolanup gedükleri yine müşârun-ileyhün arzı mücebince hazîne-i mezbûrede hıdmet idenlere tevcîh olundukda; "Âhara virilmişdür." diyü te'allül eylemeyüp müşârun-ileyh tevcîh eylediği kimesnelere tasarruf itdüresin.

860

Hacıları karşılamakla görevli olan Ali'nin hacılara gerekli develeri tedarik etmediği için görevden alınması ve yerine başkasının görevlendirilmesi.

Yazıldı.

Bu dahi.

Şâm beğlerbeğisine hüküm ki:

Nâblûs Beği Rıdvân Dergâh-ı Mu'allâm'a mektûb gönderüp; "bu sene-i mübâreke emr-i şerîfle hacc-ı şerîf istikbâl hıdmetine me'mûr olan Alî, Alâ'ya karşı geldükde Tebûk nâm burcda cemî' deveyi ve zahîreyi alıkoyup kendüsi birkaç nefer sipâhîler ile gelüp mülâkî olup kumluk amâsından beriyyede hac zebûn çıkdukda mîrî için deveye nef'ı olmayup zebûnluk ile Tebûk nâm burca gelinüp defteri mûcebince üç-dört bin deveden Kılâr-ı Hâssa'ya ve cebe-hâneye ve top arabasına ve yeniçeriye ve bi'l-cümle yüz elli deve lâzım olup taleb olundukda ancak yetmiş deve virmeğe kâdir olup ve bundan mâ'adâ bile getürdüğü zahîreyi kendü tîmârından buğday olup hacc-ı şerîfe yaramayup ve narh dahi ziyâde galâ olup tîmârı hâsılından iki yüz yük tereke burc-ı mezbûra toldurup ısyân iden urbân ile mu'âmelesin bir idüp kal'aya girüp ve çıkup kal'aya bir hâlel olmak ihtimâlinde bi'z-zât kal'aya varup didükleri buğday tolu(?) olup bedevî Arablardan bir-iki kimesne bile olup kal'adan sürdüğün" bildürdi. İmdi; mezbûr Alî'ye istikbâl için ne kadar deve irsâl olunmuşdur, bu mikdâr az deve ile istikbâle varmağa sebep nedür? **Buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, mezbûrî ol hıdmetden ref' idüp dahi ahvâlin onat vechile teftîş eyleyüp bu kadar az deve virmeğe sebep nedür; ma'lum idinüp vukû'ı üzre yazup arzeyelesin ve zikrolunan hıdmeti bir yarar müstakîm ve hıdmete kâdir kimesne tedârük eyleyüp hıdmet-i mezbûreye nasbidüp arzeyelesin.

861

Beç kralının adamı Pavli'ye yol hükmü.

Beç kralı âdemi Pavli'ye yol hükmü.

862

Hacılar hac dönüşünde develerin yetersizliğinden dolayı zor durumda kaldıklarından bu gibi durumların önlenmesi için önceden tedbir alınması ve gelecek yıllarda da aynı hassasiyetin gösterilmesi.

Bu dahi.

Şâm beğlerbeğisine hüküm ki:

Südde-i Sa'âdetüm'e mektûb gönderüp; "mîr-i huccâc-ı zevi'l-ibtihâc sühûletle varup haccidüp mürâca'at itdüklerinde yolda bir mikdâr develere kırgun irişmekle huccâca bir mikdâr ıztırâb gelüp selâmetle Vatrân nâm menzile çıkup mukaddemâ istikbâl için gönderilen kimesneler huccâca mülâkî olup ve tekrâr Şâm alaybeğisi gönderildiğün ve Nâzır-ı Hac Muhammed Bahrî fevtolduğün" bildürmüşsin. İmdi; "Gelecek hacc-ı şerîfümün

levâzim ü mühimmâtın her ne ise ve her ne vechile iktizâ iderse tedârükine mukaddemce mübâşeret eylesin ki, vakti geldükde te'hîr u tevakkufa ve huccâcun ıztırâbına bâ'ıs bir vaz' bulunmaya." diyü bundan akdem sana ahkâm-ı şerîfe gönderilmişdi. Ol emrüm kemâ-kân mukarrerdür. **Buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, Mîr-i Huccâc olan Rıdvân geldükde müşârun-ileyh ile huccâcun ahvâline tahsîl-i vukûf itmiş kimesneler ile dahı şimdiden müşâvere idüp huccâc u mâla nâfî' u âsân tedârük nice ise aslâ te'hîr [u] tevakkuf itmeyüp mukaddemce mübâşeret idüp vakti gelince hâzır u müheyyâ eylesin ki, inşâ'a'llâhü te'âlâ vakti ve mevsimi geldükde aslâ bir nesneye* te'hîr u tevakkuf lâzım gelmeye. Bi'l-cümle eger mîr-i hacclık ve mîr-i Şâmlıkdur ve eger huccâcun gayri mühimmât ü levâzimidür; vaktinden bir-iki ay mukaddem cümlesi hâzır olmak gerekdür. Ana göre tedârük idüp ne vechile tedbîr ü tedârük eylediğün arzeyesin.

* Metinde şeklindedir.

863

Şam Beylerbeyiliği'nde olan kadıların tebdili yüzünden reâyâda kalan bakâyânın toplanmasında karışıklık çıkıp halka zulmedildiği şeklinde şikâyetle bulunulduğundan konunun araştırılması ve deftere göre elinde temessükü olmayan herkesten bakâyanın tahsil edilmesi.

Bu dahı.

Şâm beğlerbeğisine hüküm ki:

Südde-i Sa'âdetüm'e mektûb gönderüp ve; "Şâm Beğlerbeyiliği'nden olan kâdîlara [ve] Mollâ Ağa'ya cüz'î nüzü'l teslîm olunup gönderdiği bakâyâ defteri mûcebince bâkî kalan nüzü'lî cem' u tahsîl itdürüp gönderilmek emrüm olmağın kuzâta mektûb ve çavuşlar gönderilüp defter mûcebince bâkî nüzü'lleri taleb olundukda sâbıkâ olan kuzât tebdîl olunmağla hâlâ olan kâdîlar; "Re'âyâ zimmetinde bâkî kalmamışdur." diyü mektûblar gönderüp lâkin re'âyânun dahı teslîm itdüklerine temessükleri olmayup temessükleri olmayanlardan tekrâr alınmağıçün mektûblar gönderilmeğın nüzü'lün aldıkları re'âyâya dahı temessük vermeyüp bâ-husûs Safed ve Hıms kazâları re'âyâsı; "Cümle nüzü'lümüzi teslîm eylemişüz; bize zulm ü hayfdur." diyü tezallüm idüp lâkin Şâm ve Ba'lbek ve Karalar kazâlarında bir mikdâr bakâyâ olup tahsîl olunmak üzre olduğın ve nüzü'l kifâyet eylemez ise yeni nüzü'l tedârük olunmasın ve nüzü'l cem' iden kuzât kîleyi yigirmi vukıyye üzerine alup; "Mollâ Ağa yigirmi dört vukıyye üzerine bir kîle ihdâs eylemekle küllî kesrolur." didüklerin" bildürmüşsin. İmdi; nüzü'llerin teslîm itdüklerine temessükleri olmayanlardan tekrâr nüzü'llerin almak lâzım olmağın **buyurdum ki:**

Vardukda, bundan akdem bu bâbda irsâl olunan ahkâm-ı şerîfe ile amel idüp bâkîleri olup ruc'ası ellerinde olmayanlardan vâkı' olan bâkî nüzü'lleri tahsîl itdüresin.

864

Şeyhü'l-Arab Hablâs Mehmed'in muhasebesinin görülerek masraf ve teslimatının ayrı ayrı defter edilip Sûdde-i Saâdet'e gönderilmesi.

Yazıldı.

Mezbûrun âdemisine virildi. Fî 16 Rebî'ü'l-âhur, sene: 979

Sinân Paşa'ya hüküm ki:

Hâliyâ Şeyhu'l-Arab Hablâs Mehmed Sûdde-i Sa'âdetüm'e mektûb gönderüp; "muhâsebesi hakk üzere görülsün" bildürdüğü ecilden muhâsebesi onat vechile dikkat ü ihtimâmıla hakk üzere görülsün emridüp **buyurdum ki:**

Vardukda, mezbûrun muhâsebesin onat vechile hakk üzere görüp masârif ü teslîmât nedür*; âfet-i* semâvî ve şerâkîsi ve İskender Paşa'nun ve oğlunun develerini ve sârbân u devecilerine ne mikdâr ulûfe virilmişdür, nice itmişdür; gereği gibi dikkat ü ihtimâm üzere tefahhus eyleyüp her mâddeyi başka başka defter idüp defterin mühürleyüp Sûdde-i Sa'âdetüm'e i'lâm eylesin ve bi'l-cümle mâl-ı mîrî her kimden müteveccih olurısa bî-kusur tahsîl itdürüp aslâ bir ferde [te'allül] ü nizâ' itdürmesin.

* Metinde *ترارقتی* şeklindedir.

865

İçel sancağı Kıbrıs Beylerbeyliği'ne ilhak olduğundan sancağın atık ve cedîd icmâl ve mufassal defterlerinin Kıbrıs Beylerbeyi Sinan Paşa'ya gönderilmesi.

Yazıldı.

Îsâ Çavuş'a virildi. Fî 18 Rebî'ü'l-âhur, sene: 979

Karaman beğlerbeğisine hüküm ki:

Hâlâ İçil sancağı Kıbrıs Beğlerbeğiliği'ne ilhâk olunup livâ-i mezbûrun atık u cedîd icmâl ü mufassal defterleri Kıbrıs Beğlerbeğisi Sinân dâme ikbâlühûya irsâl olunmak lâzım olmağın **buyurdum ki:**

Vardukda, te'hîr eylemeyüp İçil sancağının atık u cedîd icmâl ü mufassal defterlerin bir kîseye koyup mühürleyüp müşârun-ileyhe irsâl ü îsâl eylesin.

866

Zimmetindeki mâl-ı mîrîyi ödemediği için Rodos Kalesi'nde mahbus bulunan Buhayra vilâyetinin önceki Şeyhü'l-Arabî Îsâ'nın oğlunun, halkı yeni şeyhü'l-Araba karşı kıskırttığı ve Şeyhü'l-Arablık iddiasında bulunduğu için yakalandığı ve hapsolunmak üzere Rodos'a babasının yanına gönderildiği.

Yazıldı.

Îsâ Çavuş'a virildi. Fî 18 Rebî'ü'l-âhır, sene: 979

Rodos beğine ve dizdârına hüküm ki:

Mısır'a tâbi' vilâyet-i Buhayra'nun bundan akdem Şeyhu'l-Arabî olan Îsâ'nun zimmetinde mâl-ı mîrîden haylî bakâyâsı olup tahsîlinde te'allül eylemeğin Rodos Kal'ası'na gönderilüp habsolunmuş idi. Mezkûrun oğlu vilâyet-i mezbûreye ba'zı âdemler gönderüp re'âyâyı idlâl idüp; "Şeyhu'l-Arablik girü bize virilse gerekdür. Bi'l-fi'l Şeyhu'l-Arab olan Hablâs'a uhdenüze edâsı lâzım mâlun teslîminde ihmâl idün." diyü mâl-ı mîrînin tahsîline mâni' olduğu istimâ' olunup mezkûrun oğlu zimmetinde dahı mâl-ı mîrîden bakâyâ olmağın Dergâh-ı Mu'allâm'a geldükde elegetürilüp babası yanında habsolunmak içün kayd ü bend ile size irsâl olunmuşdur. **Buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, mezbûrî babası yanında habsidüp dahı muhâfaza hıdmetinde olanlara muhkem tenbîh ü te'kid eylesiz ki, onat vechile görüp ve gözedüp zabt u hırâsetinde ihtimâm [üzre] olalar ki, bir tarîk ile kurtulup halâs olmak ihtimâli olmaya.

[Yev]mü's-Sebt, fî 18 Rebî'ü'l-âhır, sene: 979

867

Hacılar için gerekli olan develerin tedariki işinin yarar mukaddimlere verilmesi.

Yazıldı.

Mehmed Çavuş'a virildi. Fî 18 Rebî'ü'l-âhır, sene: 979

Şâm beğlerbeğisine hüküm ki:

Südde-i Sa'âdetüm'e mektûb gönderüp; "Bundan akdem hacc-ı şerîf ahvâli arzolunup Şâm zü'amâsından Sâlih hacc-ı şerîf nâzır, Mehmed mîrî develer mîr-âhûrî olup kılâr u deve masârîfi mezkûr Sâlih ma'rifetiyle olmak tedârük olmuştı. Lâkin huccâc dahı gelmedin nâzır fevtolup mîr-i hac Şâm-ı Şerîf'e gelüp ahvâl sü'âl olundukda; "huccâcun ziyâde muzâyakasın" söyleyüp; "mîrî develerden küllî deve helâk olup kılâr ve sâyir mîrîye müte'allik esbâbdan nice esbâb kaldukda yüklenmeğe deve bulunmamağın huccâc develerinden deve alınıp tahmîl olmuşdur. Yine kadîmden mukaddimlere akça virilüp deve tedârük idüp kılâr ve sâyir levâzim-i haccı anlar götürüp mîrîden deve beslenmemek enfa' olduğundan gayri mîrîye küllî sa'y olup" diyü cevâb virdükde bu senede olan huccâcun ve vilâyetün a'yânından ve ehl-i vukûfdan sü'âl olundukda; "Vâkı'â kadîmden olıgeldüğü âdet-i kadîme üzre deveyi mukaddimler tedârük idüp yolda develeri kaldukda deve tedârük itmeğe mâliklerdür." diyü haber virüp ol takdîrce yine(?) mukaddimler tedârük olup vukû'ı üzre arzolmak lâzım olup ve Mısır emîr-i haccı üslûbı üzre Gazze Sancağı Beği olan Rıdvân Paşa'ya emîr-i hacc olmak teklîf olundukda; "Ziyâde fakrum vardur; medyûnum. Kudretüm yokdur." diyü cevâb virüp ve gayri sancakbeği ekser Kıbrus'da olup ve olanlar dahı hâzır olmayup ve "Şâm-ı Şerîf'den Mısır mîr-i haccı tarîkıyla gitmek müşkildür." diyü nice ehl-i vukûf haber virmeğın ihtisâr üzre arzolunup inşâ'a'llâh an-karîb tafsîl üzre tedârük olunup

vukû'ı üzre yine arz olunur; fermân-ı şerîf ne vechile cârî olursa mûcebi ile amel olunur." diyü i'lâm itdüğün ecilden **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, arzyledüğün üzre yarar mukaddimlere virüp edâ-i hıdmet itdüresin.

868

Hacıların ihtiyacı için Mısır Hazinesi'nden her sene on sekiz kese para verilirken geçen sene on altı kese verilmesi üzerine müzayaka meydana geldiği bildirildiğinden durumun araştırılması ve on altı kese yetmiyorsa tekrar eski âdet üzere on sekiz kese verilmesi.

Yazıldı.

Mezbûrun âdemisi Mehmed'e virildi. Fî 19 Rebî'u'l-âhır, sene: 979

Sinân Paşa'ya hüküm ki:

Bu sene-i mübârekede dahı Emîr-i Hâc ta'yîn olunan Murâd Südde-i Sa'âdetüm'e

ملاّم gönderüp; "şimdiye değin Mısır'dan emîr-i hacc olanlara huccâc-ı zevi'l-i[b]tiyhâcun menâzil ü merâhilde masârif ü mühimmâtı için her sene Mısır Hazînesi'nden on sekiz kîse pâre virilügelmiş iken sâbıkâ Mısır Beğlerbeğisi İskender geçen sene iki kîsesin kesüp on altı kîse virmekle masârife kifâyet itmedüğün" bildürüp olıgeldüğü üzre on sekiz kîse virilmek bâbında emr-i hümayûnum taleb itmeğün **buyurdum ki:**

Göresin; zikrolunan masârif için on altı kîse vefâ ider mi? Anun gibi kifâyet itmez ise olıgeldüğü üzre on sekiz kîse virüp lâzımü'l-arz ise yazup bildüresin.

869

Hacıların geçen sene Mısır Emîr-i Haccı olan Murad'dan memnun oldukları bildirildiğinden, adı geçen bu yıl da aynı göreve tayin edilmesi.

Yazıldı.

Âdemisine virildi.

Vezîr Sinân Paşa'ya hüküm ki:

Sene-i sâbıkada Mısır Emîr-i Hâccı olan kıdvetü'l-ümerâ'i'l-kirâm Murâd *dâme izzühûdan* huccâc-ı zevi'l-i[b]tiyhâc; "menâzil ü merâhilde gereği gibi hıfz u hırâset idüp rızâ vü şükrân üzre oldukları" i'lâm olunmağın bu sene-i mübârekede dahı emîr-i hâc ta'yîn olunup **buyurdum ki:**

Vakti ve mevsimi geldükde müşârun-ileyhi Mısır'dan giden huccâc-ı zevi'l-i[b]tiyhâca emîr-i hâc ta'yîn eyleyüp levâzim olıgelen âdet ü kânûn üzre tedârük idesin.

[Yev]mü'l-Ahad, fî 19 Rebî'ü'l-âhır, sene: 979

870

Göynük'de Mehmed adlı kimsenin câriyesini ayartıp Kulı adlı şahsa veren Hacı Şaban'ın yakalanıp küreğe gönderildiği; Kulı'nın da Altıntaş'ta olduğu duyulduğundan derhal yakalanıp küreğe konulmak üzere Südde-i Saâdet'e gönderilmesi.

Yazıldı.

Çavuş-zâde Mehmed'e virildi. Fî 19 Rebî'ü'l-âhır, sene: 979

Altıntaş kâdîsına hüküm ki:

Göynük kâdîsı mektûb gönderüp; ""kazâ-i mezbûrdan Mehmed nâm kimesnenün atmacacılar zümresinden Hâcî Şa'bân nâm kimesne bir câriyesin ayardup Kulı nâm kimesne[ye] virüp alup giderken Eskişehir'de tutulup habsolundukda küreğe konılmağıçün hüküm vârid olmuş iken ikisi bile zencîrden kaçup hâlâ kasaba-i Göynük'e gelüp Mehmed Sübaşı nâm kimesne cemâ'at-i mahalle ile üzerlerine varılup mezbûr Hâcî Şa'bân meclis-i şer'a da'vet olundukda ata binüp eline âlât-ı harb alup şer'-ı şerîfe itâ'at itmedüğün" arzitdiğün kâdî-askerüm Pâye-i Serîr-i Âlem-masîr-i Husrevânem'e arzyledükde küreğe konılmaların emridüp mezkûr Hâcî Şa'bân Südde-i Sa'âdetüm'de hâzır bulunmağın küreğe konulup mezbûr Kulı bi'l-fi'l taht-ı kazânda olduğu i'lâm olunmağın mesfûr Kulı dahı küreğe gönderilmesin emridüp **buyurdum ki:**

Emrüm mücebince te'hîr u terâhî eylemeyüp mezkûr Kulı'yı yarar âdemler koşup Südde-i Sa'âdetüm'e gönderesin ki, küreğe konıla. Ammâ; bile koşup gönderdiğün kimesnelere tenbîh ü te'kîd eylesesin ki, yolda ve izde gaflet ile gaybet itdürmekden hazer ideler.

871

Mezistre sancağında bazı kişilere ait timarlara, önceden kendilerine ait olduğu iddiasıyla hisar erlerince yapılan müdahalenin engellenmesi.

Gınâyî(?) Çelebî'ye virildi. Fî 19 Rebî'ü'l-âhır, sene: 979

Mora muharririne hüküm ki:

Hâliyâ; "Mezistre sancağında Blobogo(?) nâm-ı diğer İloyani(?) nâm karyeden altı bin beş yüz akça tîmârı olan Hüseyin ve Miyogora(?) nâm karyeden altı bin iki yüz akça tîmârı olan Hasan ve Linokasrı(?) nâm karyeden beş bin tokuz yüz tokzan tokuz akça tîmârı olan Mehmed ve Mora sancağında Lakasakali(?) nâm karyeden altı bin tîmârı olan diğer Mehmed ve düstûr-ı mükerrrem Vezîrüm Piyâle Paşa *edâma'llâhü te'âlâ iclâ[lehû]*nun Çâşnigîrbaşısı olan Süleymân nâm kimesnelerün tîmârları Südde-i Sa'âdetüm'den berât olunup tasarruflarında iken hâliyâ ol cânibde olan hisâr-erlerinden ba'zı mezkûrünün tîmârları için; "Kadîmî hisâr-erlerinün tîmârları idi." [diyü] girü anları kendülere mukarrer kılınmak için Südde-i Sa'âdetüm'den hüküm alup ol cânibe varduklarında Dergâh-ı Mu'allâm'a mektûbun ile bir sûret-i sicil gönderüp hîn-i tevzî'da ol köyler ziyâdeye

yazılmağla hısâr-erleri kendü semtlerinde âhar köylere tâlib olmağın eski tîmârları rızâlarıyla âhara virildüğün" bildürmiş idün. Eyle olsa; **buyurdum ki:**

Vardukda göresin; kendülerün talebi üzre âhar karyeler virilüp zabıtmışleriken mücerred şirret iderlerise ellerinde bulunan tîmârların ibkâ idüp dahı sicille mugâyir kimesnenün tîmârına hısâr-erlerin dahl ü ta'arruz itdürmeysin.

872 *Yolsuzluk yaptıkları iddia olunduğu için muhasebeleri görülmek emrolunan ancak ortadan kaybolan, İskilip kazâsına bağlı Hacıhamza'da bulunan Sinan Paşa İmareti'nin eski görevlilerinin Malatya'da oldukları haber alındığından, Malatya beyine bunların yakalanıp İskilip'e gönderilmelerinin emredildiği; Malatya beyi bunları gönderdiğinde muhasebelerinin görülmesi.*

Mezbûrun âdemisi Bâlî'ye virildi. Fî 20 Ra.

Trabuzon muharririne ve İskilib ve Osmâncık kâdîlarına hüküm ki:

Mukaddemâ İskilib kâdîsı mektûb gönderüp; "kazâ-i İskilib'e tâbi' Hâcîhamza nâm mevzî'da vâkı' olan Sinân Paşa Imâreti Mütevellîsi olan Yûsuf sâbıkâ Mütevellî olan Ca'fer ve Kâyim-makâmları İlyâs ve Hızır ve Alî ve Hüseyin ve Kâtibi Alî'nün mâl-ı vakıfdan bel'ıyyâtı olduğu sâbıkâ arz olunmağın muhâsebeleri görülmek için hüküm virilüp teftîş eylemek için da'vet olunduklarında gaybet eylemekle muhâsebeleri görilmediğün" bildürmüşsin. İmdi; mezbûr mütevellî'nün âdemi sâbıkâ Mütevellî olan Ca'fer ve kâyim-makâmlarından İlyâs ve Hüseyin için; "Malâtıyye'de oldukların" i'lâm eylemeğın mahall-i hâdiseye gönderilüp sâbıkâ virilen hüküm mücebince muhâsebeleri görilüp bertaraf olmağın Malâtıyye beğine hüküm yazılup irsâl olunmuşdur. **Buyurdum ki:**

Anun gibi mûmâ-ileyh zikrolunan mütevellî ile kâyim-makâmların gönderdükde husamâyla berâber idüp dahı sâbıkâ virilen hüküm mücebince muhâsebelerin şer'le görüp bertaraf eylesiz.

873 *Hazret-i Ali ve Hazret-i Hüseyin'in türbelerine konulmak üzere taleb olunan on adet divan kalıçesinin en, boy ve çaplarının Südde-i Saâdet'e bildirilmesi.*

Yazıldı.

Dervîş Çavuş'a virildi. Fî 9 Rebî'u'l-âhur, sene: 979

Bağdâd beğlerbeğisine hüküm ki:

Südde-i Sa'âdetüm'e mektûb gönderüp; "Hazret-i İmâm Alî ve Hazret-i İmâm Hüseyin radiya'llâhü te'âlâ anhumâya türbe-i şerîfelerinde ve harem-i muhteremlerinde döşenen halılar sâbıkâ Yukarı Cânib'den gelüp ismi dokunmuş olmağla ziyârete gelen melâhıde ahvâlın mütevellîsi i'lâm itduğın ve zikrolunan kalıçaların bedeli ve her âsîtanenün câmi'-ı şerîfine Rûm kalıçalarından on adet dîvân kalıçaları lâzım idüğün" bildürmüşsin. Ammâ;

çâpları gönderilmeyüp tûl ü arzları ne mikdâr idüğün arzeylemedüğün ecilden **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, te'hîr eylemeyüp ne mikdâr kalıça lâzım olursa tûl ü arzları ne kadar olmak lâzım ise ana göre çâpların alup Südde-i Sa'âdetüm'e gönderesin ki, lâzım olduğu üzre tedârük olunup gönderile.

[Yev]mü'l-Cum'a, fî 26 Rebî'u'l-âhır, sene: 979

874

Babası Irakayn Seferi'nde Kızılbaş'a esir düşüp katledilen ve kendisi de kaçarak Diyarbakır'da dokuz yıl kaldıktan sonra idam edilmek maksadıyla çeşitli gerekçeler öne sürülerek Yukarı Cânib'den taleb olunan Yâdigâr oğlu Yâdigâr Mehmed tekrar taleb olunursa buralarda öyle bir şahıs olmadığı yolunda cevap verilmesi ve çoluk çocuğuyla bu taraflara göçmek isterse kendisine mâni olunmaması.

Yazıldı.

Diyârbekir beğlerbeğisine hüküm ki:

Sâbıkâ Dökmecibaşı olan Yâdigâr'un oğlu Yâdigâr Mehmed nâm kimesne Südde-i Sa'âdetüm'e arz-ı hâl sunup; "babası Yâdigâr Irâkayn Seferi'nde Kızılbaş'a esir olup sonra siyâseten kaltolunup mezbûr dahı esir olup ba'de-zamânin eniştesinün birkaç âdemin halâs eyledükde mezbûr dahı siyâset için taleb eyledükde firâr eyleyüp Diyârbekir'e gelüp tokuz yıl anda olup kande olduğu ma'lûmları olmağla katleylemek için Yukarı Cânib'den; "Esbâb ü altun virildi; metâ' u kürk almağışün." diyü bahâne olunup taleb olunduğın" bildürüp istid'â-yı âtfet eylemeğın **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, mezbûr ehl ü ıyâli ile ol cânibden göçüp bu taraflara gelmek istedikde dahlitdürmeyüp mâni' olmayasın. Anun gibi Yukarı Cânib'den taleb olundukda; "Ol asıl âdem bunda yoktur." diyü cevâb viresin.

875

Zencire sancağı Beyi Şohrâbî İbrahim Bey, Zencire Kalesi'nin senelik yirmi bin akçeye mütehammil olmadığını bildirdiğinden, Zencire livasının yeniden tahrir edilmesi ve ortaya çıkacak ifrâzdan adı geçene bir zeamet tevcih edilmesi.

Yazıldı.

Derviş Çavuş'a virildi. Fî 9 Rebî'u'l-âhır, sene: 979

Bağdâd Tîmârları Defterdârı olan Abdülcelîl'e hüküm ki:

Zencîre Sancağı Beği Şohrâbî İbrâhîm dâme ızzühû Südde-i Sa'âdetüm'e mektûb gönderüp; "Kal'a-i Zencîre bî-hâsıl olup senevî yigirmi bin akçaya mütehammil olmaduğın" bildürmeğın livâ-i mezbûr dahı tahrîr eylemek emridüp **buyurdum ki:**

Sâbıkâ tahrîr husûsında virilen emr-i şerîfüm mücebince livâ-i mezbûrî dahî tahrîr eyleyüp hîn-i tahrîrde ziyâdeye mütehammil olursa ne mikdâr ziyâdeye tahammülü olduğı ma'lûm olduktan sonra zâhir olan ifrâzdan müşârun-ileyhe bir ze'âmet tevcîh idesin.

876 *Karahisar-ı Şarkî sancakbeyi sipahileriyle birlikte Donanma-i Hümayûn seferine katıldığından muhafaza hizmeti için Erzurum'dan elli neferlik bir kuvvet gönderilmesi ve Yukarı Cânib'in ahvâlinin araştırılarak durumun Südde-i Saâdet'e bildirilmesi.*

Erzurum beğlerbeğisine hüküm ki:

Südde-i Sa'âdetüm'e mektûb gönderüp; "Karahisâr-ı Şarkî sancağbeği sipâhîleriyle Donanma-i Hümayûnum seferine fermân olunmağın "livâ-i mezkûrun hıfzı için sipâhîden ve gönüllüden kifâyet mikdârı âdem göndermek" emrüm olmağın cânib-i yemîn gönüllülerinden yigirmi beş ve sâyirden yigirmi beş nefer –ki, cümle elli nefer olur– yüzbaşlarıyla irsâl olunup fukarâya muzâyaka olmamak ecliyçün ziyâde gönderilmedi; lâzım olurısa tekrâr gönderile." diyü arzidüp ve; "Serhadde müte'allik olan ahvâli bildürmekden hâlî olmayasın." diyü hüküm virilmeğın; "Yukaru Cânib'e yarar âdemler gönderilüp aslâ kimesnenün hareketi olmayup vilâyet kemâl-i emn ü emân ve re'âyâ vü berâyâ istirâhat ü itmînân üzredür." diyü i'lâm idüp bu bâbda her ne ki iş'âr eylemiş isen mufassalen ma'lûm olmuştur. Bu husûsı müvecceh tedârük eylemişsin. Eyle olsa; **buyurdum ki:**

Vardukda, zikrolunan gönüllüler kemâ-kân livâ-i mezkûrun muhâfazasında olup yüzbaşlılarına gereğı gibi tenbîh ü te'kîd eylesin [ki,] tâyifesin onat vechile zabteyleyüp fukarâya ve re'âyâyâ hılâf-ı şer'-ı şerîf zulm ü te'addî itdürmeyüp muhâfaza hıdmetinde ikdâm ü ihtimâm üzre olup ihmâl ü müsâheleden hazer eyleyeler ve dâyimâ Yukaru Cânib'ün ahvâlin tettebbu' u tecessüs itdürüp vâkıf u muttali' olduğun ahbâr-ı sahîhayı ale't-tevâlî Âsitâne-i Sa'âdetüm'e i'lâm itmekden hâlî olmayasın.

877 *Niksar'da bir kısım gurbet ve çingan tâifesinin müslümanların ekinleri ve bağları arasına konup zarar verdikleri, ellerindeki çalıntı atları alıp sahiplerine vermek için üzerlerine varan görevlileri yaraladıkları ve bu esnada eminlerin paralarını çaldıkları, üçünün yakalandığı, diğerlerinin ise kaçtığı bildirildiğinden, kaçanların da yakalanıp toprak kadısı marifetiyle teftiş edilerek hak sahiplerine haklarının verilmesi ve suçluların şer'-i şerîfe göre cezalandırılmaları.*

Canik Beği olup vilâyet muhâfazasına ta'yîn olunan Memiş Beğ'e ve Amâsiyye beğine ve Çorum alaybeğisine hüküm ki:

Niksar Kâdîsı Mevlânâ Fethullâh *zîde fazlühû* Südde-i Sa'âdetüm'e mektûb gönderüp; "Gurbet ü Çingân tâyifesinden otuz mikdârı ev cem' olup müslimânların ekinleri ve bağları

arasına konup zarar u ziyân eyledüklerinden gayri ellerinde uğurluk atlar bulunup sâhibleriyle havâss u cedîd emînlerinden Haydar ve Pîr Velî ba'zı müslimânlar ile atları sâhiblerine alıvmek için varup atları aynı ile mezkûr tâyifenün obaları içinde tavarları arasında bulup sâhiblerine alıvmek kasditdüklerinde itâ'at eylemeyüp cümle silâha gezüp cengidüp Haydar'ı kılıçlayup ve iki atı oklayup küllî fesâdları olup beş aded atı sâhiblerine virüp ellerinde bulunup alındığı sicill olunup ve üç nefer âdemleri tutulup gayrileri elvirmeyüp perâkende olup mezkûr emînler; "Ol muhârebede seyis-hânemden seksen bin akça gâret olundu." diyü beyyine ikâmet eyledüğün" bildürmiş. İmdi; **Buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, bu husûsı husamâ muvâcehesinde toprak kâdîsı ma'rifeti ile muktezâ-yı şer'-ı şerîf üzre teftîş eyleyüp göresiz; kazıyye arzolunduğı gibi ise [-ki,] şer'le sâbit ola- elde olanların hakkında şer'le lâzım geleni icrâ idüp gaybet idenleri elegetürüp anların dahı ahvâlin şer'le teftîş eyleyüp fesâd ü şenâ'atleri sâbit olursa anların dahı şer'le cezâ vü sezâların virüp üzerlerinde sübût bulan hukûkî müddet(?) eger atdur, eger gayridür; şer'le ashâbına alıvirüp şer'-ı şerîfe muhâlif kimesneye iş eylemekden ve bu bahâne ile kendü hâllerinde olanlara mücerred celb ü ahz için dahlolunup ehl-i fesâda hımâyet olunmakdan hazer eyleyesiz ve lâzımü'l-arz olanı yazup bildüresiz.

878 *Magosa Kalesi'nin tamiri için Halep ve Şam'dan yeterli sayıda duvarcı ve marangoz ustasının alet ve edevâtlarıyla birlikte Kıbrıs'a gönderilmesi.*

Yazıldı.

Kaya-zâde Mehmed Çavuş'a virildi. Fî 17 Rebî'u'l-âhır, sene: 979

Haleb kâdîsına ve defterdârına hüküm ki:

Hâlâ Magosa Kal'ası'nun ta'mîri için vâfir u müstevfî bennâ vü neccâr lâzım olmağın **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, bu bâbda bi'z-zât mukayyed olup Haleb'den vâfir u müstevfî bennâ vü neccâr ihrâc eyleyüp lâzım olan âlât ü esbâbı ile yarar nâyibün ile Kıbrıs'a gönderesin ve ne mikdâr bennâ vü neccâr gönderilürse defter eyleyüp defterün bir sûretin Kıbrıs'a ve bir sûretin Südde-i Sa'âdetüm'e görderesin.

Bu dahı.

Bir sûreti, Şâm beğlerbeğisine. Aşağasında; "... her kâdîlıktan ne mikdâr bennâ vü neccâr gönderilürse defter idüp bir sûretin Kıbrıs'a ve bir sûretin kapuya ... Bu bâbda Kıbrıs'dan ahkâm-ı şerîfe gelürse mücebiyle amel eyleyesin."

879 *Sarualan karyesinden Gaybî bin Safâ adlı kimsenin birkaç arkadaşıyla birlikte zorla kız kaçırıp fesat çıkardığı bildirildiğinden, adı geçen suç ortakları ile birlikte yakalanıp küreğe konulmak üzere Südde-i Saâdet'e gönderilmesi.*

Nişâncı beğе gönderildi. Fî 26 Ra.

Eskişehir kâdîsına hüküm ki:

Südde-i Sa'âdetüm'e sûret-i sicil gönderüp; "Sarualan nâm karyede mutavattın olan Gaybî bin Safâ nâm kimesne sâbıkâ Hısârcık nâm karyede mütemekkin iken İdrîs nâm kimesnenün kızın çeküp nice gün tağlarda gezdürüp vech-i meşrûh üzere ehl-i fesâd olmağın karye-i mezbûreden reddolunup ba'dehû Halkı nâm karyeye varup anda dahı fesâd ü şenâ'atden hâlî olmayup ahâlîsi âciz kalmağın andan dahı reddolunup ve Habîbe nâm kızı ba'zı levend cem' idüp cebren çeküp dâyimâ fesâd ü şenâ'atden hâlî olmayup ziyâde ehl-i fesâd olup ve İmâm İbrâhîm Fakîh(?) bin İdrîs ve karındaşları Halîl ve Nasûh ve Yûsuf nâm kimesneler dahı mezbûre kızı çekmede bile oldukları tescîl olunduğın" i'lâm eyledüğün ecilden **buyurdum ki:**

Vardukda, mezkûrları elegetürüp gaybet iderlerse şer'le buldurması lâzım olanlara buldurup getürdüp husamâyı berâber kılup bu husûslar bundan akdem bir def'a şer'le sorılup faslolmuş olmayup ve on beş yıl terkolunmuş da'vâ değil ise ber-mûceb-i şer'-ı şerîf onat vechile hakk üzere teftîş ü tefahhus idüp göresin; fi'l-vâkı' arzolunduğı gibi olup vech-i meşrûh üzere fesâd ü şenâ'atleri şer'le sâbit ü zâhir olursa sebt-i sicill eyleyüp sûret-i sicilleriyle mezkûrları yarar âdemlere koşup küreğе konmak içün Südde-i Sa'âdetüm'e gönderesin. Ammâ; bile koşup gönderdüğün kimesnelere muhkem tenbîh eylesesin ki, yolda ve izde onat vechile hıfzı eyleyüp gaybet itdürmekden hazer eylesesin.

880

Budaközü, Yüzdepâre ve Hüseyinâbâd kazâlarında haklarında Kızılbaş ve ehl-i fesad oldukları için yakalanıp teftiş edilmeleri hususunda daha önce hükm-i şerif çıkartılan ancak yakalanamadıkları duyulan şahısların yakalanması ve haklarındaki iddiaların doğru olup olmadığının vilâyet ayânından da soruşturularak Südde-i Saâdet'e bildirilmesi.

Yazıldı.

Mezbûrun âdemisi Osmân'a virildi. Fî 27 Ra., sene: 979

Çerkeş beğine, Budaközi ve Yüzdepâre ve Hüseyin-âbâd kâdîlarına hüküm ki:

Şâh Hüseyin ve oğlı Mehmed ve Pîrkulı ve Hasan ve Hüseyin ve Şâhkulı ve Şâhidürrahmân ve Eryitdi ve Velî ve Şâh-Alî ve Sevindük ve Şeyhî nâm kimesneler Kızılbaş ve ehl-i fesâd olup birkaç def'a ahvâlleri görölüp Südde-i Sa'âdet'e fesâd ü şenâ'atleri arzolunup haklarından gelinmesine ahkâm virilmişken girü elegelmeyüp her dâyim müslimânların mâl ü menâllerin gâret idüp ehl ü ıyâllerine tecâvüzden hâlî olmadukları Südde-i Sa'âdetüm'de istimâ olunmağın **buyurdum ki:**

Vardukda göresiz; mezbûrlar anun gibi fesâd ü ilhâd üzere oldukları sâbit ü zâhir olup vech-i meşrûh üzere arzolunup haklarından gelinmesine ahkâm-ı şerife vârid olup girü zabta kâbil olmadukları vâkı' ise mezbûrları buldurması lâzım olanlara buldurup elegetürüp dahı ne makûle fesâdları sâbit olmuşdur ve ilhâd üzere oldukları mukarrer midür ve a'yân-ı vilâyet haklarında ne dir; mufassal ü meşrûh yazup arzeyelesiz.

881

Edirne'de iki suhtenin bir yeniçeriyi ve arkadaşını yaralayıp diğer arkadaşını öldürmek suçlarından yakalanıp suçlarını itiraf ettikleri ve hapsedildikleri, ancak akrabaları aracılığıyla salıverilmek üzere oldukları bildirildiğinden, suçlarını itiraf eden bu gibi suçluların padişah Edirne'ye varıp davaları görülmeden asla salıverilmemeleri.

Yazıldı.

Defter kâtiblerinden Ömer Çelebî'ye virildi. Fî 26 Rebî'u'l-âhur, sene: 979

Edirne kâdîsına hüküm ki:

Edirne muhâfazasına ta'yîn olunan yeniçerilerden Mehmed nâm kimesne âdem gönderüp; "gice ile kol gezer iken ayrılıp öte gider iken konşlarından bir topcı ve iki şehirlüye râstgelüp At Bâzârı ortasında(?) gice yürür iken altı nefer sûhte âlet-i harble yollarına gelüp yarağla çalup barmakların düşürüp ve topcıyı katlidüp ve yoldaşlarının biri dahı mecrûh olup irtesi sûhtelere küllî(?) geldükde Osmân İpsala ve Manastırlu Kara Abdî nâm sûhteler tutulup meclis-i şer'a getirildükde ıkrâr eylemeğın habsolunup hâlâ mezbûrların ba'zı müte'allikâtı gelüp habsden halâs itmek üzre oldukların" bildürdi. İmdi; bu makûle fesâd ü şenâ'at üzre olanlar husûsâ fesâdlarına mukırr u mu'terif olanlara himâyet olunup ıtlâk olunmak aslâ câyiz değildir. **Buyurdum ki:**

Vardukda göresin; bir def'a şer'le faslolunmayup üzerinden on beş yıl mürûr itmiş değil ise ve zikrolunan sûhteler ol vechile fesâd ü şenâ'atlerin ıkrâr itmişler ise muhkem habsidüp eger mezbûrlardur ve eger ol fesâdda olan yoldaşlarıdır; sa'âdet ü ikbâl ile mahrûse-i Edirne'ye varılıp ahvâlleri şer'le görölüp faslolunmadın habsden ıtlâk itdirmekden hazer idesin.

882

Mısır'a bağlı Kâmilü'l-İklîmi'l-Garbiyye Mukâtaası'nı ve bazı köyleri iltizam edip Garbiyye vilâyetinin yeni Şeyhü'l-Arabı olan Abdülvâhid ile buraları eskiden iltizam eden şeyhü'l-Arab, küşşâf ve emînler arasında zimmetlerindeki mal-ı mîrî bakâyası hususundaki ihtilafın halli için tarafların biraraya getirilerek muhasebelerinin görülmesi ve üzerlerindeki mîrî malın tahsil edilmesi.

Yazıldı.

Mezbûrun âdemisine virildi. Fî 26 Rebî'u'l-âhur, sene: 979

Vezîr Sinân Paşa'ya () ve defterdâra ve kâdîsına hüküm ki:

Dârende Şeyh Abdülvâhid Rikâb-ı Hümâyûnum'a ruk'a sunup; "Mısır'a tâbi Kâmilü'l-İklîmi'l-Garbiyye Mukâta'ası'n ve ba'zı karyeleri dahı sâbıkâ iltizâm iden şeyhu'l-Arab ve küşşâf ü ümenâ iltizâmılarından yüz kîse altın dahı ziyâde idüp ve bi'l-fi'l berât-ı hümâyûnla vilâyet-i mezbûreye şeyhu'l-Arab olup mezkûrlar zabtiddükleri tahvîllerinden bâkî kalmış ve müşârun-ileyhün tahvîline düşenden kabziddüklerin bi'z-zât zimmetlerinde haylî mâl-ı mîrî olduğın" bildürüp; "şühûd-ı bilâd ve mübâşirleri ma'rifetiyle

yirli yirinden teftîş olup muhâsebeleri görilmek bâbında hüküm virilmesin" recâ itmeğin **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, mezkûrları ihzâr ve müşârun-ileyh ile berâber eyleyüp şühûd-ı bilâd ve mübâşirler ma'rifetiyle olgelen âdet ü kânûn üzre ber-mûceb-i şer'-ı kavîm yirli yirinden teftîş ü tefahhus eyleyüp kendü tahvillerin ve müşârun-ileyhün tahvîlinde zabt u kabz eyledükleri mâlun muhâsebesin gördürüp üzerlerinde ne mikdâr mâl-ı mîrî sâbit ü zâhir olur ise bî-kusûr alup kabzeyleyüp ellerinde kifâyet mikdârı mevcûd mâlları yoğisa esbâb ü emlâkin fûrûht itdürüp kifâyet eylemezse küfe[l]âsından tahsîl eyleyüp Hızâne-i Âmirem için alup kabzeyleyüp ve ne mikdâr mâl tahsîl olup kabzolduğun mufassal [ü] meşrûh müfredâtıyla defter idüp bir sûretin anda Hazîne-i Mısır'da alıkoyulup bir sûretin mühürleyüp ve imzâlayup Südde-i Sa'âdetüm'e irsâl eylesiz ve ahvâli neye müncerr olursa mufassal yazup Südde-i Sa'âdetüm'e bildüresiz.

883

***Mütekaid Mehmed Bey'in terekesini Şehzâde Murad'a götürecekt
olan görevlilere İstanbul'dan Manisa'ya varıncaya kadar yol
üzerindeki kazâların kadıları tarafından gereken kolaylığın
gösterilmesi.***

Südde-i Sa'âdetüm'den Mağnisa[ya] varınca yol üzerinde olan kâdîlara hüküm ki:

Fevtolan mütekâ'id Mehmed Beğ'ün vâkı' olan metrûkâtı âdemleriyle oğlum Murâd *tâle bakâhu*[ya] gönderilmek emrüm olmuştur. **Buyurdum ki:**

Âdemleri her kankınızın taht-ı kazâsına dâhil olurlar ise yolda ve izde ve menâzil ü merâhilde müteveffâ-yı müşârun-ileyhün metrûkâtına kimesneyi dahl ü ta'arruz itdürmeyesiz.

884

***Kayseri'deki güherçile kârhânelerinde bulunan güherçilenin
defteriyle birlikte Südde-i Saâdet'e gönderilmesi.***

Yazıldı.

Dervîş Çavuş'a virildi.

Kaysariyye'de Güherçile Nâzırı olan Alî Çavuş'a hüküm ki:

Ol cânibde vâkı' olan güherçile kârhânelerinde ne kadar mevcûd güherçile bulunursa Südde-i Sa'âdetüm'e gönderilmesin emridüp **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, te'hîr eylemeyüp kış mevsimi irişmedin zikrolunan yirlerde vâkı' olan güherçile kârhânelerinde bi'l-fi'l ne mikdâr mevcûd güherçile bulunursa üslûb-ı sâbık üzre ber-vech-i isti'câl irsâl eylemek ardınca olup güherçilenün tevfir ü teksîrinde mücidd ü sâ'î olasın ve ne mikdâr güherçile irsâl olunursa defterin dahı gönderesin ki, mücebiyle taleb olup kabzoluna.

[Yev]mü'l-İsneyn, fî 27 Rebî'u'l-âhır, sene: 979

885

Nova Kalesi'nin zahire ihtiyacının karşılanması için Sirem'den tedarik olunup Foça'ya getirilen zahirenin naklinde Hersek sancağından kira davarları temin edilip gönderilmesi.

Yazıldı.

Ahmed Çavuş'a virildi.

Ve Hersek sancağı kâdîlarına hüküm ki:

Bundan akdem Nova Kal'ası'nda zahîre bâbında muzâyaka olmağın Semendire ve Sirem câniblerinden zahîre tedârük ü ihrâcî için ahkâm-ı şerîfe yazılıp gönderilmekle ihrâc olunan zehâyir Foça Kal'ası'na getirilüp dökildiği i'lâm olunup zikrolunan zehâyir Nova Kal'ası'na varmak mühimmâtından olmağın Foça kâdîsına bu husûsda hükm-i şerîfüm yazılıp; "zahîre[yi] kaldurup Nova'ya iletmek" emrüm olmuştur. Ammâ; tavar bulmakda usret olmağın taht-ı kazânuzdan kifâyet mikdârı kirâ tavarları tedârük olunup Foça kâdîsına irsâl eylemek emridüp **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, te'hîr eylemeyüp her biriniz taht-ı kazânuzdan kifâyet mikdârı kirâ tavarların tedârük idüp ber-vech-i isti'câl ashâbı veyâ vekîlleri ile Foça'ya gönderesiz ki, anda dökilen zahîreyi kirâyla kaldurup Nova[ya] iletüp teslîm eyleyeler. Husûs-ı mezbûr mühimmâtındur; ihmâlden ziyâde hazer idesiz.

886

Sultan Selim'in annesinin Kudüs-i Şerîf'teki imaretine bazı sancakbeyleri vs. kimselerin vakıf şartnâmesine aykırı olarak müdahale etmeleri yüzünden ihtiyaç sahiplerinin mağdur edildiği bildirildiğinden, kimsenin şart-ı vâkıfa aykırı iş yapmasına izin verilmemesi; emre rağmen müdahale eden olursa Südde-i Saâdet'e bildirilmesi.

Sinân Hâce[ye] virildi. Fî 3 Cumâde'l-evvel, sene: 979

Kudüs-i Şerîf kâdîsına hüküm ki:

Merhûme vâlidem tâbe serâhânun mahmiyye-i şerîfde vâkı' olan ımâret-i âmiresi şeyhî Şeyh () Südde-i Sa'âdetüm'e gelüp; "ımâret-i mezbûrda fukarâyâ ve sulehâyâ meşrût olan hucrelere sancakbeğleri ve sâyir ba'zı kimesneler karışıp şart-ı vâkıfa muhâlif nâ-mahal kimesnelere virdürüp ve matbahında şeyha ta'yîn olunan çâşnî aşî için; "Elbette burada ekleye." diyüp evine iletmeye mâni' olup ve furunda ve kılârda ve matbahında olan hıdmete dahî ba'zı kimesneler karışıp şart-ı vâkıf mücebince edâ itdirmeyüp ve; "Me'kelde fukarâyâ ta'yîn olunan elli-altmış tas aşî -ki, şart-ı vâkıf mücebince iki kişiye birer etmekle bir tas aş virilügelmiş iken-"Bize(?) ta'yîn olunmuştur." diyü hılâf-ı şart-ı vâkıf bir tas iki ekmekle olup ve müstehıkk olan fukarâ tururken gayr-i müstehıkk olanlar me'kele girüp ve huddâmdan ba'zınun üç-dört oğulları olup mezkûrlar kendülere ta'yîn olunan aşların ve etmeklerin aldıklarından sonra satup tekrâr me'kele girüp fukarânun aşların alup ve a'mâ vü

sâhib-i firâş ve yetîm ü pîr-i fânî olan kimesnelerden yigirmi nefere varınca dermânsuz oldukları ecilden oldukları yire bir tas aş gönderilüp gelüp alup giden kimesneler ile ma'an eklidegelmişler iken ba'zı kimesneler şart-ı vâkıfa mugâyir mâni' oldukların" bildürüp ol bâbda emr-i şerîfüm recâ eyledüğü ecilden **buyurdum ki:**

Vardukda, min-ba'd şart-ı vâkıf mücebince amel idüp şart-ı vâkıfa mugâyir kimesneye te'allül ü nizâ' itdürmeyesin; itmek isteyenleri sekidüp temerrüd ü inâd idenleri yazup Dergâh[-ı Mu'allâm'a] arzeyelesin.

887

Erzurum'a bağı Çermik karyesinin yol üzerinde bulunmasından ve tamire ihtiyaç göstermesinden dolayı beylerbeyi hâssı olarak tayin edildiği, ancak ehl-i örfün buraya yerleşerek hile ile reâyanın yerlerini ellerinden aldıkları ve reâyaya zulmettikleri bildirildiğinden, bu hususun teftiş edilmesi ve reâyanın yerlerini gaspedenlerin buralardan kaldırılıp haksızlıkların önlenmesi.

Yazıldı.

Kethudâsına virildi. Fî 27 Rebî'u'l-âhır, sene: 979

Erzurum beğlerbeğisine, Erzurum kâdîsına hüküm ki:

Sen ki beğlerbeğisin, Südde-i Sa'âdetüm'e mektûb gönderüp; "Kazâ-i Erzurum'a tâbî Çermik nâm karye gâyet ile yol üzerinde vâkı' olup ziyâde memerr-i nâs olup ta'mîri lâzım olmağın sana hâs ta'yîn olunup lâkin ehl-i örf tâyifesinden ba'zıları karye-i mezbûreye varup re'âyâ yirlerinden birer mikdâr yir alup yirleşmekle re'âyânun olanca toprakların birer hile ile ellerinden alup cebren re'âyâyı sürüp içlerinden çıkarup küllî te'addî üzre olup mâdâm ki, anlar karye-i mezbûrda olalar, re'âyânun ellerinde toprağı olmamağla kimesne gelüp ma'mûr u âbâdân olmağa imkân yokdur. Şöyle ki; mezkûr zâlimlerden karye-i mezbûre toprağından re'âyâ yiri zirâ'at idenlerün yirleri ellerinden alınup girü re'âyâyâ virilmez ise min-ba'd harâb olup şenelmeğe imkân olmaz." diyü arzeyledüğün ecilden **buyurdum ki:**

Vardukda, bu bâbda gereği gibi mukayyed olup onat vechile hakk üzre dikkat ü ihtimâmıla teftiş ü tefahhus eyleyüp göresin; fi'l-vâkı' mezbûrlar gelüp karye-i mezbûrede mütemekkin olup hılâf-ı şer'-ı şerîf re'âyânun yirlerin ellerinden alup zulm ü te'addî iderler ise anun gibi re'âyâyâ zulmeyleyüp hılâf-ı şer' u kânûn re'âyâ yirlerin gasbidenleri yirlerinden kaldurup emr-i şerîfûme mugâyir kimesne[ye] te'allül ü nizâ' itdürmeyesin.

888

Semendire Beyi Hasan'ın voyvodaları ve sipahilerinin halka zulmettikleri, mahkeme kararına uymadıkları, keyfî uygulamalar ile halka ilave vergi yükledikleri ve mal ve akçelerini zorla aldıkları yolunda Belgrad, Koçanya, Rudnik, Valpova ve Srebreniçe kadıları tarafından yapılan şikâyetin teftiş olunarak sonucunun Südde-i Saâdet'e bildirilmesi.

Yazıldı.

Dimetoka ve Şehirköy kâdîlarına hüküm ki:

Belgrad ve Koçanya ve Rudnik ve Valpova ve Srebreniçe kâdîları Südde-i Sa'âdetüm'e mektûb gönderüp; "hâlâ Semendire Beği olan Hasan *dâme ulüvvühûnun* voyvodaları; "Bal u yağ ve arpa lâzımdür." diyü her cânibe birer ünüğe nâmına sekizer yüz dirhem yağ ve birer kovan bal salup ve iki def'a karyeden karyeye kırkar-ellişer kîle arpa salup bu [ve]chile re'âyâdan cebren ve kahran cem' idüp bir akça ve bir habbe virmeyüp ve her üç-dört ayda bir voyvodaları geldüklerinde her karyeden "azıklık" diyü birer koç ve birer yük arpa cem' idüp ve "poklon" diyü birer koç ve birer lokna buğday ve birer lokna arpa kendüler için cem' idüp bu cümleye bir akça ve bir habbe virmeyüp ve her voyvodası yigirmişer atlu levendât ile kendü atların yanlarınca yedek idüp re'âyânun bârgîrlerin alup binüp muttasıl karye be-karye gezüp her konakda re'âyânun ikişer-üçer koyunların ve sâyir me'kûlâtların ve atları için arpaların cebren ve kahran alup bir akça ve bir habbe virmeyüp ve sübaşıları dahı üçer-dörder levend ile bir taraftan gezüp re'âyâya anlar dahı nice vechile teklîfât idüp eger voyvodalarıdır ve eger sübaşılarıdır; cüz'î bahâne ile re'âyânun ba'zın tutup habsidüp ve ba'zısın dahı bî-vech darb-ı şedîd ile darbidüp meclis-i şer'-ı şerîfe getürmedin murâdlarınca "cerîme" diyü küllî akçaların alup habslerinden halâs olup mahkemeye gelüp voyvodalardan tezallüm ü şekvâ idenlerün ellerine mürâsele virilüp şer'ate da'vet olundukda gelmeyüp ve "Sen niçün kâdî[ya] vardun?" diyü tekrâr tutup darb-ı şedîd idüp ve bir nice akçasın dahı alup ve ba'zı re'âyânun husûsları şer'le görülüp faslolunup ellerine huccet-i şer'ıyye virilmiş iken huccete amel itmeyüp tutup habsidüp "cerîme" diyü nice akçasın alup ve bunun emsâli envâ'-ı zulm ü te'addî itdüklerinde re'âyâ fevka'l-had muztaribü'l-hâl olup kuzâta gelüp; "Fethdan berü voyvodaların icrâ itdükleri tezâlüm vilâyetimizde vechen mine'l-vücûh cârî olmamışdır. Ol sebebdan tâkatimiz tâk olur. Min-ba'd vech-i meşrûh üzre zulm ü te'addîlerine tahammülü[m]üz yokdur. Şöyle ki; men' u def' olunmaya, cümle celâ-yı vatan idüp perâkende olmamız mukarrerdür." [diyü] tezallüm eyledükleri bâ'ısdan zikrolunan voyvodaların vech-i muharrer üzre mezâlimi ve şer'-ı şerîfe adem-i itâ'atleri mirâr[an] mekâtib ile ve bi'z-zât müşârun-ileyhe i'lâm olundukda anlara dahı kat'â mukayyed ü mültefit olmayup mezâlimün hiç bir vechile def'ı mümkün olmayup ref' u men' olunmaduğı takdîrce re'âyâ perâkende vü perîşân olmaları mukarrer olduğı" bildürdükleri ecilden mezbûrlar teftîş olunmak emridüp **buyurdum ki:**

Mahmûd Çavuş vusûl buldukda, mezbûrların ahvâlin ber-muktezâ-yı şer'-ı şerîf onat vechile hakk üzre teftîş eyleyüp göresin; kazâyâ arzolunduğı gibi olup fi'l-vâkı' mezbûr[ün]un ol vechile zulm ü te'addî eyledükleri sâbit olursa, ashâb-ı hukûka şer'le müteveccih olan hukûkı ashâbına bî-kusûr alıvirüp dahı ve her birinün üzerine ne makûle hukûk sübût bulup kime ne alıvirildüğü ve sâyir zulm ü te'addîleri ne ise mufassal ü meşrûh yazup defter eyleyüp Südde-i Sa'âdetüm'e gönderesin.

889

Beyrut'ta Seyfeddin adlı kişinin köy basmak, adam öldürmek, yağma ve talan etmek ve mîrî malı zimmetine geçirmek gibi suçlar işlediği bildirildiğinden, yakalanarak zimmetindeki mîrî mal tahsil edildikten sonra cezalandırılması.

Yazıldı.

Ahmed Çavuş'a virildi. Fî 27 Rebî'u'l-âhur, sene: 979

Şâm beğlerbeğisine ve Beyrût kâdîsına hüküm ki:

Sen ki Beyrût kâdîsısın, mektûb gönderüp; "Seyfüddîn nâm kimesne on tokuz nefer âdemle Küfre nâm karyeyi basup gâret ü hasâret idüp beş nefer âdem katlidüp ve mâl-ı mîrîden üzerinde haylî nesne olup taleb oldukda itâ'at-i şer' itmeyüp fesâd ü şenâ'atden hâlî olmaduğın" bildürmişsin. **Buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, kazıyye arzulunduğı gibi olup vech-i meşrûh üzre basup âdem katleyledüğü şer'le sâbit oldukdan sonra mezbûrî hüsn-i tedârûkle elegetürüp evvelâ üzerinde mâl-ı mîrîden nesne var ise bî-kusûr tahsîl idüp alâkasın kat' oldukdan sonra anun gibi da'vâ-yı hakk ider var ise husamâsıyla berâber idüp ashâb-ı hukûka şer'le hakların alıvirdükden sonra muktezâ-yı şer'-ı şerîf her ne ise icrâ idüp yerine koyasın; muhtâc-ı arz olanı yazup arzeyelesin.

890

Sarây-ı Âmire'deki bostancılar çavuşu ve kâtibi ile üç bostancının Südde-i Saâdet kapıcısı olarak tayinleri için tezkirelerinin gönderilmesi.

Yazıldı.

Bostâncıbaşına hüküm ki:

Mektûb gönderüp; "Sarây-ı Âmir[e]'de olan bostâncılardan ba'zı kapucu olmasın" arzitmişsin. İmdi; bostâncılar çavuş ve kâtibi ve anlardan mâ'adâ üç neferi dahı kapucu olmasın emridüp **buyurdum ki:**

Emrüm üzre çavuş ve kâtib ve anlardan mâ'adâ yollarınca üç nefer dahı cem'an beş neferün tezkirelerin gönderesin [ki], Südde-i Sa'âdetüm kapucuları zümresine ilhâk oluna.

891

Van beylerbeyi Hüsvrev'in, Van'ın tahririnin usûlüne uygun yapılmadığı ve yanlışlıklar bulunduğu yolundaki şikâyeti üzerine Van muharriri tarafından tahrir işinin yeniden, kanunlara ve usulüne uygun bir şekilde yapılması.

Yazıldı.

Van beğlerbeğisiniün âdemisine virildi. Fî 29 Safer, sene: 979

Van muharririne hüküm ki:

Van Beğlerbeğisi Husrev dâme ikbâlühû Südde-i Sa'âdetüm'e kazâyâ defterin gönderüp; "bâd-ı hevâ ve cürm ü cinâyet ve resm-i arûsâ[ne] ve resm-i deşt-bânî ve tapu-yı

zemîn için on yedi ve on sekiz akça kaydeyledüğün ve re'âyâ târifesinün müzevvecin ve mücerredin sıhhati üzre yazmayup ekser mücerredî müzevvec ve müzeveci mücerred kaydeyledüğün ve nevâhî-i Van'a müte'allik olan kurâda yüz ve yüz elli yıldan berü kimesnenün mülki olmayup ve ta'mîr u termîme kâbil olmayup harâb u mu'attal bezir-hâne ve değirmen ocakların defter-i cedîde kaydeyleyüp resm takdîr eyledüğün ve müşârun-ileyhün hâslarından iki karyenün hâsılı bir yedden zabtolunmağla mahsûli cümle bir karye yazup zamîme olan karye bir ol kadar dahı mahsûli kaydeyledüğün" bildürdi. İmdi; bâd-ı hevâ ve cürm ü cinâyet ve resm-i arûsâne ve resm-i deşt-bânî ve tapu-yı zem[î]n için nefer başına ber-vech-i tahmîn aslâ bir vilâyetde akça takdîr olunmayup defâtirde dahı olmayup hılâf-ı kânûn olmağın **buyurdum ki:**

Vusûl [buldukda], defter-i cedîdde bu makûle nesne kaydolunmuş ise ref' idüp kadîmden olıgelen âdet ü kânûna ve defâtir-i kadîmeye muhâlif defter-i cedîde nesne kaydeylemeyesin ve re'âyânun müzevveclerin sıhhati üzre müzevvec ve mücerredlerin mücerred kaydeyleyüp ve bezir-hâne ve değirmenlerden harâb u mu'attal olup ashâbı ta'mîr eylemez ise tenbîh eylesin ki, eger bezir-hâne ashâbı ta'mîr eylemeyüp bi'l-külliyeye ferâgat idüp ve eger değirmenlerde ta'mîr eyleyüp vâkı' olan resmlerin edâ ideler, defterde mukayyed olan rüsûmı dahı virmezler ise ol asılları tapuya virüp kânûn-ı kadîme zabtîdürüp kaydeyleyesin ve her karyenün mahsûlin tahrîrde zâhir olduğı üzre kaydeyleyesin.

892

Garbiyye İklîmî'nde Mahalle-i Kübrâ'da mîrî köprüleri kesip halkın para ve mallarını gasbettikleri ve kanunsuz hareketlerde bulundukları bildirilen Havlî Selâme bin Belz(?) ile kardeşlerinin bu şekilde hareket etmelerine izin verilmemesi.

Yazıldı.

Vezîr Sinân [Paşa'ya] ve Mahalle kâdîsına hüküm ki:

Arz-ı hâl sunup; "hâlâ Garbiyye İklîmî'n'de Mahalle-i Kübrâ'da Havlî Selâme bin Belz(?) ve karındaşları mîrî cüsûrî kat' idüp vilâyet şerâkî kalup ve cürâfe için müslimânlardan olıgelenden ziyâde öküzlerin alup ve fukarâdan nâ-hak yire bels u rüşvet alup ve müft ü meccânen yim ü yimeklerin ve buğday u akça alup tıynun eyüsin kendü zirâ'at idüp te'addî eyledükleri" i'lâm olunmağın **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, bu bâbda mukayyed olup fi'l-vâkı' mezbûrlar mîrî cüsûrî kat' idüp fukarâya vech-i meşrûh üzre te'addî eyledükleri vâkı' ise men' idüp kimesne[ye] olıgelene, âdet ü kânûna muhâlif iş itdürmeyesiz.

Sel yüzünden harab olan Düceyl arkının tamirinde istihdam olunmak üzere istenen ırgadı vermeyenlerden cerîme alınmayıp bu gibilerin tedib olunması; mîrî baruthane için gerekli odunun eskiden beri odun getirenlere akçe ile getirilmesi; odun için reâyadan akçe alınmaması; mîrî baruthâneye kelek ile odun getirilmesi için Cemmâsât tâîfesi vs.nin istihdamında zorluk çıkarmaması hususunda Şehrizol beylerbeyine emir gönderildiği.

Kethudâsına virildi. Fî 2 Rebî'u'l-evvel, sene: 979

Bağdâd beğlerbeğisine hüküm ki:

Südde-i Sa'âdetüm'e mektûb gönderüp; "Hâlâ havâss-ı hümayûnumdan Düceyl argı su tuğyânından boğazı harâb ve yeni tahvîle muhtâc olup ve anun gibi tahvîl-i cedîde muhtâc oldukda tahvîl-i cedîd çıkarmasına re'âyâdan ırgad cem' olup bu def'a dahı âdet-i kadîme üzre Dîvân cânibi[n]den âdem tevcîh olundukda ba'zı tavâyif tevcîh olunan âdemleri tahviline getürmeyüp sâyiri dahı bunları görüp taleb olunan ırgadı virmesinde her biri inâd sûretin gösterüp şöyle ki; "Gelmeyen ve gaybet iden kimesnelerden mûcib-i ibret için mîrîye cerîme alınmazsa min-ba'd masâlih-ı mîrîye kimesne rağbet eylemeyüp masâlih mu'attal kalması mukarrerdür." diyü hark-ı mezbûre üzerinde mübâşir olanlar ve nâzır i'lâm idüp havâle gelüp şekvâ eylemeğin gelüp bir mikdâr işleyüp gaybet eyleyenlerden birer buçuk altın ve aslâ gelmeyenlerden ikişer altın tehdîden mîrîye alınmak ta'yîn olup havâle gönderildükde Cemmâsât tâyifesinden Şehrizol'da ve toprağında yaylakda bulunan tavâyifden havâle vü mültezimleri varup taleb eylemek istedikde beğlerbeğisi; "Bu tâyife toprağımızda mütemekkindür." diyü mâni' olup tâyife-i mezbûre akçasıyla mîrî barut-hâneye kelek ile odun getürmeğe Bağdâd azepleri re'îslerinden bir mu'temedün-aleyh re'îs akça ile gönderilüp varup tâyife-i mezbûre odun için akça virmek istedikde müşârun-ileyh virdürmeyüp ve re'îs-i mezbûr döğmek isteyüp odun getürmesine mâni' olduğın" i'lâm eyledüğün ve bundan gayri Zâb suyından kelek getirigelen tavâyifden odun taleb olundukda anlara dahı virdürmeyüp barut-hâne mu'attal olmak üzre olup ve barut-hâne odunı ol taraftan gelür. Şöyle ki; bu hâl üzre kalursa barut-hâne mu'attal olup ve ol cânibe mâl-ı mîriyye tahsîline varan havâle vü mültezimler mâl tahsîline ikdâm eylemeğe kâdir olmadukların birle mâl-ı mîr[i]ye noksân müterettib olacağın mukarrer olduğın" bildürmişsin. İmdi; cerîme alınmak bid'at olmağın **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, anun gibi ihmâli olanlardan cerîme almayup te'dîb eylesin. Ammâ; re'âyâdan odun için akça getürtmeyüp ve kadîmden odun getürenlere akça ile odun getürdesin ve mübâşirler virilen akçayı kendüler ekliidüp re'âyâdan müft odun aldurmayasın. Bu bâbda tamâm adâlet üzre olup kimesne[ye] zulm ü te'addî olmakdan hazer eylesin. Şehrizol Beğlerbeğisi Ahmed *dâme ikbâlühû*[ya] dahı hükm-i hümayûnum yazılıp mâni' olmamak emrüm olmışdur; müşârun-ileyhle dahı haberleşüp vech ü münâsib olduğü üzre amel eylesin.

894

Cemmâsât tâîfesi vs.nin mîrî baruthaneye akçe mukabilinde kelek ile odun getirtilmesi işinde istihdamlarında Şehrizol beylerbeyinin Bağdat beylerbeyine zorluk çıkarmayıp yardımcı olması.

Bağdâd beğlerbeğisinin kethudâsına virildi. Fî 7 Rebî'ü'l-evvel, sene: 979

Şehrizol beğlerbeğisine hüküm ki:

Bağdâd Beğlerbeğisi Murâd dâme ikbâlühû Südde-i Sa'âdetüm'e mektûb gönderüp; "Cemmâsât tâyifesinden mîrî barut-hâne[ye] kelek ile odun getürmek için akça ile bir re'îs gönderildükde; "Şehrizol toprağındadır." diyü mâni' olduğun" bildürmüş.* İmdi; anun gibi mîrî barut-hâne mühimmi için akça ile kelek ile odun ve kelek getürüp mu'âvenet itdürmek mühimmâtıdan iken senün cânibünden dahlolunup mâni' olmaya sebep nedür? **Buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, bu bâbda mukayyed olup eger Cemmâsât tâyifesindendir ve eger gayridür; mîrî barut-hâne[ye] akça ile eger kelek ve eger odun getürüp mu'âvenet itdürüp vech ü münâsib görüldüğü üzre mu'âvenet ü muzâheret itdürüp vech-i meşrûh üzre mâni' olmağla barut-hâneye zarar müterettib olmakdan ihtiyât eylesin.

* Metinde - şeklindedir.

895

Koçanya'da bazı görevlilerle işbirliği yaparak halka zulmeden Nasuh bin Mezîd'in yakalanarak teftiş olunması ve neticenin ayrıntılı olarak bildirilmesi.

Yazıldı.

Bu hüküm Ru'ûs'da Hızır Beğefendi'nün hattı ile mukayyeddür.

Semendire beğine ve Koçanya kâdîsına hüküm ki:

Sen ki kâdîsın, Südde-i Sa'âdetüm'e mektûb gönderüp; "Koçanya'da sâkin olup şirret ü şekâvet ile mevsûf olup re'âyâ vü berâyâyı rencîde idüp Nasûh bin Mezîd nâm müfsidün şerr u şûrî def' olunmak için sancakbeği ile sana hüküm yazılıp ahvâli görmeğe mübâşeret eyledüğünüzde gaybet idüp elegirmedüğün ve ahvâli a'yân-ı memleketden istifsâr olundukda; "mezbûr Nasûh şirret ü şekâvetden hâlî olmayup gelen harâccılar ve âdet-i ağnâm kulları ve sâyir ummâl ü mübâşirîn ile ihtilât idüp re'âyâ vü berâyâyâ te'addî eylemekden hâlî olmaduğın" haber virdüklerin ve mezbûr hâric-i kazâda her nirede bulunursa Koçanya kazâsına getürdölüp hukûk-ı nâs görölüp şerr u şûrî def' olunmak bâbında hüküm-i hümayûnum virilmesin" bildürmüşsin. İmdi; **buyurdum ki:**

Sen ki sancakbeğisin, mezbûr her kande ise elegetürüp dahı husamâ muvâcehesinde ve bir def'a şer'le sorölüp faslolmayup on beş yıl terkolmayan husûsların husamâ muvâcehesinde onat vechile hüküm-i sâbıkum mücebince hakk üzre teftiş eyleyüp göresin; kazıyye arzölündüğü gibi olup vech-i meşrûh üzre fesâd ü şenâ'ati sâbit olursa sâbıkâ virilen hüküm mücebince ahvâlin şer'le görüp bertaraf eylesin ve ne makûle hukûk sâbit olup kime ne alıvirildüğün ve sâyir fesâd ü şenâ'ati ne ise mufassal yazup bildüresin.

896

Bağdat'tan Mekke'ye giden yolların kapatılıp o yoldan kimsenin hacca gitmemesi emredildiği halde Basralı Muhammed Osman'ın emir-i hac tayin edilip Arap ve Acem birçok kimsenin bu yolu kullanarak hacca gittikleri duyulduğundan, bundan sonra bu yolun kullandırılmaması; aksi takdirde bu yolu kullananların cezalandırılacağı.

Yazıldı.

Kethudâsına virildi. Fî 7 Rebî'ü'l-evvel, sene: 979

Basra beğlerbeğisine hüküm ki:

Bundan akdem defe'ât ile ahkâm-ı şerîfe yazılıp; "Diyâr-ı Bağdâd'dan Mekke-i Mükerreme'ye giden yollar seddolunup hacc-ı şerîfe ol yoldan kimesne gitmeye." diyü emrüm olmuş iken ol emr-i şerîfeye muhâlif Basra A'râbından Muhammed Osmân'ı emîr-i hâcc olup birkaç yıldır ki, Basra'dan A'râb u A'câmdan hacc-ı şerîfe azîm kâfileyi alup gidüp hattâ bu sene-i mübârekede vilâyet-i Bağdâd'a tâbi' yirlerden Semâvât ve Rumâhiyye ve gayri nevâhîden nice kimesneler hufyeten ol kâfile ile hacca vardıkları istimâ' olundu. İmdi; zikrolunan yol emr-i şerîfüm ile mesdûd olup; "Ol yoldan kimesneye ruhsat virilmeye." diyü nice def'a tenbîh ü yasak olmuşken vech-i meşrûh üzre bundan akdem seddolunmakla sebeb; "Tâyife-i [A]câmdan kimesne ol yoldan zâyi' (?) olup sulha mugâyir bir vaz' sudûr eylemeye." diyü seddolmak emrüm olup emrile mesdûd iken müşârun-ileyh emîr-i hac ta'yîn olunup emr-i şerîfûme muhâlif azîm kâfile ile hacca varup mesdûd olan yolu açmağa sebeb nedür? **Buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, bu bâbda kemâl-i basîret üzre olup sâbıkâ gönderilen evâmîr-i şerîfeme muhâlif ol yoldan eger A'râb eger A'câmdan bir ferde yol virmeyüp men' u def' eylesin. Şöyle ki; emr-i şerîfûme muhâlif ol yoldan bir dahı kâfile gitdüğü mesmû' olup memnû' olmayalar, ol cânibden giden kâfile katl-i âmm olunup emvâl ü esbâbları gâret olunmak mukarrerdür. Ana göre muhkem tenbîh ü yasak eylesin ki, ol yoldan kimesne emr-i şerîfûme muhâlif hacca gitmeye. Bu bâbda Bağdâd beğlerbeğisine dahı hükm-i hümayûnum yazılıp muhkem tenbîh olunmuşdur. Ana göre müşârun-ileyhle haberleşüp hüsn-i ittifâkla mesdûd olan yoldan kimesneyi salıvmeyüp men' u def' eylesin.

897

Bağdat üzerinden hacca gidilmesi yasak olmasına rağmen Basra'dan bazı Arap ve Acemlerin bu yolu kullanmalarına müsaade edildiği hususunda Bağdat beylerbeyinin iş'ârına binâen Basra beylerbeyine bu konuda tekiden bir emir daha gönderildiği; Bağdat beylerbeyinin de kimsenin bu yolu kullanarak hacca gitmesine izim vermemesi.

Kethudâsına virildi. Fî 7 Rebî'ü'l-evvel, sene: 979

Bağdâd beğlerbeğisine hüküm ki:

Südde-i Sa'âdetüm'e mektûb gönderüp; "diyâr-ı Bağdâd'dan hacc-ı şerîfe kimesne gitmemek için defe'ât ile tenbîh ü yasak olunup ol yollar mesdûd iken Basra A'râbından

Muhammed Osmân'ı Basra Beğlerbeğisi Alî *dâme ikbâlühû* emîr-i hacc idüp birkaç yıldur ki, Basra'dan A'râb u A'câmdan hacca azîm kâfile alup gitdüğün" bildürüp ol bâbda dahı her ne dimiş isen ma'lûm oldu. İmdi; müşârun-ileyh Basra Beğlerbeğisi Alî *dâme ikbâlühûya* hükm-i hümayûnum yazılup muhkem tenbîh ü te'kîd olunmuşdur. **Buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, sen dahı müşârun-ileyhle haberleşüp evâmir-i sâbika muktezâsınca mesdûd olan yollardan hacca gitmeğe bir ferde aslâ ruhsat vermeyüp ol yolları evâmir-i sâbika [mûcebince] bend ü sedd eyleyüp emr-i şerîfûme muhâlif kimesne[ye] iş itdirmeyüp men' u def' eylesin. Şöyle ki; memnû' olmayup bir dahı ol yoldan kâfile gitdüğü mesmû' ola, ol cânibden giden kâfile katl-i âmm olunup emvâl [ü] esbâbları gâret olunmak mukarrerdür. Ana göre muhkem tenbîh ü yasak eylesin ki, emr-i şerîfe muhâlif kimesne ol yoldan gitmelü olmaya ve ne vechile tedârük olunduğı sâyir lâzîmü'l-arz olan husûslar ile yazup bildüresin.

898 *Gürcistan'daki Sığındor Kalesi'nin tamirinin ne şekilde ve kaç akçe ile mümkün olduğunun bildirilmesi.*

Yazıldı.

Yabık Re'îs nâm zimmîye virildi.

Batum beğine hüküm ki:

Südde-i Sa'âdetüm'e mektûb gönderüp; "Gönye Kal'ası'ndan kuşlukluk(?) yir Gürcistân içinde vâkı' olan Sığındor nâm vîrân kal'a ta'mîr olunması lâzîm idüğün" bildürmüşsin. Ammâ; ne tarîk ile ta'mîr olunmak mümkündür ve ne kadar akça ile ta'mîr olunur; bildürmedüğün ecilden **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, ta'mîri lâzîm olan kal'a ne makûle kal'adur ve ne mikdâr yiri harâba müşrifdür, ta'mîr olunmalu olıcak ne kadar akça ile ta'mîr olunmağa kâbildür, aslı nedür; mufassal ü meşrûh yazup bildüresin.

899 *Nevice Kalesi muhafazasına tayin edilen Görice, Bihlişte ve Filorine sipahilerinin, başbuğları Mehmed ile kaleden uzak yerlerde oturdukları ve muhafaza hizmetini yerine getirmedikleri bildirildiğinden, derhal kaleye dönüp muhafaza hizmetinde bulunmaları, aksi halde dirliklerinin alınıp haklarından gelineceği yolunda kendilerine tenbihte bulunulması.*

Yazıldı.

Rûmili beğlerbeğisine hüküm ki:

Delvine Beği Bâyezîd mektûb gönderüp; "emrüm üzre Nevice Kal'ası muhâfazasında ta'yîn itdüğün Görice ve Bihlişte ve Filorina sipâhîleri baş u buğları olan Za'im Mehmed ile Ergirikası ve Depedelen nâhiyelerinde oturup hıdmet-i muhâfazada olmadukların" bildürdüğü ecilden **buyurdum ki:**

Tevakkuf itmeyüp kal'a-i mezbûrenün muhâfazası bu def'a lâzim ise çavuş gönderüp ta'yîn olunan sipâhîlere tenbîh eylesin ki, muhâfazasına ta'yîn olundukları kal'adan ba'îd olmayup varup muhâfaza hıdmetinde olalar. Şöyle ki; ihmâlleri sebebiyle a'dâdan bir yire zarar irişe, dirlikleri alınmağla olmayup haklarından gelinmek mukarrerdür; ana göre tenbîh eylesin.

900 *Basra defterdarı hakkında.*

Mükerrerdür.

Basra beğlerbeğisine hüküm ki:

Mektûb gönderüp; "bi'l-fi'l Basra Defterdarı olup Hasan *zîde mecdühûnun* ..."

* Hüküm metni eksiktir ve üzerine çizgiler çekilerek iptal edilmiştir.

901 *Dariüssaâdenin kışlık zahiresinin Hâslar kazasından tedariki hakkında.*

Hâslar kâdîsına hüküm ki:

Sa'âdet ü ikbâl ile bu kış mahrûse-i Edirne'de kışlamak tasmîm-i niyyet olunup Dâru's-sa'âdetüm için taht-ı kazândan kifâyet mikdârı zahîre tedârük olunmak lâzim ü mühimm olmağın Ordu-yı Hümâyûnum ...

* Hüküm metni eksiktir ve üzerine çizgiler çekilerek iptal edilmiştir.

902 *Karesi sancağı piyâdelerinin Bursa'ya gelip yerleştikleri bildirildiğinden, Yaya Muharriri Ahmet tarafından Bursa mahallelerinin iyice teftiş olunması ve eskiden beri şehirli olmayıp sonradan Bursa'ya gelip yerleşmiş olan piyade ve piyade oğullarının tesbit edilerek piyade olarak yazılması ve Karesi beyi marifetiyle ocaklara dağıtılmalarının sağlanması.*

Defter-i Hâkânî kâtiblerinden olup yaya tahrîrine me'mûr olan Ahmed'e hüküm ki:

Karesi Sancağı Piyâdeleri Beği olan Mehmed Südde-i Sa'âdetüm'e mektûb gönderüp; "livâ-i mezbûr piyâdelerinden ve gayriden mahrûse-i Burusa'ya gelüp temekkün itmiş haylî piyâde vü piyâde-oğulları olduğın" bildürmeğın **buyurdum ki:**

Bu bâbda gereği gibi mukayyed olup mahrûse-i mezbûrede vâkı' olan mahallâtı dikkat ü ihtimâm ile teftîş ü tefahhus idüp göresin; kadîmî şehirlü olmayup etrâfdan gelüp temekkün iden sahîh piyâde vü piyâde-oğullarını kemâ-kân piyâde yazup mîr-i müşârun-ileyh ma'rifetiyle lâzim olan ocaklara tevzî' u tekmîl eyleyüp piyâde vü piyâde-oğulları himâyet olunup celb ü ahz olunmakdan ziyâde hazer idesin ve mahrûse-i

mezbûrede ne mikdâr piyâde vü piyâde-oğulları bulunup yazıldığı mufassalen Südde-i Sa'âdetüm'e arzeyelesin.

903

Bazı gurbet, çingâne ve suhte tâifesinin Anadolu yakasından Rumeli'ye, Rumeli'den de Anadolu'ya geçip fesat çıkardıkları bildirildiğinden, bunların boğazlardan geçmelerine izin verilmemesi.

Mezbûrun emîni Ca'fer'e virildi. Fî 4 Cumâde'l-evvel, sene: 979

Gelibolu kâdîsına ve Boğaz Hısâr dizdârına hüküm ki:

Ba'zı gurbet ü sùhte tâyifesi Rûmili yakasından Anadolu ve Anadolu'dan Rûmili yakasına geçüp fesâd ü şenâ'atden hâlî olmadıkları i'lâm olunmağın **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, bu bâbda mukayyed olup eger gurbet ü Çingâne ve eger sùhte tâyifesi aslâ Anadolu'dan Rûmili'ne ve ne Rûmili'nden Anadolu'ya geçürmeyüp men' u def' eyleyesin; men'le memnû' olmayup geçürmek isteyenleri habseyleyüp arzeyelesin.

904

Trabzon sancakbeyi olup Rum eyâleti muharrirliğini yapan Ömer'in Erzurum nâzırlarının muhasebelerini bizzat görmesi.

Yazıldı.

Trabzon Sancağbeği olup Rûm Muharriri olan Ömer'e hüküm ki:

Hâlâ Erzurum nâzırlarının muhâsebeleri görilmek için Mâliyye tarafından sana hüküm-i hümayûnum yazılıp gönderilmişdi. Ol emr-i şerîfüm alâmâ-kân mukarrer olmağın zikrolunan nâzırların muhâsebelerin gönderilen emr-i şerîfüm mücebince sen bi'z-zât görüp tahrîr muhâsesinin bir yarar kimesne ile göndermek emridüp **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, te'hîr eylemeyüp gönderilen emr-i şerîfüm mücebince nâzırların muhâsebelerin sen görüp tahrîr muhâsesinin bir yarar âdemünle Südde-i Sa'âdetüm'e gönderesin.

905

Trablusgarb Beylerbeyi Cafer'in, kendi yanında hizmette bulunan sipahi oğlanlarından İsa'yı üzerine sabit olan haklar alındıktan sonra Südde-i Saâdet'e göndermesi.

Yazıldı.

Kethudâsı Şâh Mehmed'e virildi. Fî 5 Cumâde'l-evvel, sene: 979

Trablus-ı Garb Beğlerbeğisi Ca'fer dâme ikbâlühûya hüküm ki:

Südde-i Sa'âdetüm'e mektûb gönderüp; "Sipâhî-oğlanları zümresinden İsa mukaddemâ dahı senünle istihdâma ta'yîn olunup bu diyâra geelden berü hıdmet ü istikâmetden ve hüsn-i zindegânîsinden vilâyet halkı her vechile râzî vü şâkir iken hâliyâ Dergâh-ı Mu'allâm çavuşlarından Mehmed Çavuş yedinden emr-i şerîf gönderilüp Südde-i

Sa'âdetüm'e gönderilmesi fermân olunmuş; Trablus'a varıldığı gibi bir ân tevakkuf olunmayup emr-i şerîf mücebince irsâl olunur." diyü bildürdüğü ecilden **buyurdum ki:**

Trablus'a varduğu gibi mezkûrun ahvâlin hakk üzre teftiş idüp hukûk () zâhir olursa ba'de's-sübût ashâbına alıvirüp emr-i sâbık mücebince Südde-i Sa'âdetüm'e gönderesin.

906 *Haremeyn-i Şerifeyn hademelerinin senelik yiyeceklerinin getirildiği yer olan ve konumu itibariyle ehemmiyet arzeden Mısır'a bağlı Kusayr Limanı'nın Arap eşkıyası yüzünden harap olduğu, halkın burayı terkettiği ve buranın yeniden ihyâ olunması gerektiği, bunun için de büyük bir kale yapılmasına ihtiyaç duyulduğu bildirildiğinden, bu hususta lazım gelenin yapılması.*

Yazıldı.

Ertoğdı Kethudâ'ya virildi. Fî 28 Rebî'u'l-âhur, sene: 979

Vezîr Sinân Paşa'ya hüküm ki:

Südde-i Sa'âdetüm'e mektûb gönderüp; "Mısır'a tâbi Kusayr nâm bender vilâyet-i Sa'îd semtine karîb olmağın Haremeyn-i Şerifeyn hademesinün senevî cerâyeleri bender-i mezbûrdan gemiler ile Cidde ve Yenbû'a irsâl olunugelüp ve bi'l-cümle gerekli azîm bender olup feth-ı hâkânîden berü ma'mûr u mazbût iken müfsidîn-i A'râbun fesâd ü şenâ'atleri def'ine iltifât olunmamağla nice def'a ve a'yânından olanları katl ve cümle mâ-meleklerin nehb ü gâret eylemekle bâkî kalan zu'afâsınun dahı temekkünne mecâlleri kalmayup ıztırârî cümlesi firâr idüp kazâ-i mezbûre külliyyen harâb ve bender dahı mu'attal olup def'-ı fesâd için bir kal'a binâ itdürilüp kifâyet mikdârı hısâr-eri vü yarak konılmayınca bir ferdün avdet itdürilmesi muhâl olmağın kal'a binâsınun levâzimi tedârükine mübâşeret olunmuşdur." diyü bildürdüğü ecilden **buyurdum ki:**

Arzeyledüğün üzre mahall-i mezbûrda müstahkem kal'a binâ itdürdüp itlâf ü isrâf olunmakdan ihtiyât olunup kifâyet mikdârı hısâr-eri vü yarak koyup firâr idenleri girü yirlerine getürdüp iskân itdüresin; lâzimül'-arz olanı yazup bildüresin. İnşâ'allâhü te'âlâ itmâma irişdükdün sonra cümle ne mikdâr akça harc u sarf olunmuş ise mufassalen yazup Dergâh-ı Mu'allâm'a arzeyelesin.

907 *bkz. hkm. 949.*

Yazıldı.

Edirne kâdîsına ve Nâzır Halîl Beğ'e hüküm ki:

Sarây-ı Atîk Ağası Mehmed zîde mecdühû mektûb gönderüp; "Sarây-ı Âmire'de rûz-merre sarfolunan ekmek furunı taşrada olmağla etmekciler zabtolunmayup hâricden ba'zı erbâb-ı fesâd ile ihtilât itmekle mâbeynlerinde adâvet ü ifsâd eksük olmayup Sarây-ı Âmir[e] içinde furun binâ olunsa tâyife-i mezkûrenün ahvâli mazbût olduğundan gayri isrâfdan masûn olur idi." diyü bildürmeğün bundan akdem size hüküm gönderilüp;

"Sa'âdet ü ikbâl ile mahmiyye-i mezbûreye varılup kışlanduğı zamânda rûz-merre hâssa-i hümâyûnum için lâzım olan ekmek bişmeğe kifâyet idecek kadar furun binâsı mümkün ise içerüde binâ eyleyüp ve illâ taşrada bir münâsib mahalde binâ eyleyesiz." diyü emrüm olmuş idi. **Buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, emr-i şerîf-i sâbıkum mücebince Sarây-ı Âmir[e] dâhılinde binâ olunacak ...*

* Hüküm metni eksiktir.

908

Lapseki'nin Küreci karyesi ahalisinin önceleri kırk beş hane olup gemi mühimmâtı tedârik edegeldikleri, ancak çeşitli sebeplerle hane sayısının azaldığı ve yükümlülüklerini yerine getiremediklerinin bildirilmesi üzerine Lapseki kadısına, reâyânın yetişmiş oğullarından vs. den tamamlanmak suretiyle hane sayısının tekrar eski sayıya çıkarılması emredildiğinden, Biga sancağı muharririnin bu hususta Lapseki kadısının defterini esas alıp aynen defter-i cedide nakletmesi.

Yazıldı.

Gelibolu Emîni Ca'fer'e virildi. Fî 4 Cumâde'l-evvel, sene: 979

Marmara Kâdîsı olup Biga Sancağı Muharriri olan Mevlânâ Ramazân[a] hüküm ki:

Mukaddemâ Lapseki kâdîsı Südde-i Sa'âdetüm'e mektûb gönderüp; "kazâ-i mezbûra tâbi' Küreci nâm karye Gelibolu mahâzinine gemiler levâzımı için kırk beş kıntâr hâm demür ve bin aded tomruk ve yüz elli aded tayaklık viregelmeğın hâlâ neleri(?) gelüp taleb olundukda kadîmden karye-i mezbûre kırk beş hâne olup ba'zı perâkende vü fevt olmağla on tokuz hâne kalup ve hâlâ "Hâm demür bahâludur." diyü girü kırk beş hâne olmasın" arzitmeğın; "Karye-i mezbûre re'âyâsının irişmiş oğullarından ve mu'taklarından ve mu'tak evlâdından ve bi'l-cümle ol karyede sâkin olup kimesnenün yazılusı ve nizâ'lusı olmayanlardan yazup kırk beş hâneye irişdürüp dahı emr-i sâbık mücebince hıdmetlerin edâ itdüresin." diyü emr-i şerîfüm virilmişidi. İmdi; anun tahrîr itdüğü defter makbûldür.

Buyurdum ki:

Vardukda, sen dahı anun tahrîr itdüğü defteri aynı ile defter-i cedide nakleyleyesin.

909

Haremeyn Ağalar Evkafı'na bağlı vakıfların mütevellîlerinin muhasebelerinin, bunların bulunduğu yerlerin beylerbeyi ve kadıları tarafından bizzat görülmesi ve zimmetinde vakıf malı zuhur edenlerden bu malların tahsil edilmesi ve kimler olduklarının bildirilmesi.

Yazıldı.

Mezbûrun ağalarından Fîrûz Ağ'a'ya virildi.

Sinân Paşa'ya, Ravza-i Mutahhere hıdmetinde olan ağaların evkâfı olan yirlerin beğlerbeğilerine ve kâdîlarına hüküm ki:

Hâliyâ Haremeyn Ağalar Evkâfı'ndan vâkı' olan vakıflar görülüp teftîş olunması lâzım olmağın **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, her birinüz taht-ı kazânuzda vâkı' olan vakfun mütevellîlerin getürdüp ellerinde olan mûmzâ mühürlü müfredât defterleri mücebince her birinün eger makbûzâtı ve eger masârifidür; yirlü yirinden muhâsebelerin görülüp teftîş ü tefahhus eyleyüp göresiz; muhâsibeleri sahîh olup defterleri beyâz olanları mûmâ-ileyhün ma'rifeti ile mühürleyüp lâkin defterleri müşevveş olup mâl-ı vakıfdan nesne ekl ü bel' idenlerin bel'ıyyâtı ve ketmiyyâtı sâbit ü zâhir olanların mâl-ı vakıfdan üzerlerine sâbit ü zâhir olan akçayı bi't-tamâm vakf için hükmidüp bî-kusûr alıvirüp mâl-ı vakıfdan üzerlerinde bir akça ve bir habbe komayup vukû'ı üzre bildüresiz ki, sonra anlar hakkında ne vechile emr-i şerîfüm sâdır olursa mücebi ile amel oluna.

Bu dahı.

Bir sûreti, Haleb beğlerbeğisine.

Bu dahı.

Bir sûreti, Şâm beğlerbeğisine.

910

Ravza-i Mutahhere'ye müteallik Mısır'da bulunan evkâfın mütevellîsi Hâce Hızır'ın vakfa büyük zarar verdiği bildirildiğinden, teftîş edilip zimmetinde zuhur eden malın tahsil edilmesi ve yaptığı yolsuzlukların ayrıntılı olarak bildirilmesi.

Yazıldı.

Bu dahı.

Sinân Paşa'ya ve Mısır kâdîsına hüküm ki:

Ravza-i [Mutahhere'ye] müte'allik vâkı' olan evkâfun mahrûse-i Mısır'da vâkı' olan evkâf mütevellîsi olan Hâce Hızır dimekle ma'rûf kimesnenün vakfa küllî gadr u te'addîsi olduğu istimâ' olunmağın yirlü yirinden teftîş olunmasın emridüp **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, mezbûrun muhâsebesin müfredât defterleri mücebince yirlü yirinden teftîş ü tefahhus idüp göresiz; mezbûrun mâl-ı vakıfdan nesne eklitdüğü bi-hasebi's-şer' sâbit ü zâhir olup mezbûrı ref' idüp anun gibi şer'le üzerine sübût u zuhûr bulan akçayı hükmidüp vakf için bî-kusûr alıvirüp mâl-ı vakıfdan zimmetinde bir akça ve bir habbe komayup ve vâkı' olan bel'ıyyât ü ketmiyyâtını dahı vukû'ı üzre mufassal ü meşrûh yazup bildüresiz ki, sonra emr-i şerîfüm ne vechile sâdır olursa mücebi ile amel oluna.

[Yev]mü'l-İsneyn, fî 24 Saferi'l-muzaffer, sene: 979

911

Devlete ait olan alacakları toplayıp teslim etmek üzere Şam'a getiren ve burada öldürülen Mehmed bin Haneş adlı mültezimin topladığı paralara yanındaki mübaşir tarafından el konulduğu bildirildiğinden, konunun araştırılıp söz konusu para ile sâbık Beylerbeyi Murad'ın zimmetindeki mîrî malın tahsil edilmesi.

Yazıldı.

Rahmî-zâde İbrâhîm Çavuş'a virildi. Fî 24 Safer, sene: 979

Şâm beğlerbeğisine ve kâdîsına ve defterdârına hüküm ki:

Sen ki defterdârsın, Südde-i Sa'âdetüm'e kaz[â]yâ defterin gönderüp; "Vilâyet-i Şâm'da Kerek-Nûh(?) ve Şûk(?) Hâsları Mukâta'ası'na Mültezim olan Mehmed bin Haneş nâm mukaddimün zimmetinde on üç bin üç yüz otuz dört sikke altun olup sâbıkâ Şâm Beğlerbeğisi olan Murâd *dâme ikbâlühû* zamânında akça teslîmi için Şâm'a gelüp üç dört bin altun tedârük idüp teslîm eylemek üzere iken; "İsyânı vardır." diyü şehirde tutup katlidüp yanında olan mâlın ve rızkın ve Hazîne['ye] teslîm olunacak akçasın mâbeynde mübâşir bel' u ketm idüp Hazîne['ye] bir akça teslîm olunmayup bâkî kalmışdur." [diyü] bildürmüşsin. İmdi; **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, bu husûsı bi'z-zât muktezâ-yı şer'-ı şerîf üzere onat vechile teftîş eyleyüp göresiz; fi'l-vâkı' mezbûrun zimmetinde ol mikdâr mâl-ı mîrî olup teslîm olunmadın fevtolup emvâl ü esbâbın yanında olan mübâşirleri gâret eylemişler ise her kimden müteveccih olursa mîrî[ye] müteveccih olan mâlî bî-kusûr tahsîl itdürüp alup sen ki defterdârsın, kabzeyleyüp mîrî için zabteyleyesin ve müşârun-ileyh Murâd *dâme ikbâlühû*nun zimmetinde mâl-ı mîrîden ne mikdâr mâl var ise yazup bildüresin ki, taleb oluna.

912

Şam civarında güherçile işlenmeye müsait yerlerin araştırılıp bulunması ve mümkün olduğunca çok güherçile işlenmeye gayret edilmesi.

Yazıldı.

İbrâhîm Çavuş'a virildi. Fî 24 Safer, sene: 979

Şâm beğlerbeğisine ve defterdârına hüküm ki:

Güherçile husûsında ziyâde muzâyaka olup ol cevânibde dahı güherçile işlenmeğe kâbil yirler var ise tettebbu' eyleyüp dahı mümkün olduğu üzere vâfir u müstevfî güherçile işlenmek emridüp **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, te'hîr eylemeyüp ol cevânibde güherçile işlenmeğe kâbil yirler var ise tettebbu' eyleyüp mümkün olduğu üzere kaç kazgan vaz' eyleyüp işlenmeğe kâbil ise hüsn-i tedârük eyleyüp vâfir u müstevfî güherçile işlenmek bâbında envâ'-ı sa'y ü ikdâm eyleyesiz ve ne vechile tedârük olunup ne kadar kazgan vaz' olduğun yazup bildüresiz.

913

Mısır'da eskiden beri işlenegelen miktardan daha fazla güherçile işlettirilmesi.

Yazıldı.

İbrâhîm Çavuş'a virildi. Fî 24 Safer, sene: 979

Vezîr Sinân Paşa'ya hüküm ki:

Bundan akdem güherçile için hükm-i hümayûnum yazılıp; "vâfir u müstevfî işlenmek" emrüm olmuş idi. Hâlâ güherçile bâbında ziyâde muzâyaka olup ve kadîmden mahmiyye-i Mısır'da güherçile işlenügelmeğin âdet-i kadîme üzre vâfir u müstevfî güherçile işlenmek emridüp **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, te'hîr eylemeyüp sâbıkâ işlendiği üzre vâfir u müstevfî güherçile işledüp mümkün olursa evvelkiden dahı ziyâde işlenmek bâbında envâ'-ı mesâ'-î-i cemilen vücûda getüresin.

914

Mahlûl gedik tevcih olunan bazı yeniçerilerin boş gezdikleri halde ağalarının kendilerine tezkire verdikleri tarihten itibaren ulûfe aldıkları bildirildiğinden, bunların mevâciblerinin hizmete başladıkları tarihten ödenmesi ve muhasebe defterlerinin yılda bir defa Südde-i Saâdet'e gönderilmesi.

Yazıldı.

İbrâhîm Çavuş'a virildi. Fî 24 Safer, sene: 979

Şâm defterdârına hüküm ki:

Hâlâ; "yeniçeri tâyifesinden ba'zına mahlûl gedük tevcih olunup ağaları tezkire virüp tezkire ile dört-beş ay mikdârı gezüp ba'dehû ağası tezkiresi târîhından ulûfesin taleb eyleyüp aldıkları" i'lâm olunmağın **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, bu bâbda mukayyed olup anun gibilere gedük tevcih olunup defter olunup hıdmete mübâşeret eylediği günden müstehıkk oldukları mevâciblerin virüp ağaları tezkireleri târîhından kimesne[ye] mevâcib vermeyüp yılda bir muhâsebeleri defterin Südde-i Sa'âdetüm'e gönderesin.

915

Halep Hazinesi hizmetinde istihdam olunan yeniçeri ve yayabaşların gediklerinde meydana gelen mahlullerin tevcihinde Halep defterdarının istediği şekilde hareket edilmesi yolunda daha önce gönderilen hükm-i şerifin doğru anlaşılması; ayrıca, bir gedik tevcih edildiğinde tezkire tarihinin değil, deftere kayıt tarihinin esas alınması; gediklerin yarar Rum yiğitlerine tevcih olunup, ekâbirin işçisine, kaptıcısına ve yerlilere tevcih olunmaması ve bunlara ait muhasebe defterlerinin yılda bir defa Südde-i Saâdet'e gönderilmesi.

Yazıldı.

İbrâhîm Çavuş'a virildi. Fî 24 Safer, sene: 979

Şâm beğlerbeğisine hüküm ki:

Südde-i Sa'âdetüm'e mektûb gönderüp; "Haleb Hazînesi hıdmetlerine ta'yîn olunup gönderilen yeniçeri gedükleri ve yayabaşılık gedükleri tevcîh olunmalu oldukda beğlerbeği tevcîh idegelüp hâlâ Haleb Hazînesi'nde istihdâm olunanların birinün gedüğü mahlûl oldukda Haleb defterdârı murâd itdüğü kimesnelere tevcîh eylemek emrüm olduğın ve iki cânibden gedük virilüp müşârun-ileyh murâd idindüğü kimesnelere virilürse yeniçeri arasına tâze karışıp ve zabtı asîr olduğın" bildürmişsin. İmdi; sâbıkâ gönderilen hükm-i hümayûnumda; "Haleb defterdârı mahlûl vâkı' olan gedükleri tevcîh eylemek emrüm olmayup ancak istihdâmda olunanların mîrîye alâkaları henüz munkatı' olmadın ağaları tebdîl ü tağyîr eylemekle emvâl-i mîrîye gadrolmak lâzım gelüp ol asıl ve tağyîr olunmalu oldukda müşârun-ileyhün ma'rifeti ile olmak" emrüm olmuş idi. Bu bâbda sâbıkâ gönderilen hükm-i hümayûnumun mefhûmın iz'ân idinüp dahı mücebi ile amel eylemek emridüp **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, bu bâbda sâbıkâ gönderilen hükm-i hümayûnumun mefhûmın ma'lûm idinüp dahı mücebi ile amel eylemek bâbında sa'y ü ikdâm eyleyesin. Ammâ; yeniçeri ağası yeniçeri tâyifesinden tevcîhine tezkire virüp iki üç ayda tezkire ile gezer deftere kayditdürmez ve virilen gedükler ekâbirün işcisine ve kapucılarına tevcîh olunup yarar Rûm yiğitlerine tevcîh olunmadüğü ve gedük tevcîh olunanların tevcîhine dahı dört beş ayda tûmâra arz olunup defterde yoklandukda yirinde bulunmayup ahvâlleri muhtell ü müşevveş olduğı i'lâm olundu. Bu bâbda basîret üzre olup anun gibi gedük tevcîh oldukda deftere kaydolunduğu günden ta'yîn eyleyüp tezkire târîhına amel eylemeyüp ve mahlûl vâkı' olan gedükleri yarar Rûm yiğitlerine tevcîh eyleyüp yılda bir muhâsebeleri defterin gönderesin. Vech-i meşrûh üzre ekâbirün işçilerine ve kapucılarına vermeyesin; bu husûs sonra yoklanup görülür. Şöyle ki; emr-i şerîfüme muhâlif işçiye, kapucıya ve yirlüyân tâyifesine ve bi'l-cümle gedük virilmek memnû' olanlara gedük virildüğü zâhir ola, netîcesi sana âyid olur. Ana göre mukayyed olasin* ve müşârun-ileyh Haleb defterdârı ile istihdâmda olanlardan biri fevtolup gedüğü mahlûl oldukda müşârun-ileyh yanında emvâl-i mîrîde hıdmetde olanlardan murâd idindüğü kimesne[ye] tevcîh eyleyüp tezkiresi sana geldükde tezkiresi mücebince murâd idindüğü kimesnelere tevcîh eyleyesin. Yeniçeri husûsında ziyâde ihtimâm lâzımdür; gereği gibi mukayyed olup emr-i şerîfüme muhâlif iş olmakdan ihtiyât eyleyesin. Beytül-mâl'e hıdmet idüp ellerinde gedüğe emr-i şerîf olanlara gedük tevcîh olunmak için sâbıkâ defterdâra hükm-i âlî-şânım irsâl olunmuşdı. Müşârun-ileyh defterdârun tevcîh eyledüğü gedükler ol(?) ne makûleleredür ...**

* Metinde şeklindedir.

** Hüküm metni eksiktir.

916

Südde-i Saâdet Tercümanı İbrahim vefat ettiğinden, Vezir Sinan Paşa'nın yanında tercümanlık yapan sipahinin onun yerine tercüman olarak istihdam edilmek üzere Dergâh-ı Muallâ'ya gönderilmesi.

Yazıldı.

Vezîr Pertev Paşa'ya hüküm ki:

Südde-i Sa'âdetüm'de Tercemân olan İbrâhîm vefât itmekle tercemâna ihtiyâc olmağın anda kâğıdlar terceme itdürdüğü sipâhî Dergâh-ı Mu'allâm'a gönderilmesin emridüp **buyurdum ki:**

Ol kâğıdları terceme iden sipâhîyi bu cânibe irsâl eylesin ki, Âsitâne-i Sa'âdetüm'de tercemânlık hıdmetinde ola.

917

Şam nahiyyelerinin bazılarında beylerbeyilerin tayin ettikleri sübaşılardan havâss-ı hümayûna ait yerlere dahledip buraların bâd-ı hevâlarını zaptettiklerinden başka reâyâyâ da zulmettikleri bildirildiğinden, beylerbeyilerin ancak suç işleyen reâyânın şer'an verilen cezasının infazına karıştırılıp bunun dışında havâss-ı hümayûnun bâd-ı hevâsına karıştırılmaması; karışacak olurlarsa tahsil ettikleri bâd-ı hevânın zimmetlerine kaydolunması.

Yazıldı.

İbrâhîm Çavuş'a virildi. Fî 24 Safer, sene: 979

Şâm defterdârına hüküm ki:

Südde-i Sa'âdetüm'e kazâyâ defterin gönderüp; "vilâyet-i Şâm nevâhîsinden ba'zı nevâhîde beğlerbeği ve sipâhînün bir-iki pâre köyi olup ve ba'zında havâss-ı hümayûnumdan gayri olmayup cümle hâssî iken beğlerbeğiler sübaşılardan ta'yîn idüp ve gönderdikleri kimesne kırk-elli âdem ile muttasıl havâss-ı hümayûndan çıkmayup vâkı' olan bâd-ı hevâyı zabt u kabz itdüklerinden gayri re'âyâyâ dâyimâ teklîf-i mâlâ-yutâk eylemekle havâss-ı hümayûn harâb [ve] ümenâ mâl-ı mîrî tahsîl idemeyüp kesridüp mâla ve Hazîne'ye gadr u noksân müterettib olup hâricden dahlolunmamak" bâbında hükm-i şerîfüm taleb eylemişsin. İmdi; **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, bu bâbda mukayyed olup anun gibi havâss-ı hümayûnum re'âyâsının birinden cürm-i galîz sâdır olup hükm-i kâdî lâhık olup huccet virildükden sonra mücrimi günâh sâdır olduğu mahalde ümenâ ma'rifeti ile beğlerbeğiye şer'le lâzim geleni icrâ eyleyüp beğlerbeği cânibinden havâss-ı hümayûnun bâd-ı hevâsına dahlolunursa zimmetlerinde bâkî kaydeylesin [ki,] sonra kendüden taleb oluna.

Hac kafilesinin muhafazası hizmetine tayin olunan yeniçeri ve sipahilerden bir kısmının görevlerine gitmedikleri bildirildiğinden, gitmeyenlerin timar ve gediklerinin başkalarına verilmesi.

Yazıldı.

İbrâhîm Çavuş'a virildi. Fî 24 Safer, sene: 979

Şâm beğlerbeğisine ve defterdâr[ına] hüküm ki:

Sen ki defterdârsın, Südde-i Sa'âdetüm'e kazâyâ defterin gönderüp; "Hacc-ı şerîf kâfilesi muhâfazasıçün her sene iki yüz yeniçeri ve yüz sipâhî gitmek lâzımdır." diyü devaleri ve zahireleri ve varup gelince me'kûlâtları ve sâyir levâzimleri Hazîne'den görölüp küllî akça harc u sarf olunuriken ta'yîn olunan yeniçeri vü sipâhîden nice kimesneler gitmeyüp etrâfdan hacc-ı şerîf niyyetine gelen tavâyıfden mezbûrların yirlerine ta'yîn olunup bâ-vücûd bu sene-i mübâreke de yigirmi neferden ziyâde yeniçeri kalup ve sipâhînün hod nısfı mikdârı ancak gidüp mîrî cânibinden ta'yîn olunan deve ve yim ü yimek ü su, yirlerine gidenlere virölüp Beytü'l-mâl'den bu mikdâr harc sarf u telef olunup ne huccâc hıfz u hırâset olunur ve Beytü'l-mâl zabt u sıyânet olunup zâyidi mâl sarfolunup bu bâbda "sipâhî vü yeniçeri nâmına hâricden kimesnelere sarfolunan mâl, sebeb olanlara tazmîn itdürölüp ve min-ba'd bu makûle kimesnelere mîrîden yim ü yimek virilmeyüp zâyid[d]en isrâf olunmamağıçün" hükm-i hümayûnum" taleb eylemişsin. İmdi; Anadolu ve Rûmili sipâhîleri her yıl deryâyâ ve Kıbrıs'a ve sâyir vâkı' olan seferlerden hâlî olmayup harc dahı virilmez. Şâm sipâhîleri nevbetle yazılsa iki-üç nevbetde bir düşüp âhar sefere dahı gitmezler. Anlara yim ü yimek ve sâyir levâzim harcı virilmeğe sebeb nedir? Min-ba'd ol asıl zâyid harc virilmek câyiz değildir. **Buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, anun gibi hacc-ı şerîf zamânı olup muhâfaza-i kâfile içün sipâhî vü yeniçeri yazılmak lâzım geldükde nevbet ile kifâyet mikdârı sipâhî vü yeniçeri yazup kifâyet eylemezse Haleb'den ta'yîn eyleyüp dahı hacca yazılup çıkduklarında bi'z-zât yoklayup anun gibi yazılup gitmeyenlerin tîmârın ve gedüklerin âhara virüp yirine yazılanlara yim ü yimek vermeyüp varmayanların gedüklerin ve tîmârların âhara virüp bildüresin.

Kendilerine gedik tevcih olunan Şam yeniçerilerine tezkirelerini deftere kaydettirip hizmete başlamadan önce mevâcib ödenmemesi.

Yazıldı.

İbrâhîm Çavuş'a virildi. Fî 24 Safer, sene: 979

Şâm beğlerbeğisine ve Şâm defterdârına hüküm ki:

Sen ki defterdârsın, Südde-i Sa'âdetüm'e kaz[â]yâ defterin gönderüp; "Şâm yeniçerilerinden bir gedük mahlûl düşdükde sen ki beğlerbeğisin, senün cânibünden tezkireyi vakti ile defter[e] kayditdurmeyüp nice müddet avk u te'hîr eyleyüp ba'de-zamânın varup tezkire târîhından ulûfe taleb eyledüklerin" bildürmüşsin. İmdi; eger mahlûl gedük içün ve eger ibtidâdan vâkı' olan gedüklere tezkire virildükde deftere kaydolunmadın tezkire târîhından mevâcib virilmek câyiz değildir. **Buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, bu bâbda mukayyed olup sen ki beğlerbeğisin, anun gibi bir gedüğe tezkire virdüğün deftere kayıtdürüp vech-i meşrûh üzre birkaç ay gezüp sonra deftere kaydoldukdan sonra tezkire târîhından mevâcib taleb itdürmeyesin ve sen ki defterdârsın, deftere kaydolunmayınca tezkire târîhına amel eylemeyüp deftere kaydolup hıdmete mübâşeret eylediği târîha amel eyleyüp vâkı' olan mevâciblerin deftere kaydoldukları târîhdan viresin.

920

Şam'da hâssa-i hümayûna kayıtlı olan kavud devesinin beylerbeyi hâssına ilhak edilip buna bedel beylerbeyi hâssından havâss-ı hümayûna bir kaç köyün dahil edilmesi hususunda daha önce gönderilen emrin icra edilmediği bildirildiğinden, emrin icra edilmesi.

Yazıldı.

İbrâhîm Çavuş'a virildi. Fî 24 Safer, sene: 979

Şâm beğlerbeğisine, Şâm defterdârına hüküm ki:

Südde-i Sa'âdetüm'e kazâyâ defterin gönderüp; "bundan akdem defter-i atıkda kâvud devesi Hâssa-i Hümayûnum'a mukayyed olup lâkin Urbân beyâbânî olmağla defterdârsuz hâsıl idemeyüp birkaç yıl beğlerbeğiler zabtidüp sonra muharrir-i vilâyet olan Alî dâme ulüvvühûya hükm-i hümayûnum virilüp; "Kâvud devesin beğlerbeğiye hâs ta'yîn eyleyüp ana bedel köyler ihrâc idüp hâssa ilhâk eylesin." diyü emrüm olmuş iken beğlerbeği yirin virmeğe tereddüd idüp mevsimi dahı geçüp zâyî' olmak üzre olduğın" bildürmüş. İmdi; sâbıkâ kâvud devesin virüp ana bedel köyler ihrâc idüp hâssa ilhâk eylemek emrüm olup ol emr-i şerîfüm alâmâ-kân mukarrer olmağın **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, sâbıkâ gönderilen emr-i şerîfüm mücebince kâvud devesin sen hâsılarına ilhâk idüp ana bedel havâss-ı hümayûnuma birkaç pâre karye ifrâz idüp kayıtdüresin; tekrâr şikâyet itdürmelü eylemeyesin.

921

Şam'da hâssa-i hümayûna dahil olan kavud devesinin beylerbeyi hâssına ilhak edilip ona bedel beylerbeyi hâssından bir kaç köyün havâss-ı hümayûna kaydedilmesine dair daha önce Şâm Muharriri Ali'ye gönderilen emrin uygulanmadığı bildirildiğinden, sözkonusu emrin geciktirilmeden uygulanması ve mahsulünün zaptedilebilmesi için havâss-ı hümayûna katılan köylerin defterdara bildirilmesi.

Yazıldı.

İbrâhîm Çavuş'a virildi. Fî 24 Safer, sene: 979

Şâm Muharriri Alî Çelebî'ye hüküm ki:

Şâm defterdârı kaz[â]yâ defterin gönderüp; "()" bildürmüş. İmdi; sâbıkâ bu bâbda sana hüküm gönderilüp; "kâvud devesin beğlerbeğiye virüp ana bedel beğlerbeği hâssından

birkaç pâre karye alup havâss-ı hümayûnuma ilhâk eylemek" emrüm olmuş iken emrüm mücebine şimdiye dek ifrâz eylemeyüp te'hîr eylemeğe bâ'ıs nedür? **Buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, bu bâbda mukayyed olup sâbıkâ gönderilen emr-i şerîfüm mücebine kâvud devesin müşârun-ileyh hâssı ta'yîn eyleyüp ana bedel beğlerbeği hâslarından birkaç pâre karye ifrâz eyleyüp havâss-ı hümayûnuma defter-i cedîdde kaydeyleyüp ta'yîn olunan karyelerin sûretin yazup defterdâra gönderesin ki, âdem ta'yîn eyleyüp mahsûllerin mîrî için zabteyle[y]e. Husûs-ı mezbûr mühîmdür; ihmâlden ziyâde hazer eylesesin.

922 *Şam'da mîrî malın tahsilinde bir kısım halkın zorluk çıkardığı bildirildiğinden, züamâ, erbâb-ı tîmar ve yeniçerilerden bu iş için görevlendirilenlerin başka işlerde istihdam edilmemesi ve bu işte istihdam edilenlerin tîmar ve gediklerine kimsenin müdahale etmesine izin verilmemesi.*

Yazıldı.

İbrâhîm Çavuş'a virildi.

Şâm beğlerbeğisine hüküm ki, Şâm defterdârına hüküm ki:

Südde-i Sa'âdetüm'e kazâyâ defterin gönderüp; "vilâyet-i Şâm'da nevâhîden ve gayriden mâl tahsiline ba'zı zü'amâ vü erbâb-ı tîmâr ve yeniçeri tâyifesi istihdâm olunugelüp ekser nevâhînün re'âyâsı temerrüd ü inâd üzre olmağın mâl tahsiline kudretlü ve kuvvetlü kimesne olmayıcak tahsiline kâdir olmaduğundan gayri mu'âvenet için ve yollarda muhâfaza için onar ve on beşer yeniçeri konılmak lâzım olup ve Şâm-ı Şerîf'de elli-altmış za'îm ve bin nefer yeniçeri var iken mâl-ı mîrîye istihdâm olunmak lâzım olup hıdmete ta'yîn olundukda memleket muhâfazasına ve ba'zı ılgar bahânesine mâl hıdmetinde kâdir yarar kimesneler olmayup beher-hâl kudretlü ve ehl-i vukûf zü'amâdan ve yeniçeri tâyifesinden istihdâm olunmayıcak tahsîl-i mâl ve irsâl-i hazîne müyesser olmaduğın" bildürmüş. İmdi; Beytü'l-mâl mühimmi için bin nefer yeniçeriden yüz neferi yeniçeri çok değildir. **Buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, anun gibi mâla hıdmet eyleyen zü'amâ vü erbâb-ı tîmârdan ve yeniçeriden ve gayriden kadîmden ne mikdâr kimesne istihdâm olunugelmiş ise kadîmden istihdâm olunduğı üzre müşârun-ileyhden mezbûrların defterin getürdüp dahı defterde mastûr olanların ze'âmet ü tîmârlarına ve gedüklerine kimesneyi dahlolunmaya. Beytü'l-mâl'e hıdmet eyleyen eger zü'amâ ve eger erbâb-ı tîmârdur ve eger yeniçeridir; âhar hıdmete istihdâm eylemek câyiz değildir. Bu bâbda mukayyed olup anun gibi mâla müte'allik umûrda istihdâm olanlara tecâvüz itdirmeyesiz ve bu bâbda müşârun-ileyhe dahı hüküm yazılup mâla istihdâm eyledüğü eger zü'amâ ve eger erbâb-ı tîmâr ve eger yeniçeri ve eger gayridür; defter eyleyüp defterin sana irsâl eylemek emrüm olmuştur. Ana göre defterin getürdüp emr-i şerîfüm mücebi ile amel eylesesiz.

923

Şam'da mîrî mal tahsilinde görevlendirilen yeniçeri, erbâb-ı timar ve züamânın timar ve gediklerine müdahalede bulunulmaması hususunda Şam beylerbeyine emir gönderildiği; Şam defterdarının da bu işte istihdam olunanları defter edip beylerbeyine bildirmesi.

Yazıldı.

İbrâhîm Çavuş'a virildi. Fî 24 Safer, sene: 979

Şâm defterdârına hüküm ki:

Südde-i Sa'âdetüm'e kazâyâ defterin gönderüp; "()" bildürmüşsin. İmdi; bu bâbda Şâm beğlerbeğisine hüküm yazılıp anun gibi; "Mâl-ı mîrîde istihdâm olunanlar kadîmden olgeldüğü üzre eger zü'amâ ve eger erbâb-ı tîmâr u yeniçeridir; ze'âmet ve sâyir gedüklerine dahlolunmaya." diyü emrüm olmuştur. **Buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, bu bâbda mâl-ı mîrî hıdmetlerinde olan eger zü'amâ ve eger erbâb-ı tîmâr u yeniçeri ve gayridür; ne mikdâr kimesne istihdâm olunugelmiş ise kadîmden olgeldüğü üzre müstekıl defter eyleyüp müşârun-ileyhe irsâl eylesin ki, mâl-ı mîrî hıdmetinde oldukları ma'lûmı olup deftere işâret itdüre ki, ze'âmet ü tîmârlarına ve gedüklerine dahlolunmaya.

924

Şam'da hacıların zahire vs. ihtiyaçlarının karşılanması için ehl-i vukûftan Salih'in hacc-ı şerîf nâzırı, Mehmed'in de mirahor olarak tayin edilmesi ve mîrî develere kimsenin müdahale ettirilmeyip develerin zahiresinin vakti ile tedarikinde gereken ihtimamın gösterilmesi; ayrıca emîr-i haclığa kimin münasib olduğunun bildirilmesi.

Yazıldı.

İbrâhîm Çavuş'a virildi. Fî 24 Safer, sene: 979

Şâm beğlerbeğisine, defterdârına hüküm ki:

Şâm kâdîsı Südde-i Sa'âdetüm'e mektûb gönderüp; "Şâm huccâcına müte'allik hacc-ı şerîf kılârı ve fukarâ ve sâyir mühimmât-ı mîrî için tutılacak develeri Kılâr Nâzırı olan Muhammed Bahrî kifâyet mikdârı mevsimi ile tedârük eylemeyüp te'hîre koyup hac zamânı gelüp fukarâ deve tedârüküne mübâşeret eyledüklerinde; "Mîrîye lâzımdür." diyü ellerinden alup fukarâyâ muzâyaka virdüğün ve ol diyârun ehl-i vukûfından Sâlih ve Mehmed yarar u müstakîm kimesneler olup zikrolunan hıdmetün uhdesinden gelmeğin mezbûr Sâlih'a hacc-ı şerîf nezâreti virilüp deve vü kılâr masârifi mezbûrun ma'rifeti ile olup ve merkûm Mehmed'e dahı mîr-âhûr olup mukaddemâ devecilerden alınup teslîm olunan üç yüz otuz mehâr deve mîrî için alınup andan mâ'adâ lâzım olan kifâyet mikdârı develer birkaç ay mukaddem tadrîcile mîrîden satun alup besleyüp harcı mîrîden olmasın ve devenün alefi ve kılâr mühimmâtı için Mısır Hazînesi'nden Mekke-i Mükerrreme'ye beş bin altunluk zahîre göndürile ki, kadîmden mukaddim olanlar bir mikdâr alınup mahrûse-i Mısır'a gönderüp zahîre tedârük eyleyüp gemi ile Cidde'ye göndermekle küllî mu'âvenet olup ba'dehû mukaddimler cânibinden akça virilmemeğin kat' olunup şöyle ki; ber-vech-i sâbık Mısır

Hazînesi'nden zikrolunan masraf mukarrer olup her yıl gönderilürse küllî müsâ'ade olup bu cânibden devenün ve zevâdenün tedârüki ana göre olmağla fukarâya haylî mu'âvenet olduğın ve Kansu dâme izzühûnun beğliği zamânından zimmetinde on bin üç yüz altun olup evvelden beş bin üç yüz yetmiş bir altun Şâm Hazînesi'ne teslîm idüp kılâ' mevâcibine virüp zimmetinde dört bin dört yüz toksan dört altun olup taleb olundukda der-anbâr olmuş gallesi olup bu cânibden âdem gönderilüp taleb itdüğümüzde satup edâ eylesine müte'ahhid olduğın" bildürmişsin. Ol bâbda her ne ki tahrîr ü beyân olunmuş ise cümle ma'lûm ü iz'ân olunmuşdur. İmdi; arzolunduğı üzre Sâlih'a nezâreti ve Mehmed'e mîr-âhûrluk hıdmeti virilmek emridüp **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, arzolunduğı üzre mezbûr Sâlih'a hacc-ı şerîf nezâretin ve mezkûr Mehmed'e mîr-âhûrluk ta'yîn eyleyüp olgelen âdet ü kânûn mûcebince te'ahhüd eyledükleri üzre kemâl-i emânet ü istikâmet ile edâ itdürüp mîrî deveye mîr-âhûr besleyüp mukaddimler getürdüğü deveye kimesneyi dahl ü ta'arruz itdürmeyesiz ve devenün zahîresiyçün Vezîrüm Sinân Paşa *edâma'llâhü te'âlâ me'âliyhûya* hüküm yazılup gönderilmişdür. Mûmâ-ileyh ile haberleşüp vech ü münâsib olduğü üzre vakti ile taleb eylesiz. Eger Gazze Beği Rıdvân girü tekrâr emîr-i haclığı kabûl iderse ve eylemezse kim ister ve kimi eylemek münâsib olduğın yazup bildüresiz.

925

Yalvaç'da, otuz yedi ehl-i fesad levend ve suhte ile Hacı isimli şahsın evini basıp, kızını ve oğlunu kaçırmak ve karısını okla yaralamak suçlarından mahkum Hızır bin Mehmed'in siyaset olunması, diğer suç ortaklarının da yakalanıp şer'-i şerîfe göre cezalandırılmaları.

Yazıldı.

Âlî Çelebî'ye virildi. Fî 23 Safer, sene: 979

Lalaya ve Akşehir ve Yalvaç kâdîlarına hüküm ki:

Bundan akdem nefsi-i Yalvaç'dan Hâcî nâm kimesnenün âhar yirde iken nefsi-i Yalvaç'dan Hızır bin Mehmed nâm kimesne Cûş(?) Memi ve Dîvâne Abdülganî ve Hasan ve Hüseyin ve Dâvûd ve Abdî ve Dîvâne Turgud ve Tayı ve Sûhte Şemseddîn ve yigirmi sekiz nefer sûhteler ile gice ile evin basup yigirmi beş bin akçalık rızkın nehb ü gâret itdüklerinden gayri Hundpaşa nâm kızını cebren alup gitdükleri husûsı emr-i şerîf mûcebince Yalvaç kâdîsı nâyibi ile şer'le görilmeğe mübâşeret olundukda zikrolunan levendler ve sûhteler gaybet idüp asıl serdârları olan mezkûr Hızır ihzâr olunup; "mezbûrlar ile merkûm Hâcî'nun evin basup rızkın nehb ü gâret eyledüklerinden gayri mezbûre Hundpaşa'yı cebren alup gidüp sonra varup; "Bâri mezbûreyi vir." diyü taleb eyledüklerinde; "Bende yokdur." diyü inkâr idüp sonra mezkûreyi evinden çıkarup teslîm eyledüğüne" bi't-tav' ıkrâr idüp sicill olundukdan sonra mezkûr Hızır'un keyfiyyet-i ahvâli a'yân-ı memleketden sü'âl olundukda; "Mezbûr Hızır habsolunalı etrâfımızda olan biller ve karyelerde ve mahallelerde âdemler alınmakdan ve soyılmakdan âsûde olduk. Hırsuz u ehl-i fesâd ve re'îs-i eşkıyâdur." didüklerin sen ki Akşehir kâdîsısın, sâbıkâ mektûbunla i'lâm itdüğünde; "Arzolunduğı gibi ise mezkûr Hızır'a siyâset idüp emr-i şerîfüm yirine varduğın

yazup bildüresin ve ol gaybet idenleri dahı yataklarına ve turaklarına ve akvâm u akribâsına ve küfelâsına ve bi'l-cümle şer'le buldurması lâzim olanlara buldurup getürdüp emr-i sâbık mücebine şer'le teftîş idüp ba'de's-sübût şer'le müteveccih olan esbâbı hükmidüp alıvirdükden sonra ehl-i fesâd sipâhî ise habsidüp arzeyleyesin, değil ise emr-i şer'-ı kavîmle amel eyleyesin." diyü hüküm virildükde mezbûr Hâcî sür'atle gitmeğe tahammüli olmamağın Burusa'da kalup emr-i hümayûnumı Abdî nâm oğlu ile irsâl eyleyüp mezbûr Abdî Akşehir'e vardukda mezbûr Hızır'ı oğlum Murâd *tâle bakâhünün* Silahdârları Ağası olup emr-i şerîfümle bu hûsûsa mübâşir olan Sinân Ağa *zîde kadruhû* Mağnisa'ya alup gitmiş bulunmağın merkûm Abdî Mağnisa'ya varup sen ki lalasın, ol hük[m]i sana ibrâz itdükde; "Bize hitâben yazılmamışdur." diyü mezkûr Hızır müşârun-ileyh Sinân Ağa'nun Mağnisa'da habsinde iken; "Âdemler koşup Akşehir'e gönderesin." diyüp ol koşduğın kimesneler mezbûr Hızır'ı Yalvaç'a getürüp itlâk eyledüklerin mezbûr Abdî i'lâm eyledi. İmdi; siyâset emrolunan kimesneyi Mağnisa Kal'asında habsitmeyüp dahı; "Hüküm bize hitâben yazılmamışdur." diyü te'allül idüp vech-i meşrûh üzre itlâk olunmasına ve hâlâ mezbûr Hâcî Burusa'da iken mezbûr Hızır'un dört nefer karındaşı ve bir ammûsi oğlu yiğirmi sekiz nefer sühâter ve ba'zı levend ehl-i fesâd ile tekrâr mezbûr Hâcî'nun evin basup zevcesin okla urup mecrûha eyleyüp beş yüz altunluk esbâbın gâret eyledüklerinden mâ'adâ Velî nâm oğlını tutup birkaç gün karye be-karye gezdürüp âhırul-emr elli filorisin alup yüz elli filori dahı getürüp teslîm eylemeğe talâka şart virüp bunların emsâli zulm ü te'addîlerinin nihâyeti olmaduğın mezkûrân Abdî ve Velî i'lâm idüp ızhâr-ı tezallüm eyledükleri ecilden sâbıkâ virilen emr-i hümayûnum alıkonılup **buyurdum ki:**

Bu def'a hük-m-i [şerîfümle] varduklarında, mezkûr Hızır'ı itlâk idenlere buldurup getürdüp dahı arzolunduğı gibi ise emrüm üzre mezbûr Hızır'a siyâset idüp ve emr-i şerîfüm yirine varduğın yazup bildüresiz ve mezbûr Hızır'un karındaşların ve ammûsi oğlın ve mezkûrân sühâterleri ve sâyir ehl-i fesâd dahı yataklarına ve turaklarına [ve] akvâm u akribâsına ve küfelâsına ve bi'l-cümle şer'le buldurması lâzim olanlara buldurup bir def'a şer'le faslolanmayup üzerinden on beş yıl geçmeyen da'vâların husamâ muvâcehesinde dikkat ü ihtimâm üzre teftîş idüp göresiz; arzolunduğı gibi ise ba'de's-sübût şer'le müteveccih olan hukûkî sicill idüp alıvirdükden sonra bu husûslarda emr-i şer'-ı kavîm her ne ise icrâ idüp kimesne[ye] hılâf-ı şer'-ı şerîf iş itdirmeyesiz. Hakk üzre olup tezvîr ü telbîsden ve şühûd-ı zûrdan ve hılâf-ı vâkı' kazıyye arzolanmakdan hazer idesiz.

926

Adam öldürmek ve gasb suçlarından dolayı yakalanıp Lârende Kalesi'nde hapsedilen Kara Sevindik ile Kızıllaroğlu Bayındır'ın toprak kadısı tarafından davalarının görülerek haklarından gelinmesi.

Yazıldı.

İçil Beği Abdül[ga]fûr'a ve Dergâh-ı Mu'allâm müteferrikalarından Kemâl'e hüküm ki:

Sen ki Kemâl'sin, mektûb gönderüp; "Kara Sevindik nâm hırsuz bu senede Kıbrus'dan geçen asker halkınun yolına inüp nice katl-i nefis ve gâret-i emvâl idüp şer'le

sâbit ve sicill olunmağın Lârende Kal'ası'nda habsolunduğın" bildürüp ve Kızıllaroğlu Bayındır nâm kimesne dahı fesâd ü şenâ'at üzre olup nice fesâd ü şenâ'at[i] sâbit olmağın ol dahı mahbûs olduğı i'lâm olunmağın **buyurdum ki:**

Toprak kâdîsı ma'rifeti ile mezbûrları meclis-i şer'a ihzâr idüp ahvâllerin hakk üzre teftîş eyleyüp göresiz; şer'le haklarından gelinmek îcâb ider fesâd ü şenâ'atleri sâbit ü zâhir olursa üzerlerine sâbit olan mevâddı sicill idüp dahı sâyir ehl-i fesâda mûcib-i ibret olmağıçün şer'le haklarından gelüp emrüm yirine varduğın arzeyelesiz.

927 *İstanbul'da et sıkıntısı çekildiğinden Eskişehir, Yenişehir ve Bazarcık kazâlarındaki Türkmen koyunlarının bıçağa yarayanlarından altmış bin adet koyun gönderilmesi.*

Eskişehir ve Yenişehir ve Bâzârcık kâdîlarına hüküm ki:

Mahrûse-i İstanbul'da et bâbında muzâyaka olmağın vilâyet-i Anadolu ve Karaman ve diyâr-ı Şark'dan taht-ı kazânuza uğrayan Türkmen koyunlarından mahrûse-i mezbûre zahîresiyçün bıçağa yarar altmış bin mikdârı koyun tefrîk olunup sâhibleri ve koyunları üzerine yarar hısâr-erlerinden koşılıp mahrûse-i İstanbul'a gönderilmesin emridüp **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, bu bâbda her birinüz bi'z-zât mukayyed olup taht-ı kazânuza uğrayan Türkmen koyunlarından mahrûse-i İstanbul zahîresiyçün altmış bin mikdârı bıçağa yarar koyun tefrîk idüp dahı her birinüz yarar âdeminüz ve sancakbeğî âdemlerinden ve hısâr müstahfızlarından dahı bile koşup koyun emînine teslim itdüresiz ve koyun sâhiblerinden her birinün ne mikdâr koyunı olduğın defter idüp arzınız ile bile gönderesiz ki, yolda koyunı tağıtmayup bî-kusûr getirüp defteriniz mücebince Husûs-ı mezbûr mühimdür; ihmâlden ve bu bahâne ile koyun sâhiblerinin ba'zından celbolunmağla koyun hazer eyleyesiz ki, sonra görölüp zâhir olacak olursa ma'zûl ü mu'âteb olmanız mukarrerdür. Ana göre ihtimâmda dakîka fevtitmesiz.

928 *Uylağ-ı Şişken(?) muharebesinde gösterdiği yararlıktan dolayı kendisine verilen timar beratını kaybettiği için zayi suretinde beratının yenilenmesini talep eden Seçen Kalesi fârislerinden Ahmed'in bu isteği üzerine defterlere bakıldığında birisinin bu şekilde hüküm çıkardığı anlaşıldığından sahte hüküm çıkaranın bulunup hapsedilmesi.*

Yazıldı.

Kethudâsına virildi. Fî 3 Rebî'u'l-evvel, sene: 979

Budun beğlerbeğisine:

Südde-i Sa'âdetüm'e mektûb gönderüp; "sâbıkâ Seçen Kal'ası fârislerinden evvelki ağaya tâbi' evvelki odada yevmî sekiz akça ulûfeye mutasarrıf olan Ahmed, Uylağ-ı Şişken(?) muharebesinde yoldaşlık itdükde beş bin tokuz yüz toksan tokuz akça tîmâra

hüküm virilüp emrin zâyî' itdüğün" bildürüp zâyî' sûretinde tekrâr emr-i şerîf taleb itdükde Südde-i Sa'âdetüm'de olan defterlere mürâca'at olunup görildükde bir kimesne zâyî' sûretinde kaydından emir ihrâc itmiş bulunup ol emir ihrâc iden kimesne elegetürilmesin emridüp **buyurdum ki:**

Vardukda, ol kimesneyi elegetürüp ihrâc itdüğü hükmi alup der-kîse idüp mühürleyüp Dergâh-ı Mu'allâm'a gönderüp ve mezbûr[1] habsidüp ism ü resmi ile yazup arzidesin. Andan sonra emrüm ne vechile sâdır olursa ana göre amel eylesin.

929

Musul'da Carullah oğlu Mahmud'un çeşitli suçlara karıştığı ve ahvali sicil olunmak üzere iken, zimmetinde bulunan mîrî mal tahsil edilemeden Bağdat beylerbeyine teslim edildiği bildirildiğinden, adı geçen, zimmetindeki mîrî mal tahsil edildikten sonra teftiş olunmak üzere Diyarbakır beylerbeyine gönderilmesi.

Bağdâd beğlerbeğisine hüküm ki:

Musul Beği Yûsuf *dâme izzühû* ve kâdîsı Südde-i Sa'âdetüm'e mektûb gönderüp; "Musul ahâlîsinden Cârullâh oğlu Mahmûd'un vâkı' olan şirret ü şekâveti sâbıkâ arzolundukda teftîşi için gönderilen emr-i şerîfüm mücebince akd-i meclis olunup müslimânlardan bir cemâ'at gelüp; "Her vechile şerîr olup Sâdât ile Bâbü'l-İrâk mâbeyninde vâkı' olan fitne vü fesâda sebep olup ve Yukarı Cânib ile dahı küllî alâkası olup ve telbîs mühür kazdurup fitne vü fesâda mâhirdür." diyü şehâdet itdüklerinde sicill olmak üzere iken Bağdâd beğlerbeğisinden; "Mîr[î]ye haylî deyni vardır. Üzerinde olan mâl-ı mîrî edâ olunmadın gelmeyesin." diyü alaybeği ile mektûb göndermeğin alaybeğine teslim olunup zimmetinde olanolunmadın alaybeği alup gidüp üzerinde olan mâl-ı mîrî hâlî üzere kaldığı" i'lâm eyledükleri ecilden mezbûrun üzerinde olan emvâl-i mîrîyi esbâb ü emlâkinden ve küfelâsından tahsîl idüp aslâ te'hîr eylemeyüp mezbûrî Diyârbekir Beğlerbeğisi Hüseyin *dâme ikbâlühûya* göndermek emridüp **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, mezbûrun zimmetinde olan emvâl-i mîrîyi bî-kusûr emlâk ü esbâbından ve küfelâsından tahsîl eyleyüp zimmetinde bir akça bâkî komayup dahı mezbûrî yarar âdemler ile müşârun-ileyhe gönderesin ki, sâbıkâ gönderilen emr-i şerîfüm mücebince ahvâlî görüle. Husûs-ı mezbûr mühimdür; [zi]nhâr te'allül eylemeyüp göndermeyince olmayasın. Sonra özrün makbûl olmaz; bilmiş olasın.

930

Musul'da çeşitli suçlar işlemiş olan ve hâlen Bağdat beylerbeyinin elinde bulunan Carullah oğlu Mahmud'un zimmetindeki mîrî mal tahsil edildikten sonra Diyarbakır'a gönderilmesi için Bağdat beylerbeyine emir yazıldığı; adı geçen Diyarbakır'a gönderildiğinde Musul kadısı tarafından teftiş olunması.

Yazıldı.

Diyârbekir beğlerbeğisine hüküm ki:

Müşârun-ileyhimâ mektûb gönderüp; "()" arzeylemişler. İmdi; Bağdâd Beğlerbeğisi Murâd *dâme ikbâlühûya* yazılıp müşârun-ileyhün zimmetinde olan mâlî esbâb ü emlâkinden ve küfelâsından tahsîl eyleyüp dahı yarar âdemler ile sana gönderilmek emrüm olmışdur. **Buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, anun gibi müşârun-ileyh mezbûrî sana gönderdükde sâbıkâ gönderilen emr-i şerîfüm mücebince Musul kâdîsı ma'rifeti ile ahvâlin görüp bertaraf eylesin.

931 *Adam öldürme ve rüşvet alma suçları isnad edilen Girne Kalesi Dizdarı Ahmed'in teftiş edilmesi; suçu sabit olursa hapsedilip durumun arzedilmesi.*

Yazıldı.

Vezîr Mustafâ Paşa'ya hüküm ki:

Südde-i Sa'âdetüm'e mektûb gönderüp; "mukaddemâ Dergâh-ı Mu'allâm silahdârlarından iken Girine Kal'ası Dizdarı olan Ahmed için; "Vasıl nâm zimmî[yi] katlidüp ve fısk idüp zindânda olan kanlu ve hırsuzlardan üç neferün rüşvetin alup salıvırmışdır." demekle sancağı beği ve kâdîsı şer'le teftiş idüp üzerine sâbit olan mevâddı sicill idüp sûret-i sicillerin getirüp fesâdda bile olanlar habsolunup sûret-i sicillerin gönderdiğünüz" i'lâm eylemişsin. İmdi; **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, bu husûsı hakk üzre teftiş eyleyüp göresin; kazıyye arzolunduğı gibi ise –ki, şer'le sâbit ola– fesâdda bile olanları küreğe koyup ve mezbûr dizdârların ahvâlin örf-i ma'rûf ile görüp fi'l-vâkı' mezbûr zimmî[yi] katleylediğı sâbit olursa habseyleyüp vukû'ı üzre arzeyleyesin.

932 *Kayıtların fazlalığı yüzünden karmaşık olan Bağdat Çavuşları Defteri'nin yenilenebilmesi için hâlen gedik tasarruf eden defterli çavuşların, isimleri seyrek yazılmak suretiyle yeniden defter edilip Südde-i Saâdet'e gönderilmesi.*

Yazıldı.

Kethudâsı Mustafâ[ya] virildi. Fî 2 Rebî'u'l-evvel

Kethudâsı Mustafâ[ya] virildi. Fî 7 Rebî'u'l-evvel, sene: 979

Bağdâd beğlerbeğisine hüküm ki:

Âsitâne-i Sa'âdetüm'de olan Bağdâd çavuşları defteri kesret-i kuyûd ile müşevveş olup tecdîdi lâzım olmağın **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, bi'l-fi'l gedük tasarruf eyleyen defterlü çavuşları defter eyleyüp esâmîyi seyrek yazdurup Südde-i Sa'âdetüm'e gönderesin ki, min-ba'd gedük tevcih olundukda ana kaydolunup anunla amel oluna.

933

Köprü Kalesi dış kale müstahfızlarının geceleri görevleri başında durmayıp kalede yattıkları bildirildiğinden, müstahfızlara görev yerlerini bırakmamaları yolunda tenbihte bulunulması; aksi takdirde gediklerinin başkalarına verileceği.

Yazıldı.

Ağrıboz kâdîsına ve diz[d]ârına hüküm ki:

Hâlâ Köprü Kal'ası Dizdârı Osmân, Südde-i Sa'âdetüm'e gelüp; "taşra kal'anun müstahfızları olıgeldüğü üzre taşrada olmayup gice ile kal'aya varup yatup hıdmetlerinde olmadukların" bildürmeğin **buyurdum ki:**

Göresiz; kazıyye arzulunduğı gibi ise mezkûrlara tenbîh eyleyesiz ki, her kulenün müstahfızları yirlü yirlerinde yatup kuleleri hâlî komayup gereğı gibi muhâfazada olalar. Ba'de't-tenbîh eslemeyenleri yazup arzeyelesiz ki, gedükleri alınup âhara virile.

934

Bağdat Yeniçerileri Ağası Hüseyin'in, bazı yeniçerilere ait mîrî tüfeklerin üzerindeki beylik damgasını silerek kendi mülkiyetine geçirip kullandığı bildirildiğinden, bu hususun teftiş edilip neticenin Südde-i Saâdet'e bildirilmesi.

Yazıldı.

Kethudâsına virildi. Fî 2 Rebî'u'l-evvel, sene: 979

Bağdâd beğlerbeğisine hüküm ki:

Hâliyâ Bağdâd'da Yeniçeri Ağası olan Hüseyin hâssa tüfenklerden Pîrî Sübaşı Bölüğü'nde Hasan Abdullâh Yorucu'nun beş dirhem ve Bölükbaşı Ya'kûb Bölüğü'nde Gürci Muhammed'ün dahı beş dirhem ve Receb Bölükbaşı Bölüğü'nde Kurd Abdullâh'un beş dirhem ve Bölükbaşı Kethudâsı Hasan Kethudâ'nun dahı beş dirhem ve İstanbulî Pîrî Bölüğü'nde diğer Hasan Abdullâh'un dahı beş dirhem atar mîrî tüfenklerin beğlik tamgasın sildürüp kendü adına mülkiyyet üzre kullandığı üzre zikrolan mîrî tüfenklerin beğlik tamgasın bozduğu vâkı' mîdur ve sahîh olduğu takdîrce ne vechile idüp ve hâliyâ ol tüfenklerin kandedür, nice olmuşdur; yirlü yirinden tefîş ü tefahhus eyleyüp dahı vâkı' olan ahvâli vukû'ı üzre mufassal ü meşrûh yazup bildüresin ve ellerinde Bu husûs her neye müncerr olursa Bâb-ı Sa'âdet-me'âbum'a yazup arzeyelesin.

[Yev]mü's-Sebt, fî 7 Rebî'ü'l-evvel, sene: 979

935

Avâriz akçesinden zimmetlerine para geçirdikleri bildirilen Tırnovi eski Kadısı Hızırşah ile Niğbolu eski kadısının teftiş edilmeleri.

Yazıldı.

Mezkûr Pîrî Çavuş'a virildi. Fî 5 Rebî'ü'l-evvel, sene: 979

Rodoscuk kâdîsına hüküm ki:

Sâbıkâ Tırnovi Kâdîsı olan Mevlânâ Hızırşâh avâriz akçasından bel' u ketmi olduğu i'lâm olunmağın teftiş için hükmi-i hümayûnum gönderilmiştir. **Buyurdum ki:**

Südde-i Sa'âdetüm çavuşlarından Pîrî Çavuş vardukda, te'hîr eylemeyüp müşârun-ileyhi mezbûr çavuşuma koşup mahall-i hâdiseye gönderesin ki, sâbıkâ virilen hükmi-i hümayûnum mücebince şer'le teftiş olunup ahvâli bertaraf ola.

Yazıldı.

Bu dahı.

Bir sûreti, Rûmili kâdîlarına ki; "Sâbıkâ Niğbolu Kâdîsı olan Pîrî Ağa oğlu Mevlânâ () her kankınızın taht-ı kazâsında bulunursa ..."

936

Boğdan voyvodasının Memâlik-i Mahrûse'ye bir zarar vermek kasdı olmadan kendi vilâyeti dahilinde bir yerden başka bir yere hareket ettiğini bildirmek için ulakla adam gönderen Akkirman beyinin böyle cüzî işler için bir daha ulakla adam göndermemesi; aksi takdirde gönderdiği adamının siyaset, kendisinin de azl olunacağı.

Yazıldı.

Pîrî Çavuş'a virildi. Fî 5 Rebî'ü'l-evvel, sene: 979

Akkirman beğine hüküm ki:

Boğdan voyvodası kendü vilâyetinde bir yirden nakl ü hareket eylemekle bu cânibe i'lâmı için âdemün ulağla göndermişsin. İmdi; mādâm ki, Memâlik-i Mahrûse'ye bir zarar u gezend irişmek ihtimâli olmaya, bu makûle umûr-ı cüz'iyeye için ulak göndermek câyiz değildir. **Buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, gereği gibi mukayyed olup min-ba'd bu makûle masâlih-ı cüz'iyeye için Südde-i Sa'âdetüm'e âdemün ulağla göndermeyesin. Şöyle ki; bir dahı bu makûle cüz'î husûs için ulağla âdem gönderesin, gelen âdemün salb ü siyâset olunup sen azlolunmak mukarrerdür. Ana göre mütenebbih olup emrûme muhâlif vaz'un sudûrından ihtiyât eylesin.

937

Zimmetindeki mîrî malı ödemedem, bir yoluna bulup Kıbrıs'a giden eski Nablus Beyi Osman Paşa oğlu Dervîş'in yakalanarak zimmetindeki mîrî malın tahsil edilip Kıbrıs defterdarına teslim edilmesi ve neticenin arzedilmesi.

Yazıldı.

Vezîr Mustafâ Paşa'ya hüküm ki:

Şâm defterdârı Südde-i Sa'âdetüm'e kazâyâ defterin gönderüp; "sâbıkâ Nâblûs Beği olan Osmân Paşa oğlu Dervîş *dâme izzühû* havâss-ı hümayûnıma müzmâ defter mücebince beş bin üç yüz yetmiş bir altın bâd-ı hevâ olup taleb olundukda te'allül idüp hâlâ ma'zûl olup tarîk-ı âhardan Kıbrıs'a varduğun" bildürmeğin **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, müşârun-ileyhi getürdüp zikrolunan mikdârı mîrî altını bî-kusûr tahsil itdürüp alup Kıbrıs defterdârına teslîm eylesesin ve ne vechile tedârük eyledüğün yazup bildüresin.

938

Bağdat beylerbeyinin İran tarafından gelen mektup ile İran ahvali hakkında gönderdiği bilgilerin Südde-i Saâdet'e ulaştığı; İran tarafından istenen şahısların araştırıldığı, yakalandıklarında İran tarafına gerekli cevabın verileceği; kendisinin İran'a casuslar gönderip elde edeceği bilgileri aynı şekilde göndermeye devam etmesi.

Yazıldı.

Kethudâsına virildi. Fî 7 Rebî'u'l-evvel, sene: 979

Bağdâd beğlerbeğisine hüküm ki:

Hâliyâ Südde-i Sa'âdetüm'e mektûb gönderüp; "Yukarı Cânib'e varan câsûsların ahabârın ve oğlu İsmâ'îl ve Ustaclu ile olan ahvâli ve Seyyid Seccâde husûsın ve Yukarı Cânib'den sana gelen nâme aynı ile irsâl olup mu'âkad sulh u salâh kemâl-i in'ıkâd üzere olup mürûr-ı zamân ile halel-pezîr olmadığı ve Ma'sûm'ı katleyleyen bâdiye A'râbını elegetürmek için Bayat Beği Lutfî *dâme izzühûya* âdem gönderdiklerin ve Yâdigâr Mehmed ile Sohrâb nâm âdemleri husûsların" bildürüp ol bâbda her ne dimiş ise mufassalen Pâye-i Serîr-i Âlem-masîr-i Husrevânem'e arz u takrîr olup ilm-i şerîf-i âlem-şümûl-i mülûkânem muhît u şâmil olmuştur. **Buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, anun gibi Yukarı Cânib'den cevâb taleb olunursa; mezbûrlar tecessüs olup elegetürilmek üzredür. Elegeldüklerinde inşâ'a'llâhü te'âlâ cevâb ne ise vech ü münâsib görüldüğü üzere virilür ve dâyimâ Yukarı Cânib'den gaflet üzre olmayup yarar âdemler gönderüp ahvâl ü etvârın ve sâyir fikr ü tedârüklerin tetebbu' u tecessüs itdürüp vâkıf olduğun ahabâr-ı sahîhayı ale't-tevâlî i'lâmdan hâlî olmayasın.

939

Şehzâde Mustafa için Bursa'da inşa olunacak yeni türbeye Şehzade Bayezid'in oğlunun naaşının da konulması.

Yazıldı.

Merhûm Mustafâ'nun ağasına virildi. Fî 12 Rebî'ü'l-evvel, sene: 979

Bursa'da karındaşum Mustafâ merhûmun türbesi kurbinde Bâyezîd merhûmun bir oğlu medfûn olup binâ olunacak türbeye idhâl olunmak emridüp **buyurdum ki:**

Müşârun-ileyhün üzerine binâ olunacak türbesine mûmâ-ileyhün oğlın dahı bile idhâl idüp ikisin dahı türbeye aldurasın.

[Yev]mü'l-Ahad, fî 7 Rebî'ü'l-evvel, sene: 979

940

Yalakâbad'da acemi oğlanlarından maktul Hüseyin'in katilinin, kardeşi Bağrah olduğu maktulün annesi ve diğer kardeşlerince iddia olunduğundan, adı geçenin yakalanıp teftiş edilmesi; suçu sabit olursa şer'-i şerîfe göre cezalandırılması.

Muhzır ağaya virildi. Fî 13 Safer, sene: 979

Kocaili beğine ve Yalak-âbâd kâdîsına hüküm ki:

Sen ki kâdîsın, nâyibün Südde-i Sa'âdetüm'e sûret-i sicil gönderüp; "acemî-oğlanlarum zümresinden Sarâyıcık nâm karyeden maktûl olan Hüseyin anası olan Doradaki nâm zimmiyye ve karındaşları olan Yani ve Sen Dikosa nâm zimmîler diğer karındaşı olan Bağrah nâm zimmî için; "kendü anbârları içinde sol memesinün altına bıçağ ile urup katleyledüğün" haber virdüklerin" i'lâm itdüğü ecilden **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, bu bâbda tamâm mukayyed olup husûs-ı mezbûr mukaddemâ bir def'a şer'-ı kavîme muvâfık faslolunup üzerinden on beş yıl mürûr itmiş da'vâ değil ise ihzâr idüp gaybet iderler ise kefillerine ve şer'le buldurması lâzım olanlara buldurup getürdüp onat vechile hakk üzre şer'le teftiş idüp göresiz; fî'l-vâkı' kazıyye arzolunduğı gibi olup bi-hasebi's-şer'ı's-şerîf sâbit ü zâhir oldukdan [sonra] şer'le her ne lâzım gelürse icrâ idüp yirine koyup şer'-ı şerîfe muhâlif kimesneye te'allül ü nizâ' itdürmeyesiz.

941

Ergene kazâsında bir zimmîyi öldürdüğünü itiraf ettiği bildirilen Ustoyko veled-i Anderye'nin suçu sabit ise siyaset edilmesi.

Yazıldı.

Sûret-i sicil Evren Çavuş'dadur.

Evren Çavuş'a virildi.

Ergene kâdîsına hüküm ki:

Südde-i Sa'âdetüm'e sûret-i sicil gönderüp; "kazâ-i mezbûrdan Hednelü nâm zimmîyi karye-i mezbûreden Ustoyko veled-i Anderye nâm zimmî bıçağla urup katleyledüğün ıkrârı ile sebt-i sicill olduğun" bildürdüğün ecilden mezbûra siyâset emridüp **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda göresin; kazıyye arzolunduğı gibi olup mezbûrı bıçağla urup katleyledüğü şer'le sâbit olmuş ise emrüm üzre mezbûrı siyâset eyleyüp emrüm yirine varduğın yazup bildüresin.

942

Beçkerek'te vakıf değirmenlerin arsası olup eskiden beri panayır yeri olarak kullanılagelen ve gemilerin iskeleye yanaştığı yer olan mevkiye izinsiz ev yapan Süleyman adlı zaîmin yaptığı evlerin yıkılıp zararının ortadan kaldırıldığına dair Tımsıvar beylerbeyinin gönderdiği mektubun alındığı; bundan sonra orada kimsenin bina yapmasına ve vakfa zarar vermesine müsaade edilmemesi.

Yazıldı.

Tımsıvar beğlerbeğisine, Ca'fer Paşa'ya hüküm ki:

Hâliyâ Dergâh-ı Mu'allâm'a mektûb gönderüp; "nefs-i Beçkerek'de evler binâ iden Za'im Süleymân'un binâ itdüğü evlerin zararı ref'ı için emr-i şerîf mûcebince Beçkerek kâdîsı ile akd-i meclis olunup mezkûrun mahall-i mezbûrda ihdâs eyledüğü evlerin ahvâli ehl-i vukûf müslimânlardan ve mezkûr varoşı re'âyâsından sü'âl olundukda; "Zikrolunan evler vakıf değirmenlerin örüsü yirindedür ve mâ-tekaddemden panayır yiridür ve Belgrad cânibinden gelen gemilerin iskele urduğı mahaldür; hâlen anda binâ olmağla küllî zararı vardır." diyü bi'l-muvâcehe cem'-ı kesîr şehâdet itdüklerinden gayri mezkûr Süleymân dahı husûs-ı mezkûra mukırr u mu'terif olup kibel-i şer'den huccet virilmeğın mezkûr evler emr-i şer'-ı şerîf ve muktezâ-yı fermân-ı münîf ile kal' itdürilüp zararı def' u ref' olduğın" arzeylemişsin. İmdi; **buyurdum ki:**

Vardukda, min-ba'd ol mahalde kimesneye binâ yapdurmayup vakıf değirmenlerin örüsine ve gayra aslâ zarar u ziyân irişdürmeyesin.

943

Silahdarların ikinci bölümündeki Vizeli Cafer'in yakalanıp Südde-i Saâdet'e gönderilmesi.

Yazıldı.

Silahdârlar kethudâsına hüküm ki:

Hâlâ silahdârlardan ikinci bölümde yevmî yigirmi bir akça ulûfeye mutasarrıf olan Vizeli Ca'fer'ün Südde-i Sa'âdetüm'e huzûrı lâzım olmağın **buyurdum ki:**

Mezbûrı elegetürüp mukayyed ü mahbûs yarar âdemlere koşup Südde-i Sa'âdetüm'e gönderesin ve koşup gönderdüğün kimesnelere muhkem tenbîh ü te'kîd eylesesin ki, yolda ve izde gicelerde ve gündüzlerde onat hıfzeyleyüp gaybet itdürmekden ziyâde hazer ideler. Sonra neficesi anlara âyid olur; ana göre mukayyed olalar.

944

İstanbul'dan Gelibolu, Selanik, Sofya, Zağra ve Silistre'ye varıncaya kadar yol üzerinde bulunan kazâlarda, siyasete müstehik olup suçları tescil edilmiş olan suçluların cezalarının Evren Çavuş tarafından suç mahallinde infaz edilmesi; içlerinde sipahiler varsa hapsedilip suçlarının arzedilmesi; suçlulara yataklık yapanlar suçluları ele vermezler ise kimler olduklarının bildirilmesi; idama mahkum olmayan suçluların ise küreğe konulmak üzere sicil sûretleriyle birlikte Südde-i Saâdet'e gönderilmesi.

Yazıldı.

Evren Çavuş'a virildi. Fî 8 Rebî'

Mahrûse-i İstanbul'dan Gelibolu ve Selanik ve Sofya ve Zağra ve Silistre'ye varınca mâbeynde vâkı' olan kâdırlara hüküm ki:

Hâliyâ taht-ı kazânuzda fesâd ü şenâ'at üzere olup bi-hasebi's-şer' salb ü siyâsete müstehik müseccel olanları Dergâh-ı Mu'allâm çavuşlarından Evren Çavuş mahallinde şer'le lâzım geleni icrâ itdürmek emridüp **buyurdum ki:**

Her biriniz taht-ı kazânuzda bu husûsa gereği gibi mukayyed olup karye be-karye görüp anun gibi bir def'a şer'le sorulup faslolmuş olmayup on beş yıl terkolmayan husûsları husamâ muvâcehesinde ber-mûceb-i şer'-ı şerîf onat vechile hakk üzere teftiş ü tefahhus eyleyüp göresiz; anun gibi fesâd ü şenâ'atleri şer'le sâbit olup bi-hasebi's-şer' salb ü siyâsete müstehik olup müseccel olanlardan sipâhî olanları habseyleyüp cerîmeleri ne ise sübût bulduğu üzere yazup arzeyleyesiz; sipâhî olmayanlardan hükm-i kâdî lâhık olup huccet virilen mücrimi günâh sâdır olduğu mahalde sâhib-i serbest ma'rifeti ile müşârun-ileyh çavuşuma şer'le lâzım geleni icrâ itdürüp aslâ ehl-i fesâda ruhsat vermeyesiz. Eger evkâf ve serbest ze'âmet ü tîmâr sâhibleridür ve eger beğlerbeği ve sancakbeği sübaşları ve iş-erleridür; şer'a ve kânûna muhâlif ve emr-i şerîfûme mugâyir ehl-i fesâda hımâyet itdirmeyüp ehl-i fesâdı elegetürmekde mu'âvenet itdürüp te'allül ü nizâ' itdirmeyesiz. Eger inâd ü muhâlefet eyleyüp ehl-i fesâdı elevirmezler ise ism ü resmleriyle yazup bildüresiz ve anun gibi hurde cerâyimi sudûr eylemiş mücrimler var ise her birinün cerîmeleri ne idüğü sâbit ü müseccel olduktan sonra mezbûrları sûret-i sicilleriyle Südde-i Sa'âdetüm'e gönderesiz ki, küreğe koşıla. Ammâ; bu bahâne ile ehl-i fesâda hımâyet olunup kendü hâlinde olanlara dahl ü te'addî ve celb ü ahz olunmakdan ziyâde hazer idesiz ve lâzımül-arz olan husûsları yazup bildüresiz.

945

İstanbul'dan Gelibolu, Selanik, Sofya, Zağra ve Silistre'ye kadar yol üzerinde bulunan kazâların kadıları tarafından, yeniçeri ve kapıkullarından başka kişilerin tüfek işleyip kullanması yasağına uymayanların köy köy teftiş edilip tespit olunarak tüfeklerinin ellerinden alınması ve adlarının bildirilmesi.

Yazıldı.

Evren Çavuş'a virildi. Fî 8 Rebî'

Mahrûse-i İstanbul'dan Gelibolı ve Selanik ve Sofya ve Zağra ve Silistre'ye varınca mâbeynde vâkı' olan kâdîlara hüküm ki:

Bundan akdem Memâlik-i Mahrûsem'e ahkâm-ı şerîfe gönderilüp; "Dergâh-ı Mu'allâm yeniçerilerinden ve kapum kullarından gayri bir ferd tüfenk işletdürmeyüp ve isti'mâl itdürmeyüp gereği gibi men'u def' eyleyesiz. Anun gibi men'le memnû' olmayanları elegetürüp mukayyed ü mahbûs küreğe gönderesiz." diyü fermân-ı şerîfüm olmuş idi. Ol emr-i şerîfüm kemâ-kân mukarrer iken taht-ı kazânuzda emr-i şerîfüme muhâlif kapum yeniçerilerinden ve kapum kullarından [gayri] ba'zı kimesneler tüfenk işleyüp ve isti'mâl itdükleri istimâ' olundu. İmdi; **buyurdum ki:**

Vardukda, emr-i şerîfüme muhâlif tüfenk işleyüp ve isti'mâl idenleri karye be-karye tefîş ü tefahhus eyleyüp anun gibilerün tüfenklerin ellerinden alup mezkûr çavuşuma teslîm eyleyüp ne mikdâr tüfenk alındığını yazup bildüresiz ve tüfenk isti'mâl iden kimesnelere mu'âvenet idüp; "Tüfenk bizümdür; kullanmağa virdük." diyenler her kimler ise ismiyle yazup arzeyelesiz.

946 *Bursa'nın Irgandı Mahallesi'nden firârî Kemhacı Hüseyin'in kefillerine buldurularak tutuklanıp Südde-i Saâdet'e gönderilmesi.*

Yazıldı.

Burusa kâdîsına hüküm ki:

Südde-i Sa'âdetüm'e mektûb gönderüp; "sâbıkâ gönderilen emr-i şerîfüm mücebince gönderilmek emrolunan Timürtaş Mahallesi'nden Bâlî ve Tahte'l-kal'a Mahallesi'nden Alî ve Irgandı Mahallesi'nden Kemhacı Hüseyin elegetürilmeğe mübâşeret olundukda Kemhacı Hüseyin gaybet eyleyüp ve Tahte'l-kal'a Mahallesi'nde Alî nâmına iki nefer bulunup biri sâhib-i firâş ve birinün eyülüğüne şehâdet olunduğın ve Alî-i âhar ile Bâlî irsâl olunduğın" bildürmüşsin. İmdi; gaybet eyleyeni dahı elegetürmek emridüp **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, gaybet iden Kemhacı Hüseyin[i] dahı elegetürüp dahı kefillerine ve yatak u turaklarına ve bi'l-cümle şer'le buldurması lâzım olanlara buldurdup getürdüp mukayyed ü mahbûs Südde-i Sa'âdetüm'e göndermeyince olmayasın.

947 *Zimmetinde vakıf malı bulunan ve Dukagin'de olduğu haber alınan Vize'deki müteveffa Mustafa Paşa Evkaflı Câbîsi Hüseyin'in yakalanıp tutuklu olarak Südde-i Saâdet'e gönderilmesi.*

Yazıldı.

Dukagin beğine hüküm ki:

Vize'de imâreti olan müteveffâ Mustafâ Paşa Evkâfı'nun Câbîsi olan Hüseyin'in zimmetinde mâl-ı vakıfdan haylî mâl olup Âsitâne-i Sa'âdetüm'de ihzârî lâzım olup ol cânibde olduğu i'lâm olunmağın **buyurdum ki:**

Mezbûrî elegetürüp yarar âdemlere koşup mukayyed ü mahbûs Südde-i Sa'âdetüm'e göderesin.

948 *Mora'ya bağlı Dimicane köyü halkından barut işlemeyenlerin raiyyet kaydedilip işten kaçmalarının önlenmesi.*

Yazıldı.

Mora muharririne hüküm ki:

Kazâ-i mezbûrdan Dimicane(?) nâm karye halkı Südde-i Sa'âdetüm'e arz-ı hâl sunup; "cizye defterinde karyeleri yüz seksen hâne yazılmışken aralarında altmış hâne müslim olup; "Barut virürüz." diyü cizye dahl(?) gelmeyüp te'allül eyledüklerin" bildürdükleri ecilden **buyurdum ki:**

Memi Çavuş vusûl buldukda, anun gibi barut işlemeyenleri ra'yyet kaydeyleyüp te'allül itdirmeyesin.

949 *Edirne'de Saray-ı Âmire'nin ekmek ihtiyacının karşılandığı fırının saray dışında olmasından dolayı ekmekçiler arasında fesat zuhur ettiğinden sarayda münasip bir yerde bir ekmek fırını yapılması.*

Yazıldı.

Mi'mârbaşına ve Edirne'de Hâssa Emîni Halîl Beğ'e hüküm ki:

Sarây-ı Atîk Ağası Mehmed zîde mecdühû mektûb gönderüp; "Sarây-ı Âmir[e]'de furun olmayup rûz-merre sarfolunan ekmek furunı hâricde olup etmekçiler zabtolunmamağla birbirileriyle mücâde[le] vü fesâddan hâlî olmayup Sarây-ı Âmir[e]'de furun binâ () olunması lâzımdür." diyü arzylemeğın Edirne'de kışlanmak müyesser oldukda Hâssa-i Hümayûnum'a dahı kifâyet mikdârı etmek bişmeğe () kâbil furun binâ olunmasın emridüp **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, ikinüz bi'z-zât mukayyed olup Sarây-ı Âmire[m'e] varup kangı mahalde furun binâ olunmak münâsib ise Edirne'de kışlanduğı zamânda Hâssa-i Hümayûnum'a kifâyet mikdârı etmek bişmeğe kâbil bir furun binâ itdürüp ve ne mahalde binâ olunup ve ne mikdâr akça sarfolunduğın yazup bildüresiz.

950

Elinde sahte mühür bulunduğu için sürgün edilen Sarı Bedreddin adlı şahsın Kudüs halkının cihetlerini alıp sahte mühür ile kendisine ve akrabalarına kaydederek halka zulmettiği bildirildiğinden, elindeki cihetlerin teftiş edilip ne şekilde alındığının ortaya çıkarılması.

Mezbûrun âdemisi Hasan Çelebî'ye virildi. Fî 10 Rebî'

Kudüs-i Şerîf beğine ve kâdîsına hüküm ki:

Hâliyâ Südde-i Sa'âdetüm'e arz-ı hâl sunulup; "bundan akdem elinde müzevver mühür bulunup nefyolunan Sarı Bedreddîn ahâlî-i Kudüs-i Şerîfün cihâtın alup tezvîr mühür ile kendüye ve akvâm u akribâsına alıvirüp te'addî eyledüğü" i'lâm olundu. İmdi; **buyurdum ki:**

Vardukda, mezbûr Bedreddîn'ün elinde olan cihetlerin teftîş eyleyüp göresiz; mezkûr zikrolunan cihetleri ne vechile almışdur, kimlerün arzları ile virilmişdür, fî'l-vâkı' tezvîr ile mi almışdur, nicedür; arzeyelesiz.

951

Magosa Kalesi'nin muhasarasında şehit olan Trablus Beyi Mehmed Bey'in Trablus'taki terekesinin her kimin elindeyse ayrıntılı olarak defter ettirilip orada satılması uygun olanların açık artırmayla satılıp nakli mümkün olanlarla birlikte Südde-i Saâdet'teki vârislerine teslim edilmek üzere Çâşnigir Üveys'e teslim edilmesi.

Yazıldı.

Üveys Çâşnigîr'e virildi. Fî 10 Rebî'u'l-evvel, sene: 979

Trablus kâdîsına hüküm ki:

Trablus Beği iken Magosa Kal'ası muhâsarasında şehîd olan Mehmed Beğün anda mevcûd olan nükûd u esbâbı bi'l-fi'l her kimün zabt u kabzında ise müfredâtıyla defter itdürüp çâşnigîrlerümden olup vârislerinün vekîli olan Üveys zîde mecdühû[ya] teslim olunmasın emridüp **buyurdum ki:**

Müşârun-ileyhün anda mevcûd olan nükûd u esbâbı bi'l-fi'l her kimün zabt u kabzında ise müfredâtıyla defter itdürüp müşârun-ileyh Üveys'e teslim itdürüp mühürlü defteriyle Südde-i Sa'âdetüm'e gönderesin ki, anda bey' olunması münâsib olanların anda bey'-ı men-yezîd ile bey' idüp nakle kâbil olanların Südde-i Sa'âdetüm'e getürüp vârislerine şer'le teslim eyleye.

952

Magosa Kalesi'nin muhasarasında şehit olan Trablus Beyi Mehmed Bey'in Kıbrıs'taki terekesinin ayrıntılı olarak defter ettirilmesi ve şer'an kendisine ait olan kölelerinin de başkalarının yanlarına gitmelerine izin verilmeyip terekesiyle birlikte vârislerine verilmek üzere Çâşnigir Üveys'e teslim olunup Südde-i Saâdet'e gönderilmesi.

Yazıldı.

Üveys Çâşnigîr'e virildi. Fî 10 Rebî'u'l-evvel, sene: 979

Kıbrıs kâdîsına, defterdârına hüküm ki:

Trablus Beği iken Kıbrıs'da Magosa Kal'ası'nda şehîd olan Mehmed Beğ'ün metrûkâtın nükûd u esbâbdan cüz'î vü küllî her ne ise müfredâtıyla defter itdürüp çâşnigîrlerimden olup müşârun-ileyhün veresesinin vekîli olan kıdvetü'l-emâcid ve'l-ekârim Üveys zîde mecdühûya teslîm olunup Südde-i Sa'âdetüm'e gönderilmesin emridüp **buyurdum ki:**

Müşârun-ileyhün anda mevcûd olan nükûd u esbâbın müfredâtıyla defter itdürüp mûmâ-ileyhe teslîm eyleyüp mühürlü defteriyle Südde-i Sa'âdetüm'e gönderesin ki, bunda vârislerine şer'le teslîm oluna ve ba'zı abd-i memlûki; "Hurru'l-asluz." diyü âharun yanına varmışlar; anı dahı göresin. Anun gibi müşârun-ileyhün abd-i memlûki olup şer'le hurriyyeti sâbit olmayanları dahı mûmâ-ileyh Üveys zîde mecdühûya teslîm eylesin.

953

Erzurum'da Canca Madeni'nin sahib-i ayarının kalp akçe kestiği yolundaki iddianın araştırılması neticesinde Abdi isimli adamı ile kalp akçe kestiği anlaşılan Hasan Kalesi Kullar Ağası Allahverdi Ağa'nın ağalığının başkasına verildiği; Abdi'nin de yakalanıp teftiş edilmesi; suçlu olduğu sabit olursa hapsedilip durumunun arzedilmesi ve gelecek emre göre hareket edilmesi.

Yazıldı.

Erzurum beğlerbeğisine hüküm ki:

Südde-i Sa'âdetüm'e mektûb gönderüp; "bundan akdem Canca Ma'deni sâhib-i ayarı hakkında; "Kalb akça keser." diyü Dergâh-ı Mu'allâm'a gönderilmek emrolunup doğrılığına temessükleri bulunmağıla ol vilâyetde yaramaz akça kesen zuhûra gelmesinde ikdâm olundukda Erzurum kazâsında Mustafâ nâm kimesne elinde Canca akçası ve sultânî altun ve pâre ve şâhî sikkeleri ve sâyir âlâtı bulunup sü'âl olundukda ikrâr idüp; "Hasankal'ası'nun Kullar Ağası Allâhvirdi Ağa ve Abdî nâm âdemi biledür." dimesiyle mezbûr ağadan Abdî taleb olundukda ihzâr itmeyüp ağa mansıbdı olmağın dizdâr yanına gönderilüp mezbûr Mustafâ'nun ahvâli bunda görilmeğe cür'et olunmayup ellerinde bulunan sikkeleri ve sâyir âlâtıyla ve sûret-i sicilleriyle Südde-i Sa'âdetüm'e gönderildüğü" arzyledüğü ecilden mezbûr Allâhvirdi Ağa'nun ağalığı bölük halkı kullarumdan Mehmed nâm kuluma inâyet olunmuşdur. İmdi; mezbûr Abdî dahı her ne tarıkıla olurısa elegetürilmek gerekdir. **Buyurdum ki:**

Vardukda, mezbûr Abdî'yi kande ise hüsn-i tedbîr ü tedârûkle elegetürilüp dahı ahvâlin toprak kâdîsıyla hakk üzre teftîş ü tefahhus eyleyüp göresin; mezbûr Abdî elegendenlerin takrîrleri üzre şerîki olduğı sâbit ü zâhir olurısa muhkem habsidüp üzerine sâbit ü zâhir olan mevâddı mufassal ü meşrûh yazup Südde-i Sa'âdetüm'e arzeyleyesin; sonra emrüm ne vechile sâdır olurısa mücebi ile amel eyleyesin.

[Yev]mü'l-Cum'a, fî 12 Rebî'u'l-evvel, sene: 979

954 *Zaim Bâlî'nin malları ve Kıbrıs ahvali hakkında.*

Mükerrerdür.

Vezîr Mustafâ Paşa'ya hüküm ki:

Südde-i Sa'âdetüm'e mektûblar gönderüp; "Za'ım Bâlî'nün esîrleri ve emvâl ü esbâbı ve kalitesi ahvâlin ve Covan Sürmeyük(?) cezîrenün mahsûlî ahvâline vâkıf olmağla cezîre nâzırı olan Beğşehri Sancağı Beği Mehmed *dâme izzühûn*ın yanına bile koşılup Bâlî'nün aslâ medhali olmaduğın ve kal'a handekına toprağla varılmak üzre olup bi-inâyeti'llâhi te'âlâ an-karîb yöriyiş olmak mukarrer olduğın ..."*

* Hüküm metni eksiktir ve üzerine çizgiler çekilerek iptal edilmiştir.

955 *Nevice Kalesi'nin muhafazasında görevli Filorina, Görice ve Bihlişte züamâ ve sipahilerinin, Rumeli Beylerbeyi Hüseyin Bey tarafından kendilerine serdar tayin olunan Zaîm Mehmed'e itaat etmedikleri bildirildiğinden, Zaîm Mehmed'in itaat etmeyenleri Südde-i Saâdet'e arzetmesi ve muhâfazada dikkatli olması.*

Yazıldı.

Za'ım Mehmed'e hüküm ki:

Delvine Beği Bâyezîd *dâme izzühû* mektûb gönderüp; "livâ-i mezbûrda vâkı' Nevice Kal'ası'nun muhâfazasıyçün emr-i şerîfümle ta'yîn olunan Filorina ve Görice ve Bihlişte zü'amâ vü sipâhîlerine emîru'l-ümerâ'i'l-kirâm Rûmili Beğlerbeğisi Hüseyin *dâme ikbâlühû* tarafından sen serdâr ta'yîn olunmuşken; "Hükm-i hümayûnla serdâr değilsin." diyü vâkı' olan hıdemât-ı hümayûnda inâd üzre olup sözüne muhâlefet itdüklerin" bildürmeğın **buyurdum ki:**

Vardukda, me'mûr olduğın serdârlık hıdmetinde basîret üzre olup ta'yîn olunan zü'amâ vü sipâhîlere hıfz u hırâseti lâzım olan yirleri hıfzıtdürüp bâb-ı muhâfazada dakîka fevtitmeyesin; ta'yîn olunan zü'amâ vü sipâhîlerden ol vechile inâd ü muhâlefet ider var ise arzeyleyesin ki, dirliğı âhara virile.

956

Van timarları defterdarının, tahrirdeki eksikleri giderdikten sonra defterleri Südde-i Saâdet'e göndermesi.

Yazıldı.

Van tîmârları defterdârına hüküm ki:

Bundan akdem sana ve beğlerbeğiye hükm-i hümayûnum gönderilüp; "Tahrîrde vâkı' olan kusûrı dahı itmâma irişdürüp bertaraf oldukda defterleri bir kîseye koyup mühürleyüp Südde-i Sa'âdetüm'e gönderesiz." diyü emrüm olmışıdı. Hâliyâ ol emr-i şerîfüm kemâ-kân mukarrerdür. **Buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, sen ki defterdârsın, tahrîr tamâm oldukda defterleri emrüm üzre bir kîseye koyup mühürleyüp bir âdemün ile gönderüp sen hıdmetünde olasın.

957

Hakkında çeşitli şikâyetlerde bulunan Oltu kazâsından İskender oğlu Abdurrahman'ın sürgün edilmesi.

Kethudâsına virildi.

Erzurum beğlerbeğisine, Oltı kâdîsına hüküm ki:

Oltı sancağı beğün çavuş ve azebler ağası ve kal'a dizdârı ve bölükbaşları ve cümle hısâr neferleri meclis-i şer'de İskender oğlu Abdurrahmân için; "Ehl-i fesâddur ve telbîsi zâhir olup harâm-zâde ve zarar-ı âmmı vardır." diyü şekvâ itdüklerinde kâdî fesâdına huccet virdüğü Südde-i Sa'âdetüm'e arz olunmağın **buyurdum ki:**

Vardukda göresiz; vâkı' ise mezbûr müfsidi ol yirden zecr ile nefyidüp müstehakk olduğu mahalle getüresiz.

958

bkz. hkm. 946.

Yazıldı.

Bursa kâdîsına hüküm ki:

Südde-i Sa'âdetüm'e mektûb gönderüp; "sâbıkâ gönderilen emr-i şerîfüm mücebince Südde-i Sa'âdetüm'e gönderilmek emrüm olan Timürtaş Mahallesi'nden Bâlî ve Tahte'l-kal'a Mahallesi'nden Alî ve Irgandı Mahallesi'nden Kemhâcı Hüseyin elegetürilmeğe mübâşeret olundukda Kemhâcı Hüseyin gaybet eylemiş bulunup ve Tahte'l-kal'a Mahallesi'nde Alî nâmına iki nefer bulunup biri sâhıb-i firâş ve birinün eyülüğüne şehâdet olunduğın [ve] Alî-i âhar ile Bâlî irsâl olunduğın" bildürmüşsin. İmdi; gaybet eyleyenı dahı elegetürmek emridüp **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, gaybet eyleyen Kemhâcı Hüseyin'i dahı kefillerine ve yatak u turaklarına ve bi'l-cümle şer'le buldurması lâzım olanlara buldurup mukayyed ü mahbûs yarar âdemlere koşup Südde-i Sa'âdetüm'e göndermeyince olmayasın.

959

Mora'nın tahririni yapan Balyabadra Kadısı Muhyiddin'in tahrir ettiği yerlerin icmal ve mufassal defterlerini Südde-i Saâdet'e göndermesi.

Yazıldı.

Osmânşâh'un Kethudâsı Mehmed'e virildi. Fî 7 Rebî'u'l-evvel, sene: 979

Mora Muharriri Balyabadra Kâdîsı Mevlânâ Muhyiddîn'e hüküm ki:

Hâlâ tahrîr eyledüğün yirlerün defter-i icmâl ü mufassalin âdemün ile Südde-i Sa'âdetüm'e göndermek emridüp **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, te'hîr eylemeyüp emrüm mücebince icmâl ü mufassal defterlerin âdemün ile gönderüp sen me'mûr olduğun hîdmetlerde olasın.

960

Basra'da Ulyanoğlu'nun sadece kendi kabilelerine mutasarrıf olup Sadr-ı Caruz denilen yere dahletmemesi emredildiği halde bu emre uymadığı bildirildiğinden, adı geçene bu hususta yeniden hüküm gönderildiği; bu hükmün kendisine ulaştırılması ve buraya müdahale etmesine izin verilmemesi.

Yazıldı.

Basra beğlerbeğisine hüküm ki:

Mektûb gönderüp; "bundan akdem fetholunan kılâ' yapılup kul tâyifesi ve sancakbeği ta'yîn olunup Sadr-ı Cârûz dinilen mahalle Ulyân-oğlu; "Maktû' hısâbındandır." diyü taleb itdüğü Südde-i Sa'âdet'e arzolandukda; "Min-ba'd müşârun-ileyh mahall-i mezbûra dahlitmeyüp kendüye müte'allik olan kabâyile mutasarrıf olsun." diyü fermân olundukda mûmâ-ileyhe irsâl olunan emr-i şerîfle mektûb gönderilüp tenbîh olundukda mütenebbih olmayup; "Tekrâr arziderüm." diyü cevâb ve livâ-i mezbûrda olan sancakbeğlerine tasarruf itdürmedüğün bildürüp "livâ-i mezbûr havâss-ı hümayûn için zabtolunup tekrâr Ulyân-oğlu'na mü'ekked emr-i şerîfüm irsâl olunmak" recâsına" arzylemişsin. İmdi; müşârun-ileyhe bu bâbda hükm-i hümayûnum yazılup gönderilmişdür. **Buyurdum ki:**

Vusûl bulıcak, gönderilen hükm-i hümayûnumu mûmâ-ileyhe îsâl eyleyüp vech ü münâsib olduğu üzere haberleşüp ol yirlere dahl ü ta'arruz itdürmeyesin.

961

Çerakise beylerinden Sultan Gavri Evkafı'nın mütevellisi Niğde Beyi Mehmed Bey'in annesinin vefatı üzerine vakfın tevliyetinin Mehmed Bey'e verilmesi uygun görüldüğünden, adı geçen vakfı zaptedip Dergâh-ı Muallâ'dan beratını çıkartması.

Yazıldı.

Mustafâ Paşa'nun Hazîne Kâtibi Ca'fer'e virildi. Fî 12 Rebî'u'l-evvel, sene: 979

Niğde Beği Mehmed Beğ'e hüküm ki:

Çerâkise beğlerinden Sultân Gavri'nün evkâfı tevliyeti evlâda meşrût olduğu ve müteveffâ-i mezbûrun kızı olup düstûr-ı mükerrerem Vezîrüm Mustafâ Paşa *edâma'llâhü te'âlâ iclâlehinun* hâtûmı olan vâliden evkâf-ı mezbûreye mütevellîye iken hâlâ fevtolduğu ve tevliyet-i mezbûre mahlûl kalduğu i'âm olunmağın zikrolunan evkâfun tevliyetini şart-ı vâkıf muktezâsınca sana emridüp **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, zikrolunan evkâf zabtına âdemün gönderüp muktezâ-yı şer'-ı şerîf ve şart-ı vâkıf üzere zabtiddürüp ve âdemün Dergâh-ı Mu'allâm'a gönderüp bu bâbda berâtun ihrâc idesin.

962

Oltu Sancakbeyi Mehmed Bey hakkındaki şikâyetlerin teftîş edilip neticenin bildirilmesi.

Yazıldı.

Ömer Çavuş'a virildi. Fî gurre-i Rebî'u'l-âhır, sene: 979

Erzurum beğlerbeğisine ve Pasin ve Oltu kâdîlarına hüküm ki:

Sen ki kâdîsın, Südde-i Sa'âdetüm'e mektûb gönderüp; "Oltu Sancağbeği Mehmed Beğ'ün sipâhî tâyifesine ve hısâr-erenlerine ve re'âyâ vü berâyâyâ zulm ü te'addîsinün nihâyeti yoktur. Bî-günâh dirliklerin virüp ve âdemlerin zabtitmeyüp hısâr içinde olan müslimânların ehl ü ıyâlî hammâma varmağa âciz olmuştur ve karyelerde olan re'âyâ tâyifesinün evlerin basup öküzlerin ve koyunların çeküp alup ahâlî-i vilâyet zulm ü te'addîsinden perâkende olmak üzredür." diyü arzylemişsin. İmdi; **buyurdum ki:**

Vardukda, eger müşârun-ileyhden ve eger âdemlerinden şikâyet idenleri her kim olurısa olsun, husamâsıyla berâber idüp bir def'a faslolmayup on beş yıl mürûr itmeyen kazıyyelerin ber-mûceb-i şer'-ı şerîf onat vechile umûmen hakk üzere teftîş ü tafahhus eyleyüp göresiz; sâbit ü zâhir oldukdan sonra ashâb-ı hukûka şer'le müteveccih olan hakların alıvirüp dahı şer'le sübût u zuhûr bulan mevâddun bir mâddesin ketmitmeyüp ne mikdâr kimesnenün hakkı alıvirilüp ve ne makûle zulm ü te'addî olduğın mufassal ü meşrûh yazup arzyleyesiz. Ammâ; hîn-i teftîşde tamâm hakk üzere olup hılâf-ı şer'-ı şerîf iş olmakdan sakınasız.

963

Malatya'daki Sultan Alaaddin Evkafı mütevellîsinin vakfın hamam, dükkân ve suyollarını senede yirmi altın murabaha ile kendi malından yüz altın harcayarak tamir ettiği, bu yüzden vakfın gelirinin arttığı, ancak murabahanın vakıf gelirinden tediyesi için elinde fetva olmasına rağmen kadıların buna engel olduğu bildirildiğinden, bu hususun aslının Dergâh-ı Muallâ'ya bildirilmesi.

Yazıldı.

Malâtiyye kâdîsına hüküm ki:

Hâliyâ nefis-i Malâtiyye'de merhûm Sultân Alâ'üddîn Evkâfı mütevellîsi Dergâh-ı Mu'allâm'a mektûb gönderüp; "Evkâf-ı mezbûreden hammâmı ve dükkânları ve suyolların ta'mîr itmeğiçün evkâfda müsâ'ade olmaduğıyçün ma'rifet-i şer'le her senede yigirmi altun murâbahasıyla yüz altun mikdârı harcidüp evkâf ma'mûr olmak ile mahsûli sâyir senelerden elli altun mikdârı ziyâde idüp eyle olsa; her senede ol yigirmi altun akça murâbahasın evkâfdan edâ olunmasına elinde fetvâ-yı şerîf olup ve kâdîlar ol yigirmi altun murâbahayı evkâf mahsûlinden edâ itmeğe mâni' olurlar." diyü i'lâm eyledüğü ecilden **buyurdum ki:**

Göresin; bu husûsun aslı nedür, vukû'ı üzre yazup Dergâh-ı Mu'allâm[a] yazup bildüresin.

[Yev]mü'l-Ahad, fî 15 Rebî'u'l-evvel, sene: 979

964

Kandıra kazâsında fesat çıkaran suhtelerin yakalanabilmeleri için İstanbul'dan Ulûfeciler Ağası Ramazân emrinde gönderilen bölüğe il erlerinden takviye yapılması ve gereken kolaylığın gösterilerek suhtelerin ele geçirilmesinin sağlanması.

Yazıldı.

Ramazân Ağası'ya virildi. Fî 7 Rebî'u'l-evvel, sene: 979

Kocaili sancağı kâdîlarına ve Göynük kâdîsına hüküm ki:

Kandıra kazâsında ba'zı ehl-i fesâd sûhte tâyifesi zuhûr idüp cebr ile evler basup ve oğlan çeküp ve yollara inüp fesâd ü şenâ'at eylemekden hâlî olmadukları Kandıra kâdîsı mektûbı ile i'lâm eylemeğin zikrolunan ehl-i fesâdun haklarından gelmek için Südde-i Sa'âdetüm'den yüz nefer bölük halkı ile Ulûfecilerüm Ağası Ramazân *zîde mecdühû* irsâl olunmuşdur. **Buyurdum ki:**

Zikrolunan ehl-i fesâd sûhte tâyifesi her kangınızın taht-ı kazâsında cem'ıyyet ile girift iderlerse müşârun-ileyhe haber virüp ve elegetürmek bâbında hüsn-i mu'âvenet ü muzâheret lâzım olursa il-erinden kifâyet mikdârı âdem ihrâc idüp ehl-i fesâdun haklarından geldürmekde dakîka fevtitmeyesiz. İl-erinden bu bâbda muhâlefet idenleri şer'le te'dîb idüp ve bi'l-cümle fesâd ü şenâ'at[i] sâbit olanların haklarından gelinmek bâbında tamâm mu'âvenet ü muzâheret idüp fesâdı sâbit olup gaybet idenleri şer'le buldurması lâzım olan akvâm u akribâsına ve yatak u turaklarına buldurup ehl-i fesâda hımâyet ve kendü hâlinde olanlara mücerred celb ü ahz içün yapışmakdan hazer eyleyüp kemâl-i ikdâm ü ihtimâmın vücûda getürüp şer'-ı şerîfe muhâlif iş olmakdan hazer idesiz.

965

Bergos kasabasında Yeniçarşı'da meydana gelen hırsızlık olayında zanlı durumda bulunan Kanber isimli kölenin teftiş olunması ve suçluların ortaya çıkarılıp hak sahiplerine hakları alıverildikten sonra, suçlular hakkında şer'an lazım gelenin icra edilmesi.

Yazıldı.

Bergos kâdîsına hüküm ki:

Südde-i Sa'âdetüm'e mektûb gönderüp; "kasaba-i Bergos'da vâkı' Yeniçarşû'da Bahşı nâm boyacının dükkânı açılıp boyalı ve boyasuz ba'zı esbâb sirka olunmağın teftiş olundukda kasaba-i mezbûrede Alacamescid Mahallesi'nde sâkin iken sefer-i hümayûnda olan zümre-i sipâhiyândan Mustafâ nâm sipâhînün Kanber nâm bir Arab kulu mazınna olmağla cemâ'at ile üzerine varıldukda gice içinde varup dükkânı açup uğurladığı esbâbun ba'zın olduğu evde otluk altından çıkarup; "İki pâre hâm bizin ve kaftânı Bostâncı Bâlî nâm zimmîye satdum." diyüp ol dahı ihzâr olunup; "Bana; "Yabanda buldum." diyü satdı." diyücek; "Bu cümle esbâb boyasuz olup bunlardan gayri dükkân açmadum." diyü mezbûr Arab inkâr eyleyüp lâkin bundan mukaddem dahı ba'zı dükkânlar açılmış ve esbâbları uğurlanmış olup ihtimâm olması lâzım olmağın habsolunduğın" bildürmüşsin. İmdi; zikrolunan husûsı şer'le görmek emridüp **buyurdum ki:**

Evren Çavuş mübâşeretî ile bu husûs bir def'a şer'le sorulup faslolmuş olmayup on beş yıl terkolunmuş da'vâ değil ise ber-muktezâ-yı şer'-ı şerîf hakk üzere teftiş eyleyüp göresin; kazıyye arzolunduğı gibi olup ehl-i fesâd kim olduğu şer'le sâbit oldukdan sonra sipâhî ise habsidüp arzeyleyesin; değil ise şer'le müteveccih olanlardan esbâbı bî-kusûr alıvirdükden sonra şer'le lâzım geleni icrâ idüp yirine koyup şer'-ı şerîfe muhâlif kimesne[ye] iş itdürmeyesin. Bu bâbda tamâm hakk-ı sarîha tâbî' olup tezvîr ü telbîsden ve şühûd-ı zûrdan hazer idüp kazıyyede medhali olmayanı dahlitdürmeyesin. Ammâ; bu bahâne ile kendü hâllerinde olanlara dahlolunup mücerred ahz ü celb için ehl-i fesâda hımâyet olunmakdan hazer eyleyesin ve mezkûr Arab'ı; "Efendisi bunda değildir." diyü halâsına sa'yeyleyen sipâhî ne makûle kimesne[dür], ism ü resmi ile yazup bildüresin.

966

Rahova halkı tarafından Kadı Süleyman hakkında yapılan şikâyetin teftiş edilerek sonucun bildirilmesi.

Yazıldı.

Pîrî Çavuş'a virildi.

Şumrı kâdîsına hüküm ki:

Rahova Kâdîlığı re'âyâsı Südde-i Sa'âdetüm'e âdem gönderüp şöyle arzeylediler ki: Bi'l-fi'l kâdîları Mevlânâ Süleymân için; "Bu sene kürekci nâmıyla her hânedan yüz ellışer akça alup kürekci ile gitdükden sonra yine gelüp; "Benüm kürekci teslîminde küllî harcum gitmişdür." diyü tekrâr avârız salup bu zamâna gelince nâyibi üzerimüzden(?) gitmez ve nâhiyesini ayda bin akça kısta kesüp ve nâyibleri birisi fevtolsa esbâbının yarusından ziyâdesini "resmi-i kısmet" diyü alup kabzidüp ve bunun emsâli hılâf-ı şer'-ı şerîf nice zulm ü te'addîsî vardır." diyü i'lâm itdükleri ecilden **buyurdum ki:**

Vardukda, anun gibi mevlânâ-yı müşârun-ileyhden hak da'vâ idenleri mûmâ-ileyh ile berâber idüp bir def'a şer'le sorulup fasloluş olmayup on beş yıl terk olunmuş olmayan da'vâları müşârun-ileyh çavuşum mübâşereti ile ber-mûceb-i şer'-ı şerîf onat vechile hakk üzere teftîş ü tefahhus idüp göresin; fi'l-vâkı' arz itdükleri gibi olup mevlânâ-yı müşârun-ileyh şer'-ı kavîme ve emr-i şerîfüme mugâyir ol vechile akçaların alup zulm ü hayf eylediği bi-hasebi's-şer'-ı ş-şerîf [sâbit] ü zâhir olur ise ashâb-ı hukûka şer'le müteveccih olan hakların hükmidüp bî-kusûr alıvirdükden sonra sâbit ü zâhir olan mevâddı vukû'ı üzere ale't-tafsîl yazup arz eylesin. Ammâ; bu bâbda tamâm hakk üzere olup tezvîrden ve telbîsden ve şühûd-ı zûrdan hazer idüp hakk-ı sarîha tâbî' olasın.

967

Kudüs'te sancakbeyleri kapısında gammazlık ederek müslümanlara zulmettiği bildirilen Harculleyl diye maruf sipahinin hiç bir şekilde işlere karışmasına müsaade edilmemesi.

Yazıldı.

Kudüs-i Şerîf kâdîsına hüküm ki:

Hâliyâ Dergâh-ı Mu'allâm'a mektûb gönderüp; "Kudüs-i Şerîf sipâhîlerinden Harcu'l-leyl demekle ma'rûf sipâhî sancakbeğleri kapısına varup gammâzlık idüp müslimânlara zulm ü te'addî ider ve men' ile memnû' olmayup beğler âdemleriyle fiskidüp fesâd ü şenâ'atden hâlî olmaduğın" i'lâm itmeğın **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda göresin; kazıyye arz eyledüğü gibi ise mezbûrî min-ba'd masâliha karışdırmayup şer'-ı şerîfe muhâlif kimesne[ye] iş itdirmeyesin.

968

bkz. hkm. 952.

Mezbûr çâşnigîre virildi.

Kıbrıs kâdîsına hüküm ki ve defterdârına hüküm ki:

Trablus Beği iken Magosa Kal'ası muhâsarasında şehîd olan Mehmed Beğ'ün metrûkâtı müfredâtıyla defter itdürölüp çâşnigîrlerümden olup müşârun-ileyhün veresesinün vekîli olan Üveys'e teslîm olunup Südde-i Sa'âdetüm'e gönderilmesin emridüp **buyurdum ki:**

Nükûd u esbâbdan cüz'î vü küllî metrûkâtı her ne ise, her kimde bulunursa şer'le müteveccih olanlardan bî-kusûr alup müfredâtıyla defter itdürüp mûmâ-ileyhe teslîm eyleyüp eger nükûd ve eger esbâb ü tavar ve sâyir muhallefât her ne ise ne mikdâr nesne irsâl olunduğın mühürleyüp defterünle Südde-i Sa'âdetüm'e gönderesin ki, geldükde ana göre taleb olunup bunda vârislerine şer'le teslîm oluna ve ba'zı abd-i memlûki; "Hurru'l-asluz." diyü âharun yanına varmışlar; anı dahı göresin; vâkı' ise muktezâ-yı şer'-ı kavîmle amel idüp müşârun-ileyhün abd-i memlûki olup bi-hasebi's-şer' hurriyyeti sâbit olanlardan gayri mûmâ-ileyh Üveys[e] teslîm eylesin.

969

Balya kazâsında kullanılan kîlenin ölçüsünün muayyen olmamasından dolayı halkın alışverişlerde zarar ettiğinden bahisle bunun önlenmesi için İstanbul kîlesi gibi herkesin bildiği bir kîlenin tercih edilip onunla iş görülmesi yolunda müracaatta bulunulduğundan, memlekete ve mala hangi kîle faydalı ise onun kullanılması.

Yazıldı.

Çavuşun âdemisi Osmân'a virildi. Fî 21 Rebî'ü'l-evvel, sene: 979

Biga sancağını tahrîr eyleyen Marmara Kâdîsı Mevlânâ Ramazân'a hüküm ki:

Hâliyâ Balya kâdîsı Dergâh-ı Mu'allâm'a mektûb gönderüp; "Balya kazâsında isti'mâl olunan kîlenün ahvâli tamâm muhtell olup mukarrer ü mu'ayyen olmamağla re'âyâ vü fukarâ bey' u şîrâda zarar u ziyân çeküp ve andan mâ'adâ ba'zı mukâta'âtun hubûbâtından öşr ü sâlâriyye alınmalu oldukda emîn olanlar; "İltizâmımıza küllî zarar müterettib olur; eger etrâf kasabâtda fermân olunduğı üzre kazâ-i mezbûrda dahı İstanbul kîlesi cârî olmak buyurılırsa re'âyânun ahvâli muntazam olup mîrî cânibine dahı küllî fâyide olmak mukarrerdür." diyü arzylemiş"ler. İmdi; **buyurdum ki:**

Vardukda, bu husûsı onat vechile tettebbu' u tefahhus idüp göresin; arzolanduğı gibi ise memleket ü vilâyete ve mâluma enfa' olan kîle kankısı ise anunla amel idüp deftere kaydeyleyüp emr-i şerîfûme mugâyir kimesneye nizâ' itdürmeysin.

970

Rumeli'deki kazâlarda Gazi Ali adlı şahsın aranıp yakalanması ve tutuklanarak Südde-i Saâdet'e gönderilmesi.

Yazıldı.

Pîrî Çavuş'a virildi. Fî 15 Rebî'ü'l-evvel, sene: 979

Rûmili beğlerine ve kâdîlarına hüküm ki:

Gâzî Alî nâm kimesnenün ihzârı lâzim ü mühimm olmağın her kande bulunurısa elegetürilüp kayd ü bend ile Âsitâne-i Sa'âdetüm'e gönderilmesin emridüp **buyurdum ki:**

Vardukda, her birinüz taht-ı hükûmetinüzde onat vechile mukayyed olup mezkûr Gâzî Alî'yi tecessüs ü tettebbu' itdürüp her kande bulunursa emrüm mücebince kayd ü bend ile mezkûr çavuşuma teslîm idüp Südde-i Sa'âdetüm'e irsâl eyleyesiz.

971

Diyarbakır Beylerbeyiliği'ne tâbi kul tâyifesinin çoğunun Ruha'da sakin olup beylerbeyi yanına hizmete varmadıkları bildirildiğinden, kendilerine beylerbeyi yanına hizmete varmaları, aksi takdirde gediklerinin alınacağı yolunda tenbihte bulunulması.

Yazıldı.

Mükerrerdür.

Rûhâ beğine ve kâdîsına hüküm ki:

Hâlâ Diyârbekir kulu ekser Rûhâ'da sâkin olup beğlerbeği yanına varmayup hıdmetlerinde olmadıkları i'lâm olunmağın **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, Rûhâ'da sâkin olan kul tâyifesine muhkem tenbîh ü te'kîd eyleyesiz ki, beğlerbeğileri yanlarına varup hıdmetlerinde bulunalar. Ba'de't-tenbîh eslemeyüp emr-i şerîfüm üzre müşârun-ileyhe varmayup muhâlefet eyleyenleri ism ü resmleri ile yazup bildüresiz ki, gedükleri alınup âhara virile.*

* Hüküm, üzerine çizgiler çekilerek iptal edilmiştir.

972

Edirne'de Büyük Mahkeme Nâibi Abdurranman'ın zorla bir seyyidin karısını kaçırdığı bildirildiğinden, bu hususun teftiş olunması ve adı geçen nâibin suçu sabit bulunursa hapsedilip durumunun arzedilmesi.

Yazıldı.

Ve Edirne kâdîsına, Vize beğine ve medrese-i şerîfem müderrisi Monlâ Çelebî'ye hüküm ki:

Mahrûse-i Edirne'den () nâm seyyid Südde-i Sa'âdetüm'e ruk'a sunup; "Büyük Mahkeme Nâyibi olan Abdurrahmân cibr ile zevcesin çeküp hılâf-ı şer'-ı şerîf te'addî eylediğün" bildürmeğün sunılan ruk'anun sûreti aynı ile ihrâc olunup ahvâli teftîş olmağıçün size gönderildi. **Buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, bu bâbda bi'z-zât mukayyed olup mezbûr nâyibi ve hâtûnı ve mezbûrî ihzâr eyleyüp dahı ruk'ada mastûr olan sâyir mevâddı yirlü yirinden onat vechile hakk üzre ber-mûceb-i şer'-ı şerîf teftîş eyleyüp göresiz; ruk'ada mastûr olan mevâd sahîh mıdır, nicedür; fi'l-vâkı' mezbûr nâyib vech-i meşrûh üzre te'addî eylediği sâbit olursa mecâl vermeyüp nâyibi habseyleyüp dahı keyfiyyet-i ahvâli aslı ve hakîkati üzre mufassal ü meşrûh yazup arzeyelesiz.

973

Mîrî kireç yakma karşılığı kendisine yedibin yüzelli akçe verilen, ancak kireci teslim etmeden ortadan kaybolan ve Dimetoka'da olduğu bildirilen Duka adlı zimmînin buldurulup sözkonusu paranın kendisinden tahsil edilmesi.

Yazıldı.

Muhtesibbaşına virildi. Fî 16 Rebî'u'l-evvel, sene: 979

Dimetoka kâdîsına hüküm ki:

Dergâh-ı Mu'allâm müteferrikalarından Suyolcılarum Başı olan Hasan Südde-i Sa'âdetüm'e gelüp; "bundan akdem Duka nâm zimmîye mîrî kireç yakmak için yedi bin yüz

elli akça virüp henüz kireci getirüp teslîm itmedin gaybet idüp bi'l-fi'l kazânda sâkin olduğın" bildirüp; "zikrolunan akça alıvirilmek bâbında hüküm" taleb itdüğü ecilden **buyurdum ki:**

Vardukda, bu bâbda te'hîr [u] terâhî eylemeyüp mezkûr zimmîyi taht-ı kazânda her ne mahalde ise getürdüp hüküm varan kimesne ile muvâcehe idüp mîrî kireç yakmak için virilen akçayı bî-kusûr tahsîl idüp gönderesin. Eger virmekde te'allül ider ise te'hîr itmeyüp yarar âdemlere koşup mu'accelen Südde-i Sa'âdetüm'e irsâl eylesesin ki, virilen akça bî-kusûr tahsîl oluna. Husûs-ı mezbûr mühimdür; gereği gibi mukayyed olup bâb-ı ihtimâmda dakîka fevttimesin.

974

Mısır'da İklim-i Garbiyye Mukâtaası ile bazı köyleri daha fazla akçe ile iltizam etmek isteyen Abdülvahid'e taahhiid ettiğı şartları yerine getirdiğı takdirde adı geçen mukâtaa ve yerlerin verilip mukâtaa defterine kaydolunması ve mukâtaa defter sûretinin Südde-i Saâdet'e gönderilmesi.

Yazıldı.

Vezîr Sinân Paşa'ya hüküm ki:

Abdülvâhid nâm kimesne Südde-i Sa'âdetüm'e gelüp ruk'a sunup; "Mısır'da İklim-i Garbiyye Mukâta'ası'na ve ba'zı karyelere yüz kîse mâl ziyâde idüp ve itdüğü ziyâdenün on beş günden sonra elli kîsesin peşîn virmek üzere iltizâm itmeğın" mezbûr Abdülvâhid Dergâh-ı Mu'allâm çavuşlarından () ile koşulup irsâl olundu. **Buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, zikrolan mukâta'ayı yüz kîse ziyâde ile kabûl idüp ve elli kîsesin peşîn virüp zabtına kâdir yarar kefillerin alup dahı peşîn virecek elli kîse mâlî şartı üzere Hızâne-i Âmirem[e] teslîm ider ise mukâta'a-i mezbûreyi olıgeldüğü üzere zabıttidürüp re'âyâya zulm ü te'addî itdirmeyesin ve mukâta'a-i mezbûr mezbûra ne târîhdan virilüp şartı üzere elli kîse peşîn Hızâne-i Âmirem'e kabzolunup yarar u mütena'ım kefillerin alınup mukâta'a defterine kaydolundukdan sonra mezbûr çavuşumla mufassal ü meşrûh Südde-i Sa'âdetüm'e arzidüp sûret-i mukâta'ayı dahı Südde-i Sa'âdetüm'e gönderesin.

975

Halep'ten Kıbrıs'a gönderilecek barut hakkında Halep defterdarının gönderdiği mektubun alındığı; daha fazla güherçile tedariki için gayret gösterilmesi ve Kayanayiboğulları'nın ne miktar barut teslim ettiklerinin bildirilmesi.

Yazıldı.

Haleb defterdârına hüküm ki:

Südde-i Sa'âdetüm'e mektûb [gönderüp;] "Bundan akdem; "cezîre-i Kıbrıs'a barut irsâl olunmak" için emr-i şerîf vârid olmağın; "Kal'ada mevcûd olan barutdan iki yüz kıntâr mikdârı barut irsâl olunmak üzere olup ve kal'a hâlî kalmamak için iki yüz kıntâr dahı alıkonulup bedeli işlendiğı gibi ol dahı gönderilür." diyü arz olunmuşdı. Barut işlenmeğe mübâşeret olunup kal'aya kifâyet idecek mikdârı barut yitişdürilmek mukarrer olmağın

kal'ada mevcûd olan barutdan yüz Halebî kintâr –ki, İstanbul kintârı hısâbınca dört yüz on kintâr olur– der-sandûk olup kirâ tavarlarına tahmîl olunup Trablus'a irsâl olunup ve Hamâ ve Mar'aş cânibleri[n]den güherçile getürdilüp barut işlenmek üzere olduğın" bildürmüşsin. İmdi; güherçile husûsı mühimdir. **Buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, te'hîr eylemeyüp güherçilenün tevfir ü teksîrinde sa'y ü ihtimâm eyleyüp dakîka fevteylemeyesin ve Kayanâyib-oğulları ne mikdâr barut teslîm eylemişlerdür; yazup bildüresin.

976 *Rîhâ'daki Besamis ve Sermin'deki Mezâd-ayn adlı köylerin halkı rûsum ve dimoslarını defter-i cedîd kayıtlarındaki meblağ üzerinden ödeyemediklerini, ancak defter-i atîkdeki meblağ üzerinden ödeyebilecek güçte olduklarını bildirdiklerinden durumlarının teftiş edilmesi; durum arzettikleri gibi ise deftere bakılmayıp ümenâya öşür aldırılması.*

Yazıldı.

Rîhâ ve Sermîn kâdîlarına hüküm ki:

Haleb kâdîsı ve defterdârı Südde-i Sa'âdetüm'e mektûb gönderüp; "hâlâ Rîhâ kâdîsı mektûb gönderüp; "Rîhâ hâsırlarından Besâmîs nâm karye halkı meclis-i şer'a gelüp; "Karyemüzün rûsumı defter-i atîkda ber-vech-i tahmîn iki bin yüz toksan altı akçaya mukayyed olup karyeler za'îf ü küçük karye olmağın meblağ-ı mezbûrun edâsına kâdir olmayup rûsumumuzu emînlerimize additdürüp her ne çıkarsa edâ iderdük. Hâlâ rûsumumuz defter-i cedîdde yedi bin akçaya maktû' kaydolunmağla emînler rûsumumuz saymayup; "Defterde maktû' yazılmışdur. Biz defter-i cedîd[de] yazıldığı üzere maktû' aluruz." dir. Hâlâ rûsumumuz meblağ-ı mezbûrun nısfın ihâta itmeyüp bir-iki yıldır ki, mevcûdumuz satup tekmîl idüp virürdük; min-ba'd edâ eylemeğe iktidârımız kalmamışdur. Şöyle ki; girü defter-i atîk mûcebince alınmaya, cümlemüz celâ-yı vatan itmek mukarrerdür." " diyü ızhâr-ı acz idüp ve bundan mâ'adâ Sermîn kazâsında Mezâd-ayn nâm karye dahı za'îf iken şöyle ki; anun dahı rûsum u dimosına defter-i atîkdan beş bin akça ziyâde kaydolunup mezkûrlar dahı vech-i meşrûh üzere ızhâr-ı tezallüm eyledüklerin" bildürdükleri ecilden **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, her birinüz taht-ı kazânuzda teftîş ü tefahhus eyleyüp göresiz; arzulunduğı gibi ise hâsıl olan terekelerinden ümenâya öşr aldurup; "Defter-i cedîde maktû' kaydolunmuşdur." didüklerine amel itmeyesiz.

977 *Daday kazâsına bağı Bolad köyünden Kubad adlı ehl-i fesadın küreğe konulmak üzere Südde-i Saâdet'e gönderilmesi.*

Yazıldı.

Arz getüren Mûsâ'ya virildi. Fî 22 Rebî'u'l-evvel

Kastamonı beğine, Tatay ve Eflâni kâdîlarına hüküm ki:

Mektûb gönderüp; "Tatay kazâsına tâbî' Bolad nâm karyeden Mûsâ Halîfe nâm kimesne yedinden emr-i şerîf vârid olup mazmûn-ı hümayûnında; " "Kubâd nâm kimesne yoluma gelüp bir atumun kulağın ve kuyruğın ve sinirin kesüp te'addî eyledi." diyü şekvâ eylemeğin teftîş idüp göresiz." " diyü fermân olunmağın mahall-i hâdiseye varılup şer'le tefahhus olundukda; "Zikrolunan cerâyimün cümlesi mezkûr Kubâd'dan sâdır olmışdur. Bundan mâ'adâ fesâd ü şenâ'atinün nihâyeti yokdur." diyü a'yân-ı vilâyet haber virdüklerin" arzyledüğünüzi kâdî-askerüm Pâye-i Serîr-i Âlem-masîr-i Husrevânem'e arzitdükde mezkûr Kubâd küreğe gönderilmesin emridüp **buyurdum ki:**

Emrüm mücebince mezkûr Kubâd'ı yarar âdemlere koşup Südde-i Sa'âdetüm'e gönderesiz ki, küreğe konıla. Ammâ; bile koşup gönderdiğiniz kimesnelere tenbîh ü te'kîd eyleyesiz ki, gaflet ile yolda ve izde gaybet itdürmekden hazer ideler.

978

bkz. hkm. 413 ve 431.

Yazıldı.

Haleb defterdârına hüküm ki:

Hâliyâ Mar'aş ve Kars ve Aynâtâb ve Andırın ve Gügercinlik ve Hısn-ı Mansûr Kâdîlıkları ahâlîsi Dergâh-ı Mu'allâm'a mektûb gönderüp; "Basra mühimmi için zikrolunan kâdîlıklardan gemi ağacı hıdmeti fermân olundukda husûs-ı mezkûr için ta'yîn olunan mi'mâr kesilen ağaçdan "mi'mâr akçası" diyü on beşer ve yigirmişer pârelerin almayınca gelen ağaçları kabûl itmeyüp ve ağaç kesmek için âdem sürmeğe varan bolasılar ve gayriler dahı bu bahâne ile her karyeden hâne başına üçer-dörder pârelerin alup ve kesilen ağaçları Birecik'e getürmek için câmûs u öküz ve deve vü at çıkarmağa mübâşir ta'yîn olunan Kara Sevindük nâm bolası ve Hısâr Kethudâsı olan Ahmed bunlardan gayri bu husûsa mübâşeret idenler bu bahâne ile karye be-karye dörder-beşer filorilerin alup ve eski bolasılar ve nâyibler ve beğlerbeği çavuşlarından mülâzim çavuşları ve iş-erleri* bu bahâne ile re'âyâ vü berâyâyı ziyâde rencîde idüp envâ'-ı zulm ü te'addîden hâlî değıllerdür." diyü i'lâm eyledükleri ecilden **buyurdum ki:**

Gereği gibi mukayyed olup bu husûsı müşârun-ileyh çavuşum mübâşereti ile hakk üzere dikkat ü ihtimâm ile teftîş ü tefahhus idüp göresin; arzitdükleri gibi olup mezkûr mi'mâr ve Kara Sevindük ve Ahmed ve sâyir bu bâbda mübâşir olan nâyibler ve bolasılar ve gayriler emr-i şerîfûme mugâyir vech-i meşrûh üzere akçaların alup re'âyâyı rencîde itdükleri vâkı' ise men' u def' idüp min-ba'd gemi ağacı bahânesiyle eger mi'mâra ve eger gayra emr-i şerîfûme mugâyir re'âyânun vech-i mastûr üzere bir akça ve bir habbelerin aldurtmayup kimesneye zulm ü hayf itdürmeyesin ve şimdiye dek ol vechile ne mikdâr nesnelerin almışlar ise ba'de's-sübût sâhiblerine bî-kusûr alıvirdürüp dahı bu zulm ü te'addîleri idenler kimlerdür ve ne makûle kimesnelerdür ve re'âyâdan ne mikdâr kimesnenün hakkı alıvirilmişdür; mufassalen yazup defter itdürüp dahı mühürleyüp

Dergâh-ı Mu'allâm'a bildüresin. Egerçi gemi husûsı ehemmi mühimmâtındandır ammâ; re'âyâya *ḍahı* bu [ve]chile zulm ü te'addî olduğına aslâ rızâ-yı şerîfüm yokdur. Bu bâbda gereği gibi mukayyed olup ağaç bahânesiyle emr-i şerîfûme mugâyir re'âyâya vech-i mastûr üzre zulm ü hayf itdürmeyesin ve mezkûr Kara Sevindük'i sûret-i sicilleriyle yarar âdemlere koşup Dergâh-ı Mu'allâm'a gönderesin ve bile koşup gönderdiğün kimesnelere muhkem tenbîh eylesin ki, yolda ve izde ve menâzil ü merâhilde onat vechile hıfzeyleyüp gaybet itdürmekden ziyâde hazer eyleyeler.

* Metinde *لوسلرری* şeklindedir.

979 *Gönye kazâsına bağlı Makriyano ve Arhova kazâsına bağlı Sendi köylerine gemilerle gelip evleri yağmalayan, köy halkını yaralayıp öldüren ve esir eden Abazalar'ın hakkından gelinmesi.*

Yazıldı.

Ömer Çavuş'a virildi. Fî gurre-i Rebî'u'l-âhır, sene: 979

Trabzon beğine hüküm ki:

Arhova kâdîsı Dergâh-ı Mu'allâm'a mektûb gönderüp; "Batum sancağında Gönye kazâsından Makriyano(?) nâm karyeyi iki kıt'a Abaza gemileri gelüp basup gâret itdükde dört kıt'a Abaza gemileri gelüp Arhova kazâsına tâbi' Sendi(?) nâm karyeyi basup gâret idüp kırk yedi nefer âdem alup gidüp ve nice kimesneleri katl ü mecrûh idüp ve sığırkların kırup küllî hasâret eylemişlerdür. Re'âyâ küllî ıztırâb üzre olup niceleri dahı; "Deryâda Abaza gemileri vardır." diyü ürkülük perâkende oldukların" bildürmeğin **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, ol cânibde olan kayıkları âlât ü yarağı ile ihzâr idüp dahı yarar âdemlerün koyup ve Batum beği ile haberleşüp vech ü münâsib görüldüğü üzre Abaza'nun haklarından gelmek bâbında envâ'-ı sa'y ü ikdâm eylesin ve ne vechile tedârük eyledüğün yazup bildüresin.

980 *Trabzon beyi ile haberleşilip köy basıp yağmalayan ve adam öldürüp, yaralayıp, esir eden Abaza tâifesinin haklarından gelinmesi ve Arhova sahillerinin il erleriyle korunması.*

Yazıldı.

Yabık Re'îs nâm zimmîye virildi. Fî 16 Rebî'u'l-evvel, sene: 979

Arhova kâdîsına hüküm ki:

Südde-i Sa'âdetüm'e mektûb gönderüp; "()" bildürmişsin. İmdi; bu bâbda Trabzon Beği Ömer *dâme ızühûya* hükm-i hümayûnum yazılup [ol cânibde olan] kayıkları* ihzâr eyleyüp donadup ve âdemlerin koyup** Batum beği ile haberleşüp vech ü münâsib görüldüğü üzre ehl-i fesâdun haklarından gelmek emrüm olmışdur. **Buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, bu bâbda sen dahı mukayyed olup Trabzon'da olan kayıklara haber olunca il-eri cem'ıyyeti ile yalıları bekledüp dahı kayıklara haber idüp getürdüp münâsib

olduğı üzre ehl-i fesâdun haklarından gelmek bâbında hüsn-i mu'âvenet ü muzâheret eyleyesin.

ما يـا يـا يـا

* Metinde - şeklidir.

هو نو ب

** Metinde . şeklidir.

981

Tirnova'da uzun yıllardan beri mahkeme kâtipliği görevinde bulunan Tur Ali'nin sahte huccet verdiği ve görevlileri ayartıp halka zulmettiği bildirildiğinden, teftiş edilmesi ve suçu sabit görülürse hapsedilip durumun arzedilmesi.

Yazıldı.

Mahmûd Paşa'ya virildi.

Tirnovi kâdîsına hüküm ki:

Hâlâ Vezîrüm Mahmûd Paşa *edâma'llâhü te'âlâ iclâlehü* Südde-i Sa'âdetüm'e mektûb gönderüp; "nefs-i Tirnovi'de kâtib olan Tur Alî demekle ma'rûf kimesne yiğirmi yıl mikdârı zamândan berü mahkemede kâtib olup koyun hakcılarun ve harâccılarun yanları[n]a varup ıdlâl eyleyüp re'âyâyâ küllî zulm ü te'addî eyleyüp kendü yanından birer defter yazup anunla amel eyleyüp telbîs huccetler yazup kuzât yanlarına varup ıdlâl eyleyüp umûr-ı şer'ıyye anun sebebi ile muhtell olup re'âyâ her vechile müteşekkî oldukların şehrin a'yanından nice imâm ü hatîbler haber virdüklerin" bildürmeğın **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, mezbûr[1] ihzâr eyleyüp da'vâ-yı hakk eyleyenler ile berâber idüp bir def'a şer'le faslolmayup on beş yıl terkolmayan husûsları ber-mûceb-i şer'-ı şerîf onat vechile hakk üzre teftiş eyleyüp göresin; kazıyye arzulunduğı gibi olup fî'l-vâkı' ol vechile te'addîsi olduğı sâbit olursa şer'le sübût bulan hukûkı ashâbına bî-kusûr alıvirdükden sonra ne makûle hukûk sâbit olup kime ne alıvirildiğın ve sâyir zulm ü te'addîlerin ve telbîs huccet yazduğı sâbit olursa mezbûrı habsidüp ahvâlin vukû'ı üzre arzeyelesin.

982

Dimetoka kazâsının bazı köylerinden, acemi oğlanı olup İstanbul'da Türk üzerinde iken kaçıp memleketlerine döndükleri ve daha sonra mürted oldukları bildirilen şahısların yakalanması ve Südde-i Saâdet'e getirilmek üzere Anadolu Ağası'na teslim olunması.

Yazıldı.

Muhzır ağaya virildi. Fî 15 Rebî'u'l-evvel, sene: 979

Dimetoka kâdîsına hüküm ki:

Dimetoka kazâsına tâbi' Toğancı nâm karyeden İbrâhîm ve Yûnus ve Mûsâ ve Saltuk(?) nâm karyeden Hasan ve Süleymân ve Firos nâm karyeden Murâd ve Habîb ve Sâyis nâm karyeden Karagöz ve Demürören nâm karyeden Mehmed ve Mustafâ ve Ardarosic(?) nâm karyeden İskender ve Alî ve Gökçebınar nâm karyeden Mustafâ nâm

kimesneler acemî-oğlanı cem' olup müslimân olup mahrûse-i İstanbul'a gelüp Türk üzerinde iken gaybet eyleyüp yırlı yirlerine varup mürtedd oldukları i'lâm olunmağın **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, mezbûrları yırlı yirlerinden ve akvâm u akribâsından teftîş ü tefahhus eyleyüp zuhûra getirüp dahı mezbûr[ları] Anadolu ağasına teslim eylesin ki, Südde-i Sa'âdetüm'e getüre. Husûs-ı mezbûr mühimdür; ihmâlden hazer eylesin.

983 ***Peçin'den Rodos'a gönderilmesi gereken buğdayın kılık yüzünden yeterli mahsul toplanamaması, eldeki buğdayın da sadece halka yetecek kadar olmasından dolayı gönderilmemesi yolundaki teklifin uygun görüldüğü.***

Yazıldı.

Sultân Süleymân mütevellîsine virildi. Fî 6 Rebî'u'l-evvel, sene: 979

Peçin kâdîsına hüküm ki:

Hâlâ mektûb gönderüp; "Bundan akdem; "Cezîre-i Rodos'a mümkün oldukça buğday göndermek" için emr-i şerîfüm gönderilmeğın kazâ-i mezbûrdan İstanbul kîlesiyle üç yüz kile buğday gönderilmek için hüküm getüren çavuş ile temessük alup sonra yüz on kile buğday tahsîl olunup gönderildi. Bâkîsi dahı tahsîl olunup gönderilmek üzerinde iken yağmur yağmayup ve olancasın çekirge ekletmeğın tahsîl olunup gönderilmesi mümkün değildir." diyü arzitedüğün ecilden **buyurdum ki:**

Göresin; re'âyânun tereke bâbında muzâyakaları olup kudretleri yoğise ferâgat idüp teklîf itdürmeyesin.

984 ***Birkaç zimmînin Cafer Çavuş'un mübaşereti ile bir kadıdan hüküm alıp Eflak halkına zulmettiği bildirildiğinden aynı durumun Boğdan halkının da başına gelmemesi için Boğdan voyvodasının, içinde kendisinin mübaşir tayin edilmediği hükümlere itibar etmeyerek bunları toplayıp Südde-i Saâdet'e göndermesi ve bu şekilde Boğdan halkına dışardan kimsenin müdahale ettirilmemesi. (bkz. hkm. 681.)***

Yazıldı.

Boğdan voyvodasına hüküm-i şerîf yazıla ki:

Hâliyâ Eflak voyvodası Dergâh-ı Mu'allâm'a mektûb gönderüp; "birkaç nefer zimmîler Ca'fer Çavuş mübaşereti ile hüküm îrâd idüp; "Boza(?) nâm karyede âdemimiz katlildiler." diyü da'vâ itmeğe mezkûr çavuş mezbûr voyvodaya varup Eflak re'âyâsını Tırnovi kazâsına alup gitmek murâd idinüp küllî ihânet ü te'addî eyleyüp âhır mezkûr voyvoda kendü yanından yigirmi beş bin akça virüp sulheyledüğün" bildürmüş. İmdi; zikrolunan hükümde Eflak re'âyâsı zikrolunmayup itlâk üzre yazılmağın mezkûrlar varup Eflak re'âyâsına dahleyledikleri ecilden bu husûsa mürâsele viren kâdî azlolunup ve hüküm ihrâc iden zimmîler dahı Südde-i Sa'âdetüm'de bulunmağın hılâf-ı şer'-ı kavîm mezkûr

voyvodadan aldıkları akça âdemine hükmolunup alıvrılüp ve min-ba'd Eflak voyvodasına hüküm yazıldukda mâdâm ki, Eflak re'âyâsı idüğü hükümde kaydolunmayup kendü dahı mübâşir yazılmış olmaya, ol asıl hükmi alup der-kîse idüp mühürleyüp Südde-i Sa'âdetüm'e göndermek fermân olunmuşdur. **Buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, bu bâbda sen dahı mukayyed olup ol cânibe emr-i şerîf vardukda mâdâm ki, Boğdan re'âyâsı idüğü hükümde kaydolunmayup ve sen mübâşir yazılmış olmayasın, ol asıl hükümleri alup der-kîse idüp ve mühürleyüp Südde-i Sa'âdetüm'e gönderesin ve min-ba'd Boğdan re'âyâsına emr-i şerîfüme mugâyir hâricden kimesneyi dahlitdurmeyesin.

985

Edirne'de yapılmakta olan câmi inşaatı ile ilgili gönderilen bilgilerin Südde-i Saâdet'e ulaştığı; gerek câminin inşasında, gerekse çalışanların haklarının muhafaza edilmesi vs. hususlarda gereken gayretin gösterilmesi.

Yazıldı.

Mi'mârbaşına hüküm ki:

Südde-i Sa'âdetüm'e mektûb gönderüp; "mahrûse-i Edirne'de binâ olunmak emrüm olan câmi'-ı şerîf binâsı ahvâlin ve bennâ vü neccâr u ırgad ve ne mertebeye irişdüğün" bildürmişsin. Ol bâbda her ne dimiş isen ma'lûm oldu. **Buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, bu bâbda tamâm mukayyed olup eger binânun itmâm ü [i]stihkâmında ve eger bennâ vü ırgad ve sâyir hademenün bi't-tamâm ücretleri virilüp kimesne[ye] gadr u te'addî olunmamakda ve eger sâyir husûslarda gereği gibi mücidd ü sa'î olup bezl-i maktûr eylesin.

986

Kandıra'da suhte tâifesinin köy basıp adam öldürdüğü ve halka zarar verdiği bildirildiğinden, bunların Sol-ulufeciler Ağası Ramazan'ın emrindeki kuvvetlerle ve il erleriyle haklarından gelinmesi.

Yazıldı.

Ramazân Ağ'a'ya virildi. Fî 8 Rebî'u'l-evvel, sene: 979

Sol-Ulûfecilerüm Ağası Ramazân Ağ'a'ya hüküm ki:

Kandırî Kâdîsı Mevlânâ Mehmed *zîde fazlühû* Südde-i Sa'âdetüm'e mektûb gönderüp; "Kazâ-i mezbûra tâbi' olan yirlerde(?) sûhte tâyifesi zâhir olup ehl-i kurâdan nice müslimânların cebr ile evlerine girüp oğulların çeküp ve ba'zı kimesnelerin yollarına inüp esbâbların alup muhâlefet idenleri katlidüp hâlâ bir mertebeye gelmişlerdür ki, ekser halk maslahatların görmek için taşra çıkmğa kâdir değillerdür. Bu sebebdan kazâ-i mezbûrdan ihrâcı fermân olunan odun ve hâssa kadirga kerestesine sarfolunacak mâl-ı mîrînün hıfzında tamâm muzâyaka olduğın şöyle ki; haklarından gelinmeye, memlekete ihtilâl virdüklerin" bildürmeğün zikrolunan ehl-i fesâdı elegetürmek için yoldaşlarından yüz nefer yarar

kimesne yat u yarakları ile alup bi'z-zât üzerlerine varup elegetürmek emridüp **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, aslâ te'hîr eylemeyüp ulûfeciler bölüğinden yüz nefer yarar kimesneyi yat u yarakları ile mükemmel ü müretteb yazup dahı her kande olurlarsa bi'z-zât üzerlerine varup ol mikdâr âdem kifâyet eylemez ise il-eri mu'âveneti ile hüsn-i tedârûkle zikrolunan ehl-i fesâdı ve sûhte tâyifesiyle bile gezüp fesâd ü şenâ'at eyleyen levendi tettebbu' u tecessüs eyleyüp elegetürüp anun gibi elvirmeyüp muhârebe vü mukâteleye mübâşeret iderlerse demleri hederdür. Muhârebe ile elegetürmeğe sa'yeyleyüp dahı elegelen ehl-i fesâdun ahvâlin toprak kâdîsı ma'rifeti ile husamâ muvâcehesinde onat vechile hakk üzre teftîş eyleyüp göresin; arzolunduğı üzre cem'ıyyet ile gezüp cebr ile oğlan çeküp ve ev basup yollara inüp fesâd ü şenâ'at eyledükleri sâbit olanların üzerlerine şer'le sübût olan [hukûkı] ashâbına bî-kusûr alıvirdükden sonra mecâl virmeyüp mahallinde şer'le lâzım geleni icrâ itdürüp ol cevânibi şerr u şûrlarından tathîr ü pâk eylesin, fevteylemeyesin. Anun gibi ehl-i fesâd ü şenâ'atden gaybet idenleri akvâm u akribâ ve sâbit olan yatak u turaklarına ve bi'l-cümle şer'le buldurması lâzım olanlara buldurup getürdüp şer'le fesâdı sâbit olanları haklarından gelesin; kimesneyi celb ü ahz olunmakdan hazer idesin.

987 *Venedik'te bulunan Osmanlı tâcirlerinin Dubrovnik'e salimen ulaştıklarına dair haber geldiği takdirde Halep'teki Venedik baylosunun gitmesine izin verilip verilmemesi hususunda, o zaman gönderilecek emre göre hareket edilmesi.*

Yazıldı.

Halep defterdârına hüküm ki:

Südde-i Sa'âdetüm'e mektûb gönderüp; "Emr-i şerîf vârid olup; "Memâlik-i Mahrûse tâcirlerinden Venedik'de olanları anlar sağ u sâlim esbâblarıyla Dubrovnik'e ulaşturdıkları tamâm ma'lûm oldukda siz dahı anda olan Venedik tâcirlerine icâzet viresiz." diyü fermân olunmağın Memâlik-i Mahrûse tâcirleri Dubrovnik'[d]e olduğu ma'lûm olmadığı takdirce bayloslarına gitmeğe icâzet var mıdır, yok mıdır?" diyü bildürmüşsin. Memâlik-i Mahrûse tâcirleri geldüklerinde ol bâbda sana dahı hükm-i şerîfüm gönderilür. **Buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, anun gibi Memâlik-i Mahrûsem tâcirleri gelüp sana ol bâbda hükm-i hümayûnum gönderildükde mücebi ile amel eylesin.

988 *Silistre beyinin voyvodalarının, mîrîye ait mal ve esirleri ganimet diye kendilerine aldıkları bildirildiğinden, alınan mal ve esirlerin tahsil edilip gönderilmesi; aksi takdirde bunların Silistre beyinin zimmetine bakâya kaydolunacağı.*

Yazıldı.

Pîrî Çavuş'a virildi. Fî 8 Rebî'u'l-evvel, sene: 979

Silistre beğine hüküm ki:

Bundan akdem Mora beği iken ba'zı ümenâ [vü] mültezimîn tahvîlinde mîrîye âyid olacak emvâli ve harbî küffâr gemilerinden mîrî için alınan esîrleri; "Ganîmet kısmıdır." diyü voyvodaların alup kabzeyledüğü i'lâm olunmağın mîrîye âyid olan mâldan ne mikdâr mâl alup kabzolunmuş ise tahsîli için Mâliyye cânibinden hükm-i hümayûnum yazılup Südde-i Sa'âdetüm çavuşlarından Pîrî Çavuş ile sana irsâl olunmuşdur. **Buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, Mâliyye tarafından gönderilen hükm-i hümayûnum mûcebince voyvodaların mîrîye âyid olan emvâlden ve esîrden ne mikdâr mâl ü esîr almışlar ise tahsîl itdürüp mezbûr çavuşumla irsâl eylesin. Şöyle ki; virilmezse üzerine bâkî çekilir. Vekilün gönderesin ki, mahallinde şer'le teftîş olunup bertaraf ola.

989

Darendede'deki güherçile kârhanesinin iptali için ehl-i fesadla işbirliği yaptığı bildirilen Tokat Nâzırı Molla Ali'nin menedilmesi.

Yazıldı.

Arz getüren Seydî Alî'ye virildi. Fî 15 Rebî'

Divriği beğine ve Derende kâdîsına hüküm ki:

Güherçile Nâzırı Alî Çavuş Südde-i Sa'âdetüm'e mektûb gönderüp; "Derende kazâsında sâbıkâ Tokat Nâzırı olan Monlâ Alî ba'zı ehl-i fesâd tahrîki ile ma'mûl olan hâssa güherçile kâr-hânesinin ibtâlîne sa'yidüp emîn ve sâyir mübâşirler nizâ'dan* hâlî olmaduğın" bildürmeğın **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, bu husûsı göresiz; fi'l-vâkı' mezbûr ol vechile güherçile kâr-hânesinin ibtâlîne sa'yeyleyüp güherçile emînlerin ve mübâşirleri ile nizâ' iderse men'idüp mîrî güherçile kâr-hânesine kimesne[ye] nizâ' itdürmeyesiz; eslemesiz yazup bildüresiz.

* Metinde şeklindedir.

990

Malatya'daki güherçile kârhanesinin iptali için bazı şahısların faaliyette bulundukları bildirildiğinden, kimsenin buraya müdahale etmesine izin verilmemesi ve hisar erleri ile muhafaza edilmesi; emre rağmen müdahalede ısrar edenlerin bildirilmesi.

Yazıldı.

Bu dahu ona virildi. Fî 15 Rebî'u'l-evvel, sene: 979

Malâtıyye beğine ve kâdîlarına ve dizdârlarına hüküm ki:

Güherçile Nâzırı Alî Çavuş Südde-i Sa'âdetüm'e mektûb gönderüp; "Malâtıyye'de olan güherçile kâr-hânesinde küllî toprak olup ammâ; ba'zı kimesneler ibtâlîne sa'yeylediklerin ve kifâyet mikdârı hisâr-erleri lâzım idüğün" bildürmeğın **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, sen ki sancakbeği ve siz ki kâdîlarsız, güherçile kâr-hânesinün ibtâlîne sa'yeyleyen eşirrâ ne makûle kimesnelerdür, aslı nedür, fi'l-vâkı' didüğünün vechi var mıdır? Şöyle ki; arzulunduğı gibi ise ol asıl kimesneleri men' idüp min-ba'd güherçile kâr-hânesine kimesneyi dahlitdürmeyesiz. Şöyle ki; inâd ü muhâlefet iderlerse ism ü resmleriyle yazup bildüresiz ki, haklarından geline ve siz ki dizdârsız, kifâyet mikdârı hisâr-eri ta'yîn eyleyüp nevbet ile kâr-hâneye istihdâm itdüresiz.

[Yev]mü'l-Cum'a, fî 21 Rebî'u'l-evvel, sene: 979

991

Müteveffâ Mustafa Paşa'nın Eskişehir ve Gebze'deki evkâfının önceki mütevellîsi olup yolsuzluk yaptığı gerekçesiyle buradan uzaklaştırılan Çırakçı Mustafa'nın tekrar vakfı ele geçirip vakfın gayesi dışında faaliyette bulunduğu ve çeşitli yolsuzluklar yaptığı bildirildiğinden, adı geçen ve diğer vakıf görevlilerinin yeniden teftiş olunup neticenin ayrıntılı olarak Südde-i Saâdet'e bildirilmesi.

Hüseyin Çavuş'a virildi. Fî 6 Rebî'u'l-evvel, sene: 979

Üsküdar kâdîsına ve Gekbovize Müderrisi Mevlânâ Mehmed'e hüküm ki:

Müteveffâ Mustafâ Paşa'nun Gekbovize'de ve Eskişehir'de vâkı' olan imâretleri mürtezikasî Rikâb-ı Hümâyûnum'a ruk'a sunup; "mezkûr imâretler evkâfına sâbıkâ mütevellî vü nâzır olan Çırâkçı Mustafâ'nun defe'âtle hıyâneti ve bel'ıyyât ü ketmiyyâtı zuhûr itmekle azlolunup ve nice dürlü şirret ü şekâveti zâhir olmağın; "Kasaba-i mezbûreden ihrâc u redd idüp min-ba'd anda mütemekkin itdürmeyesiz." diyü mukaddemâ emr-i şerîf virilmişken girü bir tarîkla kasaba-i mezbûreye gelüp ve imârete dahı nâzır olup ve vakfun muhâsebesi ve müfredât defterlerin hılâf-ı şart-ı vâkıf bir buçuk yıl mikdârı hıfzidüp mezkûr defterleri külliyyen hakkeyleyüp ve ba'zı yirlerine hâricden kalem katup vakfun mütevellîsine aslâ iltifât itmeyüp ve vakfun karyelerini kimin karındaşına ve kimin kendü hısmına virüp ve Dukagin kazâsına tâbî' olan vakfun karyelerini akribâsından Hüseyin nâm kimesneye virüp ve mezkûr Hüseyin dahı vakfun der-anbâr olan terekelerini küffâr-ı hâksâra bey' idüp mezbûr Hüseyin'ün salbine emr-i şerîf virilüp ve vakfun yüz elli binden ziyâde akçası gelüp vâsıl olmayup mezkûr Hüseyin gaybet idüp zarar-ı mâla merkûm Çırâkçı Mustafâ ve oğlı ve küyegüsi kefiller iken aslâ bir akça ve bir habbe vormeyüp ve kendünün dahı üzerinde yüz binden ziyâde akça zuhûr idüp ve imâretler dahı külliyyen kapanup iki yüz neferden ziyâde fukarânun nafakaları kesilüp ziyâde zulm ü hayf eyledüğü" tekrâr Südde-i Sa'âdetüm'e arzulundukda; "Min-ba'd mezbûr evkâf-ı mezbûreye dahlitdürmeyesiz." diyü fermân olunmışken; "Girü memnû' olmayup muttasıl mâl-ı vakfı ekl ü bel' idüp fukarâyı rencide itmekden hâlî değıldür; elinden âciz ü fer-mânde olduk." diyü ızhâr-ı tezallüm eylediler. İmdi; mukaddemâ emr-i şerîf [mûcebince] altı yıllık görilen muhâsebesinün mahtûm ü mumzâ defterleri mezkûr Çırâkçı Mustafâ'da olup mezbûr Mustafâ'dan mumzâ vü mühürlü üç defter taleb olundukda iki defter çıkarup birini inkâr idüp mezkûr iki defterün dahı ba'zı yirlerine hâricden kalem katılup ve ba'zı yirleri mahkûk

bulunmağın zikrolunan defterlere i'timâd olunmayup müfredât defterleri talep olundukda anlar dahı kezâlik mahkûk bulunduğınâ mukaddemâ siz huccet virmiş imişsiz. Hâliyâ ol huccetün mumzâ sûreti ile mezbûr Çırâkçı Mustafâ'nun kasaba-i mezbûreden reddine virilen emr-i şerîfün mumzâ sûretin mezkûrlar bile sunmağın bu husûslarun tekrâr teftîşi girü size tefvîz olunup **buyurdum ki:**

Vardukda, mezbûr Çırâkçı Mustafâ'yı ve sâyir bu bâbda huzûrı lâzım olanları buldurması lâzım olanlara buldurup getürdüp bir def'a şer'le muhâsebesi görölüp alâkası kat' olunan defterlerinden mâ'adâ müfredât defterlerin getürdüp müşebbeh ü meşkûk ve mübhem ü mahkûk olan mevâddı mezkûr imâretlerün ehl-i vazâyifi ve sâyir mürtezİKası mahzarlarında yirlü yirinden dikkat ü ihtimâmla hakk üzre teftîş idüp göresiz; arzolunduğı gibi ise mezbûr Çırâkçı Mustafâ'nun ve sâyir mübâşirünün zimmetlerinde mâl-ı vakıfdan ne mikdâr nesne sâbit ü zâhir olur ise müfredâtıyla defter idüp her birinün keyfiyyet-i hâllerin ve mâl-ı vakıfdan bel' u eklerin ve kasaba-i mezbûre ahâlîsi haklarında ne vechile şehâdet itdüklerin mufassal ü meşrûh yazup Südde-i Sa'âdetüm'e arzeyelesiz ki, zimmetlerinde sâbit ü zâhir olan mâl-ı vakf kendülerinden ve kefillerinden cem' u tahsîl itdürölüp alâkaları kat' olunup mezbûr Çırâkçı Mustafâ kasaba-i mezbûreden reddoluna. Bu husûs mahall-i ihtimâmdur; hiç bir cânibe meyl ü muhâbâ itmeyüp hılâf-ı vâkı' kazıyye arz olunmakdan hazer idesiz.

992 *bkz. hkm. 928.*

Yazıldı.

Budun beğlerbeğisine hüküm ki:

Mektûb gönderüp; "sâbıkâ Seçen Kal'ası fârislerinden evvelki ağaya tâbi' evvelki odada yevmî sekiz akça ulûfeye mutasarrıf olan Ahmed; "Uylağ-ı Şişken(?) Muhârebesi'nde yoldaşlık itdükde beş bin tokuz yüz toksan tokuz akça tûmâra hüküm virölüp emrin zâyî' itdüğün" bildürüp; "zâyî' sûretinde tekrâr emr-i şerîf" talep itdükde Südde-i Sa'âdetüm'de olan defterlere mürâca'at olunup göröldükde bir kimesne zâyî' sûretinde kaydından emir ihrâc itmiş bulunup ol emir ihrâc iden kimesne elegetürölmesin emridüp **buyurdum ki:**

Vardukda, ol kimesneyi elegetürüp ihrâc itdüğü hükmi alup der-kîse idüp mühürleyüp Dergâh-ı Mu'allâm'a gönderüp ve mezbûrı habsidüp ism ü resmi ile yazup arzidesin; andan sonra emrüm ne vechile sâdır olursa ana göre amel eyleyesin.

[Yev]mü's-Sebt, fi 21 Rebî'u'l-evvel, sene: 979

993 *Erdel voyvodasının Tımışvar'ın Marsa nâhiyesinde, Memâlik-i Mahrûse'ye tâbi iki köye müdahalede bulunmaması.*

Yazıldı.

Erdel voyvodasına hüküm ki:

Hâliyâ Tımişvar sancağında Marsa nâhiyesinde Hanesür(?) ve Mihonişte nâm karyeler defter-i cedîdde ve atıkda Memâlik-i Mahrûsem'den mukayyed iken senün cânibünden dahlolunduğı istimâ' olundu. İmdi; Memâlik-i Mahrûsem karyelerine senün tarafundan ahd ü emâna muhâlif dahlolunmağa sebep nedür? **Buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, defter-i atıkda Memâlik-i Mahmiyye-i Mahrûsem[e] kaydolunan karyelerine senün tarafundan ahd[e] muhâlif bir ferdin dahl ü ta'arruz itdürmeyesin.

994 *Delvine sancağındaki Neviçe Kalesi'nin ihtiyacı olan zahirenin Ergirikasrı ve Tepedelen kalelerinden karşılanması.*

Yazıldı.

Beğün mehterbaşısına virildi.

Ergirikasrı ve Depedelen kâdîlarına hüküm ki:

Delvine Beği Bâyezîd Beğ mektûb gönderüp; "Delvine sancağında Neviçe nâm kal'anun zahîre için darısı olmayup; "Depedelen ve Ergirikasrı Kal'aları'nda müstevfî zahîre vardır; () mahalde değillerdür." diyü zahîre için mezbûr kal'alardan kal'a-i mezbûra birer mikdâr daru virilmesin" arzylemiş. **Buyurdum ki:**

Depedelen ve Ergirikasrı Kal'aları'nda arzolunduğı üzre müstevfî zahîre var ise zikrolunan iki kal'adan bin kîle daru ihrâc idüp Kal'a-i Neviçe'ya ulaşıdurasız. İhmâl ü müsâheleden hazer eyleyesiz ki, deryâya karîb olan kılâ'un yarak u zehâyiri tedârüki mühimmâtındandır; ihmâlden hazer eyleyesiz ve ne mikdâr daru gönderdüğünü yazup bildüresiz.

995 *Görevi esnasında mîrî akçeyi zimmetine geçiren ve hâlen Barla'da bulunan sâbık İvraca Kadısı Muhyiddin ile kethüdâsı Mehmed'in teftiş olunup zimmetlerindeki mîrî akçenin tahsil edilmesi için yakalanıp İvraca kazâsına gönderilmeleri.*

Yazıldı.

Pîrî Çavuş'a virildi. Fî 9 Ra.

Barla kâdîsına hüküm ki:

Sâbıkâ İvraca Kâdîsı olan Kebâbcı dimekle ma'rûf Mevlânâ Muhyiddîn'ün zamân-ı kazâsında kürekci ihrâcî fermân olundukda her on beş hâneye bin sekizer yüz akça hısâbı üzre üç bin hânedan üç yüz altmış bin mikdârı akça alup Hızâne-i Âmire'ye her hânedan bin yüz altışar akça hısâbı üzre bin üç yüz hâne akçasın teslîm idüp iki yüz altmış bin akça mikdârı bel'ıyyâtı olmağın ol zamândan gaybet eyleyüp ve kethudâsı Mehmed'ün dahı re'âyâya küllî te'addîsı olup küllî mâl eklitdügü i'lâm olunup hâlâ taht-ı kazânda kendü çiftliğinde mütemekkin olduğı istimâ' olunmağın mûmâ-ileyh ile mezkûr kethudâsı kazâ-i mezbûra gönderilüp yirlü yirinden teftiş olunmaların emridüp **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, mûmâ-ileyh kâdî ile mezkûr kethudâsı Mehmed'i müşârun-ileyh çavuşumla koşup kazâ-i mezbûra irsâl eylesin [ki,] yirlü yirinden teftîş olunup ekl ü bel' eyleyüp zimmetlerinde bâkî kalan mâl tahsîl olunup Hızâne-i Âmirem'e teslîm oluna.

996 *Müslüman olduktan sonra irtidad eden ve Yanbolu'nun Leskendire(?) köyünde bulunduğu bildirilen acemi oğlanı Bato'nun yakalanıp teftîş edilmesi ve irtidad ettiği sabit olursa hapsedilip durumun arz edilmesi.*

Yazıldı.

Muhzır ağaya virildi. Fî 29 Safer, sene: 979

Yanbolı kâdîsına hüküm ki:

Kazâ-i mezbûra tâbi' Leskendire(?) nâm karyede sâkin Bato nâm zimmî bundan akdem acemî-oğlanı olup müslimân olup dört yıl Türk üzerinde bir üç yıl mikdârı türbede hîdmet eylemiş iken hâşâ mürtedd olup karye-i mezbûrede evlenüp oğlu ve kızı olduğu i'lâm olunmağın **buyurdum ki:**

Dergâh-ı Mu'allâm çavuşlarından Kâsım Çavuş vardukda, bu bâbda elinde olan fetvâsına nazar idüp dahı mezbûrı elegetürüp ahvâlin ber-mûceb-i şer'-ı şerîf onat vechile teftîş eyleyüp göresin; kazıyye arz olunduğu gibi ise –ki, şer'le sâbit oluna– mezbûrı habseyleyüp ahvâlin vukû'ı üzre yazup arzeyleyesin.

997 *Kerkük'te hâssa-i hümayûna ait Kızılark köyünün mahsulâtından Haşim Çavuş'un zimmetinde ne kadar mîrî mal zuhûr ederse kendisinden tahsil edilmesi.*

Yazıldı.

Bağdâd beğlerbeğisiniin kethudâsına virildi. Fî 2 Rebî'u'l-evvel, sene: 979

Şehrîzol beğlerbeğisine hüküm ki:

Bağdâd Beğlerbeğisi Murâd dâme ikbâlühû Südde-i Sa'âdetüm'e mektûb gönderüp; "Kerkük nâhiyesinde bin beş yüz akça yazar Sarukamış nâm mezra'anun mâlikânesei defterde hâssa-i hümayûnuma yazılup ve Kızılark nâm mezra'a altı bin akçaya Abbâs Kethudâ nâm kimesne tasarrufında mukayyed olup hâlâ oğlu Hâşim Çavuş nâm kimesnenün tasarrufındadır. Mîrî için alınmağa Bâcvân* [Beği] Mehmed dâme izzühû zikrolunan mezra'aların teftîşi için Diyârbekir Beğlerbeğisi Hüseyin dâme ikbâlühûya hüküm virilüp müşârun-ileyh mezbûr Hâşim'i getürdüp sü'âl eyledükde; "Kızılark'un suyunı Koşnan ve Arabkendi-i Ulyâ vü Süflâ karyeleri içer ve mesfûr kurâdan vilâyet defteri mûcebince mâlikânesin almışam ve mezbûr Kızılark'un dîvânîsinden bir akça almadum; almış olursam girü edâ ideyüm. Mezbûr Sarukamış mülküm değildir ve ta'allukum yokdur." diyü cevâb virdüğü sicill olup Bâcvân* beği zikrolan sicilli Dîvân-ı Bağdâd'da ibraz eyleyüp husûs-ı kazıyye tahkîk eylemek için mezbûr Hâşim Çavuş'a defe'ât ile mekâtib ü çavuş gönderilüp Dîvân-ı Bağdâd'da inâd ü muhâlefet idüp gelmeyüp ve sana dahı mezkûrı göndermek için mektûb gönderüp henüz irsâl olunmaduğın" bildürmeğın **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, mezbûr Hâşim'i getürdüp dahı mîrîye âyid olan mahsûlden ne mikdâr mâl alup kabzeylemiş ise cümlesin tahsîl itdürüp irsâl eylesin veyâhûd mezbûr çavuşı

mahall-i hâdiseye gönderesin ki, hükm-i sâbıkum mücebince ahvâli görölüp bertaraf ola ve ne vechile tedârük eyledüğün yazup bildüresin.

* Metinde **باجرای** şeklindedir.

998 *bkz. hkm. 997.*

*Yazıldı.
Kethudâsına virildi.*

Bağdâd beğlerbeğisine ve defterdârına hüküm ki:

Südde-i Sa'âdetüm'e mektûb gönderüp; "()" bildürmişsiz. İmdi; Şehrizol beğlerbeğisine hüküm yazılup mezbûr Hâşim'ün zimmetinde olan mâl-ı mîrîyi bî-kusûr tahsîl eyleyüp göndermek veyâhûd mezbûr çavuşı irsâl eylemek emrüm olmuştur.

Buyurdum ki:

Vusûl buldukda, bu bâbda müşârun-ileyhle haberleşüp dahı mezbûrun zimmetinde sübût u zuhûr bulan mâl emrüm üzre cem' u tahsîl idüp gönderüp yohsa müşârun-ileyhi irsâl ider münâsib olan ne ise emrüm mücebince amel idüp emvâl-i mîrî cem' u tahsîl eylemek bâbında envâ'-ı sa'y ü ikdâm eyleyesiz.

999 *Kıbrıs'ta bulunan Niğde Beyi'nin Kethüdası İdris'in zimmetindeki mîrî malın tahsil edilerek gönderilmesi.*

Yazıldı.

Vezîr Mustafâ Paşa'ya hüküm ki:

Hâlâ sol-ulûfecilerümünden Otuzsekizinci Bölük'de yevmî on bir akça ulûfeye mutasarrıf olup Niğde Beği'nün Kethudâsı olan İdrîs'ün Akçahısâr Hazînesi'nden zimmetinde 73.291 akça bâkî olup edâ eylemedin anda cezîre-i Kıbrıs'da olduğın i'lâm olunmağın **buyurdum ki:**

Mezbûrî ihzâr eyleyüp zimmetinde olan mâlî taleb eyleyüp gönderesin. Şöyle ki; muhâlefet eyleye, mezbûrî Südde-i Sa'âdetüm'e gönderesin ki, zimmetinde olan mâl alına.

1000 *Mısır'daki mukâtaaların çok miktarda bakâyâları olup tahsil edilememesinden dolayı Hazine zarar gördüğünden bakâyânın mümkün olduğunca tahsil edilmesi ve Mısır hazinesinin zamanında gönderilmesi için gereken gayretin gösterilmesi; ayrıca mukâtaaların müflislere verilmeyip varlıklı kimselere verilmesi.*

Yazıldı.

Vezîr Sinân Paşa'ya ve nâzırul-emvâle hüküm ki:

Hâlâ diyâr-ı Mısır'da vâkı' olan mukâta'ât nice bakâyâ olup cem' u tahsîl olunmayup ve vâkı' olan mukâta'ât ekser müflise düşürilüp ol sebeb ile mîr[î]ye küllî kesr ü noksân müterettib olduğu i'lâm olunmağın **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, bu bâbda bi'z-zât mukayyed olup Mısır'a müte'allik vâkı' olan eger mukâta'âtta ve eger gayride her nirede emvâl-i mîrîden ne mikdâr bâkî mâl var ise cem' u tahsîline sa'y ü ikdâm eyleyüp mümkün olduğu üzre aslâ kimesnede bâkî komayup ve mukâta'âtı müflislere vermeyüp kudretlü ve kuvvetlü mâldâr kimesnelere yarar kefillerile virüp emvâl-i mîrî zâyî' olacak yirlere vermeyüp emvâl-i mîrînün teksîr ü tevîfîrî bâbında envâ'-ı mesâ'î-i cemîlenüz vücûda getürüp Âsitâne-i Sa'âdetüm'e gönderilecek hazîneyi vakti ile irsâl eylemekde sa'y ü ihtimâm eyleyesiz.

[Yev]mü's-Sebt, fî 23 Şevvâl, sene: 979

1001

Kıbrıs'a gitmek için İstanbul'dan hareket eden Sığla Beyi Recep Bey'in, cenkçi olarak kendi sancağından kadırgasına yeterli miktarda sipahi alması yolundaki teklifinin uygun görüldüğü.

Bâzergân Mahmûd Çelebî'ye virildi. Fî 24 Şevvâl, sene: 979

Sığla Beği Receb Beğ'e hüküm ki:

Mektûb gönderüp; "Kıbrıs'a gitmek için İstanbul'dan müteveccih olduğunda kadırgana ancak otuz nefer âlâtçı ve dört nefer topçı virilüp ammâ; aslâ cengci olmayup ve hâlâ Rodos Beği Kaya dâme izzühû ile deryâda bile olup sancağının sipâhîlerinden bir mikdâr cengci lâzım olduğın" bildürmişsin. İmdi; sancağının sipâhîlerinden kifâyet mikdârı cengci almak emridüp **buyurdum ki:**

Tevakkuf itmeyüp âdemün gönderüp sancağının sipâhîlerinden mu'accelen kifâyet [mikdârı] sipâhîleri cengci için kadırgana alup leyl ü nehârda basîret üzre olup bâb-ı muhafazada dakîka fevtitmeyesin.

1002

Kadırgalar için Kandıra kazâsından bin adet kaluça küreği kestirilerek İznikmid İskeleyi'ne indirilmesi; bu hususta kendilerine emir gönderilen kadıların da Kandıra kadısına yardımcı olmaları.

Bu dört kıt'a ahkâm-ı şerîfe kapudân paşanın kethudâsına virildi. Fî 23 Şevvâl

Kandırı kâdîsına ve mu'âvenet için hükm-i şerîfüm virilen kâdîlara hüküm ki:

Hâliyâ kadırgalar için Kandırı kazâsından bin adet kaluça küreği kesdürilüp İznikmid İskeleyi'ne indürilmesin emridüp **buyurdum ki:**

Vardukda, te'hîr itmeyüp bi'z-zât bu husûsa mukayyed olup kadîmden kürek kesegelen karyeler halkına emrüm üzre Kandırı kazâsından bin kaluça küreği kesdürdüp mezbûr iskeleye indürdesin ve siz ki kâdîlarsız, mukaddemâ gönderilen ahkâm-ı şerîfe mücebince Kandırı kâdîsına mu'âvenet eyleyüp mukaddemâ gemiler için kesdürilmesi fermân olunan keresteden bâkî kalmış ise anı dahı mezbûr iskeleye indürdüp hâzır u müheyâ eyleyesiz.

1003 *Kaptan paşa tarafından, görev yerine gidecek olan Cezâyir-i Garb Beylerbeyi Ahmed Bey'e altı adet kadirga tahsis edilmesi ve Cezâyir-i Garb'dan gelen iki reisin de refakatçi olarak gönderilmesi; ancak reislerin Tunus'a kadar gidip oraların durumu hakkında bilgi topladıktan sonra geri dönmeleri.*

Bu dahı.

Kapudân paşaya hüküm ki:

Cezâyir-i Garb Beğlerbeğisi Ahmed dâme ikbâlühû Cezâyir-i Garb'a altı kıt'a kadirga ile gitmek emrüm olup ve vilâyet-i Cezâyir-i Garb'un ahvâli ma'lûm olmak lâzim ü mühimm olmağın **buyurdum ki:**

Vardukda, emrüm üzre mûmâ-ileyhe Cezâyir'e gitmek için altı kıt'a kadirga ta'yîn eyleyüp ve senünle Cezâyir-i Garb'dan bile gelen re'îslerden Kara Hasan ve Kaloriz Hasan dimekle ma'rûf re'îsleri iki kalite ile mûmâ-ileyhe koşup muhkem tenbîh eyleyesin ki, müşârun-ileyh Tunus'a değin ma'an varup andan öte gitmeyüp ol vilâyetün cemî' ahvâline vâkıf u muttali' olduklarından sonra ber-vech-i isti'câl berü cânibe avdet idüp sahîh haber getüreler.

1004 *Cezâyir-i Garb beylerbeyine, görev yerine gidebilmesi için altı adet kadirga tahsis edildiği ve iki reis ile iki kalitenin de refakatçi olarak görevlendirildiği.*

Bu dahı.

Cezâyir-i Garb beğlerbeğisine hüküm ki:

Altı kıt'a kadirga ile Cezâyir-i Garb'a gitmek emridüp ol bâbda Cezâyir Beğlerbeğisi Kapudânım Kılıç Alî dâme ikbâlühûya dahı emr-i hümâyûnum irsâl olunmuşdur. **Buyurdum ki:**

Vardukda, müşârun-ileyh ta'yîn itdüğü altı kıt'a kadirgaları alup dahı inâyet-i Hakk'a tevekkül idüp ol cânibe müteveccih olasın. Ol cânibün ahvâli ma'lûm olmak için ve Kara Hasan ve Kaloriz Hasan dimekle ma'rûf re'îsler iki kıt'a kalite ile sana koşlup bile gönderilmişdür. Tunus'a değin senünle bile varup andan öte alup gitmeyesin.

1005

Sakız adası yakınlarında batan düşman gemisinden ele geçirilen ve Sakız'da tutulan esirlerin Südde-i Saâdet'e gönderilmesi.

Bu dahi.

Sakız Beği Mahmûd'a hüküm ki:

Cezâyir Beğlerbeğisi Kapudânım Kılıç Alî *dâme ikbâlihû* Südde-i Sa'âdetüm'e mektûb gönderüp; "mukaddemâ Sakız cezâresinde helâk olan kâfir kalitesinden sekiz nefer kâfir bi'l-fi'l senün zabtunda olduğın" bildürmeğın yarar âdemlere koşup Südde-i Sa'âdetüm'e gönderilmesin emridüp **buyurdum ki:**

Vardukda, te'hîr itmeyüp ol sekiz nefer kâfiri emrüm üzre yarar kimesneler ile Südde-i Sa'âdetüm'e gönderesin; yolda gelürken gaybet itdürmekden hazer idesin.

[Yev]mü'l-Ahad, fî 24 Şevvâl, sene: 979

1006

İnebahtı beyinin kendi sancağının sipahi ve zaûmleri ile Köstendil sancağından kendi emrine verilen kuvvetlerle düşmanın muhtemel saldırılarına karşı hazırlıklı bulunması ve gerektiğinde kullanılmak üzere, sancağındaki kefere tâifesinin silahlarını toplatıp o bölgedeki kalelere koyması; ayrıca daha önce donatılması emrolunan gemilerin durumu hakkında da bilgi vermesi.

Çankal-zâde Mustafâ Çavuş'a virildi. Fî 29 L.

İnebahtı beğine hüküm ki:

Bundan akdem Köstendil beğine emr-i şerîfüm gönderilüp; "ol tarafların muhâfazası içün Köstendil'ün nısf sipâhîleri ile alaybeğisi varmak" emrüm olduğı sana bi'd-defe'ât i'lâm olunmuş idi. İmdi; mezbûr alaybeği ile sipâhîler ile ol cânibe varduklarında sancağunda hıfz u hırâseti lâzım olan yirlere ta'yîn idüp dahi hüsn-i ittifâk ile muhâfazada olmanız emridüp **buyurdum ki:**

() vusûl buldukda, mezbûr alaybeğiyle ve bile varan sipâhîler ile ve sancağunda olan zü'amâ vü erbâb-ı tîmâr ve sâyir neferât u asker ile hüsn-i ittifâkla yek-dil ü yek-cihet olup vech ü münâsib gördüğünüz mahalde cem'ıyyet idüp dahi gicede ve gündüzde a'dâdan nev'an zarar irişecek mevâzî'a nâzır olup ve yarar gözciler ve âdemler koyup anun gibi a'dâ-yı dîn bir mahalle zarar kasdına geldiğın haber alduğunuzda bî-tevakkuf varup irişüp bi-mâyetillâhi te'âlâ def' u ref'leri bâbında ihtimâm idüp bezl-i maktûr idesin ve sancağunda olan kefere tâyifesinde anun gibi tüfenk ve sâyir âlât-ı harb ü kıtâlden var ise bî-tevakkuf ellerinden alup ol cânibde olan kılâ'un cebe-hânelerinde hıfz idürüp vakt-i hâcetde isti'mâl itdüresin ve ne makûle yaraklar alınıp kimlerden alındüğın sıhhati ile defter idüp bir defterin anda kal'a dizdârına virüp ve bir defteri sûretin Dergâh-ı Mu'allâm'a gönderesin ve bundan akdem donadılması fermân olunan gemilerin ahvâli neye müncerr olmuşdur; henüz donadılmamış ise emr-i sâbıkum üzre mu'accelen donadup hâzır idesin ve ne vechile donadup ihzâr itdüğünü yazup arzidesin.

1007

Köstendil alaybeyinin Köstendil'in bir kısım sipahileriyle, İnebahtı civarında düşmanın saldırması muhtemel yerlerin muhafazasında bulunmak üzere İnebahtı beyi ile birlikte hareket etmesi.

Mehmed Çavuş'a virildi. Fî 9 Zi'l-ka'de, sene: 979

Köstendil sancağının alaybeğisine hüküm ki:

Bundan akdem sana bi'd-defe'ât ahkâm irsâl olunup; "Köstendil'ün nısf sipâhîleriyle İnebahtı câniblerine varup dahı eger Boğaz Hısârları'dur ve eger Ayamavra cânibleridür ve bi'l-cümle ol câniblerde a'dâ-yı hâksâr dahl ü ta'arruz idecek mahallerde varup mu'âvenet itmekde dakîka fevtitdürmeysin." diyü emrüm olmış idi. Ol emrüm mukarrerdür.

Buyurdum ki:

Vusûl buldukda, sâbıkâ irsâl olunan evâmir-i sa'âdet-makrûnum üzre amel idüp İnebahtı beğiyle yek-dil ü yek-cihet olup dahı mu'âveneti lâzım olur mahallere nâzır u hâzır olup anun gibi varmak iktizâ eyledükde her nice iktizâ ider ise ale'l-isti'câl mu'âvenet eylesin ve İnebahtı câniblerine ne târîhda varup vusûl bulduğun ve ne mikdâr sipâhî ile varduğun mufassal ü meşrûh arzeyesin.

1008

Şam'da yeniçeri gediğine mutasarrıf oldukları halde mal kuvveti ile hizmete gütmedikleri bildirilen yerli Tat tâifesi ve Araplar'ın gediklerinin yarar Rum yiğitlerine verilmesi ve defterlerinin Südde-i Saâdet'e gönderilmesi.

Şâm beğlerbeğisine ve Şâm yeniçerileri ağasına hüküm ki:

Hâlâ Şâm'da olan Arabdan ve yirlü Tatlardan nice kimesneler yeniçeri gedüğine mutasarrıf olup hıdmet vâkı' oldukda hıdmete varmayup mâl kuvveti ile kalup meccânen gedük tasarruf eyledükleri i'lâm olunmağın **buyurdum ki:**

Vardukda, bi'z-zât mukayyed olup anun gibi yeniçeri tâyifesi arasında yirlü Tat ve evlâd-ı Arabdan ne kadar kimesneler varsa ref' eyleyüp dahı yirlerine Rûm yiğitlerinden yarar kimesneleri yazup defter eyleyüp defterin Südde-i Sa'âdetüm'e gönderüp mezkûrları yeniçerinün hıdmetine istihdâm itdüresiz.

1009

Tırhala beyinin, düşmanın saldırması durumunda Mora taraflarından gelebilecek herhangi bir yardım talebine karşı hazır bulunması; Golos taraflarına yapılabilecek bir saldırıya karşı gerekirse o bölgeye de adamlar koyması; ayrıca kefare tâifesinde ve manastırlarda olan silahlarla atları toplayıp o bölgedeki kalelere dağıtması.

Yazıldı.

Çankal-zâde Mustafâ Çavuş'a virildi. Fî 29 L.

Tırhala beğine hüküm ki:

Sâbıkâ sana hükm-i şerîfüm gönderilüp; "Mora câniblerine göz kulak tutup anun gibi a'dâ-yı bî-dîn bir mahalle zarar kasdın iderse mu'accelen sen dahı varup irişüp def' u ref'leri bâbında bezl-i makdûr idesin." diyü emrüm olmuş iken mektûbun gelüp; "Golos câniblerinde küffâr-ı hâksâr gemileri görünmeğin kâdîlar "Ol tarafa varman." bâbında mektûb gönderdiklerin ve varduğunda gemilerden eser zâhir olmaduğın" bildürmişsin. İmdi; Mora câniblerine nâzır olman emridüp **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, gice vü gündüz bir ân gâfil olmayup eger Mora cânibi[ne]dür ve eger ol etrâfudur; dâyimâ hâzır u nâzır olup ve âdemlerün ve sipâhîlerün ile müretteb ü mükemmel düşmen yarağıyla hâzır olup anun gibi eger Mora'ya ve eger sancağuna karîb gayrı yire küffâr-ı hâksâr zarar kasdın iderse bî-tevakkuf irişüp inâyet-i Hakk'la def' u ref'leri bâbında bezl-i makdûr idüp ve anda vâkıf olduğun ahbâr-ı sahîhayı eger Südde-i Sa'âdetüm'e ve eger ol cânibde olan Vezîrüm Hüseyin Paşa *dâme ikbâlühûya* i'lâmdan hâlî olmayasın ve lâzım ise Golos câniblerinde il-eriyle yarar âdemlerün koyviresin. Mora câniblerine nâzır olmakdan hâlî olmayasın ve keferetâyifesinde ve ba'zı manastırlarda tüfenk ve sâyir âlât-ı harb varımış; mecâl itmeyüp cümlesin ellerinden alup ol semtde olan kal'alara teslim eylesin. Ne mikdâr nesne teslim olunursa aynı ile defteri mühürleyüp Südde-i Sa'âdetüm'e gönderesin ve keferede yarar atlar dahı bulunurımış; anları dahı ellerinden alup arzeyelesin.

1010

Haslar kazâsında, hâssa çayırları yakınlarındaki değirmenlerin çayırlara zarar vermelerinin engellenmesi.

Yazıldı.

Korıcılardan İshâk'a virildi. Fî 24 Şevvâl

Hâslar kâdîsına hüküm ki:

Taht-ı kazânda () nâm mahalde olan hâssa çayırlarum kurbinde olan değirmenlerün çayırlara zarar-ı şer'îsi olduğu i'lâm olundu. Ol husûsun görülmesi lâzım olmağın **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, bi'z-zât ol çayırlarun ve değirmenlerün üzerine varup sahîh zarar-ı şer'îsi var mıdır, nicedür? Olduğı takdîrce zarar-ı şer'îsinün def'ı ne vechile mümkün [ise] def' idüp dahı mufassal ü meşrûh yazup arzeyelesin.

Selanik Kalesi'nin tamiri ve yapımı için Maliye'den kireç masrafı için gönderilecek paraya ilaveten Selanik'teki Yahudi ve Hristiyanların zenginlerinden ve kale tamirine tayin olunan Müslümanlardan da para toplanması, para toplanması; esnasında yolsuzluk yapılmaması ve halka zulmedilmemesi; ayrıca sefere gidemeyecek durumda olan sipahilerden elli neferinin kalede istihdam edilmek üzere alıkonulup diğer sipahilerin Donanma-i Hümayûn'a gönderilmesi.

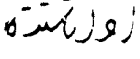
Husrev Çavuş'a virildi. Fî 26 Şevvâl, sene: 979

Selanik beğine ve kâdısına hüküm ki:

Sen ki kâdısın, Südde-i Sa'âdetüm'e mektûb gönderüp; " "Selanik Kal'ası binâsiyçün içinde sâkin olan Yehûdîlerden ve nasârâdan kifâyet mikdârı her birinden hâllü hâllerine göre akça cem' idüp dahı ne mikdâr akça cem' u tahsîl olunup her neferden ne kadar akça alınup cümle ne kadar akça olacağın tahmîn idüp vukû'ı üzre arzeyelesin." diyü sâbıkâ gönderilen emr-i şerîfüm mücebince Yehûdînin ve nasârânun ağniyâsı yoklandukda iki bin nefer ancak olduğın" bildürmişsin. İmdi; kal'a-i mezbûrenün ta'mîri ehemmi mühimmâtdandır; kirec bahâsı Hızâne-i Âmirem'den virilmek için Mâliyye cânibinden ahkâm-ı şerîfe yazılıp irsâl olunmuşdur. Andan mâ'adâ vâkı' olan ihrâcâtı için eger Yehûdîlerden ve eger nasârâdan ve kal'anun ta'mîri için ta'yîn olunan müslimlerden cem' u tahsîl eyleyüp hemân kal'anun binâsına mübâşeret eylemek emridüp **buyurdum ki:**

Vardukda, bu bâbda ikinüz dahı bi'z-zât ihtimâm-ı tâmm ile mukayyed olup Mâliyye cânibinden irsâl olunan emr-i şerîfümde ta'yîn olunan akçayı mukâta'âtdan alup dahı eger kirecdür ve eger taş ve eger ırgad u bennâdur; ahâlî-i kal'adan tedârük idüp ibtidâ memleha cânibinden mübâşeret ve bir defteri sen ki kâdısın ve birer defter çavuşum tarafından dahı Yehûd ü nasârâdan cem' olunan akça için tutup dahı cümle cem' olan akça ne kadar olursa der-kîse idüp ve Mâliyye cânibinden alınacak akçayı dahı getürdüp der-kîse idüp ikinüzün mühri ile mühürleyüp dahı kal'anun ta'mîrine mübâşeret idüp lâzım olan masârifine eger taş ve kirec ve eger ırgad u bennâ ve eger gayri masraflarıdır; defterinüz ile sarfitedürüp bir vechile ihtimâm üzre olası ki, kal'a tamâm istihkâm üzre ta'mîr olunup itlâf ü isrâf dahı olmayup ve bu bahâne ile mücerred celb ü ahz için ağniyâsına hımâyet ve fukarâyâ tahammülinden ziyâde akça salmakdan ve binâyâ mübâşir olanlara zulm ü te'addî olmakdan hazer idüp bâb-ı ikdâmda dakîka fevteylemeyesiz. Bu husûs sonradan yoklanup görilse gerekdür; eger kal'anun metâneti ve eger alınan akça te'âdül üzre alınmayup kimesneye zulm ü te'addî olunduğı ve bi'l-cümle cemî' umûrı hufyeten tettebbu' eylemek mukarrerdür. Şöyle ki; bir husûsda bir nesne zuhûr ide, beyân olunacak özrinüz kabûl olmak ihtimâli yokdur; azl ile konılmayup envâ'-ı itâb ü ikâba mazhar olmak muhakkakdur. Ana göre basîret üzre olup ikdâm ü ihtimâm üzre olası ve Yehûdîlerden ve nasârâdan ve müslimlerden cem' olunan akça deftere yazılmalı oldukda, cemâ'atbaşılardan ve her cemâ'atün yararlarından ol hımdetde istihdâm eyledükleri ve kendüleri ne kadar akça virür; evsat u ednâsından* ne kadar tahsîl iderlerse ale'l-esâmî defteri kayditdörüp ikinüz ol defteri mühürleyüp kapuma gönderesiz ve sen ki sancakbeğisin, sancağuna müte'allik olan

sipâhîlerün pîr ü za'îf ve nâ-tüvân ü amel-mândelerinden bi'l-cümle sefere varmağa iktidârı olmayanlardan elli nefer sipâhî binâda istihdâm içün alıkoyup bâkî sipâhîleri alaybeğilerine koşup Donanma-i Hümâyûnum'a irsâl eylesin ki, varup vakti ile gemilere dâhıl olalar. Ammâ; bu bahâne ile binâ içün sipâhîlerün yararlarından alıkomakdan ziyâde hazer eylesin. Sonra yoklansa gerekdür, netîcesi sana âyid olur; bilmiş olasın.

* Metinde şeklindedir.

1012

Ağrıboz, Mora, Karlheli, İnebahtı ve Yanya'daki topçuların Tophane-i Âmire'den gönderilen topçu üstadı tarafından imtihan edilip ehil olmayan topçuların gediklerinin alınıp ehil topçulara tevcih edilmesi ve bundan sonra imtihan olunmadan kimseye topçu gediği verilmemesi; ayrıca kalelerin top vs. silahlarının şimdiden hazır edilmesi, müstahfızların yaşlı, güçsüz ve yaşı küçük olanlardan arındırılması ve kalelerde kullanıma elverişli ne kadar top bulunduğunun bildirilmesi.

Bu cümle ahkâm Ahmed Bölükbaşı'ya virildi. Fî 2 Zi'l-ka'de, sene: 979

Mora beğine hüküm ki:

Hâlâ sancağunda olan kılâ'un topçıları nâ-ehl olduğu i'lâm olunmağın kılâ' topçıları imtihân olunup nâ-ehl olanların gedükleri yararlarına virilmek içün Top-hâne-i Âmirem'den bir üstâd irsâl olundu. **Buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, bu husûsı sâyire kıyâs itmeyüp sancağunda olan kılâ'un topçıların mezbûr üstâda imtihân itdürüp top ılmına kâdir olmayup nâ-ehl olanların gedüklerin hemân ol hinde alup mezbûr üstâd ile vech gördüğünüz yarar topçılara tevcih idüp hemân ol gündün topçılık hıdmetinde istihdâm idesiz ve her kal'anun topların mezbûr üstâd ma'rifeti ile ceng yerlerinde mahallinde kodurup top kundaklarından ve tekerleklerinden meremmete muhtâc olanların mezbûra gördürüp dahı vech gördüğü üzre ta'mîr u meremmet itdüresiz ve her kal'ada kullanmağa kâbil kundak u tekerlek ü dingilleri müretteb kaç top vardır; mezbûrun ma'rifeti ile defter idüp Südde-i Sa'âdetüm'e gönderesiz. Her kal'anun top ve sâyir yaraların vakti ile ceng mahallinde ihzâr idüp ve hısâr müstahfızlarından bir ferdi kal'adan taşrada komayup ve evâmir-i sâbıkam üzre hısâr müstahfızlarından sağîr u nâ-tüvân ü pîr kimesneler tutmayup kılâ'da yarar u tüvânâ darb u harbe kâdir kimesneler tutup ve min-ba'd imtihân olunmadın topçılık gedüklerin bir ferde vormeyüp gâyet üstâd olan topçılara tevcih eylesin.

Bu dahi.

Bir sûreti, Ağrıboz beğine.

Bu dahi.

Bir sûreti, Karlheli beğine.

Bu dahi.

Bir sûreti, İnebahtı beğine.

Bu dahi.

Bir sûreti, Yanya beğine.

1013

Yenişehir esnaf ve zanaatkârlarının evkafa müteallik satın aldıkları veya kiraladıkları dükkân ve mahzenlerin, kendileri öldükten sonra oğullarına verildiği gibi kızlarına da devredilmesi, çocuğu olmayanların yerlerinin ise vakıf tarafından zaptedilip kimseye müdahale ettirilmemesi.

Yazıldı.

Bâzergân-zâde Ramazân nâm kimesneye virildi. Fî 24 Şevvâl, sene: 979

Yenişehir kâdîsına hüküm ki:

Taht-ı kazânda olan erbâb-ı hıref ve ahâlî-i dekâkîn Âsitâne-i Sa'âdet-âşiyânüm'a âdem gönderüp; "Bundan akdem kendü mâllarıyla kârgîr dekâkîn ü mehâzin binâ itdürüp veyâhûd akça ile satun alup vefât eyledüklerinde oğullarına ve kızlarına intikâl idüp eytâma sebeb-i ma'âş olurdu. Ba'dehû; "Kızlara dükkân ü mahzen virilmeye." diyü mütevellîlere ahkâm virilmekle hâl-i hayâtlarında mâ-meleklerin dekâkîn ü mehâzine virenler vefât eyledüklerinde yetîmeleri şiddet-i ihtiyâc ile muhtâc ü zelîl oldukların" bildürüp; "kızlarına virilmek" bâbında istid'â-yı âtîfet eylemeğin mezîd-i merhametümden işbu sene: 978 Cemâziye'l-ûlâsı'nun sekizinci gününden kızlarına dahi virilmek emridüp **buyurdum ki:**

Hüküm-i şerîf-i vâcibü'l-ittibâ'um vardukda, emrüm üzre evkâfa müte'allik dekâkîn ü mehâzinün eger kârgîr binâlarıdır ve eger gayridür; anun gibi müste'cirleri vefât eyledüklerinde oğullarına ve kızlarına icâre-i mu'ayyene-i câriye ile virdürüp mütevellîleri ol bâbda dahl ü ta'arruz itdürmeyüp müste'cirlerden fevtolup evlâdı kalmayanların dekâkîn ü mehâzini ve sâyir evkâfa müte'allik yirleri muktezâ-yı şer'-ı şerîf üzre vakıf tarafından mütevellîlere zabt u kabz itdürüp şer'-ı şerîfe muhâlif hâricden kimesneyi dahl itdürmeyesin ve bu emr-i şerîfümü sicill-i mahfûza kayditdükden sonra ellerinde ibkâ eyleyesin ki, dâyimâ mazmûn-ı hümayûnı ile amel oluna, şöyle bilesin.

1014

Bozcaada Kalesi'nin hisar eri gediklerinin yaşı küçük ve güçsüz kimselere değil kuvvetli ve yarar kimselere verilmesi.

Bozcaada müstahfızlarından Alî'ye virildi. Fî 25 Şevvâl

Kapudâna hüküm ki:

Bozcaata Kal'ası Boğaz'dan taşra olup hıfz u hırâseti mühimmâtıdan olup tüvânâ yarar yiğitler var iken hısâr gedükleri nice sağır [u] nâ-bâliğ ve marîz [u] nâ-tüvânâ virildüğü Südde-i Sa'âdetüm'de istimâ' olundu. Eyle olsa; **buyurdum ki:**

Vardukda, teftîş idüp göresin; arzolunduğu gibi ise min-ba'd anun gibi sağır [u] nâ-bâliğ ve marîz [u] amel-mândeğe gedük virdürmeyüp yarar u tüvânâ kimesnelere virdüresin.

1015

Boğdan'a voyvoda olarak tayin olunan Petri, Boğdan'a gidip voyvodalığa başladığından, İsakcı kadısının bundan sonra Boğdan'a gidip gelenlere engel olmaması.

İsakcı kazâsında sâkin olan Ömer'e virildi. Fî 8 Za.

İsakcı kâdîsına hüküm ki:

Bundan akdem vilâyet-i Boğdan'a voyvoda ta'yîn olunan Petri Voyvoda varup yirine geçüp; "Fetret bertaraf oluncaya dek bu cânibden ol cânibe haber virilmesün." diyü kimesneyi salıvirmeyesin." diyü emr-i şerîfüm gönderilmekle henüz ol cânibe kimesne salıvirilmeyüp men' olundukları i'lâm olundu. İmdi; voyvoda yirine geçüp oturup memleket emn ü emân üzere olduktan sonra tarafeynden gelüp giden fukarâyı men' eylemenün aslı yoğ idi. **Buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, anun gibi tarafeynden gelüp gidenlere mâni' olmayup salıviresin ki, üslûb-ı sâbık üzere icâzet viresin.

1016

Emrindeki kuvvetlerin bir kısmı ile Ağrıboz'un muhafazasına gitmesi emredildiği halde henüz Ağrıboz'a varmadığı bildirilen Köstendil sancağı beyinin âcilen Ağrıboz'a giderek muhafaza hizmetinde bulunması.

Mehmed Çavuş'a virildi. Fî 9 Zi'l-ka'de, sene: 979

Köstendil beğine hüküm ki:

Bundan akdem; "sancağun sipâhîlerinin nısfı ile Ağrıboz semtlerine varup muhâfazada olmak" emrüm olmuş idi. Henüz Ağrıboz'a varup irişmediğün i'lâm olundu. İmdi; sana hüküm yazılup gönderileli haylî zamân olmuşdur. Sebeb nedür ki, henüz varup irişmedün*? Ağrıboz'un hıfz u hırâseti mühimmâtından olmağın **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, te'hîr eylemeyüp emr-i sâbıkum üzere mu'accelen Ağrıboz'a varup irişüp vech ü münâsib olduğu üzere ol cevânibün hıfz u hırâsetinde olasin.

لرسمدن

* Metinde - - - - - şeklindedir.

1017

Daha önce, Manastır'daki silahlara mîrî için elkonulması emredildiği halde, bu hususta henüz Südde-i Saâdet'e bir bilgi ulaşmadığından, emrin gereğinin yerine getirilip getirilmediği, getirildi ise elkonulan silahlar hakkında ayrıntılı bilgi verilmesi.

Manastır kâdîsına hüküm ki:

Bundan akdem hüküm gönderilüp; "Manastır'da ne mikdâr tüfenk ve sâyir yat u yarakdan bulunamı alup mîrî için girift eylemek" emrüm olmuş idi. Ol zamândan berü henüz haberi gelmeyüp nice olduğu Südde-i Sa'âdetüm'e ma'lûm olmak lâzım olmağın **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, sâbıkâ gönderilen emr-i şerîfüm mücebince Manastır'a varup tüfenk ve sâyir yat u yarağı alup zabtolunmuş mıdur, nice olmuşdur; Manastır'da ne makûle yarak bulunup ve alınup girift olan ne asıl ve ne kadar yarak olduğın yazup defter eyleyüp dahı ne vechile tedârük olunduğın ale't-ta'cîl yazup bildürmeyince olmayasın.

1018 *Selanik'te isimleri daha önce bildirilerek yakalanmaları emredilen rahiplerin henüz yakalanmadıkları bildirildiğinden, sözkonusu rahiplerin buldurulup tutuklanarak Südde-i Saâdet'e gönderilmesi.*

Husrev Çavuş'a virildi. Fî 26 Şevvâl, sene: 979

Selanik beğine ve kâdîsına hüküm ki:

Bundan akdem hüküm gönderilüp; "Selanik'de ba'zı râhibler elegetürilüp Südde-i Sa'âdetüm'e gönderilmek" emrüm olmuş idi. Henüz elegetürilmeyüp asıl ahzi lâzım olan râhibler gaybet eylediği i'lâm olundu. İmdi; mezkûr râhibler her kande ise elegetürilüp emr-i sâbık mücebince Südde-i Sa'âdetüm'e gönderilmek ziyâde mühimm olmağın **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, bu bâbda bi'z-zât mukayyed olup mezkûr râhibleri yatak u turakları ve akvâm u akribâlarına ve bi'l-cümle şer'le buldurması lâzım olanlara buldurup getürdüp dahı emr-i sâbıkum mücebince mukayyed ü mahbûs Südde-i Sa'âdetüm'e göndermeyince olmayup ihmâl ü müsâheleden ziyâde hazer eylesiz.

1019 *Haslar ve Silivri kazâlarında merhum Sultan Mehmed Han'ın Yenihisar'daki cami ve çeşmelerinin suyollarına, etrafında ziraat yapmak suretiyle ahali tarafından verilen zararın önlenmesi.*

Suyolı Nâzırı Hasan'a virildi. Fî 25 Şevvâl, sene: 979

Hâslar kâdîsına hüküm ki:

Hâlâ Suyolı Nâzırı olan Mütferrika Hasan gelüp; "Merhûm ceddüm Sultân Mehmed Hân *tâbe serâhünün* Yenihisâr'da olan câmi'inün ve çeşmelerinün aşağıra başında suyollarının üstinde ba'zı kimesne çift sürüp ve bağ u bağçe diküp ol sebeb ile suyolları her yıl(?) meremmete muhtâc olup harâb olup suyolları geçdüğü yirlerde iki cânibden dörder arşun ve üstinde birer arşun yir hâlî kalmak gerekdür [ki,] zarar müterettib olmaya." diyü bildürmeğın **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, bu bâbda mukayyed olup anun gibi suyolları geçdüğü yirlerde çift sürüp ve bağ u bağçe diküp suyollarına zarar-ı şer'îleri olanların vâkı' olan zararların şer'le def' u ref' eyleyüp şer'-ı şerîfe muhâlif kimesneye iş itdirmeyesin.

Bu dahı.

Bir sûreti, Silivri kâdîsına; müşârun-ileyhün suyolları için.

1020

Keefe'de yapılması emrolunan iki baştardenin bir an önce yapıp toplarının konularak en kısa zamanda gönderilmesi; ayrıca daha önce hazırlanması istenen yirmi kadirga kerestesinin hazırlanıp hazırlanmadığının da bildirilmesi.

Kethudâsına virildi. Fî 24 Şevvâl

Keefe beğine hüküm ki:

Bundan akdem ol cânibde isti'câl üzere binâsı fermân olunan iki pâre baştarde mu'accelen itmâma irişmek mühimmâtından olmağın **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, zikrolunan iki baştarde henüz itmâma irişmemiş ise gicede ve gündüzde ihtimâm idüp ol baştardeleri mu'accelen itmâma irişdüresin ve zikrolunan iki gemiye eger baş ve eger yan toplarıdır; şaykadan ve sâyir bulunan toplardan tedârük ü mükemmel idüp mu'accelen mahrûse-i İstanbul'a gönderesin. Bu husûslar mühimmâtındandır; ikdâmda dakîka fevtitmeyesin ve emrolunan yigirmi kadirga kerestesi mevsimi ile tamâm kesdürülüp ihzâr olundu mı; mu'accelen arzidesin.

1021

Ayamavra'ya düşman donanmasının saldırması olayında ihmâli görülen Karlheli sancağı beyinin daha dikkatli olması ve düşman hakkında bilgi vermesi, aksi halde cezalandırılacağı.

Çankal-zâde Mustafâ Çavuş'a virildi. Fî 29 L.

Karlheli beğine hüküm ki:

Hâlâ küffârın gemileri hareketden hâlî olmayup tamâm basîret üzere olman lâzım iken ihmâl üzere olup sancağına müte'allik olan Ayamavra'nun üzerine küffâr-ı hâksâr gelüp kasd-ı mazarrat itmiş iken sen muhârebeden sonra varmağa sebep nedür? **Buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, gaflet üzere olmayup yarar âdemler sağlayup dâyimâ düşmen cânibine nâzır u hâzır olasın ve muhârebeden sonra küffârın gemileri ne cânibe müteveccih olmuşdur; tamâm ma'lûm idinüp gicede ve gündüzde gafletten ihtirâz üzere olasın. Şöyle ki; min-ba'd dahı ihmâlün istimâ' oluna, azlile konılmayup eşedd-i ikâbla mu'âkab olman mukarrerdür. Ana göre ihtimâm üzere olasın.

1022

Yanya, Mora ve Karlheli sancakları beylerinin, sancakları askerleri ve il-erleriyle sancaklarını muhafaza etmeleri ve düşmandan herhangi bir zarar erişmesine meydan vermemeleri; sancaklarından düşmana zahire verilmesine müsaade etmemeleri ve zahire veren olursa yakalayıp sipahi olmayanları siyaset, olanları arzetmeleri; ayrıca sancaklarındaki keferenin elindeki silah ve yarar atlar ile manastırlardaki silahlara elkoyup kalelere dağıtmaları.

Çankal-zâde Mustafâ Çavuş'a virildi. Fî 29 L.

Yanya beğine hüküm ki:

El-hâletü hâzihî bi-inâyeti'llâhi te'âlâ Donanma-i Hümâyûnum gemileri itmâma irişüp işbu sene: 979 Şevvâli'nün () güninde Tersâne-i Âmirem'den () kıt'a gemi kadirğa mükemmel muhâfaza içün taşraya çıkmak ve bundan akdem taşrada muhâfaza hıdmetinde olan gemiler dahı bir yire cem' olup hıdmet-i muhâfazada olmak emrüm olmuştur. Eyle olsa; sancağuna müte'allik olan eger kılâ' u bikâ' ve eger yalılar ve sâyir yirler gereği gibi hıfz u hırâset olunup a'dâ[-y] bed-girdârdan mahfûz u masûn olmak mühimmâtından olmağın sâbıkâ irsâl olunan evâmir-i şerîfede; "Sancağın askeriyle ve il-eri ile hâzır u müheyyâ bulunup bir mahalle gaflet ile zarar u gezend irişdürmeyesin." diyü emrüm olmuş idi. Ol emr-i şerîfe alâmâ-kân mukarrer olmağın **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, bu bâbda kemâl-i teyakkuz u intibâh üzre olup bu zamânı sâyir evâna kıyâs eylemeyüp var kuvveti bâzûya götürüp dahı eger sancağın askeriyle ve eger il-eri cem'ıyyeti ile muhâfazası lâzım olan yirleri onat vechile hıfz u hırâset itdürüp gaflet ile bir mahalle a'dâdan zarar u gezend irişdürmeyüp bâb-ı muhâfazada dakîka fevteylemeyesin ve sancağuna tâbi' olan yalıları dahı onat hıfzeyleyüp a'dâ-i hâksâra zahîre virilmekten gâyet ihtirâz eylesin. Şöyle ki; zahîre virür kimesne var ise –ki, tamâm ma'lûmunuz ola– zahîre bâbında sâbıkâ gönderilen evâmir-i şerîfe mücebince zahîre virenler sipâhîler ise habsidüp ne kadar tereke vü zahîre virüp ve nireden alup ne tarîk ile virdüğün yazup bildüresin. Sipâhî değıller ise evâmir-i sâbıkâ muktezâsınca mahallinde siyâset idüp cezâ vü sezâların viresin ve bi'l-cümle eger muhâfaza husûsıdır ve eger a'dâya zahîre virilmemek bâbında tamâm mertebe basîret üzre olmakdur,* ziyâde ihtimâm-ı şerîfüm vardır; gereği gibi mukayyed olup ihmâl ü müsâheleden ziyâde hazer eylesin. İyâzen bi'llâh adem-i ihtimâmın sebebi ile küffâr-ı hâksârdan bir mahalle zarar u gezend veyâhûd zahîre virildüğü istimâ' oluna, aslâ beyân olunan özrün makbûl olmak ihtimâli yokdur. Ana göre kemâl-i intibâh üzre olasin ve keferede bulunan yarar at u tüfenk ve manastırlarda olan yarak u tüfengi cümle alup yarak u tüfengi sancağunda olan kılâ'a tevzî' idüp keferede bulunan yarar atları dahı alup mîrî içün girift idüp ne mikdâr at alınıp ve ne kadar yarak u tüfenk alınıp kılâ'a tevzî' olunduğunu yazup defter eyleyüp defterin Südde-i Sa'âdetüm'e gönderesin.

Bu dahı.

Bir sûreti, Mora beğine.

Bu dahı.

Bir sûreti, Karlılı beğine.

* Metinde şeklindedir.

1023

Canik sancağında bulunan ve öteden beri marangozları, kalafatçıları ve gemicileri mîrî hizmetinde yararlık gösteren Ünyeli zimmîlerin başka taraftan gelenlerin zulmüne uğradıkları bildirildiğinden, haksızlığın önlenmesi ve zimmîlere zulmedenlerin elebaşlarının küreğe gönderilmesi; diğerlerine de, zimmîlere karıştıkları takdirde kendilerinin de küreğe gönderileceği yolunda tenbihte bulunulması.

Arz getüren Ya'kûb'a virildi. Fî 24 Şevvâl, sene: 979

Sinob kâdısına hüküm ki:

Südde-i Sa'âdetüm'e mektûb gönderüp; "Canik sancağına tâbi' karye-i Ünye zimmîlerinin neccâr u kalafatçıları ibtidâdan intihâya varınca hıdmet idüp ve gemicileri dahı gemilerin ziftlerin ve üstübilerin ve urganların ve zahîrelerin getürüp cemî' zamânda mîrî hıdmetden hâlî olmayup lâzım tâyife iken âhar vilâyetden ba'zı kimesne gelüp zikrolunan karyede temekkün idüp karye-i mezbûre zimmîlerin me'kel idinüp kızların istedikleri kimesnelere virdürüp her birine bir bahâne ile iftirâ idüp mâlların almak mu'tâdları olup bî-günâh mâlların aldıkların ve dâyimâ şerleri havfından emîn olmamağın celâ-yı vatan eylemek üzre o[ldu]kların" bildürmüşsin. İmdi; **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, bu bâbda mukayyed olup anun gibi kendü hâllerinde olmayup zimmî fukarâya vech-i meşrûh üzre hılâf-ı şer' zulm ü hayf idüp şirret ü şekâvet idenlerden baş u buğ olanları elegetürüp küreğe gönderüp bâkîlerine muhkem tenbîh ü te'kîd eylesin ki, anlara karışmaya[lar]. Yohsa anlar dahı küreğe konılır; bilmiş olsunlar.

1024

Cezâyir-i Garb'da bir kaç nahiyenin Tunus vilâyetine ilhak edilip Kâid Ramazan tarafından zaptedilip muhafaza edilmesi.

Tebdîl oldu.

Tebdîl oldu.

Kâyid Ramazân'a hüküm ki:

Cezâyir-i Garb'da Tunus vilâyetinde Susa ve Ka[y]revân ve Manastır ve Belde-i Cerît ve Benzert demekle ma'rûf olan nevâhî Tunus'a ilhâk olunmak emrüm olup müşârun-ileyh cânibinden zikrolunan nevâhî sen zabteylemek emridüp **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, emrüm üzre zikrolunan nevâhî müşârun-ileyh tarafından zabteyleyüp eger kılâ' u bikâ'ı ve eger yahıları ve eger sâyir hıfz u hırâseti lâzım olan yirleri vech ü münâsib görüldüğü üzre hıfz u hırâset eyleyüp gaflet ile a'dâ tarafından bir mahalle zarar u gezend irişdürmeyüp bâb-ı muhâfazada dakîka fevteylemeyesin ve lâzımü'l-arz olan husûsları yazup bildüresin.*

* Hüküm, üzerine çizgi çekilerek iptal edilmiştir.

1025

Cezâyir-i Garb'da Abdülmelik ve adamları ile müteveffâ Abdülmümin'in oğullarının, Abdülmümin zamanında tasarruf edegeldikleri yerlere müdahalede bulunulmaması ve aynı şekilde tasarruf ettirilmesi. (bkz. hkm. 1036.)

Sâhib-i sa'âdete gönderildi. Fî 27 Şevvâl

Cezâyir-i Garb beğlerbeğisine hüküm ki:

Vilâyet-i mezkûreden Abdülmelik Âsitâne-i Devlet-penâhum'a gelüp; "sâbıkâ müteveffâ olan ^{Abdümü} Abdümü'min zamânında kendüsi ve âdemleri ve müteveffânun oğulları her ne tasarruf idgelmişler ise üslûb-ı sâbık üzre girü tasarruflarında olmasın" recâ eyleyüp ol bâbda hüküm-i şerîf-i cihân-mutâ'um taleb eyledükleri ecilden **buyurdum ki:**

Göresin; Abdümü'min zamânında eger kendü ve eger âdemleri ve Abdümü'min'in oğulları her ne tasarruf idgelmişlerise üslûb-ı sâbık üzre tasarruf itmek istediklerinde fermân-ı celîlül-kadrime mugâyir ve olıgelene muhâlif kimesneyi dahl ü ta'arruz itdürmeyüp kadîmül-eyyâmdan ne vechile tasarruf olunugelmiş [ise] girü ol vechile mutasarrıf olalar.

1026

Kıbrıs'ta güherçile işlenecek yerlerin tespit edilip güherçile kârhâneleri kurularak işlettirilmesi.

Kıbrıs çavuşlarından Mehmed Çavuş'a virildi. Fî 4 Zi'l-ka'de, sene: 979

Kıbrıs beğlerbeğisine ve defterdârına hüküm ki:

Hâlâ cezîre-i mezbûrede güherçile bulunduğî istimâ' olunmağın **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, te'hîr eylemeyüp bi'z-zât mukayyed olup güherçile ma'denleri ve toprağı olan yirlere ehl-i vukûf güherçile ahvâlin bilür yarar kimesneler ile varup göresiz; fi'l-vâkı' güherçile ma'deni veyâhûd toprağı bulunup odumı karîb olup güherçile işlenmeğe mümkün ise vech ü münâsib görüldüğü üzre mütehammil olduğına göre kâr-hâneler ihdâs idüp mümkün olduğî üzre vâfir güherçile işletmek ardınca olası.

1027

Köstendil'deki züamâ ve erbâb-ı timarın para ile tuttukları hizmetkârların sefer zamanı firar ettikleri bildirildiğinden, bu hizmetkârların buldurularak sözleştikleri şekilde hizmet etmelerinin sağlanması.

İvranya Çeribaşısı Mustafâ[ya] virildi. Fî 28 Şevvâl, sene: 979

Köstendil beğine ve kâdîlarına hüküm ki:

Sen ki sancakbeğisin, Südde-i Sa'âdetüm'e mektûb gönderüp; "Köstendil sancağı zü'amâ vü erbâb-ı tîmârı sana gelüp ücret ile tutulmuş hıdmetkârları, sefer üzerinde iken firâr u gaybet idüp girü taleb olundukda kâdîlar aldıkları akçayı hükmidüp ol takdîrce hıdmetkâr turmağa imkân olmayup sipâhîlere zulm ü hayf olduğın" bildürmüşsin. İmdi; bu

makûle ücret ile tutılan hıdmetkârlar sefer üzre firâr u gaybet idenler kadîmden haklarından gelinüp muhkem te'dîb olunugelmişdür. **Buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, bu husûsı mukaddemâ muhkem tenbîh ü i'lân eylesin ki, anun gibi ücret ile tutılan hıdmetkârlar sefer üzre hıdmet itdükleri kimesneleri terkeylemeyüp hıdmetlerinde olalar. Ba'de't-tenbîh eslemeyüp sefer üzre firâr u gaybet iden hıdmetkârları elegetürüp muhkem te'dîb idüp hakkından geldükden sonra hıdmet itdüğü kimesnelere viresin ki, kemâ-kân istihdâm eyleyeler. Şöyle ki; bir def'a te'dîb olunup sâhıbine reddolundukdan sonra tekrâr firâr iderlerse anun gibilerün gereği gibi haklarından gelinüp siyâset olunur. Ana göre tenbîh ü te'kîd eylesin ki, sefer üzre hıdmetlerinde kâyim olalar ve ücret ile hıdmetkâr istihdâm eyleyen sipâhîlere dahı muhkem tenbîh eylesin ki, kavlitdükleri ücretlerin virüp hıdmetkâr tâyifesine gadreylemeyeler; virmeyüp muhâlefet eyleyenlerden şer'le hakların alıvirüp te'allül itdürmeyesin.

1028 *Yaptırdığı kalitesine kürekçi talebinde bulunan Tahir Çavuş'un Menteşe'deki kadılarla haberleşip suçu kesinleşen suçluları kalitesine alıp kürek hizmetinde istihdam etmesi; ayrıca Rodos'ta battal top var ise Rodos beyinden talep ederek kalitesine koyması.*

Menteşe Beği'nün Kethudâsı'na, Nûrullâh'a virildi. Fî 27 Şevvâl, sene: 979

Tâhir Çavuş'a hüküm ki:

Südde-i Sa'âdetüm'e mektûb gönderüp; "hâlâ binâ eyledüğün kaliteye kürekci lâzım idüğün" bildürmişsin. İmdi; "ol cânibde fesâdı zuhûr iden mücrimleri toprak kâdîları ma'rifetleri ile teftîş eyleyüp dahı cerîmeleri sâbit olanları defter eyleyüp mücrimleri alup binâ eyledüğün kaliteye küreğe koşmak" emrüm olduğu, Menteşe beğine hüküm-i hümayûnum yazılup tenbîh olunmuşdur ki, kuzâta ana göre tenbîh eyleye. Eyle olsa; **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, bu bâbda kuzât ma'rifetleriyle mübâşeret idüp anun gibi fesâdı zâhîr ü sâbit olan mücrimleri defter eyleyüp üzerlerine sâbit olan cerîmelerinün sûret-i sicillerin Südde-i Sa'âdetüm'e gönderüp dahı mücrimleri alup kaliteye koyup kürek hıdmetine istihdâm itdüresin. Bu bâbda Rodos beğine dahı hüküm-i hümayûnum yazılup Rodos'da bir battâl top var ise virmek emrüm olmuşdur; müşârun ileyhden talep eylesin.

1029 *Rodos'ta battal top var ise Tahir Çavuş'un yaptırdığı kaliteye bir adet top verilmesi.*

Bu dahı.

Rodos beğine hüküm ki:

Südde-i Sa'âdetüm çavuşlarından Tâhir Çavuş *zîde kadruhû* binâ eyledüğü kalitesine top lâzım olmağın Rodos'da bir battâl top var ise virmek emridüp **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, Rodos'da bir battâl top var ise müşârun-ileyhe viresin ki, kalitesine koya.

1030

İstanbul, Galata, Silivri ve Çorlu kadılarının, kazâları dahilindeki havâss-ı hümayûn re'âyâsından kanun gereği alınmakta olan rûsûma hariçten kimselerin müdahale etmesine izin vermeyip Haslar sübaşısına zaptettirmeleri; şayet bu rûsûm başkaları tarafından alınmışsa, alanlardan tahsil etmeleri.

İstanbul ve Galata kâdîlarına ve Silivri ve Çorlu kâdîlarına hüküm ki:

Hâlâ havâs re'âyâsından muktezâ-yı kânûn u defter üzre âyid olan bâd-ı hevâlarına ve yava ve kaçkun ve Beytül-mâl ve mâl-ı mefkûd ve sâyir mîrî rûsûma hâricden dahlolunduğı Hâslar sübaşısı[s]ı i'lâm eylemeğın **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, bu bâbda mukayyed olup havâs re'âyâsından muktezâ-yı kânûn u defter üzre âyid olan eger bâd-ı hevâ ve eger yava ve kaçkun ve Beytül-mâl ve mâl-ı mefkûd ve sâyir mîrî[î]ye müteveccih olan rûsûma eger vüzerâ ve eger beğlerbeği ve eger yeniçeri ağası ve eger sâyir ağalar ve zü'amâ vü erbâb-ı tîmârdan bir ferde dahlitdûrmeyüp mîrî için mezkûra zabtitledüresiz. Eger dahlolunup kânûn u deftere mugâyir mîrîye âyid olan rûsûmdan kimesne hılâf-ı defter ü kânûn nesne dahı almış ise ba'de't-tenbîh şer'le müteveccih olanlardan bî-kusûr alıvirüp te'allül itdûrmeyesiz.

1031

Selanik ve Karaferye metropolidleri ile bir kısım rahiplerin isyan edip ortadan kaybolmaları üzerine tasarruf ettikleri emlak ve çiftlikleri ile hayvanlarının zayi olma tehlikesi ile karşı karşıya bulunmasından dolayı bunların mîrîye zaptettirilerek açık arttırma ile satılması ve nelerin zaptedilip kaçta satıldığının ayrıntılı olarak defter edilip defterin Südde-i Saâdet'e gönderilmesi.

Husrev Çavuş'a virildi. Fî 26 Şevvâl, sene: 979

Selanik kâdîsına ve Selanik nâzırına hüküm ki:

Selanik keferesine Medrepolid olan Yavasef ve Karaferye medrepolidi olan râhib ve Sidrekapsi'ye tâbi' Çavuş Manastırı dimekle ma'rûf manastır râhibleri ve Ayanoroz'a tâbi' Kolendar ve Vatope ve Ankazri(?) nâm manastırlar râhibleri ısyân eyledükleri için gaybet idüp mezkûr medrepolidlerin emlâk ü esbâb ve tavarları olup ve manastırların çiftlikleri ve koyunları ve su sığırları ve tavarları ve emlâki olup râhibler gaybet eylemekle zikrolunan emlâk ü esbâb ve tavar u çif[t]likler zâyî' olmak üzere olduğı sâbıkâ Selanik Nâzırı Husrev Çavuş i'lâm eylemeğın **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, bu husûsa ikinüz bi'z-zât mukayyed olup üzerine varup dahı zikrolunan manastırlara ve eger râhiblere müte'allik olan eger çiftliklerdür ve eger tavar ve sâyir emlâkdür ve gayridür; her ne ise mîrî için zabteyleyüp dahı bey'-ı men-yezîd idüp değer bahâ ile bey' eyleyüp akçaların mîrî için kabzidüp ne mikdâr tavar u koyun bey' olunup her biri ne kadar akça eyledüğün ve emlâk [ü] esbâbdan ne makûle emlâk ü esbâb satılup ve her biri ne bahâya bey' olunduğın başka başka mevcûdâtı ile defter eyleyüp defteri mühürleyüp ve imzâlayup Südde-i Sa'âdetüm'e gönderesiz.

1032

Menteşe'de küreğe gönderilmeleri emrolunan suçluların para karşılığı serbest bırakıldığı bildirildiğinden, bunların derhal yakalanıp küreğe gönderilmeleri; ayrıca Mentese beyinin de sipahileriyle birlikte vaktinde gemilere dahil olması.

Kethudâsı Nûrullâh'a virildi. Fî 27 Şevvâl, sene: 979

Menteşe beğine hüküm ki:

Bundan akdem birkaç def'a ahkâm-ı şerîfe yazılıp; "sancağunda fesâd ü şenâ'atleri sübût bulan mücrimleri elegetürüp küreğe gönderilmek" emrüm olmuş iken emrüm mucebince amel eylemeyüp sübaşılardan ele gelen mücrimlerin akçalarının alup ıtlâk eyledükleri istimâ' olundu. İmdi; bu bâbda mes'ûl olmuşsundur. Bu husûsda defe'ât ile ahkâm-ı şerîfe yazılıp tenbîh olunmuş iken ele gelen mücrimleri niçün göndermeyesin? Bu bâbda olan ihmâlün tama'-ı hâmundan nâşî olduğu ma'lûm olmuşdur. **Buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, bu bâbda gaflet eylemeyüp sâbıkâ gönderilen evâmir-i şerîfe mucebince fesâd ü şenâ'atleri sâbit olan mücrimleri elegetürüp küreğe göndermeyince olmayasın. Şöyle ki; bir dahı sübaşılardan akça aldığı istimâ' oluna, beyân olunan özrün kabûl olmaz ve sen sipâhîlerin ile toğrı gemilere varup vakti ile dâhıl olasın ve Tâhir Çavuş ol vilâyet kâdîları ile mübâşir olup fesâdları sâbit olan mücrimleri elegetürüp üzerlerine sâbit olan cerîmelerin sûret-i sicillerin Südde-i Sa'âdetüm'e gönderüp kendülerin gemiye bile alup gidüp küreğe koşmak emrüm olmuşdur; kuzât[a] ana göre tenbîh eyleyesin.

[Yev]mü'l-İsneyn, fî 25 Şevvâl, sene: 979

1033

Kefe'den tedariki istenen kadirga kerestesinin bir an önce gönderilmesi.

Kapukethudâsına virildi. Fî 28 Şevvâl, sene: 979

Kefe beğine hüküm ki:

Südde-i Sa'âdetüm'e mektûb gönderüp; "Yiğirmi kıt'alık kadirga kereste[si]nün tedârükine mübâşeret olunup inşâ'a'llâhü te'âlâ evvel-bahâra değin irişdürilmek mukarrerdür. Hemân at u top gemilerinden mahallinde on beş kıt'a gemi irsâl oluna ki, tahmîl oluna. Zîrâ bu diyârda küçük olmağın te'hîr olunmak lâzım geldiğün ve ol diyârda on birer-on ikişer arşun uzunık ağaçlar ancak bulunup gice vü gündüz kesdürilmeğe ihtimâm olduğun" bildürmüşsin. İmdi; gemiler mu'accelen irişüp gelmek mühimdür. **Buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, zikrolunan gemileri bulunduğuna göre tedârük eyleyüp gemileri irişdürmek bâbında ihtimâm eyleyesin ve tahtalara gemiler ile gelmeğe kâbil olanları ol gemiler ile gönderüp mâ'adâsıyçün inşâ'a'llâhü te'âlâ gemiler irsâl olunur; hemân ale't-ta'cîl irişdürmek bâbında ikdâm eyleyesin

Cezâyir Beylerbeyi Ali Paşa'nın kaymakamı olarak Tunus'taki Susa, Kayrevan, Manastır, Belde-i Cerît ve Benzert nahiyelerine mutasarrıf olan Kâid Ramazan'ın, vilâyet ayânının iltimasları ile tekrar aynı göreve nasbolunduğu; adı geçenin de memleketin muhafazası ve halkın refah ve mutluluğu için gerekli gayreti göstermesi.

Sâhib-i sa'âdete gönderildi. Fî 27 Şevvâl, sene: 979

Cezâyir Beğlerbeğisi Kapudânım Alî d[âme] ikbâlühû cânibinden Tunus'da Susa ve Ka[y]revân ve Manastır ve Belde-i Cerît ve Benzert demekle ma'rûf Nevâhî Vekîli Kâyim-mâkâmı Kâiid Ramazân'a hüküm ki:

Vilâyet-i Tunus a'yânından Ebû-Tabîb ve sâyir a'yân-ı vilâyet mekâtîb gönderüp; "senün her vechile hüsn-i istikâmetüne ve ahâlî-i vilâyet ile hüsn-i mu'âşeretüne ve uğur-ı hümayûn ve sıyânet-i ırz u nâmûs-ı dîn ü devlete müte'allik cumhûr-ı umûrda bezl-i makdûr ve sarf-ı sa'y-i meşkûr eyleyüp yararlığun" i'lâm idüp; "kemâ-kân müşârun-ileyh tarafından vilâyet-i mezbûre zabtına kâyim-makâm olmanı" iltimâs eyledükleri ecilden zikrolunan vilâyetler tevâbi'yle kapudânım müşârun-ileyhün beğlerbeğiliğine ilhâk olunup müşârun-ileyh tarafından girü sen kâyim-makâm nasbolunup gereği gibi vech ü münâsib olduğu üzere zabteylemek emridüp **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, emrüm üzere zikrolunan nevâhîyi müşârun-ileyh tarafından zabteyleyüp ol cevânibün hıfz u hırâset ve zabt u sıyânet ve re'âyâ vü berâyânun refâhiyyet ü itmînânı ve memleket ü vilâyetün emn ü emânı bâbında mücidd ü merdâne olup anun gibi a'dâ[-yı] bed-re'y tarafından bir hareket olup ıyâzen bi'llâhi te'âlâ bir mahalle zarar u gezend irişdürmek kasdiderlerse anda olan asâkir-i müslimîn ve cünûd-i muvahhidîn ve a'yân-ı vilâyet ile ve bi'l-cümle il-eri cem'ıyyeti ile yat u yarakla müretteb ü mükemmel hâzır u âmâde olup ittifâk u ittihâd ile yek-dil ü yek-cihet olup hüsn-i tedârükle def' u ref'lerinde envâ'-ı sa'y ü ihtimâm eyleyüp bâb-ı muhâfazada dakîka fevteylemeyüp bi-hasebi'l-imkân dîn-i mübîn ve devlet-i ebed-rehîn-i sa'âdet-karînüme müte'allik cumhûr-ı umûrda bezl-i makdûr eyleyüp gaflet ile bir mahalle zarar u gezend irişdürmekden ziyâde ihtiyât eylesin ve ol cevânibün ahvâl ü etvârın ve sâyir lâzimu'l-arz olan husûsları yazup bildüresin ve vilâyet-i mezbûre a'yânına ahkâm-ı şerîfe yazılup îsâli için sana irsâl olunmuşdur. Yirlü yirlerine îsâl eyleyüp cenâb-ı celâlet-me'âb [u] hılâfet-nisâbum tarafından istimâletler virüp muhâfaza-i vilâyetde terğîb eylesin ve sen dahı vilâyetün muhâfazasında ve re'âyâ vü berâyâ ve sâyir ahâlî-i vilâyet ile hüsn-i zindegânî üzere olup âsâr-ı hamîde ve etvâr-ı pesendîde üzere olup ahâlî-i vilâyet senden tamâm mertebe rızâ vü şükrân üzere olduğu müşârun-ileyh kapudânım tarafından arz olunursa inşâ'a'llâhü'l-E'azz senün hakkunda* envâ'-ı inâyâtum mebzûl olup gereği gibi ri'âyet ü himâyet olunman mukarrerdir. Ana göre var kuvveti bâzûya getirüp şol ki, lâzime-i gayret ü hamiyetdür, zuhûra getüresin ve mukaddemâ mezîd-i inâyâtümden sancak tarîkıyla sana tâ'yîn olunan mahsûl ne ise olıgeldüğü üzere kemâ-kân mutasarrıf olup vech-i ma'âşuna sarfidüp müşârun-ileyh kapudânım tarafından ta'yîn olunduğun üzere umûr-ı vekâletde dakîka fevtitmemek bâbında sa'y ü ikdâm eylesin.

* Metinde şeklindedir.

1035 *Halep'te bulunan Venediklilerden hiç kimsenin salverilmemesi ve kaçmamaları için başlarına yasakçı bırakılıp kontrol edilmesi.*

Seyfî Beğ'e virildi. Fî 29 L.

Haleb beğlerbeğisine ve kâdîsına ve defterdârına hüküm ki:

Sen ki defterdârın, Südde-i Sa'âdetüm'e mektûb gönderüp; "bundan akdem; "Ol cânibde olan Venedik ve beğlerin birbirine kefile virüp Françe ve Dubrovnik nâmına bir ferdi salıvmekden ihtirâz eylesin." diyü gönderilen müte'addid ahkâm-ı şerîfe mücebince; "Tâyife-i mezbûre defter olunup yarar kefillere virilüp lâkin tâyife-i mezbûre sâbıkâ gönderilen emr-i şerîfüm mücebince bir def'a kef[i]]lenüp ve defter olmuş olmağın defter olanlardan gaybet eylemiş kimesne var mıdır?" diyü ma'lûm olmağışün tekrâr defter olundukda "birkaç neferi noksân üzre bulunup bayloslarından sü'âl olundukda virdüğü cevâbı ve sâyir defteri irsâl eyledüğün ammâ; egerçi hıfz u hırâsetlerinde ihtimâm olunur, habsolunmamağla hıfzı mümkün olmayup tebdîl-i sûret ile gaflet eylemekden hâlî olmadukların" bildürmüşsin. İmdi; mezbûrlar onat vechile hıfzolunup bir ferd gâyib olduğına rızâ-yı şerîfüm yoktur. **Buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, cümlesin bir yirde koyup üzerlerine yasakçı ta'yîn idüp gereği gibi zabt u hıfz itdürüp anun gibi taşra çıkmak istediklerinde ta'yîn olan yasakçı ile varup vâkı' olan masâlihın görüp yine gele ve bi'l-cümle mezbûrların hıfzı mühimmâtıdan olmağın üç yasakçı ta'yîn idüp anun gibi biri anların birkaçı ile masâliha gıtdükde ikisi kalup hıfz u hırâsetde olalar ve yasakçılara muhkem tenbîh eylesin ki, basîret üzre olup bir ferdi gaybet itdürmekden ziyâde hazer ideler. Yohsa netîcesi anlara âyid olur; bilmiş olsunlar.

1036 *Cezâyir-i Garb'da Abdülmelik'e, babası ve kardeşinin tasarruf ettiği Fes, Merankuş ve Sus vilâyetlerinin tasarrufu verildiğinden, hiç kimse tarafından kendisine müdahale edilmemesi.*

Kapudâna teslîm olundu, virildi. Fî 27 L.

Nişân-ı hümayûn yazıla ki:

Halefû'l-ümerâ' ve's-selâtin Abdülmelik dâmet me'âlihi Âsitâne-i Devlet-âşiyânım'a gelüp; "müteveffâ karındaşı Abdülmü'min ve kendü kadîmül-eyyâmdan Âsitân-ı Devlet-penâh ve Bârgâh-ı Sa'âdet-destgâhum'a vüfûr-ı ihlâs u ihtisâs üzre ol cevânibde dîn-i mübîn ve devlet-i ebed-karîne müte'allik olan mühimmât ü masâlihda kemâl-i istikâmetle bezl-i maddûr eyledükleri ecilden dâyimâ avâtıf-ı vâfire-i pâdişâhânemle behremend ü muhassılû'l-âmâl olıgeldüklerin ve ale'd-devâm kendüsi leyl ü nehâr hıdemât-ı hümayûnda sadâkat ü ihlâs üzre olduğın ve vilâyet-i Fes ve Merankuş(?) ve Sûs inâyet-i Hazret-i Hakk

celle mukâreneti kendüye müyesser ü mukadder oldukda müteveffâ babası mutasarrıf

olduğı üzere tasarrufında olmak bâbında istid'â-yı âtîfet-i pâdişâhî" eylediğı ecilden hakkında inâyet-i aliyye-i husrevânem zuhûra getirüp bu nişân-ı hümayûnı virdüm ve **buyurdum ki:**

Inâyet-i Hazret-i Hakk'la zikrolunan vilâyetler müşârun-ileyhe müyesser oldukda müteveffâ babası ve karındaşı mutasarrıf olduğı üslûb üzere mutasarrıf olup mâdâm ki, Âsitân-ı Devlet-âşiyânüm'a kemâl-i sadâkat ü ihlâs üzere olup ol cevânibe dîn ü devlete müte'allik olan mühimmât ü masâlihda ve hıfz u hırâset-i vilâyet ve zabt u sıyânet-i ra'ıyyet husûsında bezl-i makdûr eyleye; hiç ahad mâni' olmayup dahl ü ta'arruz kılmaya.

[Yev]mü'l-Erbi'â, fî 27 L.

1037 *Donanmanın, Kaptan-ı Derya ve Cezâyir Beylerbeyi Kılıç Ali Paşa komutasında denize açıldığı, Rodos'a geldiğinde Rodos ve Sığacık beylerinin mevcut gemilerle donanmaya katılmaları; Rodos ve Sığacık'ın muhafazasının da Menteşe sancağı beyine verildiğı.*

Menteşe Beğı'nün Kethudâsı Mustafâ'ya virildi. Fî 2 Zi'l-ka'de sene: 979

Rodos beğıne hüküm ki:

Bundan akdem Donanma-i Hümayûnum gemilerinden birkaç kadirge deryâyâ çıkup hâlâ Cezâyir Beğlerbeğısi Kapudânüm Kılıç Alî dâme ikbâlühû dahı umûmen Donanma-i Hümayûnum'la deryâyâ çıkmak emrüm oldu. Sen dahı Sığacık sancağı beğı ile yanınızda olan kadirgalar ile müretteb ü mükemmel hâzır u âmâde olup hâliyâ irsâl olunan kadirgalar ile hıdmet-i muhâfazada bulunmak lâzım olmağın Rodos muhâfazasıyçün Menteşe Sancağı Beğı Gazanfer dâme izzühû ta'yîn olunup sen müşârun-ileyh Sığacık beğı ile yanınızda olan kadirgalar ile ma'an gelüp irsâl olunan kadirgalara mülâkî olmak emridüp **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, te'hîr eylemeyüp sen Sığacık beğı ile ma'an yanınızda olan kadirgalar ile müretteb ü mükemmel hâzır u âmâde olup Donanma-i Hümayûnum gemileri ol cânibe varduğı gibi gemilere mülâkî olup ve münâsib gördüğün üzere gereğı gibi hıdmet-i muhâfazada bulunasın.

1038 *Tırhala'da keşişler tarafından keşişhane adı altında meskûn mahallere uzak yerlerde hisarlar yapılarak içlerinde silah bulundurulduğı, bazı tacirlerin Dubrovnik'e götürüyoruz diye Venediklilere mal sattıkları ve bundan dolayı sıkıntı çekildiğı bildirildiğinden keşişhanelerin kimler tarafından yaptırıldığının araştırılması, silahlara el konulması ve düşmana mal satışının engellenmesi için gereken tedbirlerin alınması.*

Kethudâsı İbrâhîm'e virildi. Fî 29 L.

Tırhala beğine hüküm ki:

Südde-i Sa'âdetüm'e mektûb gönderüp; "bundan akdem elegetürilmek emrolunan zimmi celeb tecessüs olundukda; "Keşîş olmağa gitdi." diyü haber alınup kasabât u kurâdan ba'îd tağlarda ve yalıya karîb yirlerde keşîşler keşîş-hâne nâmına hısâr şeklinde âlî vü vâsi' binâlar ihdâs idüp ortalarında birer kilise bünyâd eyleyüp anların kankısına varduğı ma'lûm olmamağın elegetürilmedi ve; "Keşîş-hânelerün ekserinde tüfenk ü darbzen ve dahı âlât-ı harb gördük." diyü şehâdet ider kimesneler olup ve a'yân-ı vilâyet gelüp; "Ba'zı tüccâr vilâyetimizden siyâh sahtiyân ve penbe bizi ve ipliğı ve hâm ipek alup Dubravenik nâmıyla Venedik'e gönderüp muzâyaka virürler." diyü cevâb eyledüklerin" bildürmişsin. İmdi; zikrolunan manastırlar* ne târîhda binâ olunup ve kimün icâzetiyle olmuşdur; görülüp arz olunmak ve mezkûr papas elegetürilmek emridüp **buyurdum ki:**

Vardukda, bu husûsa gereğı gibi mukayyed olup zikrolunan manastırlar kimün icâzetiyle binâ olunup ne târîhda olmuşdur; görüp aslı ile Südde-i Sa'âdetüm'e arz eylesin ve içinde ne mikdâr âlât-ı harb bulunursa cümlesin alup mîrî için zabıtdürüp kefarelerinde aslâ yarak komayasın ve mezkûr papası beher-takdîr elegetürüp ahvâlin tafsîli ile i'lâm eylesin ve Dubravenik cânibine dahı emre mugâyir metâ' gitmeğe emrüm yokdur. Ol bâbda dahı basîret üzre olup fermân-ı celîlü'l-kadrime mugâyir iş olmakdan ziyâde hazer eylesin.

شرا

* Metinde • şeklindedir.

1039

Menteşe, Hamidili ve Karesi beylerinin sancaklarındaki sipahileri, alaybeylerinin emri altında Donanma-i Hümâyûn'a göndermeleri; kendilerinin de kalan kuvvetlerle; Hamidili beyinin kendi sancağının, Karesi beyinin Midilli'nin, Mentese beyinin de Rodos Kalesi'nin muhafazasını sağlaması.

Kethudâsı Mustafâ'ya virildi. Fî 2 Zi'l-ka'de, sene: 979

Menteşe beğine hüküm ki:

Bu sene-i mübârekede sen kendü cebelü ve cevşenlülerünle Kal'a-i Rodos muhafazasında olmak ve sancağın sipâhîleriyle alaybeğün Donanma-i Hümâyûnum gemilerine girmek emridüp **buyurdum ki:**

() vusûl buldukda, sancağının sipâhîlerin cebe vü cevşenleriyle ve tüfenk ü ok u yayları ile mu'accelen ihrâc idüp Çeşme İskeleyi'nde hâzır u müheyyâ idesin ki, Donanma-i Hümâyûnum gemilerine mahall-i mezbûrda gireler ve gemilerün her mankasında üç cengci olup biri kavvâs, ikisi tüfenk-endâz olmak emrüm olmuşdur. Sancağın alaybeğine muhkem tenbîh eylesin ki, ana göre sipâhîlere tüfenk ü ok u yay ihzâr itdüre ve mahall-i mezbûrda vakti ile hâzır olup gemiler vardukda tevakkuf itmek lâzım gelmeye. Şöyle ki; sipâhîleri eksük veyâ cebesüz ve tüfenksüz ve ok u yaysuz getüre ve bi'l-cümle yaraklarında noksân üzre ola, dirlikleri hemân ol mahalde âhara virilüp kendülerün haklarından geldürilmek

kapudânım *dâme ikbâlühûya* emrüm olmuştur. Ana göre alaybeğine ve sipâhîlere tenbîh idüp mahall-i mezbûrda vakti ile ihzâr itdüresin ve sen kânûn üzre müstehıkk olduğun cebelüleründen ziyâde yarar âdemler tedârük idüp emrüm üzre Kal'a-i Rodos muhâfazasında olasın. Bu husûslarda ihtimâm idüp ihmâlden hazer idesin ki, noksânı senden bilinüp mes'ûl olman mukarrerdür.

Kapucı-zâde Mehmed Çelebî['ye] virildi. Fî gurre-i Zi'l-ka'de, sene: 979

Sâhib-i sa'âdete gönderildi. Fî 28 Şevvâl

Bir sûreti, Hamîdili beğine; dahı sancağı hıfzına kalup sipâhîlerinin alaybeğiyle emrolunduğı mahalle göndere.

Sâhib-i sa'âdete gönderildi. Fî 28 L.

Bir sûreti, Karesi beğine; "... Midillü muhâfazasına kalup sipâhîlerini mükemmel mukaddemâ emr-i şerîfüm olduğu mahalde hâzır ..."

1040

İçil beyi tarafından haksız yere suçlanarak hapsedildiği iddia olunan Hasan adlı sipahinin kardeşi Bayındır'ın davasının yeniden görülmesi; suçu sabit olursa küreğe gönderilmesi, haksız yere hapsedildiği anlaşılırsa durumunun arzedilmesi.

Mezbûr Hasan Sipâhî'ye virildi. Fî 29 L.

Niğde beğine ve kâdîsına ve Lârende kâdîsına hüküm ki:

Dârende Hasan nâm sipâhî gelüp karındaşı Bayındır için; "Hırsuz yatağsın." diyü İçil Beği Abdülga[f]ûr *dâme ızzühû* mezbûrun üzerine nesne sâbit olmadın zulmen tutup habsidüp zulm ü te'addî eyledüğün" bildürüp; "şer'le görülmesi bâbında inâyet" recâ itmeğün **buyurdum ki:**

Hükm-i şerîfümle vardukda, tamâm hakk üzre şer'le teftîş ü tefahhus idüp göresiz; mezbûra; "Hırsuz yatağsın." diyü isnâd eyledükleri husûs sâbit olursa kayd [ü] bend ile küreğe gönderesiz ve onat vechile tenbîh idesiz ki, yolda gaybet itdürmek ihtimâli olmaya. Ammâ şöyle ki; mezbûrun müdde'îsi olmayup bî-günâh olup vech-i meşrûha üzre isnâd eyledükleri husûs şer'le sâbit ü zâhir olmadın bî-vech habsolunmuş ise girü aslı üzre Südde-i Sa'âdetüm'e arzidesiz.

1041

Donanma-i Hümayûn'un sefere çıkma zamanı yaklaştığından Kaptan Ali Paşa'nın, Sığacık Beyi Ahmed Bey ile Karaca Ali Kaptan'ı otuz-kırk gemi ile önceden gönderip kendisinin de kalan gemilerle onların ardından denize açılması.

Kapucı Ferhâd getirüp yazılıp girü anunla paşa hazretlerine gönderildi. Fî 6 Zi'l-ka'de, sene: 979

Kapudân Alî Paşa'ya hüküm ki:

Fî-sebîli'llâhi te'âlâ gazâ vü cihâd için Donanma-i Hümayûnum deryâyâ çıkmak zamânı irişmeğün Sığacık Beği olan Ahmed Beğ'le ve Karaca Alî Kapudân'la otuz-kırk pâre

kadırga ilerü gönderüp bâkî donanma ile akablerince sen dahı çıkmak tedârükinde olmak emridüp **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, Hakk *sübhânehû ve te'âlânun* ulüvv-i inâyetine tevekkül ve Server-i Enbiyâ *aleyhi's-salâtü ve's-selâmun* mu'cizât-ı kesîretü'l-berekâtına tevessül idüp dahı Donanma-i Hümâyûnum gemilerin tekâmîl idüp dahı otuz-kırk pâre kadırgayı müşârun-ileyhimâ ile mukaddem ilerü gönderüp akablerince bâkî gemilerle sen dahı fî-sebîlillâhi te'âlâ gazâ için ve muhâfaza-i memâlik-i ahâlî-i İslâm için hemân deryâyâ çıkmak ardınca olasın.

1042 *Varna İskeleyi'nde gemi yapımı işinde görevli olan Ali Çavuş'un oralardan gönüllü yazıp gemilerle veya karadan Dersaadet'e göndermesi.*

Varna İskeleyi'nde gemiler binâsında olan Alî Çavuş'a hüküm ki:

Mektûb gönderüp; " "gemilerün levâzim ü mühimmâtı" husûsın ve "İsmâ'îl Çavuş'a gönüllü yazılmak" emrolunduğun" bildürmüşsin. Her ne ki, i'lâm eylemiş isen mufassalen ma'lûm olmuştur. Ol yirlerde yarar kimesnelerden gönüllü yazılmak buyurulmuştur.

Buyurdum ki:

Vardukda, emrüm üzre gönüllü yazup anda binâ olunan gemilere koyup bu cânibe irsâl eyleyesin; istemezlerise karadan gönderesin.

1043 *Cezâyir-i Garb vilâyetinden Mastor Voliro adlı zimmî demirci ustasının Tersâne-i Âmire'de istihdam olunmak üzere Südde-i Saâdet'e gönderilmesi.*

Mahmûd Kethudâ'nun oğlu Süleymân'a virildi. Fî 28 L.

Cezâyir-i Garb beğlerbeğisine hüküm ki:

Ol cânibde Mastor Voliro nâm zimmî üstâd demürce olduğu i'lâm olunmağın Tersâne-i Âmirem'de istihdâm olunmasıyçün Südde-i Sa'âdetüm'e gönderilmesin emridüp **buyurdum ki:**

Mezbûrun ol cânibden alâkasın kat' idüp lâzım olan âlâtı ile yarar âdemlere koşup Südde-i Sa'âdetüm'e gönderesin ki, Tersâne-i Âmirem'de istihdâm oluna.

1044 *Antalya'da yapılmakta olan gemilerde görevlendirilecek reis, yelkenci, odabaşı ve gûmî gibi personelin kaptan paşa tarafından İstanbul'dan gönderilmesi.*

Kapudânun Kethudâsı Mahmûd'a virildi. Fî 29 L.

Kapudâna hüküm ki:

Antâliyye'de binâ olunan gemilere re'îs ü yelkenci ve odabaşı vü gûmî bundan gönderilmesin emridüp mukarrerleri ol cânibde yarar kimesnelerden yazmak için Mehmed Çavuş *zîde kadruhûya* emr-i hümâyûnum gönderilmiştir. **Buyurdum ki:**

Zikrolunan gemilerün re'îs ü yelkenci ve odabaşı vü gûmîlerin bu cânibden ta'yîn ü irsâl eylesin.

1045 *Mehmet Çavuş'un nezaretinde Antalya'da yapılan gemiler için reis, yelkenci ve odabaşı gibi personelin Tersane-i Âmire'den gönderileceği, diğer personelin de yöre halkından temin edilmesi.*

Bu dahi.

Mehmed Çavuş'a hüküm ki:

Anda binâ olunan gemilere re'îs ü yelkenci ve odabaşı vü gûmî Tersâne-i Âmirem'den ta'yîn ü irsâl olunup sâyir mukarrerlerin ol cânibde yarar yiğitlerden sen yazmak emridüp **buyurdum [ki:]**

Vardukda, ol cânibde olan gemilere yarar yiğitlerden lâzım olduğu kadar mukarrer yazup ve ne vechile tedârük itdüğün yazup bildüresin.

[Yev]mü'l-Cum'a, fî 29 L.

1046 *Kanunsuz hareketleriyle bulunduğu yerlerin insanlarını rahatsız eden ve bu yüzden bir çok beldeden sürülen Üsküdarlı Hamza'nın İznikmid'de de aynı tarzda davranışlarda bulunduğu bildirildiğinden Kıbrıs'a sürgün edilmesi.*

Arz getüren Hâcî Memi ve Süleymân'a virildi. Fî 29 L.

Kocaili beğine, İznikmid kâdîsına hüküm ki:

Mektûb gönderüp; "nefs-i İznikmid a'yânından cemm-i gafîr meclis-i şer'a gelüp; "Üsküdarlı Hamza dimekle ma'rûf kimesne târikü's-salât ve ehl-i fesâd ve gîce vü gündüz gammâzlıktan ve tezvîr ü telbîsden hâlî olmayup bundan akdem emr ile Üsküdar'dan ve Beşiktaş'ından ve kasaba-i Ebî-Eyyûb-i Ensârî *aleyhi rahmetü'l-Bârî*den sürölüp bunda gelüp nice fesâd ü fitneden hâlî olmaduğın" haber virüp; "Eger ol bu diyârdan gitmez ise cümlemüz firâr eylemek mukarrerdür." diyü [te]zallüm eyledüklerin" bildürmüşsin. İmdi; mezbûrun tevâbi'ıyla Kıbrıs'a gönderilmesin emridüp **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, mezbûrî ihzâr idüp kasaba-i mezbûrdan alâkasın kat' idüp şehirlüden birkaç yarar kimesnelere koşup tevâbi' u levâhıkı[y]la emrüm üzre cezâre-i Kıbrıs'a gönderesiz ki, sâyirlere mûcib-i ibret ü nasîhat ola ve bile koşup gönderdüğünüz âdemlere

muhkem tenbîh ü te'kîd eyleyesiz ki, varup teslîm eyledüklerine Kıbrıs beğlerbeğisinden ve kâdîsından temessük alup getüreler.

[Yev]mü's-Sebt, fî 29 L., sene: 979

1047 *Lahsa beylerbeyi ile birlikte Lahsa'ya giden Emrullah Çavuş'un geri çevrilip Dergâh-ı Muallâ'ya gönderilmesi.*

Kethudâsı Behrâm'a virildi. Fî 29 L.

Lahsâ beğlerbeğisine hüküm ki:

Senünle ol cânibe müteveccih olan Emrullâh Çavuş'un Dergâh-ı Mu'allâm'a gönderilmesin emridüp **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, bî-tevakkuf merkûm Emrullâh Çavuş'ı Dergâh-ı Mu'allâm'a gönderesin ve ne mahalde avdet itdürildüğün yazup arzeyelesin.

1048 *Karlheli sancağının, Cezâyir'de Tilimsan Kâidi olan Parmaksız Mustafa'ya tevcih edildiği; adı geçen derhal sancağına gelip Preveze Limanı'nda olan gemileri ve kendi kalitesini donatıp o bölgenin muhafazasını sağlaması; gemilerin kürekçi ihtiyacını da Lefkaza adasının, geçmişte Venedikliler ile işbirliği yapmış olan ehl-i fesad keferesinin elebaşılarını yakalayıp küreğe koyarak karşılaması.*

Çankal-zâde Mustafâ Çavuş'a virildi. 29 L.

Sâbıkâ Cezâyir'de Tilimsân Kâyidi olan Barmaksuz Mustafâ'ya hüküm ki:

Hâlâ senün hakkunda avâtıf-ı aliyye-i husrevânem zuhûra getürüp sana Karlheli sancağın iki yüz bin akçalık hâslarıyla tevcih eyleyüp hüküm irsâl olundu. İmdi; Preveze Limanı'nda olan kadırgaları senün getürdüğü kalite ile müretteb ü mükemmel donadılıp hâzır olmak mühimmâtdan olmağın **buyurdum ki:**

Te'hîr eylemeyüp sancağına varup muhafazasında olup dahı zikrolunan kadırgaları lâzım olan âlât ü esbâbı ile tekmiîl eyleyüp lâzım olan kürekçilerin sâbıkâ Karlheli'ne tâbi' Lefkaza nâm cezâire keferesin ısyân eyleyüp Venediklü'ye tâbi' kadırgaları getürdüp gâret itdürüp fesâd eylemeğın ol asıl ehl-i fesâdı Yanya Beği Mustafâ dâme izzühû ile müşâvere idüp vech ü münâsib olduğu üzere yirlü yirinden tefât eyleyüp anun gibi fesâd ü şenâ'ate bâ'ıs ü bâdî olan baş baş ehl-i fesâdı elegetürüp zikrolunan kadırgalara koyup gemileri donadup ol cevânibi gereği gibi hıfz u hırâset itdüresin ve ne vechile tedârük idüp ol ehl-i fesâddan ne kadar kimesne küreğe konulup ve cerîmeleri ne olduğın yazup defter eyleyüp defterin Südde-i Sa'âdetüm'e gönderesin.

1049

Karheli Sancağı Beyi Ali'nin emeklilik talebinin uygun görüldüğü; ancak adı geçenin, yerine tayin edilen ve hâlen Cezâyir'de Tilimsan Kâidi olan Parmaksız Mustafa göreve başlayıncaya kadar sancağının muhafazasında kalması.

Mezbûr Mustafâ Çavuş'a virildi. Fî târîh-ı m.

Sâbıkâ Karhlili Beği olan Alî'ye hüküm ki:

Südde-i Sa'âdetüm'e mektûb gönderüp tekâ'ud ihtiyâr eyledüğün ecilden sana kânûn üzere tekâ'ud emrüm olup Karhlili sancağı sâbıkâ Cezâyir'de Tilimsân Kâyidi olan Barmaksuz Mustafâ dâme izzühûya tevcih olunmuşdur. **Buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, müşârun-ileyh varup livâ-i mezbûra dâhıl olunca kemâ-kân livâ-i mezbûre muhafazasında olup yiründen hareket eylemeyüp bâb-ı muhafazada dakîka fevteylemeyesin.

1050

Tikveş'in Trisnik(?) köyünden Bayezid adlı yeniçerinin halka zulmettiği şikâyet edildiğinden adı geçenin teftiş edilip üzerine sabit olan hakların alınıp sahiplerine verilmesi ve neticenin ayrıntılı olarak defter edilip gönderilmesi.

Mahmûd Çavuş'a virildi. Fî 15 Zi'l-ka'de, sene: 979

Ruk'asınun sûreti bile virilmişdür.

Yenice-i Vardar ve Tikveş kâdîlarına hüküm ki:

Sen ki Tikveş kâdîsısın, Südde-i Sa'âdetüm'e mektûb gönderüp; "Tikveş'e tâbî Trisnik(?) nâm karyede sâkin olan Yeniçeri Bâyezîd'ün re'âyâ vü fukarâyâ zulm ü te'addîsi olup ahâlî-i kurâ zulm ü te'addîsinden celâ-i vatan eylemelü olduğın ve üzerinde zâhir olan hukûk-ı nâsı müstekıl defter idüp i'lâm eyledüğün" bildürmüşsin. İmdi; re'âyâya ol vechile zulm ü te'addî olduğına rızâ-yı şerîfüme muhâlif olmağın zikrolunan defterün ve sûret-i sicillün sûretleri aynı ile aslından ihrâc olunup yirlü yirinden şer'le teftiş olunup ashâb-ı hukûka şer'le sâbit olan hakları alıvirilmek için sana irsâl olundu ve mezbûr dahı Südde-i Sa'âdetüm'de bulunmağın Dergâh-ı Mu'allâm çavuşlarından () zîde kadruhûya koşılup gönderilmişdür. **Buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, bu bâbda bi'z-zât mukayyed olup eger defterde mastûr olan mevâddur ve eger sûret-i sicilde yazılanlardur ve eger bunlardan mâ'adâ mezkûrdan da'v[â]-yı hakk eyleyenlerin husûslarıdur; bir def'a şer'le sorulup faslolmuş olmayup on beş yıl terkolmayan kazâyâyı husamâ muvâcehesinde ber-mûceb-i şer'-ı şerîf onat vechile hakk üzere teftiş ü tefahhus eyleyüp göresiz; kazâyâ arzolunduğı gibi mezkûrun vech-i meşrûh üzere zulm ü te'addîleri sâbit ü zâhir olursa şer'le üzerinde olan hukûkî ashâbına bî-kusûr alıvirdükden sonra ne makûle hukûk sâbit olup ve kime ne alıvirildiğün ve sâyir zulm ü te'addîlerinden şer'le üzerinde sübût u zuhûr bulan mevâddı alâ-vechi't-tafsîl yazup defter eyleyüp Südde-i Sa'âdetüm'e gönderesiz ve bu makûle mezâlim için hüküm irsâl olundukda ba'zı kimesneler mu'în ü zahîr olup fukarâyı tahvîf eylemekle ashâb-ı hukûk mezâlimlerin

takrîr itmemekle hukûk-ı nâs mu'attal olduğu istimâ' olundu. Zâlîme i'ânet ve mazlûma ihânet idenler kimler ise anlar dahı zulme mu'în olmuş olurlar. Ol makûleleri dahı göz kulak dutup ibtâl-i hukûk idenleri kazâyâ defterine yazup Südde-i Sa'âdetüm'e gönderesiz. Şöyle ki; erbâb-ı hukûk; "Maslahatum görilmeyüp kalmışdur." diyü şikâyet ola, sizden bilinür. Ana göre bâb-ı ihtimâmda dakîka fevteylemeyüp câdde-i hakdan udûl ü inhirâf eylemeyesiz.

1051 *Ağrıboz'daki Kızılhisar Kalesi'nin diğer kalelere uzak ve düşman saldırılarına açık olması nedeniyle kale müstahfızlarının diğer kalelerde görevlendirilmeyip muhafaza hizmetinde bırakılmaları.*

Kızılhisâ[r] Kal'ası'nun Kethudâsı Murâd'a virildi. Fî gurre-i Zi'l-ka'de, sene: 979

Ağrıboz beğine, Kızılhisâr kâdisına, Kızılhisâr Kal'ası dizdârına hüküm ki:

Kal'a-i mezbûre müstahfızları Dergâh-ı Mu'allâm'a arz-ı hâl sunup; "kal'a-i mezbûre Girit(?) ve İstendil cezîrelerine karîb(?) mahûf u muhâtara yirde vâkı' olduğundan mâ'adâ sâyir kılâ'dan ba'îd olup neferi dahı kalîl olup nefere şiddet-i* ihtiyâc variken ve sâyir ol etrâfda olan kılâ'a dîde-bân olup deryâda küffâr gemilerin gördükce etrâfda olan kılâ'a ve sâyir re'âyâyâ haber virür iken neferlerin âhar hıdmetlere istihdâm idüp âhar hıdmete istihdâm olunmamağın hükm-i hümayûnum" taleb eyledükleri ecilden **buyurdum ki:**

Göresiz; fi'l-vâkı' vech-i meşrûh üzre kılâ'dan ba'îd ve mahûf u muhâtara olup sâyir kılâ'a ve etrâfda olanlara dîde-bân olup hıdmetlerinde kalmışlar iken âhar hıdmet teklîf itdirmeyüp bu makûle mahûf zamânda kal'adan hârice nefer salıvmeyesiz

* Metinde şeklindedir.

[Yev]mü'l-Ahad, fî gurre-i Zi'l-ka'de, sene: 979

1052 *Dulkadir beylerbeyi tarafından Hısn-ı Mansur'dan mîrî için bir sungur alınarak Horasan oğlu Ahmed'e teslim edilmesi.*

Çakı[r]cılar Kâtibi Abdî Çelebî'ye virildi. Fî gurre-i Zi'l-ka'de, sene: 979

Dulkadir beğlerbeğisine hüküm ki:

Mar'aş sancağında Hısn-ı Mansûr nâhiyesinde Nurmuz nâm karyeden toğancı bir cenâh sunkur alup mîrî için alınmak emridüp **buyurdum ki:**

Vardukda, te'hîr itmeyüp mezkûr Sefer'den zikrolunan sunkurı olup müteveffâ Horasan-oğlu Ahmed'e teslîm eylesin.

1053 *Vize beyi tarafından Midye'de yaptırılmakta olan gemiler için kalafatçı gönderilmesi, Vize ve kazâlarından akçe karşılığı reâyaya gemi kerestesi kestirilmesi, kesilen kerestelerin de Yeniada İskeleyi'ne indirilmesi.*

Sipâhî-oğlanlarından Mustafâ'ya virildi. Fî 11 Zi'l-ka'de, sene: 979

Vize beğine hüküm ki:

"Midye'de binâ olunan gemilerün ikisi tamâm olup birisi kalafatlanup biri dahi kalafatlanmak üzre ve dördü tamâm olmağa karîb olup hemân kalafata gâyet ihtiyâc vardır. Şöyle ki; kalafatçı gönderile, an-karîb gemiler tamâm olup gönderilü[r] ve sekiz pâre kadirge ve iki kıt'a mavna kerestesi kesdürilmek emrolunup ve akça dahi gönderilüp bir mikdârın Vize Kâdîlığı'na tevzî' idüp ve kesdürüp anlar dahi Ada'ya indürilür ve Bınarhısârı ve Bergos ve Ereğli ve Babaeski kâdîları aldıkları akça re'âyâyâ tevzî' idüp senün ma'rifetünle kesdürüp anlar dahi turmayup indürilmek üzre olduğu ve Çorlu kâdîsı mâh-ı Şevvâl'ün on tokuzuncı güninde kazâ-i Vize'de ve Yeniada'da kesilen gemi ağaçları kesdürmeğe teklîf olunmayup mu'âf olup emr ile akça getürüp dahi tevzî' idüp kesdürüp Yeniada'ya indürüp veyâhûd kesdürmeğe akça kime virilürse dahi bildürüp tâ ki, kesdürüp Yeniada İskelesi'ne indürile." diyü defe'âtle âdem ü mektûb gönderüp bu zamâna değin bildürmedüklerin, ale'l-husûs kâdîlara bi'z-zât kendü nefsleriyle varup kesdürüp ve indürüp teslîm eylemek için emr-i şerîf gönderilmişken amel eylemediler. Yine bi'z-zât varup kesdürüp ve indürüp teslîm eylemek için mü'ekked emr-i şerîf gönderilmesin" bildürmişsin. İmdi; Midye gemilerinde on kalafatçı olup hâlâ yigirmi kalafatçı dahi virilmek emrüm olmuştur. **Buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, te'hîr eylemeyüp zikrolunan gemiler mühimmi için gönderilen yigirmi nefer kalafatçı lâzım olan âlât ü esbâbları ile varduklarında ale't-ta'cîl irsâl eyleyüp gemilerün itmâmına sa'y ü ihtimâm eylesin ve kereste üzerine olan re'îs tâyîfesi re'âyâ tağdan kesüp getürdükleri keresteyi mücerred celb ü ahz için; "Gemilere yaramaz." diyüp te'allül iderler imiş. Ol makû[le] eger re'îs ve eger dülger ve halîfedür; re'âyâyâ tağa gönderüp gemilere yarar kereste kesdürüp ol vechile re'âyâyâ tazyîk itdürmeyesin ve illâ haklarından gelinür; bilmiş olasın.

1054 *Hayrabolu ve Silivri kadılarının kazâlarında kesilen keresteyi Yeniada İskelesi'ne indirmeleri; kereste henüz kesilmemiş veya tamamlanmamışsa durumu bildirmeleri.*

Bu dahi.

Bir sûreti; Hayrabolu ve Silivri kâdîları[na] ki:

Vize Beği Hasan mektûb gönderüp; "*ilâ âhurihî* ()" arzylemiş. İmdi; tevzî' olunan ağaç mevsiminde kesildi ise te'hîr eylemeyüp indürüp henüz kesilmedi ise arzylemek emridüp **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, te'hîr eylemeyüp mukaddemâ tevzî' olunan ağaç ve sâyir gemi kerestesi eger mevsiminde kesildi ise te'hîr eylemeyüp kifâyet mikdârı çift ü araba tedârük eyleyüp Yeniada'ya indürmek bâbında sa'y ü ikdâm eylesiz. Eger henüz kesilmedi ise ne mikdâr kereste vü ağaç kesilmeyüp bâkî kalmışdur; ecnâsı ile yazup Südde-i Sa'âdetüm'e bildüresiz.

1055

Erzurum'da kendi gediğini kardeşine vermek isteyen Ardanuç Kalesi azeplerinden Mehmed bin Hüseyin'in talebinin, gediklerin timar gibi olmayup yarar olanlara tevcih edilmesi gerektiğinden kabul edilmediği; mahlûl gediklerin ancak yarar Rum yiğitlerine verilmek üzere arz edilmesi.

Erzurum beğlerbeğisine hüküm ki:

Mektûb gönderüp; "Kal'a-i Ardanuç azebelerinden Dördüncü Riyâset'de İkinci Oda'da karındaşı Mustafâ ile ber-vech-i iştirâk yevmî altı akça ulûfe tasarruf iden Mehmed bin Hüseyin kendünün üç akça hissasin hüsn-i ihtiyârıyla diğer karındaşı Ömer'e olmak şartıyla ferâgat idüp ve "Mezbûr yarar; hıdmet-i mezbûre uhdesinden gelür." diyü sancağı beği mektûbıyla i'lâm itmek" recâsına arz eylemişsin. İmdi; gedük tîmâr gibi olmayup yarar olanlara arz olunmak lâzım olmağın **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, bu makûle mahlûl gedük vâkı' oldukda gedükleri bozmayup yarar Rûm yiğitlerine arz eyleyesin.

1056

Bursa'da Bektaş bin İbrahim'in mülk cariyesini ayartan Kemal'in küreğe konulmak üzere Südde-i Saâdet'e gönderilmesi.

Kara Kethudâ'ya virildi. Fî 3 Zi'l-ka'de, sene: 979

Bursa kâdîsına hüküm ki:

Bektaş bin İbrâhîm'ün mülk câriyesin ayardan Kemâl nâm kimesne husûsında Dergâh-ı Mu'allâm'a sûret-i sicill irsâl itmeğın mezbûr Kemâl küreğe konmak için Südde-i Sa'âdetüm'e gönderilmesin emridüp **buyurdum ki:**

Vardukda, te'hîr itmeyüp emr-i celilül'l-kadrüm mücebince mezkûr Kemâl'i yarar âdemlere koşup Südde-i Sa'âdetüm'e irsâl eyleyesin ve gönderdiğün âdemlere tenbîh eyleyesin ki, yolda onat hıfz eyleyüp gaybet itdürmekden hazer ideler.

1057

Zaçesne'deki Muslovine Kalesi'ne saldıran haramilerin haklarından gelindiğine dair Zaçesne beyinin gönderdiği mektubun Südde-i Saâdet'e ulaştığı; bundan sonra da buraların muhafazasında dikkatli olunması ve herhangi bir saldırıya meydan verilmemesi; ancak aradaki anlaşmaya aykırı herhangi bir harekette de bulunulmaması.

Halîl Çavuş'a virildi. Fî 14 Zi'l-ka'de, sene: 979

Zaçesne beğine hüküm ki:

Mektûb gönderüp; "serhad muhâfazasında Eski Alıgar(?) nâm mel'ûn İslavin serhaddinde Nemçe Kapudânı İvan ve Bezer Yanoş ve Benarlaslom(?) nâm atlubaşlarıyla ve dört nefer harâmîler ile ve bundan akdem gaybet iden İstopik(?) oğlu Mustafâ nâm karındaşı[y]la ve sâyir asker ile Muslavine Kal'ası'n muhâsara eylemek kaskına gelüp

gâzîler ile muhkem cengidüp bi-inâyeti'llâhi te'âlâ küffâr münhezim olup diri alınanlardan dil için bir kâfir gönderildiğin" bildürmüşsin. İmdi; serhadd-i Memâlik-i Mahrûse'ye dâhıl olup fesâd idenlerin haklarından gelmek lâzımdır. Ammâ; ol cânibden ahde muhâlif bir vaz' sudûr eylemedin berüden dahlolunduklarına rızâ-yı şerîfüm yokdur. **Buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, bu bâbda mukayyed olup sancağuna tâbi' olan eger zü'amâ ve eger erbâb-ı tîmâr ve sâyir neferleridür; onat zabteyleyüp ol cânibden mâtâm ki sulh u salâha mugâyir bir hareket olmayınca bu cânibden ahd ü emâna muhâlif kimesneyi dahl ü ta'arruz itdirmeyesin. Ammâ; anun gibi fesâd ü şenâ'at kasdına Memâlik-i Mahrûse dâhiline gelenlerin vech ü münâsib görüldüğü üzre elegetürüp haklarından gelmek bâbında sa'y ü ikdâmın zuhûra getüresin.

1058

Ağrıboz beyinin, düşmanla işbirliği yapıp yiyecek veren ehl-i fesadı her kim ise yakalayıp hapsedmesi ve Donanma-i Hümâyûn oraya vardığında küreğe konmak için teslim etmesi; ayrıca yerli nâiblerden halka zulmedenlerin isimlerini bildirmesi.

Mehmed Çavuş'a virildi. Fî 9 Zi'l-ka'de, sene: 979

Ağrıboz beğine hüküm ki:

Bundan akdem kâfir kalitesiyle ittihâd üzre olup azık virüp kulaguzluk eyleyen her kande ise elegetürüp dahı ehl-i fesâdı Donanma-yı Hümâyûnum ile Cezâyir Beğlerbeğisi Kapudânım Alî dâme ikbâlühû ol taraflara vardukda müşârun-ileyhe küreğe konmak için teslim eylemek emridüp **buyurdum ki:**

Vardukda, te'hîr eylemeyüp zikrolunan ehl-i fesâdı her kande ise hüsn-i tedârük ile elegetürüp mukayyed ü mabhûs hıfzeyleyesin ki, müşârun-ileyh Donanma-i Hümâyûnum ile vardukda küreğe komak için teslim eyleyesin. Bu bahâne ile kendü hâllerinde olanlara dahlolunup ehl-i fesâda mücerred celb ü ahz için hımâyet olunmakdan ve "Serbest re'âyâsıdır." diyü sıyânet olunmakdan hazer idüp ehl-i fesâdı elegetürmeğe sa'yeylesin ve yirlü nâyiblerden re'âyâya ve gayra zulmidüp kimler ise isimleriyle ve vâkı' olan zulm ü te'addîleriyle yazup bildüresin.

1059

İzmir'in Dereyüce köyünde piyade ve müsellemler mültezimi Mehmed'in yetmiş-seksen kadar suhte tarafından öldürülüp yanında bulunan mâl-ı mîrî vs.nin yağmalanması olayının teftiş edilerek faillerin ve yardımcılarının bulunup yağmalanan mal ve eşyanın ortaya çıkarılıp Südde-i Saâdet'e gönderilmesi ve suçluların hapsedilip durumun ayrıntılı olarak arzedilmesi; ayrıca bu fesada önayak olan imam ve arkadaşlarının zincire vurulup İstanbul'a gönderilmesi.

Defterdâr Mehmed Çelebî'ye virildi. Fî 2 Zi'l-ka'de, sene: 979

İzmir kâdîsına, Abdülcebbâr'a hüküm ki:

Hâliyâ sen ki İzmir kâdîsısın, Dergâh-ı Mu'allâm'a mektûb gönderüp; "Şevvâl'ün on yedinci günü () piyâde vü müsellemler mültezimi olan Mehmed'i Dereyüce nâm karyede

yetmiş-seksen nefer mikdârı sùhte tâyifesi basup katl ve esbâb ü emvâlîn gâret itdükleri haber olundukda yelken bizi için varan Mehmed Çavuş ile ve Muhzırbaşı Hızır ile ve a'yân-ı vilâyet ile üzerine varılup kendüsi karye-i mezbûre kurbinde bir nice yirde mecrûhan maktûl bulunup ve yanında olan altı nefer kulı ve bir acem-oğlanı mecrûhan maktûl bulunup anlar ve sâyir yoldaşları cem' olunup mâl-ı mîrîden istifsâr olundukda hazînedârı olan Ca'fer nâm kulı; "Maktûlden işidürdüm ki; "On bir bin akça dahı olsa yanumda olan mâl-ı mîrî yüz bin akça olurdu." ve kesr-i mîzândan bir kîse içinde yigirmi beş bin mikdârı akçası varıdı. Urgan için ihzâr eylemiş idi ve kendünün yigirmi beş bin akçası varıdı. Andan mâ'adâ bir kîse içinde beş bin mikdârı altunı varıdı. Bu cümlesin zikrolunan levend tâyifesi seped [ve] sandûkı ile alup evden taşra çıkarup kilidin pâreleyüp emvâlîn ve defterleri ile dîvâ[r]da asılı turan bir altun kaplu ve dört gümüş kaplu kılıçları ve gümüş rahtın bi'l-külliyeye alup götürdiler." diyü haber virdüklerinde bâkî esbâbı ol meclisde defter olunup sûret-i defteri ile Nâzır-ı Emvâl olan Abdülcebbar ma'rifetiyle Kâbız-ı Emvâl olan Husrev Çavuş'a teslîm olunduğunu" bildürüp ve sen ki Abdülcebbar'sın, senün tarafundan arzla gelen âdemün; "Yırlüden ba'zı ehl-i fesâd bu vechile mezbûrun üzerine levendâtı getürdüp fesâda sebeb olmuşlardır." diyü bildürdi. İmdi; bundan evvel merkûm Mehmed'ün ba'zı şikâyetçileri Tire kâdîsının arzını getürmeyüp mazmûnında; "merkûm Mehmed üç yüz atlu ile gezdüğü" arz olunup hâliyâ muhallelâtı defterinde; "âdemleri ve kulları on üç nefer ve at u bârgîrleri ve katırları on dört re's ve bir katâr katırları olduğı" mukayyed olup arz u defter birbirine muhâlif olmağın bu husûs tamâm dikkat ü ihtimâm ile görölüp maktûl-i mezbûrun sepedinden alınan beş bin altun ile akçası ve defterleri ve kılıçları ve sâyir esbâbları zuhûra getürilmesin emridüp **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, bu bâbda cümleñüz bi'z-zât mukayyed olup husûs-ı mezbûrî hüsn-i tedârûkle dahı kullarından ve ma'lûmı olan kimesnelerden tefahhus idüp bu fesâdı idenleri elbette bi-eyyi tarîkın kân zuhûra getürüp dahı emîn mezbûr mahalden kalkup karye-i mezbûreye gelmiş [mi]dür ve ol gün kendüye mürâca'at iden kimlerdür ve katlidenler ne vakt gelmişlerdür [ve] ehl-i karye mu'âvenete gelmek lâzım iken niçün gelmeyeler ve aralarında mu'âvenet için gelen kimlerdür; dikkat ü ihtimâm ile teftiş idüp eger sepedinden alınan altun u akçası ve esbâbı ve eger gayri yerlerde olan esbâb ü akçasıdır; bî-kusûr zuhûra getürüp ne mikdâr nesne zuhûra getürüp ne mikdâr nesne zuhûr eyledüğüñ mufassal ü meşrûh defter idüp ve eger fesâd idenler elegetürölüp bulunursa muhkem habseyleyüp arzeyelesin. Kullarından ve zî-kıymet olan esbâbından aslâ bir nesneyi anda fûrûht itdürmeyüp zuhûra getürileni nakdiyyesiyle Dergâh-ı Mu'allâm'a getüresin ve husûs-ı mezbûr neye müncerr olursa vukû'ı üzre yazup bildüresin. Bu husûsa Aydın Beğî Ca'fer dâme izzühû dahı mübâşir olmak emrüm olup müstekıl hüküm gönderilmişdür; mûmâ-ileyh ile haberleşüp bu husûsı ma'an faslidüp arzidesiz ve zikrolunan fesâda mübâşir olup hâlâ elegiren imâmı ve sâyir yoldaşların der-zencîr idüp cümlesin Atebe-i Ulyâ'ya gönderesiz.

1060

Piyade ve müsellemler mültetini Mehmed'in İzmir'de suhteler tarafından öldürölmesi olayının teftişinde Aydın beyinin de mübâşir olarak görevlendirildiğı.

Bu dahı, Defterdâr Mehmed Çelebî'ye virildi. Fî 2 Zi'l-ka'de, sene: 979

Aydın beğine hüküm ki:

Hâlâ piyâde vü müsellemler mültezimi olan Mehmed'i altı nefer yoldaşıyla ba'zı sûhte katlidüp emvâl-i mîrî gâret itdüğü Südde-i Sa'âdetüm'e İzmir kâdîsı mektûbı ile i'lâm eylemeğin İzmir kâdîsına teftîş için mufassal hükm-i hümayûnum yazılup irsâl olunmuşdur.

Buyurdum ki:

() varup vusûl buldukda, sen dahı teftîş husûsında bile mübâşir olup gönderilen hükm-i şerîfüm mücebince şer'le teftîş eyleyüp bertaraf idüp kazıyye neye müncerr olursa yazup ma'an arzeyelesiz.

1061

Ehl-i fesad olduğu tescil olunan Antalya'nın Küçüksekici köyünden Eymir oğlu Ömer'in küreğe konulmak üzere Südde-i Saâdet'e gönderilmesi.

Teke beğine ve Antâliyye kâdîsına hüküm ki:

"Antâliyye kazâsından Küçüksekici nâm karyeden Eymir oğlu Ömer ehl-i fesâd olup nice fesâdı müsecceldür." diyü i'lâm olunmağın **buyurdum ki:**

Göresin; arzolunduğı gibi olup mezbûr [ehl-i] fesâd olup nice fesâdı müseccel ise mezbûrı kayd ü bend ile yarar âdemlere koşup sûret-i sicilleriyle Südde-i Sa'âdetüm'e gönderesin ki, küreğe konıla. Ammâ; bile koşup gönderdüğün kimesnelere muhkem tenbîh idesin ki, gaybet itdürmekden hazer ideler.*

* Hüküm, üzerine çizgiler çekilerek iptal edilmiştir.

[Yev]mü's-Sülâsâ, fî 3 Zi'l-ka'de, sene: 979

1062

Homa Kazâsı Nâibi Hacı Halife'nin görevden alındığı halde görevi bırakmak istemediği bildirildiğinden, ailesiyle birlikte Kıbrıs'a sürgün edilmesi.

Homa kâdîsına hüküm ki:

Hâlâ; "Homa kazâsında Nâyib* olan Hâcî Halîfe nâm kimesnenün niyâbetden** ref' olunmak için birkaç def'a emr-i şerîf gönderilüp mezbûr Hâcî emr-i şerîfe itâ'at eylemeyüp girü niyâbet eylediği" kâdî-askerüm Pâye-i Serîr-i Sa'âdet-masîrüm'e arzeyelemeğin mezkûr Kıbrıs'a sürgün olmak emridüp **buyurdum ki:**

Te'hîr eylemeyüp mezbûrun ve ehl ü ıyâlî ve tevâbî'ı ol yirlerden alâkaların kat' idüp dahı yarar âdemlere koşup Kıbrıs'a gönderüp beğlerbeğisine teslîm eyleyüp ve koşup gönderdüğün kimesnelere tenbîh eyleyesin ki, varup teslîm eylediğine müşârun-ileyhden mühürlü temessük alup temessüğü Südde-i Sa'âdetüm'e gönderesin.

*Metinde şeklindedir.

**Metinde şeklindedir.

1063 *Zağra'da bazı zimmîlerin müslümanlara şarap satıp kazâda açıktan açığa fîsk u fücûr işledikleri bildirildiğinden, buna izin verilmeyip yasak edilmesi; yasağa rağmen satan olursa, küreğe konmak üzere, kimler olduklarının bildirilmesi.*

Dîvân'da sübaşıya virildi. Fî 3 Zi'l-ka'de, sene: 979

Zağra kâdîsına hüküm ki:

Hâlâ taht-ı kazânda ba'zı zimmîler müslimânlara hamr bey' eyleyüp kasaba-i mezbûrede alâniyyeten fîsk u fücûr eyledükleri i'lâm olundu. İmdi; şe'âyir-i küfr ızhârı câyiz değildir. **Buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, bu bâbda mukayyed olup ehl-i İslâm'a min-ba'd hamr bey' itdirmeyüp zimmîlere muhkem tenbîh ü yasak itdürüp fîsk u fücûr olmakdan ziyâde ihtiyât eylesin. Eslemeyüp müslimânlara hamr bey' eyleyenleri ism ü resmleriyle yazup bildüresin ki, küreğe konmak için getirile.

1064 *Magosa Kalesi'nin tamirinin büyük ölçüde tamamlandığından bahisle iki yıldır Kıbrıs'ta bulunan ve perişan durumda olan Karaman sipahilerinin geri dönmeleri için izin verilmesi hususunda Karaman beylerbeyi tarafından yapılan talebin, düşman hakkında elde yeterli bilgi bulunmadığı için şimdilik kabul edilmediği; düşmanın durumu belirginleşinceye kadar Karaman sipahilerinin bir zaman daha Kıbrıs'ta muhafazada kalmaları ve zahirelerinin buna göre tedarik edilmesi.*

Yazıldı.

Mezbûrun Çavuşbaşı Hudâvirdi'ye virildi. Fî 4 Zi'l-ka'de, sene: 979

Karaman beğlerbeğisine hüküm ki:

Südde-i Sa'âdetüm'e mektûb gönderüp; "Magosa Kal'ası'nun yıkılan yirleri kemâ-kân evvelkiden muhkem ta'mîr olup ve toprak ile binâ olunan yirleri dahı yıkup müceddeden taş ile kireç ile muhkem binâ idüp handek içine ve deryâ semtine havâle toplar için üç aded mazgal delükleri açılup ve Akkal'a'nun şimâli cânibinde yıkılan yirlerin ta'mîrine mübâşeret olunup muhkem binâ olunup harâb olan yirleri dahı an-karîb itmâma irişmek üzere olduğu ve Karakule'den içerüde olan Akkule'nün yıkılan yirlerin ta'mîrine Kıbrıs Beğlerbeğisi Sinân dâme ikbâlühû Ramazân'un yigirminci gününde mübâşeret idüp ve Karaman sipâhîlerinin zehâyiri öte yakadan gelür iken garkolup iki yıldan berü sefer çeküp ahvâlleri d[î]lger-gûn olup icâzet istedüklerin" bildürmüşsin. İmdi; ta'mîr husûsında vâkı'

olan sa'y ü ihtimâm ve cidd ü ikdâmün bi't-tamâm ma'lûm-ı şerîfüm olmışdur; yüzün ağ olup, ber-hôrdâr olasın. Senden umulan bu makûle sa'y ü ikdâm idi ki, zuhûra getürmişsin. A'dânun hareket idecek zamânlarıdır; a'dânun ahvâli ma'lûm olmayınca sipâhîlere şimdilik icâzet virilmek münâsib olmayup bir mikdâr zamân dahı muhâfazada olmak lâzım ü mühimm olmağın **buyurdum ki:**

Vardukda, kal'a-i mezbûrenün ta'mîre muhtâc bâkî kalan yirlerin dahı ta'mîr u termîme sa'y ü ihtimâm eyleyüp itmâmı bâbında envâ'-ı sa'y ü ikdâm eylesesin ve Karaman sipâhîlerine bir mikdâr zamân dahı muhâfazada olmak için istimâlet viresin ki, a'dâ-yı hâksârun hareketi zamânında kemâ-kân muhâfazada olup gaflet ile bir mahalle zarar irişdürilmekten hazer eyleyeler ve sipâhî kullarum zamân eğlene(?) zahîreleri ve harclıkları ana göre tedârük itdürüp birer mikdâr at dahı geçürüp askeri atlu eylesesin. İnşâ'allâh a'dâ ahvâli sükûn üzre zuhûr iderse icâzetleri bâbında emrüm sâdır olup sana ol bâbda emr-i şerîfüm irsâl olunur. Ana göre bu bâbda basîret ü intibâh üzre olup Kıbrıs beğlerbeğisiyle yek-dil ü yek-cihet olasız.

Kıbrıs çavuşlarından Mehmed Çavuş[a] virildi. Fî 4 Zi'l-ka'de, sene: 979

Bir sûreti, Kıbrıs beğlerbeğisine; "... yüzün ağ olsun." diyü. **"Buyurdum ki:** Ba'zınun üzerinde yazılan kuyûd yazılmaya. "Karaman askeri bir mikdâr zamân muhâfazada olmak emrüm olmışdur. Zahîre husûsında onat mukayyed olup etrâfda onat mukayyed olup ihzâr olunanı öte yakaya geçürmeğe sa'yidesin."

1065

Kıbrıs'ta muhafaza hizmetinde olan gurebâ-i yemîn cemaatine izin verildiği; onların yerlerine atlı sipahilerin muhafazada kalmaları.

Bu dahı.

Kıbrıs beğlerbeğisine hüküm ki:

... ve anda muhâfazada kalan gurabâ-i yemîn cemâ'atinün yetmiş tokuz Ramazânı'nun gâyetine gelince irsâl olunan altı aylık mevâcibleri iki def'a virilüp mezkûrların atları olmayup piyâde vü za'îfler olup yirlerine muhâfaza için atlu asker virilmek münâsib idüğü arz olunmağın cemâ'at-i mezbûreye icâzet-i hümayûnum virilmişdür. **Buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, cemâ'at-i mezbûreye tenbîh ü te'kîd eylesesin ki, Südde-i Sa'âdetüm'e gelüp gideler ve emrüm üzre sipâhîler atları ile muhâfazada olalar.

1066

Kıbrıs'ta Hazine-i Âmire Defterdârı Mehmed'in salyânesinin arttırılması yolundaki teklifin uygun görüldüğü.

Kıbrıs çavuşlarından Mehmed Çavuş'a virildi. Fî 4 Zi'l-ka'de, sene: 979

Kıbrıs beğlerbeğisine hüküm ki:

Mektûb gönderüp; "Emr-i* şerîf vârid olup; "Kıbrıs'da Hazine-i Âmire Defterdârı Mehmed dâme ulüvvühûnun sâlyânesinden aşağı varılmak üzre anda olan mahsûlden beş yüz kile arpa ve üç yüz kile buğday virilmek" emrolmuş idi. Vilâyet-i mezbûr kaht olmağıla

sâlyânesi masrafa kifâyet itmeyüp kendü dahı kemâl-i emânet ü istikâmet ile hıdmet idüp her vechile müstehk-ı inâyetdür." diyü arzitdüğün ecilden ta'yîn olunan sâlyânesi üzre beş yüz kile buğday ve sekiz yüz kile arpa virilmek emridüp **buyurdum ki:**

Vardukda, emrüm mücebince müşârun-ileyhün mutasarrıf olduğu sâlyânesi üzre beş yüz kile buğday ve sekiz yüz kile arpa virüp deftere dahı ol vechile işâret itdürüp bundan sonra olacak defterdârlara; "Bağdâd üslûbı üzre vireler." diyü kaydoluna.

* Metinde şeklindedir.

[Yev]mü'l-Hamîs, fî 4 Zi'l-ka'de, sene: 979

1067

Beç kralı, Osmanlı askerlerinin sınırı geçerek köy ve kasabalara tecavüzde bulunduklarını bildirdiğinden, Budun beylerbeyinin, iki devlet arasındaki muahedeye aykırı herhangi bir iş yapılmasına izin vermemesi; yapan olursa, dirlik tasarruf edenleri arzetmesi, dirlik tasarruf etmeyip hırsızlık ve haramilik edenleri ise suç mahallinde siyaset edip aldıkları esirleri serbest bırakması.

Beç'ün tercemânı Matyaş'a virildi. Fî 4 Zi'l-ka'de, sene: 979

Budun beğlerbeğisine hüküm ki:

Hâlâ Beç kralı Südde-i Sa'âdetüm'e mektûb gönderüp; "Memâlik-i Mahrûse hudûdında olan ümerâ vü zü'amâ ve sâyir erbâb-ı tîmâr u neferât dan şekvâ idüp Beç vilâyetine tâbi' olan yirlere ve âdemlerine dahl ü tecavüzden hâlî olmayup ahd ü emâna muhâlif ale'd-devâm kasabât u varoşlarına segirdüp âdemlerin alup esîr idüp rencîde eylemekden hâlî olmadukların" i'lâm eyledi. İmdi; bu bâbda defe'ât ile ahkâm-ı şerîfe yazılıp; "Beç vilâyetine tâbi' olan yirlere mâdâm ki, ol cânibden sulh u salâha mugâyir bir vaz' sudûr eylemeye, bu cânibden bir ferdi dahl ü ta'arruz itdürmeyüp Memâlik-i Mahrûse hudûdında olanlara gereği gibi tenbîh ü yasak eylesin." diyü emrüm olmuşken ol evâmîr-i şerîfeye muhâlif dahl ü tecavüz olmağa sebep nedür? **Buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, bu bâbda bi'z-zât mukayyed olup Memâlik-i Mahrûse hudûdında olan eger ümerâ vü zü'amâ vü erbâb-ı tîmâr u neferât ve azeb dendir(?); muhkem tenbîh ü yasak eylesin ki, mâdâm ki, ol cânibden ahd ü emâna muhâlif bir vaz' sudûr eylemeye, bu cânibden sulh u salâha muhâlif Beç vilâyetine tâbi' olan kasabât u varoşlarına ve karyelerine ve sâyir yirlerine bir ferdi dahl ü ta'arruz eylemeyüp ahd ü emâna mugâyir iş eylemekden ziyâde hazer eyleyeler. Anun gibi ahd ü emâna muhâlif ol cânibe dahl ü ta'arruz eyleyenler eger dirlik tasarruf eyleyenlerdür ise ism ü resmleriyle yazup Südde-i Sa'âdetüm'e bildüresin. Eger hırsuz u harâmî ve sâyir ehl-i fesâddan ise ol asıl ehl-i fesâdı elegetürmeğe sa'y ü ihtimâm eyleyüp elegetürüp dahı ol cânibden aldıkları esîrleri zuhûra getürdüp ıtlâk itdürüp ol cânibe gönderdikden sonra ehl-i [fesâdı] fesâd eylediği mahalde bir vechile siyâset idüp cezâ vü sezâların viresin ki, sâyirlerine mûcib-i ibret ü nasîhat vâkı' ola ve bi'l-cümle ahd ü emâna mugâyir iş olduğına rızâ-yı şerîfüm yokdur. Kavâ'id-i sulh u

salâhı ale'd-devâm kemâ-yenbağî ri'âyet eylemek bâbında envâ'-ı mesâ'î-i cemîlen vücûda getüresin.

1068 *Köstendil beyinin, İvranya ve Novaberde arasındaki eşkıyanın defedilmesi ve bu bölgenin muhafazası için on nefer sipahi tayin etmesi.*

Köstendil sancağında üç bin akça tîmâra mutasarrıf olan Deli Mustafâ'ya virildi. Fî 7 Zi'l-ka'de, sene: 979

Köstendil Beği Mehmed Beğ'e hüküm ki:

Dergâh-ı Mu'allâm'a mektûb gönderüp; "İvranya kâdîsı nice müslimânlar ile sana varup; "İvranya ile Novaberde mâbeynlerinde harâmîler peydâ olup harâc ve koyun hakkın cem' iden kulların yolın ve nice müslimânların evin basup emvâl ü esbâbların gâret idüp fesâd ü şenâ'atleri yevmen fe-yevmen ziyâde olmak ihtimâli vardır." dimeğın sancağın muhafazasında on nefer sipâhî alıkonmak lâzım olduğın" bildürmüş[sin]. İmdi; **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, tîmârı tezkirelû olmayan sancağın sipâhîleri[n]den on nefer sipâhî defter idüp livâ-i mezbûrda mahûf u muhâtara olan mevâzı'ı hıfz u hırâset için alıkoyup muhâfaza hıdmetin gereği gibi tenbîh eyleyesin ve alıkoduğın sipâhîlerün defterin Dergâh-ı Mu'allâm'a gönderesin.

1069 *Bâlis beyinin, Fırat nehrinin Balis'deki arkının ihyası hususunda kendisine yardımcı olmadığını bildirdiği Balis alaybeyine ve sipahilere, kendisine yardımcı olmaları için yeniden tenbihte bulunması.*

Bâlis beğine hüküm ki:

Südde-i Sa'âdetüm'e mektûb gönderüp; "livâ-i Bâlis tevcîh olundukda harâbe olan nehrin çıkarup ihyâ eylemek" emrüm olup lâkin sene-i seb'adan semân senesine varınca mâbeyninde ba'zı hıdemât emrolunup nehr-i mezbûra mübâşeret müyesser olmayup hâlâ Furât suyunun kıletti zamânı olup elvirmeğın nehr-i mezbûr kazdurmasına mübâşeret olunup ammâ; sâbıkâ Bâlis alaybeğisi ile sipâhîleri mu'âvenet eylemek için hüküm virilmiş iken mu'âvenet eylemeyüp ihmâl eyledüklerin" bildürmüşsin. İmdi; mezbûr alaybeği Bâlis sancağına tâbi' olan sipâhîler ile nehr-i mezbûra varup mu'âvenet eylemek emridüp **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, mezkûrları da'vet eyleyüp tenbîh eyleyesin ki, mahall-i mezbûra varup vech ü münâsib görüldüğü üzre nehr-i mezbûrı kazdurup ihyâ eylemek bâbında gereği gibi mu'âvenet ü muzâheret eyleyüp ihmâl ü müsâheleden hazer ideler.

1070

Deniz kenarında olduğu için düşman saldırılarına açık olan İzdin kasabasının muhafazası için Çobanlar, Kayalar, Bahşayış ve Hızır fakihli köyleri ahalisinden eşkinci, yamak ve akıncı olanların İzdin Kalesi muhafazasında istihdam edilmesi.

Badracık kazâsına tâbi‘ Bahşâyış nâm karyeden Bâyezîd'e virildi. Fî 5 Zi'l-ka'de, sene: 979

İzdin kâdîsına hüküm ki:

Südde-i Sa'âdetüm'e mektûb gönderüp; "Kasaba-i İzdin leb-i deryâda olup küffâr-ı hâksâr kadırgalarından havf üze olup kazâ-i mezbûra tâbi‘ Çobânlar ve Kayalar ve Bahşâyış ve Hızır fakihli nâm kurâ ahâlîsinün ba'zı eşkünci vü yamak ve ba'zı akıncı olup zikrolunan karyeler kasaba-i mezbûre kal'asına yamak olursa hıfzolunmak mümkündür." diyü bildürmüşsin. İmdi; tâyife-i mezbûre bu yıl İzdin muhâfazasında olmak emridüp **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, tâyife-i mezbûre[yi] kasaba-i mezbûreye getürdüp bu yıl hıfz u hırâset itdürüp bâb-ı muhâfazada dakîka fevtitdürmeyesin ve mezbûrlar mâdâm ki kasaba-i mezbûre muhâfazasında olalar, sâyir hıdmet için mezkûrlardan harc aldurmayasın.

1071

Dubrovnik tacirlerinden Maro adlı zimmînin kardeşinin gemisine Sakız'da el konulup kendisinin öldürüldüğü ve eşyalarının gasbedildiği bildirildiğinden, Sakız beyi tarafından konunun araştırılarak Südde-i Saâdet'e bilgi verilmesi.

Sakız beğine ve kâdîsına hüküm ki:

Dubrovnik tâcirlerinden Maro nâm tâcir Südde-i Sa'âdetüm'e arz-ı hâl sunup; "Dubrovnik halkından Habo(?) nâm karındaşının mukaddemâ gemisi boşalup yarak u barut konulup Kıbrus'a irsâl olundukda varup teslîm idüp gelürken Sakız'a uğradukda; "Sâbıkâ olan sancağı hânıyın." diyü iki yüz altın ile yüz altunluk esbâbın almağın bir sandala binüp şikâyet için Südde-i Sa'âdetüm'e müteveccih oldukda mezkûr beğ mukaddem bir firkate ile âdem gönderüp bekledüp Sakız'a karîb Değirmenlik yanında on bir nefer âdemi ile katlitdürüp yanında bulunan üç bin altunun alup mahall-i mezbûrda maktûllerden ba'zı elleri bağılu bulunup mezkûr beğ katlitdürmüşdür." diyü tezallüm idüp bildürmeğın **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, bu bâbda bi'z-zât mukayyed olup fi'l-vâkı‘ mezbûrun karındaşı ol mikdâr âdemi ile mahall-i mezbûrda katlolup meyyitleri bulunmuş ise ve mezbûrları kim katlitdüğın onat vechile dikkat ü ihtimâm üze teftîş eyleyüp dahı tamâm sıhhati üze gavrine irişüp ehl-i fesâd kimler idüğın ism ü resmleriyle yazup Südde-i Sa'âdetüm'e bildüresiz.

1072

Öziçe'de Durak adlı oğlanı ayartıp eşyasını aldıktan sonra öldüren Yahya bin Kurd'un küreğe konulmak üzere Südde-i Saâdet'e gönderilmesi.

Halîl Çavuş'a virildi. Fî 16 Zi'l-ka'de, sene: 979

Semendire beğine hüküm ki:

Hâlâ Öziçe kâdîsı mektûb gönderüp Yahyâ bin Kurd nâm kimesne için; "Turak nâm emred oğlanı ayardup atı ve esbâbı mezbûr elli haraba(?) orusu(?) ile Budun cânibine alup giderken yolda helâk idüp ba'de-zamânin* yine kasaba-i mezbûreye gelüp taleb olundukda; "Benümle bile gitdi, kasaba-i Mitroviçe'de benden ayrıldı." diyü cevâb virdükden sonra mezkûr Turağ'un esbâb ü atı mezbûr Yahyâ'nun elinde olduğu sâbit olduğundan mâ'adâ mezbûr Turak mezbûr Yahyâ'nun elinde helâk idüp her vechile şakî kimesne olduğın cem'-ı gaf[î]r ve bî-garaz müslimânlar haber virdükleri müseccel olup mezbûrun elinde sûret-i berât bulunmağla hakkından gelinmek" husûsın bildürmeğin mezbûr elegetürüp mukayyed ü mahbûs Südde-i Sa'âdetüm'e göndermek emridüp **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, te'hîr eylemeyüp mezbûr Yahyâ bin Kurd'ı elegetürüp sûret-i sicilleri ile mukayyed ü mahbûs yarar âdemlere koşup Südde-i Sa'âdetüm'e gönderesin ki, küreğe koşıla.

* Metinde şeklindedir.

1073

Selanik yörükleri ile Tırhala Tatarları İnebahtı hisarlarının muhafazasında, Ofçabolı yörükleri Ayamavra muhafazasında ve Tanrıdağı yörükleri Narda Kalesi muhafazasında görevlendirildiklerinden çeribaşlarıyla âdet ve kânun üzere altışar aylık erzaklarıyla görev yerlerine giderek muhafaza hizmetinde bulunmaları.

Selanik yörükleri sübaşısına hüküm ki:

Hâlâ Selanik yörükleri livâ-i Tırhala tatarları ile –bir nevbetlüsi beş yüz elli iki neferdür– İnebahtı hisarları muhâfazasıçün ta'yîn olunup **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, livâ-i mezbûra tâbi' olan yörükleri ve Tırhala tatarlarını olıgelen âdet ü kânûn üzre çeribaşları ve altışar aylık zâd ü zevâdeleriyle ale't-ta'cîl bî-kusûr ihrâc eyleyüp İnebahtı semtine varup sancağı beği vech ü münâsib gördüğü üzre İnebahtı'ya tâbi' olan kal'aların* muhâfazasında olup a'dâ-i hâksârdan bir mahalle zarar u gezend irişdürmemek bâbında sa'y ü ikdâmın zuhûra getüresin. Muhâfaza husûsı ziyâde mühimdür; ihmâlden ve giç ve eksük getürmekden hazer eylesin.

Bir sûreti, Ofçabolı yörükleri sübaşısına –ki, 94 neferdür–; Ayamavra muhâfazasına.

Bir sûreti, Tenritağı yörükleri sübaşısına –323 neferdür–; Narda Kal'ası muhâfazasına.

Âdemisi Dâvûd'a virildi. Fî 8 Za.

Bir sûreti, Menteşe piyâdeleri –ki, 961 neferdür–; evvelki ve ikinci nevbetlûsi.

* Metinde şeklindedir.

1074 *Tunus eyâleti Kaptan-ı Derya Ali Paşa'ya tevcih edilip, Kâid Ramazan da Ali Paşa'ya kaymakam nasbolunduğundan, düşman saldırısına karşı veya diğer hususlarda Kâid Ramazan yardım taleb ederse Cezâyir-i Garb beylerbeyinin Kâid Ramazan'a gerekli yardımı yapması.*

Cezâyir-i Garb Beğlerbeğisi Ahmed Paşa'ya hüküm ki:

Hâlâ Tunus eyâleti emîrul-ümerâ'îl-kirâm Kapudânım Alî dâme ikbâlühûya tefvîz u taklîd olunup ve sâbıkâ Tunus'da Kâyim-makâmı olan Kâid Ramazân dâme mecdühû kemâ-kân müşârun-ileyh tarafından kâyim-makâm nasbolunup Tunus vilâyetinün hıfz u hırâseti ve re'âyâ vü berâyâsinun [hımâyet] ü sıyâneti müşârun-ileyh Ramazân'a fermân olunmuşdur. **Buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, sen dahı vilâyet-i Tunus'a dâyimâ göz kulak tutup anun gibi bir taraftan vilâyet-i mezbûreye a'dâ dahlidirse veyâ gayri husûsda müşârun-ileyh Ramazân zîde mecdühû senden mu'âvenet taleb iderse her ne vechile mümkün ü müyesser ise senden mu'âvenet taleb itdüğü husûsda mu'âvenet ü muzâheret idüp ihmâl ve adem-i ikdâmınız sebebiyle bir mahalle zarar irişdürilmekten gâyet hazer idüp dâyimâ hüsn-i ittifâk u ittihâdla muhâfaza-i vilâyetde yek-dil ü yek-cihet olasız.

1075 *Tımsıvar defterdarının, mukâtaa ve mîrî mallarla ilgili muhasebenin görülmesi zamanı geldiğinde kendisinin Südde-i Saâdet'e bizzat gelmesine izin verilmesi yolundaki talebinin uygun görülmediği.*

Âdemisi Ca'fer'e virildi. Fî 8 Za.

Tımsıvar defterdârına hüküm ki:

Südde-i Sa'âdetüm'e mektûb gönderüp; "vilâyet-i Tımsıvar'da vâkı' olan mukâta'ât-ı mısıriyye ve âdet-i ağnâm ve sâyir emvâl-i hâssaya müte'allik umûrda arz olunması lâzım ba'zı husûslar olmağın muhâsebe zamânı geldükde bi'z-zât gelüp gitmek bâbında icâzet" taleb eylemişsin. İmdi; ol cevânibün mukâta'âtı ve sâyir emvâl-i mîrî[î]ye müte'allik olan umûrun husûlî mühimm olmağın muhâsebe zamânı geldükde muhâsebeyi gönderüp sen kemâ-kân hıdmetde olmak emridüp **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, muhâsebe zamânı geldükde olıgelen âdet ü kânûn üzre muhâsebe[yi] gönderüp sen emvâl-i mîrî hıdmetinde kemâ-kân kâyim olup mâlûmun tevfir ü teksiri bâbında sa'y ü ikdâmın zuhûra getüresin.

1076

Sofya kadısının, tüfek ve ok-yay kullanmasını bilen yeterli miktarda yarar yiğit yazıp gönüllülere başbuğ tayin edilen Yeni isimli şahısla birlikte göndermesi.

Sofya kâdısına hüküm ki:

Bundan akdem; "gazâdan safâlu yarar yiğitlerden tüfenk ve ok u yay isti'mâline kâdir yarar yiğitler yazılıp her on nefer[e] bir bölükbaşı ta'yîn idüp ve cümlesine bir yarar kimesneyi baş u buğ ta'yîn eyleyüp gönderilmek" emrüm olmuş idi. Ol emr-i şerîfüm alâmâ-kân mukarrer olmağın zikrolunan tâyifeye Yeni nâm kimesne baş u buğ ta'yîn olunup bi'l-fi'l ol câniblerde gönüllü cem'inde olmağın **buyurdum ki:**

Taht-ı kazâna varup vusûl buldukda, anun gibi gazâdan safâlu ok u yay ve tüfenk isti'mâline kâdir yarar yiğitlerden yazılmak isteyenleri yazup mezkûra koşasın ki, getürüp gemilere vakti ile irişdürüp lâzım olan peksimadları ve her birine hâllü hâllerine göre ulûfeleri ta'yîn olunduktan sonra bu sefer-i zafer-eserde hıdmetde ve yoldaşlıkda bulunanlara envâ'-ı dirlikler ve ri'âyetler olunup muhassilü'l-âmâl olalar. Ana göre sen dahı taht-ı kazânda tenbîh ü nidâ itdüresin ki, mezkûrun yanına varup yazılıp gelüp gideler.

1077

Gürcistan serhaddinde, Megril ülkesine deryadan ve Kefe tarafından bol miktarda silah geçirildiği, Megril Dadyan'ın kendisine bağlı Abazaları Osmanlı topraklarına saldırtıp yağmalattığı, bunun üzerine kayıklarla o tarafa gidilip düşmanın korkutulduğundan bahisle düşman ülkesine akın düzenlemek için kendisine bin adam verilmesi yolunda Batum beyinin yaptığı teklifin, Venedik meselesinden dolayı şimdilik uygun görülmediği; ancak düşman saldırırsa karşı konulup sancağın muhafaza edilmesi ve düşman ülkesine silah geçirenlerin yakalanıp silahlarına el konularak durumlarının arz edilmesi.

Batum Sancağı Beği Mehmed dâme ızzühûya hüküm ki:

Südde-i Sa'âdetüm'e mektûb gönderüp; "Gürcistân serhaddinde Megril Dadyan-ı mel'ûn cânibine ticâret nâmıyla deryâdan ve Kefe tarafından geçen yıldan berü tokuz bin gözde ve bir mîkdâr yat u yarak geçüp kendüye tâbi' olan Abazalara bir-iki def'a Memâlik-i Mahrûse'yi gâret itdürdüğinden gayri tokuz pâre kayık yapdurup top u darbzen ve sâyir yarak komağla hareketleri olmağın sen dahı hâzır olan kayıkları donadup deryâdan ol cânibe teveccüh idüp küffâra havf u haşyet vâkı' olmağın perâkende olmuşlardır. İcâzet-i hümayûnum olup bin nefer âdem virilür ise inşâ'a'llâhü te'âlâ deryâ mevsimi geldükde Sohum vilâyetinden berüde olan memleketleri gâret olunmak mukarrerdür." diyü bildürmişsin. İmdi; Venedik mel'û[n]nun ahvâli bertaraf oluncaya değin askerün müteferrik olması münâsib değildir. **Buyurdum ki:**

Vardukda, sancağın sipâhîleri ile dâyimâ müheyyâ vü hâzır ve a'dâ taraflarına nâzır olup anun [gibi] a'dâ tarafından bir hareket olup Memâlik-i Mahrûse'den ba'zı yirleri

gâret ü hasâret kasdına gelürler ise hüsn-i tedbîr ü tedârük üzre sancağın sipâhîleri ile ve hisâr-erleri ve il-eri ile def'-ı mazarratları bâbında sa'y ü ikdâm eylesin ve bi'l-cümle dâyimâ basîret ü intibâh üzre olup a'dâ-yı bed-re'y tarafından bir mahalle zarar u gezend irişdürmemek bâbında dakîka fevteylemeyesin ve deryâdan ve Kefe tarafından a'dâya yarak alup gidenleri elegetürüp bulunan yarakların alup mîrî için girift idüp kendülerin habsidüp ahvâllerin Südde-i Sa'âdetüm'e arzeyesin. Ammâ; bu bahâne ile tüccârdan celb ü ahz olunup rencîde olunmakdan hazer idesin ve dâyimâ ol cânibün ahvâlin yazup i'lâmdan hâlî olmayasın.

1078 *Silistre ve Niğbolu beylerinin kendilerine bağlı kuvvetlerle birlikte Rumeli beylerbeyinin yanına gidip hizmette bulunmaları; Silistre'deki cebeli Tatar taifesinin de muhafazada istihdam olunmak üzere Klis'e gönderilmesi.*

Mustafâ Çavuş'a virildi. Fî 10 Zi'l-ka'de, sene: 979

Silistre beğine hüküm ki:

Hâlâ Rûmili Beğlerbeğisi Siyavuş Paşa *dâmet me'âlîhi* cem'ıyyete çıkmak emrüm olmuştur. **Buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, sen dahı bî-tevakkuf sancağının zü'amâ vü erbâb-ı tîmârı ile ve kânûn üzre kendü cebe vü cevşenlülerünle ve zü'amâ vü erbâb-ı tîmârın dahı kânûn üzre cebe vü cevşenlülerıyla ve müretteb ü mükemmel âlât-ı harb ü kıtâl ile mu'accelen çıkup varup Rûmili beğlerbeğisi *dâmet me'âlîhi* yanına varup cem'ıyyetde bile olup emrolunan hıdmetde bulunasız ve sancağında olan cebelü tatar tâyifesin dahı ağaları ile ve mükemmel ü müretteb yat u yarakları ile livâ-i Klis serhaddi muhâfazası için Klis Beği Ferhâd *dâme izzühû* yanına gönderüp mezbûrları ne günde gönderüp ve sen sancağın sipâhîleriyle ne gün çıktuğunu yazup arzeyesin ve bile koşılan baş u buğlarına muhkem tenbîh ü te'kîd idesin ki, yollarda zulm ü te'addî itdirmeyeler. Şöyle ki; zulmleri arzoluna, baş u buğlarına cezâ virilir.

Bu dahı.

Bir sûreti, Niğbolı beğine yazıla; tatar husûsı yazılmaya.

1079 *Klis beyinin, Osmanlı topraklarına saldıran Zadra Kalesi martolos-başıından elde ettiği bilgilere göre oraların muhafazası için çok miktarda askere ihtiyaç duyulduğunu bildirmesi üzerine Bosna, Semendire, İzvornik ve Silistre beylerine, Klis'e yardımcı kuvvet göndermeleri hususunda emirler gönderildiği; Klis beyinin de İzvornik, Bosna ve Semendire beylerine adamlar gönderip sözü edilen kuvvetleri getirtip o bölgenin muhafazasında gerekli gayreti göstermesi.*

Halîl Çavuş'a virildi. Fî 14 Zi'l-ka'de, sene: 979

Klis Beği Ferhâd Beğ'e hüküm ki:

Dergâh-ı Mu'allâm'a mektûb gönderüp; "Memâlik-i Mahrûse'ye zarar kasdına çıkan Zadra nâm harbî kal'anun martolosbaşısı olan mel'ûn hakla(?) elegetürilüp küffâr etvâr u evzâ'ından virdüğü ahhârı i'lâm idüp ol yirün muhâfazasına ziyâde asker lâzım olduğın" bildürmişsin. İmdi; Semendire ve Bosna alaybeğileri üçer yüz sipâhîleri ile ol serhadde varmak için beğlerine hüküm gönderilmişdür ve "İzvornik beği dahı umûmen sipâhîleri ile ol serhaddün muhâfazası için yanuna vara." diyü mukaddemâ hüküm gönderilmişdür. Hâlâ bu bâbda tekrâr hüküm gönderilüp ve Silistre'de olan cebelü tatar tâyifesi dahı ağalarıyla ber-vech-i isti'câl ol cânibe gönderilmek için hüküm gönderilmişdür. **Buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, sen dahı bî-tevakkuf Bosna ve Semendire beğlerine âdemlerün gönderüp alaybeğileriyle sipâhîleri taleb idüp ve İzvornik beğiyle dahı haberleşüp mu'accelen irişmesin i'lâm idüp sancağunun kal'aları ve serhaddi muhâfazasında mücidd ü sâ'î olup ve yarar câsûslar gönderüp küffârın fikr-i fâsid ve hayâl-i kâsidlerinden dâyimâ sahîh haber alup muhâfaza-i vilâyetde dakîka fevtitmeyüp kemâl-i basîret ü intibâh üzre olasın ve min-ba'd dahı vâkıf olduğun ahhâr-ı sahîhayı i'lâm itmekden hâlî olmayasın.

1080 *Nurbânu Sultan'ın Üsküdar'da yaptırmakta olduğu dükkânlar için gerekli olan kerestenin Üsküdar ve İznikmid'den satın alınmasına kimse tarafından mâni olunmaması.*

Haseki Câmi'î[nü]n Evkâfı Emîni Mustafâ'ya virildi. Fî 5 Zi'l-ka'de, sene: 979

Üsküdar ve İznikmid kâdîlarına hüküm ki:

Hâlâ ferzend-i [erc-mend] oğlum Murâd *tavvela'llâhü te'âlâ umrahû* vâlidesi cânibinden Üsküdar'da binâ olunan dükkânlara lâzım olan keresti, akçalarıyla taht-ı kazânuzdan tedârük idüp akça ile almak* istediklerin[de] kimesne mâni' olmayup alıvirmek emridüp **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, anun gibi taht-ı kazânuzdan zikrolunan dükkânlara lâzım olan keresti akça ile mütevellî cânibinden âdemleri varup almak istediklerinde kimesne[yi] dahl ü ta'arruz itdirmeyesiz; akçalarıyla narh-ı cârî üzre ne mikdâr kereste almak isterlerse alıvırüp mâni' olmayasız.

* Metinde şeklindedir.

[Yev]mü's-Sebt, fî 7 Zi'l-ka'de, sene: 979

1081 *Trablus beyinin, Donanma-i Hümayûn için Şam ve Halep'ten gelen kavvâslarla Trablus'ta ele geçirilen suçluları Trablus'a gelecek gemilerle Rodos'a göndermesi.*

Du'acı-oğlu Kurd Çavuş'a virildi. Fî 9 Zi'l-ka'de

Trablus beğine hüküm ki:

Hâlâ Donanma-i Hümayûnum için Şâm ve Haleb câniblerinden gelen kavvâslar ve elegetürilen müfsid ü mücrimler dahı iskele-i mezbûreye varacak kadırgalara konılmak emrüm olup gemiler irsâl olunmuşdur. **Buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, eger Şâm ve Haleb'den ve eger senün sancağundan ihrâc olunan kavvâsları iskele-i mezbûrda ihzâr idüp dahı gönderilen gemilere koyup ve cem' olan mücrimleri dahı zikrolunan kadırgalara koyup irsâl itdüresin. Gemilerden bâkî kalan kavvâsları ve mücrimleri rencber gemileriyle mahrûse-i Rodos'a gönderesin ki, Donanma-i Hümayûnum'a anda mülâkî olup teslim olunalar ve kadırgalara ve rencber gemilerine ne mikdâr mücrimler ve ne kadar kavvâslar teslim olunursa defter idüp bir sûretin gemilere serdâr olana virüp ve bir sûretin Dergâh-ı Mu'allâm'a gönderesin.

1082 *Rodos beyinin, Rodos taraflarında bulunan altı gemiyi, Trablus'taki cenkçi ve kavvâsları alıp Donanma-i Hümayûn'a katılmak üzere Kıbrıs ve Trablus'a göndermesi; kendisinin de Donanma-i Hümayûn gelinceye kadar Sakız ve Sığacık beyleri ve o taraftaki korsan ve levend gemileri ile birlikte Rodos civarının muhafazası hizmetinde bulunması ve donanma geldikten sonra Kaptan Paşa'nın uygun göreceği yerde donanmaya katılması.*

Mükerrerdür.

Rodos beğine hüküm ki:

Mukaddemâ Kıbrıs câniblerine irsâl olunan altı kıt'a kadırga henüz varmayup ol cânibde olduğu i'lâm olundu ve Kilis ü A'zâz Beği Canbolad *dâme izzühû* dahı mektûb gönderüp; "Donanma-i Hümayûnum için ol cânibe salınan kavvâsı hâzır idüp Trablus İskelesi'nde gemilere tevakkuf olunduğın" bildürmüş. İmdi; ol gemiler mu'accelen Kıbrıs'a ve andan Trablus'a varup cengciyi ve kavvâsı alup girü Donanma-i Hümayûnum'a mülâkî olmak mühimmâtından olmağın ve Sakız sancağı Sığacık beğine ve Sığacık sancağı Kavala Kapudânı Ahmed *dâme izzühû*ya tevcih olunup üçünüz dahı mu'accelen hâzır olup kapudânım *dâme ikbâlühû* vech gördüğü mahalde Donanma-i Hümayûnum'a mülâkî olmak emridüp **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, bir ân tevakkuf eylemeyüp anda olan altı pâre kadırgayı mu'accelen Kıbrıs'a gönderüp muhkem tenbîh eylesesin ki, andan Trablus İskelesi'ne varup hâzır olan cengciyi alup dahı bî-tevakkuf avdet idüp Donanma-i Hümayûnum'a gelüp mülâkî olalar ve sen dahı Sakız ve Sığacık beğleri ile biriküp ol [e]trâfda mevcûd olan korsan ve levend gemilerin dahı yanınıza alup Donanma-i Hümayûnum ol cânibe varınca ol taraflarda hıdmet-i muhâfazada olup uğur-ı dîn-i mübîn[de] bezl-i makdûr idüp küffâr-ı hâksâr tarafından vâkıf olduğunuz ahabâr-ı sahîhayı i'lâmdan hâlî olmayasız.*

* Hüküm, üzerine çizgiler çekilerek iptal edilmiştir.

1083

Kıbrıs'ta muhafaza hizmetinde bulunan bölük halkının atlarının olmadığı ve durumları kötüleşip muhafazaya güçleri yetmediği bildirildiğinden, yoklamaları yapıldıktan sonra kendilerine izin verilmesi.

Veznedâr-zâde Hüseyin Çavuş'a virildi. Fî 8 Zi'l-ka'de, sene: 979

Kıbrıs beğlerbeğisine hüküm ki:

Dergâh-ı Mu'allâm'a irsâl itdüğün mektûblarunda; "anda muhâfaza için olan bölük halkı kullarımın atları olmayup ve kendülerine fakr u fâka galebe idüp min-ba'd ol diyârda muhâfaza hıdmetinde olmağa tâkatleri olmadukların" bildürmişsin. İmdi; kullarımın ulûfesi üç ayda bir virilür iken at beslememeğe sebep nedür ve ba'zıları ol cânibe varmadukları i'lâm olunmuşdur. Ahvâlleri bu minvâl üzre olıcak yoklanup icâzet virilmek emridüp **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, bu bâbda bi'z-zât mukayyed olup kullarımı yoklayup ale'l-infirâd defter idüp mühürleyüp ağaları ellerine virüp Südde-i Sa'âdetüm'e gelmeleri için icâzet viresin ve anda mevcûd olmayanları mevcûda kayditmeyüp hıdmetde bulunanlar ile bulunmayanları bir görmeyesin.

1084

Kıbrıs beylerbeyinin, A'zâz u Kilis'ten gönderilen ve Trablus'ta bekleyen kavvâsları, mücrimleri ve barutu Rodos'tan gelecek gemiler ile aldırıp kavvâsları ve mücrimleri donanmaya göndermesi, barutu ve gemilerden ikisini ise Kıbrıs'ta alıkoyması.

Bu dahi, mezbûr çavuşa virildi.

Kıbrıs beğlerbeğisine hüküm ki:

A'zâz u Kilis Sancağı Beği olan Canbolad dâme izzühû Dergâh-ı Mu'allâm'a mektûb gönderüp; "emrüm üzre Donanma-i Hümâyûnum'a kavvâs ihrâc idüp Trablus İskeleyi'nde gemilere girmek vech görüldüğün" i'lâm itmeğin Südde-i Sa'âdetüm'den ol cânibe irsâl olunan altı pâre [gemi] henüz sana vâsıl olmayup Rodos'da olduğu istimâ' olunmağın Rodos beğine hüküm irsâl olup; "Mu'accelen ol gemileri sana irsâl eyleye." diyü fermân olunmuşdur. İmdi; zikrolunan gemiler ol cânibe vâsıl oldukda toğrı Trablus İskeleyi'ne gönderüp anda olan kavvâsı alup dahi Bağdâd'dan gelmiş barut var ise anı dahi yüklet[dürüp] sana getirüp vusûl bulduklarında barutu alup hıfzıtdükden sonra gemilerden iki kıt'asın alıkoyup mâ'adâsın müretteb ü mükemmel Donanma-i Hümâyûnum'a irsâl ü îsâl eylemek emridüp **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, anun gibi Rodos'dan gelecek gemileri ve anda yanunda olanları cümle bir yirden Trablus'a gönderüp anda mevcûd olan kavvâsı alup ve barut u zahîre dahi var ise tahmîl itdürüp Kıbrıs'a getürdesin ve gemilerden kadırğa mı yohsa kalite mi münâsibdür; iki kıt'asın anda istihdâm için alıkoyup mâ'adâsın müretteb ü mükemmel Donanma-i [Hümâyûnum'a] irsâl ü îsâl idüp bu bâbda avk u te'hîrden hazer idesin ve Trablus'a irsâl olunan gemiler hâzır olan kavvâsı ve mücrimleri almamak ihtimâli var ise

rencber gemilerin navlun ile tutup içine koyup toğrı Rodos'a veyâ Sakız'a gönderesin ki, Donanma-i Hümâyûnum gemilerine konılalar.

1085 *Mora muhafazası için görevlendirilen bölük halkının muhafaza hizmetinde olmayıp evlerinde kaldıkları bildirildiğinden, bunların yoklanıp defter edilerek Südde-i Saâdet'e bildirilmesi.*

Mehmed Çavuş'a virildi. Fî 9 Zi'l-ka'de, sene: 979

Mora muhâfazasına gönderilen bölük halkına baş u buğ ta'yîn olunan Hüseyin Sübaşı'ya hüküm ki:

Sağ-ulûfecilerümnden senünle Mora muhâfazasına gönderilen üç yüz nefer kulların ekseri evlerine varup anda muhâfazada olmadukları i'lâm olundu. İmdi; mevcûdlarının defteri Dergâh-ı Mu'allâm'a gönderilmek lâzim olmağın **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, bî-tevakkuf zikrolunan bölük halkın yoklayup mevcûdların isimleriyle defter idüp defterlerin mu'accelen Dergâh-ı Mu'allâm'a gönderesin. Hakk-ı sarîha tâbi' olup kimesneyi sıyânet ü himâyet itmekden hazer idesin.

1086 *Galata kadısının, Yenihisar'daki Kanunî Sultan Süleymân Camii suyollarına zarar verilmesine mâni olması.*

Mezbûr Hasan Beğ'e virildi. Fî 8 Za.

Galata kâdisına hüküm ki:

Hâlâ Suyolı Nâzırı olan Hasan gelüp; "Merhûm babam Sultân Süleymân Hân *tâbe serâhûn*ün Yenihisâr'da olan câmi'inün ve çeşmelerinün aşağıra başında olan suyollarının üstinde ba'zı kimesne çift sürüp ve bâğ u bâğçe diküp* ol sebeb ile suyolları her yıl meremmete muhtâc olup harâb olup suyolları geçdüğü yirlerde iki cânibden dörder arşun ve üstinde bir arşun yir hâlî kalmak gerekdür ki, zarar müterettib olmaya." diyü bildürmeğın **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, bu bâbda mukayyed olup anun gibi suyolları geçdüğü yirlerde çift sürüp bâğ u bâğçe diküp suyollarına zarar-ı şer'îleri olanların zararların şer'le ref' u def' idüp şer'-ı şerîfe muhâlif iş itdürmeyesin.

* Metinde şeklindedir.

1087 *Kaptan paşanın, donanma seferden döndükten sonra Sığacık sancağının gemilerini bozdurmayıp sipahilerini nevbetle Sığacık ve havalisinin muhafazasında istihdam ettirmesi.*

Kethudâsı Mahmûd'a virildi. Fî 7 Zi'l-ka'de, sene: 979

Kapudâna hüküm ki:

Sığacık Sancağı Beği Ahmed *dâme ızzühû* âdem gönderüp; "Sığacık muhâfazasında olan gemiler ilâ-yevminâ hâzâ hıdmet üzre olup sâyir gemiler gibi seferden gelindikden sonra bozılmayup; "Kış zamânında mükemmel olması lâzım ü mühimdür." diyü sancağı sipâhîleri nevbetle mukaddemâ olan beğler zamânlarında olduğu gibi istihdâm olunmasıçün" emr-i hümayûnum taleb eylemeğin **buyurdum ki:**

Vardukda, bu def'a vâkı' olan sefer-i hümayûndan avdet olundukdan sonra Sığacık muhâfazasında olan gemileri bozdurmayup kış zamânında dahı müretteb ü mükemmel ol câniblerün muhâfazasıçün hâzır u müheyyâ olup livâ-i mezbûr sipâhîleri dahı mukaddemâ olan beğler zamânında ne vechile istihdâm olunugelmiş ise mîr-i müşârun-ileyh dahı ol vechile istihdâm eyleye.

1088

Sâbık Cezâyir-i Garb Beylerbeyi olan Kılıç Ali Paşa'nın gösterdiği başarılarından dolayı kaptanpaşalığa tayin olunarak Cezâyir Beylerbeyiliği ile Tunus eyâletinin kendisine tevcih olduğu ve Kılıç Ali Paşa'nın yararlığını arzettiği kimselerin çeşitli şekillerde mükâfatlandırıldığı; şimdi ise Cezâyir-i Garb Beylerbeyiliği'ne Ahmed Paşa'nın getirildiği; Cezâyir'deki yeniçeri halkının Ahmed Paşa'nın maiyyetinde de eskiden olduğu gibi hizmette bulunmaları halinde Ahmed Paşa'nın yararlığını arzedeceği kimselerin de öncekiler gibi mükâfatlandırılacağı.

Dîvân'da Ca'fer Çavuş'a virildi; kapudân hazretlerine ulaşturmak için. Fî 6 Za.

Cezâyir-i Garb yeniçerileri ağasına, yeniçeriler kethudâsı ve bölükbaşıları ve odabaşıları ve yeniçerilerine hüküm ki:

Sâbıkâ Cezâyir-i Garb Beğlerbeğisi Kılıç Alî *dâme ikbâlühûn*un fî-sebîlillâhi te'âlâ gazâ vü cihâdda ve hıdemât-ı mebrûremün edâsında küllî yoldaşlığı ve dilâverliği müşâhede olunmağın hakkında mezîd-i inâyet-i şâhânem zuhûra getirüp Dergâh-ı Mu'allâm'da Kapudânlığum'la Cezâyir Beğlerbeğiliği inâyet olunup ve vilâyet-i Tunus eyâleti dahı müşârun-ileyhe tefvîz olunup müşârun-ileyh dahı Dergâh-ı Mu'allâm'a geldükde; "hüsn-i ittifâk ile uğur-ı dîn-i mübîn[de] bezl-i makdûr idüp serdârlarunuzla dîn bâbında ve devlet-i ebed-peyvend-i mülûkâneme müte'allik umûrda yek-dil ü yek-cihet olup yarar olduğunuzu" arzitmeğin Cezâyir kullarından müşârun-ileyh *dâme ikbâlühû* ile bile gelenlerün hâllü hâllerine göre Dergâh-ı Mu'allâm'da kimi sağ u sol bölüklerine ve kimi cebeci vü topçılara kânûnları üzre çukalarıyla ilhâk olunup ri'âyet olunmuşdur. Müşârun-ileyh cümlelünüzün yararlığın ve dilâve[r]liğın arzeyledi; yüzünüz ağ olsun, ber-hôrdâr olasız. Sizden umılan dahı müşârun-ileyhün şehâdet eylediği gibidür. Hâlâ Cezâyir-i Garb Beğlerbeği[li]ği Ahmed Paşa *dâme ikbâlühûya* tefvîz olunup irsâl olunmuşdur. **Buyurdum ki:**

Müşârun-ileyh anda vardukda, cümleñüz kemâ-kân ittifâk u ittihâdla müşârun-ileyhün emrine ve sözine amel idüp ta'zîm u tekrîminde dakîka fevritmeyüp ol vilâyetün muhafazasında ve dîn-i mübîn-i Muhammedî'nün ırz u nâmûsı sıyânetinde mücidd ü sâ'î olup müşârun-ileyh vech ü münâsib gördüğü üzre hıdemât-ı mebrûre-i mevfûremde mesâ'î-i meşkûrenüz bezl ü sarf idesiz. Müşârun-ileyh beğlerbeğiniz her kankınızın yararlığın ve dilâverliğin Südde-i Sa'âdetüm'e arziderse inşâ'a'llâhü te'âlâ makbûl-i şerîf-i şâhânem olup hâllerinüze [göre] ri'âyet olunmanuz mukarrerdür. Ana göre her biriniz ol diyâr-ı celîlü'l-i'tibârın hıfz u hırâsetinde ve re'âyâ vü berâyâsınun emn ü emânında mukayyed olup makdûrunuz bezleyesiz.

1089

Vezir Hüseyin Paşa'nın, Rumeli defterini açıp züamâ ve erbâb-ı timardan mahlûl olan yerleri müstehk olanlara tevcih etmesi; ancak geçen yılki Donanma-i Hümayûn'da bulunanların hizmetleri makbul görülmediğinden timar, terakki ve diğer mansıblar tevcih edilirken o donanmada bulunanların ellerindeki hükümlere itibar etmeyip bunlara tezkire vermemesi.

Süheyl Kethudâ'ya virildi. Fî 8 Za.

Vezîr Hüseyin Paşa'ya hüküm ki:

Bundan akdem sana hüküm gönderilüp; "Kemâ-kân ol cânibde Rûmili defterin açıp zü'amâ vü erbâb-ı tîmârın masâlihın göresin." diyü emrüm olmuşdı. İmdi; ol emr-i şerîfüm mukarrer olmağın **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, kemâ-kân anda defter açıp düşen mahlûlâtı kânûn üzre müstehkına tevcih eylesin. Ammâ; geçen yıl Donanma-i Hümayûnum'da olan kimesnelerin uğur-ı dîn-i mübîn[de] ihtimâmları olmayup kemâl-i ihmâl ü müsâheleleri olduğu tamâm ma'lûm olmağın ol donanmada ve İnebahtı'da terakkîlere ve manâsıba virilen ahkâm makbûl-i hümayûnum olmamışdur. Ol husûsda gereği gibi mukayyed olup Donanma-i Hümayûnum'da ve İnebahtı'da virilen ahkâm ile aslâ bir ferde terakkî vü tîmâr ve gayri mansıb tevcih itmeyüp tezkiresin vermeyesin ki, Dergâh-ı Mu'allâm'a geldükde makbûl olmak ihtimâli yokdur.

1090

Malatya halkının, yazın bahçelerine giderken bütün eşyalarını Malatya Kalesi'nin içindeki mîrî bezzâzistana bıraktıkları, ayrıca mâl-ı mîrî ve Yumrukilise'de üretilen güherçilenin de burada saklandığı bildirildiğinden, Gerger ve Besni kalelerindeki hisar erlerinden bir kısmının anılan bezzâzistanın muhafazasına tayin olunmaları.

Kethudâsı Mehmed'e virildi. Fî 8 Zi'l-ka'de, sene: 979

Malâtıyye Beği Gazanfer Beğ'e hüküm ki:

Hâliyâ Malâtıyye kâdîsı mektûb gönderüp; "nefs-i Malâtıyye'nün çevre hısârı muhkem ve demürlü kapuları müstahkem olup ve içinde mîrî bezzâzistân dahı olup eyyâm-ı sayfda şehir halkı bâğçelerine çıkup gitdükde cümle esbâbların ve livâ-i mezbûr emînleri dahı külliyyen tahsîl eyledükleri mâl-ı mîrîyi ve Yumnıkilise nâm karyede hâsıl olan güherçileyi cümle anda koyup zikrolunan bezzâzistân hıfzolunup istihdâm için hısâr-eri lâzim ü mühimm olmağın livâ-i mezbûrda Behisni Kal'ası'nun asıl neferi kırk dört olup ve Gerger Kal'ası'nun dahı yigirmi beş neferi olup zikrolunan neferlerden Behisni Kal'ası'na yigirmi iki nefer ve Gerger Kal'ası'na on üç nefer kifâyet idüp Kal'a-i Behisni'den yigirmi iki nefer ve Kal'a-i Gerger'den on iki nefer –ki, cem'an otuz dört nefer olup– ihrâc olunup Malâtıyye Hısârı'na ta'yîn olunup irsâl olunması lâzim olduğın" arzeyledüğünüz ecilden **buyurdum ki:**

Vusûl [buldukda,] arzeyledüğün üzre zikrolunan Behisni Kal'ası'ndan yigirmi iki nefer ve Gerger Kal'ası'ndan on iki nefer ihrâc idüp Malâtıyye Hısârı'na getürdüp istihdâm eylesin.

1091

Edirne'deki cami inşaatında çalışmak için görev alıp başka işlerle uğraşanların tespit edilip Südde-i Saâdet'e bildirilmesi.

Mahmûd Çavuş'a virildi. Fî 8 Za.

Sâbıkâ Hızâne-i Âmirem Defterdârı olup hâliyâ mahrûse-i Edirne'de binâ olunan câmi'-ı şerîfde Binâ Emîni olan Hasan *dâme ulüvvühû*[ya], Hâssa Mi'mârlarum Baş'ına hüküm ki:

Dergâh-ı Mu'allâm bölüklerinden Edirne'de binâ olunan câmi'-ı şerîf mu'temedliğine ve istihdâmına ta'yîn olunanlar anda hıdmetlerinde olmayup mücerred gayri hıdmetlerde bulunmak için kendülerin anda binâ hıdmetine ta'yîn itdürüp evlerinde ve kendü maslahatlarında oldukları i'lâm olundu. **Buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, bî-tevakkuf binânun üzerine varup bölük halkından ol hıdmetde mevcûd olanlar kimlerdür; ihtimâm ü ikdâm ile görüp bir ferdi himâyet ü sıyânet eylemeyüp sıhhati üzre mevcûdların yazup defter idüp defterin Südde-i Sa'âdetüm'e gönderesiz; kimesneyi himâyet ü sıyânet [eylemekden] hazer eylesiz.

1092

Kıbrıs beylerbeyinin Şam'a yeteri kadar tüfek göndermesi; İskende-riyye'den gelecek gemileri kavvâs, barut vs. mühimmât için Trablus'a gönderip geri dönüşlerinde kavvâslarla birlikte donanmaya katılmalarını sağlaması; ayrıca Fransız gemilerinden Trablus'da işi olanlara izin verilmesi.

Veznedâr-zâde Hüseyin Çavuş'a virildi. Fî 8 Zi'l-ka'de, sene: 979

Kıbrıs beğlerbeğisine hüküm ki:

Şâm beğlerbeğisi mektûb gönderüp; "anda olan yeniçerilerün ve hısâr-erenlerinin tüfenge ihtiyâcı olduğın" bildürüp yedi yüz kabza tüfenk taleb eylemeğin anda olan cebe-hânede bi'l-fi'l mevcûd iki bin kabza tüfenk var ise yedi yüz, dahı ekall ise beş yüz kabza gönderilmesin emridüp **buyurdum ki:**

Vardukda, bi'z-zât mukayyed olup Kıbrıs cebe-hânesinde bi'l-fi'l iki bin mikdârı mevcûd tüfenk var ise yedi yüz kabzasın ve eger iki binden aşğa ise emr-i şerîfün müsted'âsınca beş yüz kabzasın Şâm beğlerbeğisine irsâl eyleyüp ve mefharu'l-ümerâ'i'l-kirâm Muzaffer dâme ulüvvühûya tenbîh eylesin ki, irsâl olunan tüfenkleri mu'accelen müşârun-ileyh beğlerbeğiye isâl eylemekde bezl-i makdûr eyleye. Bi'l-cümle cezîre-i mezkûre cebe-hânesinde bi'l-fi'l mevcûd ne mikdâr yarak var ise ale'l-esâmî defter itdürüp bir sûretin Südde-i Sa'âdetüm'e irsâl eyleyüp ve Şâm'a ne mikdâr tüfenk gönderildiğün yazup Südde-i Sa'âdetüm'e arzeyesin. İskenderiyye'de olan gemilerden istihdâm için iki kıt'ası anda alıkonulup mâ'adâsı Kıbrıs'a gönderilmek için Sinân Paşa'ya hüküm gönderilmişdür. Zikrolunan gemiler geldükde te'hîr itmeyüp Trablus İskelesi'ne gönderüp anda hâzır olan kavvâsı alup dahı eger barutdur ve eger sâyir mühimmâtdur; tahmîl idüp sana getürdükden sonra dahı Donanma-i Hümâyûnum'a irsâl eylesin ve Françe gemilerine dahı icâzet virüp Trablus maslahatları varsa varup maslahatlarına gideler ve mezbûr gemileri istihdâm itdüğünüzde bir mikdâr navlun virilmek üzere kavlolunmuş ise fe-bihâ ve illâ re'isine beher-hâl bir mikdâr nesne virüp müteselliyü'l-hâtır idesin. Kıbrıs'a ve İskenderiyye[ye] müte'allik olan gemiler Trablus'da olan kavvâsı almak için müşârun-ileyh vezîrüm dâmet me'âlîhi[ye] ahkâm-ı şerîfe gönderilmişdür. Müşârun-ileyhe irsâl olunan ahkâm-ı hümâyûnumı deryâdan mı yohsa karadan mı gönderilmek münâsibdür; nireden gönderilmek vech görilürse gönderüp dahı İskenderiyye'de olan gemileri getürdüp emrüm üzere Trablus'da olan kavvâsı alvirüp dahı Donanma-i Hümâyûnum'a ulaşıdurasın.

1093

Nîl nehrinin sularının yükselmesiyle kılığın ortadan kalktığı, Harem-i Şerîf'in çatısının tamiri ve su yolu hizmetinde iken vefat eden Kasım Bey'in muhallelâtı hususlarında Sinan Paşa'nın gönderdiği mektubun alındığı; Harem-i Şerîf'in çatısının kubbeli olarak tamir edilmesi; İskenderiyye'deki gemilerin Trablus'taki kavvâsları getirmek üzere Kıbrıs'a gönderilmeleri ve müteveffâ Kasım Bey'in muhallelâtının zaptolunup muhasebesinin görülmesi.

Vezîr Sinân Paşa'ya hüküm ki:

Âsitâne-i Sa'âdetüm'e mektûb gönderüp; "vilâyet-i Mısır'un ahvâli kemâl-i intizâm üzere olup Nîl-i mübârek murâd üzere zuhûr itmekle şiddet-i kaht [u] galâ mündefi' olup ahâlîsi refâhiyyet üzere olduğın ve Mekke-i Mükerrreme'de termîmi fermân olunan sakf-ı şerîfün kubbe ile ta'mîri husûsına ümerâ-i Mısır'dan kıdvetü'l-ümerâ'i'l-kirâm Çerkes

Ahmed *dâme izzühû* ta'yîn olunduğın ve İskenderiyye'de olan gemilerün tedârüki husûsında ikdâm olunduğın ve su yolu hıdmetinde olup vefât eyleyen Kâsım Beğ'ün muhalledfâtı Beytül-mâl emîni ve kâdî kassâmı mühriyle zabtolunduğın" arzeylemişsin. Her ne ki i'lâm olunmuş ise mufassalen ma'lûm-ı şerîfüm olmuşdur. İmdi; ol diyâr-ı celîlül-l-i'tibârun ahvâli dâyimâ intizâm üzre olup ahâlîsinün refâhiyyet ü istirâhatde olmaları aksâ-yı murâd-ı şerîfüm idi. El-hamdü li'llâhi'l-Meliki'l-Müte'âl kemâl-i intizâm müyesser olmuş. Eyle olsa; Harem-i Muhterem'de vâkı' olan sakflar kubbeler olmak lâzımdır. **Buyurdum ki:**

Vardukda, te'hîr itmeyüp emrüm mücebince Harem-i Şerîf kubbeler olmak üzre ta'mîrine mübâşeret idüp itmâmı husûsında sa'y ü ikdâm üzre olup ve İskenderiyye'de olan gemiler[den] istihdâm için iki kıt'a gemi alıkoyup mâ'adâsın müretteb ü mükemmel cezîre-i Kıbrus'a irsâl eyleyüp tenbîh idesin ki, andan Trablus İskeleyi'ne varup anda hâzır olan kavvâsı alup Kıbrus'a ilemeler. Bu bâbda beğlerbeğisine dahı mufassal hüküm gönderilmişdür; ana göre mukayyed olasın ve müteveffâ Kâsım Beğ'ün muhalledfâtının onat vechile muhâsebesin gördürüp metrûkâtın gereği gibi zabtıdüresin. Zimmetinde mâl zuhûr iderse metrûkâtı zimmetinde lâzım olan mâl için zabtoluna; vârisi yoğısa dahı zabtıdürölüp müteveffâ-i mezbûrun metrûkâtı telef ü zâyî' olmalı olmaya. Bu bâbda onat vechile mukayyed olup bu bâbda dahı tedârüki olunup bir ahvâli dahı i'lâmdan hâlî olmayasın ve su yolunun ahvâli dahı neye müncerr olmuşdur; anı dahı mufassal yazup bildüresin ve emrüm üzre alıkonacak iki geminün biri kalite ve biri kadırğa ola.

1094

Lahsa'nın baruta ihtiyacı olduğu bildirildiğinden, Basra'dan Lahsa'ya bir miktar barut gönderilmesi ve Basra'da barut toprağı çıkacak yerlerin araştırılıp barut kârhanesi kurulması.

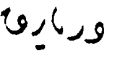
Bağdâd beğlerbeğisinin kapukethudâsına virildi. Fî 11 Zi'l-ka'de

Basra beğlerbeğisine hüküm ki:

Mahrûse-i Lahsâ'da baruta muzâyaka olup tedârüki lâzım olmağın mahrûse-i Basra'da olan barutdan üç yüz kintâr barut tedârük ü irsâl olunmasın emridüp **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, tevakkuf itmeyüp mahrûse-i Basra'da olan barutdan üç yüz kintâr barut tedârük ü irsâl eylesin ve zikrolunan mikdârı barutı Lahsâ beğlerbeğisine teslim itdüğüne* temessük alup Dergâh-ı Mu'allâm'a gönderesin ve vilâyet-i mezbûre senün ma'lûmundur; ol diyârda barut toprağı elegirürse ol diyârda dahı barut kâr-hânesi kurulmak mümkün ise yarar üstâd gönderüp ol diyârda** barut işletdürmeğe dahı beğlerbeğisiyle haberleşsin.

* Metinde şeklindedir.

** Metinde şeklindedir.

1095

Lahsa beylerbeyinin Basra'dan gönderilmesi emredilen barutu getirtip kalede muhafaza etmesi ve Bağdat'tan gelecek topçulara güherçile toprağı bulunabilecek yerleri tesbit ettirip barut işletirmesi.

Bağdâd beğlerbeğisinin kapukethudâsına virildi. Fî 11 Zi'l-ka'de, sene: 979

Lahsâ beğlerbeğisine hüküm ki:

Sâbıkâ olan Lahsâ beğlerbeğisi mektûb gönderüp; "Lahsâ mühimmi için dört şâhî darbzen ve üç yüz kıntâr barut ve yiğirmi aded araba okları, demürleri ve ipleriyle ve yiğirmi aded şayka toplarının tekerlekleri yarağıyla gönderilmek lâzımdır." dimeğın tedârük ü irsâl olunmağıçün Bağdâd beğlerbeğisine emr-i şerîfüm gönderilmiş idi. Lâkin bu levâzimün Bağdâd'dan irsâli mümkün olmayup hâlâ taleb olunan mikdârı barut Basra'dan gönderilmek emrüm olup ve "Ol vilâyetde dahı barut işletmek için yarar üstâd topcı gönderesin." diyü Bağdâd beğlerbeğisine ve Basra beğlerbeğisine emr-i şerîfüm gönderilmişdür. **Buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, müşârun-ileyhimâyâ haberleşüp emrolunan üç yüz kıntâr barutı mu'accelen getürdüp mahallinde sarfolunmağıçün Lahsâ Kal'asında hıfzidesin ve emrolunan üstâd topçılar dahı vardukda ol diyârda güherçile toprağın tetebbu' idüp bulup dahı müstevfî barut işletdirmekde mücidd ü sâ'î olup dakika fevtitmesin.

1096

Halep defterdarının Lahsa'nın levâzım ve kereste ihtiyacını karşılayıp Lahsa'ya ulaştırmak üzere Bağdat beylerbeyine göndermesi.

Bu dahı, mezbûra.

Halep defterdârına hüküm ki:

Mahrûse-i Lahsâ mühimmi için yiğirmi aded araba okları, demürleri ve ipleriyle ve yiğirmi aded şayka toplarının tekerlekleri ve Lahsâ kapudânının(?) meremmâtı için tahta ve direk lâzım olmağın bu husûsun tedârükün sana emridüp **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, bu makûle kereste ne mahalden şimdiye değin tedârük olunugelmiş ise bî-tevakkuf ol mahalde kesdürüp mu'accelen tedârük idüp dahı gemiler ile gönderilügeldüğü üzre mahrûse-i Bağdâd'a irsâl ü îsâl eylesin ki, Bağdâd beğlerbeğisi dahı mahall-i me'mûra irsâl eyleye. Bu husûs mühimdür; ihmâlden hazer eylesin.

1097

İncik kazâsında Divaneahmed köyüne Nasuh isimli bir şahıs geldiğinden beri köye yakın derece cesetler bulunmaya başladığı ve adı geçen Nasuh'un Kadı'nın topladığı kürekçi akçesini alabilmek için Kadı'nın kölesini kandırıp söz konusu derece yaraladığı bildirildiğinden, adı geçen teftiş olunması; şayet şer'an katli lazım gelmez ise küreğe konulmak üzere Südde-i Saâdet'e gönderilmesi.

Mezbûr kâdînun âdemi Nasûh'a virildi. Fî 8 Za.

Çirmen beğine ve İnecek kâdîsına hüküm ki:

Sen ki kâdîsın, mektûb gönderüp; "kazâ-i mezbûrda Dîvâneahmed nâm karye[ye] Nasû[h] nâm kimesne gelüp sâkin olaldan berü karyesi kurbinde vâkı' olan derede maktûl bulunur olup Dumanlı nâm karye mezbûr dereye karîb olmağın ahâlîsi merkûm derede Yâsemîn nâm maktûlenün bi'l-fi'l(?) dem diyeti[n]de zarûret çeküp mezbûr Nasûh benüm Rûsiyyü'l-asl bir kulumı; "Seni evüne gönderüp efendinün akçasın getir, yarısın sana vireyin." diyü on bir bin akça kürekci akçasıyla gulâm-ı mezbûr dereye iletüp balta ile başını pek(?) pâreleyüp gulâm şahs-ı merkûma sarılup yâre(?) urup gâlib olıcak; "Bana kıyma, seni evüme iletüp tûmâr ideyin." diyü kayını Mustafâ nâm kimesnenün evine getürüp gulâm evine girmeyüp akçasıyla şehre gelüp mezkûr Nasûh; "Yâren yavuz mı, zebûn mısın?" diyü akça üm[î]diyle yanından kesilmeyüp kaskına girdüklerin hatîb u imâm görüp bana haber geldükde varup gulâm kana müstağrak câmi' kapusunda lâ-ya'kıl yatur bulup akçayı mührümle bulup mezkûr Nasûh'un yüzi(?) ve elleri ve sâyir a'zâsı kan, sü'âl olundukda; "Çukurbâğ nâm mevzı'da feryâd işidüp varup mezbûr[ı] mecrûh bulup bana sarılup kanı akdı. Çukurbâğ'dan kasabaya getürdüm." [diyü] cevâb virüp mahall-i mezbûrdan câmi' kapusına gelince kandan eser bulmayup gulâmdan akan katarât-ı dem mezkûr Dîvâneahmed karyesine gider yolu tutup karye içinde mezbûr Mustafâ'nun katarât-ı dem havlîsı içinde girüp ve mezbûr derede kanlı baltası ve balta pâresiyle gulâmın bakıyyesi ve ağaçlarda(?) eli kanı bulunup Dumanlı nâm karye ahâlîsi meclis-i şer'de; "Yâsemîn nâm maktûle deminde hâlimüz nice olupdı?" diyü tezallüm itdüklerin" bildürmişsin. İmdi; **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, ihzâr-ı husamâ kılup gaybet iderse şer'le buldurması lâzım olanlara buldurup getürdüp bu husûsı onat vechile hakk üzre teftîş ü tefahhus idüp göresiz; bi-hasebi's-şer' katl lâzım olmaz ise cerâyiminün vâkı' olan sicilleri ile gönderesiz ki, küreğe gönderile; bile koşduğunuz âdemlere muhkem tenbîh eyleyesiz.

[Yev]mü'l-Ahad, fî 8 Zi'l-ka'de, sene: 979

1098

Selanik Kalesi'ndeki mahlûl topçu gediklerinin topçubaşı tarafından imtihanla seçilen topçulara verilmesi.

Yazıldı.

Husrev Çavuş'a virildi. Fî 9 Zi'l-ka'de, sene: 979

Selanik beğine hüküm ki:

Südde-i Sa'âdetüm'de Topcıbaşı olan Nasûh Südde-i Sa'âdetüm'e mektûb gönderüp; "Selanik Kal'asında topcı gedüğü mahlûl düşdükde topcıbaşısı imtihan itmedin kal'a-i mezbûre dizdârı nâ-ehle arz virmekle topçılar top ilminden haberdâr olmadukların" bildürmeğin **buyurdum ki:**

Kal'a-i mezbûrede anun gibi topcı gedüğü mahlûl düşdükde topcıbaşısı imtihan itmedin dizdâr arz vormeyüp topcı gedüğüne dahlitdürme yesin ve kal'a-i mezbûrenün topları ve sâyir mühimmâtı hâzır u müheyâ olup onat vechile tedârük itdüresin. Şöyle ki; nâ-ehle gedük tevcîh idüp yâhûd yarakların gözetmekde ihmâl idüp üstâdı ve âletleri tedârük olunmaya, netîcesi mezbûr topcıbaşına râci' olur.

1099 *Vilâyet kâtibi tarafından Ankara sancağı beyine has kaydedilen zâv-ı Yehûdiyân'ın önceden olduğu gibi Sultan Selim'in oğlunun haslarına katılması.*

Mezbûr lalanun kethudâsına virildi. Fî 9 Za. ilh.

Ankara kâdîsına hüküm ki:

Lala âdem gönderüp; "nefs-i Ankara'da râv-ı Yehûdiyân kadîmden müşârun-ileyh oğlum *tâle bakâhün*ün hâslarından olup ma'an zabtolunugelmiş iken hâliyâ vilâyet kâtibi Ankara sancağı beğine hâs kayditmekle dahl ü nizâ' itdüğün" bildürmeğin **buyurdum ki:**

Göresin; zikrolunan zâv-ı Yehûdiyân kadîmden müşârun-ileyhün hâslarıyla ma'an zabt u tasarruf olunugelmiş ise gir[ü] mûmâ-ileyhün âdemlerine zabt u tasarruf itdürdüp sancakbeği âdemlerine dahl ü ta'arruz itdürme yesin.

1100 *Kilis Beyi Canbolad Bey'in Kilis'ten göndereceği kavvâsları, oğlu Cebele Beyi Habib Bey'in getirmesi.*

Du'acı-oğlu Kurd Çavuş'a virildi. Fî 9 Zi'l-ka'de, sene: 979

Cebele Beği Habîb Beğ'e hüküm ki:

Bundan akdem taht-ı livâ-i Kilis'den ihrâcı fermân olunan kavvâsı senünle irsâl eylemek için baban olup Kilis Beği olan Canbolad *dâme izzühû*ya hüküm yazılıp gönderilmişdür. **Buyurdum ki:**

Varup vusûl buldukda, te'hîr eylemeyüp emrüm üzre Kilis sancağından ihrâc olunan kavvâsı sen alup bile getüresin; ihmâl ü müsâheleden hazer eylesin.

1101 *Kilis Beyi Canbolad Bey'in sancağından ihrac edeceği kavvâsları, oğlu Cebele Beyi Halil Bey'le göndermesi.*

Bu dahi.

Kilis Beği Canbolad Beğ'e hüküm ki:

Bundan akdem taht-ı livândan ihrâc olunan kavvâsı oğlun olup Cebele Sancağı Beği olan Habîb *dâme izzühû* ile göndermek emridüp **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, ihrâc olunan kavvâsı emrüm üzre mûmâ-ileyh ile göndüresin.

1102

Cezâyir-i Garb beylerbeyinin sebepsiz yere esir edilmiş Fransızları serbest bırakması; ancak bu bahane ile Venedik vb. harbî devletler esirlerini serbest bırakmaktan sakınması.

Françe Tercemânı Dominiko Tercemân'a virildi. Fî 9 Za. ilh.

Cezâyir-i Garb beğlerbeğisine hüküm ki:

Vilâyet-i Françe'den ba'zı kefere esir oldukları istimâ' olundu. Eyle olsa; Françe tâyifesi kadîmül-eyyâmdan Âsitân-ı Adâlet-unvânım câniblerine kemâl-i sadâkatle ızhâr-ı ubûdiyyet idgelmiş tâyifedür. Anlara ahde mugâyir zulm ü te'addî olmak câyiz değildir.

Buyurdum ki:

Vardukda, bu husûsa onat vechile mukayyed olup göresin; tâyife-i Venediklü'den ve sâyir harbî vilâyetlerden olmayup ve adâvet tarîkıyla alınmış değil ise vilâyet-i Françe'den ve gemilerinden bi'l-cümle emn ü emân üzre kendü hâllerinde gezerken alınmışlar ise ıtlâk eyleyüp ve tenbîh eylesin ki, gemilerin gönderüp ıtlâk olunan esirlerin alalar. Bu husûs mahall-i ihtimâmdur; bu bahâne ile Venediklü'den ve sâyir adâvet üzre iken esir olanlara celb ü ahz olunmağıla halâs olmalarından hazer idüp Françelü oldukları tamâm ma'lûm olduktan sonra emrüm üzre ıtlâk eylesin. Ne mikdâr Françe[lü] esir olup halâs olduğun yazup bildüresin.

1103

Muhafaza hizmetinde istihdam olunmak üzere Aydın sipahilerinden Çeşme Kalesi'ne elli, Sakız Kalesi'ne de yüz nefer sipahi gönderilmesi.

İbrâhîm bin Alî Çavuş'a virildi.

İbrâhîm Çavuş'a virildi. Fî 9 Zi'l-ka'de, sene: 979

Aydın beğine hüküm ki:

Çeşme kâdîsı mektûb gönderüp; "Kal'a-i Sığacık leb-i deryâda muhâfazası lâzım ü mühimdür." diyü arzyledüğü ecilden sancağın sipâhîlerinden elli nefer âdem Çeşme Kal'ası'na yüz nefer sipâhî atlarıyla ve sâyir yat u yaraklarıyla Kal'a-i Sakız'a gönderilmelerin emridüp **buyurdum ki:**

Vardukda, te'hîr itmeyüp emr-i şerîfüm mücebince sancağın sipâhîlerinden elli neferin Kal'a-i Çeşme'ye ve yüz neferin müretteb ü mükemmel düşmen yarağıyla ve [a]tlarıyla Kal'a-i Sakız'a gönderesin ki, varup hıfz u hırâset-i vilâyet bâbında envâ'-ı ikdâm ü ihtimâm eyleyüp yüz aklıklarında bulunmağa sa'yeyleyeler. Ne vechile tedârük idüp ne târîhda ta'yîn idüp irsâl eyledüğün yazup bildüresin.

1104

Donanma-i Hümâyûn'a katılmak üzere gönderilmesi istenen Kastamonu sipahileri henüz gelmediğinden bunların âcilen gönderilmesi; aksi takdirde alaybeyinin ve sipahilerin dirliklerinin ellerinden alınıp kendilerinin cezalandırılacağı.

Seydî Gâzî Çavuş'a virildi. Fî 9 Zi'l-ka'de

Kastamomı beğine hüküm ki:

Bundan akdem sana bi'd-defe'ât ahkâm-ı şerîfe gönderilüp; "Sen sancağın muhâfazasında kalup zü'amâ vü sipâhîlerini sancağın alaybeğisine koşup nevrûzda İstanbul'a ulaşırdurasın ki, gemilere gireler." diyü tenbîh olunmuş iken ve kapudânım *dâme ikbâlühû* hâlâ yüz pâre gemi ile deryâya çıkmak emrüm olup nevrûzdan berü haylî zamân geçmiş iken sancağının alaybeğisi zü'amâ vü sipâhîleri ile henüz gelüp irişmediği senden bilinüp müstehk-ı itâb olmuşsın. Uğur-ı dîn-i mübîn[de] gayret ü hamîyyet böyle mi olur? **Buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, alaybeği ile sipâhîlerini henüz göndermediysen emr-i sâbıkum üzre ok [ve] yayları ve tüfenkleri ile ve kânûn üzre sâyir yat u yarakları ve cebe vü cevşenleriyle müretteb ü mükemmel cümlesin bî-kusûr ihrâc idüp mu'accelen mahrûse-i İstanbul'a irsâl eylesin. Şöyle ki; mâh-ı Zi'l-ka'de âhırine değin mezbûr alaybeği sancağın sipâhîleriyle gelüp gemilere irişmeye, kendinün ve sipâhîlerinin dirliği alınmağla konılmayup haklarından gelinmek mukarrerdür. Ana göre mu'accelen irişmelerin tenbîh idüp ikdâm ü ihtimâmda dakîka fevteylemeyesin.

1105

Yemen beylerbeyi tarafından Mısır'dan tedarik edilip gönderilmesi istenen askerin ve bunlar için lâzım olan mevâcibin gönderilmesi ve gönderilenlere, tayin olundukları süreden önce dönmemeleri hususunda tenbihte bulunulması.

Kethudâsına virildi. Fî 14 Zi'l-ka'de, sene: 979

Vezîr Sinân Paşa'ya hüküm ki:

Südde-i Sa'âdetüm'e mektûb gönderüp; "Yemen Beğlerbeğisi Behrâm *dâme ikbâlühû* tarafından sana mektûb gelüp Mısır'dan bir mikdâr asker ü hazîne taleb idüp vilâyet-i Yemen'ün mukâta'âtı senün zamânunda gılâlden mâ'adâ üç yüz bin filoriden ziyâdeye fûrûht olunmuş idi. Sonra müşârun-ileyhle mülâkât olundukda; "Vilâyet ol denlü mâla mütehammil değildir." demekle kendü ma'rifetiyle girü gılâlden mâ'adâ üç yüz bin filoriye mukarrer kılınup ve bunun üzerine defter yazılup müşârun-ileyhün ma'rifetiyle mühürlenüp irsâl olunduğın vilâyet hâkiminde zikrolunan mâl tahsîl olunsa cümle askerün mevâcibine vefâ eylemek ihtimâli olduğın ve zikrolunan mâl tahsîl olmayacak fi'l-hakîka anda nevbetci alıkonılan ve bu cânibden varacak Mısır askerinin mevâcibleri vüs'ati için bu mikdâr hazîne gönderilmek lâzım idüğün ve bu yıl Ka'be-i Şerîfe'nün sakfı meremmeti ve İskenderiyye halîci tathîri ihrâcâtı vâkı' olmağla halîce masraf lâzım geldüğün" bildürmüşsün. Ol bâbda eger senün mektûbunda ve eger mûmâ-ileyhün mektûbında her ne ki, tahrîr ü beyân olunmuş ise ma'lûm-ı şerîfüm olmuşdur. İmdi; Mısır müstahfızların göndermekdür ve eger Mısır kulına lâzım olanı irsâl eylemekdür; vech ü münâsib görüldüğü üzre tedârük eyleyüp irsâl eylemek mühimmâtdan olmağın **buyurdum ki:**

Vardukda, bu bâbda vech ü münâsib ne ise eger Mısır müstahfızların göndermekde ve eger Mısır kulına lâzım olanı irsâl eylemek bâbında envâ'-ı mesâ'î-i cemîlen vücûda getürüp

lâzım olan maktû'ı dahı vaktiyle taleb idüp sulh u salâha mugâyir bir vaz' sudûrından ihtiyât eylemekde müşârun-ileyhe muhkem tenbîh eylesin ve Yemen'e ta'yîn olunup irsâl olunanlara virilen va'deden mukaddem muhâfaza[yı] bırağup temessüksüz gelüp gidenlere dahı muhkem tenbîh ü yasak eylesin ki, ta'yîn olunan va'delerinden mukaddem gelmeyüp yirlerine âdem varmayınca emrûme muhâlif gelmeyeler. Şöyle ki; emr-i şerîfe muhâlif va'delerinden mukaddem ve yirlerine âdem varmayınca kimesne bırağup gelürse hakkından gelinmek mukarrerdür. Ana göre basîret üzre olup emr-i şerîfüme mugâyir iş eylemekden ziyâde hazer üzre olalar ve ne vechile tedârük eyledüğün yazup bildüresin.

1106 *Mehmed Çavuş'un, yaptırdığı gemilere yeteri kadar cenkçi koyup o tarafa gelecek olan Rodos beyine teslim etmesi; geri kalan cenkçileri de oğlunun komutasında Teke beyi vasıtasıyla Südde-i Saâdet'e ulaştırması.*

İbrâhîm Çavuş'a virildi. Fî 10 Zi'l-ka'de, sene: 979

Dergâh-ı Mu'allâm çavuşlarından Mehmed Çavuş'a hüküm ki:

Bundan akdem sana hüküm gönderilüp; "kavvâsı cem' itmek, gönüllü yazmak" emrüm olmuş idi. İmdi; ol emrüm kemâ-kân mukarrerdür. Rodos Sancağı Beği Kaya Kıbrus gemileriyle Kıbrus'a ve andan cengci almak için Trablus'a varmak emrüm olup sen dahı yapduğun gemileri müşârun-ileyhe teslim itmek emridüp **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, mûmâ-ileyh gemiler ile ol cânibe uğradukda binâ eyledüğün gemileri mükemmel olup dahı yazduğun cengcilerden ellişer ve [a]ltmışar bi'l-cümle murâd idindüğü kadar cengci koyup ikişer aylık peksimad viresin ve bâkî kalan cengciyi bu cânibe göndermemiş isen oğlunu serdâr idüp dahı Teke beği *dâme ızzühûya* koşup bu cânibe gönderesin ki, yolda kimesneye zulm ü te'addî itdürilmeye ve müşârun-ileyh Kaya *dâme ızzühûya* virdüğün gemilere ne mikdâr cengci gönderildüğün Südde-i Sa'âdetüm'e dahı ne kadar cengci irsâl eyledüğünü defter idüp arzeyelesin.

[Yev]mü'l-Erbi'â, fî 18 Zi'l-ka'de, sene: 979

1107 *Mısır'da eskiden kul tâifesine Anbar-ı Hâssa'dan alîk ve cerâyeye verilir iken daha sonra bu istihkaklarının kaldırıldığı, şimdi ise kul tâifesinin fakr u zaruret içinde olduğu, bu sebeple kul tâifesine tekrar alîk ve cerâyeye verilmesi yolunda Vezir Sinan Paşa tarafından yapılan teklifin Hazine'ye çok fazla yük getireceğinden kul tâifesinin tamamı için kabul edilemeyeceği; alîk ve cerâyenin ancak Yemen'e gidenlere ve yararlık gösterenlere verilmesi.*

Mezbûrun kâtibi Şa'bân'a virildi. Fî 19 Zi'l-ka'de, sene: 979

Vezîr Sinân Paşa'ya hüküm ki:

Hâliyâ Südde-i Sa'âdetüm'e mektûb gönderüp; "Anbâr-ı Hâssa'dan Mısır kullarının kadîmden alîkları olup sâbıkâ Mısır Beğlerbeğisi olan Mahmûd Beğ zamânında kat' olunup ol zamândan berü sancakbeğlerinin ve Dîvân-ı Mısır hıdmetinde olan küttâbun alîklarından mâ'adâsının alîkı virilmeyüp birkaç yıl kaht u galâ olmağla kul tâyifesine fakr müstevlî olup usât-ı A'râb men'ine ılgar itmeğe kudretleri olmayup ızhâr-ı acz eyledüklerin" bildürüp; "âdet-i kadîme üzre alîkları mukarrer olmak münâsib olduğın" bildürmüşsin. İmdi; Mahmûd Beğ anda beğlerbeği iken kul tâyifesinin cerâyeye vü otlukları Hâssa Anbâr'dan virilmeyüp; "Kat' olduğü takdîrce re'âyâyâ ve ahâlî-i Mısır'a küllî nef' hâsıl olur." diyü kendünün ve kâdînun ve sâyir kul tâyifesinin alîkları kat' olunmak husûsın arzitedükde; "Bi'l-küllîyye kat'ı münâsib görilmeyüp kendünün alîk u cerâyesi mukâbelesinde sâlyânesine üç yüz bin terakkî emrolunup ve kul tâyifesine dahı râzî olurlar ise cerâyeye vü alîkları mukâbelesinde birer akça terakkî idüp cerâyeye vü alîkların Mîrî Anbâr'a zabtîdüresin. Râzî olmazlar ise âdet-i kadîme üzre amel idesin." diyü emr-i şerîfüm gönderilmişdi. Mahmûd Beğ ol zamânda kulun cerâyeye vü alîkları mukâbelesinde birer akça terakkî ta'yîn ü kayd eylemiş ise ol terakkîleri ve hem cerâyeye vü alîkları mukarrer olmak Beytül-mâl'e gadr-i sarîhdur. Ma'a-hâzâ ol zamânda ulûfeleri onar akça olanların hâliyâ on beşer olmuşdur. **Buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, bu husûsda tamâm basîret üzre mukayyed olup göresin; arzyledüğünüz gibi kul tâyifesi girü cerâyeye vü alîkları mukarrer olmasın murâd idinürse sâbıkâ alîk u cerâyeleri mukâbelesinde olan birer akça terakkîlerinden gayri ulûfeleri ez'âf-ı muzâ'af izdiyâd bulmuşken anun üzerine alîk u cerâyeye virilmek Hazîne'ye ve memlekete küllî muzâyakadur. Fethda egerçi alîk vaz' olunmuşdur ammâ; ol zamânda kul az idi. Hâlâ bölükler bir ol kadar dahı ziyâde olmuşdur. Umûm üzre cümlesine alîk u cerâyeye virilmek çendân münâsib değildir. Şol kullarum ki, uğur-ı dîn ü devlete atların ve yat u yarağın sağlayup sipâhîliği tavrında mükemmel olmakda gayret ü hamîyyet üzre hareket idüp kahve-hânelerde ve şehirlü ve rencber tâyifesiyle çârşûlarında ve dükkânlarda bey' u şîrâsında ve kendü hevâsında olanlarla berâber olmağa rızâ-yı hümâyûnum yokdur. Be-nevbet Yemen'e varanlara ve müretteb ü mükemmel yarağı ile anda memleket ü vilâyet muhafazasında olanların yararlarına alîk virilmek münâsibdür. Ol bâbda tamâm ihtimâm ile mukayyed olup alîk u cerâyeyi yarar olup uğur-ı dîn ü devlete çalışanlarına vechile müstehikk olanlara vîresin.

1108

Dişarbakır beylerbeyinin Hasankeyf Sancağı Beyi Alaaddin ve oğlunun zimmetinde olan mîrî malı tahsil etmesi.

Kethudâsına virildi. Fî 18 Zi'l-ka'de, sene: 979

Dişarbekir beğlerbeğisine hüküm ki:

Hasankeyf Sancağı Beği Alâ'eddîn dâme izzühûda ve oğlı zimmetinde ne mikdâr mâl-ı mîrî var ise tahsîl idüp mîrî için kabzeylemek emridüp **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, bu bâbda bi'z-zât mukayyed olup müşârun-ileyhimâda ne kadar mâl bâkî var ise; "Fülânda bâkî vardır; tahsîl idüp vireyin." diyü te'allül itdürmeyüp bî-kusûr müşârun-ileyhimâdan alup kabzeyleyüp dahı anun gibi sahîh zimemde bakâyâsı var ise tahsîline sen dahı mu'âvenet idüp tahsîl itdüresin. Ammâ; bu bahâne ile akçaları olmayan kimesnelere hılâf-ı şer' u kânûn dahleylemekden hazer eylesesin.

1109 *Ayamavra ve Bergoz-ı Cedîd kalelerinin tamiri için gerekli olan paranın Yanya, İnebahtı ve Karlili sancaklarındaki mukâtaalardan karşılanması, mukâtaa eminleri ve nazırları tarafından bu hususta zorluk çıkarılmaması; Ayamavra Kalesi'nin mimarı gelmemişse Ayamavra Kalesi'nin tamirinin oradaki mimar ile yapılması.*

Mora'ya giden Mehmed Çavuş'a virildi. Fî 13 Zi'l-ka'de, sene: 979

Yenişehir kâdîsına hüküm ki:

Mektûb gönderüp; " "Ayamavra ve İnebahtı'ya tâbi' Bergoz-ı Cedîd Kal'aları'nun ta'mîri fermân olunup harcı için lâzım olan akça Yanya ve İnebahtı ve Karlili sancaklarında vâkî' olan mukâta'âtdan Yanya Kâdîsı Mevlânâ Muhyiddîn ve Nâzırı olan Mültezim Zâkir Mustafâ'dan alınması" fermân olunmuş. Yanya'ya geldükde kâdî-i mukadder(?) anda bulunmayup ve nâzır dahı envâ'-ı te'allül eylemekle akçanın tahsîli mümkün olmayup şöyle ki; "Ayamavra binâsına mübâşir olan Alî Çavuş ve Bergoz-ı Cedîd binâsına mübâşir olan Mehmed Çavuş mübâşeretleriyle görölüp eger nâzır u ümenâdur akça vormeyüp ihmâl iderler ise habsidüp lâzım olan akçayı tahsîl eylesesin." diyü mü'ekked emr-i şerîf ihsân olunmaya, vakti ve mevsimi ile binâ hâsıl olmayup te'hîre kalmak mukarrerdür ve Bergoz-ı Cedîd'ün mi'mârı gelüp Ayamavra'nun gelmemekle binâyâ mübâşeret olunmadı. Bunda bulunan mi'mârlar ile mübâşeret olunsun mı?" diyü arzylemişsin. İmdi; zikrolunan kal'aların ta'mîri ehemmi-i umûrdan olup mu'accelen irişmesi lâzımdır. **Buyurdum ki:**

Vardukda, te'hîr u terâhî itmeyüp anda olan mi'mâr ile Ayamavra'nun ta'mîrine dahı mübâşeret eyleyüp vakti ve mevsimi geçmedin itmâma irişdirmek bâbında envâ'-ı ikdâm ü ihtimâmı vüçûda getüresin ve anun gibi nâzır u ümenâ emrüm muktezâsınca lâzım olan akçayı vormekde inâd ü muhâlefet iderlerse habsidüp tahsîl bâb-ı ikdâm ü ihtimâmda dakîka fevtitmeyesin.

1110 *Samsad Beyi Seydî Gazi'nin umumen teftiş olunması hususunda Rum beylerbeyine, Sivas, Samsad ve Malatya kadılarına hüküm yazıldığına dair kayıt.*

Zeyneddîn-oğlu Halîl ve Şeyh Mehmed'e virildi. Fî 18 Zi'l-ka'de, sene: 979

Samsad Beği Seydî Gâzî'nün umûm teftîşine, Rûm beğlerbeğisine ve Sivas ve Samsad ve Malâtıyye kâdîlarına şer'ile hüküm yazılmışdur. Sûreti kayda naklolunmuşdur. Fî 14 Zi'l-ka'de, sene: 979

1111 Bolvadin ve Barçınlu'daki, isimleri bildirilen ehl-i fesadın teftîş olunması.

Karahısâr Alaybeğisi olan Süleymân'a virildi. Fî 22 Za., sene: 979

Bolavadin ve Barçınlu kâdîlarına hüküm ki:

Bundan akdem taht-ı kazânuzda zuhûr iden ehl-i fesâdun teftîşi için mufasssal hüküm yazılıp sancağı Alaybeği Süleymân mübâşir ta'yîn olunup gönderilmişdür. Hâlâ nefsi Bolavadin'de Mahmûd Çavuş nâm kimesnenün yanında Kuyrukluoğlu Bâlî ve Deli İsmâ'îl ve Tataroğlu Mustafâ ve Kel Dâvûd, Paşa köyinden Tavşan ve Boruk(?) nâm karyeden Saf-oğulları(?) ve Barçınlu kazâsına tâbi' Bağluca nâm karyeden sol-gurabâ zümresinden Delü Alma dimekle ma'rûf kimesnenün yanında Topal Alî ve Arab Sîpâhî ve Gönülmez ve karye-i Belceler'de(?) sâkin Bozca ve karındaşı Balarbeğ(?) nâm kimesneler ehl-i fesâd olup ihzârî lâzım olduğu müşârun-ileyh alaybeği [i'lâm] eylemeğin **buyurdum ki:**

Çavuşla bölük halkından olan mezbûr Delü Alma'yı getürdüp başlarında olan ehl-i fesâdı ihzâr idüp getürdesin. Ahvâlleri virilen hüküm mücebince teftîş olunup bertaraf oluna.

1112 Bağdat beylerbeyinin ehl-i fesaddan olan Âl-i Cinâl(?) tâifesinin yerlerini mamûre yerlerden timar olmamak kaydıyla sipahilere tevcih edip mîrî malının tahsilini sağlaması.

Âmed fî 29 S., sene: 985

Kethudâsına virildi. Fî 19 Zi'l-ka'de, sene: 979

Bağdâd beğlerbeğisine hüküm ki:

Mektûb gönderüp; "bundan akdem; "Âl-i Cinâl(?) tâyifesi ve yirleri havâss-ı hümayûnuma vakfa ve kimesnenün nizâ'lusı ve yazılısı olmayup kırk-elli nefer sipâhîye tîmâr virilmeğe tahammülü var ise arzeyeleyesin." diyü emrüm olmağın tetebbu' eyleyüp kimesneye alâkası olmayup ve tâyife-i mezbûre kemâl-i ısyân üzre olup emvâl-i mîrî tahsîl olunmayup kırk-elli nefer sipâhîye tîmâr virilürse memleketün zabtına ve mâl-ı mîrîye küllî nef'ı olduğın" bildürmişsin. İmdi; zikrolunan yirleri vech ü münâsib gördüğün üzre ma'mûreden tîmâr virilmemek şartı ile tevzî' eylemek emridüp **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, emrüm üzre zikrolunan yirlerden kimesnenün yazılı ve nizâ'lusı olmayup vakfa ve mülke ta'allukı* olmayanları ihyâ vü âbâdân eyleyüp ma'mûre yirlerden tîmâr olmamak üzre yarar kimesnelere tevzî' idüp defterin Südde-i Sa'âdetüm'e gönderesin ve emrüm üzre zikrolunan yirlerden tîmâr virilenlere ma'zûl olduklarında ma'mûreden tîmâr

virilmemek üzere tevcih tezkirelerinde şerh virüp ol makûlelere ma'mûreden ve hâric yirlerden tîmâr virilmeye.

تعلی

* Metinde ـ şeklindedir.

1113 *Diyarbakır beylerbeyinin, Kıbrıs için bin nefer piyade ihrac etmeleri istenen fakat piyade vermedikleri için on bin filori cerîme alınmak emrolunan Pesyan, Pucyan ve Zılan aşiretlerinden cerîme olarak üç bin filori alması.*

Yazıldı.

Diyârbekir beğlerbeğisine hüküm ki:

Südde-i Sa'âdetüm'e mektûb gönderüp; "Kıbrıs mühimmâtıyçün bin nefer piyâde ihrâcı emrüm olup virmedükleri ecilden on bin altun cerîme alınmak fermân olunan Pesyân ve Pucyân ve Zilân Aşâyiri'nün ahvâlin" i'lâm eylemişsin. Ol bâbda her ne dimiş isen ma'lûm oldu. İmdi; tâyife-i mezbûreden üç bin filori alınmak emridüp **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, emrüm üzere tâyife-i mezbûreden üç bin filoriyi cem' u tahsîl itdürüp mîrî için alup kabzeyleyüp mâ'adâsından [fe]râgat eylesin.

1114 *Kıgı Madeni'nde top işlemeye mültezim olan Cafer Ali'nin ne miktar top yuvalağı teslim ettiğinin bildirilip kendisinden daha iyi şartlarda teklif verdiği arzolunan şahsın teklifini Cafer Ali kabul ederse iltizamın kendisine verilmesi; aksi takdirde yeni teklif sahibi işin üstesinden gelebilecekse iltizamın ona verilmesi.*

Bu hüküm Du'âcı-oğlu Kurd Çavuş ile bundan mukaddem gönderilmişdür.

Diyârbekir beğlerbeğisine hüküm ki:

Bundan akdem Kıgı Ma'deni'nden top yuvalağı işlemeğe iltizâm iden Ca'fer Alî nâm kimesne şimdiye dek ne mikdâr yuvalak teslîm eyleyüp iltizâmına cevâb virmiş midür, nice olmuşdur ve hâliyâ bir kimesne beş bin yuvalak dahı ziyâde eylemişdür. Mezbûr ol ziyâde[yi] kabûl ider mi, yohsa ferâgat ider mi, nicedür; Südde-i Sa'âdetüm'de ma'lûm olmak lâzım olmağın **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, bu bâbda mukayyed olup fi'l-vâkı' mezbûr Ca'fer Alî iltizâmı mûcebince şimdiye dek ne mikdâr yuvalak teslîm eylemişdür, dahı bâkî var mıdur, nicedür ve mezbûr kimesnenün ziyâdesin kabûl ider mi, nicedür; tamâm ma'lûm idinüp dahı uhdesine bâkî kalmış yuvalak var ise tahsîl itdürüp bî-kusûr alduktan sonra mezbûr kimesnenün eylediği ziyâdeyi kabûl iderse girü ana zabtitdüresin. Eylemezse bu ol hıdmetün üzerine geleceğine i'timâdun varsa anun alâkasın kat' itdürüp buna iltizâmı üzere zabtitdürüp vukû'ı üzere arzeyesin.*

* Hüküm, üzerine çizgiler çekilerek iptal edilmiştir.

1115 *Rodoscuk ve Bergos kadılarının, kıydıkları bir nikâhta çıkan ihtilafın halli için Südde-i Saâdet'e gelmeleri.*

Evren Çavuş'a virildi. Fî 18 Zi'l-ka'de, sene: 979

Rodoscuk ve Bergos kâdîlarına hüküm ki:

Bundan akdem Osmânlu nâm karyede sâkin Ahmed nâm kimesnenün Aynî nâm kızı Hamza nâm kimesneye ikinüzün mübâşereti ile nikâh olup bu bâbda imzâlu ve mühürlü huccetinüz ibrâz olunup lâkin nikâh husûsında nizâ' olup bi'z-zât sizden sü'âl olunup gavrine vusûl bulmak için Südde-i Sa'âdetüm'de huzûrunuz lâzım olmağın **buyurdum ki:**

Vardukda, aslâ te'hîr u terâhî eylemeyüp ikinüz ma'an mezbûr ile ale't-ta'cîl Südde-i Sa'âdetüm'e gelüp cevâb viresiz.

1116 *Rumeli Beylerbeyi Siyavuş Paşa sefere çıkacağından, Ordu-yı Hümâyûn'da istihdam edilmek üzere Sofya, Filibe ve Üsküp'ten belirtilen miktarlarda orducu esnaflı ihrac edilmesi.*

Kapucılardan mezbûr İlyâs'a virildi. Fî 19 Za.

Sofya ve Filibe ve Üsküb kâdîlarına hüküm ki:

Rûmilî Beğlerbeğisi Siyavuş dâmet me'âlihiye sefer-i hümâyûna teveccüh itmek emrüm olup yanında olan asker-i zafer-makrûnum için taht-ı kazânuzdan orducu ihrâc olunmak lâzım olmağın iki nefer kassâb ve dört nefer etmekci ve iki nefer başcı ve iki nefer aşcı ve iki bakkâl ve bir çukacı ve bir attâr ve iki serrâc ve iki pâbûccı ve iki çizmecî ve iki derzî ve iki gazzâz ve iki berber ve bir hallâc ve bir na'lçacı ve iki bozacı ve iki na'lbe[n]d ve dört arpacı ve bir çakşırı ve iki mûy-tâb ve iki semerci ve iki eskici ihrâc olunup âdet ü kânûn üzre âlât ü esbâbları ile mükemmel mûmâ-ileyhün ordusunda hâzır bulunmak emridüp **buyurdum ki:**

Orducubaşum tarafından İlyâs nâm kimesne vardukda, taht-ı kazânuzdan ihrâcî fermân olunan orducuları mu'accelen olıgelen âdet ü kânûn üzre cemî' âlât ü esbâblarıyla ihrâc idüp müşârun-ileyhün yanına irsâl eylesiz ve zikrolunan ehl-i hırfetün her birinün yarar kefillerin alup irsâl eylesiz ki, hıdmet-i mezbûreden gaybet itmek ihtimâlleri olmaya.

1117 *Lefkoşe Kalesi'nde ikâmet etmekte olan Tercüman Luvize adlı zimmînin Vezîr Mustafa Paşa'nın kölesi olduğu bildirildiğinden, ailesiyle birlikte Niğde kadısının yanına gönderilmesi.*

Kıbrıs beğlerbeğisine, kâdîsına hüküm ki:

Düstûr-ı mükerrerem Vezîrüm Mustafâ Paşa edâma'llâhü te'âlâ iclâlehû tarafından Südde-i Sa'âdetüm'e şöyle arzolundu ki: "Bi'l-fi'l Kıbrıs cezîresinde Lefkoşe Kal'ası'nda sâkin olan Tercemân Luvize nâm zimmî müşârun-ileyhün kulı olup ehl ü ıyâli ile ve esbâbıyla hâlâ vilâyet-i Karaman Nâzırı olup Niğde Kâdîsı olan İn'âm dâme fazlühûya ulaştırılmasın" emridüp **buyurdum ki:**

Vardukda, mezbûrî ehli ve ıyâli ve esbâbıyla mûmâ-ileyh Niğde kâdîsına ulaşırdurdu.

[Yev]mü'l-İsneyn, fî 24 Zi'l-ka'de, sene: 979

1118 *Gelibolu'nun Burhan köyünde define bulan iki şahsın yakalanarak bu olayla ilgili olarak düzenlenen sicilin sureti ile birlikte Südde-i Saâdet'e gönderilmesi.*

Mezkûr Evren Çavuş'a virildi. 24 Za., sene: 979

Gelibolu kâdîsına hüküm ki:

Bundan akdem Burhân nâm karyede Îsâ Bâlî ve karındaşı Nebî nâm kimesneler hıdmetkârları olan acemî-oğlanı Alî nâm kimesne ile tarlada define bulup Düdükci Deresi'nde Gülmiş-oğlu Hızır nâm Çingâneye sızdurup sebîke iderken Ağaçluca nâm karyeden Nasûh Hâce ve Cum'alu köyinden Timür Hızır ve karındaşı Nebî ve Alâüddeve ve Kara Hüseyin nâm kimesneler üzerlerine râstgelüp ellerinde bulunan sebîkelerden bir sebîke alup; "Mîrî akçadır." diyü sâyirlerine dahlitdurmeyüp ba'dehû varup sâbıkâ Gelibolu'da Kâdî olan Yûnus mahzarında vech-i meşrûh üzre olduğına sebt-i sicill olunduğı mezbûr Çingâne Hızır Südde-i Sa'âdetüm'e gelüp takrîr eylemeğın mezkûr Îsâ ile karındaşı Nebî'yi ol zamânda sebtolan sicil sûretin aslından ihrâc idüp bile göndermek emridüp **buyurdum ki:**

Evren Çavuş vardukda, te'hîr eylemeyüp mezbûr Îsâ'yı ve Nebî'yi elegetürüp gaybet iderse yataklarına ve turaklarına* ve bi'l-cümle şer'le buldurup getürüp yarar âdemler ile mezbûr çavuşuma koşup Südde-i Sa'âdetüm'e göndermeyince olmayasın ve ol zamânda sebtolan sicil sûretin aslından aynı ile ihrâc eyleyüp bile gönderesin.

* Metinde şeklindedir.

1119 *Sinop kadısının donanmaya göndereceğı gemilerin eksiklerini bir an önce tamamlayarak göndermesi.*

Sinob kâdîsına hüküm ki:

Mektûb gönderüp; "deryâda olan gemilerün levâzimi gönderilüp ihzâr olunup Mart çıkmğa tevakkuf olunup gönderilmek üzre olduğın ve etrâfda olan gemiler dahı irişmek üzre olup mavnanun biri kalduğın ve Çayağzı'nda olan gemiler ahvâlin ve Samsun'da olan gemilerün üç adedi tamâm olup kalafat olmak üzre olduğın ve Amasrı gemilerinin kalafatçıya ihtiyâcları olmağın bir-iki kalafatçı irsâl olunduğın ve gemiler rûz-ı hızırdan mukaddem indürilmek asır olduğın" bildürmişsin. Ol bâbda her ne dimiş isen ma'lûm oldu. İmdi; gemiler rûz-ı hızırdan tecâvüz eylemek câyiz değildir. **Buyurdum ki:**

Vardukda, zikrolunan gemilerin eger kalafat ve eger sâyir levâzımı her ne ise mu'accelen tedârük itdürüp ale't-ta'cîl itmâma irişdürüp dahı deryâ elvirürse rûz-ı hıızıra dek göndermeğe envâ'-ı sa'y ü ikdâm eyleyüp rûz-ı hıızırdan tecâvüz itdürmeyesin.

1120 *Rodos beyinin, Süveyş Kaptanı Sefer'i, Murad Reis'in gemisiyle Süveyş'e gitmek üzere İskenderiyye'ye göndermesi.*

Kapudân Kethudâsı Mahmûd'a virildi. 24 Za.

Rodos Beği Kaya Beğ'e hüküm ki:

Hâliyâ Süveyş Kapudânı olan Sefer dâme mecdühû bi'l-fi'l Rodos'da olup Süveyş'e gitmesi lâzim olmağın **buyurdum ki:**

Vardukda, mûmâ-ileyhi **رَفَع** Murâd Re'îs gemisiyle İskenderiyye'ye gönderesin ki, varup Süveyş'de kapudânlığı hıdmetinde ola.

1121 *Yaptırdığı gemisiyle bu seneki donanma seferinde bulunması gereken Hüsam Reis'in, İskenderiyye'deki eski ve yeni gemiler donatılarak Kıbrıs'taki gemileri ve Trablus'taki cenkçileri alıp birlikte Kaptan Kılıç Ali Paşa'nın yanına gitmek üzere acilen gönderilmesi.*

Bu dahi.

Vezîr Sinân Paşa'ya hüküm ki:

Husâm Re'îs binâ eylediği gemisi ile bu sene-i mübâreke de vâkı' olan Donanma-i Hümâyûnum seferinde bile olup hıdmetde bulunması lâzim ü mühimm olmağın **buyurdum ki:**

Vardukda, müşârun-ileyh ile İskenderiyye'de vâkı' olan atık u cedîd gemiler emr-i sâbık üzre donatdurup kendüi bile koşup ber-vech-i isti'câl irsâl eylesin ki, Kıbrıs'a gelüp andan Kıbrıs gemileriyle Trablus'a varup cengciyi tahmîl idüp Kapudânım Kılıç Alî dâme ikbâlühûya mülâkât idüp vech ü münâsib gördüğü üzre hıdmetde ve yoldaşlıkda buluna.

1122 *Hüsam Reis'in donanma seferine katılmak üzere, yaptırdığı gemi ve diğer gemilerle birlikte Kıbrıs'a gidip oradaki gemileri de yanına alarak Trablus'a varıp oradaki cenkçileri de aldıktan sonra Kılıç Ali Paşa'ya katılıp hizmette bulunması.*

Bu dahi.

Husâm Re'îs'e hüküm ki:

Bu sâl-i ferhunde-fâlde vâkı' olan Donanma-i Hümâyûnum seferinde bile olup hıdmetde bulunman lâzim olmağın **buyurdum ki:**

Vardukda, te'hîr itmeyüp müceddeden binâ eyledüğün ve yanunda olan gemiler ile ber-vech-i isti'câl Kıbrus'a gelüp andan Kıbrus gemileriyle Trablus'a varup cengciyi gemilere tahmîl idüp Kapudânım Kılıç *dâme ikbâlühûya* mülâkî olup vech ü münâsib gördüğü üzre hıdmetde bulunup ve İskenderiyye'de olan gemileri ile dîn-i mübîn uğurına hıdmetde bulunasın.

1123 *Niğde beyinin Konya kadısı ile haberleşerek Konya'da ele geçirilen ehl-i fesadı teslim alıp küreğe konulmak üzere Südde-i Saâdet'e göndermesi.*

Niğde beğine hüküm ki:

Hâlâ Konya kâdîsına sâbıkâ hükm-i hümayûn yazılıp; "ol cevânibde elegelen ehl-i fesâdı küreğe konmak için Südde-i Sa'âdetüm'e göndermek" emrüm olmuş idi. Hâlen eger elegelen ehl-i fesâddur ve eger beğlerbeği âdemlerinde bulunan ehl-i fesâdı alup küreğe göndermeğiçün teslim eylemek emrüm olmuşdur. **Buyurdum ki:**

Vardukda, müşârun-ileyhle haberleşüp dahı ne mikdâr ehl-i fesâdı elegetürür ise alup sûret-i sicilleriyle yarar âdemlere koşup küreğe konmak için Südde-i Sa'âdetüm'e gönderesin ve koşup gönderdiğün âdemlere muhkem tenbîh eyleyesin ki, yollarda onat hıfzeyleyüp gaflet [ile gaybet] itdürmekden hazer ideler.

1124 *Konya kadısının, o bölgede ele geçirilen ehl-i fesadı küreğe konmak üzere sicil sûretleriyle birlikte Südde-i Saâdet'e göndermesi için Niğde beyine teslim etmesi.*

Konya kâdîsına hüküm ki:

Bundan akdem; "ol cevânibde vâkı' olan ehl-i fesâdı elegetürüp sûret-i sicilleriyle Südde-i Sa'âdetüm'e göndermek" emrüm olmuş idi; nice olmuşdur, henüz eser zâhir olmadı. İmdi; beğlerbeği âdemlerinde olan ehl-i fesâdı alup küreğe göndermek için Niğde Beği Mehmed *dâme izzühûya* teslim itmek emridüp **buyurdum ki:**

Vardukda, anun gibi fesâd ü şenâ'at üzre olan müfsidler eger beğlerbeği âdemleri elindedür ve eger gayri yirdedür; getürdüp üzerlerinde sübût bulan fesâdlarınun sûret-i sicilleriyle müşârun-ileyhe teslim eyleyesin ki, Südde-i Sa'âdetüm'e göndere. Bu bâbda müşârun-ileyhe dahı hükm-i şerîfüm gönderilmişdür; hemân elegelen ehl-i fesâdı göndermek ardınca olasin.

1125 *Ehl-i fesad olduğu için daha önce Kurdoğlu'nun gemisinde kürek cezasına çarptırıldığı, ancak bir yolunu bulup kurtulduğu ve halen yaramazlık yapmaya devam ettiği bildirilen Üzümlü'den Emin oğlu Mustafa'nın yakalanıp teftiş olunması; yaramazlığı sabit olursa küreğe konulmak üzere Südde-i Saâdet'e gönderilmesi.*

Arz getüren Dâvûd'a virildi. Fî 29 Za., [sene:] 979

Menteşe beğine ve Üzümlü ve Meğri kâdîsına hüküm ki:

Sen ki Üzümlü kâdîsın, mektûb gönderüp; "Menteşe sancağında Üzümlü sâkinlerinden Emîn oğlu Mustafâ demekle ma'rûf olan kimesne eşkiyâdan olup kazâ-i mezbûrun fukarâsına dâyimâ zulm ü te'addîden hâlî olmayup telbîs da'vâlar idüp kiminün evin basup ve kimin yabanda tutup hılâf-ı şer'-ı kavîm akçaların alup mirâran ahkâm-ı şerîfe vârid olup teftîş olunup müteveffâ Kurd-oğlu zamânında küreğe konulup nice zamân mûmâ-ileyhün küreğin çeküp bir tarîkla kendüyi halâs itdükden sonra dek turmayup envâ'-ı fesâdâtдан hâlî değıldür." diyü bildürmişsin. **Buyurdum ki:**

() vusûl buldukda, mezbûrı her kande ise buldurup getürdüp şer'le teftîş idüp göresiz; arzolunduğı gibi olup mezbûrun yaramazlığı muhakkak olup fesâdı bi-hasebi's-şer'-ıl-kavîm sâbit olursa sûret-i sicilleriyle gönderesiz ki, küreğe konıla.

1126 *Mezistre beyinin, isyan eden Votka köyü halkını istimalet vermek suretiyle salıverip tekrar eski yerlerinde ikamet ettirmesi ve isyan hareketini başlattıkları kaleyi de temelinden yıktırması.*

Mezistre beğine hüküm ki:

Sâbıkâ livâ-i mezbûr beğı olan Mehmed mektûb gönderüp; "Votka nâm karye halkı isyân idüp içinde bir kal'a olup kapusın ve sâyir yirlerin yapup kal'anun içine girüp ve Çuka adasından iki yüz soltat tüfenkci getürdüp fesâda mübâşeret eyledükleri ma'lûmun olmağla üzerlerine varup cengeyleyüp emân ile kal'a alınıp re'âyâ istimâlet ile salıvirilüp yirli yirlerinde temekkün itdürilüp ve kal'a hedmolunduğın" bildürmişsin. Temelinden hedmeylemek emridüp **buyurdum ki:**

Vardukda, re'âyâyı istimâlet ile yirli yirine temekkün itdürüp ve kal'ayı esâsından hedmitdürüp eser-i binâdan nesne komayup ol cevânibi onat vechile hıfz u hırâset eylesesin.

1127 *Koron Kalesi topçubaşısının mahlûl topçu gediklerini imtihanla tespit edeceği kabiliyetli kişilere tevcih etmesi.*

Kal'a-i Koron topçubaşısına hüküm ki:

Mektûb gönderüp; "Kal'a-i mezbûrede topcı gedüğü mahlûl vâkı' oldukda, imtihan olmadın dizdâr murâd idindüğü nâ-ehil kimesneye tevcih itmekle ehil topcı kalmamışdur." diyü bildürmişsin. İmdi; anun gibi kal'a-i mezkûrede topcı gedüğü vâkı' oldukda imtihan olunup mahall ü münâsib olana tevcih olunmasını emridüp **buyurdum ki:**

Vardukda, bu bâbda basîret üzre olup kal'a-i mezkûre topçılarından mahlûl gedük vâkı' oldukda gedüğe tâlib olanları onat vechile görüp imtihan eyleyüp san'ata kâdir olup mahall olana tevcih eylesesin; nâ-ehle aslâ gedük tevcih eylemeyesin.

Boğdan Voyvodası Yovan'ın, Boğdan eski voyvodasının Leh topraklarında yanına topladığı müfsidlerle Boğdan'a yönelik yaptığı fesad ve hıyanet hareketleri hakkında gönderdiği mektubun alındığı; eski voyvodanın iadesi için Leh kralına iki defa name gönderildiği, ancak henüz cevap gelmediği; Boğdan'a yönelik herhangi bir saldırı olursa yardım etmeleri için Kırım Hanı Devlet Giray Han'ın yanısıra Bender, Silistre ve Niğbolu beylerine hükümler gönderildiği; şayet Boğdan'a herhangi bir tecavüz olursa Boğdan voyvodasının adı geçen beylerle ve Kırım hanı ve Eflak voyvodasıyla haberleşip eski voyvoda ve yandaşlarının hakkından gelmesi.

Pîrî Çavuş'a virildi. Fî 25 Za., sene: 979

Boğdan Voyvodası Yovan'a hüküm ki:

Mektûb gönderüp; "emrüm üzre sen vilâyet-i Boğdan'a dâhıl olduğunda sâbıkâ voyvoda olan bed-baht, karındaşı ve cemî' mâl ü menâliyle vilâyet-i Leyh'e* firâr idüp anda mecrûh u mahbûs olmuş iken hevâsına tâbi' müfsidler muzâheretiyle ıtlâk olunup vilâyet-i Boğdan'a zarar u gezend irişdürmek kaskına ba'zı eşkıyâ vü müfsidîn cem'ine mübâşeret idüp ve vilâyet-i Boğdan bolarlarına mezbûr bed-baht mektûblar gönderüp kendüye tâbi' olmak için istimâlet virdükde girü mezbûra mütâbe'at gösteren bolarların mektûbları ve âdemleri elegetürilüp hıyânetleri zâhir olan bolarların haklarından gelindüğün ve mezbûr bed-baht dahı Leyh kralı mu'âvenetiyle Boğdan'a gelmek mukarrer" olup ve Barluckı(?) nâm mel'ûn dahı ol bâbda sana gönderdiği mektûbı gönderüp her ne dinilmiş ise mufassalen ma'lûm-ı şerîfüm olmuştur. Hakk *sühânehû ve te'âlâ* a'dâ-yı bed-re'ye mezellet ü nekbet ve hezîmet ü hakâret müyesser ü mukadder kılmış ola. İmdi; bu husûs için Leyh kralına iki def'a nâme-i hümayûnumuz gönderilüp henüz cevâbı gelmedi ve vilâyet-i Boğdan'a ve ol mel'ûnun evzâ'ına nâzır olmak için ve yarar serdâr ile bir mikdâr asker-i Tatar-ı nusret-âsâr cem'inde hâzır olmak için cenâb-ı emâret-me'âb Devlet Giray Hân *dâmet me'âlihi*ye tekrâr nâme-i hümayûnum gönderilüp ve Bender ve Silistre ve Niğbolı beğleri dahı sancaklarının askeri ile sancaklarında ol tarafa karîb mahalde cem'ıyyet üzre olup ol cânibe nâzır olmak için ahkâm-ı şerîfe irsâl olundu. **Buyurdum ki:**

Vardukda, sen dahı kemâl-i basîret ü intibâh üzre olup Boğdan bolarlarına ve re'âyâ vü berâyâsına ve a'yânına bâ'ıs-ı nefret ü vahşet evzâ' göstermeyüp hüsn-i istimâlet ü ri'âyet idüp senünle yek-dil olmalarında ihtimâm idüp anun gibi adem-i itâ'ati zâhir olanların hüsn-i tedbîr ü tedâ[rü]kle elegetürüp haklarından gelesin ve sen dahı asker ile dâyimâ hâzır olup ve mezbûr bed-baht tarafından yarar câsûsların eksük itmeyüp anun gibi vilâyet-i Boğdan'a zarar kaskına hareket iderse müşârun-ileyh hân *dâmet me'âlihi* ile ve zikrolunan beğler ile ve Eflak voyvodasıyla vaktinde haberleşüp dahı vech ü münâsib görüldüğü üzre bed-bahtın hakkından gelinmekde envâ'-ı ihtimâmın vücûda getüresin ve min-ba'd vâkıf olduğun ahhâr-ı sahîhayı i'lâmdan hâlî olmayasın.

* Metinde şeklindedir.

1129

Van varoşunun iç yüzünün tamiriyle görevlendirilen Mahmûdî Hasan'ın, masraflarını kendisi karşılamak şartıyla tamir işine kendi yerine oğlunu göndermek istediği yolundaki teklifinin uygun görüldüğü.

Van beğlerbeğisine hüküm ki:

Hâlâ Mahmûdî Hasan *dâme ulüvvühû* mektûb gönderüp; "Van varoşunun iç yüzü ta'mîri fermân olunmağın kendü varmağa müyesser olmayup ta'mîr için kendü mâlından kırk bin akça ta'yîn idüp istihdâm için oğlın dahı göndermek murâdı olduğın" arzylemeğın **buyurdum ki:**

Vardukda, ta'mîr için ta'yîn eylediği kırk bin akçayı alup ta'mîr masrafına sarfîdüp ve müşârun-ileyhün oğlın getürdüp varoş-ı mezbûr ta'mîrinde istihdâm idüp ikdâmda dakîka fevtitmeyesin.

1130

Ohri beyinin Draç Kalesi'ne yönelik herhangi bir düşman saldırısına karşı hazır bulunup gerekirse derhal yardıma gitmesi.

Kethudâsı Husrev'e virildi. 22 Zi'l-ka'de, sene: 979*

Ohri Beği Osmân Beğ'e hüküm ki:

Küffâr-ı hâksâr *hazzelehümu'llâhü te'âlâ ilâ-yevmi'l-karâr* ol câniblerde hareketden hâlî olmayup ve Draç Kal'ası gâyet mahûf u muhâtara mahalde olup hıfz u hırâseti lâzım olmağın **buyurdum ki:**

Vardukda, ol bâbda gaflet üzre olmayup dâyimâ kal'a-i mezbûre cânibine göz kulak tutup şöyle ki; küffâr-ı hâksâr anun gibi kal'a-i mezbûreye zarar kasdın iderlerse mu'accelen irişüp def' u ref'leri bâbında envâ'-ı şecâ'at ü şehâmet ile cidd ü ikdâmın zuhûra getüresin.

* Metinde şeklindedir.

1131

Gönüllü asker yazmakla görevli Bostan Çavuş'un, bildirdiği miktardan daha fazla tüfeklü gönüllü yazıp topladığı gönüllüleri Hızırilyas gününde İstanbul'da olacak şekilde getirmesi.

Âdemisine virildi.

Dergâh-ı Âlî çavuşlarından Bostân'a hüküm ki:

Mektûb gönderüp; "Emrüm üzre darb u harbe kâdir beş yüz nefer gönüllü yazılup silâh-bahâ beşer altun virilüp ve yarar kefilleri alınup İstanbul'a ne zamânda varurlar ve dahı gönüllü yazılır mı?" diyü i'lâm eylemişsin. **Buyurdum ki:**

Vardukda, gönüllü tâyifesinün gâyet yarar ve tüfenklülerinden dahı ziyâde yazup ihzâr idüp tâyife-i mezbûre ile rûz-ı hızırilyâsda mahrûse-i İstanbul'da bulunasın. Ammâ; ihtimâm eyleyüp her biri tüfenklü olmakda cidd ü ikdâm eylesin.

1132

Donanma için Bursa'dan toplanan cenkçilerin Bursa kadısı tarafından Bâlî Çavuş'a koşulup Dergâh-ı Muallâ'ya gönderilmesi ve kendilerine, gelirken yollarda kimseye zarar vermemeleri yolunda tenbihte bulunulması.

Burusa kâdîsına hüküm ki:

Nâyibün Abdülcelîl mektûb gönderüp; "emrüm üzre Donanma-i Hümâyûn için gönüllüden seksen nefer cengci yazıldığı" i'lâm itmeğin mezbûrları getirmek için Dergâh-ı Mu'allâm çavuşlarından Bâlî zîde kadruhû irsâl olunmuşdur. **Buyurdum ki:**

() vardukda, zikrolunan gönüllü tâyifesin müşârun-ileyh çavuşuma koşup Dergâh-ı Mu'allâm'a gönderesin ve muhkem tenbîh eylesin ki, her biri kendü hâlinde olup yolda ve menâzilde müft ü meccânen kimesnenün nesnesin almayup bir ferde zulm ü te'addî eylemeyeler.

1133

Hazret-i Musa, Hazret-i Yunus ve Hazret-i Lût peygamberlerin Kudüs'teki merkadlerinin vakfın gelirlerinden tamir edilmesi; tamir yapılmadan hiç bir vakıf görevlisine vakıftan para verilmemesi.

Şâm defterdârına ve Kudüs-i Şerîf kâdîlarına hüküm ki:

Kudüs-i Şerîf kazâsında on iki bin yüz toksan akça karye vü mezra'a Hazret-i Mûsâ ve Yûnus ve Lût aleyhimü's-selâmın merâkîd-i münevvereleri evkâfından olup mahsûlî kabzolunurken merâkîd-i şerîfeleri açık olup ve kand[î]lleri dahı kalmayup kemâlile harâba müşrif olmağa yüz tuttuğu i'lâm olundu. İmdi; sen ki kâdîsın, ol makûle enbiyâ-i ızâm aleyhimü's-selâmın taht-ı kazânda merâkîd-i şerîfeleri ve evkâfı olup âme-i ehl-i İslâm'un ervâh-ı mukaddeselerinden istimdâd ü isti'ânet iderleriken gözden birağılup gözedilmediğinden itâba müstehk olmışsın. Merâkîd-i şerîfeleri harâba müşrif olmuş iken kemâlile ta'mîr olunmadın vakfun mürtezika vü huddâmına mâl-ı vakıfıdan akça virilmeğe sebep nedür? **Buyurdum ki:**

Vardukda, bu bâbda bi'z-zât mukayyed olup göresiz; zikrolunan enbiyânın merâkîd-i şerîfeleri ol vechile açık ve harâba müteveccih olmuş ise gereği gibi ta'mîr olunup ve kand[î]lleri asılıp üslûb-ı sâbık üzre tertîb ü tekmi'l olunca merâkîd-i şerîfe-i mezbûre evkâfı mahsûlinden vazîfe-hôrlarına ve bi'l-cümle cihet tasarruf idenlerine bir habbe virmeyüp mu'accelen merâkîd-i şerîfelerin ta'mîr itdüresiz. Vakıfları mahsûlin şimdiye değin kimler zabtidüp ne mikdâr nesne alup neye sarfıtmışlardır, mütevellîsini getürdüp muhâsebesin onat vechile görüp vâkı'-ı hâli mufassal ü meşrûh yazup arzidesiz ammâ; merâkîd-i şerîfelerin hemân bî-tevakkuf ta'mîr itdüresiz.

1134

Boğdan voyvodasının, isyan eden eski voyvoda ile işbirliği yapan bazı bolarlar ile reâyâdan ona tâbî olanların hakkından gelmesi.

Pîrî Çavuş'a virildi. Fî 29 Za., sene: 979

Boğdan voyvodasına hüküm ki:

Bundan akdem Boğdan voyvodası olup ısyân eyleyen Boğdan Voyvoda'ya ba'zı bolarlar ve re'âyâ mütâbe'at idüp bi'l-fi'l ittihâd üzre olup hufyeten birbiriyle haberleşdukları i'lâm olunmağın **buyurdum ki:**

Vardukda, bu bâbda mukayyed olup anun gibi mezkûr voyvodaya mütâbe'at idüp bi'l-fi'l ittihâd üzre olup hufyeten haberleşüp fesâd üzre olanları hüsn-i tedârükle elegetürüp dahı mezkûr voyvoda ile mu'âmeleleri olup haberleşdukları yanunda zâhir olursa mecâl vormeyüp ol asıl ehl-i fesâdun hakkından gelüp memleket ü vilâyetden şerr u şûrların tathîr ü pâk eylesin. Ammâ; bu bahâne ile kendü hâllerinde olanlara dahlolmakdan ziyâde hazer eylesin.

1135 *Azak Kalesi Süvarileri Ağası Hasan bin Bahadır'ın ehl-i fesad olduğu için Rodos'a sürüldüğü, ancak bir yolunu bulup kurtulduğu bildirildiğinden, adı geçen gerçekten ehl-i fesad ise aile efradıyla birlikte Kıbrıs'a sürgün edilmesi.*

Kapukethudâsına virildi. Fî 29 Za., sene: 979

Kefe beğine hüküm ki:

Mektûb gönderüp; "Kal'a-i Azak süvârîlerine yevmî kırk akça ile Ağa olan Hasan bin Bahadır ehl-i fesâd olup bundan akdem Rodos'a sürilmek emrolmuş iken bir tarîk ile halâl olup yoldaşları ile zindegânesi olmayup ref'ı lâzım idüğün" bildürdüğü ecilden mezbûrun ol yirden alâkasın kat' idüp Kıbrıs'a sürgün eylemek emridüp **buyurdum ki:**

Vardukda, te'hîr eylemeyüp mezbûr fi'l-vâkı' fesâd ü şenâ'ati sâbit olursa ol yirden alâkasın kat' ve ehl ü ıyâlin bile Kıbrıs'a sürgün eyleyüp ve yarar âdemlere koşup gönderesin.

1136 *Ağrıboz Kalesi etrafında bulunan hisar hendeklerine ve kaleye zarar veren ev, dükkân ve hasıllıkların ortadan kaldırılması.*

Beğün Kapucıbaşı Ramazân'a virildi. Fî 28 Zi'l-ka'de, sene: 979

Ağrıboz beğine hüküm ki:

Mektûb gönderüp; "Kal'a-i Ağrıboz ile varoş mâbeyninde yakîn zamânlarda evler ve dekâkîn ve hısâr handekları kurbinde ba'zı hâsılıklar peydâ olup ol sebeb ile mezbelelik olup handekun tolmasına sebeb olup kal'aya zararı olduğın her çend ki ref' olunmaya sa'yolunur, aslâ itâ'at eylemeyüp inâd eyledüklerin" bildürmüşsin. İmdi; kal'aya zarar olan eger evlerdür ve eger dekâkîn ve mezbelelik ve hâsılıklardur; her ne ise ref' olunmasın emridüp **buyurdum ki:**

Vardukda, te'hîr eylemeyüp kal'aya zararı olanları eger evlerdür ve eger dekâkîn ve eger handeklarınun tolmasına sebeb olanlardan eger mezbelelikdur ve eger gayridür; her ne ise zararı olanları def' u ref' eyleyüp inâd ü muhâlefet itdirmeyesin. Anun gibi kal'aya

zararları olanların vâkı' olan zararların def' eylemekde muhâlefet eyleyenleri elegetürüp küreğe viresin.

1137 *Ağrıboz'da bazı tefecilerin ona onbeş ve onaltı üzerinden akçe vererek halkın mahsulünü aldıkları, bundan dolayı reâyânın güçsüz düştüğü, ayrıca nâiblerin de halka zulmettikleri bildirildiğinden ona onbirden daha fazla muameleye akçe verdirilmemesi ve halka zulmeden nâiblerin suçlarıyla birlikte isimlerinin bildirilmesi.*

Bu dahı.

Ağrıboz beğine hüküm ki ve kâdîsına:

Sen ki beğsin, mektûb gönderüp; "livâ-i mezbûrda ba'zı ribâ-hôrlar onun on beş ve on altıya mu'âmele ile re'âyâyâ akça virüp ve bir mikdâr zamâna mehil virmekle her yıl vâfir mahsûllerin ve terekelerin alup ol sebep ile re'âyâyâ ziyâde za'f müstevlî olup ve yirlü nâyibler re'âyâyâ envâ'-ı te'addî vü zulm eylemekle re'âyâ perâkende olmalı oldukların" bildürmüşsin. İmdi; **buyurdum ki:**

Vardukda, bu bâbda her birinüz mukayyed olup anun gibi mu'âmele ile akça virenlere onun on birden ziyâde akça aldurmayup onun on birden ziyâde aldıkları akça aslından hısâb idüp şer'-ı şerîf ve kânûna muhâlif te'addî itdürmeysesiz ve yirlü nâyiblerden olup zulm ü te'addîleri olan nâyibler her kimler ise ne makûle zulm ü te'addîleri olduğın ve sâyir ifsâdî(?) ne ise mufassal yazup arzeyeysesiz.

1138 *Budun taraflarında, dâruharbden Osmanlı topraklarına geçerek eşkıyalık yapan haydut ve ehl-i fesadın defedilmesi sırasında yakalanıp esir edilenlerin pençyek resmlerinin zabtı için müstakil bir görevli tayin olunması yolunda Budun beylerbeyi tarafından yapılan teklifin, iki devlet arasındaki sulha aykırı hareketlere meydan verebileceği için uygun görülmediği; ancak bu gibilerin pençyek resmlerinin beylerbeyince uygun görülecek birine zaptettirilmesi ve düşman tarafından bir tecavüz olmadıkça antlaşmaya aykırı olarak bu taraftan herhangi bir harekette bulunulmaması.*

Kethudâsına virildi. Fî 28 Za., sene: 979

Budun beğlerbeğisine hüküm ki ve defterdâra:

Sen ki beğlerbeğisin, mektûb gönderüp; "dâru'l-harbden haydud u ehl-i fesâd Memâlik-i Mahrûse'ye zarar kasdına gelüp yollar bekleyüp âyende vü revendeyi şehîd ü gıriфтâr idüp fesâd ü şenâ'atden hâlî olmadıkları ecilden bu cânibden mahzâ sıyânet-i memâlik için asâkir-i İslâm'dan ba'zı haber alup üzerlerine varup şekâvet iden ehl-i fesâddan ba'zınun haklarından gelinüp ve ba'zı dahı hîn-i muhârebede atları düşüp mecrûh

olup guzât-ı İslâm'a at ve mühim bahâ için virilmek münâsib görölüp anun gibilerden mîrîye penc-yek düşmekden hâlî olmaduğın ve bundan akdem Budun ve Novigrad ve Hatvan ve Solnok ve Filek ve Seçen ve Segedin sancaklarında emrile penc-yek zabtiden Tuna Kapudânı Ferruh *dâme izzühûya* sancak virölüp livâ-i mezbûr Alaybeğisi olan Yûsuf için elviye-i mezbûrda düşen penc-yek zabtı için ta'yîn olunmasın" arzeylemişsin. İmdi; mâbeynde sulh u salâh variken berü cânibden penc-yek için müstekıl [âdem] ta'yîn olunmak [münâsib] değildir. Askere ol cânib ile muhârebe vü mukâteleye ruhsat olup nakz-ı ahde sebep olmamak lâzım gelür. **Buyurdum ki:**

Vardukda, bu bâbda dâymî mukayyed olup berü cânibden evâmîr-i sâbıkâ mûcebince mehmâ-emken sulh u salâha mugâyir iş olmakdan ziyâde ihtiyât eyleyüp asâkir-i mansûreyi onat vechile zabteylesiz. Ammâ; anun gibi ol cânibden fesâd ü şenâ'at kasdına yola ve bile gelüp dahı berü cânibden asker-i İslâm'a haber olup varup muhârebe eyledüklerinde elegenden müfsidînün penc-yeklerin zabteylemek için sizün tarafınızdan tezkire ile vech ü münâsib gördüğünüz kimesneye zabtiddürüp kimesneyi te'allül itdürmeyesiz.

1139 *Eflak voyvodasının, Boğdan eski voyvodasının defedilmesi için yeni Boğdan voyvodasının kendisinden yardım talep etmesi halinde gereken yardımı yapması.*

Pîrî Çavuş'a virildi. 28 Za., sene: 979

Eflak voyvodasına hüküm ki:

Sâbıkâ Boğdan Voyvodası olup Leyh vilâyetine firâr iden* Boğdan nâm bed-baht anun gibi hevâsına tâbî' eşkıyâ vü müfsidîn ile vilâyet-i Boğdan'a zarar kasdına hareket idüp hâlâ olan Boğdan Voyvodası Yovan Voyvoda senden mu'âvenet talep iderse emr-i sâbıkum üzre irişüp mu'âvenet itmek emridüp **buyurdum ki:**

Vardukda, voyvodalığuna müte'allik olan askerüni müretteb ü mükemmel âlât-ı harb [ü] kıtâl ile cem'ıyyet üzre hâzır u müheyyâ tutup ve dâymî Boğdan vilâyeti serhaddine nâzır olup mel'ûn-ı mezbûr anun gibi hareket iderse men'ıne me'mûr olan beğler ile ve Tatar-ı nusret-şi'âr askeriyle ve vilâyet-i mezbûre voyvodasıyla haberleşüp dahı vech ü münâsib görüldüğü üzre men' u def'ı bâbında sen dahı envâ'-ı dikkat ü ihtimâmün vücûda getüresin ve sen dahı serhadden yarar ve i'timâd olunur câsûslarun eksük itmeyüp sahîh ahhâra vâkıf olduğunca i'lâmdan hâlî olmayasın.

* Metinde şeklindedir.

1140 *Maraş taraflarında güherçile işlemekle görevli Mirze Çavuş'un uzun zamandır güherçile göndermemesi yüzünden Tophane kârhânesi boş kaldığından, Halep defterdarının adı geçen çavuştan, taahhüd ettiği miktarda güherçileyi isteyip göndermesi.*

Aydın-zâde Mehmed Çavuş'a. 24 Za., sene: 979

Haleb defterdârına hüküm ki:

Mar‘aş câniblerinde Mîrze Çavuş mübâşeretiyle işlenen güherçileden haylî zamândur nesne gelmeyüp Top-hâne kâr-hânesi hâlî kalup güherçileye şiddet-i ihtiyâc olmağın **buyurdum ki:**

Vardukda, te‘hîr eylemeyüp Mar‘aş cânibinde mezbûr çavuş mübâşeretiyle işlenen güherçileden iltizâmı mücebince şimdiye dek ne mikdâr güherçile virilmek lâzım gelmiş ise mezkûrdan taleb eyleyüp hâzır değil ise ale't-ta'cîl işletdürüp cem' u tahsîl itdürüp kirâ tavarlarına tahmîl itdürüp kâr-hâneleri muttasıl işledüp izdiyâdı bâbında envâ‘-ı sa‘y ü ikdâmdan hâlî olmayasın ve ne mikdâr güherçile hâzır bulunup gönderildüğün yazup bildüresin.

1141 *İznikmid'de yaptırılmakta olan gemilerin bir an önce bitirilerek gönderilmesi.*

İznikmid kâdîsına hüküm ki:

İznikmid'de olan gemiler mu‘accelen irişdürilüp gönderilmek lâzım olmağın **buyurdum ki:**

Vardukda, te‘hîr eylemeyüp zikrolunan gemileri ale't-ta'cîl itmâma irişdürüp göndermek bâbında envâ‘-ı sa‘y ü ikdâm eylesin.

Bir sûreti, Yalak-âbâd kâdîsına.

1142 *Leh vilâyetine firar edip topladığı kuvvetle Boğdan'a saldırma düşüncesinde olan Boğdan eski voyvodasının Boğdan'a tecavüzüne karşı Bender beyinin emrindeki askerlerle hazır olup herhangi bir tecavüz vaki olursa, bu konuda kendilerine emir gönderilen diğer beylerle birlikte adı geçenin üzerine varıp hakkından gelmek için gerekli gayreti göstermesi.*

Pîrî Çavuş'a virildi. Fî 28 Za., sene: 979

Bender beğine hüküm ki:

Vilâyet-i Leyh'e firâr iden Boğdan Voyvoda andan vardukda mecrûh u mahbûs olmuş iken hevâsına tâbi‘ ba‘zı müfsidler muzâheretiyle ıtlâk olunup eşkı[y]â cem‘ine mübâşeret idüp vilâyet-i Boğdan'a zarar kasdında olduğu i‘lâm olmağın bu bâbda cenâb-ı emâret-me‘âb Devlet Giray Hân *dâmet me‘âlihi*[ye] tekrâr nâme-i hümayûnumuz irsâl olunmuşdur ve Silistre ve Niğbolı beğleri dahı anda cem‘iyyet üzre hâzır olmak fermân olunmuşdur. **Buyurdum ki:**

Vardukda, sen dahı sancağuna tâbi‘ olan askerün ile cem‘iyyet üzre âlât-ı harb ü kîlâl ile hâzır u müheyyâ olup mel‘ûn-ı mezkûr anun gibi hareket iderse hüs-ni ittifâk ile üzerine varup hakkından gelinmekde ikdâm ü ihtimâmın vücûda getüresin.

1143

Leh vilâyetine firar edip topladığı kuvvetlerle Boğdan'a saldırma düşüncesinde olan Boğdan eski voyvodasının ortadan kaldırılması için Boğdan Voyvodası Yovan tarafından yardım taleb olunması durumunda Silistre beyinin varıp yardımcı olması.

Pîrî Çavuş'a virildi. Fî 29 Za., sene: 979

Silistre beğine hüküm ki:

Bundan akdem sana hükm-i şerîfüm gönderilüp; "Sancağın askeriyle müretteb ü mükemmel âlât-ı harb ü kıtâl ile hâzır u müheyyâ olup Rûmili Beğlerbeğisi Siyavuş *dâmet me'âlîhi* yanına varasın." diyü emrüm olmuş idi. Hâlâ Leyh vilâyetine firâr iden Boğdan voyvodası kendü hevâsına tâbî' ba'zı eşkıyâ vü müfsidîn cem'ine mübâşeret idüp Boğdan vilâyetine zarar u gezend irişdürmek kasdında olduğu i'lâm olunmağın **buyurdum ki:**

Vardukda, sancağının cümle askeriyle sancağında vech gördüğün yirde müretteb ü mükemmel âlât-ı harb ü kıtâl ile cem'ıyyet üzre olup ve Boğdan vilâyetine dâymâ nâzır olup voyvodasıyla haberleşüp anun gibi müfsid-i mezbûr vilâyet-i mezbûreye zarar kasdın iderse Boğdan Voyvodası olan Yovan taleb iderse Niğbolı ve Bender beğine haberleşüp hüsn-i ittifâk ile üzerine varup hakkından gelinmekte envâ'-ı ikdâm ü ihtimâmın vücûda getüresin. Ol cânibe varmak iktizâ it[me]düğüne müşârun-ileyh voyvodadan sana haber gelürse emr-i sâbıkum üzre beğlerbeği yanına varup min-ba'd ahbâr-ı sahîhayı i'lâmdan hâlî olmayasın.

Bu dahı.

Bir sûreti, Niğbolı beğine.

1144

Çirmen beyinin sancağı sipahileri ile Boğaz Hisarı'nda muhafaza hizmetine gitmesi; emrindeki müsellemlerden bir kısmını güherçile işlemek üzere Mustafa Çavuş'un emrine verip kalanını beraberinde götürmesi ve hisarlardaki topların önüne yığılan kum vs.yi temizletmesi.

Âdemi Ferhâd'a virildi. Fî 23 Zî'l-ka'de, sene: 979

Çirmen beğine hüküm ki:

Sancağın sipâhîleriyle Boğaz Hisârı'na varup muhâfazada olman emridüp **buyurdum ki:**

Vardukda, tevakkuf itmeyüp sancağın sipâhîleriyle mu'accelen hâzır u müheyyâ olup Boğaz Hisârları'na varup muhâfaza üzre olasın ve sancağın müsellemlerinden yüz neferin güherçilede istihdâm için Dergâh-ı Mu'allâm çavuşlarından Mustafâ *zîde kadruhûya* virüp mâ'adâsın sancağın sipâhîleriyle yanuna alup dahı Boğaz Hisârları'na varup topların önlerine yığılan kumu ve hâyil olan nesneyi tathîr idüp toplara mâni' nesne komayasın ve toplara ve sâyir yat u yarağın yirlü yirinde koyup lâzım olan yerlerin meremmet idüp kemâl-i basîret üzre kılâ'-ı mezbûre muhâfazasında olasın. Vize beği dahı ol hıdmete ta'yîn olunmuşdur; hüsn-i ittifâk ile tedârükde dakîka fevtitmeyesiz.

[Yev]mü'l-İsneyn, fî gurre-i Zi'l-hicce, sene: 979, Kostantiniyye

1145 *Kıbrıs Seferi'nden beri mîrî hizmette bulunan Dubrovnikli Roko adlı reisin, götüreceği malların gümrüğünü ödedikten sonra isteği doğrultusunda Sakız'a gitmesine izin verilmesi; ancak gemisine hükümde yazılı olan malları yüklemesine izin verilmeyip bunların dışındaki malları götürmesine engel olunmaması.*

Yazıldı.

Dubravenik Tercemânı Frano nâm zimmîye virilmiştir. Fî 1 Zi'l-hicce, sene: 979

Lalaya hüküm ki:

Dubravenik tâyifesinden Roko nâm re'îs gelüp; "bundan akdem gemisi mîrî hıdmet için alıkonulup hıdmet-i mîrî tamâm olduktan sonra; "Vilâyetlerine gitmeğe kimesne mâni' olmayup içinde olan metâ'ına ve sâyir âlât ü esbâbına ve yoldaşlarına dahl ü ta'arruz olunmaya." diyü hük-m-i şerîfüm virildüğü ve Kıbrıs Seferi vâkı' olaldan hıdmetde olup hâlâ hıdmet-i mîrî tamâm olduğın ve gemisi bi'l-fi'l İzmir İskeleyi'nde rûzgâra muhâlif yirde bulunup vilâyetine gitmeğe ruhsat bulunca Sakız'a varmağa icâzet inâyet olunmasın" bildürdüğü ecilden icâzet virilmiştir. **Buyurdum ki:**

Vardukda, re'îs-i mezkûr gemisiyle emrüm mücebince Sakız'a gitmelü oldukda âdet ü kânûn üzre metâ'ının gümrüğün tamâm edâ itdükden sonra kendüye ve yoldaşlarına ve gemisine ve metâ'ına ve sâyir âlât ü esbâbına kimesneyi dahl ü ta'arruz itdürmeyüp mücerred ta'cîz için kefil taleb olunup ahid-nâmelerine mugâyir rencîde itdürmeyüp gemisin avkitdürmeysin. Ammâ; bu bahâne ile gemilerine tereke vü rişte-i penbe ve barut u yapağı ve kendir ü kükürt ve kendir urganı ve yelken bizi tahmîl idüp alup gitmeğe emrüm yokdur. Onat vechile mukayyed olup zikrolunan metâ'dan gayri gemilerinde bulunan metâ'larına ahid-nâmelerine mugâyir dahlitdürmeysin.

Yazıldı.

Bu dahi, kezâlik.

Bir sûreti, İzmir kâdîsına.

1146 *Kıbrıs Seferi'nden beri mîrî hizmette bulunan Dubrovnikli Roko adlı reisin, götürdüğü malların gümrüğünü ödedikten sonra isteği doğrultusunda Sakız'a oradan da memleketine gitmesine izin verildiğinden, kaptan paşa ile diğer reislerin denizde rastgeldiklerinde kendisine ve yoldaşlarına müdahalede bulunmamaları.*

Yazıldı.

Bu dahi, kezâlik.

Bir hüküm dahı kapudâna ve deryâda yöriyen hâssa re'îslere hüküm ki:

Mezkûr re'îs gelüp; "Kıbrus Seferi vâkı' olaldan berü bir kıt'a gemisi mîrî hıdmetine dutulup hâliyâ hıdmet tamâm olduğın ve gemisi İzmir mukâbelesinde rûzgâra muhâlif yirde bulunup vilâyetine gitmeğe ruhsat bulunca Sakız'a varmağa icâzet" taleb itmeğın icâzet-i hümâyûnum virilmiştir. **Buyurdum ki:**

Re'îs-i mezkûr âdet ü kânûn üzre metâ'ınun gümrüğün tamâm virdükden sonra emn ü emân üzre Sakız'a andan toğrı vilâyetlerine giderken deryâda râstgeldüğünüzde kendüye ve yoldaşlarına ve gemisine ve içinde olan metâ'ına ve sâyir âlât ü esbâbına kimesneyi dahl ü ta'arruz itdürmeyüp ahid-nâme-i hümâyûnuma muhâlif rencide vü remide itdürmeyesiz.

1147 *Vize beyinin yaptırmakta olduğu gemiler ile kestirilmesine memur olduğu kereste işi bittikten sonra sancağı sipahileriyle birlikte Boğaz Hisarları'nın muhafazası hizmetine gütmesi.*

Vize beğine hüküm ki:

Binâ eyledüğün gemiler itmâma irişdükde ve kesilmesi fermân olunan gemi kerestesi bi't-tamâm Midye'ye indürilüp ol hıdmetler itmâma irişdükde sen sancağın sipâhileriyle ve müsellemleriyle Boğaz Hisarları muhâfazasında olmak emridüp **buyurdum ki:**

Ol hıdmetler bi-avni'llâhi te'âlâ itmâma irişdükde bir ân tevakkuf itmeyüp sancağın sipâhileriyle Boğaz Hisarları'na varup hıdmet-i muhâfazada olup ve Boğaz Hisarları'nun topları öninde yığılmış kumları dahı gereği gibi tathîr idüp ve topların ve yarağın yırlı yirinde koyup kal'a vü toplarından ta'mîri lâzım olanın ta'mîr idüp kılâ'-ı mezbûre muhâfazasında olası. Çirmen beği dahı müsellemleriyle ol hıdmete ta'yîn olunmıştır; müşârun-ileyh ile yek-dil olup bâb-ı muhâfazada dakîka fevittmeyesiz.

1148 *Dergâh-ı Muallâ'daki alem mehterlerinin mevcudunun Mîr-alem Celâl Ağa'nın teklifi üzerine, eskiden olduğu gibi tekrar iki yüz nefere çıkarılması.*

✱
رسالة ile gönderildi. Fî 14 Za.,(?) sene: 979

Mîr-alem Celâl Ağa'ya hüküm ki:

"Dergâh-ı Mu'allâm'da olan alem mehterleri hâlâ yüz yetmiş yedi nefer olup ziyâde olması lâzım olduğın" arzeylemişsin. İmdi; defâtir-i kadîmeye mürâca'at olundukda merhûm ve mağfûrun-leh ceddüm Sultân Selîm Hân tâbe serâhü Mısır fethine müteveccih oldukda ve cenâb-ı firdevs-mekân babam Sultân Süleymân Hân nevvera'llâhü te'âlâ merkadehü zamânında dahı tâyife-i mezbûre cümle iki yüz nefer olduğu mukayyed bulunmağın kemâ-kân tâyife-i mezbûre iki yüz nefere irişdürilmesin emridüp **buyurdum ki:**

Vardukda, tâyife-i mezbûrdan kankı kısmı dahı ziyâde olmak lâzım ise ana göre gâyet yarar u üstâdlarından ziyâde idüp cümlesin tamâm iki yüz nefere yitişdürüp ulûfelerin olıgelen âdet ü kânûnları üzre ta'yîn idüp defterlerin Dergâh-ı Mu'allâm'a gönderesin ki, mahalline kaydoluna.

1149

Gönüllü reislerin, yaptıkları gemilerin kumanyasını temin için muâmele ile aldıkları paraları sefer dönüşünde ödemeleri âdet olduğu halde alacaklıların ödeme konusunda reisleri şimdiden sıkıştırdıkları bildirildiğinden, Karacafoça kadısının eskiden beri yapılan uygulamaya aykırı olarak şimdiden akçe talep edilmesine izin vermeyip bu gibi alacakların sefer dönüşü talep edilmesini sağlaması.

Hâssa re'îslerden Hâcî Re'îs'e virildi. 22 Za., sene: 979

Karacafoça kâdîsına hüküm ki:

Hâlâ taht-ı kazânda ba'zı gönüllü re'îsler kaliteler binâ idüp lâzım olan kumanyaları tedârüki için ba'zı kimesnelerden mu'âmele ile akça almağla akça sâhibleri şimdiden tekâzâ idüp rencîde eyledüklerin ve bu makûle kaliteler mühimmi için akça virildükde kadîmden, sefer seferledükden sonra virilügeldüğü i'lâm olunmağın **buyurdum ki:**

Vardukda, bu bâbda mukayyed olup fi'l-vâkı' anun gibi kalite binâ eyleyen gönüllü re'îsler lâzım olan kumanyaları tedârüki için akça aldıklarında sefer seferledüklerinden sonra edâ idgelmişleriken hâlâ akça virenler kadîmden olıgelene muhâlif tekâzâ iderlerse men' u def' idüp kadîmden olıgelene muhâlif kimesneye iş itdirmeyüp âdet-i kadîme üzre sefer seferleyüp geldüklerinden sonra talep itdüresin.

1150

Mezistre beyinin, Ohri'ye bağlı bir nâhiyenin kendisine sancak tarîkıyla verilmesi şartıyla buraya ikiyüz bin akçe sarfedip bir kale yapacağını taahhüd etmesi üzerine kendisine Mezistre sancağının verilip kale yapım işi ile de Ohri beyinin görevlendirildiği ve kendisine de söz konusu parayı Ohri beyine göndermesinin emrolunduğu; ancak paranın henüz gönderilmediği bildirildiğinden, isyan üzere olan reâyâ ile müfsidlerin haklarından gelinebilmesi için paranın biran önce gönderilip kalenin yapılmasının sağlanması.

Ohri Beği'nün Kethudâsı Husrev'e virildi. Fî 23 Za., [sene:] 979

Hâlâ Mezistre Beği olan Mahmûd'a hüküm ki:

Ohri sancağının bir nâhiyesi sana sancak olmak şartıyla anda kendü mâlunla uğur-ı dîn-i mübîne iki yüz bin akça ile bir kal'a binâ itmeğe müte'ahhid olduğun ve ol nâhiyeyi sancak tarîkıyla kabûl eyledüğün arzolandukda hakkunda mezîd-i inâyetüm zuhûra getirüp uğur-ı dîn-i mübîn için ve muhâfaza-i vilâyet için müte'ahhid olduğun iki yüz bin akça ile ol kal'ayı binâ itmek üzre sana Mezistre sancağı inâyet olunup ba'dehû ol kal'a binâsı Ohri beği dâme izzühûya fermân olunup şartyledüğün iki yüz bin akça müşârun-ileyhe teslîm olunmak emrüm olmuşdı. Hâlâ emrüm üzre kal'a binâsıyçün akçayı talep eyledükde bu def'a; "Edâsı asîrdür." diyü kendüye gönderdiğün mektûbı aynı ile Dergâh-ı Mu'allâm'a gönderüp i'lâm eylemiş. İmdi; ol cânibde ısyân u tuğyân üzre [olan] re'âyâ vü müfsidînün

haklarından gelinmek için ve muhâfaza-i vilâyet için ol kal'ayı bî-tevakkuf binâ eylemek lâzım olmuştur. **Buyurdum ki:**

Vardukda, aslâ tevakkuf itmeyüp kal'a-i mezbûre binâsı için şarteyledüğün iki yüz bin akçayı müşârun-ileyh Ohri beğine mu'accelen irsâl ü teslim eylesin ki, emrüm üzre ol kal'anun binâsına mübâşeret idüp mu'accelen itmâma irişdü[r]üp ihmâlinüz sebebi ile âsî vü tâğîlerden re'âyâya zarar irişmek ihtimâli olmaya.

1151

Çatalca'da komşusu Ayşe ile anlaşmazlıkları olduğu ve daha önce davalarının görülüp kendi lehine sonuçlandığından bahisle halen Ayşe'nin oğlu Ali tarafından rahatsız edildiğini ve adı geçenin daha önce mahbus iken hapisten kaçtığını ve halen de yaramazlık ile meşhur olduğunu söyleyen Mahmud adlı sipahi oğlanının davasının görülmesi ve şer'-i şerîfe göre lazım gelenin icra edilmesi; ayrıca adı geçen Ali'nin hakkındaki iddialar sabit olursa küreğe konulmak üzere Südde-i Saâdet'e gönderilmesi.

Silivri kâdîsına ve Çatalca üstâdına hüküm ki:

Hâlâ sipâhî-oğlanlarumdan dârende Mahmûd gelüp; "nefs-i Çatalca'da vâkı' olan evinün âhûrî kurbinde olan mezbeleliği hususunda bundan akdem hem-civârı olan Âyişe ve Hasan nâm kimesneler ile nizâ'ı olup emr-i şerîfümle defe'ât ile murâfa'a-i şer'-ı şerîf olup hak bunun olduğu şer'le sâbit olup buna hükmolunup huccet virilüp faslolunmuş iken hâlâ mezbûr Âyişe'nün oğlu Alî nâm kimesne nizâ'dan hâlî olmayup hıdmetkârların döğüp taşra çıkartmayup ve kendüye şer'a muhâlif şetmidüp ve dîvârınun taşların alup kendü havlîsına iletüp envâ'-ı te'addî eylediğün ve bu bâbda ellerinde fetvâları olduğın ve mezbûr Alî kadîmî hırsuz olup bir kan husûsında bile bulunup tutulup zindâna girüp zindândan gaybet eyleyüp nice zamân gelmeyüp ba'de-zamânin geldükde gice ile bir kapu Hüseyin'ün evine girüp mezbûrî mecrûh idüp yaramazlık ile meşhûr olduğın" bildürmeğün **buyurdum ki:**

Vardukda, bu husûs bir def'a şer'le sorulup faslolmuş olmayup on beş yıl terkölunmuş değil ise ber-mûceb-i şer'-ı şerîf onat vechile hakk üzre tefîş idüp göresiz; kazıyye arzyledüğü gibi ise –ki, şer'le sâbit ola– ol bâbda şer'le lâzım geleni icrâ idüp şer'-ı şerîfe muhâlif kimesneye iş itdürmeysesiz ve mezbûr Alî fi'l-vâkı' yaramazlık ile meşhûr olup ehl-i fesâd olduğu sâbit olursa elegetürüp yarar âdemlere koşup Südde-i Sa'âdetüm'e gönderesiz ki, küreğe komıla.

1152

Musul ahalisinden Hacı Kasım ile olan düşmanlığından dolayı Diyarbakır'da ikamete tâbi tutulan Seyyid Muhammed'in suçsuz olduğu anlaşıldığından tekrar eski yerinde ikâmet ettirilmesi.

Arz getüren Abdullâh oğlu Süveyfe virildi. Fî 27 Za., [sene:] 979

Diyârbekir beğlerbeğisine hüküm ki:

Südde-i Sa'âdetüm'e mektûb gönderüp; "Musul ahâlîsinden Hâce Kâsım ile husûmetleri olan sâdâtdan Seyyid Muhammed için Diyârbekir'de sâkin olmağıçün hükm-i şerîfüm gönderilmeğin Hasankeyfe varup ehl ü evlâdından mehcûr felâket üzre olup günâhı olmayup girü yirine varup sâkin olmağıçün hükm-i şerîfüm virilmesin" arzylemişsin. İmdi; mezkûrlar girü yirlerine varup sâkin olmağıçün sâbıkâ hükm-i hümâyûnum yazılup gönderilmiştir. **Buyurdum ki:**

Mezbûra tenbîh eylesin [ki,] hükm-i sâbıkum mücebince girü yirlerine varup sâkin ola.

1153 *Mora muhafazasına tayin olunan ulûfeciler görevlerini îfa ettikleri için yerlerine dönmelerine izin verilmesi.*

İbrâhîm Kîlârî Bâlî(?) Silahdâr'a virildi. 28 Za., sene: 979

Mezistre beğine hüküm ki:

Hâlâ Mora muhâfazasına ta'yîn olunan ulûfecilerüm hıdmetlerin edâ eyledükleri ecilden yirlü yirlerine gelüp gitmek emridüp **buyurdum ki:**

Vardukda, tâyife-i mezbûre ile muhâfaza hıdmetinde olan Ulûfeciler Sübaşısı Hasan'a icâzet-i hümâyûnumı tenbîh eylesin ki, tâyife-i mezbûre yirlü yirlerine gelüp gideler.

1154 *Karahisar-ı Şarkî sipahilerinden Donanma-i Hümâyûn'a katılıp seferden dönenlerin sefere iştirak edip etmediklerinin kendilerine seferle ilgili çeşitli sorular sorulmak veya ellerindeki temessüklerine bakılmak suretiyle belirlenip yoklama defterlerinin Südde-i Saâdet'e gönderilmesi.*

Karahısâr-ı Şarkî beğine hüküm ki:

Livâ-i mezbûrun sipâhîleri mukaddemâ vâkı' olan Donanma-yı Hümâyûnum ile bile olup ekseri naklolup gemilerle bile çıkup varanlar yoklanup defter olmak lâzım olmağın **buyurdum ki:**

Vardukda, livâ-i mezbûr sipâhîlerinden varanları getürdüp dahı gemiden nirede çıkup ne mahalde muhârebe olup ne vechile olduğın ve bi'l-cümle sahîh seferde oldukları ma'lûmun olup veyâhûd kapudân dâme ikbâlühûdan veyâ gayriden i'timâd olunacak temessükleri olanları olgelen âdet ü kânûn üzre isimleri ve baş karyeleri ve yazuları ile yoklayup defter eyleyüp defterin mühürleyüp Südde-i Sa'âdetüm'e bildüresin ve tîmârların kendülere zabtitdüresin.

1155

Akkirman beyinin daha önce kendisinden göndermesi istenilen Bender'deki üç kaliteden birini diğer iki kalite ile birlikte donatarak ele geçirilen suçluları da küreğe koyup Sarı Ali Reis riyasetinde oraların muhafazasında istihdam etmesi.

Akkirman beğine hüküm ki:

Bundan akdem Bender'de olan üç kıt'a kalitelerün biri anda muhâfaza için alıkonulup ikisi Sarı Alî Re'îs ile Südde-i Sa'âdetüm'e gönderilmek için hükm-i hümayûnum gönderilmiş idi. Hâlen ol cevânibün muhâfazası mühimmâtından olmağın **buyurdum ki:**

Vardukda, zikrolunan üç kıt'a kalitenün levâzim ü mühimmâtın ve kürekcilerin tedârük eyleyüp lâzım olan harcı için Mâliyye tarafından gönderilen hükm-i hümayûnum mücebinece ol cevânibde olan mukâta'âtdan alup sarfidüp ve elegelen ehl-i fesâdı dahı küreğe koyup üç kıt'asın dahı müretteb ü mükemmel yat u yarakları ve cem' levâzim ü mühimmâtı ile donadup mezbûr Alî Re'îs ile ol cevânibi hıfz u hırâset itdürüp gaflet ile bir mahalle zarar u gezend iriştürmekden hazer eylesin ve ne vechile tedârük eylediğün yazup bildüresin.

1156

Niğbolu beyinin Boğdan vilâyetine zarar vermek düşüncesinde olan eski voyvodanın Boğdan'a yapması muhtemel bir tecavüze karşı emrindeki kuvvetlerle hazır olması; şayet muharebeye katılırsa tehlike bertaraf edildiğinde sipahilerini yoklayıp defterlerini Südde-i Saâdet'e göndermesi.

Niğbolı beğine hüküm ki:

Bundan akdem; "Sancağuna müte'allik alaybeği vü zü'amâ vü erbâb-ı tîmârı ile kânûn üzre cebe vü cevşen ve cebelülerinüzle hâzır olup Boğdan cânibine nâzır olası ki, anun gibi sâbıkâ voyvoda olan müfsid cânibinden bir hareket olursa vech ü münâsib görildiği üzre mazarratın def' u ref' eyleyüp hıdmetde bulunasız." diyü emrüm olmuş idi. Hâlen müfsid-i mezbûrun yanına birkaç ehl-i fesâd cem' olup memleketde fesâd eylemek ihtimâli olup kemâ-kân cem'ıyyet üzre olmak lâzım olmağın **buyurdum ki:**

Vardukda, te'hîr eylemeyüp sancağuna müte'allik olan alaybeği vü zü'amâ vü erbâb-ı tîmârı ile bir münâsib mahalde cem'ıyyet idüp kânûn üzre mükemmel hâzır olup anun gibi bir cânibden bir hareket olursa sâyir ümerâyyla yek-dil ü yek-cihet olup hüsn-i ittifâk u ittihâd ile a'dânun mazarrat [u] fesâdları def'inde mücidd ü merdâne olup envâ'-ı sa'y ü ikdâmın zuhûra getüresin. Hıdmet bertaraf oldukça olıgelen âdet ü kânûn üzre mevcûd olan sipâhîleri yoklayup isimleri ve baş karyeleri ve yazuları ile defter eyleyüp defteri mühürleyüp Südde-i Sa'âdetüm'e gönderesin ki, hıdmetde bulunmayanların tîmârları alınıp âhara virile.

1157 *Semendire beyinin, Baç madeninde yapılacak palankanın muhafazasında görevlendirilmek üzere Koyluc Kalesi'nden asker alınmayıp onun yerine Öziçe Kalesi'nden alınması yolundaki teklifinin uygun görüldüğü.*

Kethudâsına, Mustafâ Voyvoda'ya virildi. 28 Za., [sene:] 979

Semendire beğine hüküm ki:

Mektûb gönderüp; "Semendire'ye tâbi' Sivrice(?) ve Sokol Kal'aları yıkılıp ve neferâtı Koyluc Kal'ası neferleriyle ma'an Baç nâm ma'dende ihdâs olunacak palankaya ihrâc olunmak fermân olunup lâkin Koyluc Kal'ası gerekli kal'a olup neferi dahı cüz'î olup Öziçe Kal'ası şehir misâli mu'azzam kasaba olup kal'ası dahı köhne ve neferleri ziyâde olup mahzâ hıfzı için dizdârıyla on nefer alıkonulup mâ'adâsı mahall-i mezbûra ihrâc olunmak münâsib idüğün" bildürmüşsin. **Buyurdum ki:**

Vardukda, arzyledüğün üzre zikrolunan palanka muhâfazasıçün Öziçe Kal'ası'ndan kifâyet mikdârı nefer ihrâc eyleyüp ve palankayı onat hıfzıtdüresin ve ne kadar nefer ihrâc olunup kal'ada bâkî [ne] kalduğün defter eyleyüp defterlerin Südde-i Sa'âdetüm'e gönderesin.

1158 *Silistre beyi olarak tayin olunan Vidin beyinin, yeni sancağına gidip Boğdan eski voyvodasının Boğdan vilâyetine yönelik bir tecavüzüne karşı sancağı sipahilerini hazır edip bir yerde toplaması; gerekirse Vidin alaybeyinin de kendisine katılması.*

Pîrî Çavuş'a virildi. Fî 29 Za., sene: 979

Vidin beğine hüküm ki:

Hâlen sana Silistre sancağı fermân olunup an-karîb hükm-i hümayûnum irsâl olunmak üzredür. **Buyurdum ki:**

Vardukda, te'hîr eylemeyüp Silistre'ye varup Silistre sancağı sipâhîlerin yat u yarakları ve cebelûleri ile yanuna alup cem'ıyyet ile bir münâsib mahalde oturup Boğdan taraflarına nâzır olasın. Anun gibi sâbıkâ voyvoda olan müfsid bir hareket eylemelü olursa hüsn-i ittifâk u ittihâd ile a'dânun def' u ref'ınd[e] sa'y ü ihtimâm eylesesin ve Vidin alaybeğisine dahı tenbîh eylesesin ki, Vidin sancağı sipâhîleriyle yat u yaraklarıyla hâzır u müheyâ olup anun gibi ol cânibden bir hareket olup hıdmet düşerse senünle bile varup hıdmetde buluna. Hâlen Vidin Beği olan Hüseyin dâme izzühûya dahı hükm-i hümayûnum yazılıp; "isti'câl üzre varup irişmek" fermân olunmuşdur. Müşârun-ileyh varup irişince alaybeği sipâhîler ile cem'ıyyet üzre ola.

1159 *bkz. hkm. 1117.*

Dîvân kâtiblerinden Mehmed'e virilmiştir.

Kıbrıs beğlerbeğisine ve kâdîsına hüküm ki:

Düstûr-ı mükerrerem Vezîr Mustafâ Paşa tarafından şöyle arzolundu ki: "Bi'l-fi'l Kıbrıs'da Lefkoşe Kal'ası'nda sâkin olan Tercemân Luvize nâm zimmî müşârun-ileyh vezîrümün kulu olup ehl ü ıyâli ile ve esbâbıyla vilâyet-i Karaman Nâzırı olup Niğde Kâdîsı olan İn'âm'a ulaşıdurasın." diyü hüküm yazıldı.

1160 *Mora züamâsından olup Balyabadra'da ikamet etmekte olan Lütfi'nin sürekli fesat çıkarmasından dolayı ailesiyle birlikte Kıbrıs'a sürgün edilmesi.*

İskender Çavuş oğlu Mustafâ Çavuş'a virildi. Fî 29 Za., sene: 979

Mora beğine hüküm ki:

Hâlâ Mora zü'amâsından Balyabadra'da sâkin olan Lutfî dâyimâ fesâd ü şenâ'atden hâlf olmadığı i'lâm olunmağın alâkası kat' olunup ehl ü ıyâli ile Kıbrıs'a sürgün olmak emridüp **buyurdum ki:**

Te'hîr eylemeyüp ol yirlerden mezbûrun alâkasın kat' idüp ehl ü ıyâli ile yarar âdemlere koşup Kıbrıs'a sürgün idüp gönderesin ve Kıbrıs'a varup teslim eyledüklerine beğlerbeğisinden temessük alup Südde-i Sa'âdetüm'e gönderesin.

1161 *Yasak olduğu halde gemisine Mihaliç'ten tereke yükleyip Gelibolu'ya uğramadan Anadolu Hisarı'na gelen ve burada yakalanan Mirali adasından Manol veled-i Yani adlı zimmî reisin gemisine el konulması, ele geçirilen terekenin satılması ve kendisinin de küreğe konulması.*

Mahmûd Kethudâ'nun Kâtibi Ahmed'e virildi. Fî 19 Zi'l-ka'de, sene: 979

Gelibolı kâdîsına hüküm ki:

Mektûb gönderüp; "Gelibolı Voyvodası Ramazân, Mîralî atasından Manol veled-i Yani nâm zimmî re'îs[i] ihzâr idüp; "Boğaz Hısârları'ndan tereke geçmek emr ile memnû' iken mezkûr re'îs Gelibolı'ya uğramayup ve gemisi yoklanmadın geçüp Anadolu Hısârı Limanı'nda gemisini buğday ile memlû buldum. Zâhir budur ki; gice ile Boğaz Hısârları'nı geçmek murâd ider." didüğün mezkûr zimmîye sü'âl olundukda; "Mihaliç kazâsından elli müd tereke tahmîl idüp Gelibolı'ya uğramadum. Bir mikdârını Lapseki'de satmak murâd eylemişdüm. Satılmamağın Anadolu Hısârı'na vardum. Bir mikdârın satmak niyyeti ile der-mahzen eylediğim için mezkûr voyvoda; "İç ilden tereke almak ve Gelibolı'ya uğramadın geçmek yasakdur; girift iderin." diyü tereke ile gemisini Gelibolı önine getürdüğün" bildürdüğün ecilden **buyurdum ki:**

Vardukda, fi'l-vâkı' mezbûr re'îs Mihaliç'dan gemisini tereke ile memlû idüp emre muhâlif Gelibolı'ya uğramadın geçmiş ise gemisini mîrî için girift ve terekesin bey' idüp mezbûr re'îsi küreğe virüp emrüm yirine varduğın yazup bildüresin.

1162

Kudüs ve Halilürrahman'da ktlık olduğu için buralarda ihtiyaç duyulan gıda maddelerini getirmek isteyenlere engel olunmaması ve bunlara sancakbeyinin adamları tarafından zulmedilmesine izin verilmemesi.

Halilü'r-Rahmân Mütevellîsi Mehmed Çelebî'ye virildi. Fî 7 Zi'l-hucce, sene: 979

Gazze ve Nâblûs sancakları beğlerine ve zikrolunan sancaklarda vâkı' olan kâdîlara hüküm ki:

Kudüs-i Şerîf ve Halilü'r-Rahmân ahâlîsi tarafından Dergâh-ı Mu'allâm'a dârende Şeyh Muhammed Âmirî nâm kimesne gelüp şöyle arzyledi ki: "Vilâyet-i Kudüs-i Şerîf ve Halilü'r-Rahmân bir mikdâr kahtlık yir olmağla tereke ve sâyir me'kûlât kısmından nesne getirüp narh-ı rûzî üzre bey' idenleri sancakbeğ voyvodaları ve âdemleri Gazze'de ve Remle'de ve Nâblûs'da ve yollarda ve derbendlerde tutup; "Niçün tereke alup gidersiz?" diyü cerîme bahâne idüp mâlların alup zulmidüp hılâf-ı şer'-ı şerîf te'addî iderlerimiş."

Buyurdum ki:

Vardukda, bir def'a şer'le faslolmuş olmayup on beş yıl mürûr itmeyen da'vâların onat vechile teftîş idüp göresiz; müteveccih olan hakların hükmidüp alıviresiz ve min-ba'd dahı Kudüs-i Şerîf ve Halilü'r-Rahmân *aleyhi's-selâm* ahâlîsine tereke vü me'kûlât kısmından nesne getirenlere kimesne mâni' olmayup hılâf-ı şer' u kânûn iş itdirmeyesiz. Tezvîr ü telbîsden [ve] şühûd-ı zûrdan hazer idesiz ve husûs-ı mezbûr içün kapuya şikâyetle olunmalu olmayasız ve siz ki kâdîlarsız, bir sûretin sicill-i mahfûza kaydidüp mücebi ile amel eylesesiz.

1163

Kudüs'te Hazret-i İshak (a.s.)'ın merkadindeki örtünün kuşağından bir miktarı çalındığından olay günü burada muvakkıt olan ve oğulları da nevbetçi bulunan Şihabüddin'in suçu sabit olursa görevden alınıp hapsedilmesi ve durumun arzedilmesi.

Bu dahı.

Kudüs-i Şerîf sancağı beğine, Kudüs-i Şerîf kâdîsına hüküm ki:

Halilü'r-Rahmân hâdimlerinden dârende Muhibbüddîn ve Abdülkâdir ve Ebü's-sa'âdât nâm kimesneler gelüp; "Hazret-i İshâk [*aleyhi*]'s-salâtü ve's-selâmun örtüsü üzerinde olan sırma kuşağından iki-üç mikdârı sırka olunup Şihâbüddîn muvakkıt ve oğulları nevbetçi olduğı gün zâyî' olup kendüye töhmet olunup ve nâzır-ı vakf müteşekkî olduğı sicill olundukda hıdmeti ve ciheti âhara virilmiş iken bir tarîkla girü mukarrer itdüğün" bildürmeğın **buyurdum ki:**

Göresiz; fi'l-vâkı' kazıyye arzulunduğı gibi ise –[ki,] şer'le sâbit ola– mezbûrun cihetlerin alup kendüyi habsidüp arzeylesesiz. Ammâ; bu bahâne ile hılâf-ı şer'-ı şerîf zulm ü hayf olmakdan ziyâde hazer eylesesiz.

1164

Klis'te Şibenik ve Turovgır kalelerine yakın iki konaklık bir bölgede kale bulunmadığı için küffârın buraya daima saldırdığı bildirildiğinden, buranın muhafazası için reâyâdan yüzelli nefer muaf yazılması.

Klis muharririne hüküm ki:

Hâlâ Klis Beği Ferhâd *dâme izzühû* Südde-i Sa'âdetüm'e mektûb gönderüp; "Klis serhaddinde Şibenik ve Turovgır nâm kal'alar kurbinde iki konak mikdârı yir* kılâ'-ı mîrîden hâlî olup aslâ nefer bulunmamağla küffâr-ı hâksâr fesâd ü şenâ'atden hâlî olmayup ol cânibün hıfz u hırâseti için yüz elli nefer mikdârı kimesne re'âyâdan mu'âf yazılmak lâzim idüğün" [bildürmeğün] mahall-i mezbûrî muhâfaza için hîn-i tahrîrde yüz elli nefer kimesneyi defter eyleyüp Südde-i Sa'âdetüm'e arzilemek emridüp **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, emrüm üzre mahall-i mezbûrî hıfz u hırâset eylemek için münâsib olanlardan hırâset şartı ile yüz elli nefer kimesneyi defter eyleyüp Âsitâne-i Sa'âdetüm'e geldiğünde arzileyesin ki, mu'âf olmak için ahkâm-ı şerîfe virile.

1165

Boğdan vilâyetine saldırdığı bildirilen eski Boğdan voyvodasının defedilmesi için Vidin, Niğbolu, Vulçitrın ve Bender beylerinin Silistre beyinin serdarlığında ve Devlet Giray'ın kuvvetleriyle birlikte İsakcı'da toplanıp düşman üzerine yürümeleri.

Hasan Çavuş'a virildi. Fî 6 Zi'l-[hı]cce, sene: 979

Niğbolı beğine hüküm ki:

Bundan akdem sana hüküm gönderilüp; "Sancağuna müte'allik olan zü'amâ vü erbâb-ı tîmârla kânûn üzre cebe vü cevşen ve cebelülerünle hâzır u müheyâ olup vilâyet-i Boğdan taraflarına göz kulak dutup a'dâ-yı bed-re'y taraflarından hareket olurısa sâyir ümerâ kullarumla yek-dil ü yek-cihet olup hüsn-i ittifâk u ittihâdla def'-ı mazarrat-ı a'dâ-yı bed-girdârda bezl-i mâ-hüve'l-makdûr eyleyesin." diyü emrüm olmuşdı. Hâliyâ vilâyet-i Boğdan'a a'dâ-yı hâksâr taraflarından hücum-ı hezîmet-lüzûm olduğu i'lâm olunmağın hâliyâ Silistre Sancağbeği Hamza *dâme izzühû* bu bâbda baş u buğ ta'yîn olunup ve sen toğrı [İ]sakcı'ya teveccüh idüp sancağın sübaşıları ve sipâhîleriyle bilâ-te'hîr sen irişmek emridüp ve Silistre sancağbeği sipâhîleri ve alaybeği ve sübaşılıyla irişmek için mü'ekked hüküm gönderilüp Vidin alaybeği ve Vulçitrın sancağbeği sipâhîleri ve alaybeği ve akıncıları ile mu'accelen [İ]sakcı'ya varup ol cânibe geçmek emrüm olmuşdur. **Buyurdum ki:**

Vardukda, bir ân ve bir sâ'at te'hîr u ârâm itmeyüp sancağın alaybeğisi ve zü'amâ vü erbâb-ı tîmârıyla müretteb ü mükemmel düşmen yarağıyla irişüp müşârun-ileyh Hamza *dâme izzühû* ile mülâkât eyleyüp hüsn-i ittifâk u ittihâd üzre def'-ı mazarrat-ı a'dâ-yı bî-dînde envâ'-ı ikdâm ve hüsn-i ihtimâm üzre olup cenâb-ı emâret[-me'âb] Tatar Hânı

Devlet Giray Hân *dâmet me'âlîhi*[ye] dahı bu husûsda nâme-i şerîfüm irsâl olunmışdı. Anun gibi müşârun-ileyh gelürise anunla dahı kemâl-i ittifâk üzre olup envâ'-ı yüz aklıklarında bulunmağa sa'yeylesin. Ne vechile tedârük idüp [İ]sakcı'dan geçmeğe ne gün teveccüh eyledüğün yazup bildüresin.

Bu dahı.

Bir sûreti, Vidin sancağı alaybeğine: "Mukaddemâ; "Hâzır u müheyyâ olup hıdmet düşerise mukaddemâ sancakbeği olan Hamza *dâme ızzühû* ile mülâkât idüp hıdmetde buluna[sın]." diyü emrüm olmuşdı. Ol emrüm mukarrerdür ..."

Bu dahı.

Bir sûreti, Vulçıtrın beğine; "zü'amâ vü sipâhîleri ve akıncı tâyifesiyle mu'accelen irişmek" için.

Bu dahı.

Bir sûreti, Bender beğine.

1166

Boğdan'a saldıran Boğdan eski voyvodasının defedilmesi için Silistre Beyi Hamza Bey, Vidin, Vulçıtrın ve Niğbolu beylerinin kuvvetlerine serdar tayin edildiğinden bu kuvvetlerle birlikte ve yetişmesi halinde Devlet Giray Han'ın askerlerini de yanına alarak düşmanı defetmesi; darbzen lazım olursa Semendire Beyi ve Belgrad kadısından taleb edip getirtmesi; ayrıca Kırım hanına yazılan nâmeyi de kendisine ulaştırması.

Yazıldı.

Bu dahı mezbûr Hasan Çavuş'a virildi. Fî târîh-ı mezbûr.

Sâbıkâ Vidin Sancağbeği olup Silistre Beği olan Hamza Beğ'e hüküm ki:

Bundan akdem sana hüküm irsâl olunup; "Silistre zü'amâ vü sipâhîleri ile düşmen yarağıyla müretteb ü mükemmel olup Boğdan taraflarına hâzır [u] nâzır olup a'dâ-yı hâksâr câniblerinden bir hareket vâkı' olurısa irişüp def'-ı mazarrat u ifsâdları husûsında sarf-ı kudret eyleyesin." diyü emrüm olmuşdı. Hâliyâ vilâyet-i mezkûre taraflarına a'dâ-yı mezellet-âsâr câniblerinden hücum-ı nekbet-rüsûmları olduğu i'lâm olunmağın mazarratlarınun def'ı bâbında seni baş u buğ ta'yîn eyleyüp Niğbolı beğine ve Vidin alaybeğisine ve Vulçıtrın sancağı beğine; "Sancakları zü'amâ vü sipâhîleri ile ve akıncı tâyifesiyle müretteb ü mükemmel düşmen yarağıyla mu'accelen yöriyüp [İ]sakcı'dan geçüp sana mülâkî olup vech ü münâsib gördüğün üzre hıdmetde ve yoldaşlıkda bulunasız." diyü mü'ekked ahkâm irsâl olunmuşdur. **Buyurdum ki:**

Vardukda, bir ân te'hîr u ârâm eylemeyüp ne mahalden geçmek münâsib ise mu'accelen mürûr idüp vilâyet-i mezkûreye mazarrat kaskına hücum iden a'dâ-yı hâksârın def'-ı mazarratları bâbında müşârun-ileyhim beğler kullarumla hüsn-i ittihâd u ittifâk üzre olup vech ü münâsib olduğu üzre mahall-i iktizâsına göre devlet-i ebed-peyvendüme müte'allik olan [hıdemâtda] envâ'-ı sa'y ü ihtimâm eyleyesin. Cenâb-ı emâret-me'âb Tatar Hânı Devlet Giray Hân *dâmet me'âlîhi*[ye] dahı nâme-i şerîfüm yazılup irsâl olunmuşdur.

Anun gibi gelüp irişürise anlarınla dahı yek-dil ü yek-cihet olup hüsn-i ittihâd üzre adû-yı makhûrenün haklarından gelinmek husûslarında envâ'-ı yüz aklıklarında bulunmağa ikdâm eylesin. Eger ki, darbzen lâzım olursa ol cânibe gönderilen Dergâh-ı [Mu'allâ] çavuşlarından Hasan *zîde kadruhû* ulağla Belgrad[a] varup; "Yiğirmi beş aded darbzen, her darbzene yüzer aded fınduk ve sâyir lâzım olan barut ve arabalarıyla mükemmel idüp gemilere tahmîl idüp mu'accelen [İ]sakcı'ya indüresin." diyü Semendire beğine ve Belgrad kâdîsına hüküm gönderilmişdür. Ana göre taleb idüp alup vech ü münâsib görüldüğü üzre hıdmetde bulunasın ve müşârun-ileyh hân *dâmet me'âlîhi* bi'z-zât gelürse müşârun-ileyhün hüsn-i müşâveresiyle amel idüp a'dâ tarafından memlekete dahlolunmadın sulha mugâyir siz dahı ta'arruz eylemeyüp eger Leyh vilâyetine ve eger Boğdan re'âyâsına ahde muhâlif bî-vech dahl ü ta'arruz eylemekden ziyâde ihtiyât eylesin ve müşârun-ileyh hân *dâmet me'âlîhi*[ye] yazılan nâme-i hümayûnum sana irsâl olundu; vech ü münâsib gördüğün üzre müşârun-ileyhe îsâl eylesin.

1167 *Bursa'da müslümanlardan kuruş ve altın alıp yerine kesik ve kırpık akçe verdiği, uyarıldığında da "iyi ederim." dediği bildirilen Avraham adlı Yahudi sarrafın hapsolunup Südde-i Saâdet'e gönderilmesi.*

Himmet(?) Rüstem'e virildi. Fî 8 Za.

Burusa kâdîsına hüküm ki:

Taht-ı kazânda Avraham nâm Yehûdî sarrâflık idüp müslimânlardan gurus ve altın alup yirine kesük ve kırpuk akça virüp tenbîh olundukda mütenebbih olmaduğundan mâ'adâ; "Eyü varırın." diyü kelimât itdüğü sâbit olduğına nâyibün sûret-i sicil gönderdüğü ecilden habsolunup Südde-i Sa'âdetüm'e gönderilmesin emridüp **buyurdum ki:**

Vardukda, mezbûr Yehûdî[yi]] dutup kayd ü bend ile yarar âdemlere koşup emr-i şerîfüm üzre Südde-i Sa'âdetüm'e irsâl eylesin ve sûret-i sicillerin bile gönderesin ve koşduğın kimesnelere tenbîh eylesin ki, yollarda gaybet itdürmekden hazer eyleyeler.

1168 *Semendire beyi ile Belgrad kadısının, Boğdan'a saldıran düşmanı defetmek üzere oluşturulan kuvvet için yirmi adet darbzen ve yeteri kadar yuvalak ve barut hazırlayıp istenilen yere göndermeleri.*

Hasan Çavuş'a virildi. Fî 8 Zi'l-hucce, sene: 979

Semendire beğine ve Belgrad kâdîsına hüküm ki:

Vilâyet-i Boğdan'a adû-yı hâksâr taraflarından mazarrat kaskına hücum olunduğı i'lâm olunmağın hâlîyâ Silistre Beği olan Hamza *dâme izzühû* baş u buğ ta'yîn olup Niğbolı beğine ve Vidin alaybeğisi ve Vulçitrın beği sancakları askeri ve akıncı tâyifesiyle yörüüp [İ]sakcı'dan mürûr idüp mazarrat u ifsâdların def' u ref' itmek emrüm olmuşdur. Anun gibi müşârun-ileyh Hamza *dâme izzühû* tarafından âdem gelüp darbzen taleb iderse

yiğirmi kıt'a darbzen, her birine yüzer finduk ve ana göre barut ve arabaların tekmîl eyleyüp gönderilmek emridüp **buyurdum ki:**

Vardukda, te'hîr itmeyüp emrüm üzre ta'yîn olunan darbzen ü finduk ve barut u araba, her ne ise mükemmel idüp mu'accelen gemilere tahmîl idüp müşârun-ileyh Hamza *dâme izzühû*ya ulaşturmak için İsakçı İskeleyi'nden mürûr için irsâl eyleyesin. Ammâ; bu husûs ziyâde mühimdir; aslâ ihmâl ü tekâsül câyiz değildir. Envâ'-ı ikdâm ü ihtimâm üzre olup ne vechile tedârük idüp ne zamânda gönderdiğün yazup bildüresin ve bi'l-cümle taleb olunan darbzenleri ve yuvalakları ve kifâyet mikdârı barut ile ale't-ta'cîl ihzâr u tedârük idüp arabalara tahmîl itdürüp müşârun-ileyh Hamza *dâme izzühû* ne mahalle [taleb iderse] ulaşturmak bâbında envâ'-ı sa'y ü ikdâmın zuhûra getüresin.

1169 *Erdel voyvodasının, Boğdan'a vaki olan saldırının defedilmesi hususunda kendisinden yardım taleb edilirse gereken yardımda bulunması.*

Hasan Çavuş'a virildi. Fî 8 Zi'l-hucce

Erdel voyvodasına hüküm ki:

Bundan akdem Boğdan'a voyvoda olan müfsid ba'zı ehl-i fesâdı yanına alup Leyh vilâyetine varup andan Boğdan memleketine dahl ü tecâvüz idüp bir mazarrat irişdürmek kasdında olduğu i'lâm olunmağın ol bâbda Tatar Hânı Devlet Giray Hân *dâmet me'âlîhi*[ye] nâme-i hümayûnum yazılıp; "Tatar askeri ile varup hakkından gelmek" emrüm olmuştur. Lâkin müşârun-ileyh gelince düşmek ihtimâlî olmağın Silistre Beği Hamza *dâme izzühû* baş u buğ ta'yîn olunup Niğbolı ve Akkirman ve Vulçitrın beğlerine ve Vidin alaybeğisine ve Eflak voyvodasına; "varup mu'âvenet eylemek" emrüm olmuştur. Anun gibi Boğdan'a veyâhûd Eflak vilâyetlerine düşmen gelüp mu'âvenet lâzım olursa sen dahı Erdel'e tâbi' olan ümerâ vü bolarları ve sâyir a'yânı ile vech ü münâsib olduğu üzre mu'âvenet eylemek emridüp **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, Âsitâne-i Sa'âdet-âşiyânım'a olan vüfûr-ı ubûdiyyet ü ihlâsun müsted'âsınca ne cânibe mu'âvenet eylemek lâzım olup taleb olunursan iktizâ itdüğüne göre Erdel askeri ile gereği gibi mu'âvenet ü muzâheret eylemek bâbında envâ'-ı sa'y ü ikdâmın zuhûra getüresin.

1170 *Leh kralının, Boğdan eski voyvodasının af talebinde bulunduğunu bildirmesi üzerine, voyvoda'nın etrafına topladığı ehl-i fesadı dağıtıp Südde-i Saâdet'e gelerek hizmette bulunması şartıyla kendisine dokunulmayacağını Leh kralına bildirildiği; bu durumda şayet eski voyvoda bu şartları yerine getirirse yeni voyvoda'nın Leh ülkesine karşı herhangi bir harekete girişmemesi; aksi takdirde yardımına gönderilen Silistre, Vulçitrın, Niğbolu, Akkirman beyleri ve Devlet Giray Han ile haberleşerek ehl-i fesadın hakkında gelmesi.*

Bu dahi, Hasan Çavuş'a virildi. Fî 8 Zi'l-hucce, sene: 979

Boğdan voyvodasına hüküm ki:

Bundan akdem vilâyet-i Boğdan'a voyvoda olan müfsid vilâyet-i Leyh'e varup bir mikdâr ehl-i fesâdı cem' eyleyüp Boğdan'a dahl ü ta'arruz eylemek kasdında olduğu i'lâm olunmağın bu bâbda Tatar Hânı Devlet Giray Hân *dâmet me'âlihiye* nâme-i hümayûnum yazılup; "Tatar askeri ile varup hakkından gelmek" bâbında ve Silistre Beği Hamza *dâme izzühû* müşârun-ileyh gelince lâzım olursa baş u buğ olup yanına Niğbolı ve Vulçitrın ve Akkirman beğlerin sancakları askeri ile ve Vidin alaybeğisi sancağı askeri ile alup ve Eflak ve Erdel voyvodaları dahi mu'âvenet idüp vech ü münâsib gördüğü üzere iktizâ itdüğüne göre ehl-i fesâdun def' u ref'inde sa'y ü ihtimâm eylemek emrüm olmuş idi. El-hâletü hâzihî Leyh kralı Âsitân-ı Devlet-âşiyânun'a mu'teber ilçî vü nâme gönderüp; "mezkûr voyvoda müşârun-ileyhe varup ilticâ idüp vâkı' olan cerâyimine rakam-ı afv çekilmek" bâbında istid'â-yı âtufet eylediği ecilden; "Mezkûr şöyle ki; yanında olan ehl-i fesâdı perâkende idüp kendüsi Südde-i Sa'âdetüm'e gelüp mülâzemet-i hizmetde ola, ol cânibe ahd ü emâna muhâlif dahl ü ta'arruz olunmaz." diyü müşârun-ileyh krala tenbîh olunup müşârun-ileyh hân *dâmet me'âlihiye* dahi nâme-i hümayûnum yazılup Tatar askerini zabtidüp Leyh ve Boğdan vilâyetlerine ta'arruz eylememek emrüm olmuşdur. **Buyurdum ki:**

Vardukda, bu bâbda sen dahi mezkûr müfsid ve Leyh kralı tarafına nâzır olup anun gibi gönderilen nâme-i hümayûnum mücebince mezkûr müfsidün yanında olan ehl-i fesâdı perâkende idüp kendüsi Âsitâne-i Sa'âdetüm'e mülâzemet gelürse ahd ü emâna muhâlif ol cânibe bir hareket eylemeyüp şerâyit-ı ahd ü emânı ri'âyet eylesin. Ammâ şöyle ki; gönderilen nâme-i hümayûnum mücebince mezkûrun yanında olan ehl-i fesâd perâkende olmayup memleket ü vilâyete bir mazarrat irişdirmek kasdında olursa ana göre müşârun-ileyh hân *dâmet me'âlihi* ile ve Silistre [beği] ve sâyir ümerâ ile haberleşüp vech ü münâsib olduğu üzere mezkûr müfsidün ve yanında cem' olan eşkıyânun haklarından gelmeğe sa'y ü ikdâm eylesin. Öte cânibden sulha muhâlif vaz' sâdır olmadın bu cânibden Leyh vilâyetine zarar getürdilmeg[e] aslâ rızâ-yı şerîfüm yokdur. Ana göre mukayyed olasın ve ne vechile tedârük olunduğın Leyh cânibinden ne makûle ahhâra vâkıf olduğun sıhhati ile vukû'ı üzere yazup bildüresin.

1171

Boğdan bolar ve ileri gelenlerinin Boğdan'a saldırma düşüncesinde olan eski voyvodanın defedilmesi için bu taraftan gönderilen kuvvetlere ve Boğdan Voyvodası Yovan'a yardım etmeleri; aksi takdirde Boğdan vilâyetinin ellerinden alınacağı ve başlarına müslüman bir vali tayin edileceği.

Bu dahi, mezbûr Hasan Çavuş'a virildi. Fî târîh-ı mezbûr.

Boğdan bolarlarına ve sâyir a'yânına hüküm ki:

Bundan akdem Boğdan vilâyetine voyvoda olan müfsid Leyh vilâyetine varup ba'zı ehl-i fesâdı cem' idüp vilâyet-i Boğdan'a bir zarar irişdirmek kasdında olduğu i'lâm olundu. İmdi şöyle ki; mezbûr müfsid vilâyet-i Boğdan'a gelüp dahi siz hâlâ olan Yovan Voyvoda'ya

mu'âvenet eylemeyüp ihmâlün sebebi ile müfsid-i mezbûr memlekete gelüp dühûl eyleye, Tatar Hânı Devlet Giray Hân ve Silistre Beği Hamza ve Akkirman ve Niğbolı ve Vulçitrın beğlerine ve Vidin alaybeğisine sancakları askerleriyle ve Eflak ve Erdel voyvodalarına küllî asker ile vilâyet-i Boğdan'a dühûl idüp mezbûr müfsidün ve yanında olan ehl-i fesâdınun hakkından gelmek emrüm olmuştur. Vilâyet-i Boğdan elden gitmek mukarrer olup mukaddemden müfsid-i mezbûr vilâyete getirilmemek bâbında sa'y ü ikdâm ve mu'âvenetinüz lâzım olmağın **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, kadîmden Âsitâne-i Devlet-âşiyânım'a olan ubûdiyyet ü rukkıyyetinüz mücebince müfsid-i mezbûr anun gibi vilâyet-i Boğdan'a dühûl idüp bir fesâd eylemek kasdiderse mukaddemden tedârükün görüp müşârun-ileyh hân ve sâyir ümerâyla haberleşüp bi'l-fi'l Voyvoda olan Yovan ile hüsn-i ittifâk u ittihâd idüp mahall iktizâ itdüğüne göre memlekete komayup def' u ref' eylemek bâbında envâ'-ı sa'y ü ikdâm eylesesiz. Şöyle ki; bu def'a ihmâlinüz sebebi ile müfsid-i mezbûr vilâyete dâhıl olup bir zarar irişdüre, vilâyet-i Boğdan elinizden alınup ümerâ-i İslâmiyye'den bir münâsib kimesneyi vâlî nasbolunmak mukarrerdür. Ana göre gaflet eylemeyüp basîret üzre olasız.

1172 *Semendire'den Boğdan'a varıncaya kadar yol üzerinde bulunan kadıların Boğdan mühimmi için Semendire'den gönderilecek top, yuvalak ve barutu birbirlerine ileterek salimen yerine ulaştırmaları.*

Bu dahi, Hasan Çavuş'a virildi. Fî târîh-ı m.

Semendire'den vilâyet-i Boğdan'a varınca yol üzerinde olan kâdîlara hüküm ki:

Hâlâ Boğdan mühimmi için Semendire'den birkaç aded top ve yuvalak u barut irsâl olunmak emrüm olup ol bâbda Semendire beğine hüküm yazılup arabalara tahmîl itdürüp irsâl eylemek fermân olunmuştur. **Buyurdum ki:**

Her kankınızın taht-ı kazâsına gelüp dâhıl olursa eger araba vü öküz bulıvirmekte ve eger birbirinize zarar u ziyân irişdürmedin ulaşturmakda gereği gibi mukayyed olup birbirinize ale't-ta'cîl emîn ü sâlim ulaştırup ihmâl ü müsâheleden ziyâde hazer eylesesiz. Şöyle ki; toplar vakti ile irişmeyüp birinizün ihmâli i'lâm oluna, azl ile konılmayup envâ'-ı ıkâb ile mu'âkab olmak mukarrerdür. Ana göre gaflet eylemeyüp taht-ı kazânuza geldüğü gibi isti'câl üzre irsâline sa'y ü ihtimâm eylesesiz.

1173 *Vize beyinin, Midye'de yapılan gemilerin kürekçi vs. eksiklerini tamamlayıp bu tarafa gönderilecek olan kereste vs. malzemeyi de yükleyip; vürdinarı ise o tarafa gelecek olan top gemilerine yükleyip göndermesi.*

Vize Beği'nün Kethudâsı Mehmed'e virildi. Fî 8 Zi'l-hicce, sene: 979

Vize Beği Hasan Beğ'e hüküm ki:

Mektûb gönderüp; "Midye'de binâ olunmak emrüm olan gemiler itmâma irişüp biri deryâya inüp ve ikisi vara üzre olup deryâ muhâlif ve liman olmamağla indürilmediği ve iki

yüz yigirmi sekiz nefer kürekci gelüp baştardeye yetmiş beş ve gemilere otuz beşer nefer kürekci konılduğın ve Akçakızanlık ve Çirmen ve Zağra kürekçileri dahı gelmedüğün ve bir mikdâr yeğseri ve zift ü katrân ve Gümülcine'den gelen urganlardan bâkî kalduğın ve kerestenün ekseri inüp vürdünar ve çibuk içün at u top ve mavna gemileri lâzım idüğün" bildürmişsin. Ol bâbda her ne dimiş isen ma'lûm oldu. İmdi; **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, ihzâr olunan vürdünarı top gemileri vardukda tahmîl itdürüp irsâl eylesesin. Ammâ; yeğseri ve sâyir keresteyi zikrolunan gemiler ile irsâl eylesesin ve kürek içün ol cânibde müsteklı çavuş konulup ulak emri dahı virilmişdür. Getürilmemeğe sebeb nedür ve Akçakızanlık ve Çirmen ve Zağra kürekçileri geldükde gemilere koyup Midye zimmîlerinden her gemiye birer ehl-i vukûf yarar kulaguz koyup rûzgâr muvâfakati ile irsâl eylemek ardınca olasin.

1174 *Midilli beyinin, sancağı sipahilerinden yaşlı, güçsüz ve küçük yaşta olanlarını cebelüsünü alıp muhafazada bırakması, diğerlerini ise donanmaya göndermesi.*

Yazıldı.

Mezbûr beğün âdemi Abdurrahmân['a] virildi. Fî 15 Zi'l-hucce, sene: 979

Midillü beğine hüküm ki:

Bundan akdem hükm-i hümayûnum gönderilüp; "Midillü sipâhîleri muhâfaza içün alıkonup mâ'adâsın gemiler ile Donanma-i Hümayûnum'a gitmek" emrüm olmuş idi. Hâlâ Südde-i Sa'âdetüm'e mektûb gönderüp; "Sipâhîlerün kimi pîr ü nâ-tüvân ve kimi sağîr olup hıdmete iktidârları yokdur. Ol asıllarun cebelüsü alınmak münâsib idüğün" bildürdüğün ecilden **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, anun gibi pîr ü oğlan olanlar kânûn üzre cebelüleri ile alaybeğiyle muhâfazada kalup mâ'adâ sefere iktidârları olanları gemiye bile girüp sefere varup hıdmetde bulunalar ve cebelüsü alınup alaybeğiyle muhâfaza içün alıkoduğün sipâhîleri defter idüp Südde-i Sa'âdetüm'e bir sûretin gönderesin.

1175 *Anadolu beylerbeyinin mahlul timar vaki olduğu zaman ruznâmeden timar vermeyip icmal defterinden vermesi; aksi takdirde meydana gelecek karışıklığın sorumluluğunun kendisine ait olacağı.*

Kethudâsı İbrâhîm'e virildi. Fî 3 Zi'l-hucce

Anatolı beğlerbeğisine hüküm ki:

Hâlâ rûz-nâmeden tîmâr virildüğü istîmâ' olundu. İmdi; rûz-nâmeden tîmâr virilmek memnû'dur. **Buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, bu bâbda dâyimâ mukayyed olup anun gibi mahlûl tîmâr vâkı' oldukda icmâl defterlerin açup tevcih eyledüğün tîmârları icmâl mücebince tevcih idüp rûz-nâmeden tîmâr vermeyesin. Sefer vâkı' oldukda cebe defteri olur; her tîmârın baş

karyeleri ile tîmârlar asıl eyleyüp mahlûl vâkı‘ olan tîmârları cebe defterinden viresin ki, sonra asıl deftere mürâca‘at olunup dahı defter-i icmâl mücebince virilen tîmârların tezkireleri aslıyla yazılup virile. Şöyle ki; icmâl açılmayup dahı rûz-nâme mücebince ma‘zûle tîmâr virilüp lâzım olan kuyûd ri‘âyet olunmaya, yanunda ne mikdâr müşevveş tîmâr virilürse netîcesi sana âyid olur.

1176 *Kaptan-ı Derya Ali Paşa'nın, donanma ile Mezistre taraflarına vardığında, isyana teşebbüs eden Menvasya'nın Vzeska köyü ahalisinin elebaşılarını yakalayıp haklarından gelmesi.*

Kethudâsına virildi. Fî 7 Zi'l-hucce, sene: 979

Kapudân Alî Paşa'ya hüküm ki:

Mezistre beği mektûb gönderüp; " "Mezistre sancağında Menvasya Kal'ası semtlerinde Çuka adası mukâbelesinde Vzeska nâm karye ahâlîsi Frenk ile ihtilât idüp hâlâ baş kaldurup sancak çeküp gâret ü hasârete mübâşeret idüp Many ve Zifoz âsîleri gibi ısyân üzre oldukların" Menvasya nâyibi ve dizdârı i'lâm itdüğün ve livâ-i mezbûrda ba'zı re'âyâ ısyân üzre olmağa yüz tutup def' u ref'leri lâzım olduğun" bildürmüş. İmdi; **buyurdum ki:**

İnşâ'a'llâhü te'âlâ Donanma-i Hümâyûnum'la ol cânibe varıldukda, zikrolunan âsîlerün ahvâline gereği gibi mukayyed olup göresin; arzulunduğı gibi ısyân u tuğyânları mukarrer ise hüsn-i tedbîr ü tedârük ile baş baş müfsidlerin inâyet-i Hakk'la elegetürüp sâyirlerine mûcib-i ibret olmak için gereği gibi haklarından gelesin.

1177 *Kaptan paşanın donanma ile Moton'a vardığında Moton Kalesi neferlerinden savaşımaya kudreti olmayanların gediklerini alarak yarar kimselere verip kalenin diğer eksiklerini de tamamlaması ve düşmandan herhangi bir zarar erişmemesi için gerekli tedbirleri alması.*

Bu dahı.

Kapudâna hüküm ki:

Moton kâdîsı mektûb gönderüp; "Moton dizdârı ve azeb ağası ve kethudâsı ve topcıbaşısı ve sâyir neferleri gelüp; "Sâbıkâ; "Moton Kal'ası muhâfazası için hâcet mikdârı nefer ziyâde idesin." diyü emrolunup hâlâ kal'amuzda kifâyet mikdârı topcı olmayup kırk nefer topcı ve dört nefer dülger lâzımdır." didüklerin" bildürmüş. İmdi; **buyurdum ki:**

İnşâ'a'llâh Donanma-i Hümâyûnum'la ol cânibe varıldukda, mezbûr kal'anun ahvâline mukayyed olup ziyâde neferâta ihtiyâcı var ise neferâtının pîr ü nâ-tüvân ve sağır olanların ve bi'l-cümle darb u harbe iktidârı olmayanların giderüp gedüklerin hıdmet-i muhâfazaya ve darb u harbe kâdir ve yarar olanlara tevcih idüp kal'a-i mezbûrenün muhâfazasına lâzım olanı hüsn-i tedbîr ile tedârük idüp a'dâdan zarar u gezend irişdürilmemek husûsında tedbîr ü tedârük idesin.

1178

Karaman beylerbeyinin, Akşehir'de fesat çıkaran suhte tâifesini toprak kadıları marifetiyle teftiş etmesi ve suçlu bulunanları küreğe konulmak üzere Südde-i Saâdet'e göndermesi.

Karaman beğlerbeğisine hüküm ki:

Bundan akdem Akşehir kazâsında ba'zı sûhte tâyifesi zuhûr idüp () nâm müslimânun oğlın çeküp fesâd eyledükleri i'lâm olunmağın **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, zikrolunan ehl-i fesâdı elegetürüp ahvâllerin şer'le toprak kâdîları ma'rifetleriyle hakk üzre göresin; kazıyye arzolunduğı gibi olup fesâd ü şenâ'at eyledükleri sâbit olursa ehl-i fesâdı elegetürüp şer'le haklarından gelüp ol cevânibde elegelen sâyir ehl-i fesâdı sûret-i sicilleri ile Südde-i Sa'âdetüm'e gönderesin ki, küreğe konıla.

[Yev]mü'l-İsneyn, fi 8 Zi'l-hicce, sene: 979

1179

Vezir Hüseyin Paşa'nın düşman donanması ve maiyyetindeki asker hakkında gönderdiği mektubun alındığı; Rumeli Beylerbeyi Siyavuş Paşa'nın kendisine ulaşmak üzere olduğu; o gelene kadar düşmana karşı uyanık bulunması ve düşman hakkında sürekli bilgi toplaması; Siyavuş Paşa geldikten sonra birlikte uygun bir yerde toplanıp memleket muhafazası için gerekli gayreti göstermeleri.

Süheyl Kethudâ'ya virildi. Fî 24 Z[i]'l-ka'de

Vezîr Hüseyin Paşa'ya hüküm ki:

Südde-i Sa'âdetüm'e mektûb gönderüp; "yalılar muhâfazasında olan beğlere gönderilen âdemlerin mektûblar getirüp küffâr-ı hâksârın donanmaları ahvâlin ve bir cânibe hareket iderse mu'âvenet için asker gönderilmek lâzım idüğün ve cem'ıyyete tenbîh olunan Üsküb ve Prizrin beğlerinden gayri kimesne olmayup sancakları askeri dahı cüz'î olduğun ve sâyir muhâfazaya ta'yîn olunanların ahvâlin" bildürmüşsin. Ol bâbda her ne dimiş isen ma'lûm oldu. İmdi; Rûmili Beğlerbeğisi Siyavuş Paşa *dâmet me'âlîhi* dahı varmak üzredür. **Buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, dâyimâ kemâl-i teyakkuz u intibâh üzre olup etrâf u cevânibe göz kulak tutup küffâr-ı hâksârın ahvâl ü etvârın vech ü münâsib tettebbu' eyleyüp fikr-i fâsid ve hayâl-i kâsidleri ne olup ne mahalle düşmek ihtimâli olursa ol cânibün hıfz u hırâseti bâbında vech ü münâsib görildüğü üzre sa'y ü ikdâm eyleyüp müşârun-ileyh dahı varup vâsıl olıcak münâsib görülen mahalde oturup muhâfaza-i vilâyet ü memleketde envâ'-ı mesâ'-ı cemîlenüz zuhûr eyleye. Anun gibi küffâr-ı hâksâr bir cânibe düşüp mu'âvenet lâzım olursa müşârun-ileyhile yek-dil ü yek-cihet olup hüsn-i ittifâk u ittihâd ile bi'z-zât varmağla mı olur, asker göndermekle mi olur; ne vechile iktizâ iderse vech ü münâsib görildüğü üzre a'dânun def' u ref'inde sa'y ü ikdâm eyleyüp gaflet ile bir mahalle zarar irişdürilmekten ihtiyât üzre olasız.

1180 *bkz. hkm. 1135.*

*Kethudâsına virildi. Fî 4 Za.
Mükerrerdür.*

Kefe beğine hüküm ki:

Südde-i Sa'âdetüm'e mektûb gönderüp; "Kal'a-i Azak süvârîlerine yevmî kırk akça ile Ağa olan Hasan bin Bahadır ehl-i fesâd olup bundan akdem Rodos'a sürilmek emrolmuş iken bir tarîk ile halâs olup yoldaşları ile zindegânesi olmayup ref'ı lâzım idüğün" bildürdüğü ecilden mezbûrun ol yirden alâkasın kat' idüp Kıbrus'a sürgün eylemek emridüp **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, te'hîr eylemeyüp mezbûr fi'l-vâkı' fesâd ü şenâ'ati sâbit olursa ol yirden alâkasın kat' idüp ehl ü ıyâli ile Kıbrus'a sürgün eyleyüp ve yarar âdemlere koşup Kıbrus'a gönderesin.*

* Hüküm, üzerine çizgiler çekilerek iptal edilmiştir.

1181 *Klis beyinin, düşmanın saldırı ihtimaline karşı kendisine yardım etmekle görevlendirilen Semendire alaybeyini, henüz gelmemişse, haber gönderip bir an önce yanına getirtmesi.*

Uzun Ahmed Çavuş'a virildi. Fî selh-ı Za., sene: 979

Klis beğine hüküm ki:

Hâlâ küffâr-ı hâksârın ol cânibe hareketi olup muhâfaza bâbında ihtimâm üzre olmak lâzım olmağın Semendire alaybeğisi bir mikdâr sipâhî ile Klis'e gönderilüp senünle muhâfazada olmak için sâbıkâ hüküm gönderilmiş idi. Hâlâ dahı emr-i şerîfüm yazılup ale't-ta'cîl irsâl eylemek emrüm olmuşdur. **Buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, emrüm üzre mezkûr alaybeği fermân olunan sipâhîler ile varmışlar mıdır, nice olmuşdur; eger henüz gelmedilerse haber gönderüp ale't-ta'cîl yanına getürdüp vech ü münâsib olduğu üzre ol cevânibün muhâfazasında envâ'-ı ihtimâm eyleyüp gaflet ile küffâr-ı hâksârdan bir mahalle zarar irişdürmekden hazer idüp bâb-ı muhâfazada dakîka fevteylemeyesin.

1182 *Midilli sancağı sipahilerinin donanmaya katılıp telef oldukları için Midilli adasının savunmasız kaldığı bildirildiğinden, Saruhan sipahilerinden üçyüz neferinin muhafazada istihdam olunmak üzere Midilli'ye gönderilmesi.*

Lalaya hüküm ki:

Hâlâ Midillü kâdîsı mektûb gönderüp; "Cezîre-i mezbûrenün olanca neferleri Donanma-i Hümâyûn ile bile varup zâyî' u telef olmağla cezîre hâlî kalup ve küffâr-ı hâksârın gemileri gelüp gitmekden hâlî değildir. Cezîreye gelürse bir küllî fesâd eylemek

ihimâli olduğın ve nevbetci ta'yîn olunan yeniçeri Donanma-i Hümâyûnum'a ta'yîn olunmayup muhâfaza için alıkonmak lâzım idüğin" bildürdi. İmdi; Saruhan sipâhîlerinden üç yüz nefer sipâhî alaybeği ile Midillü'ye muhâfaza için irsâl olunmak emridüp **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, te'hîr eylemeyüp Saruhan sipâhîlerinden üç yüz nefer mikdârı sipâhîyi yazup alaybeğlerine koşup Midillü cezâresine irsâl eylesin ki, cezâre-i mezbûrede muhâfaza için ta'yîn olunan Karesi beği ile hıfz u hırâsetde bile olup hıdmetde bulunalar.

1183 *Denizdeki düşman gemilerinin Sakız'a saldırmaları ihtimaline karşı Aydın beyinin dört yüz sipahiye alaybeyi emrinde muhafaza için Sakız'a göndermesi.*

Aydın beğine hüküm ki:

Hâlâ küffâr-ı hâksârun gemileri deryâda olup Memâlik-i Mahrûse'yi zarar kasdına gezüp Sakız'a düşüp bir zarar eylemek ihtimâli olmağın Aydın sipâhîlerinden dört yüz nefer sipâhîyi alaybeğlerine koşup muhâfaza için Sakız'a irsâl eylemek emridüp **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, te'hîr eylemeyüp Sakız muhâfazasıyçün Aydın sipâhîlerinden dört yüz nefer mikdârı âdem ta'yîn eyleyüp Sakız'a irsâl eylesin ki, muhâfazada olup gaflet ile bir mahalle küffârdan zarar irişdürmeyeler.

1184 *Niğde kadısının, harman zamanı halktan fazla ürün talep ederek zulmeden ummal ve mübaşirlerin kanuna uygun hareket etmelerini sağlaması; aksi takdirde sorumluluğun kendisine ait olacağı.*

Konya Kâdîsı'nun Nâyibi olan Husâm'a virildi. Fî 15 Z., sene: 979

Niğde Kâdîsı olup Müfettiş olan Mevlânâ İn'âm'a hüküm ki:

Konya Kâdîsı Mevlânâ Seyyidürrahmân *zîdet fezâyilühû* mektûb gönderüp; "Re'âyâ tâyifesi harmeni savurmalı oldukda yüz kile çıkacak harmeni [ummâl]; "İki yüz kileye kabûl it; eylemezsen savurma." [diyüp] re'âyâ ziyâdeye kabûl eylemeyüp on gün bekler gelmez ve on beş gün bekler ve gâh bir ay bekler gelmez, âdemimiz varur gelmez. Maksûdları; "Ziyâdeye kabûl itsünler." diyü tazyîk eylemeli olduğın" bildürdi. İmdi; ummâle bu vechile ruhsat virüp re'âyâya hılâf-ı şer' u kânûn zulm ü te'addî itdürmenün aslı yokdur. Mîrîye âyid olan emvâle müstekıl müfettiş ta'yîn olunmakdan murâd-ı hümâyûnum bu makûle mahâyifi görüp def' idüp mâl-ı mîrîye gadr ve re'âyâya zulm ü te'addî olunmamağıçündür. Sebeb nedür ki, sen ummâli zabteylemeyüp re'âyâya bu vechile muzâyaka vü te'addî itdüresin? Bu bâbda mes'ûl olmışsındur. **Buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, bu bâbda gereği gibi mukayyed olup ummâle ve sâyir mübâşirîne muhkem tenbîh ü te'kid eylesin [ki,] harmen zamânında kendüler veyâ âdemleri hâzir olup hâsıl olan terekelerin muktezâ-yı şer' u kânûn üzre âyid olan öşri aynı ile alup üzerlerine kesim eylemeyüp şer' u kânûna muhâlif kimesneye zulm ü te'addî eylemeyeler ve bi'l-cümle ummâl ve sâyir mübâşirîni onat zabteyleyüp re'âyâyı tazyîk itdürmeyüp zulm ü

te'addî itdürmekden ziyâde ihtirâz eylesin. Şöyle ki; bir def'a dahı ummâle ve sâyir mübâşirîne ol vechile ruhsat virilüp re'âyâyâ zulm ü te'addî eyledükleri istimâ' oluna, senden bilinür. Beyân olunan özrün kabûl olmaz; bilmiş olasın.

1185 *Kefken'de yapılmakta olan gemiler tamamlandığı ve Kefken dağı araba ile kereste nakline müsait olmadığından, Sapanca halkına bu sene artık kereste hizmeti teklif olunmaması.*

Südde-i Sa'âdetüm'e gelen âdeme virildi. Fî

Sabancı kâdîsına ve Nûh Çavuş'a hüküm ki:

Hâlâ Sabancılu halkı Südde-i Sa'âdetüm'e âdem gönderüp; "bundan akdem Kefken'de binâ olunmak emrüm olan gemiler mühimmi için kereste ihzârı fermân olunup lâkin Kefken tağ aşurı yir olup araba ile kereste çekmeğe imkân olmayup ve gemiler dahı itmâma irişüp teklîf olunmamak bâbında hüküm virilmesin" recâ eylemeğin **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, gemiler mühimmi için bu sene min-ba'd kereste teklîf itdürmeyüp rencîde eylemeyesin. Ammâ; gemiler[e] lâzim olan çam kerestesinden kifâyet mikdârı kereste ihzâr itdüresin.

1186 *İnebahtı beyinin Boğaz hisarlarının tamiri, Yanya beyinin Preveze Kalesi'nin tamiri, Karheli beyinin de Ayamavra Kalesi'nin tamiri hususlarında tamirin ne aşamada olduğu ve ne zaman biteceğine dair ayrıntılı bilgi vermeleri.*

Mustafâ bin İskender Çavuş'a virildi. Fî selh-ı Za., sene: 979

İnebahtı beğine hüküm ki:

Bundan akdem Boğaz Hısârları'nun ta'mîri için hüküm yazılup irsâl olunmuş idi. Emr-i şerîfüm mücebince ta'mîre mübâşeret olundu mı, ne mertebeye irmişdür; Südde-i Sa'âdetüm'de ma'lûm olmak lâzim olmağın **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, emrüm üzre Boğaz Hısârları'nun ta'mîrine mübâşeret olundu mı, nice olmuşdur, ne zamân mübâşeret olunup bi'l-fi'l ne mertebeye irdüğün sâyir ahvâli ile mufassal yazup bildüresin.

Bu dahı.

Bir sûreti, Yanya beğine; "... Preveze Kal'ası'nun ta'mîri nice oldu? ..." diyü.

Bu dahı.

Bir sûreti, Karlılı beğine, Ayamavra ta'mîrine.

Bu dahı.

Bir sûreti, İnebahtı muhâfazasına ta'yîn olunan Köstendil alaybeğine.

1187

Avlonya, Yanya ve Delvine beylerinin, Polya taraflarına geçecek olan altmış bin kadar Tatar askeri ve akıncı için oralarındaki at gemilerini tamir ettirip hazır etmeleri ve Tatar askerlerinden yol üzerindeki köylerde bulunan reâyânın can ve mallarına yönelik herhangi bir zarar gelmemesi için gereken tedbirleri almaları.

İskender Çavuş oğlu Mustafâ'ya virildi. Fî selh-ı Za., sene: 979

Avlonya beğine hüküm ki:

Hâlâ; "bi-ınâyeti'llâhi te'âlâ Polya cânibine Tatar askerinden altmış bin mikdârı Tatar-ı nusret-şi'âr geçirilmek için Donanma-i Hümâyûnum'la at gemileri ihzâr olunup irsâl olunmak üzere olup ol cevânibde olan at gemileri meremmet olunup ihzâr olunmak" için sâbıkâ hüküm yazılıp irsâl olunmuş idi. Ol emr-i şerîfüm alâmâ-kân mukarrer olmağın **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, Avlonya'da ve sâyir ol cevânibde ne mikdâr at gemileri var ise ale't-ta'cîl meremmet itdürüp cümle levâzim ü mühimmât ile hâzır u müheyâ itdürüp dahı gemiler binâ olunmak için ağaç bulunur mı; tettebbu' eyleyüp vukû'ı üzere yazup bildüresin ve Tatar askeri teveccüh idüp ol cânibe gelmeli oldukda sancağuna dâhıl olmazdan mukaddem yarar âdemler gönderüp köyleri ve re'âyâyı hıfzıtdürüp yol üzerinde olan kurâyı onat vechile sıyânet itdürüp evlâd ü etfâli ve sâyir esbâb ü etvârı gâret olunmakdan ihtiyât üzere olalar. At gemileri ale't-ta'cîl meremmet olunup ihzâr olunmak ziyâde mühimmât dandır; ihmâlden hazer eylesin.

Bu dahı.

Bir sûreti, Yanya beğine; "... Akıncı ile Tatar irsâl olundu..."

Bu dahı.

Bir sûreti, Delvine beğine. *Gemiler yazılmaya, hemân Tatar yazıla.*

1188

Vidin'de seyyidlik taslayan Ali isimli şahsın, "nikâhlım" diyerek ölü bir haraminin karısını tasarruf ettiği, fetva ve hükümleri kâfirlere sattığı ve küfür söylediği bildirildiğinden, durumu bu şekilde ise adı geçenin katledilmesi.

Arz getüren Turak nâm kimesneye virildi. Fî gurre-i Za., sene: 979

Vidin beğine ve kâdîsına hüküm ki:

Südde-i Sa'âdetüm'e mektûb gönderüp; "nefs-i Vidin'den seyyid nâmına olan Alî nâm kimesne bundan akdem fevtolan Zeyneddîn nâm harâmînün hâtûnını; "Menkûhamdur." diyü sekiz ay mikdârı tasarruf idüp fetvâ-yı şerîfe ile ahkâm-ı hümâyûnumı kâfirlere bey' idüp ve küfür söylediği[ne] şühûd-ı udûl şehâdet eyledükleri sebt-i sicill olduğın" bildürdüğün ecilden kâdî-askerüm *dâmet fezâyilühû* Pâye-i Serîr-i A'lâm'a arzylemeğın katlolunmak emridüp **buyurdum ki:**

Arzeyledüğünüz gibi ise mezbûrı katlidüp emrüm yirine varduğın yazup bildüresiz.

1189

Silivrikapı yakınlarındaki İbrahim Paşa Camii Evkafı'nın akar câbîlerinin topladıkları kiralari ve kalan bakayayı defterlere işlemedikleri bildirildiğinden İstanbul kadısının vakfın işlerini adı geçen evkafın nâzırı olan Kapı Ağası Mahmud vasıtasıyla vakıf şartlarına uygun olarak gördürmesi.

Kapucı Osmân Çelebî'ye virildi. Fî 29 Za., sene: 979

İstanbul kâdîsına hüküm ki:

Hâlâ kıdvetü'l-havâs ve'l-mukarrabîn ilâ-âhırîhî Kapum Ağası Mahmûd dâme uliüvvühû Südde-i Sa'âdetüm'e arz-ı hâl gönderüp; "mahrûse-i İstanbul'da Silivrikapısı kurbinde vâkı' olan İbr[â]hîm Paşa Câmî'ın Evkâfı Nâzırı olup evkâf-ı mezbûreye müte'allik akâr câbîleri her ayda cem' itdükleri icârâtun müfredâtın kimden alup ve kimde bâkî kalduğın deftere beyân eylemeyüp defterleri mütevellîye ve kabzitedükleri akça[yı] nâzıra teslim eyleyüp ve erhân-ı makbûza mütevellîler yanında komayup Bezzâzistân'da hıfzolunmak lâzım idüğün" bildürmeğın **buyurdum ki:**

Göresin; kazâyâ arzulunduğı gibi ise şart-ı vâkıf mücebince müşârun-ileyh nâzır ma'rifeti ile gördürüp şart-ı vâkıfa muhâlif iş itdürmeyesin.

1190

Karesi ve Germiyan'dan dört yüz nefer ehl-i fesad suhtenin toplanıp halka zulmettiğı bildirildiğinden, Karesi alaybeyinin, maiyyetine bir mikdar sipahi ve il-eri verilerek bunların üzerine gönderilip önce şer'-i şerîfe davet edilmeleri; kabul ederlerse kendilerinden davacı olanlarla davalarının görülüp neticenin arzedilmesi; kabul etmeyip muharebeye kalkışarlarsa kanlarının helal olduğı; haklarından gelinip memleketten zararlarının defedilmesi.

Karahısâr Alaybeğisi Süleymân'a virildi. Fî 6 Zi'l-hicce

Anatolı beğlerbeğisine hüküm ki:

Mektûb gönderüp; "Karesi sancağında üç yüz nefer ve Germiyan'dan yüz nefer ehl-i fesâd sûhte cem' olup mukaddemâ aralarından bir nâmdâr sûhte katlolunmağla âlât-ı harb ü kîtâl ile cümlesi bir yire gelüp muharebeye mübâşeret eylemek üzre oldukları muhakkak olup hâlâ etrâfda olan kurâ halkına salgun [salup] müslimânların avretlerin ve oğlanların gelüp çeküp ba'zınun yollarına inüp mâlların alup ve ba'zı katl-i nefis eyledükleri şâyî' olup nice karye pây-mâl olup âdemlerimiz irsâl olundukda karâr eylemeyüp elegelmeyüp firâr idüp fukarâyâ ziyâde zulm ü hayf olunduğı istimâ' olunup her sene-i mübâreke bu minvâl üzre cem'ıyyetler idüp fesâd ü şenâ'atden ahâlî-i vilâyete küllî ihtilâl ü te'addîler eylemeğın müslimânlar mütezacciru'l-hâl oldukların livâ-i mezbûrdan bir mikdâr sipâhî alıkonulup il-erlerine dahı; "Demleri hederdür." diyü hüküm virilmesin" bildürmüşsin. İmdi; Karesi alaybeğın baş u buğ ta'yîn eyleyüp dahı Kütâhiyye'de tîmârları olup Karahısâr'da mütemekkin olan sipâhîlerden bir mikdâr sipâhî ta'yîn eyleyüp alaybeğine koşup zuhûr iden ehl-i fesâd sûhtenin hakkından gelmek emridüp **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, te'hîr eylemeyüp Karesi alaybeğisine emrüm üzre Kütâhiyye'de tîmârı olup Karahısâr'da mütemekkin olan sipâhîlerden bir mikdâr sipâhî koşup il-eri cem'ıyyeti ile zikrolunan ehl-i fesâdun üzerine gönderüp evvelâ şer'-ı şerîfe da'vet eyleyüp itâ'at idüp meclis-i şer'a gelürlerse da'vâ-i hakk eyleyenler ile berâber eyleyüp bir def'a şer'le sorulup faslolmuş olmayup on beş yıl terkolmayan husûsların husamâ muvâcehesinde onat vechile hakk üzre tefîş eyleyüp şer'le sübût bulan hukûkî ashâbına alıvirdükden [sonra] fesâd eyleyen kimler olup ve ne makûle fesâd idüp ve alıvirilen hukûk ne asıl hukûk idüğün mufassal yazup fesâdı ziyâde olup katl-i nefis eyleyenleri muhkem habseyleyüp ahvâllerin vukû'ı üzre arzeyelesin. Şer'-ı şerîfe itâ'at eylemeyüp inâd ü muhâlefet iderlerse, muhârebeye mübâşeret iderlerse demleri hederdür. Her ne vechile mümkün olursa ehl-i fesâdı elegetürüp baş baş ehl-i fesâdınun haklarından gelüp memleket ü vilâyetden şerr u şûrların def' u ref' eyleyesin ve ne vechile tedârük eyledüğün yazup bildüresin.

1191

Boğdan'a saldırmak düşüncesiyle Leh topraklarında etrafına adam toplayan Boğdan eski Voyvodası Boğdan'ın Leh kralı vasıtasıyla affedilmesini istemesi üzerine, kendisinin kardeşi ve akrabasıyla Südde-i Saâdet'e gelip bağlılığını bildirmesi kaydıyla bağışlanmasının uygun görüldüğü.

Leyh kralına giden Ahmed Çavuş'a virildi. Fî 15 Zi'l-hucce, sene: 979

Sâbıkâ Boğdan Voyvodası olan Boğdan'a hüküm ki:

"Memâlik-i Mahrûsem'de olan hâkimlerden husûsâ Boğdan ve Eflak voyvodalarından ve sâyir voyvodalardan re'âyâ vü berâyâ râzî vü şâkir olmayup azlolunduklarında toğru Âsitâne-i Sa'âdetüm'e gelüp mülâzemet üzre olgelmışler iken bu def'a senün yirüne vilâyet-i Boğdan'a voyvoda gönderildükde sen ata vü deden ve gayri voyvodaların yolın terkidüp âhar vilâyete varup vilâyet-i mezbûreye zarar kasdına Leyh vilâyetinün ba'zı eşkıyâsın yanuna cem' itmek üzre olduğun" i'lâm olunmağın anun gibi vilâyet-i mezbûreye zarar kasdiden eşkıyânun haklarından gelmek bi'l-fi'l emrüm mücebince cem'ıyyet üzre olan cenâb-ı eyâlet-me'âb emâret-nısâb Devlet Giray Hân *dâmet me'âlîhiye* ve beğler kullaruma emrüm olmuşıdı. Hâlâ vilâyet-i Leyh kralı *hutimet avâkıbühû bi'l-hayr* Dergâh-ı Mu'allâm'a ilçisi ile mektûbın gönderüp; "senün ve karındaşunun hakkında inâyet-i mülûkânemüz" recâ itmeğın iltimâsı hayyiz-i kabûlde vâkı' olup sâdır olan günâhundan geçilüp karındaşunla ma'an Südde-i Sa'âdetüm'e gelmene yol virilmek için müşârun-ileyh krala nâme-i hümayûnumuz gönderilmişdür. **Buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, ahvâlünü kemâl-i basîret ü intibâh ile ve re'y-i sâyib [ile] fikridüp dahı âbâ vü ecdâdun mülâzemet ü hıdmet idegeldükleri [üzre] Âsitâne-i Sa'âdetüm'e karındaşunla ve yanunda olan akribân ile ma'an gelürsen müşârun-ileyh kral iltimâsıyla suçun ve günâhun afvolunmağın sana ve karındaşuna ve akribâna aslâ zarar irişmek ihtimâli yokdur. Ana göre bu emrümü muhakkak bilüp ahvâlüne mukayyed olasın.

1192

Kostaniçe Kalesi'nin barut ve darbzen ihtiyacının Semendire beyi tarafından Belgrad'dan tedarik edilip Sava nehri yoluyla Gradiška Kalesi'ne, oradan da Bosna beyine ulaştırılması.

Uzun Ahmed Çavuş'a virildi. Fî 29 Za., sene: 979

Semendire beğine hüküm ki:

Mukaddemâ Bosna Beği olan Hasan *dâme ikbâlühû* Dergâh-ı Mu'allâm'a mektûb gönderüp; "Bosna serhaddinde olan Kal'a-i Kostaniçe'nün çendân barut u yarağı olmayup etrâfında olan küffâr kal'alarının askeri cem'ıyyet üzre olup zarar kasdına gelmek ihtimâli olduğın" bildürmeğin kal'a-i mezbûreye yüz elli kıntâr barut ile üç aded darbzen gönderilmesin emridüp **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, bir ân tevakkuf itmeyüp Belgrad'da mahfûz olan barutdan yüz elli kıntâr barut ile üç kıt'a darbzeni eyüce gemiye koyup Sava suyuyla Gradiška Kal'ası'na gönderüp Bosna beğine îsâl eylesin. Mu'accelen gönderüp ihmâlden hazer eylesin ve emr-i sâbıkum üzre me'mûr olduğun şaykalar binâsın mu'accelen itmâma irişdürmekde ihtimâm üzre olasın.

1193

Daha önce Kostaniçe Kalesi için taleb olunan top ve barutun Belgrad'dan tedariki için Semendire beyine emir gönderildiği; Bosna beyinin adam gönderip sözkonusu top ve barutu aldirarak kaleye koyması.

Bu dahi.

Bosna Beği Mehmed Beğ'e hüküm ki:

Mukaddemâ Bosna Beği olan Hasan *dâme ikbâlühû* mektûb gönderüp; "Kostaniçe Kal'ası'nun yarak u baruta ihtiyâcı olduğın ve ol cânibün keferesi cem'ıyyet üzre olduğın" bildürmeğin kal'a-i mezbûre mühimmi için Belgrad'dan yüz elli kıntâr barut ile üç kıt'a şâhî darbzen gemi ile Gradiška'ya çıkarılıp sana teslîm olunmak için Semendire beğine hüküm gönderilmişdür. **Buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, mu'accelen Semendire beğine âdemün gönderüp zikrolunan mikdârı barut u yarağı taleb idüp alup kal'a-i mezbûrede koyup mezbûr kal'anun ve ol cevânibde olan serhaddün hıfz u hırâsetinde dakîka fevtitmeyesin ve yarak u barutı ne zamânda alup kal'aya teslîm itdüğün arzeyleyesin ve serhadd-i mezbûrda olan kılâ'un ve mahûf olan mevâzı'nın hıfz u hırâset bâbında basîret üzre olup gaflet ile kılâ'a ve memâlike zarar u gezend irişdürmelü olmayasın.

1194

Düşmanın İskenderiyye-Mora arasında ve Venedik-Mesine taraflarındaki faaliyetleri hakkında ve Üsküb ve Prizrin beyleri dışında Rumeli'deki diğer sancakbeylerinin hangi hizmetlere tayin olunduklarının kendisince malum olmadığına dair Vezir Hüseyin Paşa'nın gönderdiği mektubun alındığı; Rumeli'deki sancakbeylerinin her birinin hükümde yazılı olan görevlere tayin olundukları; Paşa'nın kendi emrine tayin olunan kuvvetlerle, her tarafa ulaşılabilir bir mahalde toplanıp herhangi bir düşman saldırısı olursa defedilmesi için gerekli gayreti göstermesi.

Süheyl Kethudâ'ya virildi. Fî 24 Za., sene: 979

Vezîr Hüseyin Paşa'ya hüküm ki:

Mektûb gönderüp; "İskenderiyye'den Mora'ya varınca yalılar muhâfazasında olan ümerâdan mektûblar gelüp; "küffâr-ı hâksâr cânibi sükûn üzre olup ammâ; Mesine ve Venedik câniblerinde küllî cem'ıyyet ü tedârük üzre oldukları" istimâ' olunup ne mahalle teveccühleri [olduğu] ma'lûm olmayup ammâ; hareket-i hezîmet-karînleri olursa ol cânibde Üsküb ve Priz[r]in beğlerinden gayri beğlere cem'ıyyet üzre olmak tenbîh olunmamışdır. Sâyir beğler ne hıdmete ta'yîn olundukları ma'lûmun olmaduğın" bildürmüşsin. Dahı her ne dimiş isen mufassalen ma'lûm-ı şerîfüm olmuştur. İmdi; Tırhala Beği Bâyezîd *dâme izzühû* ba'zı kuzât ile mektûblar gönderüp; "küffâr-ı hâksâr gemileri Golos câniblerine dolaşdukların" bildürmekle; "Sahîh haber itmeyince Mora[ya] gitmeyesin." diyü emrüm olduktan sonra ol makûle mahzûr zuhûr itmemekle; "Mora'ya varup altmış-yetmiş nefer sipâhî ile bir çeribaşısın Golos muhâfazasına komak" emrüm olmuştur ve Alacahısâr beği Nova muhâfazasına ve Çirmen beği Boğaz Hısârları'na sipâh u müsellemleriyle ve müsellemlerinün yüz neferi güherçile ve yüz neferi koyun hıdmetine fermân olunup ve Vize beği hıdmetden sonra Boğaz Hısârları'na nısf sipâhîleri ve Bosna'nun alaybeğisi ile üç yüz sipâhîleri Klis muhâfazasına ta'yîn olunup ve Selanik beği elli nefer sipâhîleri ile Kal'a-i Selanik ta'mîrine kalmak sâyir sipâhîleri alaybeğileriyle yanınıza varmak emrolunmuştur. Vidin ve Vulçitrın beğleri dahı Nova cânibine veyâ gayri lâzım olan mahalle varmak içün hâzır olmak tenbîh olunmuştur. **Buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, sen dahı hüsn-i tedbîr ü tedârükle muhâfazada ana göre mukayyed olup yanuna varmak emrolunan ümerâyı mu'accelen yanuna getürdüp her cânibe yitişmesi âsân ü münâsib olan bir mahalde cem'ıyyet üzre olup asker ile hüsn-i ittifâk u ittihâd ile dâyimâ küffâr-ı hâksâr cânibine nâzır u hâzır olup melâ'în-i bî-dîn anun gibi bir mahalle zarar kasdın iderse vech ü münâsib görüldüğü üzre def' u ref'leri bâbında envâ'-ı ihtimâm ü ikdâmın vücûda getürüp ve küffâr-ı hâksâr fikr-i fâsid ve hayâl-i kâsidleri ne idüğün dâyimâ tecessüs ü tettebbu' idüp vâkıf olduğun ahbâr-ı sahîhayı ale't-tevâlî i'lâmdan hâlî olmayasın.

1195

Yeniçeri ağasının, hâssa bostancılardan altı nefer oğlanı âdet ve kanun üzere kapıya ihrac eylemesi.

Mezbûr ağaya Bâlî nâm acemî-oğlanı ile gönderildi. Fî 15 Zi'l-hucce

Yeniçeri ağasına hüküm ki:

Hâlâ hâssa bostâncılarından altı nefer oğlanı olıgelen âdet ü kânûn üzre kapuya ihrâc olunmak emridüp **buyurdum ki:**

Emrüm üzre hâssa bostâncılarından altı nefer oğlanı kadîmden olıgeldüğü âdet ü kânûn üzre kapuya ihrâc eyleyüp deftere kaydıtdüresin.

1196 *Galata İskeleyi'ne gelen şarabı kefere tâifesi mahzenlerine götürürken şehir içinde fuçı ile taşımaları gerektiği halde tulum ile taşıdıklarından dolayı müslümanların elbiselerine şarap bulaştığı bildirildiğinden, tulum ile şarap taşınmasına Galata kadısı tarafından izin verilmemesi.*

Galata'da Hammâllar Kethudâsı olan Şeyh Abdülkerîm'e virildi.

Galata kâdîsına hüküm ki:

Südde-i Sa'âdetüm'e mektûb gönderüp; "Mahmiyye-i Galata a'yânından cem'-ı kesîr meclis-i şer'a gelüp; "ba'zı cezîrelerden Galata iskelelerine hamr gemileri geldükde kefere tâyifesi hamrlarını mahzenlerine fuçı ile alup gitmeyüp tulumlar ile taşıyup şehir içinde gezüp müslimânların libâsına tokuna tokuna alup gitdüklerin ve bundan akdem tulum ile hamr taşıyan kefere ile bir def'a meclis-i şer'da murâfa'a olundukda; "Bu husûsda zikrolunan kefereyi hâkim ta'zîr-i şedîd ve habs-i medîd ile zecritmek lâzımdır." diyü müftiyü'z-zamân virdüğü fetvâ mücebince men' idüp elimüze temessük virmiş iken hâliyâ memnû' olmayup inâd idüp min-ba'd Galata'da tulum ile hamr taşınmamasına hükm-i şerîfüm virilmek" recâsına" arzitmeğin **buyurdum ki:**

Min-ba'd mezbûr kefereye tulum ile hamr taşıtmayup şer'-ı şerîfe muhâlif kimesneye iş itdirmeyesin.

1197 *Bursa'dan gönderilen gönüllülerden bazılarının etrafa yayılıp bazı kimselerin mallarını çaldıkları bildirildiğinden, bu gibilerin küreğe konulmak üzere Südde-i Saâdet'e gönderilmesi.*

Bursa beği âdemisi Hâcî Nasûh'a teslim olundu.

Bursa kâdîsına ve beğine hüküm ki:

Sen ki sancakbeğisin, mektûb gönderüp; "mukaddemâ ba'zı gönüllü yazılıp Südde-i Sa'âdetüm'e gönderildükde içlerinden ba'zı müfsidîn gaybet idüp etrâfa yayılıp ba'zı kimesnelerin esbâbın sırka idüp bu makûle te'addîden hâlî olmadukların ve haklarından gelinmesin" bildürdüğün ecilden **buyurdum ki:**

Göresiz; fi'l-vâkı' mezbûrlar bu makûle te'addî idüp ba'zı esbâb sırka itdükleri mukarrer ise Südde-i Sa'âdetüm'e gönderesiz ki, küreğe konıla. Ammâ; mu'temedün-aleyh kimesneler ile gönderesiz ki, yolda gaybet itmek ihtimâli olmaya.

1198

İçel beyinin, Kıbrıs'ta Akliman'da limanın muhafazası için topa dayanıklı şekilde sağlam bir kale yaptırmayı; Silifke'deki terekeyi Kıbrıs'a geçirmesi; Larende Kalesi'nde hapsedilen ehl-i fesadın suçları sabit olduktan sonra toprak kadısı marifetiyle haklarından gelmesi ve Suğla buğdayında vâki olan tefâvüt-i keyli mültezimlerden alıp ne kadar tereke alıp muhafaza ettiğini bildirmesi.

Kıbrıs çavuşlarından Ali'ye virildi. Fî 23 Zi'l-hicce, sene: 979

İçil Beği Abdülgafûr Beğ'e hüküm ki:

Südde-i Sa'âdetüm'e mektûb gönderüp; "Akliman'da binâ olunmak emrüm olan kal'anun mühimmâtı kifâyet mikdârı ihzâr olunup ve Kal'a-i Magosa'yı binâ eyleyen mi'mâr henüz gelmeyüp ammâ; bir defter gönderüp küllî masraf* u teklîfât kaydeyleyüp mahall-i mezbûr bir teng ü sengistân yir olup mahzâ liman muhâfazasıyçün bir küçük kal'a Karaman[da olan] mi'mâr ile binâ itdürilmek münâsib olduğın ve erbâb-ı tîmârdan Bayındır nâm kimesne yatak olup yaramazlığı sicill olmağın Lârende Kal'ası'nda Mardinlü-oğlu nâm müfsid ile mahbûs idüğün ve suğla buğdayından tefâvüt-i keyl husûsın" bildürmişsin. Ol bâbda her ne dimiş isen ma'lûm oldu. İmdi; binâ olunmak fermân olunan kal'aya Karaman'da olan mi'mârla topa tayanur tamâm istihkâm üzre bir kal'a binâ itmek emridüp **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, emrüm üzre zikrolunan limanda vech ü münâsib görüldüğü üzre liman muhâfazasıyçün topa tayanur bir müstahkem [ü] metîn kal'ayı Karaman'da olan mi'mârla binâ itdürüp limanı hıfzıtdüresin. Ammâ; itlâf ü isrâfdan hazer eyleyesin ve Silifke'de olan terekeyi Kıbrıs'a geçürmeğe sa'yeylesin ve suğla mültezimlerinden tefâvüt-i keyli taleb idüp bî-kusûr alup der-mahzen eyleyüp ne mikdâr tereke alınup hıfzolunduğın yazup bildüresin ve zikrolunan ehl-i fesâdun fesâd ü şenâ'atleri şer'le sâbit olduktan sonra toprak kâdîsı ma'rifetiyle şer'le haklarından gelüp ol etrâfı onat vechile hıfzıtdüresin.

* Metinde şeklindedir.

1199

Kıbrıs'taki tophane mühimmâtı için gerekli kerestenin Tarsus'tan tedarik olunup gönderilmesi.

Kıbrıs çavuşlarından Ali'ye virildi. Fî 23 Zi'l-hicce, sene: 979

Kıbrıs beğlerbeğisine, Tarsus sancağı kâdîlarına hüküm ki:

Südde-i Sa'âdetüm'e mektûb gönderüp; "[Kıbrıs] cezîresinde vâkı' olan top-hâne mühimmâtına kundaklık tahta ve dingil ü gönlek ve abise(?) vü barmaklık ağaçları lâzım ü mühimm olup mukaddemâ meteris mühimmâtı için Tarsus sancağından tedârük olunugelmeğın zikrolunan kereste girü Tarsus'dan tedârük olunmak lâzım idüğün" bildürmeğın **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, Kıbrıs'da olan top-hâne mühimmâtı için lâzım olan keresteyi müşârun-ileyh tarafından size gelen mühürlü tezkiresi mücebince her biriniz taht-ı kazânuzdan ta'yîn olunduğı üzre tedârük ü irsâl eylemek bâbında envâ'-ı sa'y ü ikdâm eyleyesiz. Kereste husûsı ziyâde mühimdür; ihmâlden hazer eyleyesiz.

1200 *Kıbrıs beylerbeyinin, Kıbrıs'ın barut ihtiyacının onbin kınlar olmasına rağmen ancak üçbin kınlar barut mevcut olduğunu bildirerek barut gönderilmesi talebinde bulunduğı; ancak bu hususta sıkıntı çekildiğinden barut gönderilemeyeceğı; mevcut barutun iyi muhafaza edilip güherçile üretimi artırılarak ihtiyacın giderilmesi.*

Bu dahi, mezbûra virildi.

Kıbrıs beğlerbeğisine hüküm [ki:]

Südde-i Sa'âdetüm'e mektûb gönderüp; "cezîre-i Kıbrıs'da olan kal'alarda ancak üç bin kınlar barut-ı siyâh olup anun dahi bin kınları Trablus'dan gelmeyüp Lefkoşe ve Magosa Kal'alardur, büyük kal'alardur, haylî yarakları olup bu kadar barut azdur; bârî on bin kınlar barut lâzım idüğün" bildürmüşsin. İmdi; güherçile bâbında muzâyaka olmağın min-ba'd bu cânibden güherçile gönderilmez. **Buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, hâzır olan barutı onat hıfzeyleyüp dahi memleketde mümkün olduğu üzre vâfir u müstevfî güherçile işletdürüp on bin kınlara irişdirmek bâbında envâ'-ı mesâ'-î-i cemîlen zuhûra getüresin.

1201 *Tımışvar'daki yararlı hizmetlerinden dolayı çavuş olması arzedilen Behram Kethüdâ'nın, daha önce yapımı emredilen gemilerin bitirilmesine nezaret edip bundan başka yirmi parça şayka daha bina ettirdikten sonra Südde-i Saâdet çavuşlarının arasına dahil edileceğı; gemiler için gerekli levazımın tedariki ile Semendire, Sirem, İzvornik, Pojega ve Zaçesne sancakları kadılarının görevlendirildiğı.*

Kethudâsına virildi. Fî 15 Zi'l-hicce, sene: 979

Semendire beğine hüküm ki:

Mektûb gönderüp; "vilâyet-i Tımışvar'da otuz bin akça ze'âmeti olan Behrâm Kethüdâ için; "Her vechile yarardur." diyü Dergâh-ı Mu'allâm'da çavuş olmasın" arzylemişsin. İmdi; bundan akdem binâ olunmak fermân olunan gemilerden mâ'adâ yigirmi pâre şayka dahi binâ olunmak ve müşârun-ileyh Behrâm Kethüdâ, binâ olunmak emrüm olan gemilerün üzerine ta'yîn olunmak emridüp **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, sâbıkâ fermân olunan gemilerden mâ'adâ yigirmi pâre şayka dahi binâ itdürüp eger sâbıkâ fermân olunan gemilerdür ve eger hâlâ binâ olunmak emrüm olan yigirmi pâre şayka[dur]; tamâm oldukda vukû'ı üzre yazup bildüresin ki, gemiler emrüm

üzre itmâma irişüp müşârun-ileyh geldükde arzeyledüğün üzre Südde-i Sa'âdetüm çavuşlarına ilhâk oluna ve binâ olunmak emrüm olan gemilere lâzim olan kereste ve sâyir mühimmâta mu'âvenet eylemek için Semendire ve Sirem ve İzvornik ve Pojega ve Zaçesne sancakları kâdîlarına hüküm yazılıp irsâl olunmuşdur. Gönderilen hükmi mezkûrlara ulaştırup gemilere lâzim olan mühimmâtı mu'accelen getürdüp itmâmına sa'y ü ikdâm eylesin.

1202 *Yapımı emrolunan gemiler için gerekli olan malzemenin Semendire, Sirem, Pojega, İzvornik ve Zaçesne beyleri ve kadıları tarafından tedarik olunması.*

Bu dahi.

Semendire ve Sirem ve Pojega ve İzvornik ve Zaçesne sancakları beğlerine ve kâdîlarına hüküm ki:

Bundan akdem binâ olunmak fermân olunan gemilerin levâzimi ve kereste ve neccâr u kalafatçı ve sâyir mühimmâtına mu'âvenet eylemek mühimmâtdan olmağın **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, her biriniz bu bâbda bi'z-zât mukayyed olup taht-ı hükûmetinizde binâ olunmak emrüm olan gemilere eger kerestedür ve eger kalafatçı vü neccâr ve sâyir levâzimdir; her ne ise mu'accelen tedârük ü ihzâr itdürüp gemileri mu'accelen itmâma irişdirmek bâbında envâ'-ı sa'y ü ikdâmınız zuhûra getüresiz. Gemiler ale't-ta'cîl yapılıp itmâma irişmek ziyâde mühim olmuştur; ihmâlden hazer idüp bâb-ı ikdâmda dakîka fevteylemeyesiz.

1203 *Semendire beyi, Belgrad kadısı ve Zaîm Nâzır Mümin'in yapılan gemilerin muhafaza edilebilmeleri için Semendire ve Belgrad'daki limanları temizletip hazırlamaları ve gemilere tahminen ne kadar örtü gerekiyorsa bildirmeleri.*

Bu dahi.

Semendire beğine ve müfettiş-i Belgrad kâdîsına ve Za'îm Nâzır Mü'min'e hüküm ki:

Hâlâ Semendire ve Belgrad'da olan limanlar şimdiden tathîr ü pâk olmak lâzim olmağın **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, te'hîr eylemeyüp zikrolunan limanları ale't-ta'cîl pâk ü tathîr itdüresiz ki, binâ olunmak emrüm olan gemiler anda hıfzoluna ve ne vechile tedârük idüp gemiler üzerine örtü ne ile olur; tahmîn idüp vukû'ı üzre yazup bildüresiz.

1204 *Çaça kadısının, daha önce donanma için Semendire sancağından topladığı yağ, bal ve unu geri sahiplerine iade edip iade ettiği yiyeceklerin defterini tutarak İstanbul'a göndermesi.*

Bu dahi.

Çaçka kâdîsına hüküm ki:

Semendire Beği Hasan *dâme ulüvvühû* Südde-i Sa'âdetüm'e mektûb gönderüp; "bundan akdem Semendire sancağından Donanma-i Hümâyûnum mühimmi için yağ u bal ve un cem' idüp Nova'ya alup gitmek için livâ-i mezbûrda olan kuzâta ahkâm yazılup gönderilmeğin zikrolunan mühimmât emrüm mücebince cem' olunup ba'zı Koçanya'da der-mahzen olup ve ba'zı re'âyâda kalup ve ba'zı ortalıkda alınup zâyi' u telef olduğın" bildürmeğin **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, anun gibi sâbıkâ fermân olunduğı üzere re'âyâdan cem' olunan eger bal ve eger yağ ve eger un ve sâyir zehâyirdür; eger bi'l-fi'l der-mahzen olandur ve eger mâbeynde zâyi' u telef olandur; kimlerdür, şer'le müteveccih olursa zuhûra getirüp giri re'âyâya reddeylesin. Bu bahâne ile re'âyâdan alınan eger bal ve eger yağ ve un ve sâyir zehâyiri ketmidüp ashâbına îsâl eylemeyüp ve kime ne reddolunup defter idüp defteri Bâb-ı Sa'âdet-me'âbum'a gönderüp gadreylemekden hazer eylesin. Sonradan yoklanup görilmek mukarrerdür. Şöyle ki; ashâbına vâsıl olmayup mâbeynde ketm ü bel' olunduğı ma'lûm ola, beyân olunan özrün kabûl olmak ihtimâli olmayup azl ile konılmayup mu'âkab olmak mukarrerdür; ana göre mukayyed olasın.

1205

Boğdan'a saldırmak düşüncesiyle Leh topraklarında adam toplayan eski Boğdan voyvodasının defî için yardım taleb edildiğinde Eflak voyvodası tarafından gereken yardımın yapılması; ayrıca Eflak topraklarına saldırı olursa Erdel voyvodasıyla birlikte hareket etmesi.

Hasan Çavuş'a virildi. Fî 6 Zi'l-hicce, sene: 979

Eflak voyvodasına hüküm ki:

Bundan akdem Boğdan voyvodası olan müfsid Leyh vilâyetine firâr idüp anda ba'zı ehl-i fesâdı cem' eyleyüp Boğdan memleketine dahl ü ta'arruz eylemek kasdında olduğü i'lâm olunmağın bu bâbda Silistre Beği olan Hamza *dâme izzühû* ve Niğbolı ve Akkirman ve Vulçitrın beğleri ve Vidin alaybeğisi sipâhîleriyle hâzır u müheyyâ olup müşârun-ileyh Silistre beğünün yanına varup cenâb-ı emâret-me'âb Tatar hânı *dâmet me'âlîhi* gelüp ümerâyâ mülâkî olunca hıdmet düşer ise vech ü münâsib görildüğü üzere hıdmetde bulunmak emrüm olmuştur. Eyle olsa; sen dahi Eflak askeriyle hâzır u müheyyâ olup anun gibi ol cânibe bir hıdmet düşüp mu'âvenet lâzım olursa varup hıdmetde bulunmak mühimmâtıdan olmağın **buyurdum ki:**

Bu bâbda sen dahi Âsitân-ı Sa'âdet-unvânım'a olan vüfûr-ı ubûdiyyetün mücebince gereği gibi mukayyed olup müşârun-ileyh Hamza *dâme izzühû* ile haberleşüp dahi anun gibi Boğdan cânibinde bir fetret olup müfsid-i mezbûr memlekete gelüp dahl ü ta'arruz eylemeli olup mu'âvenet lâzım olursa te'hîr eylemeyüp sen dahi Eflak bolarları ve sâyir asâkiri ile yoriyüp müşârun-ileyh Hamza *dâme izzühû* yanına varup cenâb-ı emâret-me'âb Tatar hânı *dâmet me'âlîhi* gelüp askere mülâkî olunca hıdmet düşer ise vech ü münâsib görildüğü üzere

bir cânibden sen dahı hüsn-i ittifâk u ittihâd ile gereği gibi hıdmetde bulunup a'dânun def' u ref'inde envâ'-ı [sa'y] ü ikdâmın zuhûra getüresin ve bu hüküm sana ne gün varup ne vechile tedârük eyledüğün ve ne mikdâr âdem [ile] varduğun yazup bildüresin. Anun gibi Eflak vilâyetine düşmen gelürse mu'âvenet için Erdel voyvodasına hüküm yazılup gönderilmişdür; müşârun-ileyh ile haberleşüp vech ü münâsib olduğu üzere tedârük eylesin.

1206 *Kemer'den Rodos'a gönderilecek küreklerin Rodos'a gidecek yirmi gemiyle sevkedilmesi; eğer gemiler gitmişse navlun ile gemi tutulup gönderilmesi.*

Kapudânun kethudâsına virildi. Fî 6 Za., sene: 979

Biga beğine ve Gelibolı kâdisına ve emînine hüküm ki:

Bundan akdem Kemer'den Rodos'a irsâl olunmak fermân olunan kürekler henüz irsâl olunmamış ise bu def'a giden gemilerden yigirmi gemiye birer mikdâr kürek tahmîl itdürüp Rodos'a göndermek emridüp **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, gemiler ol câniblere varduklarında bir firkate gönderüp tenbîh eylesin ki, gemiler anda varup sâbıkâ fermân olunduğu üzere Rodos'a irsâl olunacak küreklerden yigirmi gemi birer mikdâr kürek alup Rodos'a iletüp teslim eyleyeler. Eger zikrolunan kürek tahmîl olunmak imkân olmayup veyâhûd gemiler geçüp gitmişler olup kürek henüz irsâl olunmamış ise navlun ile gemiler tutup gönderilecek kürekleri tahmîl idüp gönderesiz.

1207 *Hâssa Doğancılar başının akrabası olan Hüseyin adlı çocuğu İstanbul'da ayartarak parası ve bir miktar eşyası ile Kütahya'ya kaçıran ve yakalanan Pîrî adlı sipâhînin kaçırma olayını ikrar edip para ve eşyayı aldığını inkâr ettiği bildirildiğinden, adı geçenin, yanında bulunan para ve eşyası ve sicil sureti ile yarar adamlara koşulup Südde-i Saâdet'e gönderilmesi.*

Anatolı beğlerbeğisine hüküm ki:

Hâssa toğancılarum başı zîde kadruhûnun akribâsından Hüseyin nâm nâ-bâliğ oğlanı Hamîdili sipâhîlerinden Tülügöli nâm karyede mütemekkin olan Pîrî nâm sipâhî üç yüz altun ve bir mikdâr esbâbı ile İstanbul'dan ayardup Kütâhiyye'ye alup gidüp müşârun-ileyh akribâsından biri Kütâhiyye'ye ardınca varup elinde bulup meclis-i şer' de oğlanı alup gitdüğün ikrâr idüp akça vü esbâbın inkâr itdükde sicill olunup anda habsolunduğu i'lâm olunmağın mezbûr sipâhî Dergâh-ı Mu'allâm'a gönderilmesin emridüp **buyurdum ki:**

Mezbûr sipâhîyi ikrârının sûret-i sicilli ile ve yanında bulunan akça vü esbâbı ile yarar âdemlerüne koşup kayd ü bendle Dergâh-ı Mu'allâm'a gönderesin ve mezbûrun ahvâline vâkıf olduğun gibi arzeyesin ve mezbûra koşduğun âdemlerüne tenbîh eylesin ki, mezbûrî yolda muhkem hıfzidüp gaybet itdürmekden hazer ideler.

1208

Bağdat beylerbeyinin o bölgedeki mîrî bakâyânın tahsilinde gevşek davrandığı bildirildiğinden, bu hususta ihmalden sakınıp defterdara yardım ederek bakâyânın tahsilinde gerekli gayreti göstermesi.

Kethudâsına virildi. Fî 6 Zi'l-hicce, sene: 979

Bağdâd beğlerbeğisine hüküm ki:

Hâlâ mahrûse-i Bağdâd'da ve sâyir etrâfda emvâl-i mîriyyeye müte'allik atık u cedîd vâkı' olan bakâyâyı cem' u tahsîlinde nev'an ihmâl üzre olduğun i'lâm olundu. İmdi; Beytü'l-mâl'ün cem' u tahsîlinde ihmâl ü müsâhelenün aslı nedür? **Buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, aslâ te'hîr eylemeyüp emvâl-i mîriyyeye müte'allik vâkı' olan bakâyânun eger atık ve eger cedîddür; yarar âdemler koşup defterdâra mu'âvenet eyleyüp vech ü münâsib [görildiği üzre] cem' u tahsîl itdürüp kimesnede bâkî komayup bâb-ı ihtimâmda dîn ü devletdendür; ihmâl ü müsâheleden ziyâde hazer idüp vâkı' olan atık u cedîd bakâyâsınun cem' u tahsîlinde envâ'-ı mesâ'î-i cemîlen zuhûra getüresin.

1209

Kandıra'da inşâsı devam eden gemilerde çalışmakta olan neccar, bıçkıcı, baltacı ve bıçakçı tâîfesinin kaçma ihtimaline karşı, bunların kefile verilip sürekli istihdam olunarak işin bir an önce bitirilmesi.

Kandıra kâdîsına hüküm ki:

Nûh Çavuş Südde-i Sa'âdetüm'e mektûb gönderüp; "kazâ-i Kandıra'da Kefken İskelesi'nde müceddeden binâ olunmak fermân olunan on beş kıt'a kadırgaların beş kıt'ası binâ olup on kıt'ası husûsında neccâr u bıçkıcı ve baltacı vü bıçakçı tâîfesine tamâm kesel gelüp her biri firâr eylemek üzre olup muttasıl* bunların üzerine olunursa bu cânibde çam esbâbı ve üstübi vü zift ve bunun emsâli nice masâlih vâkı' olur, her birine gönderilüp istihdâm olunmağa lâıyk mîrî cânibinden birkâç âdem ziyâde lâzım olmağın Kocaili sipâhîlerinden Mustafâ ve Mehmed ve dîğere Mehmed ve Hüseyin ta'yîn olunmasın" arzylemeğin **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, bu bâbda mukayyed olup zikrolunan tâîfe oluru ile görüp üstâdları yarar kefile virüp salıvirmeyüp itmâm-ı maslahat eylemek ardınca olasin. Gemiler mu'accelen irişmek mühimmâtdandır; ihmâl eylemeyüp bi-hasebi'l-imkân irişdürmeğe sa'yidüp ve üstâdları vech ü münâsib görildiği üzre kefile virmekle ve müdârât ile muttasıl istihdâm eyleyüp gemileri itmâma irişdüresin ve ne vechile tedârük eyledüğün yazup bildüresin.

* Metinde şeklindedir.

1210

Afşar kazâsına bağlı Bağluca köyünde halka baskı yaparak mal ve mülklerini haksız yere satıp paralarını alan ve zulmeden sipahi Yakup hakkındaki şikâyetlerin teftiş edilip neticesinin bildirilmesi.

Yazıldı.

Hamîd piyâdeleri beğine virildi. Evâsit-ı Zi'l-hicce, sene: 979

Hamîd beğine ve Afşar kâdîlarına hüküm ki:

Kazâ-i Afşar'dan Bağluca nâm karyede ve Hoyran'da Ya'kûb nâm sipâhî dâyimâ şirret ü şekâvetden hâlî olmayup ve re'âyâ vü berâyâyâ envâ'-ı zulm ü te'addî idüp ba'zı garaz itdüğü kimesnenün üzerine zûr şâhid ikâmet itdürüp nâ-hak yire nice müslimânun evin ve emlâkin satdurup ve nicesinün hılâf-ı şer' akçaların alup küllî te'addî itdüğü istimâ' olunmağın **buyurdum ki:**

Vardukda, bu husûsa bi'z-zât mukayyed olup mezkûrî ihzâr idüp ol vilâyetün halkından ve bî-garaz müslimânlardan hakk üzre ahvâlin teftiş idüp göresiz; istimâ' üzre mezkûrun ol vechile tezvîr ü telbîsi ve re'âyâyâ te'addîsi ve zulmi olduğu vâkı' ise müslimânlar eyülüğine şehâdet itmezler ise vukû'ı üzre arzeyelesiz. Ammâ; fukarâ gelüp havflarından yaramazlığına şehâdet itmemek ihtimâli olursa mezbûrun yaramazlığı sâbit olduğu takdîrce ol yirden ref' olunacağın re'âyâyâ i'lâm eyleyesiz [ki,] bildüklerin ketmitmeyeler* ve siz dahı bu husûsda hakk üzre olup mezkûrdan ahz ü celb itmeğle himâyet itmekden hazer idüp ahvâline vâkıf u muttali' olduğunuz üzre sıhhati ile arzeyelesiz; hılâf-ı vâkı' kazıyye arzitmekden hazer eyleyesiz.

* Metinde şeklindedir.

[Yev]mü's-Sülâsâ, fî 17 Zi'l-hicce, sene: 979

1211

Kıbrıs'taki mîrî evlerin değer baha ile satılmaları gerçekleşmezse kiraya verilmesi ve tamiratının da kiracılara yaptırılması; Lefkoşe'deki camiye iki, Magosa'daki camiye ise bir minare yaptırılması; kendisine Baf sancağının, kardeşine de Baf ve Evdim nâhiyelerinin zeâmet olarak verilmesi şartıyla Baf'daki eski burcun tamirini ve ayrıca bir kadırğa inşa etmeyi taahhüd ve iltizam eden Baf Kullar Ağası Mehmed'in teklifinin, iltizam ile sancak tevcih edildiği takdirde adı geçen ağanın bu işe sarfedeceği parayı kendi malından vermeyip reâyâdan toplayacağı açık olduğundan kabul edilmediği; tamir işinin güvenilir bir kişiye olurluna kabul ettirilip iltizama verilmesi; sancak tevcihi karşılığı iltizama verilip de memleketin harab edilmemesi.

Kıbrıs çavuşlarından Alî'ye virildi. Fî 23 Zi'l-hucce, sene: 979

Kıbrıs beğlerbeğisine ve defterdârına hüküm ki:

Südde-i Sa'âdetüm'e mektûb gönderüp; "Üsküdar kâdîsı olup cezâre-i Kıbrıs muharriri olan Mevlânâ () ma'rifetiyle Magosa'da mîrîye müteveccih olan evler satılmak lâzım olup nidâ itdürildükde; "Her biri kârgîr mükellef evler olup lâkin cüz'î bahâya çıkup virilen bahâ kirâcı bahâsı değildir. Bey' olunduğı takdîrce harâba müşrif olur." " diyü arzylemişsin. **Buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, muharrir-i müşârun-ileyh ile bu bâbda mukayyed olup göresiz; bu def'a değer bahâsıyla bey' olunması müyesser değil ise sâkin olmak için tâlib olanlara meremmâtın dahı kendülere itdürmek üzere hakk-ı karâr ile kirâya virüp kirâsı alındukda evlerün harâba müşrif olan yirlerin içlerinde mütemekkin olanlara ta'mîr itdüresin ve "Kal'a-i Magosa ve Lefkoşe'de olan câmi'lerün minâreleri olmayup kaçır minâre binâ olunsun?" diyü bildürmüşsin. İmdi; Lefkoşe'de olan câmi'-ı şerîfe iki minâre ve Magosa'da olan câmi'-ı şerîfe bir minâre olmak emrüm olmuştur. Kılâ'un ta'mîri tamâm oldukda zikrolunan câmi'lerün minârelerin dahı binâ idüp levâzimin tekmîl idesin ve nâhiye-i Baf'da Kullar Ağası olan Muhammed; "kendüye Baf sancağı ve sekiz bin tîmâra müstehik karındaşına ze'âmet olmak üzere Baf ve Evdim nâhiyelerin otuz yedi bin filoriye kabûl idüp ve kendü mâhıyla Baf'da olan köhne burcı ta'mîr itmek ve kendü mâhıyla bir kadirğa ta'mîr idüp ol cevânibi hıfz u hırâset itmeğe mültezim ü müte'ahhid olduğına" bildürmüş. İmdi; iltizâmı sancak arzitmenün aslı yokdur. Burc-ı mezbûr iltizâmı yapılduğı takdîrce dîvârın eni tokuz arşun olmak mühimdür. Burcı yıkup temelinden mi binâ itmek ister, yohsa mücerred eski dîvârın mı ta'mîr ider ve mahall-i mezbûrda kalite ile muhâfazada olmak [içün] gâyet yarar korsan lâzımdür; bu husûsı tamâm re'y-i sâyib üzere tedârük ü arz eylesiz. Bu makûle iltizâmı arzitmekden ise –ağa-i mezbûr iltizâm ideceğı mâlî zâhir budur ki, kendü yanından virmez, re'âyâdan alup virse gerekdür– bir mu'temed kimesneye zabıtdürüp tahammüli olduğına göre cevâb virdürüp memleketi iltizâm ile virüp harâb itdürmeyesiz.

1212 *Sitti Hatun ile aralarında ihtilâf olan Mustafa Sübaşı'nın Hayrabolu'da sâkine câriyesi Kadem ile adı geçen küçük kızı Ayşe'nin vasisi Ahmed'in, davalarının görülmesi için Südde-i Saâdet'e gönderilmeleri.*

Şa'bân Çavuş'a virildi. Fî 16 Za., sene

Hayrabolu kâdîsına hüküm ki:

Hâlâ nefsi-i Hayrabolu'da sâkine olan Mustafâ Sübaşı'nun câriyesi olan Kadem ve mezbûr Mustafâ[nun] sağîre kızı Âyişe'nün vasîsi olan Ahmed nâm kimesnenün Sitti Hâtûn ile şer'î da'vâları olup ihzâr olunmaları lâzım olmağın **buyurdum ki:**

Şa'bân Çavuş vardukda, mezbûre Kadem ile sağîrenün vasîsi olan Ahmed'i mezbûr çavuşuma koşup bile gönderesin ki, gelüp şer'le olan da'vâları hakk üzere görülüp bertaraf ola.

1213

Kefken'de yaptırılmakta olan gemiler için ihtiyaç duyulan çam kerestesinin Akyazı, Ereğli ve Yörük kadıları tarafından tedarik edilip ilgili yere gönderilmesi.

Yazıldı.

Velî Re'îs'e virildi; Nûh Çavuş'a ulaşturmak için. Fî 17 Za.

Akyazı ve Ereğli ve Yörük kâdîlarına hüküm ki:

Bundan akdem Kefken'de binâ olunmak emrüm olan gemiler mühimmi için lâzım olan çam kerestesin ale't-ta'cîl getirüp gemiler binâ olduğu mahalle teslim itdürmek mühimmâtdan olmağın **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, taht-ı kazânuzda olan re'âyâyâ adâlet üzre tevzî' idüp ale't-ta'cîl gemiler binâ olunan mahalle lâzım olan çam kerestesin getürdüp teslim itdüresiz; ihmâl ü müsâheleden hazer eylesiz.

1214

Tekeili Beyi Hasan Bey'in, donanmaya katılmak için Antalya gemileri ile gitmesi durumunda, sancağı sipahilerini alaybeyileri serdarlığında donanmaya katılmak üzere Çeşme İskeleye'ne göndermesi.

Kethudâsı Ahmed'e virildi. Fî 17 Za.

Tekeili [Beği] Hasan Beğ'e hüküm ki:

Bundan akdem hüküm gönderilüp; "sancağın sipâhîleriyle Çeşme İskeleye'ne gelüp Donanma-i Hümâyûnum gemilerine dâhil olmak" emrüm olmuş idi. Hâlâ Südde-i Sa'âdetüm'e mektûb gönderüp; "esbâbun Antâliyye gemilerine idhâl idüp Antâliyye gemileri ile varmak" husûsın bildürmişsin. İmdi; zikrolunan gemiler Kıbrıs'a andan Cezâyir'e gitmek fermân olunmuşdur. Ol gemiler ile varmak murâd idiyorsan alaybeği ile sancağın sipâhîlerin toğrı Çeşme İskeleye'ne göndermek emridüp **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, anun gibi sen Antâliyye'de olan gemiler ile varursan emrüm üzre alaybeğine sancağın sipâhîlerin yat u yarakları ile müretteb ü mükemmel koşup toğrı Çeşme İskeleye'ne gönderesin ki, fermân-ı sâbıkum mücebince Donanma-i Hümâyûnum gemilerine dâhil olup kapudânum *dâme ikbâlühû* vech ü münâsib gördüğü üzre hıdmetde bulunalar.

1215

Kıbrıs'ın eskiden olduğu gibi yeniden mamur hale gelmesi için beylerbeyi, kadı ve defterdar tarafından hukukun uygulanmasında, mîrî hizmetlerde ve vergi vs. tahsilinde adalet üzre olunması, tefrika çıkartacak işlerden kaçınılması ve reâyânın refah ve güvenliği için gerekli gayretin gösterilmesi.

Yazıldı.

Kıbrıs çavuşlarından Ali'ye virildi. Fî 23 Zi'l-hicce, sene: 979

Kıbrıs beğlerbeğisine ve kâdîsına ve defterdârına hüküm ki:

Cezîre-i Kıbrıs kuvvet-i kâhire-i husrevânem ile yenile fetholunmuş memleket olup re'âyâsına dahı nev'an za'f târî olup cezîre-i mezbûre re'âyâsına zulm ü te'addî olunmayup adâlet olunup eger icrâ-i şer'-ı şerîfde ve eger tahsîl-i emvâl-i Beytü'l-mâl'de ve eger sâyir tekâlîf-i örfiyye ve avânız-ı dîvâniyyede himâyet ü sıyânet olunup takviyet virilmekle memleket ü vilâyet eski hâli üzre ma'mûr u âbâdân olmak mühimmâtından olmağın **buyurdum ki:**

Bu bâbda her biriniz bi'z-zât mukayyed olup tâyife-i re'âyâ bana(?) vedâyi'-ı Hâlık-ı berâyâdur; mehmâ-emken himâyet ü sıyânet eyleyüp kimesneye zulm ü te'addî itdürmeyüp eger icrâ-i ahkâm-ı şer'-ı şerîfde ve eger mîrî hıdemâtında ve eger Beytü'l-mâl cem' u tahsîlinde tedric ü adâlet ile tutup re'âyâyâ tefrika vü ihtilâl virür husûslardan ihtiyât eylesesiz ki, eyyâm-ı hümayûn-ı adâlet-makrûnumda her biri ferâğ-ı bâl ve huzûr-ı hâl ile kâr u kisblerinde olmağla cezîre-i mezbûre eski hâli üzre ma'mûr u âbâdân ola. Cezîre-i mezbûrenün ma'mûr u âbâdân ve re'âyâ vü berâyâsı emn ü emân ve refâhiyyet ü itmînân üzre olması nihâyet-i âmâl-i behcet-me'âbumdur. Bu husûsda gereği gibi her biriniz mukayyed olup her vechile şeneldüp ma'mûr u âbâdân olması bâbında mesâ'î-i cemîlenüz vücûda getirüp bâb-ı ikdâmda dakîka fevteylemeyesiz. Şöyle ki; re'âyâyâ zulm ü te'addî olunup fevka'l-had tekâlîf ile müte'ezzî olmağla mâbeynlerine tefrika vü ihtilâl virildüğü istimâ' oluna, beyân olunan özrinüz kabûl olmak ihtimâli yokdur; ana göre gaflet eylemeyesiz.

1216

Siroz'da, müteveffâ Mehmed Bey ve Evranos Bey Evkâfî'nun imâretlerini işgal ederek buranın görevlilerine ve halka zulmeden suhte tâifesinin haklarından gelinmesi.

Imâret Şeyhi Sa'îd'e virildi. Fî 20 Zi'l-hicce, sene: 979

Selanik beğine ve Siroz kâdîsına hüküm ki:

Sen ki kâdîsın, Mehmed Beğ Evkâfî'nun mütevellîsi ile mektûb gönderüp; "müteveffâ Mehmed Beğ ve Evranos Beğ Evkâfî'nun mütevellîleri ve nâzırları ve sâyir huddâmı ve şehri'n a'yânı ve sâyir müslimânları bi-esrihim mahfil-i kazâyâ gelüp etrâf u cevânibden zikrolunan imâretlerde Yaşlı Mehmed ve Nasûh ve Sun'ullâh ve Ömer ve Kara Mehmed nâm kimesneler ve sâyir sûhte nâmına nice eşkiyâ cem' olup okımak-yazmak üzere olmayup tâb-hânede müsâfirî kondurmayup kendüler olup fisk u fücûr üzre olup şeyhin ve aşçıların ve sâyir hademelerin katlitmek isteyüp matbaha girüp istedikleri mikdârı pilâv u zerde vü aş alup ve kılârı kapatmayup ellerinde âlât-ı harble girüp kimesneyi söyletmeyüp murâdları üzre yağ u bal alup fesâd ü şenâ'at itdükleri" arzyledükleri ecilden bu husûs onat vechile görölüp mazarrat u fesâdları def' u ref' kılınmak emridüp **buyurdum ki:**

Vardukda, gereği gibi mukayyed olup göresiz; arzolunduğu gibi ise anun gibi sûhte nâmına ve yarak ile gezen müfsidlerî men' u def' eyleyüp min-ba'd yarakla gezdürmeyesin.

Ol makûle eşkıyâdan da'v[â]-yı hakk ider var ise mahfil-i şer'a ihzâr eyleyüp gaybet idenleri şer'le buldurması lâzım olanlara buldurup getürdüp müslimânların şer'le sâbit ü müteveccih olan hakların hükmidüp bî-kusûr alıviresin. İtâ'at-i şer'-ı şerîf itmeyüp inâd ü muhâlefet eyleyüp kasd-ı muhârebe eyleyen ehl-i fesâdun hüsn-i tedbîr ü tedârükle üzerlerine varup haklarından gelinmek bâbında envâ'-ı sa'y ü ikdâm üzre olasız. Anun gibi muhârebede helâk olanların demleri hederdür; ana göre bâb-ı tedârükde dakîka fevtitmeyesiz.

1217 *Körföz ve Vendik ile gizlice işbirliği yaptıkları bildirilen Yanya Kalesi'ndeki kâfirlerin Yanya beyi tarafından kale dışına çıkarılıp müslümanların yerleştirilmesi.*

Îsâ Çavuş'a virildi. Fî 27 Zi'l-hucce, sene: 979

Yanya beğine hüküm ki:

Mektûb gönderüp; "nefs-i Yanya keferesi[si]nün hufyeten Körföz ve Venedik ile ziyâde ittihâdları olduğu küffâr-ı hâksârdan halâs olan tutsaklardan haber alınup ve Yanya'nun olanca keferesi kal'a içinde olup dizdâr u kethudâ vü imâm ve iki-üç nefer hısâr-erinden gayri içinde müslimânlık olmayup kal'a-i mezbûre küffâr ile memlû olunmak bir mazarrat irişdürilmek ihtimâli olduğın, kal'a içinde olan keferesi taşra ihrâc olunmak münâsib idüğün" bildürmişsin. **Buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, fi'l-vâkı' kal'a-i mezbûrenün içinde keferesi olup ve Yanya keferesinin ol vechile Körföz ve Venediklü ile ittihâdları muhakkak ise talgalık bertaraf olunca keferesi kal'adan taşra ihrâc eyleyüp kal'anun içine müslimânlar koyup temekkün itdüresin ve bi'l-cümle memleketün hıfz u hırâseti bâbında mücidd ü merdâne olup gaflet ile eger re'âyâ tarafından ve eger harbî kefereden bir zarar irişdürilmekden ziyâde ihtiyât eyleyüp vech ü münâsib görüldüğü üzre hüsn-i tedârük eyleyüp basîret üzre olasin.

1218 *Rudnik Madeni'ne top yuvalağı dökmek için giden görevlilerin her türlü ihtiyaçlarının Semendire beyi, kadısı ve Rudnik Madeni emini tarafından tedarik edilmesi.*

Topcılar Kâtibi Mehmed'e virildi. Fî 29 Za., sene: 979

Semendire beğine ve kâdısına ve Rudnik Ma'deni emînine hüküm ki:

Hâssa topcılarum bölükbaşlarından Vakkâs Rudnik Ma'deni'ne top yuvalağı dökmek için irsâl olundu. **Buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, te'hîr eylemeyüp mezbûr, ma'den-i mezbûrda işleyenlerin zehâyirin akça ile narh-ı cârî üzre alıvirüp ve sâyir lâzım olan levâzim ü mühimmâtı ne ise tedârük idivirüp ihzâr itdüresiz ki, maslahata mübâşeret eyleyüp avkölunmalu olmaya.

Bu dahi.

Bir sûreti, Rudnik emîni ve kâdısına.

1219

Mat kazâsında Kara Ali adlı maktulün kan, diyet ve gasbolunan mallarının teftîşi ile ilgilenen maktulün amcası Memi Hâce ile hizmetkârını katledenlerin, sipâhîlerin evlerinde saklandığı bildirildiğinden, konuyla ilgili teftîşin yapılp suçluların yakalanması ve kâtillere yataklık eden sipahilerin, dirliklerinin alınması için kimler olduklarının bildirilmisi.

Yazıldı.

Ohri beğine ve İlbasan ve Mat kâdîlarına hüküm ki:

Sen ki Mat kâdîsının, mektûb gönderüp; "Mat kazâsına tâbî' Binalı(?) nâm karyede fevtolan Kara Ali'nün ammi Memi Hâce maktulün dem ü diyeti ve gâret olan mâl ü menâli husûsı teftîş için gönderilen emr-i şerîfüm mücebince iki def'a teftîş olundukda ehl-i fesâd şer'a itâ'at eylemeyüp cümlesi cem'ıyyet idüp; "Mezbûr Memi Hâce şekvâ eylemekden hâlî olmayup katleylemek gerekdür." diyü müşâvere idüp alındukdan sonra öte gelürken karye ortasında karye-i mezbûre halkından on dört nefer kimesne avretleri ile mezbûr Memi Hâce'yi ortaya alup âlât-ı harb ile mezbûrî ve yanında olan Hasan nâm hıdmetkârı katlidüp ba'dehû perâkende olup sipâhîlerün evlerinde saklanup taleb olundukda avretleri ve hıdmetkârı ve sâyir müte'allikât âlet-i harb ile karşu çıkup elevirmedüklerin" bildürmişsin. İmdi; **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, ehl-i fesâdı ihzâr eyleyüp dahı verese muvâcehesinde bir def'a şer'le sorulup faslolmuş olmayup on beş yıl terkolmuş da'vâ değil ise ber-müceb-i şer'-ı şerîf onat vechile hakk üzre teftîş eyleyüp göresiz; kazıyye arzolunduğı gibi ise -ki, şer'le sâbit ola- ehl-i fesâd sipâhî ise habsidüp arzeyleyesiz, değil ise ol bâbda şer'le lâzim geleni icrâ idüp yirine koyup şer'-ı şerîfe muhâlif kimesne[ye] iş itdirmeyesiz. Şöyle ki; sipâhîler bile ehl-i fesâda hımâyet idüp elevirmezlerse ism ü resmleri ile yazup arzeyleyesin ki, dirlikleri alınup âhara virile.

1220

Şâm Çavuşları Kethüdâsı Mustafa'nın yaramaz olduğı ve fesat çıkarıp ortalığı karıştırdığından dolayı cezalandırılması hakkında.

Yazıldı.

Mükerrerdür.

Şâm beğlerbeğisine ve kâdîsına hüküm ki:

Sen ki beğlerbeğisin, mektûb gönderüp; "Şâm Çavuşları Kethudâsı olan Mustafâ için ehl-i hevâ ve sâhıb-i garaz olmakla sâbıkâ Beğlerbeği olan Ahmed dâme ikbâlühû zamânında vilâyete küllî ihtilâl virüp izâlesi lâzim olmağın Safed sancağında Akkâ nâhiyesinde Tayyibü's-Şüveyr(?) nâm karye ve gayriden on tokuz bin akça tîmâra mutasarrıf olan Şâm çavuşlarından Yahyâ Çavuş için; "Mahaldür." " diyü arzeylemiştir ve hâlâ yirine(?) mutasarrıf Pervîz Kethudâ zîde kadruhû dahı Âsitâne-i Sa'âdetüm'e gelüp; "mezkûr Mustafâ Dürûzî tâyife[si]ne tüfenk ve sâyir yarak gönderüp ve beğlerbeği cem'ıyyetlerin bozmak murâd eyledükce hufyeten haberler gönderüp memleketün ihtilâlîne bâ'ıs olduğın" bildürmeğın mezkûrun ahvâl[n]i teftîş eyleyüp ...*

* Hüküm metni eksiktir ve üzerine çizgilerler çekilerek iptal edilmiştir.

1221 *Eflak voyvodasının eskiden olduğu gibi yirmi adet yarar şahini hâssa çakırcılarından Mustafa ile Südde-i Saâdet'e göndermesi.*

Çakırcılar kâtibine virildi. Fî 6 Za., sene: 978

Eflak voyvodasına hüküm ki:

Kadîmden vilâyet-i Eflak'dan Südde-i Sa'âdetüm'e yigirmi cenâh yarar şahin irsâl olunugelmeğin girü kemâ-kân gönderilmesin emridüp **buyurdum ki:**

Hâssa çakırcılardan Mustafâ hükm-i hümâyûnum ile vardukda, te'hîr itmeyüp vilâyet-i mezkûreden üslûb-ı sâbık üzere hâssa-i hümâyûnuma münâsib yigirmi yarar şahini mezkûra teslîm idüp Südde-i Sa'âdetüm'e irsâl eylesin; ihmâl ü müsâhele itmeyesin.

1222 *Adana beyinin, elinde sahte hükümle yakalanan Ahmed ile hükmü yazan şahsı yakalayıp İstanbul'a göndermesi.*

Yazıldı.

Atana beğine hüküm ki:

Ahmed nâm kimesne elinde Karaîsâlu kâdisına Ramazân talebiyle(?) yazılmış bir emir dutulup sıhhatinde şübhe olmağla mezbûr Ahmed habsolunup ol emri Dergâh-ı Mu'allâm'a göndermişsin. İmdi; ol emir Dergâh-ı Mu'allâm'dan virilmiş olmayup müzevver olmağın ol emri tahrîr iden ve elinde bulunan kimesneler elegetürilüp Dergâh-ı Mu'allâm'a gönderilmesin emridüp **buyurdum ki:**

Ol emri tahrîr eyleyen her kim ise ve kimün elinde bulunmuş ise elegetürüp anun gibi gaybet iderler ise kefillerine ve yata k u turaklarına ve bi'l-cümle buldurması lâzım olanlara buldurup getürdüp dahı kayd ü bendle Dergâh-ı Mu'allâm'a gönderesin ve ahvâllerin sıhhati üzere yazup arz eylesin. Ammâ; yolda [ka]çurılmakdan hazer eylesin.

1223 *Müteveffa Tahta-zâde Muhyiddin Evkâfı'nın eski nâzırı İbrahim bin Hüsrev'in zimmetindeti vakıf malının tahsil edilerek vakfa olan zararının bildirilmesi ve vakfa karışmasına izin verilmemesi.*

Yazıldı.

Halıcı Hasan Mü'ezzin'e virildi. Fî gurre-i Muharrem, sene: 980

Galata kâdisına hüküm ki:

Mektûb gönderüp; "Galata'nun hâricinde vâkı' olan müteveffâ Tahta-zâde Muhyiddin Evkâfı'nun mütevellîsi ve sâyir mürtezikası meclis-i şer'a gelüp vâkıf-ı mezkûrun utekâsı ebnâsından ve vakfına mukaddemâ nâzır olan İbrâhîm bin Husrev'ün defe'âtle hıyâneti zâhir olup vakfa küllî gadri olmağın nezâret emrile âhara tevcîh olunup hükm-i kâdî lâhık olmuş zimmetinde on binden ziyâde mâl-ı vakf olup virmede te'allül ü inâd eyleyüp ve vakfa dahl ü ta'arruzdan hâlî olmayup mâdâm ki, vakıfdan bi'l-külliyeye men' u redd olunmaya,

harâb itmek mukarrerdür." diyü arzeylemişsin. İmdi; mezkûrun zimmetinde olan mâl-ı vakf alınup üzerine sâbit olan mevâdd arz olunmasın emridüp **buyurdum ki:**

Vardukda, mezkûrı ihzâr eyleyüp ahvâlin onat vechile hakk üzre dikkat ü ihtimâmla tefâtîş idüp göresin; zimmetinde mâl-ı vakf zuhûr iderse ba'de's-sübût bî-kusûr alup vakf için zabt idürüp ve üzerine sâbit olan mevâddı yazup arzeyleyüp min-ba'd emre mugâyir vakf-ı mezkûra dahl ü ta'arruz itdürmeyesin.

ANALİTİK İNDEKS

İ N D E K S *

karyesi, vilâyet-i Baban : 611

- a'dâ [adû] : 184, 325, 367; — ahvâli sükûn üzere zuhûr itmek : 1064; — ahvâlin arz u i'lâm eylemekden hâlî olmamak : 521; — bir mahalle zarar u gezend irişdürmek kasditmek : 1034; — cânibinden zarar u gezend irişdürilmek : 20 c; — cem'ıyyeti : 3; — dahlitmek : 1074; — def' olunmak : 180; — gemileri : 54 c, 185, 771; — zuhûr : 212, 316; —yî âteş-karârın sefâyin-i hezîmet-karâyini : 514; —yî bed-ârânun kahr u tedmîri : 519; —yî bed-rûy : 518; —yî bed-rûy kadırgaları : 513; —yî bî-dîn : 474, 1165; —yî bî-dîn bir mahalle zarar kasdın iderse varup irişmek : 1009; —yî bî-dînün kahr u tedmîri : 474; —yî dalâlet-şi'âr : 51; —yî liyâm : 474; —yî liyâm-ı sa'âdet-fercâm(?) münhezim ü makhûr olmak : 51; —yî mezellet-âsâr câniblerinden hücum-ı nekbet-rüsûmları olmak : 1166; —yî tuğyân-âsârın donanma-i hezîmet-şi'ârı : 211; —dan bir yire zarar irişmek : 899; —dan gaflet eylemek : 1; —dan havf ihtimâli : 212; —dan hımâyet ü sıyânet olunmak : 325; —dan ilticâya kâbil kal'a : 560; —dan mahfûz olmak : 416; —dan mahfûz u masûn olmak : 319; —dan masûn olmak : 324, 326; —dan masûn u mahfûz olmak : 325; —dan me'mûn olmak : 325; —dan me'mûn u masûn olmak : 319; —dan memleket ü vilâyete zarar olmamak : 15 c; —dan re'âyâ vü berâyâyâ zarar olmamak : 15 c; —dan sıyânet : 416; —dan zarar irişecek mevâzı'a nâzır olmak : 1006; —dan zarar u gezend irişdür(me)mek : 1022, 1024; —dan zarar u gezend irişdürilmemek : 1177; —nun ahvâl ü etvârı : 79; —nun ahvâli ma'lûm olmak : 1064; —nun def' u ref'ı : 2, 3, 184, 1179; —nun def' u ref'inde envâ'-ı sa'y ü ikdâmın zuhûra getürmek : 1205; —nun def' u ref'inde sa'y ü ihtimâm eylemek : 1158; —nun def'-ı mazarratı : 1077; —nun efkâr-ı fâsidesi : 79; —nun fikr ü tedârükleri : 79; —nun fikr-i fâsidi : 3; —nun haklarından gelinmek : 1166; —nun hareket idecek zamânları : 1064; —nun hareketi : 276, 326; —nun hayâl-i kâsidi : 3; —nun kahr u tedmîri : 34; —nun mazarrat u fesâdları def'inde mücidd ü merdâne olmak : 1156; —nun mazarrat u fesâdlarının def' u ref'ı : 325; —nun mekr ü hilesi : 316; —nun mazarların battâl itmek : 186; —ya mukâbele : 294; —ya ruhsat virmek : 771; —ya yarak alup gidenleri elegetürüp yarakların alup mîri için girift itmek : 1077; —ya zahîre virilmemek : 1022
- a'dâ taraf(lar)ı : 7, 212; —ndan basîret ü intibâh üzere olmak : 184; —ndan gaflet : 22 c, 184, 218, 316, 851; —ndan hareket olmak : 326, 1077; —ndan memleketde dahlolunmadan sulha mugâyir ta'arruz eylememek : 1166; —ndan zarar u gezend irişdürilmek : 628; —ndan zarar u gezend irişdürmemek : 212, 229; —ndan zarar u gezend irişmek : 43 c; —nı tecessüs : 205; —na nâzır olmak : 186, 771, 1077, 186, 206, 762
- a'dâ-yı bed-girdâr : 1165; —dan mahfûz u masûn olmak : 1022; —un gemileri : 184
- a'dâ-yı bed-nihâd; —un haklarından gelinmek : 521; —un mazarrat u fesâdlarının def' u ref'ı : 315, 326; —un üzerine varmak : 521
- a'dâ-yı bed-re'y : 206, 257, 310, 476; —câniblerinden gaflet eylememek : 22 c; —taraf(lar)ından hareket olmak : 1034, 1165; —tarafından bir mahalle zarar u gezend irişdürmemek : 1077; —den mahfûz u masûn olmak : 319; —e hezîmet ü hakâret müyesser ü mukadder kılınmış olmak : 1128; —e mezellet ü nekbet müyesser ü mukadder kılınmış olmak : 1128; —ün kahr u tedmîri : 3, 186, 211, 510, 521, 522; —ün mekr ü hilesi : 184, 256; —ün vücûd-ı habâset-âfûdları : 211
- a'dâ-yı dîn; —bir mahalle zarar kasdına geldüğün haber almak : 1006; —ü devlet : 513; —ü devletün def'-ı mazarrat u ifsâdları : 2 c; —i mübîn : 518; —ün def' u ref'leri : 1006, 1009; —ün mazararak u fesâdları def'ı : 292

* Yanında (*) işareti bulunan terimler hemen hemen bütün hükümlerde geçtiğinden hüküm numaraları verilmemiştir.

a'dâ-yı [ʔadû-yı] hâksâr : 46, 478, 525, 698; — cânibinden hareket vâkı' olmak : 1166; — dahl ü ta'arruz idecek mahaller : 1007; — donanmasın bertaraf itmek : 394; — gemileri : 46, 185, 771; — hücumı : 315; — makhûr ü muhakkar olmak : 193; — tarafından mazarrat kasdına hücum olunmak : 1168; — taraflarından hücum-ı hezîmet-lüzûm olmak : 1165; —ı dalâlet-şi'âr : 193; —a zahîre viren sipâhîleri habsitmek : 1022; —a zahîre virilmekten ihtirâz eylemek : 1022; —dan bir mahalle zarar u gezend irişdürmemek : 1073; —un ahvâli : 510; —un def'-ı mazarrat u ifsâdları : 1166; —un def'-ı mazarratları bâbında beğlerle hüsn-i ittihâd u ittifâk üzere olmak : 1166; —un hareketi zamânı : 1064; —un mazarrat u ifsâdların def' u ref' itmek : 1168

a'lâ arpa : 742; — tevzî'ı : 725

a'lâ çayırları korımak : 13 c

a'lâ köşkler ihdâsı : 457

a'lâ kükürd : 832, 833

a'lâ un : 742

a'lâ yuvalaklar dökdürmek : 661

a'lâ; — güherçile : 616; — kâl olmuş güherçile : 586

A'râb bkz. Arab

a'tâf-ı husrevâneye mukârin olmak : 826

a'yân : 142, 161, 326, 391, 419, 565, 1171, 1196; — cem olmak : 435; — ile mu'âvenet eylemek : 1169; — katli : 906; —ı kasaba : 613; —ı memleket : 895, 925; —ı şehir evleri : 726; —a ahkâm-ı şerîfe irsâli : 1034; —a bâ'is-i nefret ü vahşet evzâ' göstermemek : 1128; —dan cemm-i gafîr meclis-i şer'a gelmek : 1046

a'yân-ı vilâyet : 468, 570, 574, 695, 698, 761, 880, 977, 1034, 1038, 1059; — cem'ıyyeti : 1034; —den teftiş itmek : 55 c

A'zâz u Kilis [ʔKilis ü A'zâz/Kilis]; — kazası : 54, 87; — (sancağı) beği : 60 c, 40, 54, 87, 192, 248, 633, 1082, 1084, 1100, 1101; — kâdısı : 16 c; — livâsından kavvâs ihrâcı : 1100

âbâ vü ecdâdı mülâzemet ü hîdmet idegelmek : 1191

abâ(lar) : 460

abâcî tâııfesi : 460

Abaza; — gemileri : 979; —'nun haklarından gelmek : 979; —lara Memâlik-i Mahrûse'yi gâret itdürmek : 1077

Abbâs Çavuş, Dergâh-ı Mu'allâ Çavuşı : 14 c

Abbâs Kethudâ, Kızılark mezra'ası mutasarrıfı, Bağdâd : 997

Abbâs Mâcid, Yukarı Cânib ile mu'âmele idüp nüzûr u sadakât cem' eyleyüp gönderenlerden, Musul : 674

Abd-Alî, Yukarı Cânib ile mu'âmele idüp nüzûr u sadakât cem' eyleyüp gönderenlerden, Musul : 674

abd-i memlûk : 700, 952, 968

Abdî Çavuş, Dergâh-ı Mu'allâ Çavuşı : 368, 746

Abdî Çelebî, Çakırcılar Kâtibi : 1052

Abdî, Alacahısâr Beği : 231

Abdî, ehl-i fesâd, Yalvaç kz. : 925

Abdî, kallâb, Hasankal'ası Kullar Ağası Allâhvirdi Ağâ'nun âdemi : 953

Abdî, Kara, Manastırlı, sûhte, At Bâzârı, Edirne : 881

Abdî, kızı cebren alınan Hâcî'nun oğlu, Yalvaç kz. : 925

Abdî, Zamantu Kal'ası Kethudâsı : 712

Abdullâh Ağâ : 156

Abdullâh Husrev Çavuş, Dergâh-ı Mu'allâ Çavuşı : 743

Abdullah, Fas hâkiminin kardeşi : 665

Abdullâh, Kurd, Receb Bölükbaşı Bölüğü : 934

Abdullâhbaba Konağı, Akşehir : 1 c

Abdurrahmân Beğ, Bağdâd Beğlerbeğisi, sâbık Zülkadir Beğlerbeğisi, : 621

Abdurrahmân bin Emrullâh, Eğirdür ks. : 410

Abdurrahmân bin Halîl, Eğirdür ks. : 410

Abdurrahmân, Büyük Mahkeme Nâyibi, Edirne : 972

Abdurrahmân, İskender oğlu, ehl-i fesâd, Oltu : 957
 Abdurrahmân, levend sûhte, ehl-i fesâd, Burgazlı k., Sonisa kz. : 614
 Abdurrahmân, Meşhedeyn-i Şerîfeyn Mütevellîsi : 140
 Abdurrahmân, Midillü beğînün âdemi : 1174
 Abdülazîz, Kapukethudâsı : 442
 Abdülcebbâr, Hâtûniyye Mütevellîsi, Mağnisa : 104
 Abdülcebbâr, Nâzır-ı Emvâl : 220, 1059
 Abdülcebbâr, Sakız Beği, sâbık Kavalâ Kapudânı : 239, 246, 395, 772
 Abdülcelîl, Bağdâd Defterdârı, Bağdâd Muharriri : 503, 875
 Abdülcelîl, Balabanlu k., Kandırı kz. : 540
 Abdülcelîl, Burusa Kâdîsı Nâyibi : 1132
 Abdülgaflâr Toğancı, Yaldur-oğlu(?), ehl-i fesâd, hırsuz u harâmî : 568
 Abdülgafûr Beğ, İçil (Sancağı) Beği : 61, 299, 334, 352, 393, 517, 926, 1040, 1198
 Abdülganî, Dîvâne, ehl-i fesâd, Yalvaç kz. : 925
 Abdülkâdir, Halîlû'r-Rahmân hâdimlerinden : 1163
 Abdülkerîm, Şeyh, Hammâllar Kethudâsı, Galata : 1196
 Abdüllatîf, dârende, merhûm Sultân Süleymân Mütevellîsi : 558
 Abdüllatîf, re'âyâdan mâl-ı mîrî kabziden mübâşîrinden, Cîze : 353
 Abdülmelik, Cezâyir-i Garb : 1025, 1036
 Abdülmü'min, Cezâyir-i Garb : 1025, 1036
 Abdülvâhid, Şeyh, mültezim, Mısır : 802, 882, 974
 Abdüsselâm, İmâm-ı A'zam Evkâfı Mütevellîsi : 140
 abise(?) tedârük olunmak : 1199
 Abroşa(?) mahalli, Klis : 627
 Acem(ler) [/A'câm] (tâyifesi) : 896, 827; — tüccârı : 86
 acem-oğlanı mecrûhan maktûl bulunmak : 1059
 acemî-oğlan(lar)ı (tâyifesi) : 11, 34, 449, 637, 805, 940, 1195; — cem' olmak : 805, 982; — olmak : 996; —
 fesâd ü şenâ'at itmek : 805; —nun emekdâr u eskileri : 605
 âciz ü fer-mânde olmak : 991
 Aclûn [Cebel-i Aclûn] : 858; — kazâsı : 761; — kâdîsı : 761; — livâsı muhâfazası : 423; — (sancağı) beği : 78,
 88, 423, 567, 761
 acûzeler : 511
 acz ü muzâyaka virilmemek : 710
 Açık pâdişâhı : 596
 açık ve harâba müteveccih olmak : 1133
 Ada'ya indürilmek : 1053
 ada(lar) [/atalar] : 464, 476, 534; — hıfzı : 69, 106; — arası muhâfaza hıdmeti : 184; — arasında konılan
 gemiler : 207; — beyinde yelken göstermek : 10; — muhâfazası : 386, 398; —dan çıkmak : 534, 535
 adâlet : 742; — olunmak : 1215; — üzere olmak : 893; — üzere tevzî' itmek : 1213; — üzere tevzî' olunmak : 725;
 —le tevzî' u taksîm : 399
 Adana [/Atana]; — sancağı : 737; — beği : 1222; — dizdârı : 738; — kâdîsı : 16 c, 738
 adâvet : 59 c; — olmak : 821; — tarîkıyla alınmak : 1102; — ü ifsâd : 907; — üzere iken esîr olanlar : 1102; —
 zamânı : 530
 âdem(ler); — alkonılmak : 530; — alınmakdan ve soyılmakdan âsûde olmak : 925; — alup gitmek : 979; —
 cem' itmek : 373, 821; — geçürmek : 522; — gelmek : 35 c; — gelüp darbzen taleb itmek : 1168; —
 götürmek : 535; — gönder(il)mek : 34 c, 180, 182, 538, 555, 806, 822, 847, 852, 856, 876, 938, 966,
 1013; — gönderilüp yoklanmak : 786; — gönderüp barut u yarak taleb itmek : 1193; — gönderüp
 köyleri ve re'âyâyı hıfzıtdürmek : 1187; — helâk olmak : 513; — ihrâcı : 184, 310, 716; — ile
 gönderilmek : 929, 930; — irsâli : 3; — katlit(dür)mek : 1, 441, 442, 538, 625, 681, 889, 984; —
 katlolunmak : 601; — koşmak : 809, 1005; — koşup defterdâra mu'âvenet eylemek : 1208; — koymak :
 1006; — sağlamak : 1021; — soymak : 85, 625; — sürmeğe varan bolasılar : 978; — ta'yîn eyleyüp

Sakız'a irsâl eylemek : 1183; — ta'yîni : 391, 921, 1138; — tedârük itmek : 509, 1039; — tevcîhi : 893; — ü haber gelmek : 38 c; — ü mektûb gelmek : 38 c; — ü mektûb göndermek : 1053; — ü yarak ta'yîni : 1; — üşürmek : 307, 618; — varmak : 1205; — varmayınca emre muhâlif gelmemek : 1105; — virilmek : 1077; — yazmak : 466; — ziyâde olmak : 1209; — e âlât-ı harble mukâbele itmek : 798; — e koşmak : 831, 870, 977, 1180; — e koşup göndermek : 815, 830, 958, 978, 1043, 1072, 1135, 1151; — e koşup kayd ü bendle Dergâh-ı Mu'allâ'ya göndermek : 1207; — e koşup Kıbrus'a göndermek : 1062; — e koşup Kıbrus'a sürgün idüp göndermek : 1160; — e koşup Südde-i Sa'âdet'e irsâl eylemek : 1056, 1167; — e koşup Südde-i Sa'âdet'e küreğe göndermek : 1123; — e tenbîh eylemek : 1097; — i elegetürilmek : 1128; — in alup esîr itmek : 1067; — in helâk itmek : 267; — in koymak : 980; — in ulağla gönder(me)mek : 936; — in zabıtmemek : 962

adem-i ihtimâm : 16 c; — sebebi ile küffâr-ı hâksâra zahîre virilmek : 1022; — sebebi ile küffâr-ı hâksârdan zarar u gezend : 1022

adem; — i ikdâm sebebiyle zarar irişdürilmek : 1074; — i iktidâr : 322; — i itâ'atleri olanları elegetürüp haklarından gelmek : 1128; — i tedârük : 358

Aden vilâyeti : 542

âdet ü kânûn : 44, 72, 78, 93, 100, 294, 479, 679, 684, 710, 717, 788, 802, 857, 869, 882; — üzre âlât ü esbâbları ile mükemmel hâzır bulunmak : 1116; — üzre ihrâc eylemek : 1073; — üzre kapuya ihrâc eyleyüp deftere kayditdörmek : 1195; — üzre metâ'inun gümrüğün edâ itmek : 1145; — üzre metâ'inun gümrüğün virmek : 1146; — üzre muhâsebe göndermek : 1075; — üzre nafakaların virmek : 54 c; — üzre sipâhîleri yoklamak : 1156; — üzre ta'yîn itmek : 1148; — üzre teftîş ü tefahhus : 353; — üzre yoklayup defter eylemek : 1154; — a muhâlif iş itdörmemek : 892; — ı kadîm : 353

âdet-i aġnâm : 1075; — cem'ı : 553; — cem'ine varan kullar tutılmak : 789; — kulları : 895

âdet-i hasene; — i mülûkâne : 826; — i pâdişâhâne : 319; — i şehriyârî : 698

âdet-i kadîme : 341, 460, 1107; — üzre amel itmek : 1107; — üzre sefer seferlemek : 1149

adû bkz. a'dâ

adû-yı hâksâr bkz. a'dâ-yı hâksâr

âfet-i semâvî : 864

Afşar; — kazâsı : 1210; — kâdî(sı/ları) : 654, 1210

aġa(lar) : 310, 342, 404, 426, 639, 759, 760; — kâtibi : 434; — mansıbdâ olmak : 953; — dan dahlitdörmemek : 1030; — ıyla gönderilmek : 1079; — un aġalıkların almak : 635; — un evkâfı : 909

aġaç(lar) : 413, 683; — bahânesi : 978; — dikmek : 536; — garsitdörmemek : 536; — göndermek : 384; — ile urmak : 603; — indür(il)mek : 1053, 1054; — kes(il)mek : 53, 111, 413, 431, 1054; — kesdörmek : 1033; — kesdörmöġe teklîf olunmamak : 1053; — kesdörmöġ indörmöġ teslim eylemek : 1053; — kesdörmöġ Yeniada'ya indörmek : 1053; — kesilmeyöġ bâkî kalmak : 1054; — kesmek içöġ âdem sürmöġe varan bolasılar : 978; — mevsiminde kesilmek : 1054; — tedârük olunmak : 1199; — tetebbu' eylemek : 1187; — tevfî' olunmak : 173, 1054; — dan köprüler binâ itdörmek : 716

Aġaçluca karyesi, Gelibolı : 1118

aġalık; — mâyeyt olunmak : 953; — tevcîhi : 519, 522

Aġçahısâr Kal'ası, Remle sn. : 1

aġıllar; — hedmi : 625; — ihdâsı : 610, 625; — un ref'ı : 610

aġır dirlikler virilmek : 19 c

Aġırnos karyesi, Kuramaz nh., Kaysariyye : 338

aġniyâ : 710, 742; — himâyeyt olunmak : 24 c, 393, 397, 725; — himâyeyt olunmakdan hazer itmek : 721; — yoklanmak : 1011; — dan akça alınmak : 24 c; — sına himâyeyt : 1011; — ya himâyeyt itmek : 265; — ı himâyeyt eylemekden hazer eylemek : 517

Aġrıboz : 10, 220, 264, 476, 498, 525, 1016; — beġinöġ kapucıbaşı : 1136, 1137; — dizdârı : 411, 498, 933; — kâdîsı : 411, 933; — Kal'ası : 574, 1136; — Kal'ası müstahfızları : 177; — Kal'ası topcıları : 411; — sancaġı alaybeġisi : 776; — (sancaġı) beġi : 31 c, 47, 177, 215, 264, 411, 574, 670, 745, 762, 775, 1012, 1051, 1058, 1136, 1137; — sancaġı kâdîları : 777; — 'un hıfz u hırâseti : 1016

aġza galîz şetmitmek : 614

ahâlî; — ahdlerini ve mîsâklarını bozmak : 825; — dahlitmek : 702; — Frenk ile ihtilât itmek : 1176; — meclis-i şer'a gelmek : 469; — meclis-i şer'de tezallüm itmek : 1097; — refâhiyyet ü istirâhatde olmak : 1093; —

refâhiyyet üzere olmak : 1093; —i dekâkîn : 1013; —i İslâm : 51, 396; —i kal'adan ırgad u bennâ tedârük itmek : 1011; —i karye : 853; —i karye firâr itmek : 22 c; —i Kur'ân-ı Azîm : 51; —i kurâ zulm ü te'addîsinden celâ-yı vatan eylemek : 1050; —i Mısır : 644; —i Mısır'a küllî nef' hâsıl olmak : 1107; —i şehir ile kenîsenün üzerine varılmak : 643; —i vilâyet ile hüsn-i mu'âşeret : 1034; —i vilâyet ile hüsn-i zindegânî üzere olmak : 1034; —i vilâyet rızâ vü şükrân üzere olmak : 1034; —i vilâyet zulm ü te'addîden perâkende olmak : 962; —i vilâyete küllî ihtilâl ü te'addîler eylemek : 1190; —nün cihâtın almak : 950; —ye tereke vü me'kûlât getürenlere kimesne mâni' olmamak : 1162; —yi pâ-y-mâl ü hâksâr itmek : 513

âhar berâtla gedük tasarrufı : 439

âhar hıdmet; — teklîf itdürmemek : 1051; —de istihdâm itmek : 1051; —e istihdâm olunmamak : 1051

âhar kal'aya sepişdürmek : 43 c

âhar vilâyet; —den gelüp temekkün itmek : 1023; —e varmak : 1191

âhara ra'yyet yazılmak : 90

âhara tevcîh olunmak : 1223

âhara tûmâr vir(il)mek : 445, 558

âhara zirâ'at içün bildürmemek : 658

ahbâr bkz. haber

ahbâr-ı sahîha : 60, 62, 79, 118, 184, 205, 212, 264, 377, 402, 403, 464, 485, 492, 497, 522, 525, 529, 593, 607; —i 'lâmı : 7, 688, 806, 851, 856; —yı hufyeten i'âm : 826; —yı i'âm : 266, 324, 645, 787, 876, 938; —yı i'âm itmekden hâlî olmamak : 1079; —yı i'lâmdan hâlî olmamak : 1009, 1082, 1128, 1143, 1194

ahd ü emân : 262, 326, 593, 645; —a mugâyir iş eylemekden hazer eylemek : 1067; —a mugâyir iş olmak : 1067; —ı ri'âyet : 325, 1170

ahd ü emâna muhâlîf : 678; —bir hareket eylememek : 1170; —dahl ü ta'arruz : 696, 1057, 1170; —dahlolunmak : 993; —iş : 224, 450, 851; —kasabât u varoşlara segirtmek : 1067

ahd ü mîsâk : 211, 314, 394, 396, 404

ahd; —e mugâyir : 35 c; —e mugâyir zulm ü te'addî olmak : 1102; —i üzere virgüsin göndermek : 826; —lerini ve mîsâklarını bozmak : 825; —olunmak : 132

ahde muhâlîf; —bir vaz' sudûr eylemedin berüden dahlolunmak : 1057; —dahl ü ta'arruz eylemekden ihtiyât eylemek : 1166; —vaz' sudûrından ihtiyât u ihtirâz itmek : 826

ahullâsından(?) tahsîl : 800

Ahî bkz. Yûsuf, ehl-i fesâd

ahid-nâme-i hümayûn : 326, 450, 678, 696; —inâyet olunmak : 826; —a muhâlîf rencide vü remîde itdürmemek : 1146

ahid-nâmelerine mugâyir; —dahlitdürmemek : 1145; —rencide itdürmemek : 1145

ahkâm bkz. hükm

ahkâm ü berevât : 621

ahkâm-ı hümayûn bkz. hükm-i hümayûn

ahkâm-ı şer'iyye : 549

ahkâm-ı şerîfe bkz. hükm-i şerîf

Ahlat; —Kâr-hânesi : 135; —mahzeni : 672

Ahmed Beğ, Bolı Müsellemleri Beği : 199, 388

Ahmed Beğ, Kudüs-i Şerîf Beği : 616

Ahmed Beğ, Melik, Rûhâ (Sancağı) Beği : 172, 417

Ahmed Beğ, sâbık Mora Sancağı Beği : 21 c, 62, 767

Ahmed Beğ, Sığacık Beği : 1041

Ahmed bin Alî, harâmî, tâ-yife-i Hâcîbeğli'den : 544

Ahmed Bölükbaşı, hüküm virilen : 1012

Ahmed Çavuş : 49, 59

Ahmed Çavuş, Bosnalı, Dergâh-ı Mu'allâ Çavuşı : 518

Ahmed Çavuş, Dergâh-ı Mu'allâ Çavuşı : 1 c, 32 c, 33 c, 36 c, 36.2, 54 c, 63, 67, 70, 71, 83, 86, 92, 98, 319, 325, 326, 327, 362, 454, 489, 494, 497, 499, 500, 509, 541, 550, 552, 556, 695, 698, 714, 718, 721, 742, 743, 848, 885, 889, 1191

Ahmed Çavuş, Dergâh-ı Mu'allâ Çavuşı, esîr : 286, 402, 484

Ahmed Çavuş, Merdüm-oğlu bkz. Ahmed Çavuş, Merdüm-zâde

Ahmed Çavuş, Merdüm-zâde [/Merdüm-oğlu], Dergâh-ı Mu'allâ Çavuşı : 177, 208, 604

Ahmed Çavuş, Mısırlı, Dergâh-ı Mu'allâ Çavuşı : 474

Ahmed Çavuş, Sinân Sübaşı oğlu, Dergâh-ı Mu'allâ Çavuşı : 390

Ahmed Çavuş, Südde-i Sa'âdet Çavuşı : 186

Ahmed Çavuş, Şâh Hüseyin oğlu, Dergâh-ı Mu'allâ Çavuşı : 1 c

Ahmed Çavuş, Uzun, Dergâh-ı Mu'allâ Çavuşı : 1181, 1192, 1193

Ahmed Çavuş, yayabaşılıktan çıkan : 538

Ahmed Kethudâ, Arab, Tersâne-i Âmire Kethudâsı : 16, 26, 65, 753, 778

Ahmed Kethudâ, hüküm virilen : 4, 8, 9

Ahmed Paşa, Cezâyir-i Garb Beğlerbeğisi : 1074, 1088

Ahmed Paşa, Vezîr : 210, 316, 392, 465, 480, 521, 525

Ahmed veled-i Harâmî(?), Çöngele mezra'ası mâlikânesi hissadârı : 338

Ahmed Voyvoda, Dergâh-ı Mu'allâ müteferrikalarından İpsalalu İbrâhîm'ün âdemi : 210

Ahmed, Anavarin Mültezimi : 439

Ahmed, arz getüren : 455

Ahmed, Balabanlu k., Kandırı kz. : 540

Ahmed, Cezâyir-i Garb Beğlerbeğisi : 1003

Ahmed, Çerkes, ümerâ-i Mısır'dan, Mekke-i Mükerreme'de sakf-ı şerîfun kubbesi ta'mîrine me'mûr : 1093

Ahmed, Defter-i Hâkânî Kâtibi, yaya tahrîrine me'mûr : 902

Ahmed, Dergâh-ı Mu'allâ silahdârlarından : 931

Ahmed, ehl-i tezvîr, mahbûs, Atana : 1222

Ahmed, hâssa serrâcı : 443

Ahmed, Hısâr Kethudâsı : 413, 431

Ahmed, Hısâr Kethudâsı, kesilen ağaçları Birecik'e getürmeğe mübâşir : 978

Ahmed, Horasan-oğlu : 1052

Ahmed, kallâb, Satılmış kz. : 641

Ahmed, Kâtib, Eflak Voyvodası'nın kâtibi : 622

Ahmed, Kâtib, Mahmûd Kethudâ'nun Kâtibi : 1161

Ahmed, koyun hakkı cem'ine me'mûr : 101, 124

Ahmed, Körkil Sancağı Beği : 608, 798

Ahmed, maktûl, Uğraşır k., Manavgad kz. : 676

Ahmed, Mevlânâ, Güherçile Nâzırı, Ercis ve Bârgîri Kâdisı : 82

Ahmed, Mevlânâ, müderris, Alaybeği Medresesi, Ayntâb : 586

Ahmed, Mustafâ Sübaşı'nun sağîre kızı Âyişe'nün vasîsi, da'vâcı, Hayrabolu : 1212

Ahmed, nâyib, Köprülü kz. : 343

Ahmed, Nâzır Mü'min'ün âdemi : 819

Ahmed, Niğbolu Sancağı Beği : 637

Ahmed, Osmânlu k. : 1115

Ahmed, Rodos Sancağı Beği : 394, 519, 522

Ahmed, sâbık Seçen Kal'ası fârislerinden, ulûfe mutasarrıfı : 928, 992

Ahmed, sâbık Şâm Beğlerbeğisi : 100, 1220

Ahmed, sancakbeği : 565

Ahmed, Seyyid, nâyib, Amâsiyye : 619

Ahmed, Sığacık Sancağı Beği, Kavala Kapudânı : 1082, 1087

Ahmed, sipâhî-zâde, Karaman : 836

Ahmed, sûhte, kürekci, ehl-i fesâd, Burgazlu k., Sonisa kz. : 614
 Ahmed, Şehrizol Beğlerbeğisi : 3, 416, 893
 Ahmed, Şeyh Tâciüddîn'ün müteferrikalık gedüğünü alan : 330
 Ahmed, Tekeili Beği'nün Kethudâsı : 1214
 Ahona(?) kasabası, Görice kz. : 615
 âhûr; — kurbinde mezbelelik : 1151; — u esbâb ihrâkı : 230
 ahvâl ü etvâr : 118; — tetebbu' u tecessüsden hâlî olmamak : 593; —in ma'lûm idinmek : 327; —in tetebbu' eylemek : 1179; —in tetebbu' u tecessüs eylemek : 266, 806; —in tetebbu' u tecessüs it(dür)mek : 403, 856; —in ve sâyir fikr ü tedârüklerin tetebbu' u tecessüs itdürmek : 938; —in yazup bildürmek : 1034
 ahvâl(ler); —i memleket tecessüs olmak : 821; —i şekâvet-me'âl : 518; —i görilüp bertaraf olmak : 997; —in görmek : 5 c; —in hakk üzere teftîş eylemek : 926; —in hakk üzere teftîş itmek : 1223; —in sıhhati üzere yazup arzeylemek : 1222; —in Südde-i Sa'âdet'e arzeylemek : 1077; —in şer'le teftîş eylemek : 820; —in şer'le toprak kâdîları ma'rifetiyle hakk üzere görmek : 1178; —in teftîş eylemek : 996, 1220; —in vukû'ı üzere arzeylemek : 1190; —in vukû'ı üzere yazup arzeylemek : 996; —ine mukayyed olmak : 1191; —ine vâkıf olduğu üzere sıhhati ile arzeylemek : 1210; —ini fikritmek : 1191; —i diğer-gün olmak : 1064
 Ahyolı : 25, 85, 194, 203, 238, 258, 274, 764, 783, 784, 792, 793; — kâdîsı : 14 c, 25, 25 c, 30 c, 39, 51 c, 194, 238, 244, 268, 312, 385, 408, 539, 649, 755, 764; — kazâsı kurâsı : 25 c
 ahz ü celb : 357, 392, 398, 453, 469, 540, 637, 674; — için ehl-i fesâda hımâyet olunmakdan hazer : 965; — itmeğle hımâyetden hazer itmek : 1210; — itmekle ıtlâk itmek : 808; — olunmak : 725; — olunmakdan hazer : 46 c, 438; —i mâl : 265, 393, 397, 399; —den hazer : 804
 ahzi lâzım olan râhibler gaybet eylemek : 1018
 akâr câbîleri : 1189
 Akâre Kal'ası, vilâyet-i Cezâyir, Basra : 1, 7
 Akbınar Mahallesi, Karahısâr : 149, 163
 Akbiyık Konağı, İnegöl : 1 c
 Akça Kal'a, Basra : 146
 Akça Mescid, İznikmid : 805
 Akça(?) kâdîsı : 231
 akça(lar) : 1 c, 4, 5, 25 c, 31, 36, 39, 63, 68, 69, 72, 82, 89, 96, 101, 102, 105, 110, 115, 119, 120, 124, 127, 130, 135, 137, 140, 141, 145, 149, 162, 163, 258, 318, 330, 332, 333, 334, 337, 338, 340, 351, 369, 371, 375, 377, 412, 416, 419, 424, 431, 443, 452, 466, 473, 475, 503, 511, 537, 538, 554, 564, 565, 575, 576, 578, 580, 586, 595, 616, 621, 623, 630, 656, 658, 683, 693, 706, 708, 714, 723, 743, 777, 787, 800, 834, 852, 871, 875, 898, 909, 910, 925, 928, 943, 966, 976, 997, 1048, 1059, 1097, 1118, 1150, 1180, 1201; — al(ma)mak : 48, 80, 382, 388, 413, 414, 452, 504, 583, 584, 676, 708, 848, 966, 984, 995, 997, 1032, 1149; — aldur(t)mamak : 431, 848, 978, 1137; — alınmak : 46 c, 357, 392, 441, 479; — alıvrilmek : 973; — alup eklitmek : 839; — bâkî komamak : 929; — bâkî olmak : 693; — bâkî olup edâ eylememek : 999; — bel' itmek : 995; — cem' u tahsîli : 813, 1011; — cem'ı : 64, 109, 359, 580, 635, 704, 813, 1011; — eklitmek : 687; — gâreti : 625, 877; — gelmemek : 220; — gelüp vâsıl olmamak : 991; — getürmemek : 893; — getürüp tevzî' itmek : 1053; — gönder(il)mek : 893, 894; — gönderilüp tevzî' itmek : 1053; — harc u sarfı : 906, 918; — harcolunmak : 388; — hâsıl olmak : 645; — ihzâr : 220, 731; — ile almak istediklerinde mâni' olmamak : 1080; — ile güherçile almak : 342, 412; — ile kârgîr dekâkîn ü mehâzin satun almak : 1013; — ile narh-ı rûzî üzere alıvrilmek : 1218; — ile odun getürmek : 893; — ile odun tedârüki : 894; — ile zâd ü zevâdelerin tedârük eylemek : 74; — ile zahîre almak : 301; — ile zahîre tedârüki : 760; — ile zahîre tevzî'ı : 713; — irsâli : 473; — isbât itmek : 469; — kabzı : 371; — kaydeylemek : 891; — kesen zuhûra gelmek : 953; — lâzım olmak : 1109; — murâbahası : 963; — murâbahaya virmek : 704; — sâbit itmek : 437; — sâhibleri tekâzâ itmek : 1149; — sarfı : 161, 180, 182, 859, 949, 1150; — sefer seferlendükden sonra virilmek : 1149; — ta'yîni : 658, 1011, 1129; — tahsîli : 378, 800, 1011, 1109; — takdîri : 891; — talebi : 45 c, 389, 832, 833, 978, 1149, 1150; — te'âdül üzere alınmamak : 1011; — tedârüki : 36, 220, 731, 834; — terakkî itmek : 1107; — teslîm olun(ma)mak : 911, 995, 1150; — tevzî' itmek : 1053; — ümîdiyle yanından kesilmemek : 1097; — vir(me)mek : 82, 180, 230, 378, 437, 645, 681, 867, 893, 973, 991, 1011; — virenler : 1149; — virenlere onun on birden ziyâde akça aldurmamak : 1137; — viril(me)mek 741, : 834, 924, 1133, 1149;

— virmemekde inâd ü muhâlefet iderse habsitmek : 1109; — virmeyüp ihmâl itmek : 1109; — virüp mehil virmekle mahsûllerin ve terekelerin almak : 1137; — virüp sulheylemek : 984; — ziyâde kaydolunmak : 976; — zuhûr itmek : 991; — zuhûra getirilmek : 1059; —ı olmayan kimesnelere dahleylemek : 1108; —ın aldurmamak : 839; —ın almak : 357, 574, 888, 1125; —ın alup halâs itmek : 441; —ın alup itlâk eylemek : 1032; —ın alup re'âyâyı rencîde itmek : 978; —ın alup te'addî itmek : 1210; —ın alup zulm ü hayf eylemek : 966; —ın mîrî için kabzeylemek : 1031; —ıyla narh-ı cârî üzere kereste almak : 1080; —ıyla tedârük itmek : 1080; —ıyla zahîre alıvmek : 143; —ıyla zahîre tedârüki : 809; —ıyla zahîre tedârükünde mu'âvenet : 8 c; —nun tahsîli mümkün olmamak : 1109; —sı virilmek : 818; —sın alıvmek : 818; —ya mutasarrıf olmak : 992; —yı deftere kayıtdürmek : 45 c; —yı der-kise itmek : 1011; —yı eklîtmek : 893; —yı hükmitmek : 1027; —yı irsâl ü teslîm eylemek : 1150; —yı nâzıra teslîm eylemek : 1189; —yı ta'mîr masrafına sarfîtmek : 1129

Akçahısâr (Arnavutluk); — kazâsı : 212; — harâcı : 693; — Hazînesi : 999; — kâdîsı : 175, 230

Akçahısâr (İznikmid) re'âyâsı : 453

Akçakızanlık : 734; — kazâsı : 725; — kâdîsı : 725, 742; — kürekcileri gelmemek : 1173; — kürekcilerin gemilere koymak : 1173

Akçaovacık karyesi, Kula kz. : 555

Akçaşehir [/Akçaşehri]; — kazâsı : 603; — Konağı, Eskiil : 1 c

Akçaşehri bkz. Akçaşehir

akd-i meclis olunmak : 150, 929, 942

Akhısâr kâdîsı : 24 c, 618

akıncı(lar) (tâyifesi) : 39, 62, 222, 276, 279, 307, 765; — beği : 222; — cem'ıyyeti : 279; — ihzârı : 222; — ile Tatar irsâl olunmak : 1187; — olmak : 1070; —ıyla varmak : 1165; —yle irişmek : 1165; —yle yörimek : 1166, 1168

Akkâ nâhiyesi, Safed sn. : 1220

Akkal'a, Kıbrıs : 1064; —'nun ta'mîri : 1064

Akkirman [/Bender/Bender-i Akkirman] : 679, 1155; — kazâsı : 702; — (sancağı) beği : 8 c, 159, 209, 599, 609, 622, 679, 702, 936, 1128, 1142, 1155, 1165, 1169; — beği kethudâsı : 8 c; — beği sancağı askeri ile vilâyet-i Boğdan'a dühûl itmek : 1171; — beği sipâhîleriyle hâzır u müheyyâ olmak : 1205; — beğîn sancağı askeri ile almak : 1170; — beğîne haberleşmek : 1143; — kâdîsı : 209, 336, 666, 702; — sancağı askeri ile cem'ıyyet üzere olmak : 1128; — sınırı : 599, 666; — Tatarları : 159; —'da kal'a binâ olunmak : 1198

Aklu tâyifesi, Ba'lbek kz. : 508, 509, 821

akribâ; —sı ile ma'an gelmek : 1191; —sına zarar irişmek : 1191

Aksarây kâdîsı : 1 c, 94, 433, 436

Akşehir : 925; — kazâsı : 1178; — beği : 179; — kâdîsı : 1 c, 551, 925; — Konağı : 1 c

Aktaş kâdîsı : 652

aktâr-ı vilâyet : 542

Aktav Tatarları : 44

akvâm u akribâ(lar) : 441, 950; —ına buldurmak : 1018; —sına ve küfelâsına buldurmak : 925; —sına ve yatak u turaklarına buldurmak : 964, 986; —sından tefîş ü tefahhus eylemek : 982

Akyazı kâdîsı : 1213

Âl-i Cinâl(?) tâyifesi ve yirleri : 1112

Alâ'eddîn, Hasankeyf Sancağı Beği : 83, 1108

Alâ'ıyye; — sancağı : 676, 811; — beği : 214, 749, 771; — kâdîsı : 676

Alâ'üddevle : 566

Alâ, Şâm : 348, 860; — karyesi : 355; — Menzili : 361

alabalık; — göndermek : 648; — sayıtdürmek : 648

alaca urgan : 154

Alacahısâr : 292; — sancağı alaybeğisi : 520; — (sancağı) beği : 231, 256, 276, 281, 292, 324, 327, 376, 1194; — sancağı sipâhîleri : 292, 520

Alacamescid Mahallesi, Bergos ks. : 965

alâka(lar); —ın kat' eylemek : 150; —ın kesmek : 1062; —sı kat' olunan defterler : 991; —sı kat' olunmak : 1160; —sı olmamak : 1112; —sın kat' it(dür)mek : 1043, 1046, 1114, 1135, 1180

alâmetler; — nasbeylemek : 702; — vaz' itmek : 716

alâniyyeten fisk u fücûr eylemek : 1063

Alasonya kâdfısı : 810

âlât : 180, 182, 258, 290, 377, 656, 953, 1043; — almak : 847; — eskimek : 217; — ihzârı : 755; — irsâli : 186; — işlenmek : 792; — tebdîle muhtâc olmak : 217; — ü levâzimi ile tekmîl eylemek : 271; — ü yarağı ile ihzâr itmek : 979; — ü yarak : 211; —ı bulunmak : 953; —ı ceng ü cidâl : 2 c

âlât ü âlâtçı(lar) : 396; — tekmîli : 367

âlât ü esbâb(lar) : 10, 13, 19, 43, 44, 116, 167, 168, 197, 212, 218, 231, 293, 304, 374, 383, 617, 804, 1053; — eskimek : 218; — girifti : 641; — tebdîle muhtâc olmak : 218; — tedârüki : 171, 194; — tekmîli : 26, 284; —ı ile bennâ vü neccâr ihrâcı : 878; —ı ile tekmîl eylemek : 1048; —ı mükemmel eylemek : 772; —ına dahl ü ta'arruz itdürmemek : 1146; —ına dahl ü ta'arruz olunmamak : 1145; —ı ile ihrâc itmek : 1116; —ı ile mükemmel hâzır bulunmak : 1116; —ın tertîb ü tekmîl eylemek : 748, 751

âlât-ı harb bkz. âlet-i harb

âlât-ı harb ü kîtâl : 20 c, 34, 124, 148, 196, 232, 276, 573; — hıfzıtdürmek : 1006; — ile bir yire gelmek : 1190; — ile cem'iyet üzre hâzır u müheyyâ tutmak : 1139; — ile cem'iyet üzre olmak : 1143; — ile çıkup varup cem'iyetde bile olmak : 1078; — ile hâzır u müheyyâ olmak : 1142, 1143; — isti'mâli : 440; — ve düşmen yarağıyla müretteb ü mükemmel getürmek : 786; —de kusûr olmak : 776; —den var ise ellerinden almak : 1006

Alatağ kâdfısı : 1 c

âlâtçı bkz. âletci

Alâüddeve, Cum'alu k., Gelibolu : 1118

alay bayrakları : 404; —yla cem'iyet eylemek : 404

alaybaşılar : 279

Alaybeği Medresesi, Ayntâb : 586

alaybeği(ler) : 4 c, 13 c, 14, 20 c, 21, 35 c, 38 c, 49, 142, 168, 178, 181, 198, 199, 200, 202, 204, 225, 253, 256, 257, 276, 279, 281, 304, 305, 314, 355, 369, 376, 426, 435, 440, 465, 595, 685, 763, 768, 770, 773, 774, 776, 782, 789, 813, 818, 829, 835, 836, 839, 840, 841, 862, 877, 929, 1006, 1007, 1111, 1166, 1186, 1190; — ihrâcı : 306; — ile Midillü'ye muhâfaza için irsâl olunmak : 1182; — ile sancağı sipâhîlerin Çeşme İskelesi'ne göndermek : 1214; — ile sipâhîleri İstanbul'a ihrâc eylemek : 1104; — ile sipâhîlerini İstanbul'a irsâl eylemek : 1104; — neferleri : 324; — sancağı askeri ile vilâyet-i Boğdan'a dühûl itmek : 1171; — sipâhî ile Klis'e gönderilmek : 1181; — sipâhîler ile varmak : 1181; — sipâhîleri ile cem'iyet üzre olmak : 1158; — sipâhîleriyle hâzır u müheyyâ olmak : 1205; — ve sipâhîlerinin dirliği alınmak : 1104; — ve sübaşlarıyla irişmek : 1165; — ve zü'amâ vü erbâb-ı tîmârî bir münâsib mahalde cem'iyet itmek : 1156; — ve zü'amâ vü erbâb-ı tîmârî ile hâzır olmak : 1156; — vü zü'amâ : 2 c; — zü'amâ vü sipâhîleri ile gelüp irişmemek : 1104; —e koşmak : 7 c; —iyle sipâhîleri taleb itmek : 1079; —iyle varmak : 1194; —n baş u buğ ta'yîn eylemek : 1190; —ne koşmak : 1190; —ne koşup Midillü cezîresine irsâl eylemek : 1182; —ne koşup muhâfaza için Sakız'a irsâl eylemek : 1183; —ne sancağı sipâhîlerin yat u yarakları ile müretteb ü mükemmel koşmak : 1214; —si ve zü'amâ vü erbâb-ı tîmârîyle müretteb ü mükemmel düşmen yarağıyla irişmek : 1165; —ye koşup İstanbul'a ulaşıdurmak : 1104; —ye tenbîh eylemek : 1158; —yi sancağı askeri ile almak : 1170; —yle muhâfaza için alıkomak : 1174; —yle muhâfazada kalmak : 1174; —yle sipâhîleri göndermek : 38 c

ale'l-esâmî deftere kayıtdürmek : 1011

ale'l-infirâd defter idüp mühürlemek : 1083

alef : 924

Aleksandra Voyvoda, Eflak Voyvodası : 699, 702

Aleksi, zimmî re'îs : 260

Aleksi, zimmî, Siraze k., Eflak : 708

alem mehterleri ziyâde olmak : 1148

alemdâr : 828

âlet-i [âlât-ı] harb : 101, 148, 333, 377, 654, 870, 881, 1038; — ile karşı çıkmak : 1219; — ile karşı gelmek : 611; — ile katlitmek : 1219; — isti'mâli : 440; — teslim eylemek : 1009; — i ellerinden almak : 1009; — i mîrî için zabtiddürmek : 1038; — le girüp kimesneyi söyletmemek : 1216; — le mecrûh itmek : 799; — le mukâbele itmek : 798

âletci(ler) [âlâtçı(lar)] : 47, 185, 219, 220, 371, 388; — akçası : 371; — âlât ü esbâbı : 26; — dağılmak : 185; — hastelenmek : 207; — ihtiyâcı : 771; — irsâli : 25 c; — koymak : 25 c; — lâzim olmak : 750; — levâzim ü mühimmâtı : 26; — noksân olmak : 264; — ta'yîni : 388; — tedârüki : 25 c, 388; — tekâmîli : 284; — tutmak : 371; — vü cengciler : 184, 211; — vü topcı virilmek : 1001; — zâd ü zahîresi : 26; — ı tekâmîl eylemek : 284, 775; — ın tedârük itmek : 318, 371; — ın tekâmîl itmek : 318

âletleri tedârük olunmamak : 1098

Alî Beğ, hacc-ı şerîf istikbâl hıdmetine me'mûr : 361, 860

Alî bin Burc-Alî, Şehrizol gönüllülerinden Onsekizinci Bölük'den gedüğe mutasarrıf, Zengene tâyifesinden : 428

Alî bin Cezîre, harâmî, tâyife-i Hâcîbeğli'den : 544

Alî bin Hüseyin, Kuyumcu, kemendcilik nâmı ile elegetürilen, Silivri : 591

Alî bin Mahmûd, harâmî, tâyife-i Hâcîbeğli'den : 544

Alî Cârullâh, Yukarı Cânib ile mu'âmele idüp nüzûr u sadakât cem' eyleyüp gönderenlerden, Musul : 674

Alî Çavuş, Ayamavra binâsına mübâşir : 1109

Alî Çavuş, Dergâh-ı Mu'allâ [Südde-i Sa'âdet] Çavuşı, Güherçile Nâzırı : 14 c, 30 c, 73, 74, 75, 76, 81, 84, 89, 97, 103, 122, 138, 139, 217, 479, 493, 498, 536, 652, 732, 742, 823, 840, 884, 989, 990

Alî Çavuş, Südde-i Sa'âdet Çavuşı bkz. Alî Çavuş, Dergâh-ı Mu'allâ Çavuşı

Alî Çavuş, Varna İskelesi'nde gemiler binâsına me'mûr : 1042

Alî Çavuş, yayabaşlıktan çıkan : 237

Alî Çelebî : 722, 925

Alî Çelebî, Hızâne-i Âmire Defterdârı : 44 c

Alî Çelebî, Şâm Muharriri : 921

Alî Çelebî, Teşrifâtçı : 618

Alî Eslemez, harâmî, tâyife-i Hâcîbeğli'den : 544

Alî Kapudân, Karaca : 1041

Alî Kethudâ, hüküm virilen : 82, 341, 575

Alî Kethudâ, Tüfengîler Ağası, Van : 24

Alî Paşa, Basra Beğlerbeğisi : 1, 2, 5, 6, 131, 132, 151, 897

Alî Paşa, Kapudân : 16, 57, 70, 186, 201, 206, 216, 285, 297, 370, 387, 394, 398, 464, 506, 519, 522, 532, 595, 665, 670, 1004, 1005, 1034, 1037, 1041, 1058, 1074, 1088, 1121, 1122, 1176, 1177; —'nun kethudâsı : 1176, 1177; —'ya mülâkât itmek : 1121, 1122

Alî Re'îs, Gönüllü Re'îsler Kapudânı : 476

Alî Re'îs, Hâssa Kadirga Re'îsi, baş u buğ : 285

Alî Re'îs, Hâssa Re'îs : 377, 387, 477, 478

Alî Re'îs, Sarı, Bender câniblerinin muhâfazasına me'mûr : 1155

Alî, acemî-oğlanı, hıdmetkâr, Burhân k., Gelibolu : 1118

Alî, Beytül-mâl Emîni, Galata : 625

Alî, Bozcaada müstahfızlarından : 1014

Alî, dârende, Sa'îd Vilâyeti Şeyhu'l-Arabı : 108

Alî, Dergâh-ı Mu'allâ Çavuşı, Hâssa Harc Emîni, Burusa : 648

Alî, Dergâh-ı Mu'allâ Çavuşı, mübâşir : 108

Alî, Dergâh-ı Mu'allâ Muteferrikası, Mağnisa'yı tahrîre me'mûr : 104

Alî, döğülüp âhar vilâyete iledilen yeni müslimân, Marmara kz. : 323

Alî, ehl-i fesâd, Aksarây kz. : 433, 436

Alî, Emîr, Sa'îd Vilâyeti sâbık Şeyhu'l-Arabı : 108

Alî, Erzurum Beğlerbeğisi : 145

Alî, Gâzî, ihzârı istenilen, Rûmili : 970

Alî, Hâcî, kirâcı, Diyârbekirli, mahbûs, Burusa : 149, 163

Alî, Hâcî, Malazgird Dizdârî, güherçile tahsiline mültezim : 135, 672
 Alî, hırsuz, sipâhî-oğlanlarından Mahmûd'un hem-civârî Âyişe'nün oğlu, Çatalca : 1151
 Alî, Kara, müteveffâ, Binalı(?) k., Mat kz. : 1219
 Alî, Kâtib, sâbık Sinân Paşa Imâreti Mütevellîsi Ca'fer'ün Kâyim-makâmı : 872
 Alî, Kıbrus çavuşlarından : 1198, 1199, 1200, 1211, 1215
 Alî, Köstendil beğinin âdemi : 4 c
 Alî, Kütâhiyye Piyâdeleri Beği Mahmûd'un âdemi : 808
 Alî, Medîne Sancağı Beği : 1
 Alî, Monlâ, sâbık Tokad Nâzırı : 989
 Alî, Moton Kal'ası Dizdârî : 494
 Alî, muharrir-i vilâyet : 920
 Alî, mürted, Ardarosic(?) k., Dimetoka kz. : 982
 Alî, Müslimân, Kapudân, Gönüllü Re'îs : 207, 220, 464, 483
 Alî, müteveffâ sipâhî Mehmed'ün oğlu, Delialanı k., Balya nh., Biga sn. : 595
 Alî, mütevellî : 704
 Alî, Pogonya Nâyibi : 469
 Alî, sâbık Karhili Beği : 1049
 Alî, sâbık Sinân Paşa Imâreti Mütevellîsi Ca'fer'ün Kâyim-makâmı : 872
 Alî, sâhib-i firâş, Tahtelkal'a mh., Burusa : 946, 958
 Alî, Sekbân, hüküm virilen : 199
 Alî, serrâc : 713, 717
 Alî, seyyid nâmına olan ehl-i fesâd, Vidin : 1188
 Alî, Şâm Defterdârî, Emîr-i Hâc : 78, 100
 Alî, Şehrîzol Yeniçerileri Kethudâsı : 611
 Alî, Tahtelkal'a mh., Burusa : 697, 946, 958
 Alî, Topal, ehl-i fesâd, Bağluca k., Barçınlu kz. : 1111
 Alî, Türk, hırsuz, Kiçi k., Vize kz. : 668
 Alî, Za'im, Amâsiyye sn. : 471
 Alî, za'im, Pertek beğinin karındaşı : 813
 Alicân, Edirne kz. : 590
 Alîgel Konağı : 57 c
 alîk(lar); — vaz' olunmak : 1107; — virilmek : 1107; —ı Hâssa Anbâr'dan virilmeyüp kat' olunmak : 1107; —ı kat' olunup virilmemek : 1107; —ı olmak : 1107; —ın Mîrî Anbâr'a zabıtdürmek : 1107; —ın mukarrer itmek : 1107
 alîk u cerâye(ler); — virilmek : 1107; —i mukâbelesinde akça terakkî itmek : 1107; —si mukâbelesinde sâlyânesine terakkî emrolunmak : 1107; —yi uğur-ı dîn ü devlete çalışanlara virmek : 1107
 Allâhvirdi Ağa, Hasankal'ası'nun Kullar Ağası, kallâb : 953
 Allâm, sâbık Şeyh, Vilâyet-i Cîze Şeyhu'l-Arabı : 353, 362
 Allân(?) karyesi : 761
 Aloviste karyesi, Pogonya kz. : 469
 altun : 83, 108, 119, 128, 377, 417, 421, 425, 511, 522, 564, 656, 704, 858, 882, 911, 924, 937, 1059; — almak : 712, 893, 1113; — alup yirine kesük ve kırpuq akça virmek : 1167; — esbâbı ile ayartmak : 1207; — hâsıl olmak : 55; — irsâli : 487; — kaplu kılıcın almak : 1059; — karz virmek : 417, 565; — murâbahası : 963; — salgun salmak : 204; — tahsîli : 528; — tedârüki : 911; — virmek : 565, 656; — zuhûra getürilmek : 1059; —a tebdîl : 119, 166; —ın almak : 1071
 Altuntaş kâdîsı : 870
 Amanyâ; — âsîleri : 287; — Kal'ası : 270; — Kal'ası müstahfızları : 270
 Amâsiyye; — alaybeğisi : 49; — beği : 14, 471, 481, 619, 829, 877; — askeri : 14; — kâdîsı : 619; — sipâhîleri : 21, 471
 Amasrı; — gemilerinin kalafatçıya ihtiyâcı olmak : 1119; — kâdîsı : 14 c, 36 c
 Amîk kâdîsı : 20

Âmid : 120, 144; — kâdîsı : 538, 608
âmil(ler) : 351, 414, 427, 439, 800
Anabolu; — kâdîsı : 129, 130; — Kal'ası : 434; — Kal'ası azepleri kethudâsı : 129; — kapudânı : 50, 154, 346, 494
Anatoli (vilâyeti) : 42, 57 c, 811, 927; — ağası : 982; — beğlerbeğisi : 57 c, 557, 663, 790, 1175, 1190, 1207; — beğlerbeğisi kethudâsı : 1175; — defteri kâtibleri : 824; — kâdîları : 477, 478, 483, 785; — sipâhîleri : 918; — yakası : 903; — sipâhîleri icâzet olmadın yirlerine gitmek : 790; — yalılarında olan kâdîlar : 700; —'da vâkı' olan kâdîlar : 335; —nde vâkı' olan kâdîlar : 335; —nde yalılarda vâkı' olan beğler : 375; —nde yalılarda vâkı' olan emînler : 375; —nde yalılarda vâkı' olan kâdîlar : 375
Anatoli Hısârı Limanı : 1161
Anavarin : 17; — dizdârı : 154, 438, 439; — kâdîsı : 546; — Kal'ası : 546; — Kal'ası dizdârı : 438; — Kal'ası müstahfızları : 154, 439; — mültezimleri : 439
anbâr(lar) : 564, 726, 735, 830, 940; —ında zahîresi olmayanlara te'addî olmak : 46 c
Anbâr-ı Âmire : 741
Anbâr-ı Hâssa'dan alıkları olmak : 1107
Andırın; — kâdîsı : 16 c, 413, 431; — Kâdîhî ahâlîsi : 978
Anduğu kâdîsı : 1 c
Ane; — Kal'ası topcıbaşısı : 586; — sancağı beği : 141
Angelikasrı kâdîsı : 208
Ankara : 345, 1099; — beği : 49, 80, 786; — dizdârları : 638; — kâdîsı : 1099; — kâdîları : 638; — muhafazası : 481; — sancağı beğine hâs kayditmek : 1099; — sipâhîleri : 481
Ankazri(?) Manastırı, Ayanoroz : 1031; — râhibleri : 1031
Antâkiyye kâdîsı : 16 c, 737
Antâliyye : 543, 1214; — gemileri ile varmak : 1214; — gemilerine idhâl etmek : 1214; — İskeleyi : 501; — kâdîsı : 16, 66, 501, 543, 547, 1061; —'de binâ olunan gemiler : 1044
Arab Sipâhî, ehl-i fesâd, Bağluca k., Barçınlu kz. : 1111
Arab(lar) [/A'râb] (tâyifesi) : 1, 456, 474, 499, 507, 509, 582, 860, 897; — âsî olmak : 567; — evleri mezârî'ı : 141, 143; — götürülmek : 361; — hareketi : 508, 509; — ısyânı : 1; — kesret üzre olmak : 1; — kul : 965; — men'ne ılgar itmeğe kudretleri olmamak : 1107; — müstevlî olmak : 1; — ısyândan hâlî olmamak : 597; — u A'câmdan hacc-ı şerife azîm tâyife alup gitmek : 896; — u A'câmdan hacca azîm kâfile alup gitmek : 897; — yeniçeri gedüğüne mutasarrıf olmak : 1008; —'un def'ı : 1; —'un fesâd ü şenâ'atleri def'ı : 906; —'un hîle vü hud'ası : 597; —ı (?)un haklarından gelinmek : 521; —ı şekâvet-eşkıyânun fesâd ü şenâ'atlerin def' u ref' etmek : 7; —ı şekâvet-eşkıyânun hızlân ü teksîri : 51; —ı şekâvet-istî'âb : 76
araba(lar) : 1 c, 48, 714, 721, 723, 725, 732, 733, 743, 1166; — basmak : 85; — bulmak : 102; — demürleri gönderilmek : 1095; — demürleri lâzım olmak : 1096; — gemilere tahmîl idüp göndermek : 1168; — ihrâcı : 792, 793; — ihzârı : 105, 731; — ile kereste çekmeğe imkân olmamak : 1185; — ipleri gönderilmek : 1095; — ipleriyle lâzım olmak : 1096; — okları, demürleri ve ipleriyle lâzım olmak : 1096; — okları, demürleri, ipleriyle gönderilmek : 1095; — ta'yîn olunmak : 1168; — taleb eylemek : 792; — tedârüki : 102, 293, 731, 1054; — tekerleği : 56; — tevzî'ı : 580; — ulaşırmak : 1168; — vir-mek : 793; — vü öküz bulıvmek : 1172; —a barut tahmîl itdürmek : 1168; —a top ve yuvalak u barut tahmîl itdürüp irsâl eylemek : 1172; —ın tekâmîl eyleyüp göndermek : 1168
arabacılara te'addî etmek : 48
Arabgîn beği : 595
Arabistân defterdârı : 431
Arabkendi-i Süflâ karyesi, Bağdâd : 997
Arabkendi-i Ulyâ karyesi, Bağdâd : 997
Ablu Menzili : 732
Arac; — kazâsı : 173; — kâdîsı : 174; — re'âyâsı : 173
arâzî-i hâliye : 102
Arđahan beği : 822
Arđanuç Kal'ası azepleri : 1055

Ardarosic(?) karyesi, Dimetoka kz. : 982
 Arhal nâhiyesi, Batum sn. : 673
 Arhos Kal'ası : 91; — dizdârı : 91; — neferleri : 91
 Arhosa(?) cânibleri : 260
 Arhova; — kazâsı : 979; — kâdîsı : 208, 979, 980
 arka sakkâsı ta'yîn etmek : 60 c
 Arkadya; — kazâsı : 438; — kâdîsı : 438, 584
 arkdan yol bulmak : 588
 Arnavud : 780, 781; — âsîleri : 286; — âsîlerin idlâl etmek : 180; — âsîlerinün haklarından gelinmek : 182; — âsîlerinün kahr u tedmîri : 293; — donanması : 782; — karyeleri : 30; — tağları : 298; — tâyifesi istimâlet ü müdârâ ile ıslâh olunmamak : 182; — tâyifesin idlâl : 182; —lara istimâlet virmek : 267; — larun haklarından gelüp gâret eylemek : 30
 Arnavud Belgradı : 311; — kâdîsı : 311, 313, 402; — Kal'ası : 639; — Kal'ası neferleri : 311, 402
 arpa [/şa'ır] : 32, 422, 443, 517, 658, 714, 721, 723, 726, 732, 735, 742, 743; — der-mahzeni : 1 c; — göndermek : 237; — hıfzı : 1 c; — ihrâcı : 730, 740; — ihzârı : 1 c, 731, 741, 742; — irişdürilmek : 48 c; — salmak : 888; — ta'yîni : 223; — tedârük ü ihzârı : 48 c, 801; — tedârüki : 1 c, 723, 725, 731, 733, 741, 742; — tevzî'ı : 443; — virilmek : 1066; — vü una zarar gelmemek : 801; —ların cebren ve kahran almak : 888
 arpa emîni : 72
 arpacı ihrâcı : 392, 724, 1166
 Arpaz kazâsı : 220
 Arsiyâb toprağı : 142, 435
 Arslan Çavuş, Dergâh-ı Mu'allâ Çavuşı : 208, 742
 Arslan, Dîvâne, Kurd oğlu, ehl-i fesâd, hırsuz u harâmî : 568
 Arslan, zimmî hırsuz u harâmî, ehl-i fesâd ü şenâ'at, Filorina : 363
 arşun : 1019, 1033, 1211; — hısâbı : 455
 arz; — getürmek : 411; — olunması lâzım husûslar : 1075; — u defter birbirine muhâlif olmak : 1059; — u takrîr : 34, 180, 186, 319, 522, 532, 542; — virmek : 1098; —ı ubûdiyyet ü ihlâs : 319
 arz-ı hâl : 13, 696; — göndermek : 1189; — sun(ıl)mak : 128, 404
 Arzumen(?), Taruçı-oğlu, ehl-i fesâd hırsuz u harâmî : 568
 asâ : 654
 asâkir bkz. asker(ler)
 asâkir-i İslâm bkz. asker-i İslâm
 asâkir-i mansûre : 76, 179, 315, 334, 337, 390, 394, 409, 513, 601, 665, 826; — halkın Kıbrıs'a ubûr itdürmek : 215; — konmağa kâbil yirler : 13 c; — ma'âşı : 715; —nün cumhûr-ı umûr : 518; —nün tekmlî ü tertîbi : 513; —yi cezîreye ubûr itdürmek : 213; —yi zabt : 184, 1138
 asâkir-i nusret-me'ser : 3, 34, 184, 211, 265, 314, 316, 326, 394, 517, 525; — irsâli : 51, 193; — mansûr u muzaffer olmak : 193; — zahîresi : 18 c; —i zabt u rabt : 184; —ün zabtı : 16
 asâkir-i Tatar bkz. asker-i Tatar
 âsân ü münâsib olan bir mahalde cem'ıyyet üzre olmak : 1194
 Asesbaşılık : 269
 ashâb-ı hukûk : 80, 112, 448, 888; — mezâlimlerin takrîr itmemek : 1050; —a şer'le hakların alıvmek : 889; — a şer'le müteveccih olan hakların alıvmek : 962; —a şer'le sâbit olan hakları alıvirmek : 1050
 âsî(ler) : 101, 124, 226, 228, 230, 286, 287, 315, 316, 391, 500, 567, 601, 821; — ehl-i fesâdun gâret olup haklarından gelinmek : 30; — kabâyil hücumı : 537; — kâfir : 782; — karye halkıyla cengeylemek : 1126; — karyeler : 402; — karyelerin haklarından gelinmek : 293; — kurâ halkı gâret ü hasâret olunmak : 484; — tâyife : 1; — vü tâğîlerden re'âyâya zarar irişmek : 1150; —den âdem cem' etmek : 821; —i itâ'at ü inkıyâda terğîb etmek : 390; —i re'âyâya bulaşdurmamak : 16; —i tahrîk : 601; —in gâret eylemek : 287; —in idlâl etmek : 180; —ün ahvâli : 1176; —ün def' u ref'leri : 1176; —ün haklarından geldürilmek : 22; —ün haklarından gelinmek : 182, 373, 390; —ün kahr u tedmîri : 293; —ün üzerine varmak : 228

âsî Arab : 509, 567; — cem'ıyyeti : 1; — hareketi : 508, 509
âsî Arnavud : 780, 781; —'un haklarından gelüp gâret eylemek : 30
Âsitân(e)-i Devlet-medâr : 474, 695, 698
Âsitân(e)-i Devlet-penâh : 327, 476, 478, 518, 626, 1036
Âsitân-ı Adâlet-unvân : 1102
Âsitân-ı Muhalledü'l-bünyân : 319
âsitâne(ler), Meşhedeyn-i Şerîfeyn, Bağdad, ;— ahvâli müşevveş olmak : 140; —nün câmi'ı şerîfine lâzım olan halıçalar : 817, 873
Âsitâne-i Devlet-âşiyân : 327, 476, 1036
Âsitâne-i Sa'âdet (-âşiyân) : 1, 34, 73, 86, 119, 153, 186, 205, 208, 212, 265, 266, 280, 291, 325, 326, 327, 329, 354, 359, 412, 442, 457, 474, 477, 485, 504, 511, 513, 518, 530, 571, 588, 596, 597, 600, 601, 627, 628, 635, 692, 701, 711, 797, 803, 932, 947; —'e gelüp mülâzemet üzre olmak : 1191; —'e hazîne gönderilmek : 1000; —'e karındaşı ve akribâsı ile ma'an gelmek : 1191; —'e mülâzemetle gelmek : 1170
Âsitâne-i Sa'âdet-bünyân : 826; — meftûh u mekşûf olmak : 826
Âsitâne-i Sa'âdet-penâh : 698
Âsitâne-i Sa'âdet-unvân'a kemâl-i itâ'at ü inkıyâd üzre olmak : 826
asker(ler) (halkı) [/asâkir] : 1, 3, 34, 146, 178, 184, 186, 207, 219, 232, 287, 366, 389, 404, 474, 476, 508, 601, 607, 723, 801, 1006, 1057, 1064; — bâkî kalmak : 366; — cem'ıyyet üzre olup zarar kasdına gelmek : 1192; — cem'ıyyeti : 1022; — dühûl eylemek : 319; — gelmemek : 47 c; — gönder(il)mek : 1, 2, 3, 7, 290, 516, 1179; — içinde fetret ü ihtilâl zuhûrı : 186; — için arka sakkâsı : 60 c; — ihtiyâcı : 182; — ile (varup) irişmek : 7 c, 267; — ile cem'ıyyet ile oturmak : 40 c; — ile cem'ıyyet üzre olmak : 39 c; — ile dâyimâ hâzır olmak : 1128; — ile hâzır u müheyâ olmak : 7 c; — ile hüsn-i ittifâk u ittihâd ile küffâr-ı hâksâr cânibine nâzır u hâzır olmak : 1194; — ile Kıbrus'a çıkup hıdmetde bulunmak : 186; — ile mu'âvenet ü muzâheret eylemek : 1169; — ile varmak : 1169, 1170; — irişdürmek : 290; — killet üzre olmak : 1, 790; — kıslamak : 62, 801; — kifâyet itmemek : 3; — lâzım olmak : 326, 1079; — mühimmâtı tedârük ü ihzâr eylemek : 48 c; — mühimmi : 46 c; — mürûrı : 180; — müteferrik olmamak : 1077; — nevbetci alıkonılmak : 1105; — peksimadı : 50 c; — ta'yîni : 60 c; — tahmiline kâbil gemiler : 26 c; — talebi : 292; — tedârüki : 1, 212, 290, 516; — ü hazîne taleb itmek : 1105; — ve il-eriyle hâzır u müheyâ bulunmak : 1022; — virilmek : 1065; — yirleşdürmek : 825; — za'îfî'l-hâl olmak : 1; — zahîresi : 46 c; —i dalâlet-me'ser cem'ı : 851; —i fevz-me'ser : 51; —i fevz-me'ser gemilere girmek : 46 c; —i müslimîn : 513, 518; —i müslimîn cem'ıyyeti : 1034; —i nusret-encâm : 510; —i nusret-eser : 390; —i nusret-şî'âr : 522; —i zafer-fercâm irsâli : 193; —i zafer-makrûn : 367; —i zafer-makrûn için orducu ihrâc olunmak : 1116; —i zafer-me'ser : 16, 51, 315; —i zafer-me'sere mülâkî olmak : 54 c; —e muhârebe vü mukâteleye ruhsat olmak : 1138; —e mülâkî olmak : 1205; —e serdâr olmak : 60 c; —e zahîre bey'ı : 46 c; —i atlu eylemek : 1064; —i cüz'î olmak : 1179; —i çayıra komak : 47 c; —i ile almak : 1170; —i ile cem'ıyyet üzre âlât-ı harb ü kıtâl ile hâzır u müheyâ olmak : 1142; —i ile cem'ıyyet üzre olmak : 1128; —i ile vilâyet-i Boğdan'a dühûl itmek : 1171; —i ile yörimek : 1205; —i kılıçdan geçürmek : 118; —i salıvırmemek : 47 c; —i ve akıncı tâyifesiyle yörimek : 1168; —i yanına cem' itmek : 47 c; —i zabteylemek : 224; —ini müretteb ü mükemmel âlât-ı harb ü kıtâl ile cem'ıyyet üzre hâzır u müheyâ tutmak : 1139; —ini zabtitmek : 1170; —iyle hâzır u müheyâ olmak : 1205; —iyle müretteb ü mükemmel âlât-ı harb ü kıtâl ile cem'ıyyet üzre olmak : 1143; —iyle müretteb ü mükemmel âlât-ı harb ü kıtâl ile hâzır u müheyâ olmak : 1143; —le haberleşmek : 1139; —na muzâyaka : 16 c; —na si'at-i ma'îşet : 1 c; —nun harclıkçıları : 299; —nun huddâmı : 299; —nun ılgara tahammülü olmamak : 180; —ün mevâcibine vefâ eylemek : 1105; —ün yat u yaraklarında kusûr u noksân olmak : 4 c
asker-i zafer-eser : 7; — geçmeğe kâbil ü münâsib yir : 9 c; — gönderilmek : 325; — tedârüki : 326
asker-i [/asâkir-i] İslâm : 16, 34, 146, 152, 193, 394, 474, 537; —'a haber olmak : 1138; —'a hüsn-i istimâlet : 186; —'dan ba'zı haber almak : 1138
asker-i [/asâkir-i] Tatar : 8 c; —i nusret-âsâr cem'inde hâzır olmak : 1128
âsûde; — olmak : 204; —hâl olmak : 152, 319, 542, 698
Aşağa Kerbiçlü(?) karyesi, merhûm Sultân Süleymân Evkâfı Vakfı'ndan, Kızılağaç kz. : 558
aşâyir bkz. aşîret

aşıcı(lar); — ihrâc olunmak : 1116; — ihrâcı : 392, 724; —ı katlitmek istemek : 1216

aşîret [/aşâyir]: 608, 813, 825; — ağaları : 241, 440; — kethudâları : 241; —ün yat u yarakları : 440

At Bâzârı, Edirne : 881

at(lar) : 72, 224, 329, 444, 601, 698, 785, 814, 818, 888, 1072; — beslememek : 1083; — bul(un)mak : 488, 877, 1009; — çıkarmağa mübâşir ta'yîni : 978; — çıkarmak : 413, 431; — geçürmek : 1064; — isti'mâli : 440; — mühimmi : 717; — torbası : 333; — u bârgîrler : 1059; — u mühim bahâ için virilmek : 1138; — u tüfengi alup kılâ'a tevzî' etmek : 1022; — u yarak isti'mâline idmân itdirmek : 77; — üzerinde tüfenk isti'mâli : 440; —a binüp inmek : 440; —a ve dona kâdir : 341; —a ve tona kâdir olanlar : 39 c; —ı âlât-ı harble mecrûh etmek : 799; —ı düşüp mecrûh olmak : 1138; —ı ile muhâfazada olmak : 1065; —ı mîrî için girift etmek : 1022; —ı oklamak : 877; —ı olmamak : 1065, 1083; —ı satılmak : 818; —ı ve sâyir yat u yaraklarıyla gönderilmek : 1103; —ı ve yat u yaraklarıyla varup irişmek : 81; —ın bey' itdirmek : 818; —ın ellerinden almak : 603, 1009; —ın sirka etmek : 820; —ın ve yat u yarağın sağlamak : 1107; —ın virmekde te'allül ü nizâ' eylemek : 855; —ının kulağın ve kuyruğın ve sinirin kesüp te'addî eylemek : 977; —ıyla göndermek : 1103

at gemi(si/leri) : 136, 180, 394, 396; — itmâma irişmek : 36 c; — binâsı : 30 c, 36 c; — deryâya inmek : 30 c; — gelüp irişmek : 36 c; — ihzâr olunup irsâl olunmak : 1187; — irsâl olunmak : 1033; — lâzım olmak : 1173; — meremmet olunup ihzâr olunmak : 1187; —n deryâya indirmek : 30 c; —n meremmet itdirmek : 1187

Atâ, za'îm, güherçile mültezimi, Niğbolı : 577

Atak; — sancağı : 502; — livâsı tahrîri : 502

atalar bkz. adalar

Atana bkz. Adana

atasının ve dedesinin yolın terkitmek : 1191

Atebe-i Aliyye; —i Adâlet-unvân'la sulh u salâh üzere olmak : 826; —i Devlet-bünyân : 319; —i Gerdûn-iktidâr : 695, 698

Atebe-i Ulyâ : 319, 326, 441, 700, 1059

âteş-i fitne vü âşûb : 695, 698

âteş; — idüp haber virmek : 52 c; — irişdürilmek : 537; — peydâ idüp gemileri helâk etmek : 625; —den zarar u gezend irişmek : 13 c

âtıl u bâtil : 95, 588

atıyye-i ilâhiyye : 542

atîk u cedîd bakâyâyı cem' u tahsilde ihmâl üzere olmak : 1208

atîk u cedîd celebler : 336

atîk u cedîd gemileri donatdurup irsâl eylemek : 1121

atîk u cedîd icmâl ü mufassal defterleri : 320, 811, 865

Atina; — nâhiyesi:, Batum sn. 673; — kâdîsı : 208

Atina; — kasabası : 288; — kâdîsı : 288

atlâs kîse : 665

atlu : 1, 224, 438, 542, 851; — asker virilmek : 1065; — eylemek : 1064; — Frenk : 294; — ile gezmek : 1059; — kullar : 457

atmacacılar; — başı : 433, 436; — zümresi : 870

Atranos kâdîsı : 559, 563

attâr ihrâcı : 392, 724, 1116

avâriz(lar) : 317; — afvolmak : 54, 87; — aldurmamak : 322; — alınmak mümkün olmamak : 821; — emrolunmamak : 502; — sal(in)mak : 322, 966; — tamâm alınmamak : 821; — u nükûdunun ödenmesi : 825; — u nüzü'l virmek : 655; — vir(me)mek : 502, 820; — virür memleket : 502; —dan mu'âf : 85; —ı alın(ma)mak : 502, 821; —ı eksük alınmak : 821

avâriz akçası; — cem'i : 54, 87, 322, 359; — cem' u tahsili : 360; — defteri : 359, 360; — teslîmi : 584; —ndan bel' u ketmi olmak : 935

avâriz-ı divâniyye : 85; —de himâyet ü sıyânet olunmak : 1215

avâtîf; —ı aliyye-i husrevâne zuhûra getürmek : 1048; —ı vâfire-i pâdişâhâne : 1036

avâyid ü masârif : 76
avcılar tedârûki : 648
avdet itdürilmek : 1047
avk u te'hîr : 75, 103, 251, 252, 265, 283, 296, 318, 348, 398, 496, 542, 555, 621, 764, 768, 776, 919; —
eylemek : 777; — ol(un)mak : 763, 834; —den hazer : 246, 289, 438, 454, 734, 794, 809, 850
avk; —itmek : 792; —ol(un)mak : 368, 437; —olunmalu olmamak : 1218; —olunmamak : 663
Avlonya (kazâsı/sancağı) : 286, 294, 484, 525, 526, 532, 639, 1187; — alaybeğisi : 47 c; — askeri : 47 c; —
azepleri : 532; — azepleri ağası : 310, 375, 377, 394, 396, 403, 532; — azepleri kethudâsı : 532; —
beği : 58 c, 310, 484, 500, 1187; — kâdîları : 27, 500; — kâdîsı : 208, 310, 313, 401, 402, 526, 527; —
Kal'ası : 310; — Kal'ası mukâbelesi : 532; — keferesi : 500; — muhâfazası : 180, 401; — müslî-
mânları : 500; — voyvodası neferleri : 402; —'nun Azeb Ağalığı : 787; —'nun hıfz u hırâseti : 58 c
Avraham, ehl-i fesâd Yehûdî, Burusa : 1167
avret(ler) : 819; — ile ortaya almak : 1219; —i ve hıdmetkârları âlât-ı harb ile karşı çıkmak : 1219; —in ve
oğlanların çekmek : 1190
Ayamavra : 60, 225, 300, 650; — binâsı : 1109; — cânibleri : 1007; — kâdîsı : 208; — Kal'ası : 650; — Kal'ası
binâsı : 300; — Kal'ası'nun binâsına mübâşeret olunmak : 407; — Kal'ası'nun ta'mîri : 1109; —
muhâfazası : 222, 1073; — nâzırı : 650; — ta'mîri : 1186; —'nun ta'mîrine mübâşeret eylemek : 1109;
—'nun üzerine küffâr-ı hâksâr gelmek : 1021
Ayandon; — kazâsı : 173; — kâdîsı : 174
Ayanoroz : 1031
ayardmacı : 55 c
ayartmak : 1056, 1072, 1207
Ayas; — İskelesi : 519, 522; — kâdîsı : 16 c
Ayasluğ nâhiyesi : 5 c
Ayavasil karyesi, Delvine sn. : 472
Ayazmend nâhiyesi : 5 c
Aydın (sancağı) : 47, 771; — beği : 26 c, 27 c, 208, 447, 779, 1059, 1060, 1103, 1183; — nâzırı : 31, 36, 834;
— kâdîları : 750, 773; — kâdîsı : 756; — kürekçileri : 762; — sipâhîleri perâkende olmak : 185; —
sipâhîleri : 27 c, 46, 254, 773, 779, 1103, 1183; — sipâhîleri alaybeğisi : 1183; — sipâhîlerinden âdem
ta'yîn eylemek : 1183; — ve Saruhan nâzırı : 48 c
Aydın-zâde bkz. Mehmed Çavuş, Aydın-zâde
Aydıncık kâdîsı : 58, 556
Aydonat kâdîsı : 208, 333
Aydos kâdîsı : 25 c, 740, 742, 764
âyende vü revende : 146, 576, 589, 820; — vü re'âyânun ma'sûmcaların yire urup katlitmek : 820; —nün
yollarına inmek : 299; —ye zarar itmek : 152; —ye zarar u ziyân itmek : 798; —yi nehb ü gâret itmek :
642; —yi rencide itmek : 608; —yi şehîd ü giriftâr itmek : 1138
Ayfâ, Emîr, Emîr-i Şâm : 78
âyîn üzre kız virmek : 628
âyîn-i İslâm : 585
Âyişe, Mustafâ Sübaşı'nun sağîre kızı, Hayrabolu : 1212
Âyişe, sipâhî-oğlanlarından Mahmûd'un hem-civârı, Çatalca : 1151
Aynî, Ahmed'ün kızı, Osmânlu k. : 1115
Ayntâb : 586; — sancağı : 737; — beği : 504, 544; — Kâdîlığı ahâlîsi : 978; — kâdîsı : 16 c, 413, 431, 544; —
zü'amâsı : 544
Azak : 534, 535; — beği : 534, 535; — Kal'ası : 434; — Kal'ası süvârîleri ağası : 1135, 1180; — Kal'ası'na
varınca yol üzerinde olan kâdîlar : 434
azeb(ler) (tâyifesi) : 1, 4, 5, 12, 69, 106, 129, 136, 146, 175, 180, 182, 303, 310, 369, 429, 438, 532, 1067; —
ağası : 69, 106, 136, 429, 438, 845, 1177; — Filibe Zindânı'nı basmak : 55 c; — göndermek : 212; —
ihracı : 12, 129, 259; — kaydı : 15 c; — kethudâsı : 129; — re'îsleri : 893; — tedârûki : 180; —

yaz(ıl)mak : 15 c; —den âdem almak : 20 c; —i tahrîk etmek : 55 c; —i tahrîk ü idlâl : 55 c; —in gemilere koymak : 258

Azeb Ağalığı : 787

azık : 377; — virmek : 130, 441, 1058; —lık : 888

azîz : 643, 644

azl : 1 c, 4 c, 51 c, 208, 603, 725, 734, 742, 750, 764, 770, 771, 777, 786; — ile konılmamak : 22 c, 1011, 1021, 1172; — ile konılmayup mu'âkab olmak : 1204; —olunmak : 681, 785, 1191; —i ebed ile konılmamak : 197; —e müstehakk olmak : 595

bâ'is; —i avk olmak : 342; —i nefret ü vahşet evzâ' göstermemek : 1128

Ba'lbek; — kazâsı : 508, 509, 863; — kâdîsı : 821

Bâb-ı Sa'âdet-me'âb : 799, 849, 934

bâb-ı adâlet : 698

bâb-ı ihtimâm : 384, 386, 455, 519, 522, 531, 554, 661, 790, 1050, 1208

bâb-ı ikdâm : 313, 326, 340, 348, 440, 444, 467, 487, 599, 652, 780, 1011; — ü ihtimâm : 50, 135, 243, 253, 289, 300, 305, 368, 447, 510, 518, 576, 735, 764, 776, 813, 841

bâb-ı mu'âvenet ü muhâfaza : 325

bâb-ı mu'âvenet ü muzâheret : 38 c, 327

bâb-ı muhâfaza : 10 c, 267, 299, 315, 316, 326, 367, 406, 439, 466, 476, 481, 482, 499, 507, 509, 771, 782, 955, 1022, 1024, 1034, 1049, 1070, 1147

Baba kazâsı : 743

Babaeski bkz. Babaeskisi

Babaeski Hânı, Edirne kz. : 590

Babaeskisi [/Babaeski] : 830; — kazâsı : 732; — kâdîsı : 37 c, 208, 713, 723, 742, 1053; — Menzili : 713, 714, 723, 732

babaları ümârın almak : 350

babaların katleylemek : 350, 604

Baban; — vilâyeti : 425, 611; — Emâneti : 446

Bâbü'l-İrâk : 929; — ahâlîsî : 155, 566

bâc u gümrükler; —in edâ etmek : 679; —in virmemek : 679

Bâcvân beği : 997

Baç Ma'deni : 1157

bâd-ı hevâ : 891, 937; —lara dahlolunmak : 1030; —ya dahlolunmak : 917; —yı zabt u kabz etmek : 917

Badiki, Pesyân tâyifesinden : 799

bâdiye A'râbını elegetürmek : 938

Badra Kal'ası : 287

Badracık; — kazâsı : 1070; — kâdîsı : 414

Baf (sancağ/nâhiyesi), Kıbrıs : 34, 46, 1211; — gönüllüleri ağası : 519, 522; — kapudânı : 34; — sancağın kabûl etmek : 1211; — ve Evdim nâhiyelerin kabûl etmek : 1211

Bafra : 199; — kâdîsı : 614; — halkı : 13, 374; — re'âyâsı : 199

bâğ(lar) : 658, 877; —un şıraları : 658

bâğ u bâğçe; — dikmek : 1019, 1086; — eylemek : 536

bâğçe; —lere çıkmak : 1090; —ye oğlan virmek : 56 c

Bağdâd : 1, 2, 3, 5, 92, 146, 152, 186, 432, 450, 456, 503, 579, 588, 642, 897, 934; — askeri : 3; — azebleri re'îsleri : 893; — Beğlerbeğliği : 86; — beğlerbeğisi : 1, 2, 3, 5, 6, 6 c, 7, 41 c, 59, 86, 92, 98, 119, 127, 140, 151, 152, 416, 425, 432, 440, 450, 456, 457, 503, 541, 579, 586, 588, 589, 593, 611, 621, 656, 682, 800, 806, 807, 817, 846, 847, 873, 893, 894, 896, 897, 929, 930, 932, 934, 938, 997, 998, 1095, 1096,

1112, 1208; — beğlerbeğisinin (kapu)kethudâsı : 997, 998, 1094, 1095, 1096, 1208; — cebe-hânesi : 113; — çavuşları : 425; — çavuşları defteri kesret-i kuyûd ile müşevveş olmak : 932; — defterdârı : 41 c, 127, 140, 151, 503, 656, 800, 998; — gönüllüleri : 611; — halkı : 6 c; — Hazînesi : 119; — kâr-hâ-neleri : 846; — kulları : 503; — muharriri : 503; — nevâhîsi : 119; — Tîmârları defterdârı : 875; — topcıbaşısı : 682; — üslûbı üzere virmek : 1066; — vilâyeti : 593, 896; — yeniçerileri : 7; — Zindânı : 800; —'da emvâl-i mîrîye müte'allik bakâyâ : 1208; —'dan gelmiş barut : 1084; —'dan levâzim irsâli : 1095; —'dan Mekke-i Mükerreme'ye giden yollar seddolmak : 896

bağlılığında sâdık u samîmî olmak : 825

Bağluca karyesi, Afşar kz. : 1210

Bağluca karyesi, Barçınlu kz. : 1111

bağy ü nifâk : 542

bahâ; — kirâci bahâsı olmamak : 1211; — tazmîni : 433

bahâne; — idüp mâlların almak : 1162; — ile akçaları olmayan kimesnelere dahleylemek : 1108

bahr u ber : 367; —den hıfz u hırâset : 367

bahrdan muhâfazası lâzım olan kılâ' u bikâ' : 15

Bahrî, Kâfile-i Hacc-ı Şerîf Mîr-âhûrî : 358

Bahşâyîş karyesi, İzdin ks., Badracık kz. : 1070

Bahşı Çavuş, Dergâh-ı Mu'allâ Çavuşı : 313

Bahşı, boyacı, Yeniçârşû, Bergos ks. : 965

bakâyâ [bevâkî] : 108; — cem' u tahsîli : 487; — cem'ı : 109, 487; — defteri : 863; — mâl tahsîli : 108; — tahsîli : 108, 162, 800, 866; — tahsîline mu'âvenet itmek : 1108; —sı cem' u tahsîl olunmamak : 1000; —yı cem' u tahsîl itdürmek : 1208; —yı cem' u tahsilde ihmâl üzere olmak : 1208

bakır : 113, 293; — esbâb : 814; — esbâbın virmekde te'allül ü nizâ' eylemek : 855

bakıyye-i havlî(?) : 353

bâkî kalan mâl tahsîl olunmak : 995

bâkî kalmış yuvalak olmak : 1114

bâkî kalmış yuvalak tahsîl itdürmek : 1114

bâkî mâl cem' u tahsîli : 1000

bâkî nüzü'l : 389

bâkire kız : 705

bakkâl ihrâcı : 392, 724, 1116

bakla : 564

Bakrıç, zimmî, Sarâyıcık k. : 940

bal : 715, 742; — gönderilmek : 16 c; — salmak : 504, 888; — tedârüki : 1 c, 16 c, 179, 728; — ve un cem' idüp Nova'ya alup gitmek : 1204

Balabanlu karyesi, Kandırı kz. : 540

Balarbeğ(?), ehl-i fesâd, Belceler(?) k., Barçınlu kz. : 1111

balık : 703; — sayditmek : 574, 703

Balıkçı Çavuş, Dergâh-ı Mu'allâ Çavuşı : 824

balıkcılar : 637; — kafas kurmak : 160

Bâlî Beğ, ma'zûl Rodos Sancağı Beği : 16, 46, 185, 254, 775

Bâlî bin Receb, Badracık kz. : 414

Bâlî Çavuş, Dergâh-ı Mu'allâ Çavuşı : 1 c, 263, 384, 743

Bâlî Çavuş, Südde-i Sa'âdet Çavuşı : 684

Bâlî Efendi, Belgrad Kâdîsı, Semendire tahrîrine me'mûr : 701

Bâlî, acemî-oğlanı, hüküm gönderilen : 1195

Bâlî, Ayamavralı, ze'âmete mutasarrıf, mahbûs : 236, 511

Bâlî, Bostâncı, zimmî, Bergos ks. : 965

Bâlî, Dergâh-ı Mu'allâ Çavuşı, cengci getürmeğe me'mûr : 1132

Bâlî, Kıbrıs Defterdârı : 519, 522

Bâlî, Kuyrukluoğlu, ehl-i fesâd, Bolavadin : 1111

Bâli, Sinân Paşa Imâreti Mütevellîsi Yûsufun âdemisi : 872
 Bâli, Timürtaş (Demürtaş) mh., Burusa : 697, 946, 958
 Bâli, Za'îm : 801, 954
 Bâlis; — alaybeğisi : 1069; — livâsı tevcîh olunmak : 1069; — (sancağı) beği : 178, 474, 499, 507, 1069; — sipâhîleri mu'âvenet eylemek : 1069
 balmûmî fûrûhtı : 658
 balta; — ile başın pârelemek : 1097; — pâresiyle gulâmın bakıyyesi bulunmak : 1097; —sı bulunmak : 1097
 baltacı vü bıçakçı tâyifesine kesel gelüp firâr itmek : 1209
 Balya; — kazâsı : 969; — nâhiyesi : 595; — kâdîsı : 969
 Balyabadra : 62, 68, 647, 1160; — nâhiyesi : 21 c, 470; — çeribaşısı : 470; — kâdîsı : 959; — Kal'ası : 434
 Bana(?) [/Toğan] karyesi, merhûm Sultân Süleymân Evkâfından, Tatarbâzarcık kz. : 558
 Banaluka dizdârı : 660
 Bar Kal'ası, harbî kal'a : 22, 180, 182, 293
 baraça bkz. barça
 Barak adası, Anavarin kurbinde : 17, 50, 438
 barça(lar) [/baraça] : 17, 34, 46, 50, 65, 70, 207, 213, 252, 260, 277, 294, 377, 398, 468, 476, 532, 748, 751, 752, 753, 762, 771; — deryâya inmek : 258, 388; — girift olunmak : 260; — irsâli : 285, 386, 405; — itmâma irişmek : 388; — kalafat itdürmek : 216, 752; — pârelenmek : 50; — yedilmek : 398; —a mukâbele itmek : 778
 Barçınlu; — kazâsı : 580, 1111; — kâdîsı : 1 c, 437, 1111; — zahîresi : 1 c
 Bârgâh-ı Azamet-destgâh : 327
 Bârgâh-ı Sa'âdet-destgâh : 1036
 bârgîn(ler) : 72, 329, 340, 496, 603; — âhûrı : 72; — almak : 34 c; — bulırmek : 850; — bulmak : 488; — ihrâcı : 255; — sirka itmek : 609, 622; — tedârûki : 167, 293, 593; —i yund olmak : 72; —in almak : 888
 Bârgîri kâdîsı : 82
 Barla kâdîsı : 995
 Barluckı(?), mel'ûn, Boğdan : 1128
 barmakların düşürmek : 881
 barmaklık ağaç tedârük olunmak : 1199
 Baroş, zimmî, Siraze k., Eflak : 708
 bartalar(?) : 388
 Bartın : 36 c; — kâdîsı : 14 c, 33 c
 barut [/barut-ı siyâh] : 1, 2, 3, 92, 119, 175, 185, 213, 283, 289, 290, 293, 372, 396, 418, 512, 531, 652, 975, 1166; — alınmak : 278; — az olmak : 1200; — birbirine karışmak : 13 c; — bulunmamak : 366; — çürümek : 13 c; — der-mahzen olmak : 380; — der-sandûk olup kirâ tavarlarına tahmîl olunmak : 975; — gelmemek : 1200; — gemi ile Gradişka'ya çıkarılıp teslim olmak : 1193; — gemilere tahmîl idüp göndermek : 1168; — getür(t)mek : 1084, 1095; — gönder(il)mek : 45 c, 49 c, 54 c, 153, 170, 186, 366, 846, 1095; — hâsıl olmak : 170, 180, 234, 379, 380, 418, 432, 600; — hâzır bulunmak : 49 c; — hıfzı : 13 c, 283, 289, 372, 380, 1095, 1200; — ihzâr u tedârük itmek : 1168; — ihzârı : 92, 212, 380, 531; — ile darbzen gönder(il)mek : 1192; — irsâli : 92, 126, 180, 186, 216, 225, 234, 278, 298, 366, 372, 379, 430, 600, 975, 1071, 1172; — isrâfı : 186; — işle(n)mek : 153, 430, 531, 652, 975; — işlemeyenleri ra'ıyyet kaydeylemek : 948; — işlenmeğe mübâşeret olunmak : 975; — işler dink : 234; — işlet(dür)mek : 49 c, 234, 432, 672, 1094, 1095; — işletmek için yarar üstâd topcı göndermek : 1095; — itdürmek : 45 c; — kâr-hâneleri : 170, 652, 672; — kâr-hânesi kurulmak : 1094; — killet üzere işlenmek : 430; — kîselere konmamak : 13 c; — konılmak : 1071; — koyup göndermek : 1192; — lâzım olmak : 1200; — mahzenleri : 430; — muzâyakası : 234; — mühimmâtı : 119; — sarfolunmak : 1095; — satmamak : 512; — ta'yîn olunmak : 1168; — tahmîl idüp alup gitmek : 1145; — tahmîl itdürüp irsâl eylemek : 1172; — tahmîli : 170, 216, 217, 218, 846, 1092, 1168; — tahsîli : 372, 600; — taleb olunmak : 1095; — tazmîni : 372; — tedârük idüp getürmek : 60 c; — tedârük ü irsâl olunmak : 1094; — tedârûki : 49 c, 186, 278, 379, 380, 430, 432; — teslimi : 975; — tevfir ü teksîri : 92, 234, 418, 691; — tevfirî : 593; — tevzî'i : 213, 512; — toprağı elegirmek : 1094; — u arabaların tekmîl eyleyüp

göndermek : 1168; — u yarağı olmamak : 1192; — u yarak ahvâli : 366; — u yarak taleb itmek : 1193; — u zahîre getürmek : 1084; — u zahîre tahmîl itdürmek : 1084; — ulaşdurmak : 1168; — ve sâyir mühimmât irsâl itmek : 1092; — vezni : 54 c, 180; — virürüz diyü te'allül eylemek : 948; — yükletdirmek : 1084; — a âteşden zarar u gezend irişmek : 13 c; — a ihtiyâc olmak : 289, 372, 1193; — a muzâyaka olmak : 1094; — dan zarar : 13 c; — ı alup hıfz itmek : 1084; — ı alup kal'aya teslim itmek : 1193; — ı bile alup getürmek : 60 c; — ı hıfz u zabt eylemek : 512; — ı kurtmak : 13 c; — ı Lahsâ Kal'ası'nda hıfz itmek : 1095; — ı nem-nâk yire kodurmamak : 13 c; — ı teslim itdüğüne temessük almak : 1094; — un teksîr ü tevfirî : 119, 593, 846

barut-hâne(ler) : 430; — ihdâsı : 235, 418; — ihrâkı : 537; — mu'attal olmak : 893; — muhâfazası : 235; — mühimmi : 894; — odunu : 893; — ye âteş irişdürilmek : 537; — ye kelek ile odun getürmek : 893, 894; — ye zarar mürettib olmak : 894

barut-ı siyâh bkz. barut

basîret ü ihtimâm üzre olmak : 26, 44 c

basîret ü intibâh : 184; — üzre olmak : 22 c, 59 c, 184, 220, 256, 286, 300, 316, 327, 1064, 1077, 1079, 1128, 1191

basîret üzre olmak : 2 c, 22 c, 826, 1001, 1011, 1021, 1022, 1035, 1038, 1107, 1127, 1144, 1171, 1193, 1217

basîret-i tâm : 34

baskın : 673

basmak : 1059

Basra : 1, 3, 5, 6, 119, 146, 151, 152, 588, 642, 896; — A'râbı : 896, 897; — ahâlisi : 827; — beğlerbeğisi : 1, 2, 3, 4, 5, 8, 9, 131, 132, 146, 151, 152, 440, 642, 827, 896, 897, 900, 960, 1094, 1095; — beğlerbeğisinin kethudâsı : 825, 827; — defterdârı : 900; — emîri ümerâsı : 825; — Kal'ası : 132; — Kal'ası Anbârı : 131, 151; — kulları : 1; — mühimmi : 413, 431, 978; — 'da olan barut : 1094; — 'dan A'râb u A'câmdan hacca azîm kâfile alup gitmek : 897; — 'dan barut gönderilmek : 1095

bastırma aldurmamak : 340

baş kaldurmak : 676

baş kaldurup sancak çeküp gâret ü hasârete mübâşeret itmek : 1176

baş karyeler; — ile tîmârlar asıl eylemek : 1175; — i ve yazılıları ile yoklayup defter eylemek : 1154; — i ve yazılıları ile defter eylemek : 1156; — iyle defter itmek : 185

baş kesmek : 1, 7

baş u buğ(lar) : 557, 899; — kethudâları : 142, 435; — nasbitmek : 495; — olanları elegetürüp küreğe göndermek : 1023; — olmak : 1170; — ta'yîn eyleyüp gönderilmek : 1076; — ta'yîni : 21 c, 184, 186, 195, 242, 285, 366, 375, 386, 398, 466, 481, 482, 492, 1085, 1165, 1166, 1168, 1169, 1190; — ına cezâ virilmek : 1078; — ına tenbîh ü te'kîd itmek : 1078

baş ve yan topları tedârüki : 1020

başçı ihrâcı : 392, 724, 1116

başları elegetürilmek : 798

başlarında olan ehl-i fesâdı ihzâr idüp getürmek : 1111

baştarde : 220, 264; — binâsı : 1020; — göndermek : 1020; — itmâma irişmek : 1020; — ye kürekei konılmak : 1173

batak : 716

batmân : 538, 656

Bato, mürted acemî-oğlanı, Leskendire k., Yanbolı kz. : 996

Batori İştvan Voyvoda, Erdel Voyvodası : 326, 372, 689, 695, 698

Batori Kriştov, Erdel beğlerinden : 325

Batsi(?), Zime Mozalo(?) oğlu, zimmî, âsî, Hısâr mh., Razin k., Kalamata kz. : 101, 124

battâl top virmek : 1028, 1029

Batum; — sancağı : 673, 979; — (sancağı) beği : 898, 979, 980, 1077; — sancağı sipâhîleri ile dâyimâ müheyyâ vü hâzır olmak : 1077

Bayat beği : 938

Bayburd kâdîsı : 1 c

Bâyezîd Beğ, Delvine Sancağı Beği : 286, 294, 311, 333, 474, 513, 514, 639, 899, 955, 994
 Bâyezîd bin Îsâ, şahid, Akbınar mh., Karahısâr : 149, 163
 Bâyezîd Hân, Sultân : 438
 Bâyezîd(?) Kapucu, hüküm virilen : 392
 Bâyezîd, Bahşâyış k., İzdin ks., Badracık kz. : 1070
 Bâyezîd, Burusa Beği : 148
 Bâyezîd, merhûm şehzâde : 939
 Bâyezîd, Tırhala Beği : 1194
 Bâyezîd, Yeniçeri, re'âyâ vü fukarâya zulm ü te'addî ile müttehem, Trisnik(?) k., Tikveş : 1050
 Bayındır, Kızıllaroğlu, erbâb-ı tûmârdan, ehl-i fesâd ü şenâ'at, mahbûs, İçil : 926, 1040, 1198
 baylos(lar) : 530, 987, 1035
 bayrak kaldurmak : 230
 Bayrakdâr, hüküm virilen : 680
 bâzâr(lar) : 64, 676; — basmak : 676; —da nidâ itdürmek : 854
 Bâzârcık : 58; — kâdîsı : 1 c, 58, 115, 815, 927; — Konağı zahîresi : 1 c; — nâhiyesi piyâdeleri : 844
 Bâzârköy, İznik : 148
 Bâzârsuyı kâdîsı : 208
 be-nevbet tûmâr(lar) : 347, 662, 663; —un ifrâzı : 663
 be-nevbet; — vâkı' olan hıdmeti edâ itdürmek : 836; — Yemen'e varanların yararlarına alîk virilmek : 1107
 Bece(?) vilâyetinin hükûmeti : 537
 Beç; — ilçisi : 404; — kralı âdemlerine dahl ü tecâvüz : 1067; — kralı : 266, 696, 851, 861; — kralı ahdi üzre virgûsin göndermek : 826; — kralı harâcı : 685; — kralı ilçileri : 685; — kralı mektûb göndermek : 1067; — kralına tâbi' Hırvat kâfirleri : 35 c; — kralına tâbi' kurâ : 678; — tercemânı : 1067; — vilâyetine tâbi' kasabât u varoşlar ve karyelere dahl ü ta'arruz : 1067; — vilâyetine tâbi' olan yirlere dahl ü tecâvüz : 1067
 Beçkerek; — kazâsı : 942; — kâdîsı : 942; — varoşı re'âyâsı : 942
 bed-baht : 1139; — Leyh kralı mu'âvenetiyle Boğdan'a gelmek : 1128; —a mütâbe'at gösteren bolarların mektûbları ve âdemleri elegetürilmek : 1128; —un hakkından gelmek : 1128
 bedel akça(sı/ları); — alup eklîtmek : 839; — aldurmamak : 839; —yla kürekci tutmak : 25 c
 bedel-i nüzûl cem'ı : 54, 87
 bedel-i resm-i şem' : 658
 bedelini tevcîh etmek : 662
 bedenlerin mâbeynleri yapıp gedük kalmamak : 438
 bedevî Arablar : 860
 Bedir Beğ, Cezîre Hâkimi : 608, 612, 798
 Bedirşâh, harâmîbaşı, Kızılıbü k., Eğrigöz kz. : 559
 Bedreddîn, Sarı, elinde müzevver mühür bulunup nefyolunan, Kudüs-i Şerîf kz. : 950
 beğ(ler)*; — âdemleri : 81; — âdemleriyle fiskitmek : 967; — cem'ıyyeti : 9; — gelmemek : 47 c; — hıdmete ta'yîn olunmak : 1194; — ile birikmek : 1082; — ile cem'ıyyet : 2 c; — ile haberleşmek : 1139; — menkûhaları : 511; — neferleri : 324; —e cem'ıyyet üzre olmak tenbîh olunmamak : 1194; —e gönderilen âdemler : 1179; —e mektûblar göndermek : 2 c; —i sancağı askeri ile almak : 1170; —in birbirine kefile vermek : 1035; —le hüsn-i ittihâd ü ittifâk üzre olmak : 1166; —ün fıkır ü tedârükleri : 688; —ün iltimâsları : 325; —ün mehterbaşısı : 994
 Beğköprüsi Konağı, Mud : 1 c
 Beğlerbeği Mahallesi, Silivri : 591
 beğlerbeği(ler)*; — âdemleri : 582; — âdemleri elinde müfsidler olmak : 1124; — âdemlerinde bulunan ehl-i fesâdı almak : 1123; — âdemlerinde olan ehl-i fesâdı alup küreğe göndermek : 1124; — cem'ıyyetlerin bozmak murâd eylemek : 1220; — çavuşları : 413, 431; — çavuşlarından mülâzım çavuşlar : 978; — hâsları re'âyâsı : 340, 342; — hâslarından karye ifrâzı : 921; — hâssı ta'yîn eylemek : 921; — (kapu)kethudâsı : 15 c, 43 c, 276, 998, 1094, 1095, 1096, 1108, 1112, 1138; — tezkiresini berât ile tatbîk : 347; — ve sancakbeği sübaşları : 944; — yanına varmak : 1143; — zabıtmek : 920; —den

dahlitdürmemek : 1030; —i yanlarına varup hizmetlerinde bulunmayanların gedükleri alınıp âhara virilmek : 971; —inden temessük alup Südde-i Sa'âdet'e göndermek : 1160; —nden yâfte talebi : 347; —nden yâftelerin ihrâc eylemek : 782; —nden yâftesüz tîmâr tevcihi : 347; —siyle haberleşmek : 1094; —ye barut teslîmi : 1094; —ye teslîm eylemek : 1062; —ye tüfenk îsâl eylemek : 1092
 beğlerbeğlik(ler) : 2 c, 18 c, 265, 324, 367, 389, 397, 440, 444, 455, 811; —ine ilhâk olunmak : 1034; —ine müte'allik zü'amâ vü sipâh : 327
 beğlik tamgasın sildürmek : 934
 Beğşehir; — kâdîsı : 1 c; — Konağı : 57 c; — sancağı beği : 954
 Behisni; — kâdîsı : 16 c, 208; — Kal'ası'nun neferleri : 1090
 Behlûl, Pertek Alaybeğisi : 813
 Behlûl, Samsad Beği : 60 c
 Behrâm Beğ, kendüsine Tâcirân karyesi virilen, Musul : 150
 Behrâm bin Abdullâh, dârende, Mısır gönüllülerinden : 110
 Behrâm Çavuş, Dergâh-ı Mu'allâ Çavuşı : 19, 118, 127, 131, 133, 134, 135, 140, 141, 142, 143, 144, 145, 150, 151, 152, 153, 157, 158, 166, 168, 172, 241, 242, 248, 304, 305, 432
 Behrâm Kethudâ, tîmâr mutasarrıfı, Tımişvar : 1201
 Behrâm, ehl-i fesâd, Zâviye k., Bâzârcık kz. : 815
 Behrâm, Falcı(?), âmil, ehl-i fesâd : 466
 Behrâm, Lahsâ Beğlerbeğisi Kethudâsı : 1047
 Behrâm, Yemen Beğlerbeğisi : 537, 542, 1105
 behremend olmak : 1036
 bekciler konmadın gaflet ile yatmak : 59 c
 Bekir Beğ, müteveffâ, Harput Beği : 417
 Bekir Çavuş, Dergâh-ı Mu'allâ Çavuşı : 1 c
 Bekir, Kara, Karesi sancağı piyâdeleri beği âdemi : 90
 Bekir, Kaysariye Kal'ası Kethudâsı : 493
 Bektaş bin İbrâhîm, câriyesi ayarılın müştekî, Burusa : 1056
 Bektaş, ehl-i fesâd, Yenibâzâr kz. : 282, 458, 459
 bel'; — u ekl : 991; — u ketm : 128, 353, 463, 911, 935
 bel'ıyyât : 128, 872, 909; —ı olmak : 995
 bel'ıyyât ü ketmiyyât : 55 c; —ı zuhûr itmek : 991
 Belceler(?) karyesi, Barçınlu kz. : 1111
 Belde-i Cerît nâhiyesi, Tunus vt. : 1024, 1034
 Beledü'l-Unnâb sancağı, Cezâyir-i Garb : 670; — beği : 670
 Belgrad (Arnavutluk) bkz. Arnavud Belgradı
 Belgrad : 180, 212, 225, 234, 278, 290, 293, 379, 380, 653, 669, 942, 1166, 1193; — dizdârı : 669; — kâdîsı : 701, 888, 1166, 1168, 1203; — müfettişi : 182; — nâzırı : 182, 669; —'da mahfûz olan barut : 1192; — 'da olan limanlar tathîr ü pâk olmak : 1203
 bellût; — tahtasın kesdürmek : 102; — vürdinar tevzî'i : 173
 bels ü rüşvet almak : 892
 Benarlaslom(?), Eski Alıgar(?) nâm mel'ûnun atlubaşı : 1057
 Bender bkz. Akkirman
 bender : 906; — emînleri : 74; — mu'attal kalmak : 906
 Bender-i Akkirman bkz. Akkirman
 Bender-i Süveyş : 487
 Benefşe : 464
 Benî-Atıyye Kabîlesi, Gazze Arabı : 361
 Benî-Mansûr, Arab tâyifesi : 456
 Benî-Rebî'a, Arab tâyifesi : 456
 Benî-Süveyf mahalli : 601
 bennâ(lar) : 52 c, 985; — tedârük itmek : 1011; — vü neccâr : 804, 878

Benzert nâhiyesi, Tunus vt. : 1024, 1034
 ber-mûceb-i şer'-ı şerîf teftîş eylemek : 996, 1050, 1219
 ber-vech-i adâlet : 24 c, 397
 Berâbâye(?) [/Berâye(?)], râhib, Kudüs-i Şerîf : 643, 644
 berât(lar) : 347, 439, 548, 662, 663, 701, 828; — eyle(me)mek : 635, 680; — ibrâzı : 332; — ihrâcı : 651, 961;
 — ile tatbîk : 347; — itmek : 332; — olunmak : 871; — u ahkâm tezvîr ü telbîs olmak : 621; — u yâfte :
 347; — virmek : 639; — yazmak : 621; — ı hümayûn : 332, 737, 882; — la gedük tasarrufı : 439
 Berâye(?) bkz. Berâbâye(?)
 berber ihrâcı : 392, 724, 1166
 berber(?) : 128
 Berekât, Şeyh İzzeddîn'ün oğlu, eşkıyâ, Musul : 150
 Berendi kâdîsı : 16 c
 Bergama nâhiyesi : 5 c
 Bergoriçe Kal'ası : 15 c
 Bergos karyesi, Marmara kz. : 323
 Bergos [/Burgos] : 720; — kasabası : 965; — kazâsı : 732, 743, 830; — kâdîsı : 37 c, 713, 719, 720, 723, 830,
 831, 965, 1053, 1115; — Menzili [/Konağı] : 713, 714, 720, 732
 Bergoz-ı Cedîd (Kal'ası), İnebahtı : 68, 1109; — binâsı : 1109; — mi'mârı : 1109; — 'nun ta'mîri : 1109
 beriye : 710, 860; — de ot bitmemek : 361
 beriye Arabı : 499; — tavarları : 507
 beriye Türkmeni : 499; — tavarları : 507
 Berkofça; — kâdîsı : 72, 571, 810; — halkı : 571
 berr ü bahr : 193
 Berzence Kal'ası ağası : 635
 Besâmîs karyesi, Rihâ hâsırlarından : 976
 besmele-i şerîfe : 644
 beş dirhem atar mîrî tüfenkler : 934
 Beşîr Çavuş, Dergâh-ı Mu'allâ Çavuşı : 208, 719, 723, 741, 742, 743
 Beşiktaş : 1046
 Beşköprü Çayırı : 57 c
 beşlû(ler) : 311, 639; — ağası : 639; — hisâr-eri : 626; — hisâr-eri ihrâcı : 626
 bevâkî bkz. bakâyâ
 bevvâbân rûsûmın cem' u tahsîl eylemek : 828
 bey' : 422, 721; — it(dür)mek : 731, 991; — olunmak : 951
 bey' u şirâ : 679; — da zarar u ziyân çekmek : 969; — sında ve kendü hevâsında olanlarla berâber olmak : 1107
 bey'-ı men-yezîd; — itmek : 1031; — ile bey' it(dür)mek : 457, 951
 Beyrût kâdîsı : 889
 Beyt-i Harâm [/Beytu'llâhi'l-Harâm], Mekke-i Mükerrreme : 361, 827
 Beytu'llâhi'l-Harâm bkz. Beyt-i Harâm
 Beytül-mâl : 358, 519, 522, 542, 658, 918, 1215; — cem' u tahsilinde tedric ü adâlet ile tutmak : 1215; —
 emîni : 625; — emîni mühriyle zabtolunmak : 1093; — kâtibi : 625; — mühimmi : 922; — zabt u
 sıyânet olunmak : 918; — e gadr ü te'addî : 95; — e gadr-i sarîh : 1107; — e hidmet : 915; — ine
 dahlolunmak : 1030
 Beytül-mâl-i Âmme emîn(ler)i : 658
 Beytül-mâl-i Hâssa emîni : 658
 Bezer Yanoş, Eski Aligar(?) nâm mel'ûnun atlubaşı : 1057
 bezir-hâne ve değirmen ocakların defter-i cedîde kayditmek : 891
 bezl-i ictihâd : 186
 bezl-i ihtimâm : 396
 bezl-i mâ-hüve'l-makdûr eylemek : 1165

bezl-i maddûr (itmek/eylemek) : 50, 184, 186, 191, 212, 215, 220, 285, 314, 315, 316, 327, 367, 373, 377, 394, 395, 396, 417, 474, 513, 514, 519, 522, 525, 532, 542, 627, 698, 762, 771, 775, 790, 985, 1006, 1009, 1034, 1036, 1082, 1088, 1092

bezl-i tûvân : 184

bezzâzistân hıfzolunmak : 1090

Bezzâzistân'da hıfzolunmak : 1189

bıçağ bkz. bıçak

bıçak [/bıçağ] : 654, 831; — ile urup katleylemek : 940; —a yarar koyun : 334, 337, 397, 927; —cı tâyifesine kesel gelüp firâr itmek : 1209; —la urmak : 614; —la urup katleylediği şer'le sâbit olmak : 941; —la urup katleylemek : 941

Bıçak, sûhte, Hüriler yörük cemâ'atinden : 557

bıçkıcı tâyifesine kesel gelüp firâr itmek : 1209

bınar : 425

Bınarhısâr(i); — kazâsı : 732; — kâdîsı : 37 c, 708, 714, 720, 723, 742, 1053

bî-garaz kimesneler : 410, 702

bî-garaz müslimânlar; — haber vermek : 1072; — şehâdetleriyle sâbit olmak : 80; —dan hakk üzere ahvâlin teftîş itmek : 1210

bî-günâh olmak : 1040

bî-hâsıl; — mezârî' : 95; — olmak : 875; — sipâhîler bırağındıları : 95

bî-mezheb : 142, 435

bî-vech habsolunmak : 1040

bid'at; — olmak : 893; — ref' olunmak : 658; —i seyyi'e : 658

Biga (sancağı) : 595; — livâsı piyâdeleri : 629; — beği : 208, 595, 763, 1206; — muharriri : 908; —n tahrîr : 347, 969

Bihke, harbî kal'a : 224

Bihlişte; — nâhiyesi : 516; — Çeribaşılığı : 294; — kâdîsı : 208, 615; — sipâhîleri : 294, 401, 899; — zü'amâ vü sipâhîleri : 955

Bihor kâdîsı : 208

bikâ' : 326; —ı harbiyyenün feth u teshîri : 316

Biki, melik, zimmî, âsî : 365

bilâd ü bikâ' ilhâkî : 542

bilâd ü ibâd itmînân ve emn üzere olmak : 665

Bilâl, sûhte, Karahısâr sancağı yayalarından : 437

bildüklerin ketmitmemek : 1210

Bilecik; — kazâsı : 58; — kâdîsı : 1 c, 58, 115; — Ma'deni : 115, 116

biller(de) âdemler alınmakdan ve soyılmakdan âsûde olmak : 925

Bilvîrân nâhiyesi, Konya sn. : 123

binâ(lar) [/ebniye] : 569, 626; — emîni : 1091; — eylemek : 1147; — hâsıl olmamak : 1109; — hedmi : 52 c; — hıdmetine ta'yîn itdürüp evlerinde ve kendü maslahatlarında olmak : 1091; — için sipâhîlerin yararlarından alıkomakdan hazer eylemek : 1011; — ihdâs itdürmemek : 536; — ihdâs itmek : 1038; — itmeğe müte'ahhid olmak : 1150; — mühimmâtı ihzâr olunmak : 1198; — mühimmi : 554; — olunan dükkânlara lâzım olan kereste : 1080; — olunan gemiler hıfzolunmak : 1203; — olunan gemiler itmâma irişmek : 1147; — olunan gemiler mühimmi için kereste ihzârı : 1185; — olunan kal'alar : 807; — te'hîre kalmak : 1109; — vü ta'mîr itdürmek : 576; —iatîka : 102; —da istihdâm : 1011; —dan nesne komamak : 1126; —sın itmâma irişdürmek : 1150, 1192; —ya mübâşeret olunmamak : 1109

Binalı(?) karyesi, Mat kz. : 1219

birbirine; — düşmek : 319; — kefile vermek : 1035

Birecik : 413, 431, 588, 847, 978; — beği : 544; — emîni : 544; — kâdîsı : 16 c, 20, 544; — sübaşısı : 544

Birgi kâdîsı : 603

Biricân, hâtûnına yapışılan kişi, Şehrizol : 428

biro(lar) : 325, 326

Bitlis : 133; — yaylakları : 133
 biz(ler) : 675, 1059; — tahmîl idüp alup gitmek : 1145
 Blay Ovası, Klis : 626
 Blobogo(?) [/lloyani(?)] karyesi, Mezistre sn. : 871
 Bobofça; — Kal'ası ağası : 635; — neferleri : 635
 Bodrum Kal'ası : 46
 Boğaz : 1014
 Boğaz Hisâr(lar)ı : 221, 763, 768, 788; — dizdârı : 903; — muhâfazasına fermân olunmak : 1194; — muhâfazasında olmak : 1147; —'na varmak : 1144, 1147; —'na varup muhâfazada olmak : 1144; — 'ndan tereke geçmek : 1161; —'nun topları : 1147
 Boğaz Hisârları (İnebahtı) : — cânibleri : 1007; —'nun ta'mîri : 1186
 boğazlanmak : 37 c
 Boğdan (vilâyeti) : 79, 159, 599, 702; — a'yânı : 1171; — a'yânına bâ'ıs-i nefret ü vahşet evzâ' göstermemek : 1128; — beğünün âdemi : 599; — bolarları : 1171; — bolarlarına bâ'ıs-i nefret ü vahşet evzâ' göstermemek : 1128; — bolarlarına mektûblar göndermek : 1128; — cânibinde bir fetret olmak : 1205; — cânibine nâzır olmak : 1156; — elden gitmek : 1171; — elinden alınmak : 1171; — memleketine dahl ü ta'arruz eylemek kasdında olmak : 1205; — memleketine dahl ü tecâvüz idüp mazarrat irişdürmek kasdında olmak : 1169; — mühimmi : 1172; — re'âyâ vü berâyâsına bâ'ıs-i nefret ü vahşet evzâ' göstermemek : 1128; — re'âyâsı : 159, 984; — re'âyâsına ahde muhâlif dahl ü ta'arruz eylemekden ihtiyât eylemek : 1166; — re'âyâsına hâricden kimesneyi dahlitdürmemek : 984; — serhaddine nâzır olmak : 1139; — sınırı : 666, 702; — sınırına dahl ü tecâvüz eylemek : 666; — taraflarına göz kulak dutmak : 1165; — taraflarına hâzır u nâzır olmak : 1166; — taraflarına nâzır olmak : 1158; —'a dahl ü ta'arruz eylemek kasdında olmak : 1170; —'a varınca yol üzerinde olan kâdılar : 1172; —'a voyvoda gönderilmek : 1191; —'a voyvoda olan müfsid : 1169; —'a voyvoda ta'yîni : 1015; —'a zarar irişdürmek kasdında olmak : 1171; —ne a'dâ-yı hâksâr taraflarından hücum-ı hezîmet-lüzûm olmak : 1165; —ne adû-yı hâksâr tarafından mazarrat kasdına hücum olunmak : 1168; —ne dâhil olmak : 1128; —ne dühûl itmek : 1171; —ne düşmen gelmek : 1169; —ne nâzır olmak : 1143; —ne ta'arruz eylememek : 1170; —ne ve mel'ûnun evzâ'ına nâzır olmak : 1128; —ne voyvoda olan müfsid : 1170, 1171; —ne zarar kasdına hareket itmek : 1128, 1139; —ne zarar kasdında olmak : 1142; —ne zarar u gezend irişdürmek : 1128; —ne zarar u gezend irişdürmek kasdında olmak : 1143
 Boğdan voyvoda(sı/ları) : 79, 112, 159, 599, 628, 666, 702, 936, 984, 1015, 1128, 1134, 1139, 1143, 1170, 1191; — firâr itmek : 1143; — ısyân eylemek : 1134; — Leyh vilâyetine firâr itmek : 1139, 1205; —ndan re'âyâ vü berâyâ râzî vü şâkir olmamak : 1191; —yla haberleşmek : 1143
 Boğdan, sâbık Boğdan Voyvodası, âsî : 159, 666, 1134, 1139, 1142, 1191
 boktor : 115; — ihrâcı : 116
 Boladlar karyesi bkz. Bolatlar karyesi
 bolarlar : 1171; — bed-bahta mütâbe'at göstermek : 1128; — ile mu'âvenet eylemek : 1169; — ve re'âyâ mütâbe'at itmek : 1134; — ve sâyir askeri ile yörimek : 1205; —a bâ'ıs-i nefret ü vahşet evzâ' göstermemek : 1128; —a mektûblar göndermek : 1128; —un haklarından gelinmek : 1128; —un hıyânetleri zâhir olmak : 1128; —un mektûbları ve âdemleri elegetürilmek : 1128
 bolasılar : 413, 431, 978
 Bolatlar [/Boladlar] karyesi, Tatay kz. : 853, 977
 Bolavadin : 1111; — kazâsı : 443, 580, 1111; — kâdîsı : 1 c, 437; — kîlesi : 443
 Bolı; — beği : 52; — müsellemleri : 52; — müsellemleri beği : 199; — müsellemleri olduğu yirlerün kâdîları : 52; — piyâde beği : 857
 borc için zabt : 457
 Boruk(?) karyesi, Bolavadin : 1111
 Bosik(?) karyesi, Riyekan nh., Hersek sn. : 486
 Bosna (sancağı) : 7 c, 404, 627; — alaybeği(si) : 35 c, 1194; — alaybeğisi sipâhîleri ile serhadde varmak : 1079; — beği : 4 c, 7 c, 39 c, 404, 627, 653, 660, 1079, 1192, 1193; — beğine barut ile darbzen îsâl eylemek : 1192; — kâdîları : 627; — sipâhîleri : 35 c, 1194; — semti : 42 c; — serhaddi : 653, 1192; —'nun darb u harbe kâdir yarar yiğitleri : 39 c; —'nun ocağ-erenleri : 39 c

Bostân, Dergâh-ı Âlî çavuşlarından : 1131
 bostân-oğlanları : 125
 bostâncıbaşı : 449, 605, 890
 bostâncılar : 1195; — çavuşı : 890; — kâtibi : 890; — kethudâsı : 605
 boy çekmek : 319
 boyalı ve boyasuz ba'zı esbâb sirka olunmak : 965
 Boza(?) karyesi, Eflak : 681, 708, 984
 bozacı ihrâcı : 392, 1116
 Bozca, ehl-i fesâd, Belceler(?) k., Barçınlu kz. : 1111
 Bozcaada; — Kal'ası'nun hıfz u hırâseti : 1014; — müstahfızları : 1014
 bozdoğanlar : 785
 Bozok beği : 602
 Bozöyük Konağı : 1 c
 Bozuk Konağı, Konya : 1 c
 bölük : 207, 298, 693; — ağaları : 452, 760; — çavuşları : 452; — kâtibleri : 452; —lerde istihdâm eylemek : 341; —lere çukalarıyla ilhâk olunup ri'âyet olunmak : 1088; —leri ziyâde olmak : 1107
 bölük halkı : 34, 392, 551, 801, 953, 964, 1083, 1111; — kullarına fakr u fâka galebe idüp muhâfaza hıdmetinde olmağa tâkatleri olmamak : 1083; — kullarının atları olmamak : 1083; — kullarının ulûfesi : 1083; — Südde-i Sa'âdet'e gelmek : 1083; — yoklanmak : 1083; —n ale'l-infirâd defter idüp mühürlemek : 1083; —n yoklayup mevcûdların isimleriyle defter itmek : 1085; —na baş u buğ ta'yîni : 1085; —na icâzet virilmek : 1083; —nun ağaları : 259; —nun kethudâları : 259
 Bölükbaşı Ya'kûb Bölüğü : 934
 bölükbaşı(lar) : 11 c, 23, 611, 639, 957, 1218; — kethudâsı : 934; — ta'yîni : 233
 Bratani karyesi, âsî kâfir karyesi, Avlonya : 402
 Brevnik(?) kâdîsı : 208
 Brez Kal'ası muhâfazası : 175
 brob(?) gönderilmek : 274
 Bucyân Aşîreti bkz. Pucyân Aşîreti
 buçuk kıntâr : 45 c
 Budak, Havâle, Bağdâd gönüllülerinden, resm cem'ine me'mûr : 611
 Budaközi kâdîsı : 880
 Budun : 4 c, 182, 332, 379, 635, 685, 686, 1072; — a'yânı : 565; — barut-hâneleri : 380, 430; — beğlerbeğisi : 2 c, 4 c, 7 c, 8 c, 180, 234, 262, 325, 326, 327, 380, 404, 430, 548, 565, 635, 658, 667, 678, 685, 686, 696, 826, 851, 928, 992, 1067, 1138; — beğlerbeğisi ile ittifâk : 324; — beğlerbeğisi kethudâsı : 7 c, 15 c, 43 c, 1138; — defterdârı : 548; — Hazînesi : 430; — kâr-hâneleri : 234; — mahzenleri : 234, 430; — sancağında emrile penc-yek zabtirmek : 1138
 buğday : 143, 292, 538, 564, 601, 675, 726, 735, 860, 888; — der-mahzen eylemek : 1161; — gönder(îl)mek : 487, 983; — satmak : 1161; — ta'yîni : 223; — tahmîli : 237, 745; — tahsîl olunmak : 983; — tedârüki : 237; — virilmek : 1066; —dan tefâvüt-i keyl : 1198
 Buhayra vilâyeti, Mısır : 866; — kâdîsı : 707; — şeyhu'l-Arabı : 706
 Bulak sâhılı : 487
 buldurması lâzım olanlar; —a buldurmak : 925, 1216, 1222; —a buldurup getürtmek : 1097
 bulgur : 726, 735
 burc : 860; — dîvârının eni tokuz arşun olmak : 1211; — iltizâmı yapılmak : 1211; — yıkılıp temelinden inşâ itmek : 1211; —ı ta'mîr itmek : 1211
 Burc-Alî, za'îm : 59, 98
 burgaz yapmak : 546
 Burgazlu karyesi, Sonisa kz. : 614
 Burgos bkz. Bergos
 Burhân karyesi, Gelibolu : 1118

Bursa : 149, 163, 259, 410, 648, 692, 697, 902, 925, 939; — beği : 148, 1197; — beği âdemi : 1197; — kâdîsı :
1 c, 12, 81, 149, 163, 697, 703, 709, 769, 946, 958, 1056, 1132, 1167, 1197; — kâdîsı nâyibi : 1132; —
kethudâsı : 12
buz tedârûki : 13 c
bülbül; — cem'ı : 631; — saydtdürmemek : 631
bülbülcibaşı : 631
bürtünar(?) : 384
Büyük Mahkeme nâyibi : 972
büyük gemi irsâli : 772
büyük kal'alar : 1200
büyük kîle : 443

Ca'fer (Paşa), Tımsıvar Beğlerbeğisi : 276, 942
Ca'fer Alî, top yuvalağı işlemeğe mültezim, Kiğı : 1114
Ca'fer bin Abdullâh, dârende, Mısır gönüllülerinden : 89, 110
Ca'fer Çavuş, Dergâh-ı Mu'allâ Çavuşı : 681, 984, 1088
Ca'fer Çavuş, Muhzır, Dergâh-ı Mu'allâ Çavuşı : 731, 732, 742
Ca'fer, Abdullâh Ağa'nun âdemi, hüküm virilen : 156
Ca'fer, Aydın Beği : 1059
Ca'fer, Azeb Ağası, maktûl : 429
Ca'fer, Bostâncıbaşı, Edirne : 449
Ca'fer, Gelibolu Emîni : 903, 908
Ca'fer, Hâcî, hüküm virilen : 427
Ca'fer, Keşşâf Sancağı Beği : 59, 98
Ca'fer, Lala : 147
Ca'fer, Mustafâ Paşa'nun Hazîne Kâtibi : 961
Ca'fer, piyâde vü müsellemler mültezimi Mehmed'ün hazînedârı : 1059
Ca'fer, sâbık Sinân Paşa Imâreti Müttevelli : 872
Ca'fer, Şeyh, Vilâyet-i Cîze Şeyhu'l-Arabî, dârende : 353, 362
Ca'fer, Tımsıvar defterdârının âdemi : 1075
Ca'fer, Trablus-ı Garb Beğlerbeğisi : 518, 905
Ca'fer, Vizelü, silâhdârlardan ikinci bölükde : 943
Ca'fer, Yanya Beği'nün Kethudâsı : 126, 222
câbî(ler) : 803, 1189; — ta'yîni : 569
câdde-i adâlet : 674
câdde-i hakdan udûl ü inhırâf eyle(me)mek : 150, 327, 556, 695, 698, 1050
câdde-i itâ'atden udûl : 542
câdde-i rukkıyyet ü ihtisâs : 826
câdde-i şer'-ı şerîf : 299
câmi' [cevâmî'](-ı şerîf(e)) : 193, 546, 817, 873; — binâsı : 102, 105, 588, 589, 1091; — binâsı ahvâli : 985; —
evkâfî emîni : 1080; — evkâfî nâzırı : 1189; — istihdâmına ta'yîn olunmak : 1091; — kapısında
lâ-ya'kıl yatmak : 1097; — mu'temedliğine ta'yîn olunmak : 1091; — mühimmâtı : 105; — mühimmi :
102; — ta'mîri : 589, 615; —a vakf olmak : 588; —e minâre binâ olunmak : 1211; —mün ve
çeşmelerinin suyu : 1086; —ün minâreleri olmamak : 1211
Câmi'-ı Hulefâ, Bağdâd : 588
Câmi'-ı Kebîr Vakfı, Halep : 838

câmûs : 601; — çıkarmak : 413, 431; — gasbı : 362; — sirkası : 80; — u öküz ve deve vü at çıkarmağa mübâşir ta'yîni : 978

cân(lar); — u baş fedâ eylemek : 11 c; —ına zarar u gezend irişmek : 466; —ına ve mâllarına zarar u ziyân irişmek : 642; —ına zarar u gezend irişdürilmek : 530

canbâz bkz. cânbâz

cânbâz(lar) (tâyifesi) : 447; — ihrâcı : 788; — sübaşısı : 788

Canbolad, (A'zâz u) Kilis (Sancağı) Beği : 40, 54, 60 c, 87, 192, 248, 1082, 1084, 1100, 1101

Canca; — akçası : 953; — Ma'deni sâhib-i ayân : 953

cânib-i mîrî : 601

cânib-i yemîn gönüllüleri irsâli : 876

Canik (sancağı) : 199, 481, 1023; — alaybeği(si) : 199, 204, 818; — beği : 49, 199, 204, 481, 614, 705, 786, 829, 877; — sipâhileri : 49, 196, 199, 573

Cânkulı, Baban Emâneti Kâtibi : 446

câriye : 819, 1212; —sin ayartmak : 870, 1056

Cârullâh Çavuş, Dergâh-ı Mu'allâ Çavuşı : 661, 815

Cârullâh, Yukarı Cânib ile mu'âmele idüp nüzûr u sadakât cem' eyleyüp gönderenlerden, Musul : 674

Cârûz bkz. Sadr-ı Cârûz

câsûs(lar) : 79, 118, 211, 288; — gelmek : 225, 294, 806; — göndermek : 19 c, 39 c, 607, 1079; — haberi : 180; —ın eksük itmek : 1128, 1139; —un ahbârı : 607, 938

Câzân emîri : 537

cebe vü cevşen : 20 c, 168, 178, 181, 190, 198, 200, 225, 232, 253, 256, 276, 279, 287, 294, 299, 304, 305, 314, 381, 440, 444, 465, 577, 768; — ihrâcı : 306; — tedârûki : 175; — tekmlî : 786; — ve cebelüleriyle hâzır olmak : 1156; — ve cebelüleriyle hâzır u müheyyâ olmak : 1165; —de kusûr olmak : 776; —leriyle ihrâc itmek : 1039; —leriyle müretteb ü mükemmel cümlesin bî-kusûr ihrâc itmek : 1104; —le hâzır u müheyyâ olmak : 210; —lülîleriyle çıkup varup cem'ıyyetde bile olmak : 1078

cebe-hâne : 113, 712, 860, 1092; — ihrâkı : 537; — vü zahîre teslîmi : 712; —de yarak mevcûdı : 1092; —lerde tüfenk ve sâyir âlât-ı harb ü kıtâl hıfzıtdürmek : 1006

cebe; — almak : 109; — defteri : 1175; — defterinden virmek : 1175

cebeci vü topçılara çukalarıyla ilhâk olunup ri'âyet olunmak : 1088

cebecibaşı : 343

Cebel-i Aclûn bkz. Aclûn

Cebele; — (sancağı) beği : 442, 1100, 1101; — sancağında vâkı' olan kâdîlar : 442

cebelü(ler) : 69, 168, 178, 181, 190, 198, 200, 225, 232, 253, 256, 276, 279, 287, 294, 299, 304, 305, 314, 381, 440, 444, 465, 577, 768; — ihrâcı : 306, 520; — saltatların önine almak : 1; — tatar tâyifesi ağalarıyla gönderilmek : 1079; — tatar tâyifesin ağaları ile livâ-i Klis serhaddi muhâfazasına göndermek : 1078; — tekmlî : 786; — ve cevşenlüler : 1039; —de kusûr olmak : 776; —i ile alaybeğiyle muhâfazada kalmak : 1174; —i ile yanına alup cem'ıyyet ile bir münâsib mahalde oturmak : 1158; —in inhâr eylemek : 20 c; —inden ziyâde yarar âdemler tedârûk itmek : 1039; —iyle hâzır olmak : 1156; —iyle hâzır u âmâde olmak : 20 c; —iyle hâzır u müheyyâ olmak : 1165; —si alınmak : 1174

cebr : 540, 879; — ile almak : 602; — ile çekilmek : 344; — ile evler basmak : 964; — ile evlerine girüp oğulların çekmek : 986; — ile mürtedde eylemek : 612; — ile oğlan çeküp ve ev basup yollara inüp fesâd ü şenâ'at eyledükleri sâbit olanlar : 986; — ile peksimad tahmîli : 468; — ile zevcesin çekmek : 972; — ile esbâb almak : 582; —ile piyâdeleri almak : 808;

cebr ü te'addî : 554; —den hazer : 804

cebren; — mâl almak : 557; — re'âyâyı sürmek : 887; — ve kahran akça cem' itmek : 888

cedîd mufassal defteri : 354

celâ-yı vatan; — eylemek : 150, 1023, 1050; — idüp perâkende olmak : 888; — itmek : 571, 821, 976; — niyyetin itmek : 439

Celâl Ağâ, Mîr-alem : 1148

celâlî : 676

celb ü ahz : 32, 33, 54, 87, 109, 136, 150, 227, 299, 414, 463, 517, 551, 650, 711, 731, 742; — için ağınyâsına himâyet : 1011; — için dahlolunmakdan hazer : 877; — için himâyet olunmakdan hazer : 1058; — için

te'allül itmek : 1053; — için yapışmakdan hazer : 964; — itdür(me)mek : 792; — olunmağla halâs olmalarından hazer : 1102; — olunmak : 721, 1077; — olunmakdan hazer : 722, 902, 944, 986; — olunmakla himâyet olmak : 16 c; —i mâl : 393; —den hazer : 473

celb-i mâl : 330, 332, 708

celeb(ler) (tâyifesi) : 39, 85, 336, 571, 704, 810; — defteri : 336; — elegetürilmek : 1038; — tecessüs olunmak : 1038

Celîl Çelebî, muharrir-i vilâyet, Bağdâd : 579

cem' itdükleri icârâtun müfredâtı : 1189

cem' olan akçayı der-kîse itmek : 1011

cem' olan eşkıyânun haklarından gelmek : 1170

cem' olunacak koyunı her kişiye hâllü hâlince tevzî' eylemek : 24 c

cem' olunan akça deftere yazılmak : 1011

cem' olunan mücrimleri kadırgalara koyup irsâl itdürmek : 1081

cem' olunan zehâyir : 1204

cem' u tahsîl : 359, 360, 462, 680, 772, 828, 1000; — eylemek : 998; — itdürmek : 704, 1140, 1208; — itdürüp mîrî için alup kabzeylemek : 1113; — olunmamak : 1000; —de ihmâl üzere olmak : 1208; —de tedric ü adâlet ile tutmak : 1215

cem'ıyyet(ler) : 7, 62, 228, 279, 307; — eylemek : 276, 287, 326, 404; — ile gezüp cebr ile oğlan çeküp ve ev basup yollara inüp fesâd ü şenâ'at eyledükleri sâbit olanlar : 986; — ile girift itmek : 964; — ile oturmak : 40 c, 42 c, 685, 1158; — ile yahlarda hâzır bulunmak : 267; — it(dür)mek : 1, 51, 441, 607, 1006, 1156, 1219; — ü tedârük üzere olmak : 1194; — üzere âlât-ı harb ü kıtâl ile hâzır u müheyyâ olmak : 1142; — üzere hâzır u müheyyâ olmak : 7 c; — üzere hâzır u müheyyâ tutmak : 1139; — üzere olmak : 21 c, 39 c, 1128, 1143, 1156, 1158, 1191, 1194; — üzere olmak tenbîh olunmamak : 1194; — üzere olup zarar kasdına gelmek : 1192; —i inhizâm-pezirlerin tağıtmaq : 514; —de bile olmak : 1078; —de olmak : 276, 403; —e çıkmak : 1078; —e tenbîh olunmak : 1179; —in bozmak murâd eylemek : 1220

cemâ'at(ler) : 139, 435, 555, 645; — ile üzerine varılmak : 965; —i müslimîn : 193; —ün evsat u ednâsın ale'l-esâmî deftere kayditdürmek : 1011; —ün yararları : 1011

cemâ'atbaşılar : 241, 1011

Cemâl, Yukaru Cânib ile mu'âmele idüp nüzûr u sadakât cem' eyleyüp gönderenlerden, Musul : 674

Cemâlüddîn-i Ezherî, re'âyâdan mâl-ı mîrî kabziden mübâşîrinden, Cîze : 353

cemm-i gafır [/cem'-ı gafır/cem'-ı keşîr]; — haber virmek : 1072; — ile kimesnenün üzerine varılmak : 643; — meclis-i şer'a gelmek : 1046, 1196; — şehâdeti : 80

Cemmâsât tâiyefesi, Şehrîzol : 893, 894

Ceneral, Venedik Kapudânı, küffâr kadırgaları serdârı : 497, 856

ceng ü cidâl : 1, 34, 51, 196, 232, 276, 372, 573, 597; —e mübâşeret : 1, 559

ceng; — mahallinde ihzâr itmek : 1012; — ü harb : 242; — ü muhârebe eylemek : 284; — yiri hâzır olmak : 402; —e kâdir yarar yiğitler : 774; —eylemek : 1, 65, 559, 1126; —itmek : 611, 815, 877, 1057; —olmak : 1

cengci(ler) [/cengi] : 16, 184, 185, 206, 396, 1039; — âlât ü esbâbı : 26; — almak : 1001, 1082, 1106; — defter idüp arzulemek : 1106; — getürmek : 1132; — göndermemek : 1106; — ihtiyâcı : 771; — kılleti : 46; — koşmak : 1106; — levâzim ü mühimmâtı : 26; — olmamak : 762, 1001; — tedârüki : 762; — tekmlî : 284, 367, 762, 775; — vü âlâtçı : 186; — vü kürekçileri mükemmel eylemek : 772; — yazılmak : 1132; — zâd ü zahîresi : 26; —de muzâyaka vü ihtiyâc olmak : 762; —i tertîb ü tekmlî eylemek : 748, 751; — in tağıtmamak : 280; —yi gemilere tahmîl itmek : 1121, 1122; —yi ve kavvâsı alup Donanma-i Hümâyûn'a mülâkî olmak : 1082

cengî bkz. cengci

cerâhat : 654

cerahôr ihrâcı : 52 c, 68, 627

cerâye; — irsâli : 906; —leri mukâbelesinde akça terakkî itmek : 1107; —si mukâbelesinde sâlyânesine terakkî emrolunmak : 1107

cerâye vü alîk; —ları Hâssa Anbâr'dan virilmemek : 1107; —ları mukarrer olmasın murâd idinmek : 1107; —ların Mîrî Anbâr'a zabtitdürmek : 1107

cerâyim bkz. cerîme

cerîme(ler) [/cerâyim] : 414, 479, 498, 609, 622, 784, 888, 944, 977; — al(ma)mak : 64, 321, 893; — alınmak : 241, 893, 1113; — almak bid'at olmak : 893; — bahâne idüp mâlların almak : 1162; — isnâd itmek : 6 c; — sudûrî : 239; —i sâbit olanları defter eylemek : 1028; —i sudûr eylemiş mücrimler : 944; —in yazup defter eylemek : 1048; —ine rakam-ı afv çekilmek : 1170; —inün sicilleri ile göndermek : 1097; —inün sûret-i sicillerin göndermek : 1028, 1032; —lenmek : 854

cerresin(?) almak : 601

cevâmi'-ı şerîfe bkz. câmi'-ı şerîfe

Cevâzir : 589; — beği : 589

cevher çeken taşcılarun yolına gelüp men' itmek : 815

Cevher, Avlonya Azebleri Kethudâsı : 532

cevher-i latîfi hıfzıtdürüp kimesnenün ayağı altına düşürmekden hazer itmek : 852

cezâ vü sezâ; —ların bulmak : 567; —ların virmek : 1022, 1067

cezâ; — virilmek : 1078; —landurmak : 825

Cezâyir [/Cezâyir-i Garb] (vilâyeti) : 10, 11 c, 646, 670, 680, 828, 1003, 1004, 1024, 1048, 1214; — ahvâli : 1004; — Beğlerbeğliği inâyet olunmak : 1088; — Beğlerbeğliği tefvîz olunmak : 1088; — beğlerbeğisi : 10, 11 c, 15, 16, 57, 70, 186, 206, 207, 211, 252, 285, 297, 367, 383, 386, 387, 394, 405, 510, 518, 532, 597, 665, 670, 675, 680, 828, 1003, 1004, 1005, 1025, 1034, 1037, 1058, 1074, 1088, 1102; — çavuşları : 533; — kulları cebeci vü topçılara çukalarıyla ilhâk olunup ri'âyet olunmak : 1088; — kulları sağ u sol bölüklere çukalarıyla ilhâk olunup ri'âyet olunmak : 1088; — muhâfazası : 15; — yeniçerileri : 1088; — yeniçerileri ağası : 1088; — yeniçerileri kethudâsı : 1088; — yeniçerileri odabaşları : 1088; —'dan gelen re'îsler : 1003; —e gitmek : 1214; —'un ahvâli : 1003

Cezâyir [/Cezîre], Basra : 2, 4; — vilâyeti : 1; — kâdîsı : 608; — Seferi : 132, 798; — şeyhları : 146; —'e sefer tedârüki : 146; —'ün sa'b mekânı(?) : 146; —'ün şeyhları oğlanları : 132

Cezâyir-i Garb bkz. Cezâyir

Cezâyir-i Irâk A'râbı : 7

Cezîre bkz. Cezâyir, Basra

Cezîre bkz. Cizre

cezîre(ler) [/cezâyir] : 10, 37, 109, 184, 265, 302, 317, 396, 511, 513, 515, 517, 531, 532, 600, 617, 762, 785, 788, 975, 983; — cebe-hânesinde yarak mevcûdı : 1092; — fetholunmak : 1215; — gâret olunmak : 513; — hâlîf kalmak : 1182; — ihrâkı : 46; — keferesi ısyân eylemek : 1048; — muhâfazası : 16, 398; — muhâfazası için ta'yîn olunmak : 1182; — muharriri : 1211; — nâzırı : 954; — neferleri telef olmak : 1182; — ü bilâd muhâfazası : 367; —i harbiyye : 367; —den Galata iskelelerine hamr gelmek : 1196; —e mazarrat u hasâret irişdürmek : 518; —nün feth u teshîri : 34, 193; —nün hıfz u hırâseti : 16; —ye a'dâ tarafından takviyet irişdürmemek : 186; —ye a'dâ tarafından zarar u gezend irişdürmemek : 186; —ye âdem geçürmek : 522; —ye geçmek : 759; —ye gelmek : 1182; —ye gemi geçürmemek : 34; —ye sürilmek : 493

Cîze; — kâdîsı : 353, 362; — mütevellîsi : 601; — vilâyeti şeyhu'l-Arabı : 353, 362

Cidde : 596, 906, 924; — beği : 596

cihâd ü gazâ : 316

cihât bkz. cihet

cihet(ler) [/cihât] : 545, 640, 838, 950; — berâtları yazmak : 621; — defterleri : 640; — tasarruf idenlere bir habbe virmemek : 1133; — tevcîhi : 632, 640; —ın almak : 950; —i âhara virilmek : 1163; —in alup kendüyi habsitmek : 1163; —in bir tarikle girü mukarrer itmek : 1163; —in tefîş eylemek : 950

Cinci-oğlu, kemendci, ehl-i fesâd, Edirne kz. : 590

Circe kâdîsı : 108

Circîs Nebî Evkâfı zevâyidi : 419

cisr(ler) [/cüsûr] : — ma'mûr olmak : 353; —ı kat' : 892; —i ta'mûr itmek : 353

Cizre [/Cezîre], Diyarbakır : 435, 523; — hâkimi : 608, 612; — toprağı : 142

cizye : 316, 390, 948; — cem'ine varan kullar tutulmak : 789; — defteri : 948; — edâ eylememek : 315

Covan Sürmeyük(?), beğ oğlu beğ, mi'mâr, kâfir : 511, 954

cum'a namâzı kıldurmamak : 109

Cum'abâzârı kâdîsı : 208, 810

Cum'alu köyi, Gelibolu : 1118
cülûs-ı hümayûn-ı husrevâne : 826
Cüneydî, Hablâs Beg'ün âdemi : 706
cünûd [/ecnâd]; —ı ferhunde-fâl : 28 c; —ı nusret-mu'tâd zabt u rabtı : 542
cünûd-ı muvâhhidîn : 474, 513, 518; — cem'ıyyeti : 1034
cürm : 498; — sâdır olmak : 321, 498; — ü cinâyet : 891; —i galîz : 321, 609, 622, 917
cürâfe : 892; — vü cüsûr(-ı hâssa) hıdmeti : 353
cüsûr bkz. cîsr
cüz' ü kürsî taleb itmek : 332
cüz'î bahâya çıkmak : 1211

Çaçka kâdîsı : 1204
Çağman, ehl-i fesâd, Güzelhısâr kz. : 447, 448
çağşırıcı bkz. çakşırıcı
çakırıcılar : 1221; — kâtibi : 1052, 1221
çakşırıcı [/çağşırıcı] ihrâcı : 392, 1116
çam; — esbâbı : 1209; — kerestesi ihzâr itdürmek : 1185; — kerestesin adâlet üzre tevzî' itmek : 1213; — kerestesin getirüp teslîm itdürmek : 1213
Çana beği : 109
Çanad; — sancağı : 342, 412; — fârislü beşlerin ağalarıyla ta'yîn eylemek : 342; — sancağı cedîd mufasssal defteri : 354
çâpa göre yuvalak; — dökdürmek : 661; — gönderilmek : 151; — irsâl olunmak : 366; — tedârük olunmak : 283, 289
çapalık bâğ : 658
çârsû; — vü bâzâr : 805; —da oturmakdan men' : 77
çâşni; — aş : 886; — tutulmak : 616
çâşnigîn(ler) : 162, 620, 951, 952, 968; —başı : 871
Çatalca : 1151; — kâdîsı : 208, 810; — Menzili : 713, 719, 723, 732, 743; — üstâdı : 1151
Çavuş Manastırı, Sidrekapsi : 1031; — râhibleri : 1031
çavuş(ân/lar)*; — gönderilmek : 34 c, 171, 997; — irsâl eylemek : 998; — kâtibi : 664; — kethudâsı : 47 c, 1220; — konılmak : 1173; — olmak : 1201; — ve azebler ağası : 957; —a koş(ıl)up Südde-i Sa'âdet'e gönder(il)mek : 1050, 1118; —a koşup bile göndermek : 1132, 1212; —a koşup irsâl eylemek : 995; — rûsûmın cem' u tahsîl eylemek : 828
çavuşbaşı : 17 c, 21 c, 35 c, 38 c, 39 c, 42 c, 227, 228, 286, 311, 730, 735, 739, 743, 800
çavuşluk; —ı alınmak : 36 c; — hıdmetinde istihdâm : 415
Çay karyesi, Bolavadin kz. : 443; — Konağı : 1 c
Çayağzı'nda olan gemiler ahvâli : 1119
çayır(lar) : 20, 72, 102; — korımak : 13 c; — kurbinde olan değirmenler : 1010; — lâzım olmak : 57 c; — muzâyakası : 57 c; — yidürmek : 47 c; — zamânı : 72; —a deve sepişdürilmek : 57 c; —a zarar-ı şer'îsi olmak : 1010; —ı çığnetdürmemek : 57 c; —ı hıfz u hırâset : 12 c; —ı hıfzıtdürmek : 13 c; —ı yollarda yidürmek : 47 c
Çeh beğleri : 826
çekdürür; — gemi : 596; — kadirga : 22 c
çeki : 732, 743
çekirge; — eklmek : 983; — hâdis olmak : 618; — mazarratı : 618; — tohmîlerin gömmek : 618; — zuhûrı : 618

çeltük : 55
 çeltükci(ler) tâyifesi : 55
 Çemişgezek sancağı alaybeğisi : 813
 Çepni tâyifesi : 606
 Çerâkise : 109, 534; — beğleri : 961
 çeribaşı(lar) : 14, 21 c, 43, 44, 49, 72, 142, 168, 198, 200, 221, 253, 256, 276, 279, 304, 305, 314, 369, 401, 404, 435, 470, 684, 763, 768, 774; — gönderilmek : 391; — ihrâcı : 255, 306, 520; — ile hâzır u âmâde olmak : 776; —ı ve zâd ü zevâdeleriyle ihrâc eylemek : 1073; —sın Golos muhâfazasına komak : 1194
 Çerkes Beğ, Bozok Beği : 602
 Çerkeş; — kazâsı : 364; — beği : 880; — kâdîsı : 364
 Çermik karyesi, Erzurum : 887
 Çernovi kâdîsı : 336, 702, 728
 Çeşme; — kazâsı : 137; — nâhiyesi : 5 c; — kâdîsı : 1103; — Kal'ası'na sipâhî gönderilmek : 1103
 Çeşme İskelesi : 200; —'nde hâzır u müheyâ itmek : 1039; —'ne gelüp Donanma-i Hümâyûn gemilerine dâhil olmak : 1214; —'ne göndermek : 1214
 çeşmelerün suyollarının üstinde çift sürüp bağ u bağçe dikmek : 1019, 1086
 çeteler segirtmekden hâli olmamak : 35 c, 224
 çevre hısârı muhkem olmak : 1090
 çibuk : 1173
 Çınarlu Konağı, İznikmid : 1 c
 çıra : 180; — göndermek : 180; — ihzâr u tedârüki : 182; — ihzârı : 41; — tedârüki : 22; — tomruğı : 41, 56; — ya tevakkuf olmak : 182
 Çırpan (kazâsı) : 725, 734; — kâdîsı : 725, 742
 çift bozanlık : 658; — resmi : 658; — resmi aldurmak : 658; — resmi alınmak : 658
 çift sürüp bağ u bağçe dikmek : 1019, 1086
 çift ü araba tedârük eylemek : 1054
 çiftlik(ler) : 128, 272, 273; — basmak : 212; — ihrâkı : 230; — kethudâsı : 128; — ü tûmârları sipâhîlere tevcih : 647; —i hedmeylemek : 647; —i mahsûlleri olmak : 52; —i ve koyunları ve su sığırları ve tavarları ve emlâki zâyî' olmak : 1031; —in gâret itmek : 789; —in zirâ'at itmek : 227
 çiftliklü; — akıncı ihrâcı : 222; — akıncılar : 279; — toyca ihrâcı : 222
 Çingân(e) (tâyifesi) : 344, 599, 877; — harâcı cem'ı : 599; — müsellemleri : 3 c, 43, 44; — olan yirlerin kâdîları : 43; —n Anadolu yakasına geçürmemek : 903; —n Rûmili yakasına geçürmemek : 903; —leri salıvirmek : 599; —ye sızdurup sebîke itmek : 1118
 Çirmen : 734; — beği : 3 c, 198, 381, 465, 1097, 1144, 1147, 1194; — beği âdemi : 1144; — kâdîsı : 725, 742; — kürekcileri : 1173; — müsellemleri : 381; — sipâhîleri : 381
 çit : 714, 743
 çizmeci ihrâc olunmak : 392, 1116
 Çobânlar karyesi, İzdin ks., Badracık kz. : 1070
 Çorlu [/Çorlu]; — kazâsı : 743, 812; — kâdîsı : 37 c, 713, 718, 723, 812, 1030, 1053; — Menzili : 713, 723, 732
 Çorlu bkz. Çorlu
 Çorum; — alaybeğisi : 829, 877; — beğine ta'yîn olunan kadirga : 26 c; — mîr-alemi : 481; — (sancağı) beği : 26 c, 27 c, 49, 786; — sancağı muhâfazası : 481
 çökük : 716
 Çömlek karyesi : 620
 Çöngel meşra'ası, Ağırnos k., Kuramaz nh. : 338
 Çuka adası [/cezîresi] : 50, 1176; —ndan soltat tüfenkci getürtmek : 1126
 Çuka cezîresi bkz. Çuka adası
 çuka : 1088
 çukacı ihrâcı : 392, 1116
 Çukurbâğ mevzı'ı, İncecik kz. : 1097
 çuval : 625; — tevzi'ı : 580

da'vâ(lar) : 538, 643, 644; — itmek : 681, 984; — vü nizâ' : 457; —dan kâzib çıkmak : 708; —ı hakk üzere görölüp bertaraf olmak : 1212; —ı olup ihzâr olunmak : 1212; —ın husamâ muvâcehesinde dikkat ü ihtimâm üzere teftîş itmek : 925; —ın teftîş idüp görmek : 1162

da'vâ-yı hak(k) : 130, 132, 134, 363, 448, 538, 559, 568, 571, 582, 608, 609, 622, 687; — eyleyenler : 602, 1050; — eyleyenler ile berâber eylemek / itmek : 981, 1190; — idenleri mahfil-i şer'a ihzâr eylemek : 1216

da'vâcî : 469

Dad, sâbık Eflak Voyvodası Mirço'nun dâmâdı Domno'nun âdemi : 819

Dadyan, Gürcü Meliki : 673

dahl ü ta'arruz : 8, 48, 55, 326, 329, 420, 439, 447, 530, 548, 615, 617, 658, 675, 678, 696, 702; — eylemek kasdında olmak : 1170, 1205; — eylemekden ihtiyât eylemek : 1166; — eylemelü olup mu'âvenet lâzım olmak : 1205; — eyleyenleri ism ü resmleriyle yazup Südde-i Sa'âdet'e bildürmek : 1067; — idecek mahaller : 1007; — itdür(il)memek : 19 c, 329, 375, 871, 883, 924, 960, 993, 1013, 1057, 1067, 1080, 1099, 1145, 1146, 1223; — itmemek : 826; — kılmamak : 1036; — olunmamak : 1145, 1170

dahl ü te'addî : 637; — ve celb ü ahz olunmaktan ziyâde hazer : 944

dahl ü tecâvüz : 79, 150, 262, 325, 344, 486, 608, 666, 668; — idüp mazarrat irişdürmek kasdında olmak : 1169; — itmemek : 35 c; — olunmak : 530; — olunmaktan hazer : 789; —den hâlî olmamak : 1067

dahl; — eylemekden hazer eylemek : 1108; — itdürmemek : 1030, 1098, 1118, 1145; — itmek : 681, 702; — olunmak : 1058; — olunmaktan hazer : 877; — olunmaktan hazer eylemek : 1134; — ü nizâ' itmek : 1099

dakîk bkz. un

dalâlet erbâbı tarafından kışkırtılmak : 825

dâmâd : 818, 819

Dânişmend Çiftliği piyâdeleri, Akçaovacı k., Kula kz. : 555

dâr u gîr : 685

darb : 654; — u mecrûh itmek : 654; —ı şedîd ile darbitmek : 888; —dan fevtolmak : 538; —itmek : 598, 888

darb u harb : 444; —e iktidârı olmayanların gidermek : 1177; —e kâdir : 39 c, 195, 341; —e kâdir gönüllü yazılmak : 1131; —e kâdir kimesneler tutmak : 1012; —e kâdir olanlara tevcih itmek : 1177

darbzen : 2, 52 c, 182, 286, 515, 653; — fınduğu : 113; — fınduk, barut ve arabaların tekâmîl eyleyüp göndermek : 1168; — gemi ile Gradişka'ya çıkarılıp teslim olmak : 1193; — gemilere tahmîl idüp göndermek : 1168; — gönder(il)mek : 1095, 1168, 1192; — indürmek : 1166; — koyup göndermek : 1192; — lâzım olmak : 1166; — mükemmel idüp gemilere tahmîl itmek : 1166; — mükemmel idüp göndermek : 1168; — ta'yîn olunmak : 1168; — taleb itmek : 1166, 1168; — ulaşdurmak : 1168

dârende(gân) : 89, 108, 110, 446, 470, 558, 615, 617, 631, 655, 675, 736, 814, 836, 839, 882

dâru'l-harb; —den ehl-i fesâd Memâlik-i Mahrûse'ye zarar kasdına gelmek : 1138; —den haydûd Memâlik-i Mahrûse'ye zarar kasdına gelmek : 1138; —e câsûs göndermek : 39 c; —e firâr eylemek : 585; —e varup kâfir olmak : 585

dâru'l-İslâm : 394

Dâru's-sa'âdet : 713, 714, 718, 723, 732, 901; — mühimmi : 714

Daruobası karyesi, merhûm Sultân Süleymân Evkâfı vakfından, Filibe kz. : 558

daru[tarî]; — 175, 292; — göndermek : 994; — ihrâc itmek : 994; — tedârüki : 175; — ulaşdurmak : 994; — virilmek : 994; —sı olmamak : 994

Dâşnî tâyifesi, Musul, Arsiyâb, Imâdiyye ve Cizre toprağında : 142, 150, 435

Dâvûd Beğ, müteveffâ Mısır Beğlerbeğisi : 421; — Evkâfı, Mısır : 421

Dâvûd Kethudâ, Yesâr Gönüllüleri Kethudâsı : 800

Dâvûd, ehl-i fesâd, Eymir k., Atranos kz. : 563

Dâvûd, ehl-i fesâd, Yalvaç kz. : 925

Dâvûd, ehl-i fesâd, Zâviye k., Bâzârcık kz. : 815
Dâvûd, Kel, ehl-i fesâd, Bolavadin : 1111
Dâvûd, Menteşe piyâdeleri beğünün âdemi : 1073, 1125
Dâvûd, sipâhî-zâde, Karaman : 836
Debre [/Debri]; — kâdîsı : 810; — bakâyâsı tahsîli : 162
Debri bkz. Debre
def° : 150, 226; —ı fesâd için kal'a binâ itdürmek : 906; —ı gezend itmek : 59 c; —ı te'addî : 456; —ı zarûret için hıfz : 592
def° u ref° : 1, 7, 39 c, 160, 185, 186, 206, 212, 228, 240, 315, 316, 325, 326, 367, 391, 445, 471, 481, 482, 484, 551, 557, 698, 762, 774, 1009, 1019, 1034, 1130, 1136, 1156, 1168, 1171, 1176, 1190, 1194, 1216; — de envâ'-ı sa'y ü ikdâmın zuhûra getürmek : 1205; —inde sa'y ü ihtimâm eylemek : 1158, 1170
def°-ı mazarrat : 5 c, 35 c, 1077; — u fesâd : 39 c; — u ifsâd : 2 c, 10 c, 1166; —ı a'dâ : 35 c, 38 c, 42 c; —ı a'dâ-yı bed-girdâr : 1165; —ı a'dâ-yı bî-dîn : 1165
defâtir bkz. defter
define : 540; — bulup Çingâneye sızdurup sebîke itmek : 1118
defn; — için meyyit göndermek : 593; — itdürmek : 450; — olunmak : 450
defter(ler) [/defâtir] : 89, 121, 147, 311, 320, 336, 359, 412, 421, 445, 509, 519, 522, 575, 576, 605, 606, 614, 636, 639, 655, 658, 663, 672, 696, 730, 808, 810, 821, 833, 860, 891, 909, 911, 927, 937, 956; — eylemek : 70, 76, 128, 263, 311, 341, 440, 479, 483, 498, 572, 579, 609, 626, 672, 699, 715, 726, 735, 741, 804, 878, 888, 922, 923, 932, 1008, 1022, 1028, 1031, 1050, 1059, 1154, 1156, 1157, 1164; — gönder(il)mek : 73, 76, 410, 421, 1031, 1198; — idüp arzeyelemek : 1106; — idüp Dergâh-ı Mu'allâ'ya göndermek : 1085; — idüp mühürlemek : 1083; — idüp sûretin Südde-i Sa'âdet'e irsâl eylemek : 1092, 1174; — irsâli : 128, 811, 1035; — it(dür)mek : 15 c, 21 c, 48, 97, 185, 195, 207, 254, 392, 413, 441, 457, 467, 561, 592, 777, 839, 841, 849, 852, 864, 882, 951, 978, 1006, 1012, 1050; — kâtibleri : 354, 881; — kethudâsı : 47 c, 519, 522; — mücebince mevâciblerin virmek : 54 c; — mühürlemek : 263, 726; — ol(un)mak : 207, 508, 611, 849, 914, 1154; — olunup yarar kefillere virilmek : 1035; — sûretin Dergâh-ı Mu'allâ'ya göndermek : 1081; — tutmak : 1011; — yazılıp mühürlenüp irsâl olunmak : 1105; — de Hâssa-i Hümayûn'a yazılmak : 997; — de maktû' yazılmak : 976; — de mukayyed olmak : 997; — de sipâhî yazılmak : 836; — de yoklanmak : 915; — den hâric kurâ vü mezârî' : 678; — den kayıtların ref° : 604; — e beyân itmemek : 1189; — e i'timâd olunmamak : 991; — e işâret it(dür)mek : 123, 1066; — e kayditdür(me)mek : 802, 915, 919, 1195; — e kayditdürüp mühürlemek : 1011; — e kaydolunmadın tezkire târîhından mevâcib virilmemek : 919; — e kaydolunmak : 1066; — e mürâca'at olunmak : 928, 992, 1175; — i Bâb-ı Sa'âdet-me'âb'a göndermek : 1204; — i beyâz olmak : 909; — i bir kîseye koyup mühürleyüp göndermek : 956; — i itmâma irişdürmek : 158; — i külliyyen hakkeylemek : 991; — i muhtell olmak : 347; — i mühürlemek : 48, 701; — i mühürleyüp imzâlamak : 1031; — i mühürleyüp Südde-i Sa'âdet'e göndermek : 1156; — i müşevveş olmak : 909; — i mütevellîye teslim eylemek : 1189; — in açup tevcîh eylediği tîmârları icmâl mücebince tevcîh eylemek : 1175; — in Dergâh-ı Mu'allâ'ya göndermek : 1068, 1148; — in getürtmek : 922; — in göndermek : 918, 919, 920, 921, 922, 923, 937; — in mühriyle zabteylemek : 347; — in mühürlemek : 864; — in mühürleyüp Südde-i Sa'âdet'e bildürmek : 1154; — in Südde-i Sa'âdet'e göndermek : 1048, 1091, 1112; — ün ba'zı yirleri mahkûk bulunmak : 991; — ün ba'zı yirlerine hâricden kalem kat(ıl)mak : 991; — ün icmâl ü mufassalları : 320; — ün sûreti ihrâc olunmak : 1050
defter emâneti : 519, 522
defter emîni : 519, 522
Defter-hâne kâtibleri : 342
defter-i atîk : 347, 572, 636, 658, 920, 976
defter-i cedîd : 52, 55, 95, 96, 340, 445, 555, 572, 576, 578, 636, 658, 678, 696, 891, 908, 921; — de maktû' kaydolunmak : 976; — de sipâhî-zâde yazılmak : 836; — de ve atîkda Memâlik-i Mahrûse'den mukayyed olmak : 993; — de yazıldığı üzre maktû' almak : 976; — den tîmâr virilmek : 558; — e hâs kaydı : 156; — e maktû' kaydolunmak : 976; — e nesne kaydeylemek : 891
defter-i hâkânî; — kâtibleri : 340, 347, 902; — de piyâde-oğlı piyâde yazılmak : 844

defter-i icmâl; — mücebince virilen tîmârların tezkireleri aslıyla yazılıp virilmek : 1175; — ü mufassalın göndermek : 959

defter-i kadîme; —ye muhâlif defter-i cedîde nesne kaydeylemek : 891; —ye mürâca‘at olunmak : 1148

defterlü çavuşlar : 932

defterdâr(lar) : 41 c, 44 c, 47 c, 83, 113, 120, 127, 140, 142, 144, 145, 151, 153, 157, 158, 166, 341, 342, 348, 349, 351, 352, 353, 358, 359, 412, 417, 431, 435, 446, 457, 467, 474, 499, 503, 507, 519, 522, 528, 531, 548, 552, 575, 597, 624, 640, 645, 656, 712, 791, 800, 847, 858, 859, 875, 878, 882, 900, 911, 912, 914, 915, 917, 918, 919, 920, 921, 922, 923, 924, 952, 956, 968, 975, 978, 987, 998, 1026, 1035, 1059, 1060, 1066, 1075, 1091, 1133, 1140, 1211, 1215; — sâlyânesi : 1066; —a mu‘âvenet eylemek : 1208

değer bahâ; — ile bey‘ eylemek : 1031; —sıyla bey‘ olunmak : 1211

değirmen(ler) : 159, 578; — ocakların defter-i cedîde kayditmek : 891; —ün çayırlara zarar-ı şer‘îsi olmak : 1010

Değirmenlik, Sakız : 1071

değnek urmak : 538

dek turmamak : 1125

dekâkîn bkz. dükkân

dekâkîn ü mehâzin; — binâ itdirmek : 1013; — kızlara virilmek : 1013; —i mütevellîlere zabt u kabz itdirmek : 1013; —ün kârgîr binâları : 1013

Deliaları karyesi, Balya nh., Biga sn. : 595

Delü Alma, sol-gurabâ zümresinden, Bağluca k., Barçınlu kz. : 1111

delükler açılmak : 1064

Delvine (sancağı) : 275, 286, 290, 294, 315, 316, 333, 390, 472, 994; — a‘yânı : 391; — âsîleri : 315; — beğînin çavuşbaşısı : 311; — hisâr müstahfızları : 391; — kâdîsı : 208, 391; — Kal‘ası : 286, 391, 639; — muhâfazası : 401, 516; — beğî : 22 c, 30, 47 c, 59 c, 227, 228, 275, 286, 294, 311, 315, 316, 333, 394, 396, 401, 472, 474, 497, 513, 514, 639, 899, 955, 994, 1187; — kâdîları : 59 c, 240, 286; — sipâhîleri : 391

dem ü diyet; —inün tefîşi : 1219; —lerin taleb itmek : 820

dem; — diyetinde zarûret çekmek : 1097; —leri heder olmak : 228, 557, 986, 1190, 1216; —leri hederdür diyü hüküm virilmek : 1190

demür(ler) : 113, 180, 182, 258, 268, 388, 656, 792, 908; — âlâtı almak : 847; — âlâtı işlenmek : 792; — gelmek : 261; — ihzâr u tedârüki : 182; — tedârüki : 194; — virmek : 656; — işlenmek : 793; —i tahmîl itmek : 792

demür bırağup sulanmak : 505

demür lenger talebi : 261

demür yuvalak : 113, 278

demürçi : 682, 1043

demürlü kapu : 574; —ları müstahkem olmak : 1090

Demürören karyesi, Dimetoka kz. : 982

Demürtaş Mahallesi bkz. Timürtaş Mahallesi

denizden hıfz u hırâset : 15

Depedelen; — nâhiyesi : 899; — kâdîsı : 333, 994; — Kal‘ası : 994

der-anbâr : 32, 33, 467, 487; — eylemek : 726; — itmek : 735; — olan terekelerini küffâr-ı hâksâra bey‘ itmek : 991; — olunmuş galle : 924

Der-i devlet : 48

der-kîse; — idüp mühürlemek : 681, 1011; — idüp mühürleyüp göndermek : 928; — it(dür)mek : 540, 813

der-mahzen : 28, 58, 176, 212, 630, 659, 664, 772; — eylemek : 1161, 1198; — itdirmek : 1 c; — olan zehâyir : 1204; — olmak : 380, 1204; — tarı : 292; — ü anbâr : 715, 741

der-sanduk : 531

der-zencîr; — idüp Atebe-i Ulyâ‘ya göndermek : 1059; — itmek : 568

Derbend, nehir, Baban : 425

derbend(ler) : 148, 299, 434, 481, 482; — ağzı : 611; — olmak : 85; — ta‘yîni : 342; —de tutmak : 1162

derbendcilik hükmi : 412

Derbendiağzı Konağı, İznikmid : 1 c
dere; — seddi binâsı : 650; —de maktûl bulunur olmak : 1097
Deregeçeli Konağı, Mud : 1 c
Derende; — kazâsı : 989; — kâdîsı : 208, 652, 989
Dereyüce karyesi : 1059
Dergâh-ı Âlem-penâh : 327
Dergâh-ı Âlî; — çâşnigîrleri : 620; — çavuşları : 1131; — kapucıları : 363
Dergâh-ı Mu'allâ*; — Bölükleri : 1091; — çavuşları : 36 c, 51 c, 60 c, 84, 1132, 1144; — kapucıları : 724; —
Kapudânlığı inâyet olunmak : 1088; — kulları anbârları : 1 c; — kullarının çârşûda oturmakdan men'ı :
77; — kullarının dükkânlarda oturmakdan men'ı : 77; — kullarının san'at işlemekden men'ı : 77; —
müteferrikaları : 97, 421, 926, 973; — silâhdârları : 686, 931; — topçıları : 633; — yeniçerileri : 945; —
'da çavuş olmak : 1201; —'ya gönder(il)mek : 1047, 1132; —'ya ilçisi ile mektûbın göndermek : 1191; —
'ya itâ'atleri olmamak : 19 c
Dergâh-ı Sa'âdet-destgâh : 456, 621, 826
Dergâh-ı Sa'âdet-penâh : 324
Derne beği : 806
Dervîş bin Süli, harâmî, tâyife-i Hâcîbeğli'den : 544
Dervîş Çavuş, Dergâh-ı Mu'allâ / Südde-i Sa'âdet Çavuşı : 167, 169, 170, 171, 173, 803, 806, 807, 873, 875,
884
Dervîş Çelebî, hüküm virilen : 602
Dervîş Çelebî, Kâtib, Defterhâne/Defter-i Hâkânî Kâtibi, güherçile üzerinde : 340, 342, 354
Dervîş Kethudâ, Kal'a-i Cedîd Kethudâsı : 653, 660
Dervîş, Çerkes Hasan oğlu, Talende(?) ks. : 533
Dervîş, Filibe Sübaşısı : 55 c
Dervîş, Libuşka Kal'ası ereni : 372
Dervîş, Mevlânâ, Karasu Yenicesi Kâdîsı : 161
Dervîş, Osmân Paşa oğlu, sâbık Nâblûs Beği : 937
Dervîş, Saruhan oğlu, ehl-i fesâd hırsuz u harâmî : 568
Dervîş, Seferî-oğulları'ndan, sipâhî, İştib nh., Köstendil sn. : 350, 604
Dervîş, Tımsıvar çavuşlarından : 554
deryâ : 24, 47, 51, 62, 70, 76, 184, 227, 240, 287, 307, 346, 367, 372, 394, 464, 483, 494, 497, 500, 574, 771,
787, 918, 979; — beğleri : 394; — elvirmek : 1119; — mevsimi : 51 c, 388; — mevsimi geldükde
memleketleri gâret olunmak : 1077; — muhâfazası : 16, 185, 264, 297, 369, 386, 750, 753; —
muhâfazasına mu'âvenet : 26; — muhâfazasına ta'yîn olunan gemiler : 771; — muhâlif olmak : 1173;
— seferi : 21 c, 129, 209, 280, 573; — seferine fermân olunmak : 196; — semtine mazgal delükleri
açılmak : 1064; — vü düşmen cânibine nâzır olmak : 464; — yüzi hâlî kalmak : 386, 398; — yüzinde
gezmek : 16; —da balık sayditmek : 574; —da bile olmak : 1001; —da bir zarar irişmemek : 386; —da
küffâr gemilerin gördükde haber virmek : 1051; —da küffâr-ı hâksârın merâkib-i hezîmet-âsârları
muttasıl hareket üzre olmak : 58 c; —da olan gemilerün levâzımı gönderilmek : 1119; —da olup
Memâlik-i Mahrûse'ye zarar kasdına gezmek : 1183; —da râstgelmek : 1146; —da yöriyen gönüllü
re'îsler : 15 c; —da yöriyen gönüllü re'îslerden kapudân ta'yîni : 17 c; —da yöriyen hâssa re'îsler : 1146;
—dan gönderilmek : 1092; —dan teveccüh itmek : 1077; —dan ve Kefe tarafından a'dâya yarak alup
gidenleri elegetürüp yarakların alup mîri için girift itmek : 1077; —dan ve Kefe tarafından yat u yarak
geçmek : 1077; —ya çıkmak : 15, 42, 201, 314, 318, 367, 377, 777, 783, 1037, 1104; —ya çıkmak
zamânı irişmek : 1041; —ya emrolunmak : 396; —ya gemi ta'yîni : 211; —ya indürilmemek : 1173; —ya
inmek : 30 c, 258, 268, 1173; —ya kalite baturmak : 65; —ya karîb ağıllar ihdâsı : 610; —ya karîb
ağılların ref'ı : 610; —ya karîb olan kılâ'un yarak u zehâyiri : 994; —ya karîb tam u düzenleri
hedmeylemek : 273; —ya penbe virdürmemek : 333; —ya tereke bey'ı : 137, 272; —ya tereke viren
çiftlikleri hedmeylemek : 647; —ya tereke virilecek mahal komamak : 273; —ya tereke virilmek : 275;
—ya tereke virmekden hazer eylemek : 237; —ya teveccüh : 184; —ya yün virdürmemek : 333
derzî ihrâcı : 392, 1166
Desimlû Aşireti, Erzurum : 820

dest-i te'addî-i a'dâdan mahfûz u masûn olmak : 319

değişse; — mâlî : 487; — nâzır : 487

deve(ler) : 92, 298, 355, 456, 564, 601, 710, 860, 864, 867, 918; — alefi : 924; — alınmak : 57 c, 867; — bulunmamak : 867; — çıkarmak : 413, 431; — gasbı : 362; — helâk olmak : 867; — için çayır : 57 c; — killet üzre olmak : 361; — kıslamak : 443; — masârifi : 867, 924; — muzâyakası : 487; — sepişdürilmek : 57 c; — tedârüki : 361, 867, 924; — tevzî'ı : 580; — tutulmak : 924; — virmek : 827, 860; — vü at çıkarmağa mübâşir ta'yîni : 978; — zahîresi : 924; — zebûn olmak : 361; —e barut tahmîli : 846; —e kırgun irişmek : 862; —e ziyâde yük yükletmemek : 710; —ye dahl ü ta'arruz itdürmek : 924; —yi zebûn itdürmemek : 710

deveci(ler) : 603, 924

Devlet Giray Hân, Kırım / Tatar Hânı : 8 c, 534, 535, 1142, 1165, 1166, 1169, 1170, 1171, 1191; —'a nâme-i hümayûn gönderilmek : 1128

devlet-i ebed-karîn : 50, 186, 790, 1036

devlet-i ebed-peyvend; —i husrevâne : 771; —i izzet-karîn : 65; —i mülûkâneye müte'allik umûr : 1088; —i sa'âdet-karîn : 184; —i sa'âdet-rehîn : 16; —e müte'allik hıdemâtda envâ'-ı sa'y ü ihtimâm eylemek : 1166

devlet-i ebed-rehîn : 212, 520, 525; — ü sa'âdet-karîn : 519; —i sa'âdet-karîn : 1034

Devlethân Yayabaşı, Ocak Yayabaşısı, Kütâhiyye yayabaşlarından : 555

deyn [düyûn] : 108, 421, 457, 564, 565; — edâ eylemek : 693

âide-bân olmak : 1051

âiger-gûn olmak : 1064

âin; — bâbında ve devlet-i ebed-peyvend-i mülûkâneye müte'allik umûr : 1088; —e galîz şetmitmek : 614

âin ü devlet : 34, 180, 257, 264, 285, 298, 314, 315, 316, 367, 377, 474, 510, 521, 691, 762, 1034, 1208; —i ebed-peyvend-i husrevâne : 522; —i hümayûn : 7 c, 11 c; —e atların ve yat u yarağın sağlamak : 1107; —e müte'allik mühimmât ü masâlih : 1036; —e müte'allik u müteferri' olan husûslar : 518; —e müte'allik umûr : 15

âin-i mübîn : 16, 50, 65, 184, 212, 519, 520, 525, 771, 790, 826, 1034, 1036, 1150; — uğurına hıdmetde bulunmak : 1122; —i Muhammedî'nün ırz u nâmûsı sıyânetinde mücidd ü sâ'î olmak : 1088; —ün zafer u nusreti : 51

Dîvân : 1063, 1088; — cânibinden âdem tevcîhi : 893; — kâtibleri : 1159

dîvân halıçaları : 817

Dîvân-ı Âlî-şân : 542; — kâtibleri : 738

Dîvân-ı Bağdâd'da sicill ibrâz eylemek : 997

Dîvân-ı Hümayûn; — kâtibleri : 737; — tarafından ahkâm-ı şerife virilmek : 834

Dîvân-ı Mısır hıdmetinde olan küttâbun alıkları : 1107

Dîvâne Dânişmend-oğlı. bkz. Mustafâ, nâyib

Dîvâne-oğlı, ehl-i fesâd hırsuz u harâmî : 568

Dîvâneahmed karyesi, İncik kz. : 1097

dîvânîsinden akça almamak : 997

dîvâniyye virmek : 589

dîvâr : 654; — yağmurdan yıkılmak : 228; —ın ta'mîr itmek : 1211; —ının taşların almak : 1151; —un eni tokuz arşun olmak : 1211

Dikilitaş Konağı, İznik : 1 c

dikkat ü ihtimâm : 26, 425, 431, 444, 740, 1059; — ile teftiş : 436, 582, 1059; — ile teftiş ü tefahhus itmek : 978; — üzre teftiş : 925, 1071; — üzre teftiş ü tefahhus : 457; —ın vücûda getürmek : 1139; —la teftiş itmek : 1223

dil; — (ler) elegetürmek : 478; — almak : 60, 403, 477, 532; — göndermek : 485, 513; — için gönderilmek : 404; — için kâfir göndermek : 1057; — irsâli : 514; — tutmak : 532; —lerün takrîri : 532

dilâverlik : 1088; —i zâhir olmak : 195

Dimetoka : 734; — kazâsı : 982; — kâdîsı : 725, 742, 888, 973, 982

Dimicane(?) karyesi, Mora kz. : 948

Dimitri, zimmî, Siraze k., Eflak : 708
 Dimo, zimmî, kâtil, Sırtköyi k., Ahyolu kz. : 539
 dimosına ziyâde kaydolunmak : 976
 Dimyât İskeleyi : 218
 dinç asker göndermek : 34
 dingil(ler) [/dink(ler)] : 182, 212, 234, 293, 683, 1012; — demürleri ihzârı : 251; — ihzâr u tedârûki : 182; —
 irişdirmek : 23; — irsâli : 180; — mu'attal olmak : 430; — tedârûki : 22, 203, 1199; —ün ihzâr u
 irsâli : 23
 dink bkz. dingil
 direk(ler) : 70, 388; — lâzim olmak : 1096
 dirhem : 342, 412, 888; —ler tamgasuz olmak : 460
 diri alınanlardan dil için kâfir göndermek : 1057
 diri(?) nevbeteiler : 99
 dirlik(ler) : 122, 429, 508, 509, 545, 642; — mülâzemeti : 341; — recâ idenler : 19 c; — tasarruf eyleyenler :
 1067; — ü terakkî virilmek : 82; —i âhara tevcîh olunmak : 412; —i âhara virilmek : 21 c, 785, 995,
 1039; —i alınmak : 32 c, 47 c, 138, 196, 275, 342, 482, 573, 759, 776, 790, 899, 1104; —i alınıp âhara
 virilmek : 1219; —i olmayanları kal'adan çıkarmak : 138; —in âhara virmek : 330; —in virmek : 962
 Divriği; — beği : 989; — kâdîsı : 208, 652
 diyânet ü istikâmet : 570
 diyâr-ı Şark : 927
 Diyârbekir : 6, 71, 455, 456, 491, 502, 798, 874; — beğlerbeğisi : 4, 5, 71, 83, 107, 113, 118, 120, 133, 134,
 141, 142, 143, 144, 150, 151, 172, 241, 242, 249, 331, 404, 417, 419, 435, 441, 455, 456, 457, 491, 492,
 502, 523, 528, 538, 562, 565, 608, 645, 690, 798, 799, 874, 929, 930, 997, 1108, 1113, 1114, 1152; —
 beğlerbeğisinin kethudâsı : 1108; — defterdârı : 4, 5, 83, 120, 142, 144, 151, 166, 341, 417, 435, 528,
 575; — gönüllülere : 242, 492; — Hazînesi : 4, 5, 6, 83, 89, 166; — kâdîsı : 523; — kulu : 971; —'de
 sâkin olmağıçün hüküm gönderilmek : 1152; —'e tâbi' Ekrâd beğleri : 71; —'e tâbi' Ekrâd ümerâsı : 71
 Diyediner karyesi, İnegöl kz. : 149, 163
 diyetinde zarûret çekmek : 1097
 dizdâr(lar) : 69, 74, 91, 106, 135, 136, 138, 154, 233, 346, 356, 400, 402, 411, 421, 430, 438, 439, 494, 498,
 515, 550, 574, 580, 581, 592, 617, 638, 660, 669, 672, 691, 712, 738, 818, 824, 843, 866, 903, 931, 933,
 937, 953, 957, 990, 1006, 1051, 1176, 1177, 1217; — murâd idindüğü nâ-ehil kimesneye gedük tevcîh
 etmek : 1127; — nâ-ehle arz virmek : 1098; — zabtı : 494; —a muhâlefet : 494; —un ahvâlin örf-i
 ma'rûf ile görmek : 931
 dizdârlık : 424
 Dobniçe kâdîsı : 208, 251, 328, 793
 Dobruca : 666; — tatarları : 44
 Dokat(?) karyesi, Avlonya : 402
 Domanîç kâdîsı : 559
 Dominiko Tercemân, Françe Tercemânı : 1102
 Domno, sâbık Eflak Voyvodası Mirço'nun dâmâdı : 819
 donadılup hâzır olmak : 1048
 donanma : 1, 131, 146, 151, 184, 186, 214, 216, 219, 240, 264, 287, 291, 292, 297, 377, 386, 403, 407, 646,
 673, 675, 782, 1089; — gönderilmek : 34; — ile basmak : 673; — ile çıkmak : 1041; — irsâli : 211; —
 tedârûk ü ihzârı : 34; —lar ahvâli : 50, 532, 787, 1179; —ları münhezim olmak : 211; —nun levâzimi
 görilmek : 834
 donanma (düşmen); —i hasâret-şi'âr : 510; —i hezîmet-âsâr : 211, 307, 316; —i hezîmet-âsârların kahr u
 tedmîr : 51, 532; —i hezîmet-âsârlarına mazarrat u hasâret irişdirmek : 518; —i hezîmet-karîn : 211,
 290, 474; —i hezîmet-medâr : 281, 367; —i hezîmet-şi'âr : 211, 315, 366; —i hezîmet-şi'âr tedârûk ü
 ihzârı : 211; —i makhûre : 474, 647
 Donanma-i Hümâyûn : 10, 15, 16, 18, 20 c, 22 c, 23 c, 33 c, 34, 45, 48 c, 49, 50 c, 65, 71, 183, 184, 185, 186,
 192, 196, 201, 202, 207, 213, 214, 216, 237, 241, 244, 245, 257, 263, 264, 269, 280, 285, 287, 297, 314,
 317, 367, 377, 382, 386, 394, 398, 403, 407, 444, 464, 466, 474, 481, 482, 495, 497, 506, 510, 512, 515,

519, 522, 526, 527, 532, 573, 614, 646, 647, 763, 769, 771, 774, 788, 789, 792, 793, 798, 1058, 1089, 1176, 1177; — deryâya çıkmak : 318; — deryâya çıkmak zamânı irişmek : 1041; — gemileri : 21, 31 c, 34, 36 c, 51, 196, 206, 211, 357, 367, 394, 396, 405, 498, 513, 518, 573, 750, 776, 777, 1037; — gemileri cengcileri : 186; — gemileri çıkmak : 25 c; — gemileri hâzır olmak : 54 c; — gemileri itmâma irişmek : 1022; — gemileri kürekcileri : 186; — gemileri yeniçerileri : 186; — gemilerin tekmiîl itmek : 1041; — gemilerine dâhıl olmak : 1214; — gemilerine girmek : 786, 1039; — gemilerine nâzır olmak : 776; — gemileriyle mülâkî olmak : 26; — için elegetürilen müfsid ü mücrimler : 1081; — için gelen kavvâslar : 1081; — için gönüllüden cengci yazılmak : 1132; — için kavvâs ihzârı : 1082; — için kavvâs salınmak : 1082; — ihrâcı : 187, 188; — ihzâr olunmak : 1187; — ile bile olmak : 1154; — ile bile varmak : 1182; — irsâli : 187, 200; — mühimmâtı : 772, 834; — mühimmi : 42, 246, 777; — mühimmi için yağ ve bal ve un cem' itmek : 1204; — mühimmi re'âyâda kalmak : 1024; — seferinde bile olmak : 1121, 1122; — seferine fermân olunmak : 876; — serdârı : 285; —'a barut ve sâyir mühimmât irsâl itmek : 1092; —'a gemi irsâl ü isâl eylemek : 1084; —'a girmek : 21, 770; —'a gitmek : 1174; —'a hâzır olmak : 20 c; —'a irişmemek : 26 c, 27 c; —'a irsâl eylemek : 1011; —'a irsâl ü isâl itmek : 1084; —'a kavvâs ihrâc itmek : 1084; —'a kavvâs ulaşturmak : 1092; —'a mülâkî olmak : 26 c, 31 c, 783, 1082; —'a mülâkî olup teslîm olunmak : 1081; —'a ta'yîn olun(ma)mak : 768, 783, 1182; —'da virilen ahkâm : 1089; —'la deryâya çıkmak : 1037; —ı zafer-makrûn tedârüki : 394, 510; —ı zafer-makrûn deryâya çıkmak : 314; —ı zafer-makrûn tedârüki : 211

Donanma; —i Nusret-makrûn : 46, 474; —i Nusret-me'ser : 394; —i Zafer-karîn'ün tedbîr ü tertîbi ve tedârüki : 518

donatdurup irsâl eylemek : 1121

donatmak : 1155

Doradaki, zimmiyye, Sarâyıcık k. : 940

Dorum karyesi : 557

Döğerkonağı, Kûtâhiyye : 1 c

döğilmek : 519, 522

döğüp taşra çıkarmamak : 1151

dökmecibaşı : 874

döl için Şâm atları talebi : 593

dönüm resmi; — virmek : 658; — kayditmek : 658

Dördüncü Riyâset İkinci Oda : 1055

Drag; — kazâsı : 22; — emîni : 59 c; — kâdîsı : 58 c; — Kal'ası : 434, 532, 1130; — Kal'ası hıfzı : 180; — Kal'ası mukâbelesi : 267; — semtlerinün hıfz u hirâseti : 59 c

dragman : 628

Drama; — kazâsı : 772; — kâdîsı : 772, 810

du'â; —yı hayr itdürmek : 51; —ya muvâzabet olunmak : 193

Dubravenik bkz. Dubrovník

Dubrovník [/Dubravenik] : 291, 292, 987; — beğleri : 205, 266, 529, 623, 856; — cânibine metâ' gitmek : 1038; — gemileri : 313, 532; — halkı : 1071; — nâmına bir ferdi salıvirmekden hazer eylemek : 1035; — nâmıyla Venedik'e hâm ipek göndermek : 1038; — nâmıyla Venedik'e penbe bizi göndermek : 1038; — nâmıyla Venedik'e penbe ipliği göndermek : 1038; — nâmıyla Venedik'e siyâh sahtiyân göndermek : 1038; — tâcirleri : 1071; — tâyîfesi : 1145; — tercemânı : 1145, 1146; —'e varınca yol üzerinde vâkı' olan kâdîlar : 623

Duka, zimmi, mîrî kireç yakmağa müte'ahhid : 973

Dukagin; — kazâsı : 991; — sancağı : 180, 293; — kâdîsı : 208; — sancağı askeri : 40 c, 42 c; — (sancağı) beği : 4 c, 38 c, 39 c, 40 c, 42 c, 180, 803, 947; — beğinin kethudâsı : 4 c

Dulkadir bkz. Zül-kadriyye

Dulkadriyye bkz. Zül-kadriyye

Dumanlı karyesi, İncelik kz. : 1097

Duşenbe kâdîsı : 676

Düceyl argı, Havâss-ı Hümayûn'dan : 893

Düdükcü Deresi, Gelibolu : 1118

Düğencil karyesi, merhûm Sultân Süleymân Evkâfı vakfından, Kızılağaç kz. : 558

düğün itmek : 851

düka : 266

dükkân(lar) [/dekâkîn] : 814; — açılmış ve esbâbları uğurlanmış olmak : 965; — açılıp boyalı ve boyasız ba'zı esbâb sirka olunmak : 965; — peydâ olmak : 1136; — ü mahzen virilmemek : 1013; — virmekte te'allül ü nizâ' eylemek : 855; — a lâzım olan keresti : 1080; — da oturmakdan men' : 77; — ı ve suyolların ta'mîr itmeğiçün evkâfda müsâ'ade olmamak : 963; — ün ref'ı : 1136

dülbend almak : 692

dülger; — lâzım olmak : 1177; — i re'âyâyla tağa gönderüp gemilere yarar kereste kesdürmek : 1053

dümenler : 388

Dürûzî tâyifesine tüfenk ve sâyir yarak göndermek : 1220

düşmen : 46, 542; — ağzı : 366; — bir yire zarar u gezend irişdürmek : 22 c; — cânibine gözci komamak : 22 c; — cânibine nâzır u hâzır olmak : 1021; — çeteleri segirtmekden hâlî olmamak : 35 c; — fesâd itmek : 38 c; — gelmek : 22 c, 35 c, 1169, 1205; — hareketi : 276, 279; — leşkери gelmek : 38 c; — mazarrat kasdına gelmek : 240; — müstevlî olmak : 38 c; — müstevlî olursa gelüp haber itmek : 58 c, 59 c; — tarafına mâlları ve nefsleriyle mu'âvenetleri olmak : 19 c; — tarafına meyl : 19 c; — tarafına mu'in ü zahîr olmak : 19 c; — tarafından hareket : 38 c; — zuhûr itmek : 39 c, 225; — i dalâlet-âsârdan Klis tarafına leşker gelmek : 39 c; — den havf ihtimâli olmamak : 35 c; — e mu'âvenet idenler : 19 c; — ün def' u ref'ı : 22 c, 39 c; — ün def'-ı mazarrat u fesâdı : 39 c; — ün def'-ı mazarratı : 35 c

düşmen yarağı : 2 c, 21, 26 c, 31 c, 38 c, 42 c, 168, 178, 181, 186, 206, 242, 253, 256, 276, 280, 284, 287, 294, 304, 306, 314, 315, 316, 325, 326, 327, 366, 367, 377, 381, 396, 440, 465, 753, 765, 768, 774, 776, 783; — yla cem'ıyyetde olmak : 276; — yla deryâya çıkmak : 367; — yla gelmek : 786; — yla hâzır itmek : 851; — yla hâzır olmak : 1009; — yla hıdmetde bulunmak : 785; — yla ihrâc : 305; — yla irişmek : 1165; — yla müretteb ü mükemmel getürmek : 786; — yla müretteb ü mükemmel olmak : 1166; — yla ve atlarıyla göndermek : 1103; — yla yörimek : 1166

düşmen-i bî-dîn : 21 c; — tarafından zarar u gezend irişdürülmek : 22 c; — ün hareket-i bî-bereketleri : 4 c; — ün hareketi : 42 c; — ün üzerine varmak : 39 c

düyûn bkz. deyn

Düzniçe(?) karyesi, Hersek sn. : 823

ebedî küreğe koymak : 614

Ebî-Eyyûb-i Ensârî [/Eyyûb] kasabası : 1046

ebnâ-i sebîle mazarrat irüşdürmek : 148

ebniye bkz. binâ

Ebû-Gurbe sancağı : 1

Ebû-Nence mahalli, Fethıyye, Ebû-Gurbe sn. : 1

Ebû-Rîş Beğ, Ane Sancağı Beği : 127, 141, 143, 474

Ebû-Tabîb, Tunus vilâyeti a'yânından : 1034

Ebübekir, dârende, Çerkeş kz. : 364

Ebü's-Sa'âdât, Halîlû'r-Rahmân hâdimlerinden : 1163

ecnâd bkz. cünûd

ecnebî : 439, 601

edâ; — eylememek : 999; — sı asîr olmak : 1150; — sına kâdir olmamak : 55 c

edâ-i hıdmet : 265, 555, 842; — eylememek : 335; — idenlere temessük virmek : 839; — itdürmek : 867

edevât; — ı ceng ü cidâl : 20 c, 34, 196, 232, 276, 440, 573; — ı harb ü kılâl : 2 c

Edhem Çavuş, Dergâh-ı Mu'allâ Çavuşı : 723

Edirne : 162, 449, 605, 692, 713, 714, 715, 716, 717, 718, 719, 721, 725, 726, 727, 728, 729, 730, 731, 733, 734, 735, 739, 740, 741, 742, 746, 881, 901, 949, 972, 985, 1091; — kazâsı : 85, 743; — kâdısı : 85,

121, 162, 259, 392, 590, 591, 620, 692, 713, 715, 717, 719, 723, 724, 726, 729, 730, 739, 741, 746, 881, 907, 972; — Menzili : 713; — muhâfazası : 28 c; — muhâfazasına ta'yîn : 881; — zahîresi fermân olunan kâdîlar : 850; —'de kışlan-mak : 949; —'ye varınca yol üzerinde olup zahîre emrolunan kâdîlar : 733; —'ye varınca yol üzerinde vâkı' olan kâdîlar : 716

ef'âl-i kabîha : 142, 435, 619; — ziyâde olmak : 344

ef'âl-i şenî'aya irtikâb itmek : 344

efkâr-ı sâkıbe : 518

Eflak (vilâyeti) : 79, 420, 681, 708; — askeriyle hâzır u müheyyâ olmak : 1205; — bolar-ları ve sâyir askeri ile yörirmek : 1205; — harâcı : 688; — re'âyâsı : 420, 609, 622, 681, 699, 984; — re'âyâsı göçüp gitmek : 699; — re'âyâsına dahleylemek : 984; — re'âyâsına dahlitmek : 681; — sınırı : 420; — sınırına geçmek : 420; — tâyife-si : 708; —nden Südde-i Sa'âdet'e şâhin irsâl olunugelmek : 1221; —ne düşmen gelmek : 1169, 1205; —'a mu'âvenet : 4 c

Eflak voyvoda(sı/ları) : 420, 454, 553, 609, 622, 681, 688, 699, 818, 819, 984, 1139, 1205, 1221; — küllî asker ile vilâyet-i Boğdan'a dühûl itmek : 1171; — mu'âvenet itmek : 1170; —na varup mu'âvenet eylemek : 1169; —nun kâtibi : 609; —ndan re'âyâ vü berâyâ râzî vü şâkir olmamak : 1191; —yla haberleşmek : 1128

Eflâni kâdîsı : 853, 977

Egrek karyesi, Ardahan sn. : 822

Eğirdir bkz. Eğirdür

Eğirdür [Eğirdir]; — kasabası : 410; — kâdîsı : 410, 461, 587

Eğrigöz; — kazâsı : 559; — kâdîsı : 559

eğseri : 625; — harc u sarf olunmak : 576; — kesdürmek : 576

ehil topcı kalmamak : 1127

ehl ü evlâdından mehcûr felâket üzre olmak : 1152

ehl ü iyâl(ler) : 571; — çekmek : 557; — esîr eylemek : 391; —e ta'arruz eylememek : 585; —i esîr itmek : 673; —i hammâma varmağa âciz olmak : 962; —i ile göçmek : 874; —i ile Kıbrus'a sürgün eylemek : 1180; —i ile sürgün itmek : 1160; —i ile sürgün olmak : 1160; —i ile ve esbâbiyla ulaşdur(ıl)mak : 1117, 1159; —i ve tevâbi'ı alâkaların kesmek : 1062; —in bile Kıbrus'a sürgün eylemek : 1135; —in esîr eylemek : 30, 774, 789; —in gâret ü hasâret : 510; —in terk : 585; —ine tecâvüz : 805, 880

ehl-i âlem : 394

ehl-i berât : 658; — yazılmak : 90

ehl-i fesâd : 14, 124, 224, 414, 427, 429, 441, 442, 448, 457, 458, 471, 482, 495, 559, 567, 611, 642, 668, 677, 879, 925, 957, 965, 1046, 1048, 1059; — ahvâli teftîş olunup bertaraf olunmak : 1111; — cem' olmak : 1156; — cem'ıyyet itmek : 1219; — ele-gelmek : 599, 1123; — firâr itmek : 328; — gâret olmak : 789; — habsi : 291; — harâm-zâdeler : 609, 622; — hüsn-i tedbîrle elegetürilmek : 821; — ihzârı : 1111; — ittifâkı : 328; — küreğe gönde-rilmek : 414; — küreğe kon(ıl)mak : 1048, 1058, 1178; — küreğe konmak içün Südde-i Sa'âdet'e gönderilmek : 1123; — levend sûhtenün haklarından gelinmek : 614; — Memâlik-i Mahrûse'ye zarar kasdına gelmek : 1138; — müstevlî olmak : 5 c; — olduğu sâbit olmak : 1151; — olmak : 880, 1061, 1135, 1180; — perâ-kende olmamak : 1170; — serdârı : 925; — sıyânet olunmakdan hazer itmek : 1058; — sipâhî ise habsidüp arzylemek : 925; — şer'a itâ'at eylememek : 1219; — şerîki : 55 c; — tahrîki ile ma'mûl olan hâssa güherçile kâr-hânesinün ibtâlîne sa'yitmek : 989; — teftîşi : 610, 784; — tutulmak : 414; — yatağı : 55 c; — zuhûrı : 152, 471, 481, 482, 824; —a hımâyet : 55 c, 227, 299, 323, 344, 466, 551, 603, 608, 674, 784, 877, 944, 964, 965, 1058, 1219; —a mu'în ü zahîr olmak : 414; —a mûcib-i ibret olmak : 926; —a ruhsat virilmekten ihtiyât üzre olmak : 799; —a ruhsat virmemek : 944; —dan memleket ü re'âyâya zarar u gezend irişmek : 10 c; —dan pây-mâl olmak : 204; —dan zarar irişmek : 10 c; —dan zarar olmak : 5 c; —dan zarar u ziyân irişmek : 5 c; —ı alup küreğe göndermeğiçün teslîm eylemek : 1123; —ı alup küreğe göndermek : 1124; —ı cem' eyleyüp Boğdan memleketine dahl ü ta'arruz eylemek : 1205; —ı cem' eyleyüp Boğdan'a dahl ü ta'arruz eylemek kasdında olmak : 1170; —ı cem' idüp vilâyet-i Boğdan'a zarar irişdürmek kasdında olmak : 1171; —ı elegetürmek : 152, 227, 356, 551, 608, 638, 986, 1058, 1067, 1124, 1190; —ı elegetürmekde mu'âvenet itdürmek : 944; —ı elegetürüp ahvâllerin şer'le toprak kâdîları ma'rifetiyle hakk üzre görmek : 1178; —ı elegetürüp kadirgalara koymak : 1048; —ı elegetürüp şer'le haklarından gelmek : 1178; —ı elevmemek : 944; —ı fesâd eyledükleri mahalde siyâset idüp cezâ vü sezâların virmek : 1067;

—ı gâret eylemek : 789; —ı göndermek : 1124; —ı halâs itdürmemek : 55 c; —ı hımâyet iden sipâhîler : 1219; —ı hüsn-i tedbîr ü tedârükle elegetürmek : 799; —ı ihzâr eylemek : 1219; —ı ism ü resmleriyle yazup Südde-i Sa'âdet'e bildürmek : 1071; —ı kaçurmayup elegetürmek : 505; —ı kayd ü bend ile küreğe göndermek : 784; —ı kayd ü bend itmek : 437; —ı küreğe komak için teslîm eylemek : 1058; —ı küreğe koymak : 1155; —ı mukayyed ü mahbûs hıfzeylemek : 1058; —ı perâken-de itmek : 1170; —ı sûret-i sicilleri ile Südde-i Sa'âdet'e göndermek : 1178, 1124; —ı sûret-i sicilleriyle yarar âdemlere koşmak : 1123; —ı şaykalara küreğe virmek : 441; —ı teftîş : 609, 622, 1111; —ı tettebbu' : 291; —ı ve sûhte tâyifesiyle bile gezüp fesâd ü şenâ'at eyleyen levendi tettebbu' u tecessüs eylemek : 986; —ı yanına almak : 1169; —un ahvâlin toprak kâdîsı ma'rifeti ile husamâ muvâcehesinde onat vechile hakk üzere teftîş eylemek : 986; —un baş baş ehl-i müfsidlerin elegetürmek : 820; —un def' u ref'ı : 824, 1170; —un ehl ü iyâlin esîr eylemek : 30; —un fesâd ü şenâ'atleri şer'le sâbit olmak : 1198; —un gâret olup hakların-dan gelmek : 30; —un hakk(lar)ından gel(in)mek : 22, 35 c, 148, 226, 328, 599, 789, 798, 822, 964, 980, 1134, 1138, 1171, 1190; —un haklarından geldürmek : 964; —un horyadların kılıçdan geçürmek : 30; —un ırkların kat' itmek : 789; —un üzerine göndermek : 1190; —un üzerine varup haklarından gelmek : 1216; —un üzerlerine varup elegetürmek : 986; —un yoldaşların buldurup elegetürmek : 831

ehl-i fesâd sûhte : 204, 551, 964; — cem' olmak : 1190; — zuhûrı : 638, 964; —leri cem' itmek : 557; —nün hakkından gelmek : 1190

ehl-i fesâd ü şenâ'at : 199, 299, 356, 363; — memleket ü vilâyetden izâle olmak : 150; — olanları elegetürmek : 5 c; — teftîşi : 609, 622; —den gaybet idenleri buldurup getürmek : 986; —den zarar irişmek : 5 c; —i elegetürmek : 25, 148; —i gemilere koşmak : 25; —i küreğe komak : 25; —ün alâkaların kat' eylemek : 150

ehl-i garaz : 410, 427; — u ta'assub sözi : 150

ehl-i hevâ olmak : 1220

ehl-i hırfetün yarar kefillerin alup irsâl eylemek : 1116

ehl-i İslâm : 270, 284, 404, 585, 612, 1133; — adı : 439; — gemileri : 284; —'a hamr bey' itdürmemek : 1063; —'ı ıtlâk itmek : 826

ehl-i kalem : 657

ehl-i karye : 515; — mu'âvenete gelmemek : 1059

ehl-i Kur'ân : 332

ehl-i kurâ : 986

ehl-i küfr u dalâletün kesr ü nekbeti : 51

ehl-i müfsidlerin baş baş elegetürmek : 820

ehl-i örf (tâyifesi) : 357, 887; —e ıtlâk itdürmemek : 357

ehl-i san'at : 645

ehl-i sünnet : 645

ehl-i şenâ'ati re'âyâ kuzâta haber virmek : 5 c

ehl-i tezvîr ü telbîs : 621

ehl-i vukûf : 140, 142, 161, 173, 299, 435, 471, 574, 581, 678, 696, 702, 867, 924, 1026; — cem'ı : 388; — kimesneler : 160; — korsan kapudânlar : 184; — müslimân-lar : 942; — yarar kulaguz koymak : 1173; — zü'amâ : 922

Ejderhân Seferi : 350, 604

ekâbir; —ün işcisine gedük virilmemek : 915; —ün işcisine tevcîh olunmak : 915; —ün kapucılarına gedük virilmemek : 915; —ün kapucılarına tevcîh olunmak : 915

ekinler : 877

ekl ü bel' : 852; — eylemek : 995; — idenler : 909; — itmek : 353, 580, 991

eklitmek : 839

ekmek [/etmek] : 658, 714, 732, 743; — bişmeğe kâbil furun binâ olunmak : 949; — biş-meğe kifayet idecek furun binâsı : 907; — bişürtmek : 1 c, 731; — furunı : 907; — furunı hâricde olmak : 949; — ihzârı : 1 c, 731; — tedârüki : 1 c, 723, 731; — unı der-mahzeni : 1 c; — unı hıfzı : 1 c

ekmekci; — ihrâcı : 724, 1116; —ler mücâdele vü fesâddan hâlî olmamak : 949; —ler zabtolunmamak : 907, 949

Ekrâd : 491, 502; — kazâsı : 54, 87; — beğleri : 71, 107; — cemâ'ati : 139; — ümerâsı : 71, 440
 el kayasın üşürmek : 505
 Elbistân kâdisı : 16 c
 elegelmek : 165, 403, 441, 608, 621, 700, 831
 elegelmeyüp firâr itmek : 1190
 elegetür(il)mek : 114, 124, 129, 137, 148, 150, 152, 162, 164, 165, 206, 215, 227, 228, 236, 239, 291, 318, 323, 344, 350, 356, 357, 364, 373, 414, 437, 447, 458, 459, 466, 478, 479, 486, 494, 505, 506, 509, 544, 551, 553, 556, 557, 567, 568, 582, 591, 599, 602, 604, 608, 611, 612, 614, 635, 638, 654, 668, 676, 677, 697, 699, 706, 707, 712, 753, 762, 771, 774, 778, 798, 799, 803, 812, 815, 816, 818, 820, 821, 823, 831, 866, 877, 879, 880, 889, 895, 928, 938, 943, 944, 945, 946, 947, 953, 958, 964, 970, 986, 1023, 1072, 1118, 1178, 1151
 elegir(me)mek : 180, 779, 895
 elevirmemek : 1219
 eli emirlülür : 662
 elinde helâk itmek : 1072
 elinde sûret-i berât bulunmak : 1072
 eline temessük virmek : 448
 elleri bağılu bulunmak : 1071
 elleri kan olmak : 1097
 ellerinde fetvâları olmak : 1151
 ellerinde yarak komamak : 1038
 ellerinden tüfenklerin almak : 848
 ellerine huccet virmek : 839
 ellici : 39
 Elmalu : 66
 Elvânbeğlü; — karyesi, Vize kz. : 830; — Menzili : 713, 714
 emâkin-i müteberrike : 51
 emân; — ile kal'a alınmak : 1126; — virilmemek : 785
 emânet ü diyânet : 347
 emânet ü istikâmet; — ile hıdmet itmek : 1066; —le edâ-i hıdmet itdürmek : 858
 emânet ü kitâbete müstakîm ü mütediyyin ve mücidd ü sa'î kimesneler ta'yîn itmek : 849
 emânet; — koymak : 162; —e komak : 421
 emîn(ler) [/ümenâ] : 20, 32, 33, 63, 72, 74, 95, 109, 156, 265, 336, 351, 353, 375, 414, 463, 468, 473, 475, 489, 500, 506, 513, 522, 544, 617, 625, 648, 658, 678, 696, 704, 729, 794, 804, 810, 841, 877, 903, 908, 917, 927, 949, 1206, 1218; — âdemleri : 414; — nizâ'dan hâlî olma-mak : 989; — olmamak : 1023; — rûsûmı saymamak : 976; — ta'yîni : 44 c, 123, 737; — tutup esîr itmek : 59 c; —e additdürmek : 976
 emîn ü sâlim : 74, 146, 152, 251, 319, 329, 405, 434, 454, 596, 642, 675; — ulaşıdurmak : 809, 1172
 Emîr Efendi, arz getüren, Kırkkilise : 723
 emîr [/ümerâ] : 1, 2, 3, 16, 34, 71, 180, 184, 241, 262, 327, 340, 342, 347, 386, 394, 396, 398, 487, 491, 502, 509, 537, 647, 775; — atamak : 825; —e itâ'at itmemek : 825; —ler ta'yîn itmek : 827
 emîr-i âhûr : 733
 emîr-i Şâm : 78
 emîr-i [/mîr-i] hâc [/huccâc] : 100, 361, 487, 710, 862, 867; — ta'yîni : 710, 868, 869, 897
 Emîr-i [/Mîr-i] Hâclık : 78, 100, 355, 862, 924
 emlâk bkz. mülk
 emn ü emân : 182, 319, 492, 542, 593, 658, 691, 765, 1034, 1146; — üzre gezerken alınmak : 1102; — üzre olmak : 698, 876, 1015, 1215; —ı memleket ü vilâyet : 326
 em(i)* [/evâmir]*; — dutılmak : 1222; — elinde bulunanı elegetürmek : 1222; — ihrâc ideni elegetürmek : 992; — ihrâc itmek : 928, 992; — ile akça getirüp tevzî' itmek : 1053; — ile memnû' olmak : 1161; — mücebinece amel eylememek : 1032; — mücebinece amel itmek : 998; — müzevver olmak : 1222; —e mugâyir iş işlemekden hazer üzre olmak : 1105; —e mugâyir vakfa dahl ü ta'arruz itdürme-mek : 1223;

—e muhâlif gelmemek : 1105; —e muhâlif odun kesmek : 815; —e muhâlif tereke almak : 176; —e muhâlif vaz' sudûrından ihtiyât eylemek : 936; —i mühürlemek : 663; —i tahrîr eyleyeni elegetürmek : 1222; —i tebdîl itdürmek : 330; —ile penc-yek zabtirmek : 1138; —ine ve sözine amel itmek : 1088; —süz be-nevbet tîmârlar : 347; —ün sıhhatinde şübhe olmak : 1222

emr-i hümayûn : 608, 613, 637; — taleb eylemek : 1087; —la gâret olunmak : 677

emr-i [evâmîr-i] şerîf(e) : 30, 78; — gönderilmek : 665; — taleb itmek : 992; —e itâ'at itmemek : 1062; —e mugâ-yir : 37 c; —ye muhâlif dahl ü tecâvüz olmak : 1067; —i bildürmek : 5 c; —i ellerinde ibkâ eylemek : 1013; —i mühürlemek : 662; —i sicill-i mahfûza kayditmek : 1013

emred-oğlan ayartmak : 1072

Emrullâh Çavuş, Dergâh-ı Mu'allâ Çavuşı : 1047

emvâl ü esbâb : 101, 124, 133, 954; — gâreti : 441, 798, 896, 911, 1068; — yağmâ vü târâc eylemek : 456; —ları nehb ü gâret olmak : 19 c

emvâl-i mîrî bkz. mâl-ı mîrî

En'âm-ı şerîf tilâveti : 193

enbiyâ merâkûd-i şerîfeleri; — açık ve harâba müteveccih olmak : 1133; — ta'mîr olunup kandilleri asılmak : 1133; — ve evkâfı gözden birağılup gözedilmemek : 1133

Encâdır Kal'ası : 807

enfa'; — u enseb : 78; — u eshel : 251; — u evlâ : 519, 522

enhâr : 703; — u şutûtdan mürûr u ubûr eyleyen gemiler : 146; — u şutûtdan mürûr u ubûr iden gemiler : 152; —ı hâssa hıdmeti mu'attal kalmak : 55

enzâr-ı inâyât-ı ferhunde-âyâta manzûr olmak : 325

enzâr-ı inâyât-âsâr : 319

er dökmek : 22 c, 438, 532

erbâb-ı bağı ü nifâk : 542

erbâb-ı fesâd : 907; — elegetürilmek : 357

erbâb-ı garaz : 469

erbâb-ı hıref : 392, 1013

erbâb-ı hukûk : 1050

erbâb-ı tîmâr : 4 c, 5 c, 63, 178, 181, 198, 200, 201, 281, 287, 298, 314, 327, 340, 415, 440, 444, 465, 508, 509, 558, 579, 678, 696, 768, 770, 922, 923, 1198; — çeribaşları ile hâzır u âmâde olmak : 776; — ihrâcı : 269, 306, 520; — karye-leri : 412, 726, 735; — karyeleri re'âyâsı : 342; — re'âyâsı : 340; — zabtolunmak : 404; —dan dahlitdürmemek : 1030; —dan şekvâ itmek : 1067; —ı alaybeğileri ile ihzâr : 774; —ı alaybeğilerine koşmak : 7 c; —ı çeribaşları ile ihzâr : 774; —ı ile çıkup varup cem'ıyyetde bile olmak : 1078; —ı müretteb ü mükemmel düşmen yarağıyla ihzâr : 774; —ı zabteylemek : 1057; —ıyla müretteb ü mükemmel düşmen yarağıyla irişmek : 1165; —un masâlihın görmek : 1089

Erbil : 419; — müstahfızları : 425

Erciş; — ağası : 565; — kâdîsı : 82, 575; — Kâr-hânesi : 135, 832, 833; — mahzeni : 672; — müstahfızları : 82

erdebe : 108, 601; —i Mısır : 487

Erdel (vilâyeti) : 281, 319, 325, 329, 342, 354, 412, 454, 688, 698, 851; — a'yân u re'âyâsı : 326; — a'yânı ile mu'âvenet eylemek : 1169; — askeri ile mu'âvenet ü muzâheret eylemek : 1169; — beğleri : 319, 325, 326, 329; — beğleriyle haberleşmek : 324; — hıfz u hırâseti : 327; — kralı : 324, 325, 354, 689; — kralı mürdolmak : 319, 326, 327; — memleketi re'âyâsı âsûde-hâl olmak : 319; — ümerâsı : 327; — voyvodası : 326, 689, 695, 993, 1169; — voyvodası küllî asker ile vilâyet-i Boğdan'a dühûl itmek : 1171; — voyvodası mu'âvenet itmek : 1170; — voyvodasına hüküm yazılmak : 1205; —e tâbi' olan ümerâ vü bolarlar ile mu'âvenet eylemek : 1169; —e varınca yol üzerinde vâkı' olan kâdîlar : 329; —ün hıfz u hırâseti : 327; —ün zabt u hıfzı : 319

Erdost, Kızılbaş, mazınna, İsimler(?) k., Amâsiyye kz. : 619

Ereğli (Konya) : 582; — kazâsı : 80; — kâdîsı : 1 c, 582

Ereğli (Tekirdağ) : 505; — kazâsı : 732, 743; — kâdîsı : 505, 723, 1053

Ereğli kâdîsı (Karadeniz) : 1213

erenler : 581
 Ergene :734; — karyesi : 941; — kazâsı : 732, 743, 941; — kâdîsı : 719, 723, 725, 742, 941
 Ergirikası; — nâhiyesi : 899; — kâdîsı : 994; — Kal'ası : 639, 994
 erhân-ı makbûza mütevellîler yanında komamak : 1189
 Erim kâdîsı : 818
 Ermenak kâdîsı : 1 c
 Ertoğdı Kethudâ/Beğ, Dergâh-ı Mu'allâ Mütefer-rikası, Vezîr Sinân Paşa'nun Kethudâsı : 73, 74, 75, 76, 84, 97, 103, 487, 496, 537, 542, 543, 545, 564, 849, 906
 Eryitdi, Kızılbaş ve ehl-i fesâd : 880
 Erzincan kâdîsı : 208
 Erzurum : 598, 887; — kazâsı : 953; — beğler-beğisi : 120, 145, 321, 440, 444, 452, 455, 466, 495, 560, 598, 606, 645, 673, 820, 822, 876, 887, 953, 957, 962, 1055; — kâdîsı : 598, 887; — nâzırlarının muhâsebeleri görölmek : 904; — sipâ-hîleri : 466
 esâsından hedmitdürmek : 1126
 esbâb(lar) : 50, 224, 329, 637, 689, 692, 818, 1072, 1090; — almak : 582; — boyasuz olmak : 965; — fûrûht itdürmemek : 1059; — gâreti : 85, 288, 625, 637; — gasbı : 362; — girifti : 333; — koymak : 128; — satılmak : 645; — sirka itmek : 1197; — sirka olunmak : 965; — uğurlamak : 965; — ü akça zuhûra getürmek : 1059; — ü âlât : 186, 206, 263; — ü altun virilmek : 874; — ü atı elinde olduğı sâbit olmak : 1072; — ü eskâl : 128, 617; — ü etvârı gâret olunmakdan ihtiyât üzre olmak : 1187; — ü etvârın almak : 823; — ü metâ' almak : 710; — ü metâ' tahmîli : 710; — ü rızk hasâreti : 441; — ü rızk yağmâlamak : 582; — vasiyyet itmek : 689; — virmek : 565; — yağmâ itmek : 625; — zuhûra getürilmek : 1059; —ı harb ü kılât : 377; —ı bey' olunmak : 800; —ı bî-kusûr alıvirmek : 965; —ı cebren almak : 333; —ı defter olunmak : 1059; —ı hükmidüp alıvirmek : 925; —ı ile ayartmak : 1207; —ı teslîm olmak : 818; —ı uğurlanmış olmak : 965; —ın almak : 986, 1071; —ın Antâliyye gemilerine idhâl itmek : 1214; —ın gâret eylemek : 925; —ın gâret itmek : 328; —ıyla ulaştır(ıl)mak : 1117, 1159
 esbâb ü emlâk; —in fûrûht it(dür)mek : 282, 882; —inden ve küfelâsından tahsîl itmek : 929; —lerin satdurmak : 353
 esbâb ü emvâl; — girifti : 530; —e dahl ü ta'arruz : 530; —i gâret olunmak : 774; —in gâret itmek : 199, 299, 1059; —in virmek : 818; —in yağmâ vü târâc itmek : 625; —lerin gâret eylemek : 610, 774
 esbâb ü tavar(lar) : 74, 128, 623, 968; — gâreti : 608; — sirka itmek : 699; —ına dahl ü ta'arruz itdürmemek : 329
 esbân-ı hâssa : 72
 eser-i binâdan nesne komamak : 1126
 esîr(ler) : 66, 124, 159, 219, 239, 438, 511, 515, 565, 581, 686, 700, 954, 988; — almak : 109; — eylemek : 22 c, 391, 774, 789; — firâr itmek : 700; — halâs olunmak : 1102; — irsâli : 801; — itmek : 59 c, 101, 673, 1067; — ol(un)mak : 19 c, 774, 874, 1102; — olanlara celb ü ahz olunmağla halâs olmalarından hazer itmek : 1102; —e dahlitdürmemek : 700; —i zuhûra getürüp itlâk itdürmek : 1067; —in almak : 1102; —likden itlâk olunmak : 686
 Esîrmüşlü karyesi, merhûm Sultân Süleymân Evkâfı vakfından, Filibe kz. : 558
 Eski Aligar(?), mel'ûn : 1057
 eski nüzûl : 189; — kabzı : 265
 eski yağ : 630
 eskici ihrâcı : 392, 724, 1116
 Eskihsâr kâdîsı : 72, 208
 Eskiil : 1 c; — kâdîsı : 1 c
 Eskişehir : 870, 991; — kazâsı : 580; — kâdîsı : 1 c, 115, 879, 927
 eslememek : 1027
 eslemeyenler; —i ism ü resmleriyle yazup bildürmek : 1063; —i yazup arzeylemek : 933
 Estan, sâbık Eflak Voyvodası Mirço'nun dâmâdı Domno'nun âdemi : 819
 esvâr mevrû'âtı(?) : 456
 eşedd-i ikâb; —la mu'âkab olmak : 5 c, 54, 87, 188, 253, 304, 771, 777, 804, 1021; —la mu'âteb olmak : 51 c

eşedd-i ukûbet; — ile mu‘âteb olmak : 776; —le mu‘âkab olmak : 197, 208, 368, 409, 762, 764, 775
eşi‘‘atü'l-aktâr : 542
eşirrâ : 442, 448, 990; — vü eşkıyânun serdârı : 150
Eşiryan(?) karyesi, Delvine sn. : 472
eşkîyâ bkz. şakî
eşkün; — kaydolmak : 52; — tîmârı : 662, 663
eşkünci(ler) : 39, 48, 572, 840; — sefer-i hümâyûna varmamak : 840; — sipâhî-zâ-deler kâr-hânelere gelüp
hıdmet eylemek : 840; — vü yamak ve akıncı olmak : 1070; —i güherçile-i hâssa kâr-hânesine hıdmet
içün ihrâc : 854; —i ta‘yîn idüp göndermek : 840; —yi kâr-hâneye gitmeğe komamak : 854
eşrâf-ı tavâıfün i‘tâ-i vazâyif-i nezâyifi : 542
eşrâr : 542
et; — bâbında muzâyaka olmak : 927; — muzâyakası : 37 c
etfâl ü evzâcî esîr olmak : 19 c
etfâl-i müslimîn : 51
etmek bkz. ekmek
etrâf; — hâlî kalmak : 499; —a yayılmak : 1197; —da olan kılâ‘a ve sâyir re‘âyâya haber virmek : 1051; —da
olanlara dîde-bân olmak : 1051; —dan toprak sürmek : 186
etrâf u cevânib : 715; —den zahîre getürmek : 519, 522; —e göz (ü) kulak tutmak : 42 c, 212, 1179; —e hâzır u
nâzır olmak : 5 c, 10 c; —e mu‘âvenet : 180; —e nâzır olmak : 186, 206, 284; —e yarar re‘îsler
göndermek : 403; —i cüst ü cû : 213; —i hıfz u hırâset : 184, 299, 398; —i muhâfaza : 186; —i
tetebbu‘ : 316; —i tetebbu‘ u teccüss : 367; —i tetebbu‘ u tefahhus : 297; —ün hıfz u hırâseti : 287
etrâf u eknâf; —i güzâr itmek : 184; —ı hıfz : 186; —ı hıfz u hırâset : 394
etvâr u ahvâlin tetebbu‘ : 60, 607
etvâr u evzâ‘ından ahhâr virmek : 1079
etvâr-ı firâset : 542
ev(ler) : 19 c, 814; — açmak : 345; — bas(dur)mak : 333, 433, 436, 437, 441, 483, 559, 736; — basup ihrâk
itmek : 608; — basup kapu pârelemek : 55 c; — basup yollara inüp fesâd ü şenâ‘at eyledükleri sâbit
olanlar : 986; — bey‘ olunmak : 1211; — binâsı : 541, 546, 800, 942; — cüz‘î bahâya çıkmak : 1211; —
harâba müşrif olmak : 1211; — ihrâkı : 230, 288, 798; — kal‘ itdürilmek : 942; — satılmak : 1211; —
ve dekâkîn peydâ olmak : 1136; — ve esbâbı bey‘ olunmak : 800; —e girmek : 428; —i yıkmak : 546;
—in basmak : 328, 962, 1125; —in basup emvâl ü esbâbların gâret itmek : 1068; —in ve emlâkin
satdurmak : 1210; —in virmekde te‘allül ü nizâ‘ eylemek : 855; —inde saklanmak : 1219; —inde ve
kendü maslahatlarında olmak : 1091; —ine esbâb koymak : 128; —ine girüp mecrûh itmek : 1151; —ine
girüp oğulların çekmek : 986; —ine varup muhâfazada olmamak : 1085; —inün âhûrı kurbinde
mezbelelik : 1151; —ün harâba müşrif olan yerlerin içlerinde mütemekkin olanlara ta‘mîr itdürmek :
1211; —ün meremmâtın sâkin olmak için tâlib olanlara itdürmek : 1211; —ün ref‘ı : 1136; —ün zararî
def‘ u ref‘ olmak : 942
evâmîr bkz. emr
evâmîr-i şerîfe bkz. emr-i şerîf(e)
Evdîm nâhiyesi, Kıbrıs : 1211
evkâf bkz. vakf
evkât; —i eshâr : 193; —i müstetâbe : 51; —i müteberrike : 193
evlâd; — ü ensâb : 429; — ü etbâ‘ : 826; — ü etfâlî ve sâyir esbâb ü etvârî gâret olunmakdan ihtiyât üzere olmak :
1187; — ü evzâc : 240; —ı kalmayanların dekâkîn ü mehâzini : 1013; —ı munkatı‘ olmak : 338
evlâd-ı Arabdan kimesneleri ref‘ eylemek : 1008
evlâd-ı Hâce Ömer, Çöngel mezra‘ası mâlikânesi hissadârı : 338
evliyâ-yı devlet-ahyâr envâ‘-ı fütûhât-ı cemîletü'l-âsâr ile mesrûr olmak : 193
evlü esîr almak : 109
Evranos Beğ Evkâfî'nun mütevellîsi : 1216
Evren Çavuş, Dergâh-ı Mu‘allâ Çavuşı : 668, 941, 944, 945, 965, 1115, 1118
evzâ‘ u etvâr : 280, 510; —ı habâset-âsâr : 518; —ın teccüss itdürmek : 851

evzâ'-ı fazîha irtikâbı : 619
evzâ'-ı mü'minîn : 193
eyâlet tefvîz u taklîdi : 542, 1074
eyerlü ve atlu kullar : 457
eygü ihzârı : 180
Eymir Çavuş, Dergâh-ı Mu'allâ Çavuşı : 427
Eymir karyesi, Atranos kz. : 563
Eyne, Atina : 288
eytâm bkz. yetîm
eyü hâtûn olmamak : 812
eyülügine şehâdet; — itmemek : 1210; — olunmak : 946, 958
eyyâm-ı sayfda şehir halkı bağçelere çıkmak : 1090
Eyyûb kasabası bkz. Ebî-Eyyûb-i Ensârî kasabası
Eyyûb, ehl-i fesâd, Bolatlar k., Tatay kz. : 853
Eyyûb, Mevlânâ, sâbık Kalavrita Kâdîsı : 583, 584
ez'âf-ı muzâ'af izdiyâd bulmak : 1107

Fakaraoğlu Menzili/Konağı : 719, 722, 743

fakîr [fukarâ] : 78, 100, 109, 393, 397, 399, 474, 517, 553, 580, 589, 645, 721, 858, 886, 924; — deve tedârükine mübâşeret eylemek : 924; — havflarından yaramazlığına şehâdet itmemek : 1210; — kızları : 705; — mütezacciru'l-hâl olmak : 265; — nâzırı : 78; — u galîl : 572; — ve miskînlere yol ihtiyâclarını te'mîn için develer virmek : 827; — vü huccâc ahvâli : 78; — vü mesâkîne nâ-hak yapışmak : 457; — vü zu'afâyâ zulm ü te'addî : 708; — zelîl ü zebûn olmak : 710; —dan akça cem'ı : 580; —dan bels ve rüşvet almak : 892; —den koyun alınmak : 24 c; —nun aşların almak : 886; —nun evlerin basup ihrâk itmek : 608; —nun nafakaları kesilmek : 991; —nun peksimadı : 710; —u'l-hâl : 552, 645; —ya enfa' u enseb : 78; —ya hılâf-ı şer'-ı şerîf zulm ü te'addî itdürmemek : 876; —ya mu'âvenet : 924; —ya muzâyaka olmamak : 876; —ya muzâyaka virmek : 924; —ya tahammülinden ziyâde akça salmak : 1011; —ya tahmîl ile zulm : 265; —ya te'addî : 24 c, 133, 134, 456, 804, 892; —ya zahîre salınmak : 725; —ya zarar u ziyân irişdürmek : 608; —ya ziyâde zulm ü hayf olunmak : 1190; —ya zulm ü hayf idenler : 1023; —ya zulm ü te'addî : 24 c, 448, 710, 742, 1125; —yı rencîde itmek : 449, 991; —yı ta'cîz ü tazyîk : 439; —yı tahvîf eylemek : 1050

fakr; — müstevlî olmak : 1107; — u fâka galebe idüp muhâfaza hıdmetinde olmağa tâkatleri olmamak : 1083

fâris : 928; — evvelki odası : 992

fârislü beşler : 342

fart-ı kiyâset : 34

fart-ı rukkiyyet : 325; — ü ihtisâs : 319, 326

Fas hâkimi : 665

fâsid nüzül; — tebdîli : 250; —i yeniye tebdîl : 189

fasl-ı husûmet : 448; — eylemek : 362

faslol(ma)mak : 944, 962, 965, 966, 981, 1190

faslolmuş olmamak : 1151, 1162, 1219

faslolun(ma)mak : 925, 940, 1151

Fato, sâbık Eflak Voyvodası Mirço'nun dâmâdı Domno'nun âdemi : 819

Fâyık Ağa, Dergâh-ı Mu'allâ Müteferrikası : 34, 421

Fâyık Kethudâ, hüküm virilen : 85

Fâyık, Sancakbeğün Kâyim-makâmı : 853

feddân : 601
felâket üzere olmak : 1152
felenkler : 388
Fenar kâdîsı : 208, 810
Fenar karyesi, Hâslar kz. : 625
fenar; — kıyâs itmek : 625; — virilmek : 845
ferâgat; — olunmak : 146; — eylemek : 1113; — itmek : 658, 1114
ferâğ-ı bâl ve huzûr-ı hâl ile kâr u kisblerinde olmak : 1215
Ferecik : 734; — kâdîsı : 725, 740, 742
Ferhâd Beğ, Klis Beği : 7 c, 43 c, 253, 474, 627, 1078, 1079, 1164
Ferhâd Re'îs, dârende : 675
Ferhâd, Abdullâh oğlu, hırsuz u harâmî : 568
Ferhâd, Çirmen beği âdemi : 1144
Ferhâd, Dîvâne, hüküm virilen : 627
Ferhâd, Kapıcı : 1041
Ferîdûn Ağa : 26 c
fermân*
ferrâş : 814, 855; — ta'yîni : 63
Ferruh, katl zanlısı : 620
Ferruh, Mîrzâ Çavuş'un âdemi : 621
Ferruh, Şehzâde Murâd'un lalası : 5 c, 96
Ferruh, Tuna Kapudânı : 1138
feryâd; — işitmek : 1097; — ü figân eylemek : 133
Fes vilâyeti : 1036
fesâd(ât/lar) : 199, 230, 435, 447, 559, 598, 602, 699; — çıkaranları cezâlandırmak : 825; — eksük olmamak : 85; — erbâbını teftiş itmek : 825; — eyledükleri mahalde siyâset idüp cezâ vü sezâların virmek : 1067; — eylemek : 479, 508, 509, 822, 1048, 1156, 1178, 1182; — eylemek kasdirmek : 1171; — eyleyenler : 1190; — itmek : 22 c, 404, 433, 436, 705, 821, 1190; — olmak : 38 c; — ü fitneden hâlî olmamak : 1046; — ü hiyânetleri zâhir olmak : 291; — ü ilhâd üzere olmak : 880; — ü şekâvet : 427; — üzere olanları elegetürmek : 209, 1134; — üzere olmak : 16, 562, 608, 789; — ve hırsuz u harâmî : 142; — zuhûr eylemek : 76, 780, 781; — a bâ'ıs olanlar : 55 c; — a bâ'ıs olmak : 124, 481, 482; — a bâdî olmak : 5 c, 542; — a musırr olmak : 798; — a mü'eddf olmak : 9, 355; — a mübâşeret : 35 c, 319, 505, 1126; — a mübâşeret eyleyen kâdîlar : 705; — a mübâşir olan imâmı der-zencîr itmek : 1059; — a mübâşir olanları küreğe göndermek : 323; — a mübâşir olmak : 1059; — a sebep olmak : 1059; — da bile olanlar habsolunmak : 931; — da bile olanları küreğe koymak : 931; — dan hâlî olmamak : 182, 212, 677, 1125; — ı bi-hasebi's-şer' sâbit olmak : 1125; — ı müseccel olmak : 1061; — ı olanları cem' eylemek : 784; — ı olmak : 877; — ı sâbit olan mücrimler : 1032; — ı sâbit olanların haklarından gelinmek : 799; — ı sâbit olmak : 25; — ı sâbit olup gaybet idenleri şer'le buldurması lâzım olan akvâm u akribâsına ve yatak u turaklarına buldurmak : 964; — ı sâbit ü zâhir olmak : 815; — ı zâhir olmak : 328, 330; — ı zâhir ü sâbit olan mücrimleri defter eylemek : 1028; — ı ziyâde olup katl-i nefis eyleyenleri muhkem habseylemek : 1190; — ı zuhûr iden mücrimleri teftiş eylemek : 1028; — ına huccet virmek : 957; — ının sûret-i sicilleriyle teslîm eylemek : 1124
fesâd iden(ler) : 441; — Arab tâyifesi : 1; — keferiye : 124; — keferiye mu'în : 124; — elegetürilmek : 1059; — i zuhûra getürmek : 1059; — ün haklarından gelinmek : 1057
fesâd ü şenâ'at(ler) : 7, 48, 81, 86, 101, 130, 142, 165, 226, 299, 318, 344, 356, 357, 364, 404, 414, 429, 435, 441, 466, 481, 482, 483, 484, 495, 505, 533, 551, 553, 557, 559, 563, 566, 567, 571, 591, 603, 608, 609, 611, 613, 614, 622, 637, 638, 668, 676, 677, 699, 707, 708, 711, 784, 820, 821, 853, 877, 880, 881, 889, 895, 903, 926, 944, 967, 977; — def' u ref'ı : 551; — def'ı : 150, 906; — eyledükleri sâbit olanlar : 986; — eyledükleri sâbit olmak : 1178; — eylemek : 442, 445, 964; — eyleyen levendi tettebbu' u tecessüs eylemek : 986; — itmek : 799, 805, 1216; — kasdına Memâlik-i Mahrûse dâhiline gelenleri elegetürüp haklarından gelinmek : 1057; — kasdına yola ve bile gelmek : 1138; — olmak : 21 c; — teftîşi : 622; — tescîli : 209; — üzere olan müfsidler getürmek : 1124; — üzere olmak : 30, 150; — den ahâlî-i vilâyete

küllî ihtilâl ü te'addîler eylemek : 1190; —den ferâgat : 267; —den hâlî olmamak : 22, 363, 879, 1138, 1160, 1164; —e bâ'ıs kefere : 124; —e bâ'ıs ü bâdî olan ehl-i fesâdı elegetürmek : 1048; —e mübâşeret : 148, 635, 695, 698; —i müseccel mücrimler : 357; —i olanlar hımâyet olunmak : 357; —i sâbit olan mücrimler : 1032; —i sâbit olanları gemiye koymak : 318; —i sâbit olanların haklarından gelmek : 964; —i sâbit olmak : 1135, 1180; —i sâbit ü zâhir olanlar : 5 c; —i sübût bulan mücrimler : 1032; —i sübût bulmak : 299; —i şer'le sâbit olmak : 944, 1198; —i yevmen fe-yevmen ziyâde olmak : 1068; —i zâhir olmak : 330; —ün ahvâli : 150

feth : 1 c, 19 c, 146, 438, 888, 1107; — müyesser olmamak : 186; — u fütûh : 519, 522; — u istihlâs : 212, 519, 522; — u nusret : 513; — u teshîr : 16 c, 18 c, 28 c, 51, 182, 184, 186, 193, 211, 293, 316, 394, 500, 519, 521, 522, 542, 698; — u zaferler müyesser olmak : 211; —ı hâkânî : 906; —a mübâşeret : 178; — olunan kılâ' yapılmak : 960; —olunmak : 146, 1215; —olunmuş memleket : 1215

Fethiyye, Ebû-Gurbe sn. : 1

Fethullâh, Mevlânâ, Niksar Kâdîsı : 829, 877

fetret; — bertaraf olunmak : 1015; — olmak : 1205; — ü ihtilâl zuhûrî : 186; — üzre olmak : 780, 781; — zamânı : 767, 782

fetvâ : 996; — mücebince men' itmek : 1196; — virmek : 1196; —lar ibrâz itmek : 332; —ları olmak : 1151; — -yı şerîf : 585, 963; —yı şerîfeyi kâfirlere bey' itmek : 1188

fevka'l-had tekâlif olmak : 1215

fevt; — olmak : 459, 538; —olup evlâdı kalmayanların dekkânî ü mehâzini : 1013

fınduk : 1166; — barut ve arabaların tekmîl eyleyüp göndermek : 1168; — gemilere tahmîl idüp göndermek : 1168; — ta'yîn olunmak : 1168; — ulaşturmak : 1168

fisk; — itmek : 931, 967; — u fesâd : 331

fisk u fücûr; — eylemek : 1063; — olmakdan ihtiyât eylemek : 1063; — üzre olmak : 1216

Fîrûz Ağa, Vezîr Sinân Paşa'nun ağalarından : 852, 909

fi'l-i şenî' itmek : 344

fıkr ü tedârük(ler) : 79, 118, 532, 688, 787; —in tettebbu' : 607; —in tettebbu' u tecessüs itdürmek : 938

fıkr-i fâsid : 39 c, 60, 264, 294, 307, 474, 485, 518, 532, 762, 851, 856

fıkr-i fâsid ve hayâl-i kâsidler; —in tecessüs ü tettebbu' itmek : 1194; —in tettebbu' u tecessüs : 377; —inden sahîh haber almak : 1079

fıkr-i sâkıb-rasîn : 542

Filek; — beği : 262; — sancağında emrile penc-yek zabtitmek : 1138

Filibe : 727, 734; — kazâsı : 725; — kâdîsı : 55 c, 72, 460, 558, 725, 740, 742, 792, 793, 810, 1116; — nâzırı : 460; — sübaşısı : 55 c; — Zindânı'nı basmak : 55 c

Filip Kral : 266, 529

filori : 109, 130, 132, 241, 333, 410, 413, 519, 528, 565, 600, 601, 849, 925, 1105, 1211; — al(ın)mak : 431, 614, 978, 1113; — cem' u tahsîl itdürüp mîrî için alup kabzeylemek : 1113; — irsâli : 84

Filorina; — nâhiyesi, Paşa sn. : 516; — kâdîsı : 208, 363, 810; — sipâhîleri : 294, 899; — sübaşısı : 363; — ve Görice ve Bihlişte zü'amâ vü sipâhîleri : 955

Finike, Elmalu : 66, 464; — İskelesi : 467

fırâr : 800, 818; — eylemek : 99, 311, 456, 614, 706, 831, 874, 1046; — iden Boğdan voyvodası : 1143; — idenleri yirlerine getürmek : 906; — idüp ehl-i fesâdı cem' eylemek : 1205; — itmek : 346, 475, 599, 602, 677, 1027, 1128, 1139, 1142, 1190; — u gaybet iden hıdmetkâr : 1027

firkate : 130, 596, 762; — göndermek : 1206; — ile âdem göndermek : 1071; — yapmak : 483

Firos(?) karyesi, Dimetoka kz. : 982

fitne; —nün yok idilmesi : 825; —yi yayılmadan haber virmek : 825

fitne vü fesâd : 566, 608; — sudûrına bâ'ıs olmamak : 799; — zuhûrî : 798; —a mâhir olmak : 929; —a mübâşeret : 1, 319; —a sebeb olmak : 929; —ları ziyâde olmak : 1

fitneciler : 825

Foça (Hersek); — kasabası : 291; — kâdîsı : 372, 885; — Kal'ası : 372, 885; — nâzırı : 372

Foça, Saruhan : 213, 216

forsa : 394; — esîrler : 185; — kâfiri : 69, 106

Françe : 291; — gemileri emn ü emân üzre gezerken alınmak : 1102; — gemilerin ıtlâk eylemek : 1102; — gemilerine icâzet vermek : 1092; — ilçisi : 291; — nâmına bir ferdi salıvmekden hazer eylemek : 1035; — tâyifesi : 1102; — tâyifesini tenbîh eylemek : 1102; — tercemânı : 1102; — vilâyeti : 1102; — vilâyetinden bazı kefere esîr olmak : 1102; —lû esîr halâs olunmak : 1102
Frano, Dubravenik Tercemânı, zimmî : 1145, 1146
Frengistân : 266
Frenk : 294, 391; — ile ihtilât itmek : 1176; — kâfirleri : 497; — kal‘aları : 22; — keferesintün kahr u tedmîri : 293; — tâyifesi : 228; —'e tâbi‘ olmak : 22
fuç; — ile alup gitmeyüp hamrlarını tulumlar ile taşımak : 1196; — tahtası gemilere tahmîl itmek : 370
fukarâ bkz. fakîr
Furât suyu [/nehri] : 656, 847; —nun killeti : 1069
Furkân-ı Kerîm : 51
furun : 886, 907; — binâsı : 907, 949; — olmamak : 949; — ta‘mîri : 615

gadr; — eylemekden hazer eylemek : 1204; — eylememek : 1027; — olunmamak : 1184; —i sarîh : 1107; —i olmak : 1223
gadr; — u hayf olunmamak : 852; — u hıyânet : 140; — u noksân müterettib olmak : 917; — u te‘addî : 95, 109, 910; — u te‘addî olunmamak : 985
gâfil olmamak : 59 c, 1009
gaflet : 22 c, 39 c, 59 c, 184, 367, 476, 694, 830, 870, 977, 1022, 1024, 1032, 1034, 1035, 1064, 1123, 1155, 1171, 1172, 1179, 1181, 1183, 1193, 1215, 1217; — ile yatmak : 59 c; — ile zarar irişdirmek : 58 c; — ile zarar u gezend irişdirmek : 58 c; — itmemek : 50 c; — ü ihmâl : 257, 619, 771; — üzre ol(ma)mak : 58 c, 59 c, 790, 851, 938, 1021, 1130; —den ihtirâz üzre olmak : 1021; —le hücûm itmek : 438
Gaganiç karyesi, merhûm Sultân Süleymân Evkâfı vakfından, Filibe kz. : 558
galâ : 860
Galata : 112, 625, 1196, 1223; — a‘yânı : 1196; — emîni : 371, 473; — iskelelerine hamr gelmek : 1196; — kâdîsı : 37 c, 1030, 1086, 1196, 1223
gâlib olmak : 1097
gallât bkz. galle
galle [/gallât] : 50, 538, 924; — gasbı : 362; — îsâli : 542; — mahsûli : 8; — ta‘yîni : 223
gammâzluk : 1046; — itmek : 967
ganâyim ü gazâdan safâlu yarar yiğitler : 774
ganîmet : 988
garâre : 443
garaz : 429; — itdüği kimesnenün üzerine zûr şâhid ikâmet itdirmek : 1210; — itmek : 265, 645; — u ta‘assub : 556
Garbiyye; — İklîmi : 892; — İklîmi mukâtaası : 802, 882, 974; — Kâşifliği : 564
Gardik Kal‘ası : 286, 497, 513, 639; — beşlülere : 639
gâret : 60, 66, 71, 85, 130, 230, 288, 299, 447, 559, 601, 608, 610, 625, 677, 911; — eylemek : 22, 30, 287, 789, 906, 925; — it(dür)mek : 16, 404, 532, 567, 880, 979, 1048, 1060, 1068, 1077; — olunmak : 228, 441, 774, 896, 1077; — olunmaktan ihtiyât üzre olmak : 1187; — ü yağmâ itmek : 484; —i emvâl : 404, 926
gâret ü hasâret : 228, 307, 315, 367, 484, 510, 513, 774, 889; — kasdına gelmek : 1077; — olunmak : 484; —e mübâşeret itmek : 1176
garîbler(?) : 464
garkolmak : 1064
Garrâf sancağı : 1, 642

garsitmek : 658
gasb : 133, 362
gavgâ; — vü cidâl : 118; —lar olmak : 805
gavr; —ine irişmek : 185, 677, 1071; —ine vusûl bulmak : 1115
Gavri, Sultân, Çerâkise beğlerinden : 961
Gayb-eri, ehl-i fesâd, Aksarây kz. : 433, 436
gaybet : 142; — eylemek : 539, 779, 872, 946, 958, 982, 995, 1018, 1031, 1035, 1151; — eyleyeni elegetürmek : 958; — idenleri şer'le buldurması lâzım olanlara buldurmak : 925, 964, 986, 1216; — iderse yataklarına ve turaklarına buldurup getürmek : 1118; — idüp etrâfa yayılmak : 1197; — it(dür)mek : 55 c, 437, 475, 533, 556, 619, 895, 973, 991, 1040, 1222; — itdürmekden hazer : 164, 431, 447, 697, 815, 830, 879, 977, 978, 1005, 1035, 1056, 1061, 1123, 1167, 1207
Gaybî bin Safâ, ehl-i fesâd, Sarualan k., Eskişehir kz. : 879
Gaybullâh, Baban Emâneti Mültezimi : 446
gayret ü hamîyyet : 184, 319, 1034, 1104; — üzre hareket itmek : 1107
gayri hıdmetlerde bulunmak için kendülerin binâ hıdmetine ta'yîn itdürmek : 1091
gazâ; — itmek için gemiler binâ eylemek : 26 c, 27 c; — niyyetine gemi binâ eylemek : 375; — vü toymuluklardan safâlu olanlar : 30; —yı garrâya terğîb itdürmek : 476; —dan safâlu gönüllü yiğitler : 195; —dan safâlu levend re'îsler : 375; —dan safâlu yiğitlerden tüfenk ve ok u yay isti'mâline kâdir yarar yiğitler yazılmak : 1076; —dan safâlu yiğitlere baş u buğ ta'yîn eyleyüp gönderilmek : 1076; —ya varmak : 375
gazâ vü cihâd : 193, 1041, 1088; —a terğîb : 34
Gazanfer Beğ, Malâtiyye Beği : 1090; —'ün kethudâsı : 1090
Gazanfer, Menteşe Sancağı Beği : 1037
Gazanfer, Sinob Hısâr-erenleri Kethudâsı : 573
Gazanfer, Şehrizol Azebleri Kethudâsı : 611
gazaviler irsâli : 45 c
Gâzî, ehl-i fesâd, Aksarây kz. : 433, 436
gâzîler ile cengitmek : 1057
Gazvin bkz. Kazvin
gazzâz ihrâc olunmak : 392, 1116
Gazze : 1162; — Arabı : 361; — beğünün âdemi : 597; — kâdîsı : 687; — Mahkemesi : 687; — müftîsı : 687; — (sancağı) beği : 78, 867, 924, 1162; — sancağı kâdîları : 1162
geçidler : 180, 404
Gedos; — kâdîsı : 1 c; — zahîresi : 1 c
gedük(ler) : 346, 444, 509, 545, 606, 639, 837, 859; — âhara virilmek : 837; — almak : 439; — ekâbirün içisine tevcih olunmak : 915; — ekâbirün kapucılara tevcih olunmak : 915; — mahlûl düşüde imtihân itmedin nâ-ehle arz virmek : 1098; — mahlûl düşmek : 919; — mahlûl olmak : 509, 915; — mahlûl vâkı' olmak : 1127; — mahsûli : 424; — tasarruf eyleyen defterlü çavuşlar : 932; — tevcihi : 341, 494, 509, 859, 914, 915, 932, 1012, 1127; — tîmâr gibi olmamak : 1055; — tîmârı : 639; — viril(me)mek : 606; — virmemek : 270, 597; — yarar olanlara arz olunmak : 1055; —e dahlitdürmemek : 1098; —e mutasarrıf olmak : 428, 1008; —e Rûm yiğitlerinden yarar kimesneleri yazmak : 1008; —e tâlib olanları imtihân eylemek : 1127; —e tezkîre virilmek : 919; —i alnup âhara virilmek : 933, 971; — i bozmamak : 1055; —i yarar Rûm yiğitlerine arz eylemek : 1055; —i yarar Rûm yiğitlerine tevcih eylemek : 915; —i yararlarına virilmek : 1012; —in âhara virmek : 411, 597, 918; —in almak : 1012; —in alup âhar müstehk olanlara tevcih : 428; —in darb u harbe kâdir olanlara tevcih itmek : 1177; —in hıdmet-i muhâfazaya yarar olanlara tevcih itmek : 1177; —in yarar olanlara tevcih itmek : 1177; —inde hâzır bulunmak : 346; —ine dahlolunmamak : 922, 923
Gekbovize : 803, 991; — kâdîsı : 45; — Konağı : 1 c; — müderrisi : 991; — mütevellîsı : 803
Gelibolı : 252, 383, 464, 694, 908; — emîni : 903, 908, 1206; — kâdîsı : 263, 383, 694, 903, 1118, 1161, 1206; — Kal'ası dizdârı : 581; — Kal'ası erenleri : 581; — Kal'ası kethudâsı : 581; — önine uğramadın geçmek : 1161; — ve Selanik ve Sofya ve Zağra ve Silistre'ye varınca mâbeynde vâkı' olan kâdîlar : 944, 945; — voyvodası : 694, 1161; —'da gemisi yoklanmadın geçmek : 1161

gelüp giden; — fukarâyı men' eylemek : 1015; —e icâzet virmek : 1015; —lere mâni' olmamak : 1015

gelüp gitmekden hâlî olmamak : 1182

gemi(ler) : 1, 3, 10, 11, 15, 16, 32, 34, 38, 46, 48, 49, 50, 57, 58, 59 c, 62, 65, 70, 109, 146, 151, 152, 169, 176, 179, 180, 184, 185, 186, 187, 188, 194, 202, 206, 207, 213, 214, 215, 216, 219, 220, 221, 237, 243, 258, 264, 268, 274, 283, 289, 290, 296, 297, 307, 309, 313, 317, 318, 357, 367, 369, 370, 384, 386, 391, 394, 396, 398, 400, 403, 422, 438, 451, 463, 464, 465, 467, 468, 474, 476, 489, 498, 511, 512, 513, 518, 527, 530, 532, 617, 623, 624, 630, 637, 649, 659, 675, 710, 750, 762, 771, 776, 777, 833, 906, 924, 1120; — ahvâli : 1006, 1119; — âlât ü esbâbı : 171, 244; — âlât ü esbâbı tedârüki : 171, 194; — âlât ü yarağı : 211; — âlâtçı vü cengcileri : 211; — âlâtçı noksân olmak : 264; — âlâtı ihzârı : 755; — alıkonılmak : 1092; — alıkoymak : 1084, 1093; — almak : 532; — binâ olunduğı mahalle teslim itdirmek : 1213; — binâsı : 1, 14 c, 25, 25 c, 26 c, 27 c, 30 c, 31, 33 c, 36 c, 51 c, 52, 70, 167, 170, 171, 180, 194, 196, 197, 203, 238, 244, 261, 268, 293, 312, 368, 371, 375, 408, 573, 578, 744, 755, 764, 783, 784, 857, 1042, 1044, 1045, 1053, 1106, 1121, 1122, 1147, 1173, 1185, 1201, 1202, 1209, 1213; — binâsı üzerine olan çavuş : 14 c; — bir yire cem' olmak : 1022; — boz(ıl)mak : 185, 280, 396; — bulunmamak : 624, 772; — cemî' levâzimleri ile muhâfaza hıdmetinde olmak : 184; — cengciyi ve kavvâsı alup Donanma-i Hümâyûn'a mülâkî olmak : 1082; — Cezâyir'e gitmek : 1214; — çıkmak : 25 c; — def'ı : 185; — deryâya çıkmak : 1037; — deryâya indürilmemek : 1173; — deryâya inmek : 268, 1173; — donad(ıl)mak : 26, 65, 264, 744, 1006; — donadup hâzır itmek : 1006; — donadup ihzâr itmek : 1006; — elegetirmek : 65, 753, 762; — esbâb ü emvâlin yağmâ vü târâc : 625; — esbâbı hâzır u müheyâ olmak : 36 c; — esbâbın yağmâ itmek : 625; — garkitdirmek : 65; — garkolmak : 625, 637; — geçüp gitmek : 1206; — geçür(t)memek : 34, 46, 762; — gelecek mahallere yarar gözçiler koymak : 58 c, 59 c; — gelmek : 1084, 1092; — gelüp gitmekden hâlî olmamak : 1182; — girifti : 50 c, 176, 260, 400; — Golos câniblerinde dolaşmak : 1194; — gönder(ıl)mek : 25, 33 c, 36 c, 51 c, 394, 1053, 1084, 1092, 1141; — göründükde âteş idüp haber virmek : 52 c; — görünmek : 1009; — halâs olmak : 771; — hareketden hâlî olmamak : 1021; — hâzır olmak : 54 c; — helâk olmak : 370, 625; — hıdmet üze olmak : 1087; — hıdmetde bulunmak : 1121; — hıfzı : 438; — hıfzolunmak : 1203; — huddâmı : 710; — için kereste kesdürilmek : 1002; — ihrâcâtı : 371; — ihrâcı : 573; — ihzâr olunup irsâl olunmak : 1187; — ihzâr u tedârüki : 182; — ihzârı : 3; — ile Bağdâd'a irsâl ü îsâl eylemek : 1096; — ile deryâya çıkmak : 1104; — ile Donanma-i Hümâyûn'a gitmek : 1174; — ile Gradişka'ya çıkarılıp teslim olmak : 1193; — ile hıdmetde bulunmak : 1122; — ile irsâl : 596, 818, 1173; — ile mukâbele olmak : 753; — ile Rodos'a göndermek : 1081; — ile varmak : 1214; — iriş(me)mek : 14 c, 33 c, 197, 755, 1209; — irişdür(ıl)mek : 25, 1033; — irişdürölüp gönderilmek : 1141; — irişmek üze olmak : 1119; — irsâl ü îsâl eylemek : 1084; — irsâli : 26, 215, 258, 772, 1033, 1084; — istihdâm olunmak : 1092; — itmâma irişmek : 171, 215, 244, 368, 744, 1022, 1147, 1173, 1185, 1201; — kalafat olmak : 36 c, 749, 1119; — kalafat u levâzimin tedârük itdirmek : 1119; — kalafatı : 36; — kalafatlanmak : 1053; — karaya urmak : 637; — kavvâs almak : 1084; — kavvâs u mücrimleri almamak : 1084; — Kıbrus'a gitmek : 1214; — Kıbrus'a gönderilmek : 1092; — kış zamânında dahı müretteb ü mükemmel hâzır u müheyâ olmak : 1087; — kışlamak : 396; — küreği tedârüki : 194; — kürek alup Rodos'a iletmek : 1206; — kürekçileri ihzârı : 755; — kürekçisi noksân olmak : 264; — levâzim ü mühimmâtın itmâma irişdürmek : 220; — levâzimi : 31, 182, 238, 244, 908; — levâzimi tedârüki : 171, 371, 1202; — levâzimin itmâma irişdürmek : 1119; — masârıfı : 371; — meremmet olunup ihzâr olunmak : 1187; — meremmeti : 1; — mîrî hıdmetine tutulmak : 1146; — muzâyakası : 352; — mühimmâtı : 31, 36; — mühimmi : 203, 258, 312, 371, 378, 524, 526, 527, 1053; — mühimmi için kereste ihzârı : 1185; — mühimmi için kereste teklîf itdirmemek : 1185; — mühimmi için lâzim olan çam kerestesin getirmek : 1213; — mükemmel muhâfaza için taşraya çıkmak : 1022; — mükemmel olmak : 1106; — nâkis olmak : 771; — pârelenmek : 160, 610, 625, 637; — re'îsleri : 383; — Rodos'da olmak : 1084; — rûz-ı hıdırdan mukaddem indürilmek : 1119; — rûz-ı hıdırdan tecâvüz eylememek : 1119; — rûzgâra muhâlif yirde bulunmak : 1146; — seferde bile olmak : 1121; — seferden gelindükden sonra bozulmamak : 1087; — ta'yîni : 26 c, 27 c; — tahtalarının eğserilerin çıkarmak : 625; — tahtası : 160; — tamâm olmak : 1053, 1201; — tamâm olup kalafat olmak : 1119; — te'hîr olunmak : 31 c; — tedârüki : 50 c, 179, 352, 366, 467, 1033; — tekmi : 371, 1041; — tutmak : 309, 1084; — tutup kürekleri tahmîl itmek : 1206; — üzerine örti : 1203; — üzerine ta'yîn olunmak : 1201; — üzerine varmak : 771; — vara üze olmak : 1173; — vardukda tevakkuf lâzim gelmemek : 1039; — varmak : 763; — vâsıl olmamak : 1084; — yanaşacak mahaller : 48 c; — yapmak : 1106; — yoklanmak : 207; — zevâd ü zahîresi : 211; — de

yöriyen acemî-oğlan tâyifesi : 805; —de zahîre muzâyakası : 366; —den çıkmak : 756, 1154; —den eser zâhîr olmamak : 1009; —den sâhibi ferâgat itmek : 160; —den taşraya âdem ihrâcı : 184; —den zarar u gezend irişmek : 54 c; —e âlâtçı koymak : 25 c; —e âletci tedârük itmek : 51 c; —e arpa konılmak : 366; —e asker peksimadı komak : 50 c; —e barut tahmîli : 170, 1092; —e barut tevzî'ı : 213; —e barut u zahîre tahmîl itdürmek : 1084; —e barut yükletdürmek : 1084; —e binmek : 26 c, 27 c; —e dâhıl olmak : 269, 759, 1011, 1214; —e demür tahmîli : 268; —e eskâl ü ıyâl tahmîli : 16; —e girmek : 20 c, 25, 26 c, 46 c, 49, 71, 200, 243, 269, 573, 770, 783, 786, 1039, 1084, 1104; —e gûmî gönderilmek : 1044; —e gûmî ta'yîn ü irsâl eylemek : 1044, 1045; —e hıdmet : 136; —e icâzet virmek : 1092; —e idhâl itmek : 1214; —e iriş(dür)mek : 1076, 1104; —e kadunaya urdurmak : 48; —e kalafatçı virilmek : 1053; —e kavvâs almak : 1092; —e kendir tahmîli : 29; —e kereste tahmîli : 67; —e konılmak : 479, 1084; —e koşmak : 25; —e koymak : 1081, 1173; —e kürekci konılmak : 1173; —e kürekci koymak : 25, 25 c, 371, 385; —e lâzım olan çam kerestesi : 1185; —e lâzım olan kereste ve sâyir mühimmâta mu'âvenet eylemek : 1201; —e mâl ü menâl tahmîli : 16; —e metâ' tahmîli : 218; —e mukâbele eylemek : 748, 751, 778; —e mühimmât tahmîl itmek : 1092; —e mülâkî olmak : 26, 184; —e navlun virilmek : 1092; —e odabaşı gönderilmek : 1044; —e odabaşı ta'yîn ü irsâl eylemek : 1044, 1045; —e odun koymak : 51 c; —e peksimad tahmîli : 23 c; —e re'îs gönderilmek : 1044; —e re'îs ta'yîn ü irsâl eylemek : 1044, 1045; —e serdâr ta'yîni : 185, 186; —e ta'yîn : 756; —e tahmîl : 370, 1122, 1166; —e tahmîl idüp göndermek : 1168; —e tahmîl itdürüp irsâl eylemek : 1173; —e tevakkuf eylemek : 221; —e tevakkuf olunmak : 1082; —e urgan tahmîli : 29; —e varup dâhıl olmak : 1032; —e yarak konılmak : 214; —e yarar kereste kesdürmek : 1053; —e yelkenci gönderilmek : 1044; —e yelkenci ta'yîn ü irsâl eylemek : 1044, 1045; —e yitişmeyüp giç gelmek : 786; —e zahîre tahmîli : 23 c; —e zarar u gezend irişdürmemek : 10; —e zehâyir tahmîli : 179; —i bertaraf eylemek : 771; —i bırağup gitmek : 185; —i bozmak : 186; —i deryâda olup Memâlik-i Mahrûse'ye zarar kasdına gezmek : 1183; —i deryâya indürmek : 51 c, 408; —i donatdurup irsâl eylemek : 1121; —i donatmak : 318, 1048; —i emn ü emân üzre gezerken alınmak : 1102; —i göndermek : 14 c, 51 c; —i gördükde haber virmek : 1051; —i helâk itmek : 625; —i itlâk eylemek : 1102; —i irişdürmeğe sa'yitmek : 1209; —i irişdürmek : 14 c; —i irsâl ü îsâl : 318; —i itmâma irişdürmek : 33 c, 51 c, 197, 1202, 1209; —i itmâma irişdürüp göndermek : 1141; —i kalafat it(dür)mek : 215, 752, 771; —i mükemmel dutmak : 771; —i mükemmel itmek : 771; —i müretteb ü mükemmel cezîre-i Kıbrıs'a irsâl eylemek : 1093; —i müretteb ü mükemmel Donanma-i Hümâyûn'a irsâl ü îsâl itmek : 1084; —i müretteb ü mükemmel düşmen yarağı ile deryâya ta'yîn : 211; —i Sakız'a düşüp bir zarar eylemek : 1183; —i tekml eylemek : 258; —i Tersâne-i Âmire'ye göndermemek : 51 c; —i Tersâne-i Âmire'ye îsâl eylemek : 51 c; —i teslim itmek : 1106; —i tevakkuf eylemek : 788; —i yanına almak : 184; —in bıraktırmak : 1; —in gönderüp itlâk olunan esirlerin almak : 1102; —in yanlarına almak : 1082; —ine barut tahmîl idüp alup gitmek : 1145; —ine kendir tahmîl idüp alup gitmek : 1145; —ine kükürt tahmîl idüp alup gitmek : 1145; —ine rişte-i penbe tahmîl idüp alup gitmek : 1145; —ine tereke tahmîl idüp alup gitmek : 1145; —ine yapağı tahmîl idüp alup gitmek : 1145; —ine yelken bizi tahmîl idüp alup gitmek : 1145; —inün üzer(ler)ine varmak : 762, 771; —le bile çıkup varanlar yoklanup defter olmak : 1154; —le mülâkî olmak : 26; —le Trablus'a varup cengciyi tahmîl itmek : 1121, 1122; —si boşalmak : 1071; —si buğday ile memlû olmak : 1161; —si mîrî hıdmet için alıkonılmak : 1145; —si rûzgâra muhâlif yirde bulunmak : 1145; —si yoklanmadın geçmek : 1161; —sin avkitdürmemek : 1145; —sine dahl ü ta'arruz itdürmemek : 1145, 1146; —sini tereke ile memlû' itmek : 1161; —ün âlât ü esbâbı : 167; —ün âlâtçısına hastelik girmek : 207; —ün cengcileri tekml olunmak : 762; —ün cengcilerin bozmamak : 206; —ün esbâb ü emvâlin gâret : 610; —ün iskele urduğı mahal : 942; —ün kalafatçıya ihtiyacı olmak : 1119; —ün kerestesine mu'âvenet : 1202; —ün kürekçileri : 213; —ün kürekçileri tekml olunmak : 762; —ün kürekçilerin bozmamak : 206; —ün kürekçisine hastelik girmek : 207; —ün levâzim ü mühimmâtı : 1042; —ün levâzim ü mühimmâtınun tekml ü ihzârı : 213; —ün levâzim ü mühimmâtınun tedârüki : 215; —ün levâzimi : 167; —ün levâzimi gönderilüp ihzâr olunmak : 1119; —ün levâzimine mu'âvenet : 1202; —ün mukarrerleri : 185; —ün mühimmâtı tekml olunmak : 762; —ün mühimmâtına mu'âvenet : 1202; —ün neccâr u kalafatçısına mu'âvenet : 1202; —ün re'îsine bir mikdâr nesne virüp müteselliyü'l-hâtır itmek : 1092; —ün sermâyelerin almak : 483; —ün topçıları : 185; —ün urganların getürmek : 1023; —ün üstübilerin getürmek : 1023; —ün üzerine turmak : 25; —ün zahîrelerin getürmek : 1023; —ün ziftlerin getürmek : 1023; —ye at kodurmak : 513; —ye barut koyup göndermek : 1192; —ye baş ve yan topları tedârüki : 1020; —ye bile alup gidüp küreğe koşmak : 1032;

—ye dâhıl olmak : 776; —ye darbzen koyup göndermek : 1192; —ye ehl-i vukûf yarar kulaguz koymak : 1173; —ye emrolunmak : 465; —ye gir(me)mek : 18, 69, 106, 201, 202, 245, 754, 779; —ye girüp sefere varup hıdmetde bulunmak : 1174; —ye hisâr-eri koymak : 176; —ye koymak : 318; —ye kürek tahmîl itdürüp Rodos'a göndermek : 1206; —ye lenger tahmîli : 274; —ye mîrî kendir tahmîli : 176; —ye tahmîl : 202; —ye yarak u barut konılmak : 1071; —ye zahîre tahmîli : 179

gemi ağaç(lar)ı : 384, 413; — bahânesi : 978; — hıdmeti : 413, 431; — hıdmeti fermân olunmak : 978; — indürmek : 1054; — kesmek : 53, 111; — kesdürmeğe teklîf olunmamak : 1053

gemi kerestesi : 111, 160, 238; — indürmek : 1054; — kesdürmek : 70; — kesilmek : 1147; — tevzî olunmak : 1054

gemici(ler) : 1023; — irsâl olunmak : 1081; —ye virmek : 823

genç sâzende oğlanlar : 128

Gerede kâdîsı : 568

gereklü kal'a : 1157

Gerger; — kâdîsı : 16 c, 208, 652; — Kal'ası'nun neferleri : 1090

Germiyan; —'dan ehl-i fesâd sûhte cem' olmak : 1190; —lu yörük : 603

Geyikler kâdîsı : 1 c

Geyve kâdîsı : 1 c, 618

gılâl : 108; — fûrûht olunmak : 1105; — tahsîli : 487; —i deşîşe : 487

Ginâyî(?) Çelebî, hüküm virilen : 871

gice; — içinde varup dükkân açmak : 965; — ile Boğaz Hisârları'nı geçmek : 1161; — ile ev(ler) basmak : 441, 925; — ile nevbet bekletmemek : 574; — kol gezmek : 881; —de gündüzde gözciler, bekciler konmadın gaffet ile yatmak : 59 c; —de ve gündüzde a'dâdan zarar irişecek mevâzı'a nâzır olmak : 1006; —ler mahfî yirlerde yatmak : 58 c, 59 c; —ler sa'b tağlarda yatmak : 58 c, 59 c; —lerde kal'alar(ın)dan hâric yirde olmamak : 58 c, 59 c

Girdgân sancağı : 502

Girenye kâdîsı : 208

Giresun kâdîsı : 208

gırîhte vü müflis olanlar : 810

girift ol(un)mak : 260, 400

Girine : 46; — beği : 801; — Kal'ası : 236; — Kal'ası dizdârı : 931; — keferesi : 46

Girit (adaşı/cezîresi) : 16, 46, 50, 185, 207, 241, 260, 264, 377, 403, 468, 513, 529, 753, 771, 779, 1051; — firkatesi : 762; — gâreti : 71; — sandalın basmak : 779; — semtleri : 771

Golos [/Kolos/Koloz] : 284, 762; — cânibleri : 1009; — câniblerinde dolaşmak : 1194; — iskelesi : 18, 269; — muhâfazasına komak : 1194

göçürtmek : 420

gök tereke; — zamânı : 499; —ye zarar u ziyân eylemek : 507

Gökçebınar karyesi, Dimetoka kz. : 982

Gökçeli karyesi, Lârende : 299

Gökçelü Cemâ'ati, tâyife-i Arab'dan, Sinandı k., Ereğli kz. : 582

Göksin(?) Konağı : 1 c

Göl(?) kâdîsı : 1 c, 115

Gölbaşı Konağı, İznik : 1 c

Gönçe karyesi, Avlonya : 402

gönder; — demreni : 56; —lerle mükemmel gitmek : 785

Gönen kâdîsı : 1 c

gönlek tedârük olunmak : 1199

gönüllü(ler) (tâyifesi) : 110, 242, 428, 492, 508, 509, 597, 611, 656; — ağası : 519, 522, 632; — cem'inde olmak : 1076; — gedük(ler)i : 82, 341, 606; — intihâbı : 492; — irsâli : 876; — koşmak : 466; — içle-rinden ba'zı müfsidîn gaybet itmek : 1197; — ihrâcı : 195; — İstanbul'a varmak : 1131; — yaz(ıl)mak : 195, 1042, 1106, 1131; — yazılup Südde-i Sa'âdet'e gönderilmek : 1197; —den cengci yazılmak : 1132; —i gemilere koymak : 1042; —i karadan göndermek : 1042; —n çavuşa koşup göndermek : 1132; —n

Dergâh-ı Mu'allâ'ya göndermek : 1132; —n ihzâr itmek : 1131; —ün yarar kefilleri alınmak : 1131; —ün yarar u tüfenklülerinden yazmak : 1131

gönüllü levend re'îsler : 787; — kapudâni : 60, 787

gönüllü re'îsler : 297, 483; — kalite binâ itmek : 1149; — kapudâni : 17 c, 476; —den kapudân ta'yini : 15 c, 17 c; —e istimâlet virmek : 476

Gönülmez, ehl-i fesâd, Bağluca k., Barçınlu kz. : 1111

Gönye; — kazâsı, Batum sn. : 979; — nâhiyesi : 673; — kâdîsı : 208; — Kal'ası : 898

Göraş(?) veled-i Rason(?), zimmî, Resan varoşı, Riyekan nh., Hersek sn. : 486

Görice; — kazâsı : 615; — nâhiye(si/leri) : 212, 516; — Çeribaşılığı : 294; — kâdîsı : 208, 615; — nâhiyesi sipâhîleri : 401; — sipâhîleri : 294, 899; — ve Bihlişte zü'amâ vü sipâhîleri : 955

görü� gözet(dür)mek : 21 c, 771

Göynük kâdîsı : 870, 964

Göynüklü tâyifesi : 24 c

göz (ü) kulak tutmak : 4 c, 5 c, 7, 42 c, 307, 525, 529, 627, 851, 1009, 1050, 1074, 1130, 1165, 1179

gözcî(ler); — alkonmak : 46; — bekçiler konmadın gaflet ile yatmak : 59 c; — komamak : 22 c; — koymak : 52 c, 58 c, 59 c, 762, 771, 1006; — koyup bekletmek : 58 c, 59 c; — ta'yîn olunmak : 52 c

gözde geçmek : 1077

gözden bırağılup gözedilmemek : 1133

Gradişka : 366, 1193; — Kal'ası : 283, 289, 366; — Kal'ası'na barut ile darbzen göndermek : 1192; —'ya çıkarılıp teslim olmak : 1193

Grilan(?) karyesi, Hersek : 292

Gulâm-Alî, Yukarı Cânib ile mu'âmele idüp nüzûr u sadakât cem' eyleyüp gönderenlerden, Musul : 674

gulâm; — kana müstağrak olmak : 1097; —ı dereye iletüp balta ile başın pârelemek : 1097; —un bakıyyesi bulunmak : 1097

gülvv-i âmm itmek : 55 c

gûmî : 388; — gönderilmek : 1044; — ta'yîn ü irsâl eylemek : 1044, 1045

gurâb : 3; — meremmeti : 1; — tedârûki : 1

gurabâ-i yemîn bkz. sağ-gurabâ

gurabâ-i yesâr bkz. sol-gurabâ

gurbet; — ü Çingâne tâyifesi : 877, 903; — ü sühte tâyifesi : 903

guruş ve altun alup yirine kesük ve kırpuk akça virmek : 1167

gûşe gûşe meclis olmak : 805

guzât-ı İslâm : 1138

güft ü gü eylemek : 442

Gügercinlik; — Kâdîlğı ahâlîsi : 978; — kâdîsı : 16 c, 413, 431

güherçile : 82, 135, 340, 342, 418, 465, 531, 586, 975; — ahvâlin bilür yarar kimesneler : 1026; — almak : 412; — bâbında muzâyaka olmak : 1200; — cem' u tahsîl itdürmek : 1140; — emîn ü mübâşirleri ile nizâ' itmek : 989; — emînî : 580; — getürdilmek : 975; — gönderil(me)mek : 1140, 1200; — hâsıl olmak : 616, 1090; — hâzır bulunmak : 1140; — iltizâmı : 577, 1140; — irsâli : 884; — işlemeğe mübâşeret itmemek : 841; — işlemek : 82; — işlenen karyeler : 139; — işlenmeğe kâbil yirler : 912; — işlenmeğe muhâlefet : 493; — işlenmek : 412, 575, 652, 912, 913, 1026, 1140; — işlet(dür)mek : 45 c, 342, 1026, 1200; — işletmeğe sa'yeylemek : 841; — işleyen yirlerin kâdîları : 839; — kazgan(lar)ı : 340, 342; — kazganı yirleşdürmek : 342; — kirâ tavarlarına tahmîl itdürmek : 1140; — levâzimi : 82; — ma'âdini : 342; — ma'deni : 616; — ma'denine zarar : 122; — ma'denleri : 340, 843, 1026; — muhâsebesi : 135; — muzâyakası : 912, 913; — müfettişi : 580, 840; — mühimmi : 342; — mültezimi : 672; — nâzırı : 82, 122, 139, 493, 652, 840, 884, 989, 990; — tahsîli : 45 c, 135, 586, 672; — teksîr ü tevîri : 342, 594, 884; — tevîr ü teksîri : 342, 691, 975; — virilmek : 1140; — vü barutun teksîr ü tevîrinde ikdâm ü ihtimâm : 846; — vü küikürd hıfzı : 82; —i hâssa kâr-hânesine hıdmet için ihrâc : 854; —de istihdâm itmek : 1144; —nün izdiyâdı : 1140; —ye istihdâm olunan re'âyâ : 342; —ye şiddet-i ihtiyâc olmak : 1140; —ye zarar olmak : 854; —ye zarar virmek : 138; —ye zararın tazmîn : 139; —yi barut itdürmek : 45 c

güherçile hıdmeti : 354, 594, 652, 835, 840, 841; — teklîfi : 835; —n itdürmek : 842; —nden ref' : 577; —ne fermân olunmak : 1194; —ne gelmemek : 836; —ne istihdâm için hısâr-eri talebi : 843; —ne köy imâmların komamak : 841; —ne sühtevât komamak : 841; —ne ta'yîn : 381, 839, 840, 842, 843
güherçile kâr-hâne(sî/leri) : 82, 652, 854, 884, 990; — emînleri : 841; — ihdâs itmek : 1026; —nde hıdmet itmek : 840; —ne güherçile müfettişi : 840; —ne kimesneyi dahlitedürmemek : 990; —ne nîzâ' itdürmemek : 989; —nün ibtâlîne sa'yeyleyen eşirrâ : 990; —nün ibtâlîne sa'yitmek : 989
güherçile ocakları : 342, 412, 839; — ahvâli : 342; — işlenmek : 342; —nda olan nâyiblere temessük virdürmemek : 839
güherçile toprağı : 342, 990, 1026; — cem'ı : 340, 342; — ibtâlîne sa'yeylemek : 990; — ihzârı : 652; — tettebbu' idüp bulmak : 1095; —n çığnet(me)mek : 139
Gülâbî, Çemişkezek Sancağı Alaybeğisi : 813
Gülâbî, maktûl, Musul : 150
Güleş, Memî Sübaşı'nun hıdmetkârı, Üsküb : 55 c
Gülnâr kâdîsı : 1 c
Gümrük Emâneti nâzırı : 417
gümrük; — akçası : 137; — emîni : 112, 137; —hâne : 22 c; —in edâ itmek : 1145; —in virmek : 1146
Gümülçine : 447, 578, 734, 772; — nâhiyesi : 516; — kâdîsı : 161, 176, 239, 308, 725, 740, 742, 810; —'den gelen urganlar : 1173
Gümülçine karyesi, Mağnisa kz. : 555
gümüş; — kaplu kılıçların almak : 1059; — rahtın almak : 1059; —lü sîne-bend : 457
günâh : 917; —ı olmamak : 1152; —ından geçilüp karındaşıyla Südde-i Sa'âdet'e gelmeğe yol virilmek : 1191; —(lar)ı afvolunmak : 267, 1191
gündüz gözciler koyup bekletmek : 58 c, 59 c
gündüzün kâfir gemileri gelecek mahallere yarar gözciler koymak : 59 c
Gündüzlü kâdîsı : 16 c
Güney karyesi, Karahısâr-ı Sâhib : 149, 163
Gürci : 560
Gürcistân : 898; — serhaddi : 1077
Güre kâdîsı : 116
Güzelhısâr kâdîsı : 447, 448

Hab(?) Kal'ası : 537
habbâz ihrâcı : 392
habbe; — almamak : 452; — bâkî ko(dur)mamak : 351, 706; — ücret virmemek : 351, 580; —lerin aldurmamak : 413
haber [/ahbâr]; — al(in)mak : 39 c, 1006, 1038, 1079, 1217; — alup i'lâm itmemek : 50 c; — alup üzerlerine varmak : 1138; — gelmek : 1143; — getürmek : 1003; — göndermek : 1220; — hadd-i tevâtüre irişmek : 394; — i'lâmı : 205, 688, 1079; — itmek : 58 c, 59 c, 1194; — ol(un)mak : 1059, 1138; — virilmemek : 1015; — virmek : 1051, 1059, 1072, 1079; —ı meserret-âsâr : 510; —ı şekâvet-âsâr : 497; —a vâkıf olduğınca i'lâmdan hâlî olmamak : 1139; —ı sıhhati ile vukû'ı üzre yazup bildürmek : 1170; —ı gelmemek : 1017
haberleşmek : 39 c, 326, 998, 1059, 1079, 1094, 1095, 1123, 1128, 1134, 1139, 1143, 1171, 1205
Habeş ahvâli : 537
Habîb Hurrem Beğ, Cebile Sancağı Beği : 442, 1100, 1101
Habîb, mürted, Firos k., Dimetoka kz. : 982
Habîbe, Halkı k., Eskişehir kz. : 879

habîr u âgâh kılmak : 506

Hablâs Beğ, Şeyhu'l-Arab : 706, 707, 866

Habo(?), Dubrovnik halkından, maktûl kapudân, Sakız : 1071

habs : 291, 299, 400, 414, 559, 611, 622, 660, 822, 925; —eylemek : 101, 109, 124, 144, 145, 148, 227, 330, 466, 505, 562, 602, 604, 609, 638, 645, 654, 820, 931, 996, 1059; —eyleyüp ahvâllerin vukû'ı üzre arzilemek : 1190; —olmak : 114, 236; —olun(ma)mak : 17, 55 c, 133, 350, 357, 498, 568, 645, 692, 800, 812, 830, 866, 870, 926, 1035, 1167, 1207, 1222; —i medîd ile zecritmek : 1196; —den halâs itmek : 881; —den ıtlâk eyle(me)mek : 149, 163, 414, 925; —den ıtlâk itmemek : 124; —den ıtlâk olunmak : 114; —idüp ahvâllerin Südde-i Sa'âdet'e arzilemek : 1077; —idüp arzilemek : 925; —idüp ismi ve resmi ile yazup arzitmek : 992; —it(dür)mek : 80, 130, 321, 363, 457, 563, 582, 601, 637, 641, 674, 712, 881, 888, 903, 928, 981, 1022, 1163; —lerinden halâs olmak : 888

hac(c)(-ı şerîf) : 858, 860, 896, 897, 918; —ahvâli : 867; —emîrleri ta'yîn itmek : 827; —istikbâl hıdmeti : 860; —kâfilesi muhâfazası : 918; —levâzim ü mühimmâtı : 862; —menâsibi : 827; —nâzırı : 867; —nezâreti virilmek : 924; —niyyetine gelen tavâyif : 918; —yolu hılâfına ihdâs idilen yolun kapatılması : 827; —zamânı : 924; —i müstevcibü'l-ibtihâc : 542; —i seyyidü'l-minhâc : 542; —a azîm kâfile alup gitmek : 897; —a gitmeğe bir ferde ruhsat virmemek : 897; —a varmak : 896; —e azîm tâyife alup gitmek : 896; —e müte'allik levâzim ü mühimmât : 78; —itmek : 862

Hâce, ehl-i kalem, Şavşad sancağı tahrîrine me'mûr, kâtib : 560

hacer atar şayka dökdürmek : 293

Hâceserver Mahallesi, Edirne : 692

Hâcî Halîfe, Nâyib, Homa kz. : 1062

Hâcî Kethudâ Evkâfı(?) : 421

Hâcî Re'îs, Hâssa re'îslerden : 1149

Hâcî Şeyh-oğlı : 611

Hâcî, Yalvaç kz. : 925

Hâcîbeğli tâyifesi : 544

Hâcîhamza mevzı'ı, İskilib kz. : 872

Hâcîşîrmerd karyesi, Çorlu kz. : 812

Hâcîyülük karyesi, Taşköpri kz. : 816; —nde Kızılbaş olmak : 816

Hacul karyesi, İlbasan : 677

hadd-i i'tidâl : 542

hadd-i şer' : 328

hademe bkz. hâdimler

hâdim(ler) [/hademe/huddâm] : 299, 419, 710, 886, 906, 1163; —i katlitmek istemek : 1216; —nün bi't-tamâm ücretleri virilmek : 985; —ına mâl-ı vakfdan akça virilmek : 1133; —ün me'ûnâtı : 265

hâdis kal'alar : 286

Hâfız Kethudâ, hüküm gönderilen : 263

hafr u zirâ'at olunmamak : 503

hak(k)(lar) [/hukûk] : 567; —da'vâ eylemek : 584; —da'vâ idenler : 966; —da'vâ itmek : 681; —talebi : 708; —alıvirilmek : 602; —sâbit olmak : 1050; —ı mîrî : 130; —ı müslimîn : 564; —ı ashâbına alıvmek : 1190, 981, 1050, 690; —ı alıvirilmek : 1050; —ın alıvmek : 962; —ın bî-kusûr alıvmek : 1216; —ın hükmidüp alıvmek : 1162; —ın hükmitmek : 1216; —ı sicill idüp alıvmek : 925

hak(k); —dan udûl eylememek : 603; —üzre ahvâlin teftîş itmek : 925, 1210; —üzre dikkat ü ihtimâm ile teftîş : 436; —üzre dikkat ü ihtimâm ile teftîş ü tefahhus itmek : 887, 978; —üzre görülüp bertaraf olmak : 1212; —üzre görmek : 1178; —üzre şer'le teftîş itmek : 940; —üzre teftîş eylemek : 888, 895, 926, 931, 965, 972, 981, 986, 1190, 1219; —üzre teftîş idüp görmek : 1151; —üzre teftîş itmek : 991; —üzre teftîş ü tefahhus eylemek : 433, 584, 625, 711, 879, 944, 953, 962; —üzre teftîş ü tefahhus idüp görmek : 1097; —üzre teftîş ü tefahhus itmek : 966

hak(k); —larından geldür(il)mek : 152, 808, 1039; —(lar)ından gel(in)mek : 6, c, 14 c, 21 c, 44, 182, 275, 291, 293, 328, 365, 373, 390, 408, 412, 437, 484, 486, 521, 534, 535, 542, 557, 566, 567, 599, 614, 698, 711, 725, 756, 767, 770, 778, 789, 790, 798, 799, 821, 822, 880, 899, 926, 964, 979, 980, 986, 990, 1027,

1053, 1057, 1072, 1104, 1128, 1134, 1138, 1142, 1143, 1150, 1166, 1169, 1170, 1171, 1176, 1178, 1190, 1191, 1197, 1198, 1216; — larından gelüp gâret eylemek : 30

hâkânlık lutfunı ve sultânlık merhametini göstermek : 825

hakâret; — idüp haklarından gelmek : 441; — ol(un)mak : 5 c, 603

hâkim : 822; —ler azlolanmak : 1191; —lerden re'âyâ vü berâyâ râzî vü şâkir olmamak : 1191; — men' itmek : 1196

hakk-ı karâr ile kirâya virmek : 1211

hakk-ı sarîh : 150, 362, 598; —a tâbi' olmak : 621, 711, 784, 965, 966, 1085

hakkâk : 645

Hakkârî beği : 135, 671, 832, 833

hakkeylemek : 991

hâl-i hayâtlarında mâ-meleklerin dekâkîn ü mehâzine virenler : 1013

halâs; — itmek : 441, 1125; — ol(un)mak : 1102, 1135, 1180; — olan tutsaklar : 1217; — olmalarından hazer itmek : 331, 344, 1102, 1135, 1180

Haleb : 35, 92, 120, 145, 166, 191, 352, 360, 489, 490, 522, 645, 712, 811, 818, 837, 838, 846, 918; — kazâsı : 32; — Beğlerbeğliği : 265, 389; — beğlerbeğisi : 18 c, 45 c, 49 c, 60 c, 352, 1035; — defterdârı : 113, 120, 145, 153, 166, 352, 467, 499, 507, 531, 597, 624, 645, 791, 847, 878, 915, 975, 976, 978, 987, 1035, 1140; — Hazînesi : 360, 586; — Hazînesi hıdmeti : 915; — kâdîları : 33, 397; — Kâdîlıkları : 18 c; — kâdîsı : 32, 51, 120, 145, 166, 193, 352, 360, 467, 489, 490, 631, 645, 838, 878, 976, 1035; — Kal'ası : 531; — mâl defterdârı : 55; — muhafâzası : 544; —'den kavvâslar ihrâc olunmak : 1081; —'den ta'yîn olunan ümerâ : 60 c

Halebî kintâr : 975

Halef, Yukarı Cânib ile mu'âmele idüp nüzûr u sadakât cem' eyleyüp gönderenlerden, Musul : 674

halfa(?) : 342

halı(lar) [/halıça/kalıçalar] : 817, 873; — döşenmek : 817; — tedârûki : 873

halıça bkz. halı

hâlî vü mahûf yirler : 299

hâlî yirlerün muhafâzası : 21 c

halîc; — tathîri ihrâcâtı : 1105; —e masraf lâzım gelmek : 1105

halîfe : 709; —yi re'âyâyla tağa gönderüp gemilere yarar kereste kesdürmek : 1053

Halîl Beğ defterleriyle tatbîk : 354

Halîl Beğ, Hâssa Emîni, Edirne : 949

Halîl Beğ, Lipova ve Pankota sancakları muharriri : 354

Halîl Beğ, Nâzır, Edirne : 907

Halîl Çavuş, Dergâh-ı Mu'allâ Çavuşı : 1057, 1072, 1079

Halîl, ehl-i fesâd, Eskişehir kz. : 879

Halîl, Kızılbaş, mazınna, Karaköy k., Kara(?) kz. : 619

Halîl, Zeyneddîn-oğlu, hüküm virilen : 1110

Halîlî'r-Rahmân : 1162; — ahâlîsine tereke vü me'kûlât getürenlere kimesne mâni' olmamak : 1162; — hâdimleri : 1163; — mütevellîsi : 1162

Hâlikvirdi, sipâhî, mübâşir : 82

halk : 821; — baş kaldurup sancak çeküp gâret ü hasârete mübâşeret itmek : 1176; — maslahatların görmek için taşra çıkmâğa kâdir olmamak : 986; —a salgun salmak : 1190; —a si'at-i ma'îşet hâsıl olmak : 714; —a tenbîh eylemek : 58 c, 59 c; —dan hakk üzre ahvâlin teftîş itmek : 1210; —ı gulüvv itdürmek : 63; —ı yaylaklarından salıvirmemek : 9 c; —un ehl ü iyâllerin yaylaklarına göndermek : 9 c; —un tavarların yaylaklarına göndermek : 9 c

Halkalı Menzili /Konağı : 713, 719, 723, 731, 732, 743

Halkı karyesi, Eskişehir kz. : 879

hallâc ihrâc olunmak : 392, 1116

Hallâcoğlu, hırsuz, Taraklu : 345

hâllü hâlince tevzî' eylemek : 24 c

hâllü hâllerine göre akça cem' itmek : 1011
Halonik; — Kal'ası, Niğbolı sn. : 609, 622; — voyvodası : 420
hâm biz : 965
hâm demür : 908
hâm ipek; — alup göndermek : 1038; — muzâyakası : 1038
Hamâ : 156, 975; — kâdisı : 631
Hamîd bkz. Hamîdili
Hamîdbüki karyesi, Taşköpri kz. : 816; —nde Kızılbaş olmak : 816
Hamîdili [Hamîd]; — beği : 237, 1039, 1210; — kâdıları : 237; — piyâdeleri beği : 1210; — sancağı muhafazası : 1039; — sipâhîleri : 1207
Hammâd(?) karyesi, Akçaşehir kz. : 603
Hammâd, Ebû-Gurbe Beği : 1
Hammâd, sâbık Vilâyet-i Cîze Şeyhu'l-Arabı : 362
hammâl : 293; — lar kethudâsı : 1196
hammâm : 13 c, 692, 805; —a muttasıl kubbe binâsı : 13 c; —a varmağa âciz olmak : 962; —ı ve dükkânları ve suyuolların ta'mîr itmeğiçün evkâfda müsâ'ade olmamak : 963
hamr : 50; — bey' eylemek : 1063; — bey' itdürmemek : 1063; — gelmek : 1196; — taşıyan keferi ile meclis-i şer'da murâfa'a olunmak : 1196; —larını mahzenlerine fuçı ile alup gitmeyüp tulumlar ile taşımak : 1196
Hamza Beğ, Silistre Sancağı Beği, sâbık Vidin Sancağıbeği : 1165, 1166, 1168, 1169, 1170, 1171, 1205
Hamza Çavuş, Dergâh-ı Mu'allâ Çavuşı : 742
Hamza, hüküm virilen : 851
Hamza, Kâtib, Yörük Muharriri : 572
Hamza, Osmânlu k. : 1115
Hamza, sûhte, Karahısâr sancağı yayalarından : 437
Hamza, ümerâ-yı Mısır'dan : 564
Hamza, Üsküdarlı, târikü's-salât, ehl-i fesâd, gammâz, ehl-i tezvîr ü telbîs, İznikmid : 1046
Hamzabeğ odaları, İskilüblü Mahallesi, Silivri : 591
hân : 534; — gelüp ümerâya mülâkî olmak : 1205; — ile haberleşmek : 1170; —la haberleşmek : 1171
Hancük sancağı : 491, 502
handek(lar) : 455; — ayırtlanmak : 45 c; — ayırtlatmak : 307, 315, 316; — binâsı : 455; — içine mazgal delükleri açılmak : 1064; — kesdürmek : 702; — kurbinde hâsılıklar peydâ olmak : 1136; —ı pâk olmak : 402; —ın pâk ü tathîr itdürmek : 240; —un tolmasına sebep olmak : 1136
hâne(ler) : 54, 87, 299, 522, 658, 908, 948; — akçası : 258; — başına üçer-dörder pârelerin almak : 978; — defterleri : 258; — yazılmak : 948; — zâyi' olmak : 821; —den avâriz alınmak : 821
Hanefî, sipâhî, ehl-i tezvîr : 621
Hanesür(?) karyesi, Marsa nh., Tımsıvar sn. : 993
harâb(e) : 588, 906; — itdürmemek : 1211; — itmek : 1223; — kal'a : 642; — kal'ayı ta'mîr : 642; — olan nehrin çıkarup ihyâ eylemek : 1069; — karyeler tûmâra virilmemek : 156; — olan yirlerün ta'mîri : 1064; — olmak : 156, 503, 821, 887, 1019, 1086; — u mu'attal bezir-hâne ve değirmen ocakların defter-i cedîde kayditmek : 891; — u müte'affin : 20; —a müşrif olan yirlerin içlerinde mütemekkin olanlara ta'mîr itdürmek : 898, 1211; —a müşrif olmak : 849, 1133, 1211; —a müteveccih olmak : 1133
haraba orus(?) : 1072
harâc : 685, 693; — afvolunmak : 519, 522; — akçasın tahsîl : 599; — cem' u tahsîli : 462, 747; — cem'i : 317, 599; — gelmemek : 2 c; — ve koyun hakkın cem' iden kulların yolın basmak : 1068; —(lar)ın vir(me)mek : 390, 462, 699
harâccı(lar) : 599, 895; —un yanlarına varup idlâl eylemek : 981
harâm-zâde(ler) : 426, 609, 622; — vü hırsuzlar : 148; — vü zarar-ı âmm olmak : 957; —i hüsn-i tedbîr ü tedârükle elegetürmek : 148; —ün yatak u turakları : 677; —ye iş virmek : 55 c; —yi elegetürmek : 414
harâmî(ler) : 62, 159, 544, 642, 822, 1057; — peydâ olmak : 1068; — tefîşi : 784; — vü ayardmacı : 55 c; — yatağı : 642; — zuhûr : 441; —i itlâk eylemek : 544; —nün hâtûnını tasarruf itmek : 1188
harâmîlik : 299, 668; — itmek : 699; —ları şer'le sâbit olmak : 544

harb ü kîlâl : 34, 51, 196, 232, 276, 377, 394, 573
 harbî kal'a(lar) : 39 c, 182, 224; — fethü mühimmi : 180; — keferesi : 180; — muhâsarası : 182; —a varılmak : 180
 harbî; — kâfirler : 468, 486; — kefereden bir zarar iriştirilmekden ihtiyât eylemek : 1217; — küffâr gemilerinden mîrî için alınan esîrler : 988; — vilâyetler : 1102
 harc(lar) : 82, 388; — aldurmamak : 1070; — emîni : 648, 729; — için Mâliyye tarafından gönderilen hükm-i hümayûn : 1155; — lâzim gelmek : 52 c; — sarf u telef olunmak : 918; — virilmemek : 918; —ı alîk : 443; —ı mîrî : 580; —ı mukâta'âtdan alup sarfîmek : 1155; —itmek : 963
 harçlık : 48; — cem' itdürmek : 230; — cem' u tahsîli : 229; — cem'ine varan sipâhîler : 27; —a varmak : 27; — ı kalmamak : 27; —ın tedârük itdürmek : 1064
 harçlıkcı(lar) : 81, 187, 229, 299, 785; —ı akça virmemek : 230
 Harcu'l-leyl, sipâhî, Kudüs-i Şerîf : 967
 hareket; — eylemelü olmak : 1158; — itmek : 1128, 1139, 1179; — olmak : 1077, 1156, 1165; — olup hıdmet düşmek : 1158; — vâkı' olmak : 1166; —ı bî-bereket : 2 c, 518; —i hezîmet-karîn : 1194; —den hâlî olmamak : 1021, 1130; —(ler)i olmak : 1077, 1181
 Harem-i Muhterem : 849; —'de vâkı' olan sakflar : 1093
 Harem-i Şerîf; — devâyiri : 849; — ta'mîri : 852, 1093; —'ün ta'mîri : 849
 harem-i muhteremler : 817
 Haremeyn Ağalar Evkâfı : 909
 Haremeyn-i Şerîfeyn : 542, 593; — fukarâsı : 542; — hademesi : 906
 hargele : 159
 Hârîm kâdîsı : 16 c
 Harîr Kal'ası : 425
 hâric ez-defter : 445, 572
 hâric yirlerden tîmâr virilmemek : 1112
 hâric-i kal'ada yatmak : 177
 hâric; — yirde gezmek : 346; — yirde gezüp hıdmetde olmamak : 597; —e nefer salıvirmemek : 1051
 hâric; —den dahlitmek : 681; —den dahlolunmamak : 917; —den kalem katmak : 991; —den kimesneyi dahlitdürmemek : 1013
 harmen; — zamânında öşri aynı ile alup üzerlerine kesim eylememek : 1184; — savurmak : 1184
 Harprut; — re'âyâsı : 538; — (sancağı) beği : 305, 417, 538, 690
 Hâs Bağçe, Edirne : 449
 hâs(s)(lar) [havâs(s)] : 127, 130, 286, 322, 412, 435, 503, 579, 702, 804, 891, 917; — ihtisâbını iltizâm eylemek : 800; — karyeler : 95, 347; — kayditmek : 156, 1099; — mahsûlin gâret : 447; — olan kurâ vü mezârî : 548; — ra'ıyyetler : 130; — re'âyâsı : 340; — re'âyâsının bâd-ı hevâlarına dahlolunmak : 1030; — re'âyâsının beytül-mâline dahlolunmak : 1030; — re'âyâsının kaçkunlarına dahlolunmak : 1030; — re'âyâsının mâl-ı mefkûdına dahlolunmak : 1030; — re'âyâsının yavalarına dahlolunmak : 1030; — ta'yîn eylemek : 920, 921; — ta'yîn olunmak : 887; — virilmek : 435; —a ilhâk : 156, 920; —a zabtolunmak : 156; —dan ferâgat : 127; —dan karye ifrâzı : 921; —dan olup ma'an zabtolunmak : 1099; —dan tîmâr virilmemek : 156; —ıyla sancak tevcîhi : 1048; —ıyla tevcîh : 1048; —la ma'an zabt u tasarruf olunmak : 1099
 Hasan : 900
 Hasan Abdullâh Yorucu, Pîrî Sübaşı Bölüğü : 934
 Hasan Abdullâh, İstanbulî, Pîrî Bölüğü : 934
 Hasan Beğ, hüküm virilen : 109
 Hasan Beğ, Suyolu Nâzırı : 1086
 Hasan Beğ, Tekeili Beği : 1214
 Hasan Beğ, Vize Beği : 1054, 1173
 Hasan Beğ, Vulçitrın Beği : 62
 Hasan bin Abdullâh, Hâcî, dârende, Mısır gönüllülerinden : 89, 110
 Hasan bin Bahadır, Kal'a-i Azak Süvârîleri Ağası, ehl-i fesâd : 1135, 1180

Hasan bin Hâmid el-Havlî, kasablik ve sâyir mîrî husûslar üzerine havlî, Cîze : 353
Hasan bin Hüseyin, silâhdâr : 716
Hasan bin Mustafâ, Eğirdür ks. : 410
Hasan bkz. Hüseyin, Kemhâcı
Hasan Çavuş, Çerkes, Dergâh-ı Mu'allâ Çavuşı : 790, 797
Hasan Çavuş, Dergâh-ı Mu'allâ Çavuşı : 1 c, 51 c, 323, 447, 486, 505, 525, 715, 723, 742, 810, 857, 1165, 1166, 1168, 1169, 1170, 1171, 1172, 1205
Hasan Çavuş, Dergâh-ı Mu'allâ Çavuşı, kapucılıktan çıkan : 732
Hasan Çavuş, Dergâh-ı Mu'allâ Çavuşı, Şehir Sübaşısı, Edirne : 735
Hasan Çavuş, şehzâde çavuşlarından : 12 c
Hasan Çavuş, Şûrîde, Dergâh-ı Mu'allâ Çavuşı : 16, 223, 236
Hasan Çelebî, Çeribaşı, hüküm virilen : 470
Hasan Çelebî, Kudüs-i Şerîf beğînün âdemi : 950
Hasan Kethudâ, Bölükbaşı Kethudâsı, Receb Bölükbaşı Bölüğü : 934
Hasan Kethudâ, Canik Beği Memiş Beğün Kethudâsı : 705
Hasan Mü'ezzin, Halıcı : 1223
Hasan Paşa, Cezâyir-i Garb Beğlerbeğisi : 510
Hasan(?), katl zanlısı : 620
Hasan, Arnavud, Edirne kz. : 590
Hasan, Bender Beği : 702
Hasan, Binâ Emîni, sâbık Hızâne-i Âmire Defterdârı : 1091
Hasan, Dergâh-ı Mu'allâ Çavuşı : 34, 561
Hasan, Dergâh-ı Mu'allâ kullarından, Çingâne harâcı cem'ine me'mûr : 599
Hasan, Dergâh-ı Mu'allâ Mütferrikası, Suyolcular Başı : 973, 1019
Hasan, Dergâh-ı Mu'allâ silâhdârlarından, kâfire esîr : 686
Hasan, ehl-i fesâd, Yalvaç kz. : 925
Hasan, emîn : 22 c
Hasan, İçil beğînün âdemi : 517
Hasan, İskatoz Kal'ası Dizdârı : 515
Hasan, İzniklü, Mütferrika : 190
Hasan, Kaloriz, Cezâyir-i Garb'dan gelen re'îslerden : 1003, 1004
Hasan, Kara, Cezâyir-i Garb'dan gelen re'îslerden : 1003, 1004
Hasan, Kara, ehl-i fesâd, Niğbolu : 553
Hasan, kethudâ, ehl-i fesâd, vilâyet-i Baban : 611
Hasan, Kızılbaş ve ehl-i fesâd : 880
Hasan, koyun emîninün âdemi : 704
Hasan, koyun hakkı cem'ine me'mûr Sinân'un hıdmetkârı : 162
Hasan, Leş Kal'ası hısâr-eri : 230
Hasan, muhzır, ehl-i fesâd, Rahova : 553
Hasan, Mültezim Hüseyin'ün âdemi, Silifke kz. : 854
Hasan, mürted, Saltuk(?) k., Dimetoka kz. : 982
Hasan, müteveffâ Cevâzir Beği Pîrî Beğün oğlu : 589
Hasan, Peykârî-oğlu, Kıbrıs Defter Kethudâsı : 519, 522
Hasan, sâbık Bosna Beği : 1192, 1193
Hasan, sâbık Yemen Beğlerbeğisi : 84
Hasan, Semendire (Sancağı) Beği : 182, 888, 1204
Hasan, Ser-asker, dârende, Balyabadra Çeribaşısı : 470
Hasan, sipâhî, dârende, hüküm virilen : 1040
Hasan, sipâhî, Hersek : 657
Hasan, sipâhî, Miyogora(?) k., Mezistre sn. : 871

Hasan, sipâhî, sağ-ulûfeciler zümresinden, Kirmasti ks., Mihalıç kz. : 556
 Hasan, sipâhî-oğlanlarından Mahmûd'un hem-civârı, Çatalca : 1151
 Hasan, Ulûfeciler Sübaşısı : 1153
 Hasan, za'îm, sâbık Yahyâ Paşa Imâreti Mütevellîsi : 332
 Hasankal'a(sı); — Kal'ası : 455; —'nun Kullar ağası : 953
 Hasankeyf : 1152; — sancağı beği : 83, 1108; — Sancağı Beği Alâ'eddîn ve oğlu zimmetindeki mâl-ı mîrîyi tahsîl etmek : 1108
 Haseki Câmi'i'nün Evkâfı emîni : 1080
 hâsıl; — kaydelemek : 702; — kaydolmak : 702; — olan terekenün muktezâ-yı şer' u kânûn üzere âyid olan öşrin aynı ile almak : 1184; —lıklar peydâ olmak : 1136; —lıklarun ref'ı : 1136; —lu karyeler : 95
 hasır; — almağa akça yitişmemek : 838; — lâzim olmak : 838; — tedârûki : 838; —ları köhne olmak : 838
 Hasırcı Menzili : 719, 743
 Hâsköy : 734; — kazâsı : 85, 121, 732; — kâdîsı : 85, 121, 713, 723, 725; — Menzili : 713, 723, 732
 Hâsköy-i Uzunca kazâsı : 725
 Hâslar; — kazâsı : 732, 743; — kâdîsı : 37 c, 208, 610, 625, 637, 713, 723, 901, 1010, 1019; — sübaşısı : 1030
 hâss (?) u cedîd emînleri : 877
 Hâssa Anbâr'dan virilmeyüp kat' olunmak : 1107
 hâssa kadirgalar : 646; — binâsı : 388; — itmâma irişmek : 388; — kerestesi : 173, 199; — kerestesine sarfolunacak mâl-ı mîrînün hıfzı : 986; — küreği kesilmesi hıdmeti : 646; — re'îsleri : 285
 hâssa; — bâğçeler, Edirne : 605; — bostâncılar : 1195; — çakırcılar : 1221; — çayırklar kurbinde olan değirmenler : 1010; — emîni : 949; — güherçile kâr-hânesinün ibtâlîne sa'yîtmek : 989; — harc emîni : 648, 729; — kendir emîni : 32 c; — kürkci(ler) : 120, 144; — mi'mârlarbaşı : 709, 1091; — nehirler : 55; — re'îsler : 60, 387, 398, 405, 477, 1146, 1149; — riyâset virilmek : 377; — ru'esâ : 387; — serrâclar : 72, 443, 719; — şâhinleri helâk etmek : 433, 436; — tavarlar : 733; — toğancılar : 433, 436; — toğancılarbaşı : 1207; — top arabaları mahzeni : 669; — topçılar bölükbaşları : 1218; — tüfenklerden mîrî tüfenklerin tamgasın silmek : 934
 Hâssa-i [Havâss-ı] Hümâyûn : 95, 342, 412, 456, 502, 507, 548, 579, 631, 648, 703, 726, 729, 739, 741, 850, 893, 907, 917, 920, 937, 949; — bād-ı hevâsına dahlolunmak : 917; — emînleri : 95; — harâb olmak : 917; — içün zabt : 127, 223, 548, 960; — ifrâzı : 548; — karyeleri : 726, 735; — karyeleri zulm ü te'addiden harâb olmak : 156; — karyelerinin hâssa ilhâkı : 156; — re'âyâsı : 340, 342, 611, 917; — ümenâsı : 678, 696; —'a ilhâk : 142, 435, 503, 921; —'a kaydelemek : 921; —'a ta'allukı olmamak : 1112; —'a yazılmak : 997; —dan ma'mûr karye ihrâcı : 95
 haste : 207, 634; — olmak : 376; — vü zebûn olmak : 185
 hastelık; — ârı olmak : 46; — girmek : 207; — ulaşmak : 239, 264; — üşmek : 762
 Hasye Kal'ası : 552
 Hâşim Çavuş, Abbâs Kethudâ'nun oğlu, zimmetinde mâl-ı mîrî olan mezra'a mutasarrıfı, Bağdâd : 997, 998
 hatîb : 1097
 hatm; —i Kelâm-ı Kadîm : 51; —i Kur'ân : 332
 hâtûn; —ını tasarruf etmek : 1188; —ların almak : 344
 Hâtûniyye mütevellîsi : 104
 Hatvan sancağında emrile penc-yek zabtirmek : 1138
 havâle toplar için mazgal delükleri açılmak : 1064
 havâle; — elinden firâr eylemek : 706; — gelmek : 893; — vü mültezimler : 893; —leri âlât-ı harble mecrûh etmek : 799
 havâs bkz. hâs(s)
 Havâss-ı Hümâyûn bkz. Hâssa-i Hümâyûn
 Havâss-ı Mahmûdpaşa kâdîsı bkz. Mahmûdpaşa Hâsköy kâdîsı
 havâss-ı şerîfe ilhâk etmek : 825
 havf; — ihtimâli : 685; — u haşyet olmağın perâkende olmak : 1077; — u hatar : 438; — u hatar ihtimâli : 285; — üzere olmak : 1070; —dan emîn olmamak : 1023; —larından yaramazlığına şehâdet itmek : 1210
 Havlî : 353, 892
 havlî(?) : 1097, 1151; — ta'mîri : 615

Havrân; — kâdîsı : 567; — muhâfazası : 597

hayâl-i kâsid : 60, 264, 485, 518, 532, 856, 1179; —lerin tettebbu' u tecessüs : 377; —lerinden sahîh haber almak : 1079

Haydar bin Ahmed, harâmî, tâyife-i Hâcîbeğli'den : 544

Haydar, havâss(?) u cedîd emîni, Niksar kz. : 877

Haydar, Şeyh, Şeyhân tâyifesinden, maktûl, Musul : 150

Haydar, Veznedâr : 693

Haydar, Yukaru Cânib ile mu'âmele idüp nüzûr u sadakât cem' eyleyüp gönderenlerden, Musul : 674

haydûd; — Memâlik-i Mahrûse'ye zarar kasdına gelmek : 1138; — mürûr idecek mahal : 658

hayfları görilmek : 532

hay(ı) du'â : 51; —ya muvâzabet olunmak : 193

Hayırca, Kirmasti ks., Mihaliç kz. : 556

haylî yarakları olmak : 1200

Haymâne kâdîsı : 16 c

haymâneler : 572

Hayrabolı : 720, 734, 1212; — kâdîsı : 37 c, 714, 723, 725, 742, 1054, 1212

Hayrabolı Konağı bkz. Hayrabolı Menzili

Hayrabolı Menzili [/Konağı] : 719, 720, 721, 722, 743

Hayreddîn, su götürmeğe mütekeffil, Rumâhiyye : 656

Hayreddîn, Za'ım : 588

Hayyât, Yezdânkulı, Yukaru Cânib ile mu'âmele idüp nüzûr u sadakât cem' eyleyüp gönderenlerden, Musul : 674

hâzır; — bulunmak : 1116; — olan barutı hıfzylemek : 1200; — olmak : 1009, 1048, 1128, 1142, 1156; — olmak tenbîh olunmak : 1194

hâzır u âmâde olmak : 31 c, 276, 279, 287, 325, 327, 776, 1034, 1037

hâzır u müheyyâ : 4 c, 19, 56, 279, 307, 465, 685, 713; — bulun(ma)mak : 790, 810; — eylemek : 1002; — it(dür)mek : 265, 1039, 1187; — olmak : 36 c, 59 c, 210, 232, 276, 287, 377, 440, 691, 776, 1087, 1098, 1142, 1143, 1144, 1158, 1165, 1205; — turmak : 287; — tutmak : 1139

hâzır u nâzır olmak : 10 c, 39 c, 1009, 1166

Hazîne : 353, 366, 656, 859, 918; — defterdârı : 859; — kâtibi : 961; —'de hıdmet idenlere gedük tevcîhi : 859; —'ye akça teslim olunmamak : 911; —'ye gadr u noksân müterettib olmak : 917; —'ye hıdmet idenler : 837; —'ye ve memlekete küllî muzâyaka : 1107

hazîne : 6, 89, 119, 128, 156, 421, 434, 581, 586, 598, 600, 924, 999; — cem'ı : 689; — gönder(il)mek : 89, 110, 801, 1000; — irsâli : 128, 922; — taleb itmek : 1105; — tekmîli : 421; —yi vakti ile irsâl eylemek : 1000; —yi hıfzıtdürmek : 809

Hazîne-i [/Hızâne-i] Âmire : 241, 342, 353, 412, 457, 528, 593, 656, 802, 827, 859, 882, 974, 1011; — defterdârı : 44 c, 156, 712, 837, 859, 838, 1091; — defterdârı sâlyânesi : 1066; — için zabt : 417, 706; —'ye akça teslim itmek : 995

hazînedâr : 128, 1059

Hazret-i Halîl, Kudüs-i Şerîf : 616

Hazret-i İmâm Alî : 656; — türbe-i şerîfeleri ve harem-i muhteremlerinde döşenen halılar : 873; —'nün türbe-i şerîfesi mütevellîsi : 817

Hazret-i İmâm Hüseyin : 656; — türbe-i şerîfeleri ve harem-i muhteremlerinde döşenen halılar : 873; —'ün türbe-i şerîfesi mütevellîsi : 817

Hazret-i İshâk'un örtüsü üzerinde olan sırma(?) kuşak sirka olunmak : 1163

Hazret-i Lût nâzırı, şeyhî ve ferrâşı : 814

Hazret-i Mûsâ nâzırı, şeyhî ve ferrâşı : 814

Hazret-i Mûsâ ve Yûnus ve Lût('un merâkîd-i münevvereleri) Evkâfı, Kudüs-i Şerîf kz. : 855, 1133; —'nun nâzırı, şeyhî ve ferrâşı, Kudüs-i Şerîf kz. : 855; —'nun vakıf-nâmesin ve evlerin ve dekâkîn ve bakır esbâbın ve atların virmekde te'allül ü nizâ' eylemek : 855

Hazret-i Risâlet-penâh : 34, 193; — hazretlerine sebb ü şetm itmek : 365

Hazret-i Yûnus nâzırı, şeyhî ve ferrâşî : 814
hedâyâ tedârûki : 593
heder olmak : 1190, 1216
hedm : 560, 647; — ü ref⁺ : 275; —eylemek : 272, 273, 647, 1126; —itdirmek : 1126; —olunmak : 1126
Hednelü, zimmî, Ergene kz. : 941
helâk; — eylemek : 590; — itmek : 267, 1072; — olan kâfir kalitesi : 1005; — olanlar : 1216; — olmak : 530
hengâm-ı hılâfet-i ma'delet-füzûn : 542
Herçek, mel'ûn, Bosna : 39 c
Hersek (sancağı) : 4 c, 180, 256, 281, 292, 327, 366, 372, 376, 486, 627, 685, 823; — beği : 15 c, 17 c, 39 c, 277, 278, 281, 289, 290, 291, 292, 306, 366, 372, 394, 396, 486, 520, 685; — beğünün çavuşbaşısı : 35 c, 38 c, 39 c, 42 c; — cânibi : 212, 276, 283; — kâdîları : 885; — muharri : 657; — sipâhîleri : 657; —nun muhâfazası : 520
Herseklü'nün vilâyetine tâbi' olan yirler : 35 c
hevâ vü heves : 440; —inde gezdürmemek : 440; —lerinde gezmek : 177
hevân : 418
hevâsına tâbi'; — eşkiyâ vü müfsidîn : 1139; — cem'ine mübâşeret itmek : 1143; — müfsidler muzâheretiyle itlâk olunmak : 1128, 1142
Hezârgrad kâdîsı : 72, 336, 445, 728, 764
hezîmet ü hakâret müyesser ü mukadder kılınmış olmak : 1128
hıdemât bkz. hıdmet
hıdemât-ı hümayûn bkz. hıdmet-i hümayûn
hıdmet(ler) [hıdemât]: 11 c, 136, 173, 178, 186, 194, 196, 199, 200, 314, 327, 346, 358, 395, 423, 431, 435, 437, 442, 444, 449, 464, 465, 480, 494, 502, 508, 509, 532, 572, 576, 587, 594, 605, 623, 627, 632, 633, 646, 650, 651, 655, 662, 663, 684, 685, 709, 753, 754, 765, 766, 767, 770, 773, 775, 779, 783, 797, 815, 835, 840, 841, 854, 866, 886, 909; — avkolunmamak : 663; — bertaraf olmak : 1156; — bırakmak : 11; — düşmek : 4 c, 627, 1158, 1165, 1205; — emrolunmak : 1069; — eylemek : 840; — fermân olunmak : 978; — için alıkonulmak : 1145; — için harc aldurmamak : 1070; — idegelmek : 1191; — it(dür)mek : 840; — itdükleri kimesnelere virmek : 1027; — itdükleri kimesneleri terkeylememek : 1027; — itmâma irişmek : 1147; — tamâm olmak : 1146; — tekîf itdürmemek : 1051; — tekîf olunmak : 90, 335, 437, 798, 836, 844; — ü istikâmet : 905; — ü mu'âvenet : 325; — ü yoldaşlıkda bulunanlara envâ'-ı dirlikler ve ri'âyetler olunmak : 1076; — üzre olmak : 1087; — vâkı' oldukda hıdmete gelmemek : 1008; —i lâzîmelerin edâ eylemekde te'allül ü nizâ' eylemek : 844; —i mebrûre edâsı : 1088; —i mîrî : 136, 597; —i mîrî tamâm olmak : 1145; —i niyâbet : 570; —i voyvodalık : 698; —a mübâderet ü mu'âvenet : 325; —da envâ'-ı sa'y ü ihtimâm eylemek : 1166; —da tedric ü adâlet ile tutmak : 1215; —de ber-karâr olmak : 327; —de bulunanlar ile bulunmayanları bir görmemek : 1083; —de bulunmak : 4 c, 7 c, 20 c, 27 c, 47 c, 181, 201, 210, 269, 366, 377, 381, 403, 573, 595, 748, 751, 770, 772, 779, 785, 788, 1078, 1121, 1122, 1156, 1158, 1165, 1166, 1174, 1182, 1205, 1214; —de bulunmayanların tîmârları alınıp âhara virilmek : 1156; —de ihmâl eyleyenler : 578; —de ihmâl üzre olmak : 437; —de istihdâm eylemek : 1011; —de kâyim olmak : 1075; —de mevcûd olanları yazup defter itmek : 1091; —de mu'âvenet : 4 c; —de mücidd ü merdâne olmak : 797; —de ol(ma)mak : 303, 597, 956, 959, 1145, 1170; —de ve yoldaşlıkda bulunanlar : 11 c; —de ve yoldaşlıkda bulunmak : 26 c, 39 c, 1121, 1166; —den hâlî olmamak : 1023; —den kaçmak : 555; —den kalmak : 351; —den ref⁺ : 358, 577, 860; —e fermân olunmak : 1194; —e gelenleri defter itmek : 839; —e gelmemek : 844; —e ikdâm : 597; —e iktidârı olmayanların cebelüsü alınmak : 1174; —e kâdir azeb yazmak : 15 c; —e kâdir olmayan yeniçeriler : 597; —e kudreti olmamak : 572; —e mübâşeret : 231, 857, 914, 919; —e mübâşeret eylemek : 919; —e ta'yîn : 48, 381, 474, 551, 842, 843, 857, 915, 922, 1144, 1194; —e tutulmak : 1146; —e varmamak : 779; —e varmayup mâl kuvveti ile kalmak : 1008; —e yarar tûvânâ voynuklar : 72; —i ve ciheti âhara virilmek : 1163; —i ve cihetin bir tarîkla girü mukarrer itmek : 1163; —in bırakmak : 509; —in edâ eylemek : 374, 1153; —in edâ itdirmek : 808, 844, 908; —inde kâyim olmak : 1027; —inde olmak : 1120; —inde olmamak : 933, 971, 1091; —ün uhdesinden gelmek : 924; —ün üzerine gelmek : 1114
hıdmet-i muhâfaza : 21, 46, 185, 213, 216, 264, 376, 482; —da bulunmak : 1037; —da ol(ma)mak : 899, 1082, 1147; —ya yarar olanlara tevcih itmek : 1177

hıdmet-i [hıdemât-ı] hümayûn : 11 c, 281, 395, 1036; —da bulunmak : 324; —da inâd üzere olmak : 955

hıdmetkâr(lar) : 55 c, 167, 227, 291, 574, 654; — gaybet itmek : 55 c; — hıdmetlerinde olmak : 1027; — sipâhîler sefer üzerinde iken firâr u gaybet itmek : 1027; — tâyifesine gadreylememek : 1027; — te'dîb olup sâhibine reddolunmak : 1027; — turmağa imkân olmamak : 1027; —ı âlât-ı harb ile karşı çıkmak : 1219; —ı elegetürmek : 1027; —ı hıdmet itdikleri kimesnelere virmek : 1027; —ı katlitmek : 1219; —ı sefer üzerinde iken firâr u gaybet itmek : 1027; —ın bey'-ı men-yezîd ile bey' itdürmek : 457; —ın döğüp taşra çıkarmamak : 1151; —un haklarından gelinmek : 1027

hıfz : 581, 726, 801; — için nefer alıkonulmak : 1157; — u zabt : 325, 326; —ı hudûd-ı memâlik : 542; —ı memleket : 425; —eylemek : 1056; —eyleyüp gaybet itdirmekten hazer itmek : 544, 697, 943; —ı lâzım olmayan kal'alardan top almak : 175; —ı mümkün olmamak : 1035; —it(dür)mek : 69, 447, 1157, 1198, 1207; —olunmak : 818, 1035, 1189

hıfz u hırâset : 4 c, 8, 10, 12 c, 14, 15, 16, 19, 20 c, 26, 35, 35 c, 43 c, 58 c, 59 c, 62, 66, 79, 126, 154, 172, 177, 180, 184, 199, 204, 217, 220, 224, 225, 229, 230, 235, 257, 264, 267, 286, 287, 299, 300, 307, 314, 315, 316, 325, 326, 327, 346, 355, 367, 391, 395, 398, 401, 406, 407, 416, 466, 470, 471, 476, 481, 482, 494, 495, 499, 537, 542, 552, 581, 626, 642, 698, 782, 787, 1016, 1034, 1074, 1179, 1193, 1217; — eylemek : 22 c, 1024, 1126, 1164; — için re'âyâdan mu'âf yazılmak : 1164; — için sipâhî alıkoymak : 1068; — it(dür)mek : 43 c, 869, 1022, 1048, 1070, 1155; — itmeğe mültezim ü müte'ahhid olmak : 1211; — olunmak : 918; — üzere olmak : 773; —i memâlik : 521; —i memleket : 5 c, 10 c, 509, 537; —i vilâyet : 627, 1036, 1103; —de bile olmak : 1182; —de ihtimâm : 1035; —de mukayyed olmak : 1088; —i lâzım olan mahalleri görüp gözetmek : 5 c, 21 c; —i lâzım olan yirler : 955, 1006, 1024; —i lâzım olmak : 1130

hıl'at : 355; — giymek : 486; — göndermek : 698; —i fâhire ihsânı : 542; —i fâhire-i husrevâne : 698; —i hümayûn : 698

hılâf-ı ahd; — iş itdirmemek : 404; — vaz' olmamak : 404

hılâf-ı defter; — dahl ü ta'arruz : 55; — ü kânûn : 1030

hılâf-ı emr-i şerîf : 504

hılâf-ı kânûn : 415, 658; — akça takdîri : 891; — iş itdirmemek : 321; — u defter te'allül itmek : 335

hılâf-ı şer' : 571, 668, 707; — akçaların alup te'addî itmek : 1210; — dahl ü ta'arruz : 447; — dahlolunmak : 448; — iş itdirmemek : 805; — te'addî : 102; — zulm ü hayf idenler : 1023

hılâf-ı şer' u kânûn : 375, 441, 462, 540; — dahleylemekden hazer eylemek : 1108; — iş : 150; — iş itdirmemek : 1162; — zulm ü te'addî : 109, 150; — zulm ü te'addî itdirmemek : 1184

hılâf-ı şer'-ı kavîm : 681; — akçaların almak : 1125

hılâf-ı şer'-ı şerîf : 48, 80, 147, 339, 559, 563, 583, 584, 708; — fi'l-i şenî' itmek : 344; — iş olmak : 805, 962; — te'addî eylemek : 972; — te'addî itmek : 1162; — zulm ü hayf olmakdan hazer eylemek : 1163; — zulm ü te'addî : 711, 966; — zulm ü te'addî itdirmemek : 876

hılâf-ı vâkı'; — arzdan mes'ûl olmak : 595; — habs : 692; — isnâd : 265; — kazıyye arzilemekle mes'ûl olmak : 595; — kazıyye arzitmekden hazer itmek : 1210; — kazıyye arz olunmakdan hazer : 603, 925, 991; — nesne arz olunmak : 427; — töhmet isnâdı : 414

hılâfet; —e müte'allik umûr : 394; —i ma'-delet-füzûn : 394

Hille livâsı : 589

hilye-i şerîf : 332

hımâyet : 453; — eylemek : 731; — it(me)mek : 664, 735, 1219; — itdirmemek : 944; — ol(un)mak : 16 c, 357, 399, 650, 674, 721, 742, 881; — olunmakdan hazer : 784, 877, 1058; — ü hırâset : 398; —i havze-i İslâmiyye : 394; —i ırz-ı dîn ü devlet : 396; —i nâmûs-ı devlet-i ebed-rehîn : 520; —i nâmûs-ı saltanat : 521; —den hazer itmek : 1210

hımâyet ü sıyânet : 1074; — eyle(me)mek : 1091, 1215; — olunmak : 1215

Hımıs : 552; — sancağı : 156; — beği : 552; — kazâsı re'âyâsı : 863

Hınzırdere karyesi, Hâslar kz. : 625

hırâset şartı ile nefer defter eylemek : 1164

Hırsova karyesi, merhûm Sultân Süleymân Evkâfı vakfından, Filibe kz. : 558

Hırsova; — kâdîsı : 336; — Kal'ası : 609, 622

hırsuz(lar) : 80, 345, 441, 926; — nâmına olanlar küreğe virilmek : 711; — olmak : 1151; — u ehl-i fesâd : 925; — u harâm-zâde : 148; — yatağı : 1040; — zuhûrî : 441; — a mu'âvenet ü muzâheret : 441; — a mu'în ü zahîr olmak : 441; — a ve harâmîye ruhsat virmemek : 441; — a ve harâmîye yatak u şerîk olmak : 441; — dan üç neferün rüşvetin alup salıvmek : 931; — un akçaların alup halâs itmek : 441

hırsuz u harâmî (tâyifesi) : 142, 363, 435, 441, 442, 568; — cem'ıyyeti : 148; — kâfir : 226; — teftîşi : 441, 711, 784; — zuhûrî : 148; — ye mu'în ü zahîr olmak : 441; — yi elegetürmek : 209, 1067; — yi tutmak : 441

hırsuz u harâmîlik; — itmek : 711; — ları olanları cem' eylemek : 784

hırsuzluk : 299, 574, 668, 692; — eyleyenler : 711; — itmek : 486, 699; — töhmeti : 441

Hırvat; — kâfirleri : 35 c; — kâfirlerinin çeteleri segirtmek : 224; — keferesinin ziyâde hareketi olmak : 35 c

Hısâr Mahallesi, Razin(?) k., Kalamata kz. : 101, 124

hısâr : 16, 122, 272; — demürlü kapuları müstahkem olmak : 1090; — halkı : 292; — handekları kurbinde hâsıllıklar peydâ olmak : 1136; — içinde olan müslimânların ehl ü ıyâli hammâma varmağa âciz olmak : 962; — kethudâsı : 310, 413, 431, 978; — muhâfazası : 411; — muhkem olmamak : 311; — neferleri : 957; — peçe binâsı : 455; — şeklinde binâlar ihdâs itmek : 1038; — da habseylemek : 602; — da sâkin olanlar : 138; — da sâkin olmak : 819; — dan taşra çıkmak : 154; — dan toplar atılmak : 267; — dan urgan sarkıtmak : 154; — lar muhâfazasıçün ta'yîn olunmak : 1073; — un ta'mûrî : 1186

hısâr gedükleri; — sağır-i nâ-bâliğa virilmek : 1014; — tüvânâ yarar yiğitlere viril(me)mek : 1014; — n sağır-i nâ-bâliğa virdürmemek : 1014

hısâr müstahfızları : 391, 927; — n kal'adan taşrada komamak : 1012; — ndan sağır ve nâ-tüvân ü pîr kimesneler tutmamak : 1012

hısâr-er(ler)i : 5, 69, 91, 106, 129, 136, 146, 165, 175, 176, 226, 230, 258, 311, 346, 411, 438, 494, 557, 592, 626, 642, 990, 1217; — âhar köylere tâlib olmak : 871; — cem'ı : 66, 229; — gedükleri mahsûli : 424; — ihrâcı : 235, 642; — ile def'-ı mazarrat : 1077; — konılmak : 906; — koşup göndermek : 738; — lâzim olmak : 1090; — mu'âveneti : 391, 402; — ta'yîn eyleyüp nevbet ile kâr-hâneye istihdâm itdürmek : 990; — ta'yîni : 642; — talebi : 824, 843; — virmek : 356, 638; — n dahl ü ta'arruz itdürmemek : 871; — nden âdem almak : 20 c; — nden koşılmak : 927; — ne te'addî : 550; — nün akçaların almak : 574; — nün kethudâsı : 196

hısâr-erenleri : 4, 18 c, 99, 122, 220, 272, 273, 283, 303, 310, 346, 369, 471, 494, 573, 626, 962; — mu'âveneti : 495; — nün tîmârları : 871; — nün tûfenge ihtiyâcı olmak : 1092

Hısârcık karyesi, Eskişehir kz. : 879

Hısn-ı Mansûr; — nâhiyesi, Mar'aş s. : 1052; — Kâdîlığı ahâlisi : 978; — kâdîsı : 16 c, 413, 431

Hıssalu karyesi, Yüzdepâre kz. : 602

hıssasın ferâgat itmek : 1055

hiyânet : 30; — eylemek : 1; — i ve bel'ıyyât ü ketmiyyâtı zuhûr itmek : 991; — i zâhir olmak : 122, 138, 1223; — i zâhir olan bolarların haklarından gelinmek : 1128

Hızâne-i Âmire bkz. Hazîne-i Âmire

Hızır Beğ, Midillü Beği, sâbık Sakız Beği : 264, 284, 464, 476

Hızır Beğefendi, Ru'ûs Kalemi : 895

Hızır bin Mehmed, re'îs-i eşkiyâ, ehl-i fesâd, Yalvaç kz. : 925

Hızır bin Yûsuf, Yenice k., İshâklı kz. : 443

Hızır Çavuş, Dergâh-ı Mu'allâ Çavuşı : 493, 652

Hızır Çelebî, Yukarı Cânib ile mu'âmele idüp nüzûr u sadakât cem' eyleyüp gönderenlerden, Musul : 674

Hızır, Akkırman/Bender Beği : 702

Hızır, Gülmiş-oğlu, sebike sızdurmakla müseccel Çingâne, Gelibolu : 1118

Hızır, Hâce, Ravza-i Mutahhere'ye müte'allik evkâfun mütevellîsi : 910

Hızır, Hamîdbüki k., Taşköpri kz. : 816

Hızır, Hamrveli-oğlu(?), küreğe mahkûm, Anavarin : 154

Hızır, İzzeddîn oğlu, hırsuz, Küreci k., Vize kz. : 668

Hızır, Koca oğlu, tîmâr mutasarrıfı, Lârende Kâr-hânesi Emîni, Bilvîrân nh., Konya sn. : 123

Hızır, Muhzırbaşı : 1059

Hızır, piyâde : 655

Hızır, sâbık Sinân Paşa Imâreti Mütevellîsi Ca'fer'un Kâyim-makâmı : 872

Hızır, Seçen Beği : 826
 Hızır fakîhlü karyesi, İzdin ks., Badracık kz. : 1070
 hızırlyâs : 51 c, 196, 573
 Hızırşâh, Mevlânâ, sâbık Tırnovi Kâdîsı : 935
 hîle vü hud'a : 403, 597
 hîn-i muhârebede atları düşüp mecrûh olmak : 1138
 Himmet(?) Rüstem, hüküm virilen : 1167
 Holomiç [/hlomiç]; — Kal'ası : 62; — mukâbelesi : 287
 Homa; — kazâsı : 1062; — kâdîsı : 1 c, 1062
 Hondpaşa, cebren alınan kız, Yalvaç kz. : 925
 Horasân(?) cânibi : 118
 Horpîşte kâdîsı : 208
 horyadların kılıçdan geçürmek : 789
 Hoyran : 1210
 hubûbâtından öşr ü sâlâriyye alınmalu olmak : 969
 huccâc : 358, 552, 710, 918; — gelmek : 867; — develerinden deve alınmak : 867; — gidecek yollar hıfzı : 78; — için büyük bir yol tahsîs itmek : 827; — için mukarrer olan yol : 827; — istikbâli : 348, 355, 361; — istikbâline müte'allik levâzim : 349; — istikbâline ta'yîn : 858; — kesret üzere olmak : 348; —ı müslîmîn : 361; —ı şerîfün develeri tedârûki : 361; —ı şerîfün zehâyiri tedârûki : 361; —a ıztrâb gelmek : 862; —a menzilden müstevfî su bulmak : 858; —a mu'âvenet : 361; —a muzâyaka vü zarûret çekdürmek : 858; —a mülâkî olmak : 862; —a müte'allik u müteferri' umûr : 361; —ı emîn ü sâlim getürmek : 355; —ı istikbâl itmek : 349; —un ahvâli : 862; —un muzâyakası : 867; —un mühimmât ü levâzimi : 862
 huccâc-ı zevî'l-ibtihâc : 542, 862; —a emîr-i hâc ta'yîni : 869; —a mu'âvenet ü muzâheret : 361; —ı menâzil ü merâhilde hıfz u hırâset itmek : 869; —un masârif ü mühimmâtı : 868
 huccet; — ibrâz olunmak : 1115; — ü defter itdürmek : 704; — vir(il)mek : 457, 839, 917, 942, 957, 991; — virilen mücrim : 944; — virilüp faslolunmak : 1151; —i İslâm ve huccâc için büyük bir yol tahsîs itmek : 827; —i şer'ıyye virilmek : 888; —e amel itmemek : 888; —ler yazmak : 981; —ün mümzâ sûreti : 991
 hucreler : 886
 Hudâvendigâr; — beği : 208; — muharriri : 53 c; — piyâdeleri beği : 844
 Hudâvirdi, Karaman Beğlerbeğisi'nün Çavuşbaşısı : 1064
 huddâm bkz. hâdim
 hudûd; — ta'yîn olunmak : 678, 696; —da olan neferâtdan şekvâ itmek : 1067; —da olan ümerâdan şekvâ itmek : 1067; —da olan zü'amâ vü erbâb-ı tîmârdan şekvâ itmek : 1067; —da olanlara tenbîh ü yasak eylemek : 1067
 huffâz : 332
 hufyeten; — birbirleriyle haberleşmek : 1134; — haberler göndermek : 1220; — hacca varmak : 896; — mektûb ü âdem göndermek : 826; — tetebbu' : 104, 313
 hukkâm ü vülât : 542
 hukûk bkz. hakk
 hukûk u resmlerin edâ eylemek : 340
 hukûk u rûşûm : 558
 hukûk-ı nâs; — 130, 133, 134, 457, 469, 571; — görilmek : 895; — mu'attal olmak : 1050; —ı defter itmek : 1050
 hulefâ : 588
 hulûs; —ı dil : 34, 542; —ı taviyyet : 319; —ı ubûdiyyet : 326, 826
 hurde cerâyim : 622; —i sudûr eylemiş mücrimler : 944
 hurde kereste : 70; — göndermek : 371
 hurde; — kal'alar : 1, 131; — sipâhîler : 69, 272, 273, 369; — taş : 560
 hurmalık : 601

Hurrem, Dergâh-ı Mu'allâ Mütferrikası : 210
Husâm Re'îs : 1121, 1122
Husâm, Konya Kâdîsı'nun Nâyibi : 1184
Husâm, nâyib, Kara(?) kz. : 619
husamâ; — gaybet itmek : 1097; —sıyla berâber itmek : 130, 134, 469, 559, 571, 582, 889, 962; —yı berâber itmek : 556, 609, 622; —yı berâber kılmak : 879
husamâ muvâcehesi : 150, 533, 608, 668, 699, 711, 895, 944; —nde dikkat ü ihtimâm üzre teftîş itmek : 925; —nde hakk üzre teftîş eylemek : 687, 986, 1190; —nde teftîş : 687
Husrev Çavuş, Dergâh-ı Mu'allâ Çavuşı : 1 c, 732, 743, 1011, 1018, 1098
Husrev Çavuş, Kâbız-ı Emvâl : 1059
Husrev Çavuş, Selanik Nâzırı : 1031
Husrev Paşa, Musul : 800
Husrev, Abdullâh oğlu, zanlı, kürek habsinden ıtlâk olunmuş : 147
Husrev, Diyârbekir Gönüllüleri Kethudâsı : 492
Husrev, koyun hakkı cem'inde nâ-bedîd : 162
Husrev, Ohri Beği Osmân Beğ'ün Kethudâsı : 1130, 1150
Husrev, Talende ks. : 533
Husrev, Van Beğlerbeğisi : 151, 158, 671, 832, 891
Husrev, za'îm, Havâss-ı Hümâyûn Emîni : 95
husûn-ı ısyâna dühûl itmek : 542
Huveyze : 146
huzûr ile namâz kılamamak : 805
huzûr-ı hâl ile kâr u kisblerinde olmak : 1215
huzûrî lâzım olanları buldurmak : 991
huzûrları lâzım olmak : 1115
hücûm; — iden a'dâ-yı hâksârın def'-ı mazarratları : 1166; — olunmak : 1168; —ı hezîmet-lüzûm olmak : 1165; —ı nekbet-rüsûmları olmak : 1166
hük(ü)m* [ahkâm]*; — ihrâc iden zimmîler : 984; — ihrâcı : 681, 708, 992; — irsâli : 330; — virilmek : 1013; — virilmek recâsı : 1196; — virilmesin recâ eylemek : 1185; — virmek : 660; — yazılıp gönderilmek : 1204; —(ler)i alup der-kîse idüp ve mühürleyüp göndermek : 928, 984, 992; —ı sa'âdet-me'âl : 542; — i ulaştırmak : 1201; —i zâyî' itmek : 992
hük-m-i kâdî lâhık olmak : 917, 944, 1223
hük-m-i şerîf(e) : 16, 24, 27, 28, 30, 34, 35, 42, 84, 265; — îrâdı : 681; — îsâli : 1034; — ihrâcı : 800; — irsâli : 26, 34, 216, 695, 698; — ulaştırmak : 796
hük-m-i [ahkâm-ı] hümâyûn : 14, 19, 22, 25, 27, 31, 37, 38, 46, 71, 73, 83, 100, 113, 114, 127, 133, 140, 141, 142, 143, 150, 151, 157, 158, 162, 173, 175, 178, 179, 204, 212, 213, 219, 234, 236, 244, 245, 247, 249, 250, 253, 261, 269, 272, 273, 276, 279, 281, 298, 301, 325, 329, 342, 343, 349, 355, 372, 380, 387, 406, 409, 421, 425, 440, 471, 487, 489, 511, 516, 517, 518, 522, 527, 528, 532, 535, 537, 540, 564, 566, 597, 605, 608, 615, 617, 629, 645, 647, 681, 701, 714, 718, 734, 739, 740; — deryâdan gönderilmek : 1092; — irsâli : 286, 324; — karadan gönderilmek : 1092; — taleb eylemek : 1051; —ı kâfirlere bey' itmek : 1188; —la serdâr olmamak : 955; —un mu'temedün-aleyh kimesnenün elinde ibkâsı : 613; —un sicill-i mahfûza kaydı : 613
Hümâşâh, Mehmed kerîmesi (Kânûnî'nün oğlu Şehzâde Mehmed'ün kızı) : 56 c; — bâğçesine oğlan virmek : 56 c
Hüriler, yörük cemâ'ati : 557
Hüseyin Beğ, Sultân, Imâdiyye Hâkimi : 150, 330, 457, 541, 798
Hüseyin Beğ, Van Tîmârları Defterdârı, vilâyet muharriri : 157, 158
Hüseyin Beğ, Voynuk Sancağı Beği : 72
Hüseyin bin Aydın, dârende, Mısır gönüllülerinden : 89, 110
Hüseyin bin Ni'metullâh, Seyyid, kemendcilik nâmıyle elegetürilen, Silivri : 591
Hüseyin Çavuş, Cezâyirli, Dergâh-ı Mu'allâ Çavuşı : 11 c

Hüseyin Çavuş, Dergâh-ı Mu'allâ Çavuşı : 1 c, 389, 393, 397, 399, 406, 423, 644, 648, 703, 732, 743, 991
Hüseyin Çavuş, Veznedâr-zâde, Dergâh-ı Mu'allâ Çavuşı : 1083, 1084, 1092
Hüseyin Çelebi/Efendi, hüküm virilen : 44 c, 47 c, 612, 654, 693
Hüseyin Kassâr, müfsid, Musul : 331
Hüseyin Kâşif, Benî-Süveyf mahalli : 601
Hüseyin Kethudâ, hüküm virilen : 10, 65, 211, 254, 284, 477, 483
Hüseyin Paşa, Vezîr, Rûmili Beğlerbeğisi : 181, 198, 234, 255, 379, 381, 955, 1009, 1089, 1179, 1194
Hüseyin Sübaşı, matrabâz tâyifesinden, Küre kz. : 63
Hüseyin Sübaşı, Mora muhâfazasına gönderilen bölük halkına baş u buğ : 1085
Hüseyin [/Hasan], Kemhâcı, Irgandı mh., Burusa : 697, 946, 958
Hüseyin, ayarılın nâ-bâliğ oğlan, hâssa toğancılarbaşının akribâsı, İstanbul : 1207
Hüseyin, Çırâkçı Mustafâ'nun akribâsı, vakfun der-anbâr olan terekelerini küffâr-ı hâksâra bey' iden : 991
Hüseyin, Dîvâne, Neferât(?) Ağası : 639
Hüseyin, Diyârbekir Beğlerbeğisi : 133, 645, 929, 997
Hüseyin, ehl-i fesâd, Konya kz. : 736
Hüseyin, ehl-i fesâd, Yalvaç kz. : 925
Hüseyin, Erciş Ağası, mübâşir : 565
Hüseyin, Kara, Cum'alu k., Gelibolu : 1118
Hüseyin, Karahısâr Sancağı Yayaaları Beği : 437
Hüseyin, Keçel, za'îm, Bitlis : 133
Hüseyin, Kızılbaş ve ehl-i fesâd : 880
Hüseyin, Kocaili sipâhîlerinden, gemi hizmetinde müstahdem : 1209
Hüseyin, maktûl, acemî-oğlanları zümresinden, Sarâyıcık k. : 940
Hüseyin, Mustafâ Paşa Evkâfı Câbîsi, Gekbovize : 803, 947
Hüseyin, mültezim, Silifke kz. : 854
Hüseyin, sâbık Sinân Paşa Imâreti Mütevellîsi Ca'fer'ün Kâyim-makâmı : 872
Hüseyin, Satılmış ks. : 641
Hüseyin, sipâhî, Blobogo(?) k., Mezistre sn. : 871
Hüseyin, Sol-kol Ağası, Bağdâd Yeniçerileri Serdârı : 7, 934
Hüseyin, Vidin Beği : 1158
Hüseyin, Za'îm, sipâhîler serdârı : 401
Hüseyin-âbâd kâdîsı : 880
hüsn; —i akâyid : 612; —i edâ : 65; —i emânet ü istikâmet : 441; —i firâset : 184, 542; —i firâset ü
kiyâset : 367; —i i'timâd : 347; —i icâzet : 596, 628; —i ihtiyârıla ferâgat itmek : 1055; —i inkıyâd :
146; —i istikâmet : 347, 698, 1034; —i istimâlet : 34, 186, 195, 285, 316, 326, 394, 774; —i ittihâd
üzre a'dânun haklarından gelinmek : 1166; —i mu'âşeret : 1034; —i mu'âvenet ü muzâheret : 416,
964, 980; —i sadâkatle ubûdiyyet : 326; —i taviyyet : 326; —i va'deler eylemek : 537
hüsn-i ihtimâm : 186, 257, 726, 791; — üze olmak : 1165; —ın zuhûra getürmek : 847
hüsn-i itâ'at : 267, 319; — ü inkıyâd : 325
hüsn-i ittifâk : 287, 325, 326, 408, 678, 696, 896, 1006; — ile tedârük : 1144; — ile uğur-ı dîn-i mübîninde bezl-i
makdûr itmek : 1088; — ile üzerine varup hakkından gelinmek : 1142, 1143; — u müşâvere : 186; — u
tedârük : 16, 425
hüsn-i ittifâk u ittihâd : 2, 3, 38 c, 47, 57, 182, 184, 213, 228, 230, 240, 287, 325, 326, 367, 678, 696, 789, 1074,
1156, 1158, 1165, 1171, 1179, 1205; — ile küffâr-ı hâksâr cânibine nâzır u hâzır olmak : 1194; — üze
olmak : 826
hüsn-i ittihâd ü ittifâk : 2 c, 59 c, 219; — üze olmak : 1166
hüsn-i mütâbe'at ü ittihâd : 665
hüsn-i tedârük : 48, 79, 165, 180, 184, 325, 373, 418, 437, 486, 567, 608, 611, 986, 1034, 1217; —le ehl-i fesâdı
gâret eylemek : 789; —le elegetürmek : 101, 150, 318, 602, 889, 1134; —le hıfz u hırâset : 325, 326; —
le tefahhus itmek : 1059; —le zabt u sıyânet : 325

hüsn-i tedbîr : 186, 447, 459, 557; — ile tedârük etmek : 1177; —le elegetürmek : 821; —le müdârâdan hâlf olmamak : 826; —le râsih-dem ü sâbit-kadem olmak : 826
hüsn-i tedbîr ü tedârük : 5 c, 7, 9, 124, 129, 265, 282, 284, 373, 484, 521, 582, 695, 697, 698, 707, 798, 1077, 1128, 1176, 1194; —le elegetür(il)mek : 148, 774, 799, 821, 953; —le haklarından gelinmek : 1216; —le ittifâk u ittihâd : 3
hüsn-i zindegânî : 905; — üze olmak : 1034

ırbret ü nasîhat (vâkı‘) olmak : 776, 789, 1046, 1067
ıdlâl : 180, 182, 542; — eylemek : 16, 534, 981; — ü ifsâd : 666; — virmek : 109
İhlomiç bkz. Holomiç
ılgar : 62, 286; — bahânesi : 922; — itmeğe kudretleri olmamak : 1107; —a tahammül : 180; —a varmamak : 351
İlgun; — kasabası : 488; — kâdîsı : 1 c, 488; — Konağı : 1 c
İlca kâdîsı : 251, 810
İlca, mezra‘a, merhûm Sultân Süleymân Evkâfı vakfından, Filibe kz. : 558
ılm-i şerîf : 532, 688; —i âlem-şümûl : 319; —i âlem-şümûl-i husrevâne : 180, 326, 542
İmâdiyye : 435, 798; — hâkimi : 150, 330, 541; — toprağı : 142
İmâdüddîn, Kudüs-i Şerîf : 643, 644
ımâme giymek : 323
İmâret Mahallesi, Karahısâr : 149, 163
ımâret : 803, 947; — aşçıların katlitmek istemek : 1216; — hademelerin katlitmek istemek : 1216; — mütevellîsi : 55 c; — olunmak : 579; — şeyhın katlitmek istemek : 1216; — ta‘mîri : 615; — ü zirâ‘at : 579; —i âmire : 886; —e nâzır olmak : 991; —ler evkâfı : 991; —ler külliyyen kapanup fukarânın nafakaları kesilmek : 991; —lerün ehl-i vazâyîfî ve sâyir mürtezikası mahzarlarında tefîş etmek : 991; —ün vakfına ra‘ıyyet yazılmak : 555
inâd; — eylemek : 1136; — ideni sekitmek : 448; — etmek : 1196; — üze olmak : 955
inâd ü muhâlefet : 39, 228, 238, 303, 390, 408, 422, 462, 472, 667, 679, 799; — eylemek : 351, 408, 944, 1216; — idenleri ism ü resmleriyle yazup bildürmek : 990; — iderse habsitmek : 1109; — itdürmemek : 1136; — etmek : 997, 1190
inâyât bkz. inâyet
inâyet [inâyât]; — olunmak : 651, 826, 1088, 1150; — recâ etmek : 1040; — ü ihsân : 11 c; — zuhûra getürmek : 1150; —i mülûkâne recâ etmek : 1191; —i şâhâne zuhûra getürmek : 1088
inâyet-i aliyye : 319; —i husrevâne : 1036; —i şâhâne : 826
İrâkayn Seferi : 874
ırgad : 1, 416, 985; — akçası : 580; — cem‘ı : 893; — talebi : 893; — tevzî‘ı : 580; — u bennâ tedârük etmek : 1011
İrgandı Mahallesi, Burusa : 697, 946, 958
ırkların kat‘ etmek : 789
ırz u nâmûs; —ı dîn ü devlet : 394, 1034; —ı saltanat : 34, 257, 285, 287, 314, 315, 316, 319, 327, 367; —ı saltanata müte‘allik umûr : 11 c; —ın sıyânet : 319
ırz-ı dîn; — ü devlet : 521; —i mefîn : 542; —i mübîn : 520
ıslâh : 73, 182, 825; — u intizâm : 537; — u meremmet : 749; — u tathîr : 76; —ı vasfa kâbil olmamak : 484; —a kâbil olmamak : 48
ısparçena organı : 67, 70
İstabl-ı Âmire : 719; — atları mühimmi : 717
ısyân : 1, 267, 286, 293, 315, 486, 860, 911; — eyle(me)mek : 402, 535, 1031, 1048; — eyleyen Boğdan voyvodası : 1134; — iden karye keferesi : 212; — iden keferi cânibinden zarar u gezend irişdürmemek : 212; — etmek : 534, 535, 789, 798, 1126; — u fesâd : 774; — üze musırr olmak : 267; — üze olan

kefere : 124, 212; — üzre olanların haklarından geldürmek : 152; — üzre olmağa yüz tutmak : 1176; —
üzre olmak : 101, 270, 761, 799, 821, 1176; — üzre olmayan re'âyâ tâyifesine dahlolunmamak : 774; —
a dühûl itmek : 542; —cı karyelerin haklarından gelinmek : 182; —da musırr olmak : 390; —dan hâlf
olmamak : 597; —ları ziyâde olmak : 821
ısyân u tuğyân : 241, 293, 484, 821; — üzre olan re'âyâ vü müfsidînün haklarından gelinmek : 1150; — üzre
olanların haklarından gelinmek : 798; —ları mukarrer olmak : 1176
ısyân iden voyvoda; — ile haberleşmek : 1134; — ile mu'âmeleleri olmak : 1134; —ya bolarlar ve re'âyâ
mütâbe'at itmek : 1134
itâb; —a mazhar olmak : 742; —a müstehıkk olmak : 192, 762, 771, 1133
itâb ü ıkâb : 169; —a mazhar olmak : 1011; —a müstehıkk olmak : 481
itlâk : 124, 357; — eylemek : 17, 159, 925, 1032, 1102; — idenlere buldurup getürtmek : 925; — itdürmek :
1067; — olunan esîrlerin almak : 1102; — olunmak : 468, 544, 686, 1128, 1142; — üzre hükm ihrâcı :
681
İvaz Çavuş, dârende, Baban Emâneti Emîni : 446
İvaz Çavuş, Dergâh-ı Mu'allâ Çavuşı : 610, 625, 637
İvaz Çavuş, Şehrizol çavuşlarından : 428
izhâr; —ı acz itmek : 976, 1107; —ı sadâkat ü hulûs eylemek : 593; —ı tezallüm eylemek : 925, 976, 991; —ı
ubûdiyyet : 324, 1102
ıztrâb üzre olmak : 979
izz ü nusret-i asâkir-i fevz-me'ser : 51
İzzeddîn, Sürûcek Beği : 428
İzzeddîn, Şeyh, eşirrâ vü eşkıyâ serdârı, Musul : 150
İzzeddîn, Şeyh, eşkıyâ : 150

îd-i şerîf : 45; —de salıncaklar peydâ itmek : 805
Îsâ Bâlf, defîne bulup sızdurmakla müseccel, Burhân k., Gelibolu : 1118
Îsâ Çavuş, Dergâh-ı Mu'allâ Çavuşı : 25, 52 c, 58 c, 59 c, 197, 203, 272, 293, 297, 307, 313, 314, 315, 367, 488,
755, 764, 783, 788, 865, 866, 1217
Îsâ nehri : 588
Îsâ Re'îs, Hâssa Re'îs : 387
Îsâ, Buhayra Vilâyeti Şeyhu'l-Arabı : 866
Îsâ, Hâcîşîrmerd k., Çorlu kz. : 812
Îsâ, sipâhî-oğlanları zümresinden : 905
i'timâd; — olunur câsûsların eksük itmemek : 1139; — ü i'tikâd-ı hümayûn : 612; —ı hümayûn : 367, 542
İbn-i Hayr : 601
İbrâhîm bin Abdullâh, yeniçeri, nâ-bedîd : 149, 163
İbrâhîm bin Alî Çavuş, Dergâh-ı Mu'allâ Çavuşı : 1103
İbrâhîm bin Husrev, müteveffâ Tahta-zâde Muhyiddîn Evkâfı Nâzırı, vakfa hıyâneti zâhir : 1223
İbrâhîm Çavuş, Dergâh-ı Mu'allâ Çavuşı : 1 c, 19 c, 45 c, 128, 178, 187, 190, 193, 195, 243, 482, 624, 726, 743,
912, 913, 914, 915, 917, 918, 919, 920, 921, 922, 923, 924, 1103, 1106
İbrâhîm Çavuş, Edirneli, Dergâh-ı Mu'allâ Çavuşı : 725, 726
İbrâhîm Çavuş, Rahmî-zâde, Dergâh-ı Mu'allâ Çavuşı : 911, 912, 913, 914, 915, 916, 917, 918, 919, 920, 921,
922, 923, 924
İbrâhîm Fakîh(?) bin İdrîs, İmâm, ehl-i fesâd, Eskişehir kz. : 879
İbrâhîm Kapucu, hüküm virilen : 392
İbrâhîm Kethudâ, Avlonya Beği'nün Kâyim-makâmı : 484

İbrâhîm Kîlârî Bâlî(?) Silahdâr, hüküm virilen : 1153
İbrâhîm Paşa Câmi'inün Evkâfı, Silivrikapu, İstanbul : 1189; — nâzırı : 1189
İbrâhîm Seyyid Ahmed, Yukaru Cânib ile mu'âmele idüp nüzûr u sadakât cem' eyleyüp gönderenlerden, Musul : 674
İbrâhîm Yeniçeri, arz getüren, hüküm virilen : 53
İbrâhîm, Anadolu Beğlerbeğisi Kethudâsı : 1175
İbrâhîm, arz getüren : 582
İbrâhîm, Asesbaşılıktan çıkan : 269
İbrâhîm, Avlonya beği âdemi : 500
İbrâhîm, çâşnigîr, İstanbul : 162
İbrâhîm, ehl-i fesâd, Zâviye k., Bâzarcık kz. : 815
İbrâhîm, esîri elinden alınan : 109
İbrâhîm, Göynüklü tâyifesinden : 24 c
İbrâhîm, Hâssa Serrâc : 443
İbrâhîm, İpsalalu, Dergâh-ı Mu'allâ Mütferrikası : 210
İbrâhîm, Kâtib : 548
İbrâhîm, Monlâ, İmâm Mûsâ Kâzım Evkâfı Mütvellîsi : 140
İbrâhîm, mürted, Toğancı k., Dimetoka kz. : 982
İbrâhîm, Südde-i Sa'âdet Tercemânı : 916
İbrâhîm, Şeyh, müteveffâ, Hazret-i Mûsâ ve Yûnus ve Lût Evkâfı Nâzırı, Kudüs-i Şerîf kz. : 814, 855
İbrâhîm, Şohrâbî, Zencîre Sancağı Beği : 875
İbrâhîm, tercemân, Südde-i Sa'âdet Mütferrikası : 565
İbrâhîm, Tırhala Beği Kethudâsı : 1038
İbrâhîm, Yüzdepâre Kâdîsı : 602
ibtâl-i hukûk idenleri kazâyâ defterine yazmak : 1050
ibtidâ; —dan azeb yazmak : 175; —dan hısâr-eri yazmak : 175; —dan vâkı' olan gedüklere tezkire virilmek : 919
icârât bkz. icâre
icâre [icârât] : 149, 163; — cem' itmek : 1189; — virmemek : 580; —i mu'ayyene-i câriye ile virdürmek : 1013; —un müfredâtın deftere beyân itmemek : 1189; —ye iş almak : 351
icâzet; — inâyet olunmak : 1145; — istemek : 1064; — olmadın yirlerine gitmek : 790; — taleb eylemek : 1075; — taleb itmek : 1146; — vir(il)mek : 185, 302, 1015, 1065, 1083, 1092, 1145; —i hümayûn : 375, 450, 530, 628, 790, 1077, 1146, 1153; —süz giden sipâhîler : 790
icmâl : 347, 662; — açılmamak : 1175; — defterlerin açmak : 1175; — mücebince tevcîh eylemek : 1175; —lü tîmârlar : 347
icmâl ü mufassal defterleri; —n göndermek : 320, 549, 865, 959; —n irsâl eylemek : 811
icrâ; —i ahkâm-ı şer'-ı şerîfde tedric ü adâlet ile tutmak : 1215; —yı ahkâm-ı siyâset : 542; —yı ahkâm-ı şer'iyye : 549, 651; —yı şer'-ı şerîfde himâyet ü siyânet olunmak : 1215
iç atlar : 72
iç hısâr [kal'a] : 122, 235, 438
iç ilden tereke almak : 1161
iç kal'a bkz. iç hısâr
İçil (sancağı) : 9 c, 811; — atık u cedîd icmâl ü mufassal defterleri : 865; — beği : 9 c, 12 c, 19 c, 61, 179, 299, 334, 337, 352, 393, 399, 467, 517, 801, 926, 1040, 1198; — halkı : 9 c; — kâdîları : 804; — Kıbrıs Beğlerbeğiliği'ne ilhâk olunmak : 865; — sipâhîleri : 12 c; —nda vâkı' olan kâdîlar : 835; —nda vâkı' olan kal'alar : 835
içlerinde mütemekkin olanlara ta'mîr itdürmek : 1211
idmân ü imtihân itdürmek : 440
İdrîs Çavuş, Dergâh-ı Mu'allâ Çavuşı : 512
İdrîs, Hâcî, dârende, Hazret-i Mûsâ ve Yûnus ve Lût Evkâfı Nâzırı, Şeyhî ve Ferrâşî, Kudüs-i Şerîf kz. : 814, 855
İdrîs, Hısarcık k., Eskişehir kz. : 879

İdrîs, Niğde Beği'nün Kethudâsı, sol-ulûfecilerden : 999

İdrîs, sol-ulûfeciler zümresinden : 693

ifrâz : 548, 662; — eli emirlülere virilmek : 662, 663; — eylemek : 921; —dan ze'âmet tevcîhi : 875

iftirâ; — idüp mâlların almak : 1023; — itmek : 437; — vü bühtân : 332

iğmâz-ı ayn : 441

ihânet ü te'addî : 681, 984

ihbâr u iş'âr olunmak : 394

ihdâs idilen yolun kapatılması : 827

ihlâs; — ile itâ'at : 326; — u sadâkatle kul olmak : 326; —ı taviyyet : 325; —ını ve samîmiyyetini göstermek : 825; —la itâ'atde kâyim olmak : 325

ihmâl : 2 c, 5 c, 59 c, 578, 1032; — eylememek : 715, 755, 756, 757, 765, 770, 778, 788, 1209; — it(me)mek : 45 c, 51 c, 1098, 1109; — olunmak : 44 c, 51 c, 762, 769; — sebebiyle düşmen müstevlî olmak : 38 c; — ü imhâlden hazer : 722; — ü te'hîr : 775; — üzre olmak : 780, 1021, 1208; — ve adem-i ikdâm sebebiyle zarar irişdürilmek : 1074; —den ihtirâz eylemek : 299, 714; —e hamlolunmak : 37 c; —i i'lâm olunmak : 1172; —i istimâ' olunmak : 1021; —i sebebi ile müfsid memlekete gelüp dühûl eylemek : 1171; —i sebebi ile müfsid vilâyete dâhîl olup zarar irişdürmek : 1171; —le bir mahalle zarar irişmek : 42 c; —leri sebebi ile âsî vü tâğîlerden re'âyâya zarar irişmek : 1150

ihmâl ü müsâhele : 5 c, 10 c, 22 c, 27, 32 c, 33 c, 36 c, 63, 72, 135, 191, 196, 203, 242, 245, 253, 283, 295, 297, 306, 384, 385, 388, 438, 506, 514, 531, 557, 573, 576, 619, 1208; — câyiz olmamak : 813; — ile bir mahalle zarar olmak : 21 c; — ile fesâd ü şenâ'at olmak : 21 c; — itmemek : 60 c, 1221; — üzre olmak : 44 c; —den hazer : 26 c, 38 c, 42 c, 59 c, 197, 241, 281, 300, 304, 318, 401, 409, 440, 467, 727, 742, 747, 750, 777, 785, 790, 794, 795, 835, 876, 994, 1018, 1022, 1069, 1100, 1172, 1208, 1213; —leri olmak : 1089

ihmâl ü tekâsül : 396, 476, 1168; —den hazer : 824

ihmâlden hazer : 14 c, 30 c, 50 c, 169, 179, 187, 198, 243, 249, 255, 274, 279, 307, 309, 310, 349, 356, 388, 713, 728, 746, 748, 751, 754, 761, 764, 846, 885, 921, 927; — eylemek : 9 c, 59 c, 209, 465, 473, 682, 684, 718, 982, 994, 1073, 1096, 1187, 1192, 1199; — itmek : 725, 1039, 1202

ihrâc u redd itmek : 991

ihrâcât cem'ı : 1011

ihrâk : 125, 288; — itmek : 608, 798; — itmek havfı : 426; —a kasd : 224

İhsân, sâbık Kalavrita Kâdîsı Mevlânâ Eyyûb'un âdemi : 583, 584

ihtilâl; — ü fesâda mü'eddî olmak : 559; — ü te'addîler eylemek : 1190; — üzre olmak : 766; — virmek : 542, 1220; — virür husûslardan ihtiyât eylemek : 1215; —e bâ'ıs olmak : 1220

ihtilât itmek : 895, 1176

ihtimâm : 1107, 1208; — eylemek : 1033, 1131, 1181; — itmek : 1006, 1039, 1128; — ü ihtiyât : 398; — ü ikdâm : 795, 1091, 1194; — üzre olmak : 1011, 1021, 1165, 1181, 1192; —ı tâm : 1011; —da dakîka fevtitmemek : 927; —ın vücûda getürmek : 1128; —ları olmamak : 1089

ihtirâz; — eylemek : 8 c, 299, 392, 441, 476, 713, 714, 1022, 1035, 1184; — itmek : 1 c, 826; — üzre olmak : 86, 264, 388, 1021

ihtisâbı iltizâm eylemek : 800

ihtiyâc ile muhtâc u zelif olmak : 1013

ihtiyâr sipâhîler : 142, 435

ihtiyât u ihtirâz : 86; — eylemek : 476; — itmek : 826

ihtiyât; — eylemek : 1034, 1063, 1105, 1138, 1166, 1215, 1217; — üzre olmak : 1179, 1187

ihyâ; — eylemek : 1069; — vü âbâdân eylemek : 1112

ihzâr; — eylemek : 972, 980, 981; — idüp ahvâlin teftîş itmek : 1210, 1223; — idüp zimmetinde olan mâlî taleb eylemek : 999; — it(me)mek : 953, 979, 1012, 1046, 1131, 1161; — itdürmek : 1039; — olunmak : 965, 970, 1020, 1119, 1198; — olunup irsâl olunmak : 1187; — u müheyyâ : 723; — u tedârük : 102, 1168; —ı husamâ : 362, 1097; —ı lâzim olmak : 947

ikâmet-i salevât : 644

ikdâm : 1020, 1129; — eylemek : 1033, 1166; — ve sa'y ü ihtimâm : 211; — üzre olmak : 1165

ikdâm ü ihtimâm : 2 c, 4 c, 23, 27, 28, 29, 31, 32 c, 34, 35 c, 36 c, 37 c, 38 c, 39 c, 56, 71, 184, 192, 194, 220, 279, 283, 326, 366, 399, 412, 417, 441, 514, 557, 597, 700, 718, 731, 744, 747, 764, 774, 775, 810, 846, 1011, 1104, 1109, 1110; — eylemek : 49 c, 1103; — olmak : 840; — üzre olmak : 58 c, 1168; — zuhûra getürmek : 762; —ın vücûda getürmek : 1142, 1143

İkiboğalı karyesi, İshâklu kz. : 443

İkinci Oda : 1055

ikinci bölük : 943

ikinci neybetlüler : 465

ikindi ru'ûsı : 686

İklîm-i Garbiyye Mukâta'ası, Mısır : 802, 882, 974

ikrâm ü ihtirâm üzre olmak : 852

ikrâr; — idüp sicill olunmak : 925; — itmek : 953, 1207; —ı ile sebt-i sicill olmak : 941

iktidârı olmayanlar; —ın gidermek : 1177; —un cebelüsü alınmak : 1174

il-er(ler)i : 5 c, 10 c, 226, 228, 230, 240, 286, 294, 373, 447, 471, 484, 551, 557, 676, 691, 774, 789; — cem'ı : 30, 59 c, 66, 124, 229, 437; — cem'ıyyeti : 101, 240, 551, 559, 1022, 1034, 1190; — cem'ıyyeti ile yahlıları bekletmek : 980; — ile def'-ı mazarrat : 1077; — ile yarak u yasaklarıyla çıkmak : 59 c; — mu'âveneti : 391, 402, 438, 495, 582, 638, 986; —nden âdem ihrâcı : 964; —nden muhâlefet idenleri şer'le te'dîb itmek : 964; —ne hüküm virilmek : 1190; —yle hâzır u müheyâ olmak : 59 c; —yle yarak u yasaklarıyla çıkmak : 58 c; —yle yarar âdemlerin koyvirmek : 1009

İlbasan; — kazâsı : 22; — sancağı : 19, 172, 229; — beği : 47 c; — kâdîsı : 208, 424, 677, 1219; — muhâfazası : 677; — nâzırı : 677; — sancağı kâdîları : 27; — sancağı sipâhîleri : 19, 168

ilçi(ler) : 291, 327, 404, 596, 678, 685, 696; — gemi ile irsâl olunmak : 596; — göndermek : 319, 698; — vü nâme göndermek : 1170; —si ile mektûbın göndermek : 1191

ilhâk; — olunmak : 667, 811, 865, 1024, 1034; — olunup ri'âyet olunmak : 1088

İloyani(?) karyesi bkz. Blobogo(?) karyesi : 871

ilticâ : 560; — idecek yirler : 455; — itmek : 1170; —ya kâbil kal'a : 560

iltifât-ı meserret-müsâvât-ı mülûkâne : 319

iltimâs; — eylemek : 1034; — itmemek : 328; — ü recâsı hayyiz-ı kabûl-i şâhâneye karîn olmak : 826; —ı kabûl olmak : 1191; —ile suçu ve günâhı afvolunmak : 1191

iltizâm : 82, 108, 109, 136, 142, 353, 424, 435, 439, 503, 519, 522, 577, 690, 706, 882; — bozılmak : 98; — eylemek : 446, 800; — ile virüp harâb itdürmemek : 1211; — itmek : 802, 974, 1114; —a zarar müterettib olmak : 969; —dan ferâgat itmek : 1114; —ı arzitmek : 1211; —ı bozılmak : 59; —ı dahı ziyâde eylemek : 1114; —ı mu'temed kimesneye zabtitledürmek : 1211; —ı zabtitledürmek : 1114; —ına cevâb virmek : 1114; —la sancak arzitmek : 1211; —la yapılmak : 1211; —un tahammülü : 1211

İlyâs (Abdullâh) Çavuş, Dergâh-ı Mu'allâ Çavuşı : 718, 743

İlyâs Beğ, Mîr-âhûr, Ahona(?) ks., Görice kz. : 615

İlyâs bin İzzeddîn, küreğe konılmış, Şeyhtoğan karyesi, Çerkeş kz. : 364

İlyâs Çavuş, Posta, Dergâh-ı Mu'allâ Çavuşı : 1 c

İlyâs, kapucılardan : 1116

İlyâs, müştekî, Hamîdbüki k., Taşköpri kz. : 816

İlyâs, sâbık Sinân Paşa Imâreti Mütevellîsi Ca'fer'ün Kâyim-makâmı : 872

İmâm Ali Kubbe-i Şerîfi : 119

İmâm Hüseyin suyu : 656

İmâm Mûsâ Kâzım Evkâfî mütevellîsi : 140

imâm : 270, 1097, 1217; — ta'yîni : 63; — ü hafîbler : 981; —ı der-zencîr idüp Atebe-i Ulyâ'ya göndermek : 1059

İmâm-ı A'zam; — Evkâfî mütevellîsi : 140; — Kal'ası : 119

imeci tarîkı : 310, 426, 438, 650

imtihân; — eyleyüp san'ata kâdir olup mahall olana tevcîh eylemek : 1127; — itdürmek : 1012; — itmedin nâ-ehle arz virmek : 1098; — olmadın gedük tevcîh itmek : 1127; — olmak : 1012; — olunmadın topclik gedüklerin virmemek : 1012; — olunup mahall ü münâsib olana gedük tevcîh olunmak : 1127

imzâlu ve mühürlü huccet ibrâz olunmak : 1115

În'âm, Niğde Kâdîsı, Vilâyet-i Karaman Nâzırı : 1117, 1159, 1184

İnebahtı (sancağı) : 1073, 1089; — alaybeği : 201, 202, 776; — beği : 31 c, 38, 414, 1006, 1007, 1012, 1073, 1186; — cânibleri : 1007; — erbâb-ı tîmârı : 1006; — hısârları muhâfazasıyçün ta'yîn olunmak : 1073; — kâdîları : 202; — Kal'ası : 434; — kurbinde yahılarda olan kâdîlar : 296; — muhâfazası : 1006; — muhâfazasına ta'yîn olunmak : 1186; — mukâta'âtı : 1109; — sipâhîleri : 31 c, 201, 202, 225, 257, 296; — zü'amâsı : 1006; —'da terakkîlere ve manâsıba virilen ahkâm : 1089; —'ya tâbî' kal'aların muhâfazası : 1073

İnebâzârı : 734; — kâdîsı : 725

İnecik; — kazâsı : 743; — kâdîsı : 719, 1097; — kâdîsmun âdemi : 1097

İnegöl : 1 c; — kazâsı : 149, 163; — kâdîsı : 1 c; — Konağı : 57 c

inek : 601

infâz-ı evâmîr ü nevâhî : 542

inhizâm ü inkisâr mukadder olmak : 211

İnöni; — kâdîsı : 115; — Konağı : 1 c, 57 c; — zahîresi : 1 c

İnöz : 734; — kâdîsı : 725

İnsân, Dergâh-ı Mu'allâ kullarından Hasan'un âdemi, Çingâne harâcî cem'ine me'mûr : 599

intizâm-ı ahvâl-i asâkir : 542

İpek mahallî, Krisce(?) karyesi, Dukagin sn. : 293

ipek : 120, 144; — almak : 645; — getürmek : 645

İpek; — kâdîsı : 208; — Kal'ası : 182

İpsala : 734; — kâdîsı : 725, 740, 742

iri darbzen irsâli : 653

iri kereste(ler) : 70, 388

irişmiş oğullar : 908

irişmiş şekerkamışı : 601

irsâl olunan kadırgalar varmamak : 1082

irtişâ : 333

İsakcı : 1165, 1168; — kazâsı : 1015; — İskelesi : 1168; — kâdîsı : 1015; —'dan geçmek : 1165; —'dan geçüp mülâkât olmak : 1166; —'ya darbzen indürmek : 1166; —'ya varmak : 1165

İshâk, dârende : 736

İshâk, korıcı : 1010

İshâk, Süleymân Paşa Müderrisi : 540

İshâklu; — kazâsı : 557; — kâdîsı : 443

İsimler(?) karyesi, Amâsiyye : 619

isimleri ve baş karyeleri ve yaz(ıl)uları ile (yoklayup) defter eylemek : 1154, 1156

isimleriyle defter itmek : 1085

isimleriyle ve zulm ü te'addîleriyle yazup bildürmek : 1058

isimleriyle yazup göndermek : 55 c

iskân itdürmek : 534, 535

İskaradin Kal'ası, Klis : 43 c

İskatoz [İsketos] 284; — kâdîsı : 515; — Kal'ası dizdârı : 515; — Kal'ası kethudâsı : 515

iskele(ler) : 18, 20, 32, 60 c, 66, 170, 176, 187, 188, 200, 201, 202, 213, 220, 388, 432, 581, 617, 624, 805, 1145, 1168; — binâ itdürmek : 9 c; — binâsı : 9 c, 13 c; — emînleri : 617; — yapılmak : 12 c; — zabtı : 1; —de hâzır u müheyyâ itmek : 1039; —de yoklamada bulunmak : 759; —e hamr gelmek : 1196; —i seddeylemek : 333; —ye gelüp Donanma-i Hümayûn gemilerine dâhil olmak : 1214; —ye gider yol : 333; —ye göndermek : 1214; —ye indürtmek : 1002; —ye irişmek : 770; —ye kaluça küreği indürilmek : 1002; —ye varılmak : 44 c

İskender Beğ, sâbık Sigetvar Beği : 667

İskender Çavuş, Dergâh-ı Mu'allâ Çavuşı : 453, 540, 722, 732, 743

İskender Kethudâ, Delvine beği âdemi : 286

İskender Paşa : 864
 İskender, İzvornik Beği : 685
 İskender, mürted, Ardarosic(?) k., Dimetoka kz. : 982
 İskender, sâbık Bağdâd Beğlerbeğisi : 1, 2
 İskender, sâbık Mısır Beğlerbeğisi : 868
 İskender, Taman Mukâta'aları Emîni : 109
 İskender, Yahyâ Paşa Imâreti Mütevellisi : 332
 İskenderiyye (Arnavutluk) : 23, 175, 180, 203, 225, 230, 231, 251, 276, 290, 292, 327, 480; — sancağı : 22, 257, 293; — beği : 4 c, 22, 38 c, 180, 182, 212, 293, 394, 396; — beği kethudâsı : 4 c; — kâdîsı : 208; — Kal'ası : 180, 182; — sancağı alaybeğisi : 38 c; — sancağı beği : 39 c; — sancağı sipâhîleri : 38 c; — semti : 212; —'den Mora'ya varınca yalılar muhâfazasında olan ümerâdan mektûblar gelmek : 1194
 İskenderiyye (Mısır) : 217, 218, 467, 543, 596, 1092, 1120; — beği : 16, 47, 57, 184, 185, 186, 207, 213, 216, 219, 220, 264, 519, 522, 596, 748, 750, 751, 753, 762; — gemileri : 396; — halîci tathîri ihrâcâtı : 1105; — İskeleyi : 464; — kadirgaları : 762; — Kal'ası : 218; — kapudânı : 50 c, 214, 217, 218, 778; — sancağı beği : 184, 207, 215, 218, 386, 398; —'de olan gemiler : 1093, 1122; —'de vâkı' olan atık u cedîd gemiler : 1121; —'ye müte'allik gemiler : 1092
 İskerle, zimmî, Siraze k., Eflak : 708
 İsketiye(?) karyesi, Karasu Yenicesi kz. : 576
 İsketos bkz. İskatoz
 İskilib; — kazâsı : 872; — kâdîsı : 872
 İskilüblü Mahallesi, Silivri : 591
 İskori karyesi, Hâslar kz. : 625
 İslâm bin İsâ, re'îs, Karaburun k., Çeşme kz. : 137
 İslâm gemileri : 284
 İslâm'a gelmek : 323, 332, 585
 İslavin karyesi, Bender kz. : 702; — serhaddi : 1057
 ism ü resm; —leri ile yazup arzulemek : 1219; —leriyle yazup bildürmek : 1063, 1067, 1071
 İsmâ'il Çavuş, gönüllü yazılmasına me'mûr : 1042
 İsmâ'il, Anavarin Mültezimi : 439
 İsmâ'il, Deli, ehl-i fesâd, Bolavadin : 1111
 İsmâ'il, Yukarı Cânib : 938
 ismi ve resmi ile yazup arzitmek : 992
 İsmil Konağı, Konya : 1 c
 isnâd eyledükleri husûs sâbit olmak : 1040
 İspanya : 205, 464, 474, 529, 532; — gemileri : 62; — ile ittifâk u ittihâd eylemek : 856; — keferesi : 211; — kralı : 211, 394
 İspir; — beği : 365; — halkı : 365; — kâdîsı : 365
 İstanbul : 13, 14 c, 21, 25, 42, 45, 49, 70, 74, 85, 94, 126, 128, 167, 171, 176, 194, 196, 197, 208, 209, 245, 261, 268, 271, 291, 368, 374, 388, 392, 422, 554, 573, 583, 624, 659, 664, 719, 723, 724, 733, 764, 783, 810, 823, 927, 944, 982, 1001, 1104, 1131, 1189, 1207; — kazâsı : 732, 743; — kâdîları : 719; — kâdîsı : 392, 704, 723, 731, 1030, 1189; — kassâblığı hıdmeti : 461, 587; — kîlesi : 223, 443, 983; — kîlesi cârî olmak : 969; — kıntârı : 531, 975; — muhtesibi : 37 c; — müddi : 489, 490; — zahîresi : 37 c, 336, 422, 630, 684, 927; — zahîresi koyunu : 704; —'a kuzı gönderilmek : 37 c; —'da ihrâk vâkı' olmak : 125; — 'dan donanmaya varınca yalıda vâkı' olan kâdîlar : 675; —'dan Gelibolı ve Selanik ve Sofya ve Zağra ve Silistre'ye varınca mâbeynde vâkı' olan kâdîlar : 944, 945
 İstanbulî Pîrî Bölüğü : 934
 İstanköy (cezîresi) : 46; — azeb ağası : 845
 İstefan Kral, Erdel Kralı, mürdolmuş : 319, 325, 326, 327, 689
 İstefe kâdîsı : 208
 İstendil cezîresi : 1051
 isti'lâ vü istîlâ : 51

istid'â; —yı âtfet eylemek : 1170; —yı mâyet itmek : 826

istihdâm; — eylemek : 1209; — için gemi alıkoymak : 1084; — için oğlın göndermek : 1129; — it(dür)mek : 1008, 1012, 1028, 1051, 1129, 1144; — olun(ma)mak : 837, 1043, 1051, 1087, 1209; —a ta'yîn olunmak : 905

istihkâm; — üze bir kal'a binâ itmek : 1198; — üze ta'mîr olunmak : 1011; — yapmak : 438

istikâmet ile hıdmet itmek : 1066

istikbâl hıdmeti : 860

istimâlet : 19 c, 447, 579, 658; — ile salıvirilüp yirlü yirlerine temekkün itdürilmek : 1126; — ü müdârâ ile ıslâh : 182; — vir(il)mek : 267, 355, 361, 390, 476, 677, 698, 774, 1034, 1064, 1128; —le sâkin itdürilmek : 658

İstinye nâyibi : 625

istirâhat ü itminân üze olmak : 698, 876

istişâre : 9

iş-er(ler)i : 142, 413, 414, 427, 431, 435, 445, 944, 978

İştib; — nâhiyesi, Köstendil sn. : 604; — kâdîsı : 810

itâ'at; — eylememek : 761, 820, 1136; — idüp meclis-i şer'a gelmek : 1190; — it(me)mek : 774, 798; — itmek murâd idinmek : 826; — ü sadâkatde râsih-dem olmak : 319; — ü ubûdiyyetini ifşâ vü âşikâr itmemek : 826; — üze olmamak : 30; —pezîr olmak : 542; —e terğîb itdürmek : 19 c

itâ'at ü inkıyâd : 152, 267, 390, 698; — üze olan karyeleri urmak : 484; — üze olmak : 30, 826

itâ'at-i şer'; — itmemek : 889; —ı kavîm : 571; —ı şerîf : 142, 435, 567, 608; —ı şerîf itmemek : 1216

itlâf ü isrâf; — olmamak : 1011; —dan hazer : 419, 425, 1198; —dan ihtiyât olunmak : 906

itlâf-ı mâldan ihtiyât üze olmak : 849

itmâm; —a iriş(dür)mek : 1119, 1147, 1150, 1173, 1185, 1192, 1201, 1202, 1209; —ına sa'y ü ikdâm eylemek : 1201

itmâm-ı maslahat; — eylemek : 1209; —a sa'y ü ihtimâm olunmak : 394

ittifâk : 319; — ile üzerine varup hakkından gelinmek : 1142, 1143; — üze olmak : 1165

ittifâk u ittihâd : 3, 38 c, 148, 319, 373, 396, 484, 698, 789, 798, 1074, 1156, 1158, 1165, 1205; — eylemek : 856; — ile küffâr-ı hâksâr cânibine nâzır u hâzır olmak : 1194; — ile yek-dil ü yek-cihet olmak : 1034; — itmek : 1171; — üze yörimek : 215; —la emrine ve sözine amel itmek : 1088

ittihâd; — ü ittifâk : 59 c, 695; — 1166; — üze a'dânun haklarından gelinmek : 1166; —ları olmak : 1217

İvan, Nemçe Kapudânı : 1057

İvraca kâdîsı : 72, 336, 995

İvranya; — çeribaşısı : 1027; — ile Novaberde mâbeynlerinde harâmîler peydâ olmak : 1068; — kâdîsı : 810, 1068

izâle; — olmak : 150; —si lâzim olmak : 1220

İzdin; — kasabası : 1070; — kâdîsı : 208, 810, 1070; — muhâfazası : 1070

İzladi kâdîsı : 72, 810

İzmir : 5 c, 752, 1146; — İskelesi : 28, 29, 1145; — kâdîsı : 29, 1059, 1060, 1145

İznik : 148; — kâdîsı : 1 c, 24 c, 148, 618; — Konağı : 57 c; — korıcısı : 148

İznikmid : 57 c, 805; — a'yânı : 1046; — İskelesi'ne kaluça küreği indürilmek : 1002; — kâdîsı : 1 c, 45, 58, 102, 378, 422, 451, 453, 473, 805, 1046, 1080, 1141; — Konağı : 1 c; —'de olan gemiler : 1141

İzvornik; — alaybeğisi : 685; — beği sipâhîleri ile serhad muhâfazasına varmak : 1079; — beğiyle haberleşmek : 1079; — (sancağı) beği : 253, 306, 685, 1202; — sancağı kâdîları : 1201, 1202

Ka'be; —i Mükerrerme hıdmeti : 597; —i Şerîfe'nün sakfı meremmeti : 1105

Kâ'ide, Yemen : 537

kâ'ide-i müstahsene-i tâcdârî : 698, 826
kabâyile mutasarrıf olmak : 960
kâbız-ı emvâl : 1059
kabileden kâfileler ta'yîn etmek : 827
Kâbil Kethudâ Çiftliği, Edirne : 162
kabz : 353; —eylemek : 140, 359, 730, 911, 988; —itdikleri akçayı nâzıra teslim eylemek : 1189; —ol(un)mak : 362, 706
kabza (tüfenk) : 180, 561, 1092
kaçkunlar : 429; —a dahlolunmak : 1030
kaçırılmakdan hazer eylemek : 1222
Kadem, Mustafâ Sübaşı'nun câriyesi, da'vâcı, Hayrabolu : 1212
kadınları ve çocuklarıyla berâber vatanlarını terkitmek : 825
kadırğa(lar) : 10, 15, 16, 22 c, 26, 34, 46, 47, 65, 69, 75, 84, 129, 207, 218, 244, 259, 266, 268, 277, 285, 292, 294, 303, 346, 377, 383, 394, 396, 405, 476, 494, 497, 513, 514, 519, 522, 529, 532, 596, 646, 748, 751, 752, 753, 762, 771, 775, 778, 779, 1004, 1084, 1093; —âlât ü esbâbı : 374; —âlât ü levâzımı tekâmîli : 261; —alıkoymak : 211; —binâsı : 13, 39, 48, 70, 258, 261, 271, 371, 374, 388, 758, 1209; —bozgun olmak : 217, 218, 219; —bozmak : 280; —deryâya çıkmak : 1037; —deryâya in(dür)mek : 258, 388; —donatmak : 217, 218, 219, 513; —eygüleri : 244; —getürdüp gâret itdirmek : 1048; —göndermek : 1082; —halkına hastelik ârız olmak : 46; —hıdmeti : 69, 106, 207; —için kaluça küreği kesdürilmek : 1002; —ile gelmek : 1037; —ile hıdmet-i muhâfazada bulunmak : 1037; —ile müretteb ü mükemmel hâzır u âmâde olmak : 1037; —ilerü göndermek : 1041; —irsâli : 16, 398, 1037, 1082; —kal'a dîvârına top urup zarar eylemek : 267; —kalafat u meremmeti : 220; —köprileri : 244; —kuşakları : 244; —küreği : 56; —küreği kesilmesi hıdmeti : 646; —kürekçileri hastelenmek : 239; —kürekçilerin teftiş : 1048; —kürekçisi : 263, 464; —kürekleri : 675; —levâzımı : 173; —levâzımı tedârüki : 383; —mu'âveneti : 377; —mühimmâtı : 388; —mühimmi : 13, 39, 374; —mükemmel muhâfaza için taşraya çıkmak : 1022; —müretteb ü mükemmel donadılup hâzır olmak : 1048; —suya indirmek : 48; —ta'mîr etmek : 1211; —ta'yîni : 26 c, 1003, 1004; —talebi : 69; —varmamak : 1082; —zuhûr etmek : 267; —da cengci olmamak : 1001; —a hastelik üşmek : 762; —a konılmak : 1081; —a koymak : 1048; —a koyup irsâl itdirmek : 1081; —a mukâbele etmek : 778; —a mülâkî olmak : 1037; —a palamar almak : 476; —dan havf üze olmak : 1070; —ı âlât ü esbâbı ile tekâmîl eylemek : 1048; —ı cemî' âlât ü levâzımı ile tekâmîl eylemek : 271; —ın topla urmak : 267; —un âlâtçıların tekâmîl eylemek : 775; —un cengcilerin tekâmîl eylemek : 748, 751; —un esbâbları : 263; —un kürekçilerin tekâmîl eylemek : 775; —un kürekçisi noksân olmak : 217, 218; —un levâzım ü mühimmâtın tekâmîl eylemek : 775; —ya âlâtçı vü topçı virilmek : 1001; —ya cengci almak : 1001; —ya girmek : 26 c
kadırğa kerestesi : 39, 173, 199; —ihzârı : 13, 374; —kesdürilmek : 1053; —kesdürölüp ihzâr olunmak : 1020; —tedârüki : 1033
kadırğaların âlât ü esbâbı; —eskimek : 218; —tebdîle muhtâc olmak : 218; —n tertîb ü tekâmîl eylemek : 748, 751
kâdî(lar)* [/kuzât]*; —aldıkları akçayı hükmetmek : 1027; —azlolanmak : 681, 984; —bi'z-zât kendü nefsleriyle varup ağaç kesdürüp indürüp teslim eylemek : 1053; —fesâdına huccet vermek : 957; —ile mektûblar göndermek : 1194; —kassâmı mühriyle zabtolunmak : 1093; —mahzarında sebt-i sicill olunmak : 1118; —mektûb göndermek : 1009; —nâyibi : 1132; —temessüki : 55; —nun alıkı kat' olunmak : 1107; —nun arzını getürmemek : 1059; —u ümenâ : 265; —yanlarına varup idlâl eylemek : 981; —a ahkâm yazılup gönderilmek : 1204; —a tenbîh eylemek : 1028, 1032; —ya mu'âvenet eylemek : 1002
kâdîlik(lar) : 18 c, 82, 402, 431; —virilmek : 82; —dan firâr etmek : 109; —dan gemi ağacı hıdmeti fermân olunmak : 978; —ı alınmak : 33 c, 841
kâdî-asker : 365, 523, 620, 870, 977, 1062, 1188
kadîmî hâs(s); —olan karyeler : 95, 347; —olan kurâ vü mezâri' : 548
kadîmî ocak erleri : 7 c
Kadrağ(?) veled-i Vak(?), zimmî, Tikovik(?) k., Riyekan nh., Hersek sn. : 486
Kadrî, Hızır oğlu, Kavala Kapudânı Abdülcebbâr'un âdemi : 239

kadunaya ur(ıl)mak : 48, 468, 614
kafas kurmak : 160
kâffe-i müslimîn ü müslimât : 51
kâffe-i ümem : 394
kâfile : 896; — katl-i âmm olunup emvâl ü esbâbları gâret olunmak : 896, 897; — muhâfazası : 918; —ler ta'yîn etmek : 827
kâfile-i hac(c) : 100, 358; —ı şerîf mîr-âhûrî : 358
kâfile-i huccâc : 710
kâfir(ler) [/küffâr/kefere] (tâyifesi) : 15, 17, 46, 50, 60, 62, 65, 69, 101, 117, 124, 129, 180, 182, 211, 212, 227, 270, 286, 288, 291, 294, 317, 391, 402, 404, 468, 486, 497, 500, 505, 511, 532, 535, 585, 643, 644, 668, 708, 782, 789; — almak : 224; — âsiler : 124; — barçası : 46; — basmak : 346, 494; — canibinden sahîh haber almak : 50 c; — cânibinden hareket : 391; — cem'ı : 224, 286; — cem'ıyyet ü tedârük üzere olmak : 1194; — cem'ıyyeti : 226; — donanması : 287, 292, 407; — donanması ahvâli : 50; — elegilmek : 403; — elegetürilmek : 762; — elegirmek : 779; — ellerinde olan yarar atları mîrî için girift etmek : 1022; — ellerinde yarak komamak : 1038; — esîr olmak : 1102; — etvâr u evzâ'ından ahbâr virmek : 1079; — firkatesi : 762; — galebe etmek : 286; — gönder(ıl)mek : 1005, 1057; — hamrlarını mahzenlerine fuçı ile alup gitmeyüp tulumlar ile taşımak : 1196; — ısyân eylemek : 1048; — ısyân üzere olmak : 270; — ile meclis-i şer'da murâfa'a olunmak : 1196; — ile memlû olunmak : 1217; — ile mu'âmele : 227; — ile mu'âmele vü ihtilât : 227; — ile mukâbele olmak : 753; — kadırgaları : 60, 288; — kal'a içinde olmak : 1217; — kal'alarından bir kal'a üzerine top çeküp varmak : 43 c; — kal'alarının askeri cem'ıyyet üzere olmak : 1192; — karaya dökilmek : 403; — kenâra çıkmak : 762; — kenâra dökilmek : 762; — kesret üzere olmak : 287; — korsan gelecek yir : 59 c; — münhedim olmak : 1057; — olmak : 585; — tarafından gemi geçürtmemek : 762; — taşra ihrâc olunmak : 1217; — tutulmak : 66; — Udobina Kal'ası üzerine yörimek : 35 c; — vilâyeti : 532; — yek-dil ü yek-cihet olmak : 35 c; —ı bed-fi'âl gemileri : 34; —ı bed-girdâr : 211, 284, 367, 477, 514; —ı bed-girdârun donanması : 10; —ı bed-girdârun sefâyin-i hezîmet-medârları : 394; —ı bed-nihâd : 396; —ı dalâlet-âsâr : 464; —ı düzeh-mekîn : 474; —ı füccâr-ı âteş-karâr : 513; —ı hezîmet-şi'ârun evzâ' u etvârı : 510; —ı liyâmla muhtelit olmak : 585; —ı mezellet-âsâr taraflarına dâyimâ câsûs göndermek : 39 c; —ı mezellet-âsârın mazarrat u fesâdı def'ı : 366; —ı sakar-makar : 476; —ı tuğyân-âsârın birbiriyle ahd ü mîsâkı : 211; —ı tuğyân-âsârın sefâyin-i hezîmet-karâyinleri : 394; —ı bed-girdâr gemileri : 185; —a havf u haşyet olmağın perâkende olmak : 1077; —a tereke bey'ı : 272, 273; —a tereke virilmek : 275; —a tereke virmekden hazer : 485; —dan gâflet : 240; —dan havf ihtimâli olmayan kal'alar : 226; —dan zarar irişdürmemek : 1183; —de bulunan yarar at u tüfengi alup kılâ'a tevzî' etmek : 1022; —de tüfenk ve sâyir âlât-ı harb : 1009; —de tüfenk ve sâyir âlât-ı harb ü kılâ'den var ise ellerinden almak : 1006; —de yarar at bulunmak : 1009; —den bir zarar irişdürmekden ihtiyât eylemek : 1217; —den kürekci tutmak : 25 c; —den müslimân olmak : 439; —e giriftâr olmak : 686; —i katl : 668; —lere bey' etmek : 1188; —nün hufyeten Körfez ve Venedik ile ziyâde ittihâdları olmak : 1217; —nün ısyân u fesâdı : 774; —nün kahr u tedmîri : 293; —nün karyeleri urılmak : 774; —nün mekr ü hadî'aları : 644; —nün re'âyâsı : 774; —nün ziyâde hareketi olmak : 35 c; —un def' u ref'ı : 367; —un donanmaları ahvâli : 532; —un donanmasından gaflet : 267; —un evzâ' u etvârın tecessüs itdirmek : 851; —un fikr-i fâsid ve hayâl-i kâsidlerinden sahîh haber almak : 1079; —un gâret ü hasâreti : 367; —un gemileri hareketden hâlî olmamak : 1021; —un hareket-i hezîmet-karînleri : 1194; —un kadırgası zuhûr etmek : 267; —un kal' u kâm'ı : 367; —un mazarrat u fesâdları : 367; —un teveccühi : 1194; —ün çeteleri segirtmek : 224; —yi ta'zir-i şedîd ve habs-i medîd ile zecritmek : 1196
kâfir [/küffâr] gemileri : 16, 57, 59 c, 66, 186, 207, 213, 281, 284, 292, 762, 1021; — gelecek mahallere yarar gözciler koymak : 58 c, 59 c; — halâs olmak : 213; — ile mukâbele olmak : 753; —n almak : 532; —n elegetürmek : 16, 753; —n gördükde haber virmek : 1051; —nden mîrî için alınan esîrler : 988; —ne mukâbele eylemek : 748, 751
kâfir [/küffâr] kalitesi : 1005; —ne azık virmek : 1058; —ne kulaguzluk eylemek : 1058; —yle ittihâd üzere olmak : 1058
kaftân : 965
kâğıdlar : 916
Kâhire : 542

kahr u tedmîr : 3, 51, 184, 186, 211, 293, 315, 394, 474, 510, 519, 521, 522, 532
 kahr-ı kassâr ile makhûr olmak : 193
 kaht : 348; — olmağıla sâlyânesi masrafa kifâyet itmemek : 1066; — u killet : 348; —lık yir olmak : 1162
 kaht u galâ; — mündefî' olmak : 1093; — olmak : 1107
 Kâhta kâdisı : 16 c, 208, 652
 kahve-hânelerde olmak : 1107
 kâl olmuş güherçile : 586
 kal' u kam' : 184, 186, 367, 510
 kal'a(lar) [kılâ'] : 7, 32, 136, 138, 151, 226, 228, 230, 233, 278, 286, 288, 294, 311, 325, 326, 348, 354, 372, 402, 424, 438, 474, 493, 515, 531, 532, 535, 537, 552, 574, 639, 642, 653, 772, 807, 826, 835, 860, 975, 1200; — ahvâli : 1177; — alınmak : 1126; — azebleri : 1055; — barut u yarağı olmamak : 1192; — binâ eyleyen mi'mâr : 1198; — binâ itdür(il)mek : 425, 906, 1198; — binâ itmeğe müte'ahhid olmak : 1150; — cânibine göz kulak tutmak : 1130; — dizdârı : 1, 957, 1098, 1157; — döğilmek : 519, 522; — fârisleri evvelki odası : 992; — feth u istihlâsı : 519, 522; — feth u teshîri : 182, 186, 474; — fethi mühimmi : 184; — fetholunmak : 394; — gâzîleri : 224; — gedüklü kal'a olmak : 560; — gerekli olmak : 807; — hâlî kal(ma)mak : 129, 439, 574, 975; — halkı : 438; — harâb eylemek : 146; — hedmeylemek : 52 c; — hedmidüp yarağını almak : 52 c; — hedmit(dür)mek : 43 c, 515, 560; — hedmolunmak : 497, 514, 1126; — hıdmeti : 439; — hıfz u hırâseti : 175, 177; — hıfzı için nefer alıkonulmak : 1157; — hıfzında olmamak : 177; — hıfzında usret ü zarûret çekilmek : 129; — hıfzolunmak : 270, 1070; — içinde olan kefare taşra ihrâc olunmak : 1217; — ihdâsı : 1; — ihrâkı : 1; — ile varoş mâbeyninde evler ve dekâkîn peydâ olmak : 1136; — ilticâya kâbil olmak : 560; — istilâsı : 186; — istihkâm üzere ta'mîr olunmak : 1011; — kapısı açılmamak : 438; — kapusın yapup içine girmek : 1126; — keferesi : 182, 212; — kethudâsı : 1; — küffâr ile memlû olunmak : 1217; — ma'mûr u âbâdân olmak : 691; — mevâcibi : 924; — mahbes-i esîr olmağa münâsib olmamak : 581; — mahûf u muhâtarâ mahalde olmak : 1130; — meremmet olunmak : 560; — meremmet ü ta'mîri : 804; — muhâsarası : 1, 16, 257, 1057; — mühimmâtı : 119; — mühimmi : 1193; — mülevves olmak : 581; — müstahfızları : 552, 1051; — müstahfızların hâric yirde gezdürmemek : 177; — müstahfızların zabt : 177, 346, 494; — neferâtı palankaya ihrâc olunmak : 1157; — pâsbânları : 154; — süvâfîleri ağası : 1135; — ta'mîr ü termîmi : 514; — ta'mîri : 650, 898, 1011, 1064, 1186; — ta'mîri harcı : 1109; — ta'mîri itmâma irişmek : 1064; — ta'mîrinden men' : 514; — ta'mîrine kalmak : 1194; — talebi : 146; — terekesi : 592; — topcı gedüğü mahlûl düşmek : 1098; — topcıbaşısı : 1, 1098, 1127; — topcıları imtihân olmak : 1012; — topcıların zabt : 346, 494; — topın âhar kal'aya sepişdürmek : 43 c; — topları ve sâyir mühimmâtı hâzır u müheyyâ olmak : 1098; — topların ceng mahallinde ihzâr etmek : 1012; — üzerine top çeküp varmak : 43 c; — ve serhad muhâfazasında mücidd ü sâ'î olmak : 1079; — virmek : 16; — vü kasaba(lar) : 609, 622; — vü toplarından ta'mîri lâzım olanın ta'mîr etmek : 1147; — yapılmak : 425, 960; — yapmağa münâsib mevzı' : 425; — yarağın âhar kal'aya sepişdürmek : 43 c; — yarak u baruta ihtiyâcı olmak : 1193; — yıkıl(ma)mak : 43 c, 560, 1064, 1157; — za'f üzere olmak : 180; — zabtı asîr olmak : 581; — ı mîrîden hâlî olmak : 1164; — ı vâcibü'l-inkılâ'ların kal' u kam' : 510; — -erenleri : 373, 426, 484, 592; — a âlât-ı harb teslim eylemek : 1009; — a dahl ü tecâvüz : 146; — a dîde-bân olmak : 1051; — a nefer tedârüki : 807; — a tevzî' etmek : 1022; — a ve memâlike zarar u gezend irişdürmemek : 1193; — a ve sâyir re'âyâya haber virmek : 1051; — da barut hıfz etmek : 1095; — da darb u harbe kâdir kimesneler tutmak : 1012; — da güherçile vü kükürd hıfzı : 82; — da habsolunmak : 331, 645; — da mîrî tereke konulmak : 592; — da müslimânlık olmamak : 1217; — da müstevfî zahîre olmak : 994; — da olan câmi'lerin minâreleri olmamak : 1211; — da oturmamak : 130; — da rehn tarîkıyla alıkonmak : 132; — da yarak u tûvânâ kimesneler tutmak : 1012; — da yatmamak : 130; — dan ba'îd olmak : 1051; — dan çıkarmak : 138; — dan daru ihrâc etmek : 994; — dan firâr idenler : 270; — dan firâr idenlerin elegetürülmesi : 129; — dan gaybet eyleyenler : 270; — dan gaybet etmek : 712; — dan hâric yirde olmak : 429; — dan hâric yirde yatmak : 177; — dan hârice nefer salıvirmemek : 1051; — dan ihrâc : 122; — dan kal'aya daru virilmek : 994; — dan ref' eylemek : 429; — dan sürmek : 860; — dan taşra çıkmak : 574; — dan taşra gitmek : 411; — dan taşrada komamak : 1012; — dan top almak : 175; — dan top atılmak : 346, 494; — ı hıfz u hırâset : 346, 494; — ı hıfz u hırâset etmek : 43 c; — ı ol(may)anlar : 58 c, 59 c; — ın virmek : 16; — ına girüp mazarrat u ifsâdlarından emîn olmak : 58 c, 59 c; — ında kifâyet mikdârı topcı olmamak : 1177; — ından hâric yirde olmamak : 59 c; — ının askeri cem'ıyyet üzere olmak :

1192; —nun feth u teshîri : 16, 293, 519, 522; —nun içine müslimânlar koyup temekkün itdürmek : 1217; —nun memleket ü vilâyete nef'ı olmamak : 43 c; —nun metâneti : 1011; —nun müstahfızları taşrada olup gice ile kal'aya varup yatup hıdmetlerinde olmamak : 933; —nun sarnıcına zarar virmek : 546; —nun ta'mîre muhtâc yirleri : 1064; —nun ta'mîri için ta'yîn olunan müslimler : 1011; —nun üzerine varmak : 186; —nun ve serhaddün hıfz u hırâseti : 1193; —nun yarakların ceng mahallinde ihzâr itmek : 1012; —sı köhne olmak : 1157; —un beşlülâri : 639; —un cebe-hânelerinde tüfenk ve sâyir âlât-ı harb ü kıtâl hıfzıtdürmek : 1006; —un fethı : 22; —un handekların pâk ü tathîr itdürmek : 240; —un muhâfazasında olmak : 1073; —un ta'mîr ü termîmi : 300, 418; —un ta'mîri : 1109; —un ta'mîri tamâm olmak : 1211; —un top yirlerin açmak : 240; —un topcıları nâ-ehl olmak : 1012; —un topların ceng yirlerinde mahalline kodurmak : 1012; —un yarak u zehâyiri tedârûki : 994; —un zahîre için darusu olmamak : 994; —un ziyâde nefere ihtiyâcı olmak : 1177; —ya azeb yazılmak : 15 c; —ya barut ile darbzen gönder(il)mek : 1192; —ya barut u yarak koymak : 1193; —ya çıkmak : 1; —ya daru ulaşturmak : 994; —ya daru virilmek : 994; —ya ihtilâl virmek : 712; —ya kifâyet idecek mikdârı barut yitişdürilmek : 975; —ya nerdübân kurmak : 1; —ya teslîm itmek : 1193; —ya varup yatup hıdmetlerinde olmamak : 933; —ya yamak olmak : 1070; —ya zarar irişdürilmek : 287; —ya zarar kasdın itmek : 1130; —ya zarar virmek : 546; —ya zarar virür evler binâsı : 546; —ya zararı olan dekâkînün ref'ı : 1136; —ya zararı olan evlerin ref'ı : 1136; —ya zararı olan hâsılıkların ref'ı : 1136; —ya zararı olan mezbelelikün ref'ı : 1136; —yî esâsından hedmitdürmek : 1126; —yî hâlî komamak : 233; —yî istihlâs eylemek : 286; —yî taş ile kireç ile müceddeden binâ itmek : 1064

kal'a binâsı : 1, 4, 68, 146, 152, 300, 416, 627, 804, 1150, 1198; — fermân olunmak : 1150; — için akça şarteylemek : 1150; — mühimmâtı ihzâr olunmak : 1198; —n itmâma irişdürmek : 1150; —yçün akça cem' itmek : 1011; —yçün akça taleb eylemek : 1150

kal'a divânı : 154; — ta'mîri : 402; —n delmek : 546; —na top urmak : 267

kal'a handek(lar)ı : 310; — pâk olmak : 402; —n ayırtlatmak : 307, 315, 316; —na toprağla varılmak : 954

kal'a muhâfazası : 180, 233, 257, 267, 899, 1039; — için nefer ziyâde itmek : 1177; —na lâzım olanı tedârük itmek : 1177; —na ta'yîn olunmak : 1147; —na yarar nefer yazmak : 91; —nda olmak : 1144, 1147

kal'a nefer(ler)i [/neferâtı]; — cüz'î olmak : 1157; — ihrâc olunmak : 1090; — irsâl olunmak : 1090; — kalîl olmak : 1051; — ta'yîn olunmak : 1090; — ziyâde olmak : 1157; —n âhar hıdmetlerde istihdâm itmek : 1051; —n âhar kal'aya sepişdürmek : 43 c; —n defter eylemek : 1157; —n ta'yîn itmek : 52 c; —nun pîr ü nâ-tüvân ve sağır olanların ve darb u harbe iktidârı olmayanların gidermek : 1177; —nün evlâd ü eskâlleri : 52 c

kal'a neferâtı bkz. kal'a nefer(ler)i

Kal'a-i Cedîd : 653; — kethudâsı : 660

kalafat : 34, 171, 216; — it(dür)mek : 215, 752, 771; — olacak gemiler : 215; — olmak : 36 c, 749, 1119; — u levâzimin tedârük itdürmek : 1119; — u meremmet : 220; —a ihtiyâc olmak : 1053; —a muhtâc olmak : 36 c; —lanmak : 1053

kalafatçı(lar) : 1023; — âlât ü esbâbı : 1053; — gönderilmek : 1053; — irsâl olunmak : 1119; — kethudâsı : 464; — tedârûki : 244; — virilmek : 1053; — vü neccâr tedârük ü ihzâr itdürmek : 1202; —ya ihtiyâc olmak : 1119; —ya mu'âvenet : 1202

Kalamata kâdîsı : 101, 124

Kalavrita; — kâdîsı : 470, 583, 584; — Kal'ası re'âyâsı : 584

kalb akça kesmek : 953

Kalburcı Konağı, Kütâhiyye : 1 c

Kalender bin Kâdî, harâmî, tâyife-i Hâcîbeğli'den : 544

kalıça bkz. halı

kalite(ler) : 15, 26, 50, 65, 236, 346, 367, 501, 505, 511, 512, 515, 543, 547, 596, 954, 1003, 1084, 1093; — alıkonulmak : 1155; — basmak : 494; — baturmak : 65; — binâ eylemek : 845, 1028, 1029; — binâ eyleyen gönüllü re'îsler kumanyaları : 1149; — binâ itmek : 1149; — donatmak : 209; — gönderilmek : 1155; — harcı için Mâliyye tarafından gönderilen hükm-i hümayûn : 1155; — ile muhâfazada olmak : 1211; — koşılmak : 1004; — kürekçileri : 209; — muhâfazaya çıkarmak : 209; — mühimmi için akça virilmek : 1149; — müretteb ü mükemmel donadılup hâzır olmak : 1048; —de küreğe konmak : 622; —de küreğe koymak : 609; —i müretteb ü mükemmel yat u yarakları ve cemî' levâzim ü mühimmâtı ile donatmak : 1155; —ün levâzim ü mühimmâtın ve kürekçilerin tedârük eylemek : 1155; —sine top

koymak : 1029; —ye koyup kürek hıdmetinde istihdâm itdürmek : 1028; —ye küreğe koşmak : 1028; —
 ye küreğe koymak : 154; —ye kürekci lâzım olmak : 1028; —ye top lâzım olmak : 1029
 Kalkandelen; — kazâsı : 295; — kâdîsı : 208, 810; — kürekçileri : 295; —'e varınca yol üzerindeki kâdîlar : 295
 kalkanlar : 785
 kallâb : 641; — âlâtı : 641
 kallâblık : 641
 Kalubrat(?) karyesi, Avlonya : 402
 kaluçâ küreği kesdürilmek : 1002
 kalye taşı : 624
 kalyon : 532
 Kamer bint-i Leylâ, Hâcişîrmerd k., Çorlu kz. : 812
 Kâmilü'l-İklîmî'l-Garbiyye Mukâta'ası, Mısır : 882
 kan; — husûsında bile bulunmak : 1151; —a müstağrak olmak : 1097; —lı baltası bulunmak : 1097; —lu ve
 hırsuzlar : 931
 Kanber, sipâhî Mustafâ'nun Arab kulu, sirka mazınnası : 965
 Kandırı; — kazâsı : 540, 964, 1209; — kâdîsı : 540, 964, 986, 1002, 1209; — kâdîsına mu'âvenet eylemek :
 1002; — kazâsından kaluçâ küreği kesdürilmek : 1002
 kandiller; —i asılmak : 1133; —i kalmamak : 1133
 Kanine; — kâdîsı : 270; — Kal'ası : 270, 639
 Kansu, Cebel-i Aclûn Beği : 78, 355, 361, 924
 Kansu, Kerek Beği : 858
 kânûn : 441; — üzre bulunmak : 324; — üzre cebe vü cevşen ve cebelûleriyle hâzır olmak : 1156; — üzre cebe
 vü cevşen ve cebelûleriyle hâzır u müheyyâ olmak : 1165; — üzre cebe vü cevşenlûleriyle çıkup varup
 cem'iyyetde bile olmak : 1078; — üzre cebelûleri ile alaybeğiyle muhâfazada kalmak : 1174; — üzre
 mükemmel hâzır olmak : 1156; — üzre müstehikkına tevcih eylemek : 1089; — üzre sâyir yat u yarakları
 ve cebe vü cevşenleriyle bî-kusûr ihrâc etmek : 1104; — üzre tedârük etmek : 1039; — üzre tekâ'ud :
 1049; —ı mukarrer : 441, 658; —ları üzre çukalarıyla ilhâk olunup ri'âyet olunmak : 1088
 kânûn u defter : 472, 558, 808, 1030; — üzre öşr almak : 658; —e mugâyir : 1030; —e muhâlif : 52
 kânûn-ı kadîm : 353; —e zabtitdürmek : 891
 kânûn-nâme-i hümayûn : 168, 185, 279, 306, 314, 437, 440, 509, 520, 768, 786
 kânûna muhâlif; — akça almak : 584; — dahl ü ta'arruz : 658; — ehl-i fesâda himâyet itdürmemek : 944; —
 re'âyâya te'allül itdürmemek : 658; — te'addî itdürmemek : 1137
 Kaplan, Eyne mütemekkinlerinden : 288
 kapu (Dergâh-ı Mu'allâ) : 878; — ağası : 547, 1189; — kulları : 726, 735, 945; — yeniçerileri : 945; —
 yeniçerilerinin ulûfeleri : 54 c
 kapu(lar) : 574, 643, 644; — basmak : 363; — pârelemek : 55 c; —ı müstahkem olmak : 1090; —ı öninde salb ü
 siyâset olunmak : 785; —ı öninde siyâset olmak : 43; —sın yapup içine girmek : 1126
 kapu; —ya çıkar(ıl)mak : 125, 605; —ya ihrâc : 125, 449, 1195
 kapucı(lar) (zümrresi) : 547, 680, 890, 1189; —başı : 513; — olmak : 890
 kapudân paşa : 183, 184, 185, 186, 211, 264, 396, 526, 614, 1003; — kethudâsı : 25 c, 47, 50, 57, 240, 369, 400,
 1002
 kapudân(lar) : 45, 70, 186, 201, 206, 207, 213, 216, 254, 285, 370, 391, 394, 398, 476, 494, 506, 519, 522, 532,
 544, 595, 771, 778, 856, 1014, 1034, 1036, 1039, 1041, 1044, 1058, 1087, 1088, 1104, 1121, 1146,
 1154, 1176, 1177, 1214; — kethudâsı : 1044, 1120, 1176, 1177, 1206; — ta'yîni : 15 c, 17 c; —ı zabt u
 rabt : 184
 kapudânlık; — hıdmeti : 15 c, 17 c; — hıdmetinde olmak : 1120; — inâyet olunmak : 1088
 kapukethudâsı : 10 c, 338, 344, 442, 770, 1033, 1094, 1095, 1096, 1135
 Kaputar(?), zimmî, Tikovik(?) k., Riyekan nh., Hersek sn. : 486
 kar u buz tedârûki : 13 c
 kâr u kisb : 146, 152, 302, 591, 658; —e mübâşeret : 658; —lerinde olmak : 1215

kâr-hâne(ler) : 170, 199, 234, 580, 832, 833, 841, 846, 854, 884; — emînleri : 841; — ihdâsı : 432, 1026; — kur(ıl)mak : 531, 580, 1094; — meremmâtı : 82; — meremmeti : 575; — olan yirlerün kâdîları : 841; — olan yirlerün nâyibleri : 841; —de hıdmet itmek : 840; —e gelüp hıdmet eylemek : 840; —i işletmek : 432; —i muttasıl işletmek : 1140; —nün ibtâlîne sa'yeyleyen eşirrâ : 990; —nün ibtâlîne sa'yitmek : 989; —ye gitmeğe komamak : 854; —ye nâyib ta'yîni : 839

Kara Hâce, Avlonya Azebleri Ağası, Gönüllü Re'isler Kapudânı : 17 c, 60, 297, 367, 375, 377, 394, 396, 403, 532, 787

Kara Kethudâ, hüküm virilen : 115, 661, 815, 1056

Kara Mustafâ-oğlu, Re'is : 505

kara : 76, 573; — seferi : 465; —dan gönderilmek : 1092; —dan hıfz u hırâset : 15; —dan varmak : 180; —dan yörirmek : 287; —ya çalmak : 60; —ya müte'allik asâkir-i nusret-me'ser : 184; —ya müte'allik asker : 184, 186

kara kükürd getürdilmek : 832, 833

kara üzüm : 422

Kara(?) kâdîsı : 619

Karaağaç İskeleyi : 176

Karabınar Konağı, Eskiil : 1 c

Karabıyık, re'is : 220

Karaburun karyesi, Çeşme kz. : 137

Karacafoça kâdîsı : 1149

Karacakaya karyesi, Taşköpri kz. : 816

Karadeniz cânibi : 85

Karafakîhoğlı, ehl-i fesâd, Hıssalu k., Yüzdepâre kz. : 602

Karaferye; — kâdîsı : 208, 239, 382, 810; — medrepolidi : 1031

Karagöz bin Abdullâh, yeniçeri, nâ-bedîd : 149, 163

Karagöz, mürted, Sâıys k., Dimetoka kz. : 982

Karahısâr(-ı Sâhıb) : 149, 163, 557, 1190; — alaybeğisi : 1111, 1190; — beğünün kethudâsı : 29 c; — kâdîsı : 1 c, 149, 163; — Konağı : 1 c; — konakları : 29 c; — muhariri : 662; — sancağı yayaları beği : 437; — zahîresi : 1 c; —'da mütemekkin olan sipâhîler : 1190

Karahısâr(-ı Şarkî) : — kâdîsı : 208, 321, 475, 613; — kasabası : 613; — mîr-alemi : 481, 482; — muhâfazası : 481; — (sancağı) beği : 49, 466, 475, 645, 786, 876, 1154; — sancağı muhâfazası : 482; — (sancağı) sipâhîleri : 444, 495, 1154

Karâısâlu kâdîsı : 16 c, 1222

Karakâdî Medresesi, Tire : 654

Karaköy karyesi, Kara(?) kz. : 619

Karakule, Kıbrıs : 1064

Karalar kazâsı : 863

Karaman (vilâyeti) : 215, 517, 522, 811, 835, 840, 842, 854, 927, 1198; — askeri : 215, 801, 1064; — Beğlerbeğiliği : 265; — beğlerbeğisi : 12 c, 123, 790, 836, 840, 841, 842, 854, 865, 1064, 1178; — beğlerbeğisinin kethudâsı : 1064; — dizdârları : 843; — kâdîları : 179, 393, 397, 399, 409, 652, 785, 796, 840, 841, 843; — kâdîsı : 80; — nâzırı : 1117, 1159; — sipâhîleri muhâfazada olmak : 1064; — sipâhîleri zehâyiri : 1064; — yalıları : 46; — yalısın urmak : 46; —'da vâkı' olan kâdîlar : 302

Karamürsel İskeleyi : 58

karamürsel : 26 c; — gemi(si/leri) : 201, 476, 617, 675

Karaoğlan bin İlyâs, Diyedınler k., İnegöl kz. : 149, 163

Karasu nâhiyesi, Paşa sn. : 516

Karasu Yenicesi : 137, 772; — kazâsı : 161; — kâdîsı : 137, 239, 576, 578, 810; — Mahkemesi : 137; — nehri : 578

Karatağ kâdîsı : 208

Karaveş; — semti, Avlonya kz. : 484; — âsîleri : 228, 391, 500

kârbân; — gâret olunmak : 441; —lar katlolunmak : 441; —lara basmak : 798

kârbânsarây : 694; — ta'mîri : 615

Karesi; — alaybeğin baş u buğ ta'yîn eylemek : 1190; — beği : 208, 1039, 1182; — defterlerin mühriyle zabteylemek : 347; — kâdîları : 90; — livâsı yayaları tahrîri : 629; — piyâdeleri muharriri : 629; — sancağı piyâdeleri beği : 90, 902; — sancağı sipâhîleri perâkende olmak : 185; — sancağı tahrîri : 347; — sancağında ehl-i fesâd sûhte cem' olmak : 1190

kârgîr; — binâ(lar) : 416, 1013; — dekâkîn ü mehâzin : 1013; — kal'a binâ itdürmek : 425; — mükellef evler : 1211; — üslûbı üzre binâ eylemek : 425

karındaş; —ı ve akribâsı ile ma'an gelmek : 1191; —ın evermek : 851; —ına ve akribâsına zarar irişmek : 1191; —ıyla Südde-i Sa'âdet'e gelmeğe yol virilmek : 1191

Karışturan Menzili : 732

Karış kâdîsı : 1 c

karîb mahalde cem'ıyyet üzre olmak : 1128

Karîn-âbâd kâdîsı : 25 c, 740, 742, 764

kârkır(?) : 50

Karlılı : 650, 1048; — beği : 21, 58 c, 1012, 1021, 1022, 1049, 1186; — hıfz u hırâseti : 58 c; — muhâfazası : 1049; — sancağı kâdîları : 240; — sancağı mukâta'âtı : 1109; — sancağı sipâhîleri : 407; — sancağı tevcih olunmak : 1049; — sancağın hâslarıyla tevcih eylemek : 1048

Kars (Mar'aş); — Kâdîlığı ahâlîsi : 978; — kâdîsı : 16 c, 413, 431, 652

karye(ler) [kurâ] : 315, 558, 658, 678, 696, 702, 802; — ahâlîsi : 702; — ahâlîsi eşkünci ve yamak ve akıncı olmak : 1070; — ahâlîsi Frenk ile ihtilât itmek : 1176; — ahâlîsi meclis-i şer' de tezallüm itmek : 1097; — ahâlîsine tenbîh ü i'lân : 5 c; — avretleri ile ortaya almak : 1219; — basmak : 101, 124, 676, 798, 889; — basup gâret itmek : 979; — defter-i cedîdde ve atıkda Memâlik-i Mahrûse'den mukayyed olmak : 993; — gâreti : 22 c, 230; — halkı : 310, 504, 658, 1002; — halkı gâret ü hasârete mübâşeret itmek : 1176; — halkı ısyân itmek : 1126; — halkına salgun salmak : 1190; — halkına tenbîh eylemek : 58 c, 59 c; — harâb olmak : 821; — ısyânı : 286, 789; — içinde kal'a olmak : 1126; — ifrâzı : 920, 921; — ihrâcı : 95; — mâlikânesin almak : 997; — pây-mâl olmak : 1190; — re'âyâsı : 340; — sipâhîleri : 342, 412; — tahrîri : 354; — vü mezra'a evkâfdan olmak : 1133; — vü mezra'a kabzolunmak : 1133; — za'îf ü küçük karye olmak : 976; — zulm ü te'addiden harâb olmak : 156; — de olan re'âyâ tâyifesinün evlerin basmak : 962; — de ve mahallelerde âdemler alınmakdan ve soyılmakdan âsûde olmak : 925; — den reddolunmak : 879; — e dahl ü ta'arruz : 1067; — e dahl ü ta'arruz itdürmemek : 993; — e dahlolunmak : 993; — i ile tîmârlar asıl eylemek : 1175; — i ur(ıl)mak : 484, 774; — i ve yazılıları ile yoklayup defter eylemek : 1154; — i ve yazuları ile defter eylemek : 1156; — nun hudûdı ta'yîn olunmak : 678, 696; — nün mahsûlin tahrîrde zâhir olduğu üzre kayd : 891; — si Kızılbaş olmak : 816; — ya zahîre tevzî' olmak : 815; — yı sıyânet itdürmek : 1187

karz; — al(ın)mak : 173, 417; — kereste almak : 70; — tarîkıyla kereste sarfolmak : 48; — virmek : 565

kasaba(lar) [kasabât] : 609, 622, 658, 969; — muhâfazasında olmak : 1070; — dan alâkasın kat' itmek : 1046

kasabât bkz. kasabalar

kasabât u kurâ : 785; — ahâlîsine tenbîh ü i'lân : 5 c; — halkı : 374; — halkına tenbîh eylemek : 58 c, 59 c; — dan ba'îd tağlar : 1038

kasabât u varoşlar : 326; — ve karyelere dahl ü ta'arruz : 1067; — a segirtmek : 1067

kasablik (şeker kamışlığı), Mısır : 353

kasd-ı mazarrat itmek : 1021

kasd-ı muhârebe eylemek : 1216

kasdına girmek : 1097

Kâsım Beğ, Muharrir : 658

Kâsım Beğ, suyu hıdmetine me'mûr, müteveffâ : 1093; — muhâlefâtı : 1093; — 'ün metrûkâtın zabt itdürmek : 1093; — 'ün muhâlefâtının muhâsebesin görmek : 1093

Kâsım Çavuş, Dergâh-ı Mu'allâ Çavuşı : 1 c, 810

Kâsım Çavuş, Dergâh-ı Mu'allâ Çavuşı, mürtedd ahvâlin teftîşe me'mûr : 996

Kâsım, Hâce, Musul ahâlîsinden : 1152

Kâsım, Hâcî, Mütevellî, Musul : 674

Kâsım, Hersek Sancağı Beği : 17 c, 281, 289, 290, 306, 366, 516, 520

Kâsım, İhtiman oğlu, ehl-i fesâd : 165

Kâsım, kallâb, Satılmış ks. : 641
 Kâsım, Kefe Beği : 535
 Kâsım, piyâde : 655
 kassâb(lar) : 334, 336, 337, 704; — ihrâcı : 392, 724, 1116
 kassâblık : 334, 337; — hıdmeti : 410, 461, 587; — mühimmi : 461, 587
 Kastamonı; — beği : 816, 853, 977, 1104; — sancağı muhâfazası : 1104; — sancağı zü'amâ vü sipâhîleri : 1104
 Kasun kâdîsı : 16 c
 kâşif : 601
 kâşiflik : 564
 kat'-ı nizâ' eylemek : 362, 448
 kat'u't-tarîk eylemek : 456
 katâr : 57 c, 443, 598, 1059
 katarât-ı dem : 1097
 katır(lar) : 598, 1059; — bulmak : 488; — sirka eylemek : 568; —ın sirka itmek : 820; —ın ürkütme : 815; —ın zâyî' itmek : 815
 kâtib(ler) [/küttâb] : 77, 101, 149, 434, 451, 534, 548, 560, 609, 612, 625, 657, 663, 664, 669, 682, 683, 687, 702, 737, 738, 841, 881, 890, 902, 981, 1159, 1161, 1221; — ihtiyâcı : 657; — ta'yîni : 737; — tutup esîr itmek : 59 c; —un alîkları : 1107
 kâtil(ler) : 429; — salbi : 147; —e şer'le lâzım geleni icrâ : 323
 katl : 133, 134, 350, 441, 447, 582, 611, 614, 906, 1059; —eylemek : 162, 363, 601, 604, 614, 938, 940, 1219; —it(dür)mek : 437, 559, 645, 681, 774, 799, 820, 821, 881, 911, 931, 986, 1060, 1071, 1188; —itmek istemek : 1216; —lâzım olmamak : 1097; —olunmak : 19 c, 147, 365, 523, 774, 874, 1071, 1188, 1190; — ü mecrûh itmek : 979; — ü siyâset olunmak : 441; —e kasd : 822; —e muharrik olanlar teftîş olunmak : 429; —e müstehakk olmak : 707
 katl-i âmm olunup emvâl ü esbâbları gâret olunmak : 896
 katl-i nefis : 441; — eylemek : 1190; — eyleyenleri muhkem habseylemek : 1190; — ve gâret-i emvâl itmek : 926; —e mübâşeret : 442
 katl-i nüfûs : 150
 katrân bâkî kalmak : 1173
 kavâ'id-i sulh u salâhi ri'âyet eylemek : 326, 1067
 Kavahı(?) kâdîsı : 16 c
 Kavalâ : 239, 309; — kâdîsı : 161, 239, 309, 810; — Kal'ası : 772; — kapudânı : 239, 246, 339, 395, 506, 772, 1082
 kavlitdükleri ücretlerin virtüp hıdmetkâr tâyifesine gadreylememek : 1027
 kâvud devesi : 920; —n beğlerbeğiye virme : 921
 kavvâs : 1039; — alınmak mümkün olmamak : 821; — almak : 1084, 1092; — Donanma-i Hümayûn gemilerine konılmak : 1084; — Donanma-i Hümayûn'a mülâkî olup teslim olunmak : 1081; — ihrâcı : 40, 54, 60 c, 71, 87, 94, 188, 192, 195, 248, 528, 1081, 1084, 1100, 1101; — ihzârı : 54, 87, 1081, 1082; — kadırgalara konılmak : 1081; — mühimmi : 409, 502; — piyâde ihrâcı : 491, 502; — salınmak : 1082; — talebi : 528; — ulaşturmak : 1092; — ve mücrimleri defter itmek : 1081; — yazmak : 195; —ı alup Donanma-i Hümayûn'a mülâkî olmak : 1082; —ı alup getürmek : 1100; —ı alup Kıbrus'a iletme : 1093; —ı cem' itmek : 1106; —ı gemilere koymak : 1081; —ı göndermek : 1101; —ı irsâl eylemek : 1100; —ı rencber gemileriyle Rodos'a göndermek : 1081
 kavvâs u mücrimler; —i almamak : 1084; —i Rodos'a göndermek : 1084; —i Sakız'a göndermek : 1084
 Kaya Beğ, Kocaili (Sancağı) Beği : 16, 184, 186, 207, 213, 214, 216, 219
 Kaya Beğ, Rodos (Sancağı) Beği : 1001, 1106, 1120
 Kaya, Aclûn Sancağı Beği Mehmed Beğ'ün âdemi : 88
 Kaya, ehl-i fesâd, Rûm(?) kz., Ayntâb : 504
 Kayaboğazı vâdîsi, Edirne kz. : 85
 Kayak, Eskiil : 1 c
 Kayalar(?) karyesi, İzdin ks., Badracık kz. : 1070

Kayanâyib-oğulları : 975

kayd ü bend : 25, 48, 64, 99, 114, 117, 129, 133, 134, 137, 154, 164, 236, 344, 345, 447, 475, 479, 483, 495, 508, 509, 539, 541, 660, 697, 823, 866; — eylemek : 800; — ile gönder(il)mek : 800, 831, 970; — ile küreğe göndermek : 784, 1040; — ile küreğe komak : 323; — ile Südde-i Sa'âdet'e göndermek : 1061; — ile yarar âdemlere koşup Südde-i Sa'âdet'e irsâl eylemek : 1167; — itmek : 437; —le Dergâh-ı Mu'allâ'ya göndermek : 1207, 1222; —le gönderilmek : 830

kayd-ı sicill olunmak : 816

kayda naklolunmak : 1110

kaydından emr ihrâc itmek : 928, 992

kayık(lar) : 3, 285, 980; — ihrâc olunmak : 483; — meremmeti : 1; — tedârüki : 1; — yapdurup top u darbzen ve sâyir yarak komak : 1077; — yapmak : 483; —a haber idüp getürtmek : 980; —a il-eri cem'ıyyeti ile yalıları bekletmek : 980; —ı âlât ü yarağı ile ihzâr itmek : 979; —ı donadup deryâdan teveccüh itmek : 1077

kâyid : 1024, 1034, 1074

kâyim-makâm : 557, 582, 872, 1034, 1074; — nasbolunmak : 1034, 1074; — olmak : 1034

Kayrevân nâhiyesi, Tunus : 518, 1024, 1034

Kaysariyye : 884; — beği : 122, 338; — kâdfısı : 122, 139, 338, 493; — Kal'ası : 122, 138; — (Kal'ası) dizdârı : 138; — Kal'ası kethudâsı : 493

kazan kaynamak : 616

kazâyâ bkz. kazıyye

kazgan : 82, 342, 412; — işlenmeğe kâbil olmak : 616; — vaz' eylemek : 912

kazık; — kakmak : 154; — urmak : 441

Kazıklı karyesi, İznikmid : 58

kazıl gönderilmek : 45 c

kazıyye(ler) [/kazâyâ] : 333, 339, 362, 443, 453, 469, 533, 536, 541, 553, 556, 557, 563, 568, 570, 571, 582, 586, 598, 602, 603, 608, 609, 621, 622, 654, 656, 673, 674, 805, 808, 815, 841, 848, 877, 888, 889, 895, 931, 933, 940, 941, 962, 965, 967, 981, 991; — arz olunmakdan hazer : 925; — defteri : 891, 911; — defterin göndermek : 917, 918, 919, 920, 921, 922, 923, 937; — defterine yazmak : 1050; —yı husamâ muvâcehesinde hakk üzre teftiş ü tefahhus eylemek : 1050

kâzib çıkmak : 708

Kazlıgöl Konağı, Karahısâr : 1 c

kazma irsâli : 45 c

Kazvin [/Gazvin]; —'den câsûs gelmek : 806; —'e âdemler göndermek : 822

Keçilü karyesi, Vize kz. : 668

kefâletle ıtlâk : 565

Kefalonya; — beği : 60; — Kal'ası : 62

Kefe : 630, 659, 818, 819; — beği : 109, 533, 534, 630, 659, 664, 818, 819, 1020, 1033, 1135, 1180; — beğinin (kapu)kethudâsı : 1020, 1033, 1135, 1180; — kâdfısı : 630; — Kal'ası : 434; — tarafından a'dâya yarak alup gidenleri elegetürüp yarakların alup mîri için girift itmek : 1077; — tarafından gözde ve yat u yarak geçmek : 1077

Kefer-hevdâ karyesi : 761

kefere bkz. kâfir

kefere-i fecere; — cezâyiri ahâlîsin pâ-y-mâl ü hâksâr itmek : 513; — cezâyirin urmak : 513; —den gaflet : 485; —nün cem'ıyyet-i inhizâm-pezirlerin tağıtmak : 514; —nün kal' u kam'ı : 184; —nün kal'a ta'mîrinden men'ı : 514; —nün yüzbaşları : 513

Kefevî akça : 109

kefil(ler) [/küfelâ] : 154, 363, 457, 475, 556, 704, 802, 882, 946; — alınmak : 656; — bi'l-mâl : 417; — olur kimesne olmamak : 55 c; — taleb olunmak : 1145; — ü kefâlet : 528; — yazılmak : 427; —dan tahsîl : 457; —e vir(il)mek : 621, 1035; —e virüp salıvırmemek : 1209; —i alınmak : 1131; —i buldurmak : 433; —in almak : 802, 974; —in alup irsâl eylemek : 1116; —ine buldurmak : 1222; —ine ve şer'le buldurması lâzım olanlara buldurmak : 940; —ine ve yatak u turaklarına ve bi'l-cümle şer'le buldurması

lâzım olanlara buldurdup getir(t)mek : 946, 958; —sına ve bi'l-cümle şer'le buldurması lâzım olanlara buldurmak : 925; —sından şer'le tahsîl : 353; —sından tahsîl eylemek : 930; —sından tahsîl itmek : 929

Kefken : 1213; — İskelesi : 1209; — tağ aşurı yir olmak : 1185; —'de gemi(ler) binâ olunmak : 1185, 1213

kelek : 151; — getirigelen tavâyif : 893; — getürmek : 894; — ile odun getürmek : 893, 894

Keloz mevzı'ı, Fenar k., Hâslar kz. : 625

Kemah kâdîsı : 208

Kemâl, Kütâhiyye Kâdîsı : 347

Kemâl, mülk câriye ayardan, Burusa : 1056

Kemâl, Za'îm, Dergâh-ı Mu'allâ Müteferrikası : 299, 926

kemâl-i âdâb ü tertîb : 51

kemâl-i adâlet : 347, 542; — ü istikâmet : 517; — üzre olmak : 347, 452

kemâl-i basîret : 186, 388, 567, 725, 896; — ü intibâh : 257, 307, 627, 1191; — ü intibâh üzre olmak : 476, 518, 1079, 1128; — üzre olmak : 1144

kemâl-i diyânet : 612

kemâl-i emânet : 698; — ü istikâmet : 265, 924; — ü istikâmet ile hıdmet itmek : 1066

kemâl-i hasâret : 474

kemâl-i heyecân ü âmâl göstermek : 542

kemâl-i ihmâl ü müsâheleleri olmak : 1089

kemâl-i ikdâm : 791; — ü ihtimâm vücûda getürmek : 964

kemâl-i in'ikâd üzre olmak : 938

kemâl-i inkıyâd : 799

kemâl-i intibâh üzre olmak : 1022

kemâl-i istikâmet : 1036

kemâl-i itâ'at : 146, 325; — ü inkıyâd : 152; — ü inkıyâd üzre olmak : 826; — ü inkıyâdla hıdmet ü mu'âvenet : 325; — ü ubûdiyyet : 326, 826

kemâl-i itâ'at ü inkıyâd : 665

kemâl-i ittifâk üzre olmak : 1165

kemâl-i ittihâd u ittifâk : 314

kemâl-i rukkıyyet ü itâ'at : 826

kemâl-i sadâkat; — ü ihlâs : 326, 1036; —le ızhâr-ı ubûdiyyet itmek : 1102

kemâl-i teyakkuz u intibâh : 15 c; — üzre olmak : 50 c, 1022, 1179

kemâl-i tuğyân üzre olmak : 365

kemâl-i ubûdiyyet : 319, 325, 326; — ü ihlâs : 826

kemâl-i zarûret : 656

kemend : 590

kemendci : 694; — elegetürmek : 164

kemendcilik : 590, 591

Kemer : 646; — Menzili : 718, 719, 743; —'den Rodos'a kürek irsâli : 1206

Kenderşet karyesi, Boğdan : 599

kendir : 167, 309; — cem' u tahsîli : 794; — cem'ı : 63; — der-mahzeni : 28; — emîni : 63, 794; — gelmemek : 32 c; — göndermek : 28, 29, 32 c; — hâneleri : 63; — husûsı : 169, 794; — ihzârı : 246; — irsâli : 28, 29, 169, 308; — nâzırı : 169; — tahmîl idüp alup gitmek : 1145; — tahmîli : 29, 176, 246; — tahsîli : 308; — tedârüki : 169; — urganı tahmîl idüp alup gitmek : 1145; — urganı tedârüki : 171; — virmek : 25 c; —den mu'âf itmek : 63

Kendirlü Çayırı : 57 c

kendü hâl(ler)inde; — emn ü emân üzre gezerken alınmak : 1102; — olanlara dahl ü te'addî ve celb ü ahz olunmakdan ziyâde hazer : 944; — olanlara dahlolunmak : 1058; — olanlara dahlolunmakdan hazer eylemek : 1134; — olanları rencide eylemek : 30; — ol(ma)mak : 1023, 1132

kendü hevâsı; —na tâbî' eşkiyâ vü müfsidin cem'ine mübâşeret itmek : 1143; —nda olanlarla berâber olmak : 1107

kendü mâl(lar)ı; —ndan akça ta'yîn etmek : 1129; —yla kadirga ta'mîr etmek : 1211; —yla kal'a binâ itmeğe müte'ahhid olmak : 1150; —yla köhne burcu ta'mîr etmek : 1211; —yla kârgîr dekâkîn ü mehâzin binâ itdirmek : 1013
 kendüler veyâ âdemleri hâzır olmak : 1184
 kendülerin binâ hıdmetine ta'yîn itdürüp evlerinde ve kendü maslahatlarında olmak : 1091
 kendüye tâbi' olmak için istimâlet virmek : 1128
 kendüyi halâs etmek : 1125
 kenef-i himâyet : 325; —de masûn u mahfûz olmak : 326
 Kengırı beği : 364, 602
 kenîse [kilise] : 644; —bünâyad eylemek : 1038; —nün üzerine varılmak : 643; —ye ilhâk : 643, 644
 Kerek : 858; —beği : 858
 Kerek Şüveyk : 355
 Kerek-Nûh(?) Hâsları Mukâta'ası, Şâm : 911
 kereste [keresti] : 39, 48, 102, 199, 258, 370, 388, 649, 683, 1173; —akçalarıyla tedârük etmek : 1080; —alırmak : 1080; —bâkî olmak : 173; —cem'ı : 70, 388; —çekdirmek : 173; —çekmeğe imkân olmamak : 1185; —çekmek : 67; —gemiler ile Bağdâd'a irsâl ü îsâl eylemek : 1096; —harc u sarf olunmak : 576; —ihzârı : 70, 374, 378, 388, 524, 1185; —indirmek : 67, 70, 1054; —irîşdür(il)mek : 174, 1033; —irsâl ü îsâli : 174; —irsâli : 588; —iskeleye indürtmek : 1002; —karz alınmak : 173; —kes(il)mek : 70, 683; —kesdür(me)mek : 70, 683, 1053, 1096; —kesdürilmek : 67, 524, 576, 1002, 1053; —kesdürülüp adaya indürilmek : 1053; —kesdürülüp ihzâr olunmak : 1020; —Midye'ye indürilmek : 1147; —salmak : 453; —sarfolmak : 48; —ta'yîni : 1199; —tahmîli : 70, 371, 524, 649, 1033; —tedârük ü ihzâr itdirmek : 1202; —tedârük ü irsâl eylemek : 1199; —tedârük ü müheyyâ etmek : 849; —tedârüki : 105, 300, 1033, 1096, 1199; —teklîf itdürmemek : 1185; —tevzî'ı : 173, 174, 453; —üzerinde olan re'îs tâyifesi : 1053; —üzerinde olmak : 67; —ve sâyir mühimmâta mu'âvenet eylemek : 1201; —vü ağaç kesilmeyüp bâkî kalmak : 1054; —yalıya indürilmek : 524; —den bâkî kalmak : 1002; —si tevzî' olunmak : 1054; —ye mu'âvenet : 1202; —yi adâlet üze tevzî' : 453, 1213; —yi gemiler ile irsâl eylemek : 1173; —yi getirüp teslîm itdirmek : 1213; —yi yalıya indirmek : 70
 keresti bkz. kereste
 Kerkük (nâhiyesi), Bağdâd : 41 c, 997
 Kerpe (cezîresi) : 46, 762, 771, 779; —tağları : 762
 Kerpeniş kâdîsı : 208, 810
 kerpîç binâ : 425
 Kerş kâdîsı : 109
 Kerti(köyi) Konağı, Lârende : 1 c
 kesdürmeğe akça virilmek : 1053
 kesel gelüp firâr etmek : 1209
 kesilen ağaç(lar); —dan mi'mâr akçası talebi : 978; —ı Birecik'e getürmek : 978; —ı kabûl itmemek : 978
 kesim eylememek : 1184
 kesr ü nekbet : 51
 kesr ü noksân müterettib olmak : 1000
 kesr-i mîzân : 1059
 kesr-i mukâta'a lâzım gelmek : 800
 kesret-i kuyûd ile müşevveş olmak : 932
 kesret-i mâl : 542
 kesritmek : 917
 Kesriye; —kâdîsı : 208, 810; —sipâhîleri : 401
 Kestâne sancağı beği : 611
 Kestel Yaylağı, Karaman : 12 c, 13 c
 kesük ve kırpuk akça virmek : 1167
 Keşâğî Cemâ'ati, Bitlis : 133
 Keşan : 734; —kâdîsı : 721, 725, 740, 742

Keşîş tağı, Burusa kz. : 703
keşîş [kışîş] : 523, 643, 644; — mahzarı : 643, 644; — olmağa gitmek : 1038; —ler keşîş-hâne nâmına binâlar
ihdâs itmek : 1038
keşîş-hâne(ler); — nâmına binâlar ihdâs itmek : 1038; —de âlât-ı harb : 1038; —de tüfenk ü darbzen : 1038
Keşşâf sancağı : 59; — beği : 98
kethudâ*; —nun kâtibi : 1161; —yiri : 162, 259
kethudâlık : 83, 797; — âhara tevcîh olunmak : 797; — tevcîhi : 93, 519, 522
Ketim(?) sancağı : 491, 502
ketm; — ü bel' olunmak : 1204; —idüp ashâbına îsâl eylememek : 1204; —itmek : 1210
ketmiyyât : 909; —ı zuhûr itmek : 991
Kevkebân : 542
Keyvân Çavuş, Dergâh-ı Mu'allâ Çavuşı : 1 c
Keyvân, gurabâ-i yesârdan, sipâhî, Turabegler k., Bergos kz. : 831
kıbel-i şer' : 448; —den huccet virilmek : 942
Kıbrus (cezîresi) : 19, 19 c, 26, 32, 34, 40, 41, 43, 44, 46, 46 c, 47, 55, 57, 61, 71, 81, 93, 94, 153, 168, 172, 178, 179, 184, 185, 186, 187, 193, 195, 206, 207, 211, 213, 214, 215, 216, 217, 221, 225, 229, 230, 233, 241, 242, 252, 257, 265, 285, 296, 305, 322, 334, 337, 367, 377, 394, 396, 398, 405, 409, 432, 442, 463, 468, 476, 492, 507, 508, 509, 517, 518, 519, 522, 531, 597, 600, 617, 654, 674, 684, 693, 705, 748, 749, 751, 752, 753, 754, 759, 760, 762, 771, 775, 778, 785, 788, 801, 804, 846, 867, 878, 918, 926, 937, 999, 1001, 1026, 1082, 1106, 1117, 1121, 1122, 1159, 1160, 1214; — Beğlerbeğliği : 223, 811; — Beğlerbeğliği'ne ilhâk olunmak : 865; — beğlerbeğisi : 223, 1026, 1046, 1064, 1065, 1066, 1083, 1084, 1092, 1093, 1117, 1199, 1200, 1211, 1215; — câniblerine kadirge irsâl olunmak : 1082; — cebe-hânesinde mevcûd tüfenk : 1092; — cebe-hânesinde yarak mevcûdı : 1092; — çavuşları : 1026, 1064, 1066, 1198, 1199, 1200, 1211, 1215; — defter emîni : 519, 522; — defter kethudâsı : 519; — defterdârı : 223, 519, 522, 937, 952, 968, 1026, 1211, 1215; — defterdârının mukâta'acısı : 302; — fethi : 1 c, 19 c, 1215; — gemileriyle Trablus'a varup cengciyi tahmîl itmek : 1121, 1122; — hükmi : 265; — kâdîsı : 804, 952, 968, 1046, 1117, 1215; — kapudânı : 544; — mahsûli : 223; — muharriri : 1211; — mühimmâtı : 92, 94; — mühimmâtıyçün piyâde ihrâcı : 1113; — mühimmi : 49 c, 71, 107, 192, 247, 248, 304, 393, 397, 399, 504, 617, 813; — re'âyâsına istimâlet : 19 c; — re'âyâsına nev'an za'f târî olmak : 1215; — Seferi : 64, 221, 243, 798, 1145, 1146; —'a barut u zahîre getürtmek : 1084; —'a çıkup hıdmetde bulunmak; —'a geçecek asker mühimmi : 60 c; —'a geçmeğe münâsib iskele : 60 c; —'a geçmek : 60 c; —'a geçürmek : 1198; —'a gitmek : 1214; —'a gönder(il)mek : 1046, 1180; —'a gönderüp beğlerbeğisine teslîm eylemek : 1062; —'a ilemek : 1093; —'a irsâl eylemek : 1093; —'a kadirge göndermek : 1082; —'a mûte'allik gemiler : 1092; —'a sürgün eylemek : 1135, 1180; —'a sürgün olmak : 1062; —'a sürilmek : 275, 493; —'a varınca deryâda bulunan levend re'îsler : 617; —'a varınca yol üzerinde olan dizdârlar : 617; —'a varınca yol üzerinde olan iskele emînleri : 617; —'a varınca yol üzerinde olan kâdîlar : 617, 760; —'a yarak u barut irsâl olunmak : 1071; —'a yeniçeri gönderilmek : 54 c; —'da sâkin olmak isteyenlere icâzet virilmek : 302; —'dan geçen asker halkının yolına inmek : 926; —'dan yarak gelmek : 771; —nde olan kal'alar : 1200; —nde vâkı' olan tophâne mühimmâtı : 1199; — ne barut irsâl olunmak : 975; —'un feth u teshîri : 16 c, 18 c, 28 c, 51
kılâ' bkz. kal'a
kılâ' u bikâ' : 319, 325, 326, 367; — feth u teshîri : 211, 521; — hıfz u hırâset olunmak : 1022; — muhâfazası : 15, 367; —ı harbiyyenün feth u teshîri : 316; —a â'dâ tarafından zarar u gezend irişdürmemek : 212; — a ıyân iden kefare cânibinden zarar u gezend irişdürmemek : 212; —ı hıfz u hırâset eylemek : 1024
kılâ' u memleket : 826
kılâ' u ziyâ' : 542
kılıç : 831; — ile urmak : 556; — zuhûra getürilmek : 1059; —dan geçür(il)mek : 30, 118, 286, 789; —ın almak : 1059; —la fetholmak : 825
Kılıç, âmil, ehl-i fesâd : 466
Kılıç, Muş(?) Sancağı Beği : 83
kılıçlamak : 877
killet : 653, 1069; —i bârân : 361

Kınık kâdîsî : 16 c
 kıntâr : 63, 82, 92, 113, 119, 131, 135, 151, 175, 180, 182, 186, 234, 278, 283, 289, 293, 298, 308, 342, 366,
 372, 379, 380, 412, 418, 430, 512, 531, 554, 575, 586, 616, 624, 625, 672, 715, 772, 777, 832, 833, 908,
 975, 1200
 kırâ'et-i Furkân-ı Kerîm : 51
 kıral âdemlerine dahl ü tecâvüz : 1067
 Kırçova kâdîsî : 208, 810
 Kırık(?) mevzî'ı, Bergos kz. : 830
 Kırkkilise : 723; — beği : 684; — kâdîsî : 37 c, 208, 723, 740, 742, 764
 Kırkoluk karyesi, Avlonya : 402
 Kırkögen(?) karyesi, Avlonya kz. : 484
 kırpuk akça virmek : 1167
 kıssîş bkz. keşîş
 kısta kesmek : 966
 kıstâs-ı şer'-ı kavîm : 542
 kış : 62, 180, 713, 715, 716, 717, 718, 721, 726, 728, 730, 733; — olmağla girü avdet itmek : 35 c; — olmak :
 182, 224; — zamânı : 179; — zamânında dahı müretteb ü mükemmel hâzır u müheyâyâ olmak : 1087
 kışla(n)mak : 62, 713, 714, 715, 716, 717, 718, 721, 725, 726, 728, 729, 730, 731, 733, 734, 735, 739, 740, 741,
 742, 801, 901, 907, 949
 kışlak : 456
 Kışlalı Kışlası : 810
 kız(lar) : 602, 705; — almak : 628; — alup virmek : 628; — cem'ı : 114; — çekmek : 879; — emrolunmak :
 705; —a dükkân ü mahzen virilmemek : 1013; —ı cebren alup gitmek : 925; —ın almak : 344; —ın
 istedikleri kimesnelere virdürmek : 1023
 Kızılağaç : 734; — kazâsı : 725; — kâdîsî : 558, 725
 Kızılark; — mezra'ası, Kerkük nh. : 997; —'un dîvânîsinden akça almamak : 997; —'un suyu : 997
 Kızılbaş(lar) [/Sürh-ser] : 822; — cem' olmak : 816; — tarafından getirtilen kara kükürd : 832, 833; — teftîşi :
 619; — olmak : 816, 880; —'a esîr olmak : 874; —'a göndermek : 822
 Kızılıbük karyesi, Eğrigöz kz. : 559
 Kızılca müsellemleri : 684; — sübaşısı : 788
 Kızılcavirân karyesi, Taşköpri kz. : 816; —nde Kızılbaş olmak : 816
 Kızıldere mahalli, Şürh-ser'e tâbi' : 822
 Kızılıhsâr; — kâdîsî : 1051; — Kal'ası dizdârı : 1051; — Kal'ası kethudâsı : 1051; — Kal'ası müstahfızları :
 1051
 Kızılkilise Konağı, Karahısâr : 1 c
 Kızillu tâyifesi, Ba'lbek kz. : 508, 509, 821
 Kızıuçan sancağının tahrîri : 636
 kilâr : 78, 886, 924; — masârifi : 867, 924; — mühimmâtı : 924; — nâzırı : 924; —ı kapatmamak : 1216
 kîle : 32, 175, 223, 443, 489, 490, 517, 658, 863, 888, 983, 1066, 1184; — hakkı : 443; — isti'mâli : 463, 969;
 —nün ahvâli muhtell olup mukarrer ü mu'ayyen olmamak : 969; —yi veznitedürmek : 463
 kîse(ler) : 108, 128, 549, 613, 621, 665, 680, 802, 811, 868, 974, 1059; — mühürlemek : 320; — tedârüki : 13 c
 Kiçi karyesi, Vize kz. : 668
 kifâyet mikdârı topcı olmamak : 1177
 Kiğı : 113; — kâdîsî : 820; — Ma'deni : 1114
 Kilâr-i Hâssa : 860
 Kili kâdîsî : 336
 kilidin pârelemek : 1059
 Kilis bkz. A'zâz u Kilis
 Kilis ü A'zâz bkz. A'zâz u Kilis
 kilise bkz. kenîse

kimesne; —nün nesnesin almamak : 1132; —nün nizâ'lusı ve yazılısı olmamak : 1112; —ye alâkası olmamak : 1112; —ye dahl ü ta'arruz itdürilmemek : 19 c; —yi söyletmemek : 1216
 kirâ : 151, 283, 289, 293, 792, 793; — arabaları : 58; — bahâsı : 489; — develeri : 92; —ya götürmek : 149, 163; —ya virmek : 1211
 kirâ tavar(lar)ı : 113, 180, 283, 289, 379, 380, 671, 832, 833, 975; — tedârüki : 554, 885; —na tahmîl itdürmek : 1140
 kirâcı : 163; — bahâsı : 1211
 kireç : 102; — bahâsı : 1011; — tedârüki : 105, 1011; —i getirüp teslim itmedin gaybet itmek : 973
 Kirmasti kasabası, Mihaliç kz. : 556
 kitâbet; —e kâdir mu'temedün-aleyh âdemler ta'yîni : 841; —e kâdir yarar âdemler ta'yîni : 841
 kitâbları aynı ile Südde-i Sa'âdet'e göndermek : 128
 Klis (livâsı/sancağı) : 4 c, 253, 289, 626, 685; — beği : 7 c, 35 c, 38 c, 39 c, 43 c, 224, 253, 283, 366, 394, 396, 474, 585, 592, 626, 627, 1078, 1079, 1164, 1181; — beğünün âdemi : 633; — serhaddi muhâfazasına göndermek : 1078; — muhâfazası : 253, 627; — muhâfazasına ta'yîn olunmak : 1194; — muharri : 1164; — serhaddi : 1164; — serhaddinün muhâfazası : 1164; — tarafına leşker gelmek : 39 c; — ve Bosna semtleri : 42 c; —e gönderilmek : 1181; —nda düşmen tarafından hareket : 38 c
 Kocacık dizdârı : 99
 Kocacık yürükleri : 221, 243; — sübaşısı : 221
 Kocaili; — (sancağı) beği : 16, 184, 186, 213, 216, 219, 805, 940, 1046; — sancağı kâdîları : 964; — sancağı sübaşıları : 540
 koç cem' itmek : 888
 Koçanya (kazâsı) : 895, 1204; — kâdîsı : 888, 895
 Koçhısâr kâdîsı : 1 c
 koçiler : 340
 koğuş-evleri : 388
 kol gezmek : 881
 Kolender Manastırı, Ayanoroz : 1031; — râhibleri : 1031
 kolonborna : 515; — gönderilmek : 186; — irsâli : 186; — yuvalağı : 113
 Kolos bkz Golos
 Koloz bkz. Golos
 Komenos, dârende : 617
 konak(lar) : 599, 714, 718, 733, 888; — çayırllarının muhâfazası : 29 c; — mikdârı yir : 1164; — ta'yîni : 1 c, 720, 721, 731; — zahîresine mu'âvenet : 1 c; —un muhâfazası : 29 c
 Koniçe kâdîsı : 208
 Konya; — sancağı : 123; — kâdîsı : 1 c, 65, 80, 736, 1123, 1124, 1184; — kâdîsının nâyibi : 1184; — Konağı : 1 c; — sancağı kâdîları : 804
 Kopuzciözi Konağı : 57 c
 korı : 412; — vü orman : 342
 korıcı(lar) (tâyifesi) : 53, 111, 148, 1010
 Koron Kal'ası : 434; — topcıbaşısı : 1127
 korsan(lar); — gemileri : 26 c, 367; — ile gazâ itmek : 26 c; — kapudânlar : 184; — lâzim olmak : 1211; — ve levend gemilerin yanlarına almak : 1082; —ı cem' eylemek : 377
 Kosova kâdîsı : 301
 Kosta, zimmî : 708
 Kostaniçe Kal'ası, Bosna serhaddi : 1192, 1193
 Kostantın, Gümrük Emîni, zimmî : 112
 Kostantın, zimmî, Bergos k., Marmara kz. : 323
 koşduğu kimesnelere tenbîh eylemek : 1167
 koşılan âdemlere tenbîh eylemek : 1097
 koşılan baş u buğlarına tenbîh ü te'kîd itmek : 1078
 Koşka karyesi, Parakalma nh. : 333

Koşnan karyesi, Bağdâd : 997
Kota(?) karyesi, Nikşik(?) nh., Hersek sn. : 486
Kotor : 281, 290, 486, 529; — Kal'ası : 292
Kotoş kasabası : 55 c
kovan : 888
Koyluc Kal'ası neferleri : 1157
koyun(lar) : 159, 224, 227, 292, 397, 414, 601, 626, 704, 810, 888, 927; — aldurmamak : 340; — almak : 571; — cem'ı : 24 c, 130; — emîni : 336, 410, 704, 810, 927; — gasbı : 362; — hakcılarun ve harâccılarun yanlarına varup idlâl eylemek : 981; — hakkı cem'ı : 101, 124, 162; — hakkın cem'ı iden kullarun yolın basmak : 1068; — hıdmeti : 684; — hıdmetine fermân olunmak : 1194; — ihrâcı : 265, 336, 393, 399, 810; — iştirâ itmek : 334, 337; — kabzitmek : 1031; — mühimmi : 684; — salmak : 504; — süren celebler : 85; — ta'yîni : 336; — tedârük ü ihzârı : 801; — tedârüki : 265; — tefrîkı : 927; — virmek : 486; —ı her kişiye hâllü hâlince tevzî' eylemek : 24 c; —ı tağıtmamak : 927; —ın çeküp almak : 962
koyun-eri : 66
köhne burcı ta'mîr itmek : 1211
Kömnî(?) karyesi, Avlonya kz. : 484
kömür : 418; — dökdürmek : 702
Köpri bâzârı, Manavgad kz. : 676
Köpri bkz. Köprülü
köpri bkz. köprü
köprici(ler) : 576, 578; — ihrâcı : 576; — ta'yîni : 63
Köprü bkz. Köprülü
köprü(ler) [/köpri] : 378, 576; — binâ itdürmek : 716; — binâsı : 161, 578; — harâb olmak : 578; — meremmete muhtâc olmak : 160; — meremmeti : 160, 419, 578; — müşevveş ü harâb olmak : 419; — ta'mîr ü termîmi : 576; — ta'mîre muhtâc olmak : 419; — ta'mîri : 578; — vakfı : 419; —nün gözüni seyl almak : 161; —ye sed lâzim olmak : 578; —ye zarar eyleyen değîrmenler : 578; —ye zarar u ziyân virmek : 160
Köprülü [/Köprü/Köpri] : 343; — kâdîsı : 208, 343, 810; — Kal'ası dizdârı : 574, 933; — Kal'ası müstahfızları : 574
Kör Mahodan Oymağı, Zilân tâyifesinden : 799
Körfös [/Körföz] : 60, 180, 225, 286, 290, 307, 377, 403, 407, 474, 529; — cezîresi : 513; — Kal'ası : 22 c; — Limanı : 294; — ve Venedik ile ziyâde ittihâdları olmak : 1217
Körföz bkz. Körfös
Körkik sancağı : 502
Körkil (sancağ)beği : 608, 798
Köstendil (sancağı) : 180, 292, 350, 516, 604, 1068; — alaybeğisi : 1006, 1007, 1186; — beğînin kethudâsı : 4 c; — kâdîları : 1027; — kâdîsı : 328; — sancağı beği : 4 c, 180, 181, 292, 516, 1006, 1016, 1027, 1068; — sancağı sipâhîleri : 290, 1016; — sancağı zü'amâ vü erbâb-ı tîmârı : 1027; —'ün nısf sipâhîleri : 1006, 1007
köy(ler); — firâr itmek : 85; — imâmları : 841; — ihrâc idüp hâssa ilhâk eylemek : 920; — ziyâde yazılmak : 871; —i ve re'âyâyı hıfzıtdürmek : 1187
kral(lar) : 211, 319, 394, 678, 686, 689, 696, 826; — cânibine olan kurâ vü vilâyete dahl : 35 c; — Dergâh-ı Mu'allâ'ya ilçisi ile mektûbın göndermek : 1191; — iltimâsıyla suçı ve günâhı afvolunmak : 1191; — mu'âvenetiyle Boğdan'a gelmek : 1128; — mu'teber ilçî vü nâme göndermek : 1170; — mürdolmak : 324, 326, 327; — şekvâ itmek : 1067; — tarafına nâzır olmak : 1170; — tarafından kendine zarar irişdürmemek : 826; — zamânından kalmak : 658; —a ilticâ itmek : 1170; —a nâme-i hümayûn gönderilmek : 1128, 1191
Kratova kâdîsı : 208, 810
Krisce(?) karyesi, Dukagin sn. : 293
Kubâd Çavuş, Dergâh-ı Mu'allâ Çavuşı : 162
Kubâd Sübaşı, hüküm virilen : 568, 590
Kubâd, ehl-i fesâd, Bolad k., Tatay kz. : 977

kubbe : 847, 1093; — ta'mîrine ta'yîn : 1093; — termîmi : 1093
 kudret; —i olmayanlara teklîf olunmak : 1 c; —leri olmamak : 1107
 Kudüs-i Şerîf (kazâsı/vilâyeti) : 616, 643, 644, 821, 1133, 1162; — (sancağı) beği : 616, 950, 1163; — ahâlîsine
 tereke vü me'kûlât getürenlere kimesne mâni' olmamak : 1162; — ahâlîsinün cihâtın almak : 950; —
 kâdîları : 1133; — kâdîsı : 643, 644, 814, 855, 886, 950, 967, 1163; — sipâhîleri : 967
 kûhistân : 807
 kul(lar) (tâyifesi) : 1, 2, 3, 73, 76, 81, 110, 128, 440, 452, 516, 553, 700, 719, 799, 807, 823, 953, 971, 1097; —
 beğlerbeği yanına varmayup hîdmetlerinde olmamak : 971; — bölükleri ziyâde olmak : 1107; —
 gönderilmek : 537, 542; — ızhâr-ı acz itmek : 1107; — irsâli : 97; — maktûl bulunmak : 1059; —
 mevâcibi : 8, 84, 97, 421; — olmak : 326; — perâkende olmak : 341; — ta'yîni : 960; — tutulmak : 789;
 — usât-ı A'râb men'ine ılgar itmeğe kudretleri olmamak : 1107; — yaz(ıl)mak : 89, 97, 110; —
 -karındaşları : 597, 606; —n yoklamak : 440; —n zabteylemek : 440; —ne fakr müstevlî olmak : 1107;
 —ne kız emrolunmak : 705; —ne ok atmak ta'lîm itdirmek : 807; —nün alîk u cerâyeleri mukâbelesinde
 akça terakkî itmek : 1107; —nün alîkları kat' olunmak : 1107; —nün cerâye vü alîkları Hâssa Anbâr'dan
 virilmemek : 1107
 Kula; — kazâsı, Kûtâhiyye sn. : 555, 557; — kâdîsı : 116
 kulaç : 228
 kulaguz koymak : 1173
 kulaguzluk eylemek : 1058
 Kulb sancağı : 441
 kule(ler) [/kulle(ler)] : 581; — binâsı : 16, 68, 275; — mühimmi : 68; — tathîr ü ta'mîri : 310; —i hâlî
 komamak : 933; —nün müstahfızları yirli yirlerinde yatup kuleleri hâlî komamak : 933; —ye yıldırım
 inmek : 310
 Kulı, ehl-i fesâd, Göynük kz. : 870
 kullar ağası : 1211
 kulle bkz. kule
 kum(lar)ı tathîr it(dür)mek : 1144, 1147
 kumanya tedârüki için mu'âmele ile akça almak : 1149
 kumâş; — almak : 120, 145; — getürmek : 645
 kumluk amâsı : 860
 kundak(lar) : 34, 451, 515, 683, 1012; — meremmeti : 749; — tedârüki : 293; —lık tahta tedârük olunmak :
 1199
 kurâ bkz. karye
 kurâ vü mezâri' : 548, 678, 696
 kurâ vü nevâhî : 442
 kurâ vü vilâyete dahl ü tecâvüz itmemek : 35 c
 kurâ vü ziyâ' : 325, 326; —'un feth u teshîri : 521
 Kuramaz nâhiyesi : 338
 Kurd Çavuş, Dergâh-ı Mu'allâ Çavuşı : 259, 268, 312
 Kurd Çavuş, Du'âcı-oğlu, Dergâh-ı Mu'allâ Çavuşı : 1081, 1100, 1114
 Kurd [/Misk(?)], sipâhî, ehl-i fesâd, Turabeğler k., Bergos kz. : 831
 Kurd, Düzniçe(?) k., Hersek sn. : 823
 Kurd, hırsuz, Ereğli kz. : 80
 Kurd, Mustafâ Paşa'nun âdemi : 701
 Kurd, Uzeyr Beği : 56
 Kurd-oğlu, müteveffâ, Menteşe : 1125
 Kurga Mahallesi, İlbasan : 677
 kurşun : 113, 131, 388; — ihrâcı : 671; — ihzârı : 175; — kirâsı : 554; — ma'deni : 671; — muzâyakası : 151;
 — talebi : 278; — tedârüki : 175, 671; — yuvalakları : 131, 151
 Kurşunlu kâdîsı : 364
 Kusayr benderi, Mısır : 906

kusûr u noksân olmak : 770, 786
 kusûr u taksîr : 257; — eylememek : 304
 kusvâ-yı ââmî-i meserret-mâl : 542
 kuşak; — sırka olunmak : 1163; — zâyî olmak : 1163
 Kuşbolı(?) karyesi, Delvine : 227
 kuşluk(?) : 898
 kuttâ'-ı tarîk : 142, 435, 447, 707
 kuvvet-i kâhire-i şemşîr-i zafer-me'ser : 146
 kuvveti bâzûya getürmek : 352, 519, 522
 kuyûd ri'âyet olunmamak : 1175
 kuzât bkz. kâdî
 kuzı : 414; — aldurmamak : 37 c, 340; — alıkonmak : 37 c; — boğazlanmak : 37 c; — boğazlatdurmamak : 37 c; — cem'ı : 130; — gönderilmek : 37 c; — sâhibi vekîlleri : 37 c; — sâhibleri : 37 c
 küçük kîle : 443
 küçük oğlan : 72
 Küçüksekici karyesi, Antâliyye kz. : 1061
 küfelâ bkz. kefil
 küffâr bkz. kâfir
 küffâr-ı hâksâr : 16, 34, 47, 51, 180, 211, 270, 275, 284, 290, 307, 314, 386, 394, 396, 398, 402, 438, 468, 477, 478, 485, 514, 518, 522, 532, 565, 626, 647, 685, 789; — ahvâl ü etvârı : 485; — ahvâline vâkıf olmak : 50 c; — barçaları : 748, 751, 752, 753; — bir mahalle düşmek : 1179; — cânibi sükûn üzre olmak : 1194; — cânibine nâzır u hâzır olmak : 1194; — cezîreleri : 513; — donanma-i hezîmet-âsârı : 316; — donanması : 62, 225, 240, 257, 264, 267, 297, 367, 377; — düşmek : 7 c; — fesâd ü şenâ'atden hâlf olmamak : 1164; — fikr-i fâsid ve hayâl-i kâsidlerin tecessüs ü tettebbu' itmek : 1194; — gelmek : 1021; — hareket itmek : 1179; — hareketden hâlf olmamak : 1130; — kadırgalarından havf üzre olmak : 1070; — kadırga(sı/ları) : 34, 47, 62, 294, 346, 494, 497, 748, 751, 752, 753, 771; — kal'aya zarar kasdın itmek : 1130; — kaliteleri : 515; — kasd-ı mazarrat itmek : 1021; — tarafına hâzır u nâzır olmak : 39 c; — tarafından gaffet : 39 c; — tarafından vâkıf olunan ahbâr-ı sahîhayı i'lâmdan hâlf olmamak : 1082; — tarafından zarar u gezend irişdürilmek : 26; — zarar kasdın iderse irişmek : 1009; —ı dalâlet-şi'âr cezîrelerine mazarrat u hasâret irişdürmek : 518; —ı dalâlet-şi'âr donanma-i hezîmet-âsârlarına mazarrat u hasâret irişdürmek : 518; —a bey' itmek : 991; —a karîb hâlf yirlerün muhâfazası : 21 c; —a karîb yir : 21 c; —a karîb yirler hâlf kalmak : 21 c; —a tâbî' cezâyir : 71; —a tereke iletmek : 400; —a zahîre virilmek : 1022; —dan bir mahalle zarar irişdürmekden hazer itmek : 1181; —dan halâs olan tutsaklar : 1217; —dan yarar dil almak : 532; —dan zarar u gezend : 1022; —dan zarar u gezend irişdürmek : 369; —un ahvâl ü etvârı : 532; —un ahvâl ü etvârın tettebbu' eylemek : 1179; —un cem'ıyyeti : 8 c; —un cür'et-i(?) hezîmet-karîni : 394; —un def' u ref'leri : 1009, 1130; —un donanma-i hezîmet-âsârı : 51, 211, 394; —un donanma-i hezîmet-şi'ârı : 315, 366, 510; —un donanmaları ahvâli : 1179; —un etvâr u ahvâli : 60; —un fikr-i fâsidi : 60; —un gemileri deryâda olup Memâlik-i Mahrûse'ye zarar kasdına gezmek : 1183; —un gemileri gelüp gitmekden hâlf olmamak : 1182; —un gemileri Sakız'a düşüp bir zarar eylemek : 1183; —un harâcı gelmemek : 2 c; —un hareket-i bî-bereketi : 2 c; —un hareketi : 4 c, 7 c, 1181; —un hayâl-i kâsidi : 60, 1179; —un hîle vü hud'ası : 403; —un kahr u tedmîri : 16; —un mazarrat u fesâdların def' u ref' eylemek : 391; —un mazarratın def' u ref' : 240; —un mekr u hîlesi : 284; —un memleket ü vilâyetin gâret itdürmek : 532; —un merâkib-i hezîmet-âsârları muttasıl hareket üzre olmak : 58 c; —un mukâbele-i hezîmet-medârı : 519; —un sefâyin-i hezîmet-karâyinleri : 215; —un tedârüki : 15 c
 küffâr-ı hâksâr gemi(si/leri) : 10, 16, 34, 47, 59 c, 66, 184, 186, 215, 264, 281, 287, 307, 771; — Golos câniblerinde dolaşmak : 1194; — görünmek : 1009; — ile mukâtele : 213; — mazarrat u fesâdları def' u ref'ı : 206; —n elegetürmek : 65; —n gark itdürmek : 65; —n geçürtmemek : 771; —ne göz açdurmamak : 213; —ne mukâbele eylemek : 778; —nün haklarından gelmek : 213; —nün üzer(ler)ine varmak : 762, 771
 küfr; — ızhârı : 1063; — söylemek : 1188
 Küfre karyesi, Beyrût kz. : 889

küfuvvi olmayanlara nikâh itmek : 705

kükürd : 82, 418; — hıfzı : 82; — ihrâcı : 671; — işlemek : 82; — mâ'deni : 135, 671, 832, 833; — muhâsebesi : 135; — tahmîl idüp alup gitmek : 1145; — tahsîl ü ihzârı : 833; — tahsîli : 135, 672; — tedârük ü ihzârı : 832; — tedârüki : 671; —i kâl ü sâf eylemek : 135; —i sâf eylemek : 135

küllî akça harc u sarfı : 918

küllî asker ile vilâyet-i Boğdan'a dühûl itmek : 1171

küllî fesâd eylemek : 1182

küllî harc lâzim gelmek : 52 c

küllî kesr ü noksân müterettib olmak : 1000

küllî nef' hâsıl olmak : 1107

küllî nef'ı olmak : 1112

Kürdî-i(?) Cedîd tâyifesi, Bağdâd : 503

Kürdîstân, Diyârbekir : 798; — beğleri : 249; — ümerâsı : 241

Küre; — kazâsı : 63; — kâdîsı : 816

Küreci karyesi, Lapseki kz. : 908

Küreci karyesi, Vize kz. : 668

küreci : 39

kürek(ler) : 48, 384, 388, 646, 675; — alup Rodos'a iletüp teslîm eylemek : 1206; — getirilmemek : 1173; — hıdmeti : 473; — hıdmetinde istihdâm itdürmek : 1028; — için müstekıl çavuş konılmak : 1173; — ihzârı : 757; — indürilmek : 1002; — irsâli : 45 c, 1206; — kesdürilmek : 1002; — kesegelen karyeler halkı : 1002; — kesilmesi hıdmeti : 646; — tahmîl itdürüp Rodos'a göndermek : 1206; — tedârüki : 194; — virmek : 646; — yaması : 56; — i tahmîl idüp göndermek : 1206; —in çekmek : 1125; —in sıymak : 267

kürek; — habsinden itlâk : 147; —den halâs : 427; —den halâs olmak : 364, 493; —e âdem lâzim olmak : 479; —e alkoymak : 317; —e gitmek : 479; —e gönder(il)mek : 323, 339, 344, 437, 571, 578, 694, 784, 853, 945, 977, 1023, 1032, 1040, 1097, 1123; —e göndermeğ için teslîm eylemek : 1123; —e göndermek için teslîm itmek : 1124; —e komak : 25, 323; —e komak için teslîm eylemek : 1058; —e kon(il)mak : 64, 85, 114, 129, 154, 239, 346, 364, 414, 475, 494, 495, 533, 539, 544, 553, 571, 574, 609, 622, 676, 694, 736, 784, 853, 870, 879, 931, 977, 1023, 1048, 1058, 1061, 1125, 1151, 1155, 1178, 1197; —e konmak için getirilmek : 1063; —e konmak için Südde-i Sa'âdet'e gönderilmek : 1056, 1123; —e koş(il)mak : 55 c, 209, 427, 493, 944, 1028, 1032, 1072; —e ta'yîn : 371; —e teslîm : 129; —e teslîm eylemek : 711; —e vir(il)mek : 441, 711, 1161

kürekci(ler) : 1, 32, 47, 48, 65, 137, 185, 197, 206, 213, 218, 220, 259, 263, 292, 295, 317, 318, 383, 394, 473, 614, 750, 762, 966; — ahvâli : 518; — akçası : 1097; — akçasını bel' itmek : 995; — âlât ü esbâbı : 25, 26; — firâr itmek : 475; — gel(me)mek : 219, 1173; — getir(il)mek : 220, 258, 382; — getürtmek : 25; — göndermek : 385; — haste ve zebûn olmak : 185; — hastelenmek : 207, 239; — ihrâcı : 24, 25, 42, 45, 81, 208, 209, 264, 371, 475, 746, 758, 764, 769, 995; — ihrâcı fermân olunan kâdîlar : 42; — ihtiyâcı : 771; — ihzârı : 755; — irişdürmek : 24; — irsâli : 24, 25, 25 c; — konılmak : 1173; — koymak : 385; — lâzim olmak : 750, 1028; — levâzim ü mühimmâtı : 26; — muzâyakası : 239, 371; — mühimmi : 473; — noksan olmak : 217, 218, 264; — salınmak : 264, 464; — ta'yîni : 382, 764; — talebi : 758, 762; — tedârüki : 25 c, 171, 318, 464, 762; — tekmîl olunmak : 762; — tekmîli : 317; — teslîmi : 966; — tutmak : 25 c, 318, 473; — vü âlâtçı : 219; — vü cengcilerde muzâyaka vü ihtiyâc olmak : 762; — yazılmak : 614; — zâd ü zahîresi : 26; —i âlâtçı eylememek : 371; —i gemilere koymak : 171, 1173; —i görüp gözetmek : 184; —i idlâl eylemek : 614; —i tekmîl eylemek : 775; —in iskeleye indürmek : 220; —in tedârük eylemek : 1155; —in yitişdürmek : 45

kürk : 120; — alıvmak : 144; — almak : 645; — alup getürmek : 144; — tedârüki : 144

kürkciler : 120, 645; —e şâgird olmak : 645

Kürtün kâdîsı : 24, 208

küşşâf : 353; — ü ümenâ iltizâmları : 882

Kütâhiyye (sancağı) : 1 c, 557, 1190, 1207; — beği : 555; — dizdâri : 824; — kâdîsı : 1 c, 347; — Konağı : 1 c, 57 c; — nâyibi : 808; — (sancağı) piyâdeleri beği : 335, 555, 808; — zahîresi : 1 c; —'de tîmârları olup Karahısâr'da mütemekkin olan sipâhîler : 1190
küttâb bkz. kâtib
kütüb-i ehâdîs : 332
küyegü : 469, 991

la'în : 474, 497, 685; —i bî-dîn : 394, 464
lâ-ya'kıl yatmak : 1097
lağımçı(lar) : 19, 168; — ihrâcı : 168, 304, 795; — tedârüki : 304
Lahsâ : 7; — beğlerbeğisi : 440, 1047, 1094, 1095; — beğlerbeğisi kethudâsı : 1047; — Kal'ası'nda hıfzîtmek : 1095; — mühimmi : 1095, 1096; —'da baruta muzâyaka olmak : 1094
Lakasakali(?) karyesi, Mora sn. : 871
lala, Sultân Murâd Hân lalası : 5 c, 10 c, 28 c, 147, 344, 555, 925, 1099, 1145, 1182; —nun (kapu)kethudâsı : 10 c, 1099
Lapseki : 1161; — kâdîsı : 908
Lârende : 1 c, 299, 334, 337; — kâdîsı : 1 c, 854, 1040; — Kal'ası : 926, 1198; — Kâr-hânesi Eminliği : 123; — sancağı kâdîları : 804
lâzim tâyife : 1023
lâzim ü mühim : 1003
lâzimü'l-arz olan husûslar : 521; —ı yazup bildürmek : 1034
leb-i deryâ : 173; —da olmak : 1070
Lefkaza (cezîresi), keferesi âsî cezîre, Karlıili : 60, 1048
Lefkoşe; — Hısârı muhâfazası : 16; — Kal'ası : 1117, 1159, 1200; — Kal'ası'nda olan câmi'lerin minâreleri olmamak : 1211
legen : 82
Lek kâdîsı : 16 c
lenger(ler) : 261, 274; — bırakmak : 476; — demürleri : 792; — demürleri ihzârı : 793; — demürleri işlenmek : 793; — demürleri tedârüki : 194; — tahmîli : 274; — tedârüki : 203, 244; — irsâli : 258
Leskendire(?) karyesi, Yanbolı kz. : 996
Leş, Arnavutluk : 230; — İskelesi emînin tutup esîr itmek : 59 c; — İskelesi kâtibin tutup esîr itmek : 59 c; — İskelesi neferlerin tutup esîr itmek : 59 c; — Kal'ası : 212, 230, 424; — Kal'ası hıfzı : 180
leşker gelmek : 39 c
levâzim : 167, 180, 212, 918; — gönderilmek : 388; — gönderilüp ihzâr olunmak : 1119; — irsâli mümkün olmamak : 1095; — tedârüki : 28 c, 762; —i haccı götürmek : 867; —e mu'âvenet : 1202; —in itmâma irişdirmek : 1119; —in tedârük itdirmek : 1119; —in tekâmîl itmek : 1211
levâzim ü mühimmât : 78, 100, 103, 1042; — ihrâcı : 396; — ile hâzır u müheyyâ itdirmek : 1187; — tedârüki : 218, 265, 862; — tekâmîl eylemek : 775; — tekâmîl ü ihzârı : 213; — tekâmîli : 26; —ı ile donatmak : 1155; —ın tedârük idivirüp ihzâr itdirmek : 1218; —ın ve kürekcilerin tedârük eylemek : 1155
levend(ler) [/levendât] (tâyifesi) : 318, 375, 483, 598, 676, 888, 925, 1059; — cem' itmek : 879; — firkateleri : 130; — firkateleri hâlî olmamak : 21 c; — gemileri : 532; — gemilerin yanlarına almak : 1082; — kapudânı : 375; — kayıkları : 285; — korsanlar ile gazâ itmek : 26 c, 27 c; — re'îsler : 375, 617, 787; — sühtenün haklarından gelinmek : 614; —nden memleket ü re'âyâyâ zarar u gezend irişmek : 10 c; — ü korsan gemileri : 367; — ü korsanları cem' eylemek : 377; —a uymak : 699; —ı getürtmek : 1059; —e barut satmamak : 512; —e gemi binâ eylemek : 375; —i tetebbu' u tecessüs eylemek : 986; — ve sühteler gaybet itmek : 925; —i yeniçeri sayasında komak : 602
levendât bkz. levend

Leyh (vilâyeti) : 262, 628, 679; —nden vâkıf olunan ahbârı bildürmek : 1170; —ne ahde muhâlif dahl ü ta'arruz eylemekden ihtiyât eylemek : 1166; —ne firâr iden Boğdan voyvodası : 1143; —ne firâr idüp ehl-i fesâdı cem' eylemek : 1205; —ne firâr itmek : 1128, 1139, 1142; —ne ta'arruz eylememek : 1170; —ne varup andan Boğdan memleketine dahl ü tecâvüz itmek : 1169; —ne varup ba'zı ehl-i fesâdı cem' itmek : 1171; —'ne varup ehl-i fesâdı cem' eylemek : 1170; —ne zarar getürdilmemek : 1170; —nün eşkıyâsın yanına cem' itmek : 1191

Leyh kralı : 262, 679, 689, 1191; — Dergâh-ı Mu'allâ'ya ilçisi ile mektûbın göndermek : 1191; — mu'âvenetiyle Boğdan'a gelmek : 1128; — mu'teber ilçi vü nâme göndermek : 1170; —na nâme-i hümayûn gönderilmek : 1128; —nun vilâyetinün sınırı : 679

Leylâ bint-i Nasûh, Hâcîşîrmerd k., Çorlu kz. : 812

libâs : 117; —ı fâhire irsâli : 542; —ına tokuna tokuna hamrlarını alup gitmek : 1196

Libuşka Kal'ası : 372

Likor, Dragman, zimmî : 628

liman(lar) : 34, 207, 284, 292, 400, 745, 748, 751, 752, 753, 771, 1161; — ağzı : 258; — muhâfazasıyçün kal'a binâ itdürilmek : 1198; — olmamak : 1173; —ı hıfzıtdürmek : 1198; — pâk ü tathîr itdürmek : 1203; — tathîr ü pâk olmak : 1203

Linokasrı(?) karyesi, Mezistre sn. : 871

Lipanca karyesi, Pogonya kz. : 469

Lipence(?) karyesi, Avlonya kz. : 484

Lipova; — Kal'ası : 342, 412; — sancağı : 354; — sancağı cedîd mufassal defteri : 354

livâ bkz. sancak

Livadya kâdîsı : 208

Lofça kâdîsı : 72, 336

lokna : 888

Lutfî Çavuş, Dergâh-ı Mu'allâ Çavuşı : 576, 578

Lutfî, Bayat Beği : 938

Lutfî, Mora zü'amâsından, Balyabadra : 1160

Lutfî, Rudnik Kâdîsı : 651

Lutfîpaşa Köprisi, Karasu Yenicesi kz. : 161

Lutfullâh, Balabanlu k., Kandırı kz. : 540

Luvize, Tercemân, zimmî, Vezîr Mustafâ Paşa'nun kulu, Lefkoşe Kal'ası : 1117, 1159

ma'âdin bkz. ma'den

Ma'ân : 858

ma'âş : 715; —ına sarfîtmek : 1034; —larına muzâyaka çekmek : 141

ma'den(ler) [/ma'âdin] : 616, 671, 832, 833, 843; — emîni : 1218; — nümûnesi getürdilmek : 832, 833; —de işleyenlerin zehâyirin akça ile alıvirmek : 1218; —den top yuvalağı işlemek : 1114

ma'mûl olan hâssa güherçile kâr-hânesinün ibtâline sa'yitmek : 989

ma'mûr karye; — ihrâcı : 95; —ler tîmâra virilmek : 156

ma'mûr u âbâdan; — karyeler : 95; — olmak : 1215

ma'mûre; — yirlerden tîmâr olmamak : 1112; —den ve hâric yirlerden tîmâr virilmemek : 1112

Ma'sûm, maktûl, Bağdâd : 938

ma'sûmcaların yire urup katlitmek : 820

ma'zûl; — olduklarında ma'mûreden tîmâr virilmemek : 1112; — olmak : 36 c, 595, 937; — ü mu'âteb olmak : 927; —e tîmâr virilmek : 1175

mâ-melek; —in satmak : 645; —lerin dekâkîn ü mehâzine virenler : 1013; —lerin nehb ü gâret eylemek : 906

mâbeynde ketm ü bel' olunmak : 1204

mâbeynde zâyî' u telef olan zehâyir : 1204
 mâbeynlerinde adâvet olmak : 821
 mâbeynlerine tefrika vü ihtilâl virilmek : 1215
 Macar; — beğleri, Erdel'e tâbi' : 325, 326, 826; — esîrleri : 700
 Magosa (Kal'ası); — 16, 34, 178, 185, 211, 771, 797, 804, 952, 1200; — muhâsarası : 184, 951, 968; —'na takviyet : 762; —'nda olan câmi'lerün minâreleri olmamak : 1211; —'nı binâ eyleyen mi'mâr : 1198; — 'nun feth u teshîri : 184; —'nun limanı : 34, 207, 748, 751, 752, 753, 771; —'nun ta'mîri : 878, 1064; — 'da mîrîye müteveccih olan evler satılmak : 1211
 mağara; — taşla tolup münsedd olmak : 438; —yı yoklamak : 438
 Mağnisa (kazâsı) : 104, 147, 555, 925; — kâdfısı : 555; — Kal'ası : 925; — nâzırı : 834; —'ya varınca yol üzerinde olan kâdfılar : 883
 Mağrib Trablusı bkz. Trablus-ı Garb
 Mahak(?) varoşı Havâss-ı Hümâyûn'dan : 342, 412
 mahall-i fesâd : 626
 mahall-i hâdiseye gönderilmek : 997
 mahall-i nizâ'un üzerine varılmak : 678, 696
 mahall; — olana tevcîh eylemek : 1127; — ü münâsib olana gedük tevcîh olunmak : 1127
 Mahalle kâdfısı : 892
 mahalle(ler); — düşmek : 1179; — halkı : 692; —de âdemler alınmakdan ve soyılmakdan âsûde olmak : 925
 Mahalle-i Kübrâ, Garbiyye İklimi, Mısır : 892
 Mahâvîn(?) nehri : 589
 mahâyif : 134; —i görüp def' itmek : 1184
 mahâzinine gemiler levâzımı : 908
 mahbes; — bozmak : 602; — yapılması : 581; —i esîr : 581
 mahbûs(lar) : 479, 692, 1128, 1142, 1198; — kaçurmak : 99; — mücrimler : 498; — papaz haste olmak : 50 c; —ı alup çıkarmak : 55 c; —ı zencîrleriyle çıkarup salıvmak : 55 c; —un zencîrlerin kırıp salıvmak : 55 c
 mahfi yirlerde yatmak : 58 c, 59 c
 mahfil-i kazâya gelmek : 1216
 mahfil-i şer'a ihzâr eylemek : 1216
 mahfile serdâr ta'yin eylemek : 93
 mahfûz; — olan barutdan gemiye koyup göndermek : 1192; — u masûn olmak : 319, 1022; — yir : 176; — yir olmamak : 581
 mahkeme : 323, 612, 614, 654, 839, 888; — basmak : 323, 339; — kapusun pârelemek : 323; —yi şerîfe : 414; —de kâtib olmak : 981; —den men' u ref' : 687; —ye varmak : 402
 mahlûl; — düşükdüce imtihân itmedin nâ-ehle arz virmek : 1098; — gedük tevcîhi : 341, 914; — gedük vâkı' olmak : 1055; — tîmâr vâkı' oldukda icmâl mücebince tevcîh itmek : 1175; — vâkı' olan tîmârları cebe defterinden virmek : 1175; — vâkı' oldukda imtihân olmadın gedük tevcîh itmek : 1127; —âtı kânûn üzre müstehıkkına tevcîh eylemek : 1089
 Mahmûd Beğ, Midillü Beği : 280, 303, 369
 Mahmûd Beğ, Nâblûs Beği : 406
 Mahmûd Beğ, Rodos muhâfızı : 791
 Mahmûd Beğ, sâbık Mısır Beğlerbeğisi : 421, 1107
 Mahmûd Beğ, Trablus muhâfazasına me'mûr, sâbık Mora Beği : 26
 Mahmûd bin Dervîş, dârendegân, Mısır gönüllülerinden : 110
 Mahmûd Çavuş, Dergâh-ı Mu'allâ Çavuşı : 1 c, 281, 282, 289, 290, 320, 459, 732, 888, 1050, 1091
 Mahmûd Çavuş, Dergâh-ı Mu'allâ Çavuşı, gemilere mübâşir : 48, 282
 Mahmûd Çavuş, ehl-i fesâd, Bolavadin : 1111
 Mahmûd Çelebî, Bâzergân, hüküm virilen : 1001
 Mahmûd Kethudâ'nun kâtibi : 1161
 Mahmûd Kethudâ, Kapudân'un Kethudâsı : 1043, 1044, 1087, 1120

Mahmûd Kethudân'nun oğlanı : 1043
 Mahmûd Paşa, Vezîr : 981
 Mahmûd Yayabaşı, dârende : 655
 Mahmûd, Alaybeği, Aydın sn. : 773
 Mahmûd, arz getüren : 226
 Mahmûd, Badracık kz. : 414
 Mahmûd, Beğ, Nâzır, za'îm, İlbasan ve Ohri sancakları muhâfızı : 175, 229, 677
 Mahmûd, Cârullâh oğlu bkz. Mehmed, Cârullâh oğlu
 Mahmûd, Dergâh-ı Âlî Kapucısı : 363
 Mahmûd, Fenarcı, Keloz mevzî'ı, Fenar k., Hâslar kz. : 625
 Mahmûd, Kapu Ağası, İbrâhîm Paşa Câmi'inün Evkâfı Nâzırı : 1189
 Mahmûd, Kul Muhibbî oğlu, hırsuz, Tomanîç k., Vize kz. : 668
 Mahmûd, Kûtâhiyye beğinin âdemi : 555
 Mahmûd, Kûtâhiyye Sancağı Piyâdeleri Beği : 335, 808
 Mahmûd, Mevlânâ, Antâkiyye Kâdîsı, müteveffâ : 737
 Mahmûd, Mevlânâ, Musul Kâdîsı : 331
 Mahmûd, Mezistre Beği : 1150
 Mahmûd, Midillü İskelesi Emîni : 136
 Mahmûd, Na'ldöken Yörükleri Sübaşısı : 3 c, 255
 Mahmûd, Nâzır-ı Emvâl, Draç Kal'ası : 267, 532
 Mahmûd, Pertek beği âdemi : 813
 Mahmûd, Sakız Beği : 1005
 Mahmûd, Si'ird Sancağı Beği : 417
 Mahmûd, sipâhî-oğlanlarından : 1151
 Mahmûd, Şavşad Beği : 598
 Mahmûd, Uzgur-oğlu : 182
 Mahmûd, zü'amâ, Havâss-ı Hümâyûn emîni : 95
 Mahmûdî Hasan : 1129
 Mahmûdpaşa Hâsköy [/Havâss-ı Mahmûdpaşa] kâdîsı : 85, 208
 mahsûl(ler) : 128, 579, 1066; — ahvâli : 954; — mîrî için zabt u kabz itdürilmek : 579; — mutasarrıf olmak : 1034; — ta'yîni : 1034; —i dîvâniyye : 589; —den mâl alup kabzeylemek : 997; —den sarfîtmek : 1133; —den vazîfe-hôrlara ve cihet tasarruf idenlere bir habbe virmemek : 1133; —e gadrolmak : 658; —i zabtîtmek : 1133; —i mîrîye zabt : 43; —in mîrî için zabteylemek : 921; —in ve terekelerin almak : 1137; —in tahrîrde zâhir olduğu üzere kayd : 891
 mahûf : 85; — kal'a : 639; — olan mevâzı'nın hıfz u hırâset : 1193; — u hatar-nâk mahal : 286; — yirler : 299; — zamân : 1051
 mahûf u muhâtara; — derbendler : 434, 481, 482; — mahalde olmak : 1130; — olan mevâzı'ı hıfz u hırâset : 1068; — olan yirler : 74, 471, 809; — yir : 21 c, 1051
 mahzar : 643, 644, 830
 mahzen(ler) : 234, 669, 672; — virilmemek : 1013; —ine fuçî ile alup gitmeyüp tulumlar ile taşımak : 1196
 mak'adına ağaç sokmak : 736
 makâbir(?) : 603
 Makali Mali(?) âsîleri, Razin(?) k., Kalamata kz. : 101, 124
 makâmât-ı müteberrike : 450
 Makâmeyn-i Muhteremeyn : 542
 makbûl; — olmamak : 1089; — ü mu'teber olmak : 826
 makbûzât : 909
 makhûr ü muhakkar : 193
 Makriyano(?) karyesi, Gönye kz., Batum sn. : 979
 Maksûd Lebûdî(?), Yukarı Cânib ile mu'âmele idüp nüzûr u sadakât cem' eyleyüp gönderenlerden, Musul : 674

Maksûd Makâmîdî(?), Yukarı Cânib ile mu'âmele idüp nüzûr u sadakât cem' eyleyüp gönderenlerden, Musul : 674

Maksûd, harâmîlerün(?) beği, Erzurum : 822

maktû'; — almak : 976; — hisâbı : 146; — virmek : 132; —ı vaktiyle taleb itmek : 1105

maktûl(ler) : 147, 1072; — bulunmak : 1059; — bulunur olmak : 1097; —in dem diyetinde zarûret çekmek : 1097; — elleri bağılu bulunmak : 1071; —ün dem ü diyetinün teftîşi : 1219; —ün mâl ü menâlinün teftîşi : 1219

mâl(lar) : 421, 466, 564, 569, 601, 656, 704, 821, 911; — al(in)mak : 469, 999, 1023, 1190; — alınıp kabzolunmak : 988; — alup kabzelemek : 997; — bâkîsin tahsîl itmek : 1108; — cem' u tahsîli : 1000; — defterdârı : 55; — eklitmek : 995; — gâreti : 559, 567; — hâsıl olmak : 656; — hıdmeti : 922; — itlâk olunmak : 800; — kabzolunmak : 421; — kâdîsı : 854; — kuvveti ile kalmak : 1008; — kuvvetiyle halâs olmak : 331; — nehb ü gâreti : 676; — olmak : 832, 833; — sarfolunmak : 918; — tahsîl itdürmek : 911; — tahsîl itdürüp ırsâl eylemek : 997; — tahsîl olmamak : 1105; — tahsîl olunmak : 706, 1105; — tahsîl olunup Hızâne-i Âmire'ye teslîm olunmak : 995; — tahsîli : 487, 541, 598, 799, 882, 922; — tahsîline ikdâm eylemek : 893; — ü esbâb intikâli : 689; — ü gılâl-i deşîşe : 487; — ziyâde itmek : 802, 974; — zuhûr itmek : 1093; —ı defîne : 540; —ı mefkûdına dahlolunmak : 1030; —ı mevrûs : 689; —ı pâdişâhî : 133; —ı Beytül-mâl : 1215; —ı evkâfa gadr u hıyânet : 140; —ı hâssa : 1075; —ı hâssa tahsîli : 686; —a gadr : 658; —a kefil alınmak : 645; —a ve Hazîne'ye gadr u noksan müterettib olmak : 917; —a zarar gelmemek : 658; —a zarar u gezend irişdürilmek : 530; —a zarar u ziyân : 642; —e müstekıl müfettiş ta'yîn olunmak : 1184; —ı cem' u tahsîl itmek : 998; —ı esbâb ü emlâkinden ve küfelâsından tahsîl eylemek : 930; —ı göndermek : 999; —ı tahsîl itdürmek : 800; —ı taleb eylemek : 999; —ı telef eylemek : 457; —in alup zulmitmek : 1162; —ından akça ta'yîn itmek : 1129; —ını nehb ü gâret itmek : 821; —ıyla kadirga ta'mîr itmek : 1211; —ıyla kal'a binâ itmeğe müte'ahhid olmak : 1150; —ıyla köhne burcu ta'mîr itmek : 1211

mâl ü menâl(ler); — gâreti : 608; — gâret ü hasâreti : 510; —in terk : 585; —inün teftîşi : 1219; —ıyle vilâyet-i Leyh'e firâr itmek : 1128; —in gâret itmek : 880; —in şer'le mîrî için zabt : 585; —in terkeylemek : 585

mâl-ı mîrî [emvâl-i mîrî] : 109, 142, 156, 351, 353, 417, 457, 459, 466, 506, 579, 580, 581, 658, 670, 691, 800, 820, 864, 866, 882, 889, 1059; — alınmak mümkün olmamak : 821; — bel' u ketm olunmak : 706; — cem' u tahsîl eylemek : 998; — cem'ı : 129, 611, 799; — edâ olunmak : 929; — hıdmeti : 435, 439, 923; — iltizâmına zarar : 353; — kabzı : 353, 362; — muhâfazası : 425, 968; — sarfı : 457; — tahsîl idemeyüp kesritmek : 917; — tahsîli : 109, 344, 353, 457, 459, 706, 800, 889, 1090; — tahsîli müyesser olmak : 799; — tahsîline mâni' olmak : 866; — telef olmak : 800; — teslîm olunmak : 911; — zabt ü kabz olmak : 706; — zâyi' olacak yirlere virmemek : 1000; —de hıdmetde olanlar : 915; —de istihdâm olunmak : 837, 859, 992; —den bâkî mâl cem' u tahsîli : 1000; —den ekl ü bel' : 353; —den istifsâr olunmak : 1059; —nün izdiyâdı : 418; —nün izdiyât ü irtifâ'ı : 691; —nün teksîr ü tevfirî : 1000; —de istihdâm olunanlar : 923; —ye deyn : 133, 134; —ye gadr olunmamak : 1184; —ye gadrolmak : 915, 130, 592, 598; —ye istihdâm olmak : 922; —ye kabz : 362; —ye küllî gadr ü te'addî : 95; —ye müte'allik atık u cedîd bâkâya : 1208; —ye müte'allik umûrun husûli : 1075; —ye nef'ı olmak : 1112; —yi tahsîl eyleyüp göndermek : 998; —yi esbâb ü emlâkinden ve küfelâsından tahsîl itmek : 929; —yi gâret itmek : 1060; —yi tahsîl idüp mîrî için kabzelemek : 1108; —yi telef : 541; —yye tahsîline varan havâle vü mültezimler : 893

mâl-ı vakf : 803, 947; — zâyi' olmak : 640; — zuhûr itmek : 1223; —dan akça virilmek : 1133; —dan bel' u ekl : 991; —dan bel'ıyyât : 872; —dan bel'ıyyât u ketmiyyât : 55 c; —dan ekl : 910; —dan ne mikdâr nesne sâbit ü zâhir olur ise müfredâtıyla defter itmek : 991; —dan nesne ekl ü bel' idenler : 909; —dan nesne ekl ü bel' u telef itmemek : 852; —dan zimmet zuhûr itmek : 55 c; —ı ekl ü bel' itmek : 991; —ı itlâf : 332; —ı virmede te'allül ü inâd eylemek : 1223

Malâtıyye : 872, 963; — beği : 872, 990, 1090; — dizdârları : 990; — kâdîları : 990; — kâdîsı : 16 c, 208, 652, 963, 1090, 1110; — livâsı emînleri : 1090; —'de olan güherçile kâr-hânesi : 990; —'nün çevre hısârı : 1090

Malâtıyye Beği Gazanfer Beğün kethudâsı : 1090

Malazgird (Kal'ası) dizdârı : 135, 580, 672

mâldâr; — kimesnelere kefil yazılmak : 427; — u mütemevvil : 410

Mâldepe Konağı, Üsküdar : 1 c

mâlikâne : 338, 588, 997; —sin almak : 997
 Mâliyye : 12, 48 c, 175, 180, 182, 264, 278, 283, 289, 393, 397, 399, 540, 777, 779, 834, 904, 988, 1011, 1155;
 — cânibinden alınacak akça : 1011; — kâtibleri : 737
 Malkoç Beğ, Bosna Beği : 404
 Mamân Oymağı, Pucyân tâyifesinden : 799
 manâsıba virilen ahkâm : 1089
 manastır(lar); — binâ olunmak : 1038; — binâsına icâzet : 1038; — râhibleri ısyân eylemek : 1031; —a
 müte'allik çiftlikleri, emlâki, tavarı mîrî için zabteleyüp bey'-ı men-yezîd etmek : 1031; —da bulunan
 âlât-ı harbi mîrî için zabtittürmek : 1038; —da olan yarak u tûfengi alup kılâ'a tevzî' etmek : 1022; —da
 tûfenk ve sâyir âlât-ı harb bulunmak : 1009; —un çiftlikleri ve koyunları ve su sığırları ve tavarları ve
 emlâki zâyî' olmak : 1031
 Manastır, Paşa sn.; — nâhiyesi : 180, 516, 1017; — nâhiyeleri : 212; — Çeribaşılığı : 294; — kâdîsı : 208, 810,
 1017
 Manastır, Tunus vt.; — nâhiyesi 518, 1024, 1034; —'un Mağrib Trablusı Beğlerbeğliği'ne ilhâkı : 518
 Manavgad; — kazâsı : 676; — kâdîsı : 676
 mandıra(lar) : 130; — binâsı : 275; — ihdâsı : 702; —ı ref' : 702
 manka : 1039
 Manol veled-i Yani, zimmî re'îs, Mîralî atası : 1161
 mansıb tevcîh itmemek : 1089
 mansûr u muzaffer olmak : 193
 Mansûr, harâmîlerün(?) beği, Erzurum : 822
 Manyâ; — âsîleri : 373; — âsîleri gibi ısyân üzre olmak : 1176; — âsîlerin garet eylemek : 287; — Kal'ası : 91,
 129, 402; — Kal'ası âsîleri : 226; — keferesi : 62, 789
 Manyâ sancağı keferesi; — esîr olunmak : 774; —nün esbâb ü emvâlî gâret olunmak : 774; —nün ısyân ü
 fesâdı : 774; —nün karyeleri unılmak : 774; —nün re'âyâsı : 774
 manzûr u mesrûr kılınmak : 319
 Mar'aş (kazâsı/sancağı) : 113, 531, 586, 621, 975, 1052, 1140; — askeri : 16; — beğlerbeğisi : 16, 790; —
 cânibinde işlenen güherçile : 1140; — kâdîları : 785; — Kâdîlığı ahâlîsi : 978; — kâdîsı : 16 c, 413,
 431, 621
 Marava(?) beğleri : 826
 Mardinlü-oğlu, mahbûs müfsid, Lârende Kal'ası : 1198
 Margaliç : 391; — Kal'ası : 180, 286, 391; — muhâfazası : 401
 marîz; — olmak : 595; —u nâ-tüvân : 1014
 Marmara kâdîsı : 323, 347, 908, 969
 Maro, tâcir, Dubrovniklü : 1071
 Marsa nâhiyesi, Tımişvar sn. : 993
 martolos(lar) (tâyifesi) : 404, 484, 626, 658, 677; — ihrâcı : 626; — talebi : 294; —başı elegetürilmek : 1079
 masâlih-ı cüz'iyye : 936
 masârif bkz. masraf
 maslahat; — avkolun(ma)mak : 2 c, 25 c, 242, 437; —a mübâşeret eylemek : 1218; —ı görilmeyüp kalmak :
 1050; —ların görmek için taşra çıkmağa kâdir olmamak : 986
 masraf(lar) [/masârif] : 712, 849, 909; — lâzim gelmek : 1105; — u teklîfât kaydeylemek : 1198; — ü
 mühimmât : 868; — ü teslîmât : 864; —a kifâyet itmemek : 1066; —e akça sarfı : 180; —ı defter ile
 sarfittürmek : 1011; —ı defter etmek : 849; —ı defter olmak : 849; —ma sarfitemek : 1129
 Mastor Voliro, zimmî, üstâd demürçi, Cezâyir-i Garb : 1043
 masûn u mahfûz olmak : 325, 326, 626
 Mat; — kazâsı : 1219; — kâdîsı : 1219
 matbah : 886; — ta'mîri : 615; —a girüp istedikleri midârî aş almak : 1216
 matrabâz(lar) (tâyifesi) : 63, 664; —a kuzı aldurmamak : 37 c; —a kuzı virilmek : 37 c
 Matyaş, Beç'ün tercemânı : 1067
 mavna : 70, 213, 292; — gemileri lâzim olmak : 1173; — kalmak : 1119; — kerestesi kesdürilmek : 1053

Mayak karyesi, Bender kz. : 702
Mayıs yağı narhı : 630
Mayko(?) veled-i Krato(?), zimmî, Resan varoşı, Riyekan nh., Hersek sn. : 486
mazarrat; — def' u ref'ı : 230, 240, 471, 481, 482; — irişdüril(me)mek : 325, 1217; — irişdürmek kasdında olmak : 1169, 1170; — kasdına gelmek : 240; — kasdına hücum iden a'dâ : 1166; — kasdına hücum olunmak : 1168; — u hasâret irişdürmek : 518; —ı erbâb-ı fesâd : 542; —ın def' u ref' eylemek : 1156; —ının def'ı : 1166
mazarrat u fesâd(lar) : 5 c, 39 c, 186, 206, 557; — def' u ref'ı : 292, 366, 367; — kasdı : 396; —ı def' u ref' kılınmak : 1216; —ı def'inde mücidd ü merdâne olmak : 1156; —ından me'mûn olmak : 326; —ının def' u ref'ı : 212, 228, 315, 316, 325, 326, 391, 762, 774
mazarrat u ifsâd(lar) : 10 c, 1166; — def' u ref'ı : 484; —ın def' u ref' itmek : 1168; —ından emîn olmak : 58 c, 59 c
mazarrat-ı a'dâ; — def' olunmak : 180; —yı bed-girdâr : 1165; —yı bî-dîn : 1165; —dan me'mûn u masûn olmak : 319
mazgal delükleri açılmak : 1064
Mazgird; — beği : 322; — kâdîsı : 322
mazınna : 55 c, 619, 965; — vü müttehem : 441
mazlûm; —a i'ânet : 542; —a ihânet idenler : 1050
mazmûn; —ı hümayûnı ile amel olunmak : 1013; —ı sa'âdet-meymûn : 695, 698
me'âbid ü mesâcid : 51
me'âbir : 74
me'kel : 886; — idinmek : 1023
me'kûlât(lar) : 292, 732, 743, 888, 918; — getürenlere kimesne mâni' olmamak : 1162; — getürüp narh-ı rûzî üzre bey' idenler : 1162; — tedârüki : 1 c
me'mûn; — olmak : 326; — u masûn olmak : 319
mecâl virmemek : 5 c, 1134
mecâmi'-ı münîfe : 193
meccânen; — gedük tasarruf eylemek : 1008; — nesne alınmamak : 82
meclis olmak : 805
meclis-i şer' : 109, 136, 149, 163, 196, 428, 457, 469, 515, 556, 573, 581, 582, 590, 613, 816, 831, 881, 888, 957, 976, 1009; —a da'vet : 571, 612, 799, 870; —a gelmek : 1046, 1190, 1196, 1223; —a ihzâr : 556, 702, 830, 926; —da mürâfa'a olunmak : 1196; —de oğlanı alup gitmek : 1207; —de tezallüm itmek : 1097
mecma'-ı ünâs : 805
mecrûh; — bulmak : 1097; — eylemek : 556, 599, 603, 614; — itmek : 101, 328, 333, 505, 533, 611, 799, 1151; — olmak : 286, 797, 822, 1138; — u bî-mecâl : 34; — u mahbûs olmak : 1128, 1142; —a eylemek : 925; —an maktûl bulunmak : 1059
medâr-ı helâk ü demâr kılınmak : 542
medâyin ü emsâr hıfz u hırâseti : 542
medâyin ü nevâhî hıfz u hırâseti : 542
Medîne sancağı, Basra : 1
Medîne-i Münevvere : 487
medrepolid(ler) : 1031; —ün emlâk ü esbâb ü tavarları zâyî' olmak : 1031
medrese; — binâsı : 589; — ta'mîri : 589
mefâhıru'l-milleti'l-Mesîhiyye : 623
Megril Dadyan-ı mel'ûn cânibine gözde ve yat u yarak geçmek : 1077
Meğri kâdîsı : 1125
mehâzinün kârgâr binâları : 1013
Mehmed Beğ Evkâfî'nun mütevellîsi : 1216
Mehmed Beğ Imâreti mütevellîsi : 55 c
Mehmed Beğ'ün metrûkâtı müfredâtıyla defter itdürilmek : 952, 968

Mehmed Beğ, Aclûn Sancağı Beği : 88
 Mehmed Beğ, Ağrıboz Beği : 670
 Mehmed Beğ, Bâcvân Beği, mezra'a tefîşine me'mûr : 997
 Mehmed Beğ, Bosna Beği : 1193
 Mehmed Beğ, Kırkkilise Beği : 684
 Mehmed Beğ, Köstendil Beği : 1068
 Mehmed Beğ, Mora Sancağı Beği : 346, 766, 767, 781, 782
 Mehmed Beğ, mütekâ'id, müteveffâ : 883
 Mehmed Beğ, Nîgde Beği : 961, 1124
 Mehmed Beğ, sâbık Budun Beğlerbeğisi, müteveffâ : 404
 Mehmed Beğ, Selanik Beği : 18, 339
 Mehmed Beğ, Trablus Beği, Magosa Kal'ası muhâsarasında şehîd : 951, 952, 968
 Mehmed bin Abdullâh, Bağdâd kullarından : 503
 Mehmed bin Abdullâh, dârendegân, Mısır gönüllülerinden : 110
 Mehmed bin Alî, kemendcilik nâmı ile elegetürilen, Silivri : 591
 Mehmed bin Dîvâne, Erciş müstahfızlarından : 82
 Mehmed bin Fethullâh, Mevlânâ, Taman Kâdisı : 109
 Mehmed bin Hamza, şâhid, Imâret mh., Karahısâr : 149, 163
 Mehmed bin Hamzâ, nâyib, Edirne : 692
 Mehmed bin Haneş, Kerek-Nûh(?) ve Şûk(?) Hâsları Mukâta'ası Mültezimi, Şâm : 911
 Mehmed bin Hüseyin, ulûfe hissasından fâriğ : 1055
 Mehmed bin İlyâs, dârende-i fermân-ı hümayûn : 615
 Mehmed bin İlyâs, yeniçeri, nâ-bedîd : 149, 163
 Mehmed bin Memi, Eğirdür ks. : 410
 Mehmed bin Mustafâ, harâmî, tâyife-i Hâcîbeğli'den : 544
 Mehmed bin Süli, harâmî, tâyife-i Hâcîbeğli'den : 544
 Mehmed bin Yahyâ, dârendegân, Mısır gönüllülerinden : 89, 110
 Mehmed bin Züftî(?), harâmî, tâyife-i Hâcîbeğli'den : 544
 Mehmed Bölükbaşı, Topcı Bölükbaşı, İskenderiyye'de top dökmek hıdmetinde : 480
 Mehmed Çavuş, Aydın-zâde, Dergâh-ı Mu'allâ Çavuşı : 20, 32, 33, 35, 40, 41, 51, 54, 55, 56, 78, 87, 93, 100, 519, 522, 761, 1140
 Mehmed Çavuş, Badralu, Dergâh-ı Mu'allâ Çavuşı : 785, 786, 794, 795
 Mehmed Çavuş, Bergoz-ı Cedîd binâsına mübâşir : 1109
 Mehmed Çavuş, Defterdâr-zâde, Dergâh-ı Mu'allâ Çavuşı : 17, 267, 269, 275, 279, 287, 375, 402, 403
 Mehmed Çavuş, Dergâh-ı Âlî çavuşlarından : 2, 3, 5, 7
 Mehmed Çavuş, Dergâh-ı Mu'allâ Çavuşı : 1 c, 8 c, 37, 38, 48, 94, 149, 163, 251, 259, 261, 271, 308, 348, 349, 351, 352, 355, 358, 359, 382, 388, 393, 399, 401, 407, 476, 521, 526, 532, 647, 670, 709, 720, 723, 727, 742, 743, 744, 747, 769, 775, 784, 787, 796, 802, 804, 838, 848, 858, 867, 905, 1007, 1016, 1045, 1058, 1085, 1106, 1109
 Mehmed Çavuş, Dergâh-ı Mu'allâ Çavuşı, gemiler üzerinde, Sinob : 67, 70, 744, 758
 Mehmed Çavuş, Dergâh-ı Mu'allâ Çavuşı, Kapucılıktan çıkan : 723
 Mehmed Çavuş, İskender Çavuş-oğlu : 28, 31, 36, 42, 46
 Mehmed Çavuş, Kalkancı, Dergâh-ı Mu'allâ Çavuşı : 714
 Mehmed Çavuş, Kaya-zâde, Dergâh-ı Mu'allâ Çavuşı : 60 c, 771, 834, 878
 Mehmed Çavuş, Kıbrıs çavuşlarından : 1026, 1064, 1066
 Mehmed Çavuş, Konyalı, Dergâh-ı Mu'allâ Çavuşı : 1 c
 Mehmed Çavuş, Merdüm-zâde, Dergâh-ı Mu'allâ Çavuşı : 1
 Mehmed Çavuş, mukarrer yazmağa me'mûr : 1044
 Mehmed Çavuş, Samakov Nâzırı, Dergâh-ı Mu'allâ Çavuşı : 203, 328, 792, 793

Mehmed Çavuş, Sofyalu, Dergâh-ı Mu'allâ Çavuşı : 22, 27, 30, 732, 758, 765, 767, 768, 772, 774, 776, 780, 782, 789

Mehmed Çavuş, Söğüdlü, Dergâh-ı Mu'allâ Çavuşı : 1 c

Mehmed Çavuş, Südde-i Sa'âdet Çavuşı : 199

Mehmed Çavuş, Teke Nâzırı : 46 c

Mehmed Çavuş, Uşşâklı, Dergâh-ı Mu'allâ Çavuşı : 461, 580, 587

Mehmed Çavuş, yelken bizine me'mûr : 1059

Mehmed Çelebî, Defterdâr : 1059, 1060

Mehmed Çelebî, Halilü'r-Rahmân Mütevellîsi : 1162

Mehmed Çelebî, Kapucı-zâde, hüküm virilen : 1039

Mehmed Çelebî, mukâta'acı, hüküm virilen : 108

Mehmed Fakîh, Kütâhiyye Nâyibi : 808

Mehmed Giray, Devlet Giray Hân'un oğlu : 8 c

Mehmed Hân, Sultân : 592, 1019

Mehmed kerîmesi (Kânûnî'nin oğlu Şehzâde Mehmed'in kızı) : 56 c

Mehmed Kethudâ : 736

Mehmed Kethudâ, Ankara beğün kethudâsı : 80

Mehmed Kethudâ, Delvine beği âdemi : 286

Mehmed Kethudâ, Diyârbekir Beğlerbeğisi'nün kethudâsı : 404

Mehmed Kethudâ, sipâhiye baş u buğ ta'yîn olunmuş : 366

Mehmed Paşa, Vezîr-i A'zâm : 447, 565

Mehmed Sübaşı, Göynük kz. : 870

Mehmed [Mahmûd], Cârullâh oğlu, Musul Âmili, Nâzır-ı Emvâl, Tamga Mültezimi, ehl-i fesâd : 155, 457, 541, 566, 800, 929

Mehmed, Balcı(?), kendisiyle hüküm gönderilen : 44 c

Mehmed, Batum Sancağı Beği : 1077

Mehmed, Beğşehir Sancağı Beği, cezîre nâzırı : 954

Mehmed, Birecik Emîni, Ayntâb zü'amâsından : 544

Mehmed, Bolı beğinin âdemi : 52

Mehmed, bölük halkı kullarından, Hasankal'ası'nun Kullar ağalığı inâyet olunmuş : 953

Mehmed, Burusa Kethudâsı : 12

Mehmed, Çavuş-zâde, Dergâh-ı Mu'allâ Çavuşı : 870

Mehmed, Dânişmend Çiftliği piyâdelerinden, Gümülçine k., Mağnisa kz. : 555

Mehmed, dârende, Bülbülcibaşı : 631

Mehmed, diğer, Kocaili sipâhilerinden, gemi hizmetinde müstahdem : 1209

Mehmed, Dîvân kâtiblerinden : 1159

Mehmed, Edirne muhâfazasına ta'yîn olunan yeniçerilerden : 881

Mehmed, ehl-i fesâd, Zâviye k., Bâzârcık kz. : 815

Mehmed, Gelibolu Kal'ası Dizdârı : 581

Mehmed, Göynük kz. : 870

Mehmed, Hablâs, Şeyhu'l-Arab : 864

Mehmed, Hacc-ı Şerîf Nâzırı, mîrî develer mîr-âhûrı, Şâm : 867, 924

Mehmed, Hazîne-i Âmire Defterdârı, Haleb : 507, 538, 624, 837, 838, 859

Mehmed, Hazîne-i Âmire Defterdârı, Kıbrıs : 1066

Mehmed, Imâdiyye Hâkimi Sultân Hüseyin Beğ'in kethudâsı Hâcî Yûnus'un ammi-zâdesi : 330

Mehmed, İlbasan Nâzırı Mahmûd Beğün âdemi : 677

Mehmed, Kara, ehl-i fesâd sûhte, Selanik : 1216

Mehmed, Karesi Sancağı Piyâdeleri Beği : 902

Mehmed, Kâtib, ehl-i tevzîr ü telbîs, Mar'aş : 621

Mehmed, Kâtib, sipâhî, Hersek : 657

Mehmed, kâtib, koyun hakkı cem'ine me'mûr : 162
 Mehmed, Kestâne Sancağı Beği : 611
 Mehmed, Kızılbaş, mazınna, Merzifon kz. : 619
 Mehmed, Kirmastı ks., Miholıç kz. : 556
 Mehmed, Kocacık Dizdârı : 99
 Mehmed, Kocaili sipâhîlerinden, gemi hıdmetinde müstahdem : 1209
 Mehmed, Malâtıyye Beği Gazanfer Beğün Kethudâsı : 1090
 Mehmed, Merâmî, Dîvân-ı Hümayûn [/Dîvân-ı Âlî-şân] Kâtibi, sancak tahrîrine me'mûr : 737, 738
 Mehmed, Mevlânâ Muhyiddîn'ün Kethudâsı, ehl-i fesâd, Barla : 995
 Mehmed, Mevlânâ, Gekbovize Müderrisi : 991
 Mehmed, Mevlânâ, Kandırı Kâdîsı : 986
 Mehmed, Mevlânâ, Safed Kâdîsı : 95
 Mehmed, Mûytâb-oğlı, Lârende ribâ-hôrlarından, kassâb : 334, 337
 Mehmed, mürtedd, Demürören k., Dimetoka kz. : 982
 Mehmed, Nâzıru'n-nuzzâr : 640
 Mehmed, Osmânşâh'un Kethudâsı : 959
 Mehmed, Pesyân Sancağı Beği : 241, 799
 Mehmed, piyâde vü müsellemler mültezimi, maktûl : 1059, 1060
 Mehmed, sâbık Bağdâd Defterdârı : 656, 800
 Mehmed, sâbık Harput (Sancağı) Beği : 538, 690
 Mehmed, sâbık Mezistre Livâsı Beği : 1126
 Mehmed, sâbık Şâm Kâdîsı : 644
 Mehmed, Sarây-ı Atık Ağası : 907, 949
 Mehmed, Sarâyılı, hırsuz, Vize kz. : 668
 Mehmed, Sarı Mustafâ oğlı, Gümrük Emîni, Karasu Yenicesi kz. : 137
 Mehmed, Seğmen, hüküm virilen : 720
 Mehmed, sipâhî, Lakasakalı(?) k., Mora sn. : 871
 Mehmed, sipâhî, Linokasrı(?) k., Mezistre sn. : 871
 Mehmed, sipâhî, müteveffâ, Delialanı k., Balya nh., Biga sn. : 595
 Mehmed, Şâh Hüseyin oğlı, Kızılbaş ve ehl-i fesâd : 880
 Mehmed, Şavşad Beği : 598
 Mehmed, Şeyh, hüküm virilen : 1110
 Mehmed, Topcılar Kâtibi : 1218
 Mehmed, Topcıoğlu, emîn : 506
 Mehmed, Ulufeciler Sübaşısı : 295
 Mehmed, Üsküb kâdîsı âdemi : 332
 Mehmed, Üstâd, Tımsıvar çavuşlarından : 554
 Mehmed, Vezîr Sinân Paşa'nun âdemisi : 868, 869
 Mehmed, Vize Beği'nün Kethudâsı : 1173
 Mehmed, Yanbolı, Dobrica, Aktav ve Pozape Tatarları Sübaşısı : 43, 44
 Mehmed, Yaşlı, ehl-i fesâd sûhte, Selanik : 1216
 Mehmed, Yepoltioğlu, Oltı sipâhîlerinden, katl mazınnası, Erzurum : 822
 Mehmed, Za'îm, Neviçe Kal'ası muhâfazasına memur, Görice, Bihlişte ve Filorina sipâhîleri baş u buğu : 401, 899, 955
 Mehmed, za'îm, Cemâ'at-i Milli'den, Pertek beğinin karındâşı : 813
 Mehmed, [/Paşa-zâde], Anavarin Kal'ası Müstahfızı, gece gizlice hısârdan taşra çıkan : 154
 mehterbaşı : 994
 mehterler ziyâde olmak : 1148
 mekâtib; — ü ahbâr : 394; — ü çavuş gönderilmek : 997

Mekke-i Mükerreme : 487, 827, 849, 924, 1093; — şerîfi : 537; —'nün Harem-i Şerîfi ta'mîri : 852; —'ye giden yollar seddolmak : 896

mekr; — u hadî'alar : 644; — u hîle : 184, 256, 284, 316; — i a'dâ : 396

mekteb : 51

mektûb(lar); — gelmek : 1194; — getürmek : 1179; — göndermek : 1194; — ü âdem gelmek : 42 c; — in göndermek : 1191; — ı ve âdemleri elegetürilmek : 1128

mel'ûn(lar) : 486; — hareket iderse men' u def'ı bâbında envâ'-ı dikkat ü ihtimâmın vücûda getürmek : 1139; — un evzâ'ına nâzır olmak : 1128

melâ'in-i bî-dîn; — bir mahalle zarar kasdın itmek : 1194; — ün def' u ref'leri : 1194

melâ'in-i hâsirîn; — ün donanma-i hazîmet-karîneleri : 211; — ün gemilerin elegetürmek : 762; — ün kahr u tedmîri : 184, 186, 394; — ün mazarrat u fesâdların def' u ref'ı : 762

melâ'îne takvîyet virmek : 185

melâhîde; — ahvâlin i'lâmı : 817, 873; — teftîşi : 619

Melîk Kassâb, Yukaru Cânib ile mu'âmele idüp nüzûr u sadakât cem' eyleyüp gönderenlerden, Musul : 674

Melîk Zâyiğ(?), Yukaru Cânib ile mu'âmele idüp nüzûr u sadakât cem' eyleyüp gönderenlerden, Musul : 674

melik : 365

Memâlik-i Mahmiyye-i Hâkâniyye : 542

Memâlik-i Mahrûse : 3, 17, 26, 62, 118, 224, 257, 264, 284, 315, 316, 319, 325, 326, 327, 367, 386, 394, 398, 400, 418, 420, 510, 530, 542, 579, 698, 851; — dâhiline gelenleri elegetürüp haklarından gelinmek : 1057; — hudûdına dâhil olmak isteyen ulusât tâyifesin men' u def' eylemek : 86; — hudûdında olan neferâtdan şekvâ itmek : 1067; — hudûdında olan ümerâdan şekvâ itmek : 1067; — hudûdında olan zü'amâ vü erbâb-ı tîmârdan şekvâ itmek : 1067; — hudûdında olanlara tenbîh ü yasak eylemek : 1067; — karyelerine dahl ü ta'arruz itdürmemek : 993; — karyelerine dahlolunmak : 993; — mesâlihi : 488; — re'âyâsın mülâhaza itmek : 826; — tâcirleri : 987; —'de olan hâkimlerden re'âyâ vü berâyâ râzî vü şâkir olmamak : 1191; —'den bir mahalle zarar irişdürmek : 58 c; —'den mukayyed olmak : 993; —'ye bir zarar u gezend irişmek ihtimâli : 936; —'ye dâhil olmak : 1057; —'ye zarar kasdı : 39 c, 404; —'ye zarar kasdına çıkmak : 1079; —'ye zarar kasdına gelüp yollar beklemek : 1138; —'ye zarar kasdına gezmek : 1183; —'ye zarar u gezend irişdürmekden ihtirâz : 8 c; —'ye zarar u ziyân irişmek : 1; —'yi gâret itdürmek : 1077; —'yi gâret ü hasâret kasdına gelmek : 1077

memâlik; — ü vilâyetün tathîri ahsen ü âsân olmak : 211; — i İslâmiyye : 79, 645; — e zarar u gezend irişdürmemek : 1193

memerr-i nâs : 64, 488, 887

memesinün altına bıçağ ile urup katleylemek : 940

Memi bin Bekir, harâmî, tâyife-i Hâcîbeğli'den : 544

Memi Çavuş, Dergâh-ı Mu'allâ Çavuşı : 948

Memi Hâce, maktûl, maktûl Kara Alf'nün ammisi, Binalı(?) k., Mat kz. : 1219

Memi Sübaşı, Filibe Sübaşı'nun nâyibi, mazınna : 55 c

Memi, Alf Çavuş âdemi : 652

Memi, Arnavud, re'îs : 532

Memi, Cüş(?), ehl-i fesâd, Yalvaç kz. : 925

Memi, Dergâh-ı Mu'allâ kullarından Hasan'ın âdemi, Çingâne harâcı cem'ine me'mûr : 599

Memi, Garbiyye Kâşifliği'ne me'mûr : 564

Memi, Hâcî, arz getüren : 1046

Memi, Kırık, ehl-i fesâd, Yenibâzâr : 282, 458, 459

Memicân, Azeb Ağası Ca'fer'in kâtillerinden : 429

Memiş Beğ, Canik Beği, vilâyet muhâfazasına ta'yîn olunmuş : 705, 829, 877

memleha : 1011

memleket(ler); — emn ü emân üzre olmak : 1015; — hıfzı için barut alıkomak : 45 c; — mesâlihi : 689; — muhâfazası : 509, 922; — ü re'âyâyâ zarar u gezend irişmek : 10 c; — ü re'âyâyâ zarar u ziyân irişmek : 39 c; — zabt u rabtı : 325; — de fesâd eylemek : 1156; — e dahl ü ta'arruz eylemek kasdında olmak : 1205; — e dahl ü tecâvüz idüp mazarrat irişdürmek kasdında olmak : 1169; — e dahlolunmadın sulha

mugâyir ta'arruz eylememek : 1166; —e gelüp dahl ü ta'arruz eylemelü olmak : 1205; —e gelüp dühül eylemek : 1171; —e ihtilâlirmek : 986; —e komamak : 1171; —e küllî muzâyaka olmak : 1107; —i gâret olunmak : 1077; —i hıfz eylemek : 442; —i iltizâm ile virüp harâb itdürmemek : 1211; —ün hıfz u hırâseti : 1217; —ün ihtilâline bâ'ıs olmak : 1220; —ün zabtına küllî nef'ı olmak : 1112

memleket ü vilâyet : 5 c, 326, 551, 969; — emn ü emân üzere olmak : 698; — hıfzı : 152; — ma'mûr u âbâdân olmak : 1215; — muhâfazasında olanların yararlarına alık virilmek : 1107; — pâ-y-mâl olmak : 319; — den izâle olmak : 150; —den şerr u şûrların def' u ref' eylemek : 1190; —den şerr u şûrların tathîr ü pâk eylemek : 1134; —e bir mazarrat irişdürmek kasdında olmak : 1170; —e nef'ı olmamak : 43 c; —e yâd u bî-gâne asker duhül eylemek : 319; —e zarar irişmek : 39 c; —e zarar olmamak : 15 c; —e zarar u gezend iriş(dür)mek : 2 c, 5 c, 21 c, 42 c; —e zarar u te'addî : 38 c; —i gâret itdürmek : 532; —ün emn ü emânı : 182, 593, 691, 1034; —ün hıfz u hırâseti : 35 c, 59 c, 224, 367, 395, 698

memnû' ol(ma)mak : 853, 991, 1161, 1196

men'; — olunmak : 848; — u def' eylemek : 86, 111, 275, 342, 413, 431, 535, 536, 615, 631, 678, 696, 888, 896, 897, 903, 945, 978, 1149, 1216; — u def'ı bâbında envâ'-ı dikkat ü ihtimâmın vücûda getürmek : 1139; — u reddolunmamak : 826, 1223; — u ref' olunmak : 687; —a me'mûr olan beğler ile haberleşmek : 1139

men'le memnû'; — olmamak : 275, 708, 967; — olmayanlar : 445; — olmayanları elegetürmek : 945

menâzil bkz. menzil

menâzil ü merâhıl : 8 c, 74, 93, 126, 329, 434, 496, 619, 623, 868, 883, 978; —de gaflet ile gaybet itdürmekden hazer : 830; —de hıfz u hırâset itmek : 869

Menemen nâhiyesi : 5 c

menkûhamdur diyü tasarruf itmek : 1188

Menteşe (sancağı) : 47, 50 c, 771, 1125; — beği : 214, 237, 749, 771, 1028, 1037, 1039, 1125; — beği kethudâsı : 1028, 1032, 1037, 1039; — cebelü ve cevşenlülere : 1039; — kâdîları : 237, 750; — livâsı yayaları tahrîri : 629; — nâzırı : 31, 36, 48 c; — piyâdeleri : 1073; — piyâdeleri beği : 655

Menvaşya; — Kal'ası, Mezistre sn. : 1176; — dizdârı : 1176; — nâyibi : 1176

menzil(ler) [/menâzil] : 361, 713, 718, 723, 731, 743; —de müft ü meccânen kimesnenün nesnesin almamak : 1132; —den müstevfî su bulmak : 858; —e zahîre ihrâcı : 719

mer'â(ler) : 626; — bozmak : 853

mer'î vü mü'eddâ kılmak : 698

merâkîd-i münevvereler evkâfı : 1133

merâkîd-i şerîfe(ler); — açık olmak : 1133; — evkâfı mahsûlî : 1133; — harâba müşrif olmak : 1133; — kandilleri kalmamak : 1133; — ta'mîr olunmadın vakfun mürtezika vü huddâmına mâl-ı vakfdan akça virilmek : 1133; — ve evkâf gözden birağılup gözedilmemek : 1133; —i açık ve harâba müteveccih olmak : 1133; —i ta'mîr olunup kandilleri asılmak : 1133

merâkîb-i hezîmet-âsârlar muttasıl hareket üzere olmak : 58 c

merâm-ı sa'bû'l-menâlin itmâmı : 542

Merankuş(?) : 1036

Merdüm-zâde bkz. Ahmed Çavuş

meremmât bkz. meremmet

meremmet [/meremmât] : 419, 669, 712; — it(dür)mek : 1144, 1187; — olunup ihzâr olunmak : 1187; — ü islâh : 34; — ü kalafat : 34; — ü ta'mîr : 804; —a muhtâc yirler : 13 c; —e muhtâc olmak : 160, 1019, 1086; —e muhtâc top kundakları : 1012; —e muhtâc top tekerlekleri : 1012; —ın sâkin olmak için tâlib olanlara itdürmek : 1211; —e mazhar olmak : 825

merkeb; — sirka itmek : 830; — uğurlamak : 830

mermer : 102, 105, 554; — direkler üzerinde olan sutûh harâba müşrif olmak : 849; — ihrâcı : 102, 554; — tahtaları tahmîlî : 554

Merodin, sâbık Eflak Voyvodası Mirço'nun dâmâdî Domno'nun âdemi : 819

mertek; — kesmek : 53, 111; — yarmak : 53, 111

Merzifon : 619; — kâdîsı : 619

Mes Kal'ası : 16

mes'ûl; — olmak : 37 c, 1032, 1039, 1184; — ü mu'âkab olmak : 444; — ü mu'âteb olmak : 44 c, 576, 840, 841

mesâ'î-i cemîle(ler) : 521, 691, 1067; —i zuhûr eylemek : 1179; —sin vücûda getürmek : 1105, 1215; —sin zuhûra getürmek : 47 c, 1200, 1208

mesâ'î-i meşkûre bezl ü sarf itmek : 1088

mesâcid ü me'âbid : 51

mesâlih-i mîrî : 505; — avk u te'hîrî : 555; —ye ihtilâl virmek : 839; —ye rağbet eylememek : 893

mesâlih; — mu'attal kalmak : 893; — vâkı' olmak : 1209

mesâlik ü me'âbir : 8 c

mesâmîr; — işlenmek : 793; — ü levâzim tahmîl eylemek : 793

Mesarya karyesi, Pogonya kz. : 469

mescid : 63; — itihâzı : 643, 644; —i müslimîn : 643, 644; —e kefereyi dahlitdürmemek : 644; —i müslimânlara zabtitdürmek : 644

mesdûd olan yol(lar); —ı açmak : 896; —dan hacca gitmeğe bir ferde ruhsat virmemek : 897

Mesîh Çavuş, Dergâh-ı Mu'allâ Çavuşı : 742

Mesîh, Za'îm Kemâl'in âdemi : 299

Mesine : 464, 1194

meşâyih bkz. şeyh

meşâyih u ümerâ : 542

Meşhedeyn-i Şerîfeyn : 450, 593; — kâdîsı : 656; — mütevellîsi : 140, 656

meşîhate dahl : 332

metâ'(lar) : 400; — u kürk almak : 874; — u zehâyir : 715; —ına dahl ü ta'arruz olunmamak : 1145; —ına ahidnâmelerine mugâyir dahlitdürmemek : 1145; —ına ve sâyir âlât ü esbâbına dahl ü ta'arruz itdürmemek : 1146; —ının gümrüğün edâ itmek : 1145; —ının gümrüğün virmek : 1146

metânet ü hasânet üzere binâ itdürmek : 402

meteris : 474, 519, 522; — ağacı : 56; — ağaçları ihzâr u tedârüki : 409; — ağaçları ihzârı : 212; — ağaçları irsâli : 37; — ağaçları kesdürmek : 37; — ağaçları tahmîli : 464; — esbâbın tedârüki : 257; — hıdmeti : 184; — kurulmak : 519, 522; — mühimmâtı tedârük olunmak : 1199; — sipsi çıbuğı : 56; —e çıkup hıdmetde bulunmak : 186

metîn kal'a binâ itdürmek : 1198

metîn ü hasîn binâ eylemek : 425

metrûkât : 658; — telef ü zâyî' olmalı olmamak : 1093; —ı şer'le müteveccih olanlardan bî-kusûr alup müfredâtıyla defter itdürmek : 968; —ı zimmetinde lâzım olan mâl için zabtolunmak : 1093; —ın zabtitdürmek : 1093

mevâ'id-i padişâhâne : 826

mevâcib(ler) : 4, 5, 6, 8, 84, 89, 110, 421, 537, 542, 924; — irsâli : 434, 809; — virilmemek : 919; — vüs'ati için hazîne gönderilmek : 1105; —e vefâ eylemek : 1105; —i virilmek : 1065; —in deftere kaydolundukları târîhden virmek : 919; —in virmek : 54 c, 914

mevârid ü masârif : 73

mevcûd; — olanları yazup defter itmek : 1091; — olmayanları mevcûd kayditmemek : 1083; —âtı defter eylemek : 1031; —ların isimleriyle defter itmek : 1085; —larınun defteri Dergâh-ı Mu'allâyâ gönderilmek : 1085

mevhîbet-i behiyye : 542

mevkûfa zabtolunmak : 424

mevsim koyun(lar)ı : 336, 810

mevsimi ile binâ hâsıl olamamak : 1109

mevt : 654

mevtâ; — gelmek : 450, 593; — gönderilmek : 450

mevdân-ı heycâ vü kıtâl : 542

meyl ü muhâbâ : 353; — eylememek : 469; — itmemek : 584, 677, 991

meyyit(ler) : 625; — göndermek : 593; —i bulunmak : 1071; —i uryân eylemek : 625

Mezâd-ayn karyesi, Sermîn kz. : 976

mezâda virmek : 511

mezâlim(ler) : 445, 888; — için hüküm irsâl olunmak : 1050; — ü mehâyif : 133, 687; — in takrîr itmemek : 1050

mezârât-ı münevvereler pâk dutulmak : 450

mezâri' bkz. mezra'a

mezbele; — dökmek : 536; —lıkun ref'ı : 1136

mezbelelik : 1151; — olmak : 1136

mezellet ü nekbet : 474; — müyesser ü mukadder kılınmış olmak : 1128

mezîd-i âtîfet-i husrevâne : 322, 787

mezîd-i avâtîf; —ı bâhire-i husrevâne : 542; —ı husrevâne : 395; —ı pâdişâhane : 319

mezîd-i inâyet; — zuhûra getürmek : 1150; —ı pâdişâhâne : 698; —ı şâhâne zuhûra getürmek : 1088

Mezistre (sancağı/livâsı) : 287, 871, 1176; — alaybeği : 62; — beği : 270, 287, 373, 774, 781, 789, 1126, 1150, 1153, 1176; — kâdîsı : 62, 124, 226; — inâyet olunmak : 1150

mezra'a(lar) [/mezâri'] : 95, 338, 548, 579, 678, 696; — kabz olunmak : 1133; — mâlikânesi : 997; — teftîşi : 997

mezrû'ât(?) : 456; —a zarar eylemek : 618; —dan ekl ü bel' : 353

Mısır : 76, 89, 108, 110, 186, 352, 501, 537, 543, 545, 547, 596, 640, 710, 802, 849, 866, 868, 882, 906, 910, 913, 924, 974; — askeri mevâcibleri : 1105; — beğlerbeğisi : 54 c, 75, 84, 89, 97, 103, 108, 110, 217, 218, 353, 421, 545, 596, 600, 632, 640, 868, 1107; — defterdârı : 353, 640; — emîr-i haccı : 487, 867, 869; — fethı : 1148; — gönüllüleri : 89; — gönüllüleri zümresi : 110; — Hazînesi : 108, 868, 882, 924; — kâdîsı : 640, 706, 910; — kulu : 73; — kulına lâzım olanı irsâl eylemek : 1105; — kullarının alıkları olmak : 1107; — müstahfızların göndermek : 1105; — nâzır-ı emvâlî : 108; — ümerâsı : 487, 564; — vilâyetinin ahvâlî : 1093; —'a müte'allik vâkı' olan mukâta'âtta emvâl-i mîrîden bâkî mâl cem' u tahsîli : 1000; —'a varınca yol üzerinde olan kâdîlar : 496; —'da vâkı' olan mukâta'ât bakâyâsı : 1000; —'dan asker ve hazîne taleb etmek : 1105; —ı hıfz u hırâset : 542; —ı Kâhire : 542; —'un gönüllüler ağası : 632

mısır : 644

Mısırî buğday göndermek : 487

Mihâsî(?), zimmî, kasablık ve sayir mîrî husûlar üzerine havlî, Cîze : 353

Mîr Ali, Ulyân-oğlu, müfsid, sancak-ı hümayûn inâyet olunmuş, Basra : 1, 132, 146, 152, 825, 960

Mîr-âhûr İlyâs Beğ Evkâfı, Ahona(?) ks., Görice kz. : 615; — câmi' : 615; — firunı : 615; — havlîsı(?) : 615; — imâreti : 615; — kârbânsarâyı : 615; — matbahı : 615; — mu'allimhânesi : 615; — tâb-hânesi : 615

mîr-âhûr : 128, 615, 867, 924

mîr-âhûrluk : 100

mîr-alem : 680, 1148; — resmi : 828; — rüsûm cem' u tahsîl eylemek : 828

Mîr-i Hâcclık bkz. Emîr-i Hâcclık

mîr-i hac bkz. emîr-i hâc

mîr-i huccâc : bkz. emîr-i huccâc

mîr-i mîrân : 412

mîr-i Şamlık : 862

mîr-livâ : 258, 642; — tîmâr : 579; — zabtı : 78

Mîralî atası : 1161

Mîrî Anbâr'a zabtittürmek : 1107

mîrî : 82, 109, 134, 136, 503, 505, 506, 541, 564, 579, 588, 656, 680, 690, 691, 700, 820, 860, 915, 924; — akça : 1118; — âlât ü esbâb : 617; — altun tahsîli : 937; — at gemileri : 11, 136; — barut-hâne mühimmi : 894; — barut-hâneye kelek ile odun getürmek : 893, 894; — bezzâzistân : 1090; — cüsûrî kat' : 892; — çeltük ekdürmek : 55; — esîrlere dahlittürmemek : 700; — evlerde sâkin olmak : 122; — güherçile kâr-hâneleri, Van : 82; — güherçile kâr-hânesine nizâ' itdürmemek : 989; — hazîne : 598; — kalite : 547; — kâr-hânesi : 122; — kendir : 63; — kendir tahmîli : 176; — kereste : 649, 683; — kireç yakmak için virilen akçayı bî-kusûr tahsîl idüp göndermek : 973; — koru : 53, 111; — mâl : 109; — mâl tahsîli : 109; — meblağ : 706; — mezâri' : 579; — mezrû'âtdan ekl ü bel' : 353; — mukâta'at : 833; — mühimmi : 421; — nüzü'l ü zahîre : 109; — odalar : 122; — peksimad tahmîli : 50 c; — resmi : 680; — rüsûma hâricden dahlolunmak : 1030; — sayyâdlar : 703; — suyolları :

536; — tereke : 456; — tereke konılmak : 592; — terekeyi bel' u ketm : 592; — tüfenklerin tamgasın silmek : 934; — tüfenklerin beğlik tamgasın bozmak : 934; —den yim ü yimek virilmemek : 918; —ye altun hâsıl olmak : 55; —ye âyid olacak emvâl : 988; —ye âyid olan emvâlden ve esîrden ne mikdâr mâl ü esîr almışlar ise tahsîl itdürmek : 988; —ye âyid olan emvâle müstekıl müfettiş ta'yîn olunmak : 1184; —ye âyid olan mahsûlden mâl alup kabzeylemek : 997; —ye âyid olan mâl alınup kabzolunmak : 988; —ye âyid olan mâl tahsîli : 988; —ye âyid olan rûsûmdan almak : 1030; —ye cerîme alınmak : 893; —ye deyn : 133, 362; —ye deyni olmak : 929; —ye küllî kesr ü noksân müterettib olmak : 1000; —ye müte'allik atık u cedîd bâkâya : 1208; —ye müte'allik husûs : 238; —ye müte'allik ziyâde mühim maslahat : 34 c; —ye müteveccih olan evler satılmak : 1211; —ye müteveccih olan mâlî tahsîl itdürmek : 911; —ye penc-yek düşmekden hâlî olmamak : 1138; —ye yarar ağaç : 683; —ye yarar kereste : 683; —ye zabt : 43, 439, 579; —ye zabtolunmak : 785

mîrî cânibi : 82; —nden ta'yîn : 918; —nden zabt : 8; —nden zabt u kabz : 459; —ne küllî fâyide olmak : 969

mîrî deve(ler) : 78, 924; — mîr-âhûrî : 867; —den deve helâk olmak : 867

mîrî gemi(ler) : 368; — ağacı : 53; — ağacı kesmek : 111; — kerestesi : 53, 111; —de yören acemî-oğlan tâyifesi : 805; —i forsa esîrler ile donatmak : 185

mîrî hîdemâtda tedrîc ü adâlet ile tutmak : 1215

mîrî hîdmet : 34 c; — edâ olunmamak : 844; — içün alıkonılmak : 1145; — mu'attal olmak : 11, 808; — teklîfi : 798, 808; —de kâyim olmak : 1075; —de olmamak : 597; —den hâlî olmamak : 1023; —ine tutılmak : 1146

mîrî içün zabt : 91, 176, 418, 503, 585; — u kabz itdürmek : 579; —eylemek : 378, 911, 921; —eyleyüp bey'-ı men-yezîd itmek : 1031; —itdürmek : 1030, 1038; —olunmak : 779

mîrî içün; — alınmak : 997, 1052; — girift eylemek : 1017; — girift itmek : 1022; — hıfz u kabzeylemek : 378; — kabzeylemek : 1031, 1108; — kendir alımı : 63; — sunkur alup kabzeylemek : 1113; — zirâ'at : 353

Mîrzâ Alî, Ardahan Beği : 822

Mîrzâ Çavuş, Dergâh-ı Mu'allâ Çavuşı : 16 c, 18 c, 45, 413, 431, 621, 727

Mîrzâ, hâssa toğancılardan, Aksarây kz. : 433, 436

Mîrzâ, Turşıcı, nâyib : 570

Mîrze Çavuş, güherçile işlenmeğe mübâşir, Mar'aş : 1140

mîsâklarını bozmak : 825

mi'mâr : 413, 431, 511; — ağanın âdemi : 160; — akçası : 413, 431; — akçası talebi : 978; — defter göndermek : 1198; — gel(me)mek : 1109, 1198; — gelmemekle binâya mübâşeret olunmamak : 1109; — ta'yîni : 978; —a re'âyânun bir akça ve bir habbelerin aldurtmamak : 978

mi'mâr(lar)başı : 338, 949, 985, 1091; — -oğlı'nun kapukethudâsı : 338

micrefe tedârük ü ihzârı : 45 c

Midillü; — sancağı : 771; — alaybeğisi : 369; — atası : 400; — azeb ağası : 69, 106, 136; — azebleri : 69, 106; — (sancağı) beği : 20 c, 47, 69, 106, 215, 280, 303, 369, 464, 476, 748, 752, 753, 762, 1174; — beğünün âdemi : 1174; — cezîresi neferleri : 1182; — cezîresine irsâl eylemek : 1182; — çeribaşısı : 369; — dizdârı : 69, 106, 136, 400; — hisâr-erleri : 69, 106; — İskelesi : 136; — kâdîsı : 136, 400, 1182; — Kal'ası : 434; — Kal'ası azebleri : 136; — muhâfazası : 69, 369; — muhâfazasında kalmak : 1039; — sancağı azebleri : 303; — sancağı hisâr-erenleri : 303; — sancağı sipâhî(si/leri) : 20 c, 69, 106, 303, 369; — sancağı topçıları : 303; — sipâhîleri muhâfaza içün alıkonmak : 1174; — topçıbaşısı : 69, 136; — topçıları : 69, 106; —'ye muhâfaza içün irsâl olunmak : 1182

Midye (Cezâyir'e tâbi) sancağı beği : 646

Midye : 370, 1053, 1147, 1173; — balıkcıları : 637; — gemileri : 384, 1053; — zimmîlerinden her gemiye ehl-i vukûf yarar kulaguz koymak : 1173

Migalkara (kazâsı) : 732, 734, 743; — kâdîsı : 37 c, 719, 722, 723, 725, 740, 742

mihâffe : 78

Mihalıç : 556; — kâdîsı : 556; — kazasından tereke tahmîl itmek : 1161

Mihonişte karyesi, Marsa nh., Tımsıvar sn. : 993

mihrâb : 643, 644

Mihrâb, Oltu sipâhîlerinden Piltioğlu Mehmed'in âdemi, katl mazınnası : 822

mikyâs-ı kânûn-ı kadîmi mer'î kulmak : 542

mil : 286
Milas kâdîsı : 208
Milli Cemâ'ati : 813
minâre(ler); — binâ olunmak : 1211; —i olmamak : 1211; —ün levâzimin tekmîl itmek : 1211
minhâc-ı hacc-ı şerîf-i müstevcibü'l-ibtihâc : 542
Minye, Mısır : 601
Mirân-ı Küçük karyesi, Merhûm Sultân Süleymân Evkâfı vakfından, Filibe kz. : 558
Mirço, sâbık Eflak Voyvodası : 818, 819
Misk(?) bkz. Kurd, sipâhî, Turabegler k., Bergos kz.
Mitroviçe kasabası : 1072
Miyogora(?) karyesi, Mezistre sn. : 871
Molova; — İskeleyi : 136; — Kal'ası azebleri : 136
Monlâ Ağa, Şâm ve Haleb'in Nüzûl Emîni : 35, 189, 247, 250, 389, 397, 489, 490, 863
Monlâ Çelebî, müderris : 972
Monlâ Efendi, hüküm virilen : 429
monopolye; — mahsûli : 658; — tutulmak : 658
Mora (kazâsı/vilâyeti) : 128, 180, 272, 279, 287, 485, 766, 767, 781, 871, 948, 1109, 1194; — (sancağı) beği : 21 c, 26, 50, 62, 91, 127, 154, 264, 272, 273, 287, 314, 346, 373, 429, 438, 470, 485, 494, 546, 647, 765, 766, 767, 780, 781, 782, 988, 1012, 1022, 1160; — alaybeğisi : 287, 782, 789; — câniblerine göz kulak tutmak : 1009; — câniblerine nâzır olmak : 1009; — kâdîları : 68; — kâdîsı : 208; — muhâfazası : 287, 470; — muhâfazasına gönderilen bölük halkına baş u buğ : 1085; — muhâfazasına ta'yîn olunan ulûfeciler : 1153; — muharriri : 273, 871, 948, 959; — mukâta'atı müfettişi : 439; — nâzırı : 373, 470, 583, 584; — sancağı kılâ'ı topçıları : 1012; — sipâhîleri : 782; — sipâhîsi ile çeribaşısın Golos muhâfazasına komak : 1194; — zü'amâsı : 1160; —'ya varınca yalılar muhâfazasında olan ümerâdan mektûblar gelmek : 1194; —'ya varınca yol üzerinde vâkı' olan kâdîlar : 583
Moton (kazâsı) : 50, 438; — azeb ağası : 1177; — kâdîsı : 17, 124, 438, 439, 1177; — Kal'ası : 50, 346, 434; — (Kal'ası) dizdârı : 346, 494, 1177; — Kal'ası muhâfazası : 1177; — Kal'ası mukâbelesi : 494; — Kal'ası neferleri : 1177; — kethudâsı : 1177; — topçibaşısı : 1177
mu'âf karyeler : 231
mu'âf u müselleme : 19 c
mu'âf-nâme : 25 c; — virilmek : 19 c
mu'âf; — olanlar : 63; — olmak : 1053; — olmak için ahkâm-ı şerîfe virilmek : 1164; — yazılmak : 1164
mu'âfiyyet; — taleb idenler : 19 c; — tarîkı : 578
mu'âflu; — akıncı ihrâcı : 222; — toyca ihrâcı : 222
mu'âhede-i hümayûnda karâr u kıyâm gösterilmek : 826
mu'âkab; — olmak : 1 c, 36 c, 385, 762, 763, 771, 781, 804, 1172, 1204; — u mu'âhaz olmak : 203
mu'âkad sulh u salâh kemâl-i in'ikâd üzere olmak : 938
mu'allimhâne ta'mîri : 615
mu'âmele ile akça; — almak : 1149; — virenler : 1149; — virenlere onun on birden ziyâde akça aldurmamak : 1137
mu'âmele; — akçası : 704; — ile re'âyâyâ akça virmek : 1137; —i şer'îyye : 704
mu'âmeleci : 410
mu'âmeleleri olmak : 1134
mu'ânedet göstermemek : 698
mu'ânid ü serkeş tâyife olmak : 799
mu'annidler : 825
mu'âteb; — olmak : 10 c, 14 c, 16 c, 38 c, 42 c, 51 c, 786, 927; — ü mu'âkab olmak : 2 c, 4 c, 750, 783
mu'âvenet : 39 c, 266, 281, 361, 377, 532, 535, 538, 638, 676, 714, 718, 720, 723, 774; — eylemek : 1002, 1007, 1169, 1201, 1202, 1208; — eylemeyüp ihmâli sebebi ile müfsid memlekete gelüp dühûl eylemek : 1171; — için asker gönderilmek : 1179; — için Erdel voyvodasına hüküm yazılmak : 1205; — için hüküm-i şerîf virilen kâdîlar : 1002; — için mektûb ü âdem gelmek : 42 c; — için sipâhî gönderilmek :

35 c; — itmek : 324, 1007, 1139, 1170; — lâzim gelmek : 324; — lâzim olmak : 1169, 1179, 1205; — lâzim olur mahallere nâzır u hâzır olmak : 1007; — taleb itmek : 35 c, 1074, 1139; — taleb olunmak : 1169; — talebi : 2 c, 18 c, 315; —de bulunmak : 276; —e gelmemek : 1059; —e ta'yîn : 327; —e varmak : 38 c

mu'âvenet ü muzâheret : 2 c, 8 c, 18 c, 38 c, 102, 257, 356, 361, 441, 652; — eylemek : 7, 1069, 1169; — itdürmek : 813, 894, 1074

mu'în : 124; — ü zahîr olmak : 150, 414, 441, 824, 1050

mu'tak evlâdı : 908

mu'teber ilçî vü nâme göndermek : 1170

mu'temed kimesneye zabtitudürmek : 1211

mu'temedlik; — hıdmeti : 650; —e ta'yîn olunmak : 1091

mu'temedün-aleyh kimesneler; — ile göndermek : 1197; —den teftîş : 55 c

mûcib-i ibret olmak : 799, 893, 926; — için haklarından gelinmek : 1176

mûcib-i ibret ü nasîhat : 154, 227; — olmak : 441, 776, 1046, 1067; — vâkı' olmak : 789

mûcib-i itâb olmak : 22 c, 32 c, 33 c, 382

mûcib-i örf : 441

Mud; — kazâsı : 1 c; — kâdîsı : 1 c

Mudanya İskelesi : 259

Mudile(?) kâdîsı : 208

mufassal berât-ı hümayûn : 737

mufassal defter eylemek : 622

mufassal defter mahfûz olmak : 354

mufassal ü meşrûh defter eylemek : 1059

muhâfaza : 14, 20 c, 21 c, 28 c, 34, 34 c, 62, 73, 88, 91, 175, 180, 184, 196, 199, 204, 216, 217, 218, 219, 220, 229, 230, 253, 257, 284, 297, 299, 301, 311, 356, 367, 369, 386, 391, 396, 398, 401, 407, 411, 423, 466, 470, 476, 481, 482, 485, 495, 497, 499, 507, 508, 509, 516, 520, 544, 573, 597, 606, 627, 634, 677, 750, 753, 756, 778, 779, 781, 791, 809, 824, 899, 918, 1001, 1006, 1022, 1024, 1034, 1039, 1049, 1064, 1070, 1155, 1164; — bâbında ihtimâm üzre olmak : 1181; — için alıkoduğu sipâhîleri defter itmek : 1174; — için alıkonılan gemiler : 773; — için alıkonmak : 1174, 1182; — için atlu asker virilmek : 1065; — için Aydın sipâhîlerinden âdem ta'yîn eylemek : 1183; — için gemilere serdâr ta'yîni : 186; — için hâzır u müheyâ olmak : 1087; — için irsâl olunmak : 1182; — için kal'a binâ itdürilmek : 1198; — için nefer ihrâc eylemek : 1157; — için nefer ziyâde itmek : 1177; — için olan bölük halkı : 1083; — için Sakız'a irsâl eylemek : 1183; — için sipâhî alıkoymak : 21 c; — için ta'yîn olunmak : 1073, 1182; — için taşraya çıkmak : 1022; — için yeniçeri konılmak : 922; — üzre olmak : 1144; —i bilâd : 542; —i bilâd ü nevâhî : 542; —i kâfile : 918; —i memâlik-i ahâlî-i İslâm için deryâya çıkmak : 1041; —i Mısır : 542; —da bulunmak : 1037; —da dakîka fevtitmemek : 955; —da dikkat ü ihtimâm eylemek : 407; —da ihmâl üzre olmak : 22 c; —da ihtimâm itmek : 186; —da ihtimâm olunmak : 771; —da ikdâm u ihtiyât : 218; —da kalmak : 1039, 1174; —da mücidd ü sâ'î olmak : 1079; —da ol(ma)mak : 65, 177, 279, 369, 767, 780, 782, 933, 1006, 1016, 1039, 1048, 1064, 1065, 1073, 1082, 1085, 1144, 1147, 1181, 1183, 1211; —da olan beğler : 1179; —da olan gemiler : 1087; —da olan kadırgalar : 762; —da olan ümerâdan mektûblar gelmek : 1194; —da olanların yararlarına alîk virilmek : 1107; —da sipâhî alıkonmak : 1068; —sı lâzim olan yirleri hıfz u hırâset itdürmek : 1022; —sı lâzim ü mühim kal'a : 1103; —ya alıkonılmak : 471; —ya alıkoymak : 10; —ya çıkarmak : 209; —ya fermân olunmak : 1194; —ya gemi konılmak : 213; —ya göndermek : 1078, 1085; —ya ihtimâm eylemek : 481; —ya komak : 1194; —ya lâzim olanı tedârük itmek : 1177; —ya mu'âvenet : 26; —ya var(ma)mak : 254, 351, 756, 1079; —ya ziyâde asker lâzim olmak : 1079; —yı bırağup temessüksüz gelip gidenler : 1105

muhâfaza hıdmeti : 5 c, 10 c, 26, 89, 110, 184, 206, 207, 256, 284, 285, 287, 294, 311, 316, 376, 394, 401, 466, 470, 471, 495, 508, 627, 756, 765, 766, 767, 866, 1068; —nde ikdâm ü ihtimâm üzre olmak : 876; —nde olan gemiler : 1022; —nde olmağa tâkatleri olmamak : 1083; —nde olmak : 5 c, 7 c, 899, 1022, 1153; —ne ta'yîn : 398

muhâfaza-i vilâyet : 325, 627, 628, 1150; — ü memleket : 1179; —de kemâl-i basîret ü intibâh üzre olmak : 1079; —de terğîb eylemek : 1034; —de yek-dil ü yek-cihet olmak : 1074

muhâfazaya ta'yîn : 204, 254, 264, 292, 300, 405, 829, 877, 881, 955; — ol(un)mak : 1037, 1147, 1186; —
 olunan gemiler : 771; — olunan ulûfeciler : 1153; —olunanların ahvâli : 1179
 muhâfelet; — eyleyenlerden şer'le hakların alıvmak : 1027; — eylemek : 999; — eyleyenleri elegetürüp küreğe
 virmek : 1136; — idenleri katlitmek : 986; — itmek : 955; — ü adâvet üzere olanlar : 826
 muhâlif yirde bulunmak : 1146
 muhallefât : 689, 968; — defteri : 1059; —un muhâsebesin görmek : 1093
 Muhammed Âmirî, Şeyh, Kudüs-i Şerîf ve Halîlû'r-Rahmân ahâlîsi vekîli : 1162
 Muhammed Bahrî, mîrî deve mîr-âhûrî, Nâzır-ı Hac, Kilâr Nâzır, müteveffâ : 78, 862, 924
 Muhammed Beğ, Oltu Sancağı Beği : 598, 962
 Muhammed bin Süleymân, Yukarı Cânib ile mu'âmele idüp nüzûr u sadakât cem' eyleyüp gönderenlerden,
 Musul : 674
 Muhammed Osmân, Basra A'râbından, emîr-i hâcc : 827, 896, 897
 Muhammed, Baf Gönüllüleri Ağası, [/Kullar ağası] : 519, 522, 1211
 Muhammed, Emîr, Sa'îd vilâyeti sâbık Şeyhu'l-Arabı : 108
 Muhammed, Erciş ve Ahlât kâr-hânesi mültezimi : 135
 Muhammed, Gürci, Bölükbaşı Ya'kûb Bölüğü'nde : 934
 Muhammed, Kâyd, Beledü'l-Unnâb Sancağı Beği : 670
 Muhammed, Kudüs-i Şerîf Beği : 643, 644
 Muhammed, maktûl, Musul : 150
 Muhammed, Mevlânâ, İskatoz Kâdîsı : 515
 Muhammed, Peçuy Beği, muharrir-i vilâyet : 548
 Muhammed, Seyyid, sâdâtadan : 1152
 Muhammed, sipâhî : 519, 522
 Muhammed, Şâhincibaşı : 698
 Muhammed, Şolak, İskenderiyye Beği bkz. Muhammed, İskenderiyye Beği
 Muhammed, Yukarı Cânib ile mu'âmele idüp nüzûr u sadakât cem' eyleyüp gönderenlerden, Musul : 674
 Muhammed, [/Muhammed, Şolak], (/İskenderiyye Kapudânı/Donanma-i Hümâyûn Serdârı) İskenderiyye
 (Sancağı) Beği : 16, 184, 207, 212, 214, 215, 217, 218, 220, 264, 386, 398, 519, 522, 778
 muhamminler ile yarar âdemler göndermek : 852
 muhârebe : 47, 593, 877, 1021; — eyledüklerinde elegelen müfsidînün penc-yeklerin zabteylemek : 1138; —
 eylemek : 537, 1138; — ile elegetürmeğe sa'yeylemek : 986; — itmek : 286; — olmak : 1154; —de
 atları düşüp mecrûh olmak : 1138; —de helâk olanlar : 1216; —de yoldaşlık itmek : 992; —den sonra
 varmak : 1021; —ye mübâşeret eylemek : 1190; —ye mübâşeret itmek : 1190
 muhârebe vü mukâtele; — itmek : 59 c; — ye mübâşeret idenlerin demleri heder olmak : 986; — ye ruhsat
 olmak : 1138
 muhârebe vü mücâdele : 394
 Muharrir, Tımışvar Defterdârı, (/Hızâne-i Âmire Defterdârı), Âsitâne-i Sa'âdet : 342, 412
 muharrir : 96, 273, 320, 503, 549, 629, 657, 658, 662, 871, 872, 891, 904, 908, 921, 948, 959, 1164; —i
 vilâyet : 548, 579, 647, 782, 920
 muhâsara : 182, 184, 186, 474, 968; — hıdmeti : 184, 186; — niyyetinden ferâgat : 542; —ya mübâşeret
 eylemek : 212, 394; —ya müte'allik levâzim : 212
 muhâsebe : 446, 569, 672, 704; — defteri : 833; — defterin göndermek : 914, 915; — göndermek : 1075; —
 müfredât defteri : 140; — zamânı gelmek : 1075; —leri görilmek : 872, 882, 904; —lerin görmek : 909;
 —lerin şer'le görmek : 872; —lerine mahsûb olmak : 353; —sinün mahtûm ü mumzâ defterleri : 991; —
 si görilmek : 55 c, 140, 864; —sin gör(dür)mek : 800, 882, 1093, 1133; —sin yirlü yirinden teftiş : 135;
 —ye gelmemek : 140; —yi göndermek : 1075
 muhassılû'l-âmâl olmak : 1036, 1076
 Muhıbbî Efendi, hüküm virilen : 453
 Muhıbbüddîn, Halîlû'r-Rahmân hâdimlerinden : 1163
 muhît u şâmil olmak : 180, 326, 519, 532, 537, 542, 688

muhkem; — cengeylemek : 65; — habseylemek : 505, 1059; — haklarından gelinmek : 21 c; — te'dîb itmek : 1027; — te'dîb olunmak : 1027; — tenbîh eylemek : 1082
 muhtâc u zelif olmak : 1013
 muhtekirler : 726, 735
 muhtell ü müşevveş; — olmak : 140, 915; — tahrîr eylememek : 445
 muhtesib : 37 c, 392, 422, 630; —başı : 973
 Muhyî Çelebî, hüküm virilen : 26 c, 353
 Muhyiddîn Pınarı(?) karyesi, Merhûm Sultân Süleymân Evkâfı vakfından, Kızılağaç kz. : 558
 Muhyiddîn, İmâm, maktûl, Edirnelü : 590
 Muhyiddîn, Mevlânâ, Balyabadra Kâdîsı, Mora Muharriri : 959
 Muhyiddîn, Mevlânâ, sâbık İvraca Kâdîsı, Kebâbcı dimekle ma'rûf : 995
 Muhyiddîn, Mevlânâ, Şumnı ve Hezârgad Kâdîsı, Niğbolı tahrîri ile görevli, vilâyet muharriri : 420, 445
 Muhyiddîn, Mevlânâ, Varna Kâdîsı, Mukâta'ât Müfettişi : 441
 Muhyiddîn, Mevlânâ, Yanya Kâdîsı : 1109
 Muhyiddîn, nâyib, Marmara kz. : 323
 muhzır : 11, 56 c, 654; — irsâli : 830
 muhzır ağa, hüküm virilen : 809, 940, 982, 996; — kâtibi : 101, 149, 434, 1107
 muhzırbaşı : 1059
 mukâbele; — itmek : 58 c, 59 c, 778, 798; — vü cidâl : 394; — vü muhârebeye kâdir olmak : 58 c, 59 c; — vü mukâtele : 207, 211, 394, 522, 557
 mukaddim(ler) : 867, 911, 924; — cânibinden akça virilmemek : 924
 mukâta'a [/mukâta'ât] : 83, 109, 180, 283, 289, 564, 611, 1109; — bakâyâsı cem' u tahsîl olunmamak : 1000; — defterine kaydit(dür)mek : 519, 522, 802; — defterine kaydolunmak : 974; — ekser müflise düşürilmek : 1000; — fûrûht olunmak : 1105; — kendiri : 63; — müfettişi : 441, 598; — olarak virilmek : 825; — sûretin göndermek : 800; — u iltizâm : 519, 522; —ı masariyye(?) : 1075; —ı mîrî iltizâm itmek : 503; —a mûte'allik umûrun husûli : 1075; —da emvâl-i mîrîden bâkî mâl cem' u tahsîli : 1000; —dan akça almak : 180; —dan akça almak : 1011; —dan alıp safitmek : 1155; —dan tarî tedârûki : 175; —ı emvâl-i mîrî zâyî' olacak yirlere virmemek : 1000; —ı kudretlü ve kuvvetlü mâldâr kimesnelere yarar kefillerle virmek : 1000; —ı müflislere virmemek : 1000; —un hubûbâtından öşr ü sâlâriyye alınmalu olmak : 969; —yı ilk şekliyle muhâfaza idememek : 825; —yı ödemekte acze düşmek : 825; —yı zabtiddürmek : 690, 802, 974; —yı ziyâde ile kabûl itmek : 802, 974
 mukâta'acı : 302, 800
 mukâta'ât bkz. mukâta'a
 mukâtele : 213; — idenleri katlitmek : 774; — vü cidâl : 34; — vü muhârebeye mübâşeret : 228; —ye mübâşeret eyleyenler katlolunmak : 774; —ye mübâşeret idenlerin demleri heder olmak : 986
 mukayyed ü mahbûs; — hıfzeylemek : 1058; — itmek : 441; — küreğe göndermek : 945; — Südde-i Sa'âdet'e göndermek : 17, 114, 162, 164, 165, 282, 414, 459, 504, 553, 556, 583, 584, 602, 693, 803, 815, 823, 830, 831, 943, 946, 947, 958, 1018, 1072
 mukayyed ü mastûr : 696
 mukırr u mu'terif olmak : 830, 942
 muktezâ; —yı kânûn u defter : 1030; —yı şer'-ı şerîf : 150
 mukzı'l-merâm olmak : 542
 mûmcı ihrâcı : 392
 mûmyağı : 715
 munş(?) : 128
 murâbaha : 704; —yı evkâf mahsûlinden edâ itmeğe mâni' olmak : 963
 Murâd Beğ, Hâcî, Midye Sancağı Beği, Cezâyir'e tâbi : 646, 665, 670
 Murâd Çavuş, Dergâh-ı Mu'allâ Çavuşı : 260, 261, 401, 732
 Murâd Hân, Sultân : 555
 Murâd Re'îs gemisi : 1120
 Murâd Re'îs, Trablus'a peksimad için irsâl olunmuş : 65

murâd idindügi nâ-ehil kimesneye gedük tevcîh itmek : 1127
 Murâd, Bağdâd Beğlerbeğisi : 2, 3, 425, 611, 807, 847, 894, 930, 997
 Murâd, Hazine Kethudâsı : 128
 Murâd, İskatoz Kal'ası Kethudâsı : 515
 Murâd, kallâb, Satılmış ks. : 641
 Murâd, Kızılıhsâr Kal'ası'nun Kethudâsı : 1051
 Murâd, Mısır Emîr-i Haccı : 487, 868, 869
 Murâd, mürtedd, Firos k., Dimetoka kz. : 982
 Murâd, sâbık Şâm Beğlerbeğisi : 911
 Murâd, Şehzâde : 96, 102, 105, 883, 925, 1080
 Murâd, Van beğlerbeğisinin âdemi : 671, 672
 murâfa'a; — olunmak : 1196; — i şer'-ı şerîf olmak : 1151
 Mureş nehri : 342, 412
 Murtazâ, Dergâh-ı Mu'allâ kullarından Hasan'ın âdemi, Çingâne harâcı cem'ine me'mûr : 599
 Mûsâ bin Halîl, Yollıöyük k., İshaklı kz. : 443
 Mûsâ Çavuş, Dergâh-ı Mu'allâ Çavuşı : 13, 36 c, 204, 207, 374, 748, 752, 754, 756, 762, 778
 Mûsâ Çavuş, Er-oğlu, Dergâh-ı Mu'allâ Çavuşı : 197
 Mûsâ Halîfe, Bolatlar k., Tatay kz. : 853, 977
 Mûsâ Kethudâ, Hâcîşîrmerd k., Çorlu kz. : 812
 Mûsâ, Ankara sipâhîlerinden : 481
 Mûsâ, arz getüren : 977
 Mûsâ, Balabanlu k., Kandırı kz. : 540
 Mûsâ, Mevlânâ, arz getüren : 853
 Mûsâ, mürtedd, Toğancı k., Dimetoka kz. : 982
 Mûsâ, Sasoncıbaşı, nevbetci kapu yeniçerileri serdârı : 54 c
 Musallebe kenîsesi, Kudüs-i Şerîf : 643, 644
 Muslavine Kal'ası'n muhâsara eylemek : 1057
 Muslî Çelebî, hüküm virilen : 544
 Muslihuddîn, Karasu Yenicesi Mahkemesi'nde Nâyib : 137
 Muslihuddîn, Mevlânâ, Ilgun Kâdîsı : 488
 Muslihuddîn, Mevlânâ, Kudüs Kâdîsı : 643, 644
 Muslihuddîn, Mevlânâ, Şâm Kâfilesi Kâdîsı : 128, 361
 Muslihuddîn, Yenişehir Kâdîsı : 23 c
 Mustafâ Ağa, Silâhdârlar Ağası : 77
 Mustafâ Beğ, Deşîşe Nâzırı, Mısır ümerâsından : 487
 Mustafâ Beğ, Rûhâ Beği, İlbasan sancağı tevcîh olunan : 168, 172, 304
 Mustafâ Beğ, Şâm Defterdârı, (Hızâne-i Âmire Defterdârı), müteveffâ : 95, 156
 Mustafâ bin Hasan, Eğirdür ks. : 410
 Mustafâ bin İskender, Dergâh-ı Mu'allâ Çavuşı : 1186
 Mustafâ bin Mehmed, dârendegân, Mısır gönüllülerinden : 110
 Mustafâ Bölükbaşı, Dergâh-ı Mu'allâ Topcısı : 633
 Mustafâ Çavuş, Açî pâdişâhı hıdmetinde : 596
 Mustafâ Çavuş, Boyacıoğlu, Dergâh-ı Mu'allâ Çavuşı : 654
 Mustafâ Çavuş, Çankal-zâde, Dergâh-ı Mu'allâ Çavuşı : 1006, 1009, 1021, 1022, 1048, 1049
 Mustafâ Çavuş, Dergâh-ı Mu'allâ Çavuşı : 1 c, 23 c, 60 c, 117, 208, 244, 472, 540, 689, 730, 742, 1078, 1144
 Mustafâ Çavuş, Dergâh-ı Mu'allâ Çavuşı, Ahyolı'ya gönderilen : 274
 Mustafâ Çavuş, Dülgerçavuşoğlu, Dergâh-ı Mu'allâ Çavuşı : 728
 Mustafâ Çavuş, İskender Çavuş oğlu : 1160, 1187
 Mustafâ Çavuş, Kaysariyyelü, Dergâh-ı Mu'allâ Çavuşı : 1 c
 Mustafâ Çavuş, Küçük, Dergâh-ı Mu'allâ Çavuşı : 274

Mustafâ Çavuş, Uzun, Dergâh-ı Mu'allâ Çavuşı : 408
Mustafâ Çelebî, Tersâne Emîni : 317, 370, 510
Mustafâ Kethudâ, Bağdâd Beğlerbeğisi Kethudâsı : 450, 593, 932
Mustafâ Paşa : 701
Mustafâ Paşa Evkâfı'nun câbîsi : 803, 947
Mustafâ Paşa Evkâfı, Gekbovize : 803
Mustafâ Paşa Evkâfı, Vize : 947
Mustafâ Paşa'nun Gekbovize'de ve Eskişehir'de vâkı' olan imâretleri mürtezikası : 991
Mustafâ Paşa, Vezîr : 11, 16, 23 c, 26, 27, 34, 56, 178, 184, 186, 195, 206, 211, 213, 215, 219, 236, 265, 304, 305, 334, 352, 394, 396, 474, 508, 509, 511, 519, 522, 693, 748, 751, 752, 753, 771, 778, 797, 931, 937, 954, 961, 999, 1117, 1159
Mustafâ Paşa, Vezîr, mütekâ'id : 568
Mustafâ Paşa, Vezîr, sâbık Şâm Beğlerbeğisi : 45 c
Mustafâ Sübaşı, Hayrabolu : 1212
Mustafâ Voyvoda, hüküm virilen : 1157
Mustafa, Mehmed Beğ Imâreti Mütevellisi, Kotoş ks.: 55 c
Mustafâ, Ağrıboz Kal'ası Dizdârı : 411
Mustafâ, Akıncı Beği : 222
Mustafâ, Anavarin Dizdârı : 154
Mustafâ, Anavarin Kal'ası'na zararar viren : 546
Mustafâ, Ardauç azebelerinden, ulûfe mutasarrıfı : 1055
Mustafâ, arz getüren : 366
Mustafâ, arz getüren, hüküm virilen : 91
Mustafâ, Ayamavra Nâzırı : 650
Mustafâ, Beytü'l-mâl Kâtibi, Galata : 625
Mustafâ, Budun Beğlerbeğisi : 7 c
Mustafâ, Çırâkçı, Mustafâ Paşa'nun Gekbovize'de ve Eskişehir'de vâkı' olan imâretlerinin sâbık mütevellî vü nâzırı, ehl-i fesâd : 991
Mustafâ, Dânişmend Çiftliği piyâdelerinden, Gümölcine k., Mağnisa kz. : 555
Mustafâ, Deli, tîmâr mutasarrıfı, Köstendil : 585, 592, 1068
Mustafâ, Dergâh-ı Mu'allâ kullarından Hasan'ın âdemi, Çingâne harâcı cem'ine me'mûr : 599
Mustafâ, Diyârbekir Defterdârı : 166
Mustafâ, ehl-i fesâd, Kurga mh., İlbasan : 677
Mustafâ, Emîn oğlu, eşkiyâ, Üzümlü : 1125
Mustafâ, Garrâf Sancağı Beği : 1
Mustafâ, Güherçile Emînî, Malazgird Kal'ası dizdârının oğlu : 580
Mustafâ, Güneşli(?), Badracık kz. : 414
Mustafâ, Haseki Câmi'i'nün Evkâfı Emîni : 1080
Mustafâ, Hâssa çakırcılardan : 1221
Mustafâ, Hersek muharriri : 657
Mustafâ, Hisâr Kethudâsı : 310
Mustafâ, İstopik(?) oğlu, Eski Alıgar'un(?) yoldaşı : 1057
Mustafâ, İvranya Çeribaşısı : 1027
Mustafâ, kallâb, Erzurum kz. : 953
Mustafâ, Karahısâr-ı Şarkî Mîr-alemi : 481
Mustafâ, Kıbrıs Defter Emîni : 519, 522
Mustafâ, Kocaili sipâhîlerinden, gemi hıdmetinde müstahdem : 1209
Mustafâ, Mâliyye Kâtibi : 737
Mustafâ, mazınna Nasûh'un kayını, Dîvâneahmed k., İnecek kz. : 1097
Mustafâ, Mehmed oğlu, ehl-i fesâd, Turhal kz. : 427

Mustafâ, Memi oğlu, hırsuz, Kiçi k., Vize kz. : 668
 Mustafâ, Menteşe Beği'nün Kethudâsı : 1037, 1039
 Mustafâ, merhûm şehzâde : 709, 939
 Mustafâ, mürted, Demürören k., Dimetoka kz. : 982
 Mustafâ, mürted, Gökçebınar k., Dimetoka kz. : 982
 Mustafâ [/Dîvâne Dânişmend-oğlu], nâyib, ehl-i fesâd, Karahısâr-ı Şarkî ks. : 613
 Mustafâ, Parmaksuz, sâbık Tilimsân Kâyidi : 1048, 1049
 Mustafâ, Pogonya Nâyibi Alî'nin karındaşı : 469
 Mustafâ, Sarı, Karasu Yenicesi kz. : 137
 Mustafâ, sipâhî, Alacamescid mh., Bergos ks. : 965
 Mustafâ, sipâhî-oğlanlarından, gemi kerestesi kesdürmeğe me'mûr, Sinob : 67, 70
 Mustafâ, sipâhî-oğlanlarından, hüküm virilen : 1053
 Mustafâ, Şâm Çavuşları Kethudâsı, ehl-i hevâ ve sâhib-i garaz : 1220
 Mustafâ, Şâm Yeniçerileri Kethudâsı : 93, 797
 Mustafâ, şikâyetci : 580
 Mustafâ, Tataroğlu, ehl-i fesâd, Bolavadin : 1111
 Mustafâ, Termiş Emîni : 130
 Mustafâ, Timürhân oğlu, Kocaili Sancağı Sübaşısı : 540
 Mustafâ, Tüfenkciler Ağası : 632
 Mustafâ, Yamalu, sipâhî, Germiyânlu yörük, Hammâd(?) k., Akçaşehir kz. : 603
 Mustafâ, Yanya (Sancağı) Beği : 225, 333, 1048
 Mustafâ, yiğitbaşı, Bâzârköy, İznik : 148
 Musul (sancağı) : 150, 419, 435, 457, 562, 674, 800; — ahâlîsi : 155, 566, 929, 1152; — âmili : 541, 800; —
 kâdîsı : 155, 331, 674, 929, 930; — beği : 142, 150, 155, 435, 566, 929; — toprağı : 142
 Muş sancağı : 83
 Mutahhar-ı bed-ahter : 542
 mutasarrıf olmak : 1025, 1036, 1068
 mutî' u munkâd; — ol(un)mak : 152, 698; — olanlar : 390
 müy-tâb ihrâc olunmak : 392, 1116
 Muzaffer Paşa, Kıbrıs Cezîresi Beğlerbeğisi : 16, 223, 1092
 Muzaffer Paşa, Musul : 800
 muzaffer ü mansûr : 51
 muzâyaka : 1 c, 29 c, 131, 234, 361, 487, 494, 597, 659, 721, 723, 728, 731, 733, 760, 1107; — çekdürmemek :
 115, 713, 801; — çekil(me)mek : 18 c, 307, 361, 810; — çekmek : 141, 419, 519, 522, 576; — def'ı :
 659; — olmak : 927, 986, 1094, 1200; — olup bahâ çıkmak : 664; — virdürmemek : 340; — virmek :
 1038; — vü ihtiyâc olmak : 762; — vü te'addî itdürmek : 1184; — vü zarûret : 725; — vü zarûret
 çekdürmemek : 858; —dan halâs olmak : 656; —ları olmak : 983
 mü'ebbed; — küreğe konmak : 475; — kürekde kalmak : 614
 mü'ekked emr-i şerîf gönderilmek : 1053
 mü'ezzin : 270; — ta'yîni : 63
 Mü'min, Nâzır, Za'îm, Hâssa Kendir Emîni, güherçile hıdmetinde, muhâfazada kalan sipâhîlere serdâr : 14, 32 c,
 170, 594, 818, 1203
 mü'minîn ü mü'minât : 51
 mübâşeret hıdmetinde olmak : 353
 mübâşir(ler) [/mübâşirîn] : 33, 150, 265, 328, 383, 393, 399, 553, 731, 793, 882, 893, 911, 925; — defteri : 353;
 — kaydolmak : 681; — nizâ'dan hâlî olmamak : 989; — olmak : 1059; — ta'yîn olunmak : 16 c; —
 ta'yîn olunup gönderilmek : 1111; — ta'yîni : 18 c, 413, 504, 565, 978; — yazılmak : 984; —e muhkem
 tenbîh ü te'kîd eylemek : 1184; —e ruhsat virilmek : 1184; —i ihzâr : 353; —i onat zabteylemek : 1184;
 —ün zimmetlerinde mâl-ı vakıfdan ne mikdâr nesne sâbit ü zâhir olur ise müfredâtıyla defter itmek : 991
 mübâşirîn bkz. mübâşir
 mübâya'a kendiri : 63

mühhem ü mahkûk olan mevâddı teftîş itmek : 991
müceddeden binâ olunan kal'alar : 807
müceddeden gemi; — binâ eylemek : 1122; — binâ olunmak : 1209
müceddeden müsellemler tahrîrî : 104
müceddeden tahrîr : 354, 635, 702
müceddeden vilâyet tahrîri : 503
mücerredi müzevvec kaydeylemek : 891
mücidd ü merdâne : 79, 224, 267, 287, 292, 300, 319, 325, 326, 366, 476, 485, 514, 537, 698, 797, 1034, 1156
mücidd ü mukdim : 35 c, 42 c
mücidd ü sâ'î : 35 c, 39 c, 470, 593; — kimesneler ta'yîn itmek : 849; — olmak : 314, 492, 509, 985, 1079, 1088, 1095
mücrim(ler) : 239, 357, 498, 544, 622, 917, 944; — defteri : 147, 614; — defterine kayıt : 239; — Donanma-i Hümâyûn gemilerine konılmak : 1084; — Donanma-i Hümâyûn'a mülâkî olup teslim olunmak : 1081; — gönder(îl)mek : 239, 498; — himâyet olunmak : 469; — i almamak : 1084; — i alup kaliteye koyup kürek hizmetinde istihdâm itdürmek : 1028; — i defter eylemek : 1028; — i ele getirüp küreğe gönderilmek : 1032; — i gemiye bile alup gidüp küreğe koşmak : 1032; — i göndermemek : 1032; — i kadırgalara koyup irsâl itdürmek : 1081; — i kaliteye küreğe koşmak : 1028; — i rencber gemileriyle Rodos'a göndermek : 1081; — i Rodos'a göndermek : 1084; — i Sakız'a göndermek : 1084; — i teftîş eylemek : 1028; — ün akçaların alup ıtlâk eylemek : 1032; — ün cerîmeleri : 239; — ün sâbit olan cerîmelerinin sûret-i sicillerin göndermek : 1032
müdârâdan hâlî olmamak : 826
müdârât ile muttasıl istihdâm eylemek : 1209
müd(d) : 1 c, 32, 54, 87, 443, 489, 490, 538, 714, 715, 721, 723, 725, 731, 732, 733, 742, 743
müdde'îsi olmamak : 1040
müderris : 586, 654, 972
müfettiş : 182, 580, 598, 840, 1184; — ta'yîn olunmak : 1184; — ta'yîni : 108, 441; — i Belgrad kâdîsı : 1203
müflis : 332; — e düşürilmek : 1000; — e virmemek : 1000
müfredât defter(ler)i : 4, 140, 909; — mahkûk bulunmak : 991; — mücebince yırlı yirinden teftîş : 910; — n getürtmek : 991; — n hılâf-ı şart-ı vâkıf hıfzitmek : 991
müfredât; — ın deftere beyân itmemek : 1189; — ıyla defter it(dür)mek : 951, 952, 991
müfsid(ler) [müfsidîn] : 1, 331, 447, 821, 957, 1143; — bir hareket eylemelü olmak : 1158; — Boğdan vilâyetine gelmek : 1171; — cânibinden bir hareket olmak : 1156; — cem' olmak : 707; — cem'ine mübâşeret itmek : 1128, 1143; — ehl-i fesâdı yanına almak : 1169; — gaybet itmek : 1197; — küreğe konılmak : 1197; — Leyh vilâyetine varup ba'zı ehl-i fesâdı cem' itmek : 1171; — memlekete gelüp dahl ü ta'arruz eylemelü olmak : 1205; — memlekete gelüp dühûl eylemek : 1171; — muzâheretiyle ıtlâk olunmak : 1128, 1142; — tarafına nâzır olmak : 1170; — ü mücrimler kadırgalara konılmak : 1081; — vilâyet-i Boğdan'a dühûl itmek : 1171; — vilâyet-i Leyh'e varup ehl-i fesâdı cem' eylemek : 1170; — vilâyete dâhıl olup zarar irişdürmek : 1171; — vilâyete getirilmemek : 1171; — zuhûrı : 612; — i A'râbun fesâd ü şenâ'atleri def'ı : 906; — e i'ânet eylemek : 612; — i getürdüp sübût bulan fesâdlarının sûret-i sicilleriyle teslim eylemek : 1124; — i himâyet : 331; — i men' u def' eylemek : 1216; — i Südde-i Sa'âdet'e göndermek : 1124, 1197; — ın baş baş elegetürmek : 820; — ın elegetürmek : 1176; — ün başın kesmek : 7; — ün haklarından gelinmek : 798, 1176; — ün haklarından gelinmek : 1150, 1197; — ün penc-yeklerin zabteylemek : 1138; — ün şerr ü şûrı def' olunmak : 895; — ün ve yanında cem' olan eşkiyânın haklarından gelmek : 1170; — ün ve yanında olan ehl-i fesâdun hakkından gelmek : 1171
müfsidîn bkz. müfsid
müft; — bastırma aldurmamak : 340; — koyun aldurmamak : 340; — koyun cem'ı : 130; — kuzı aldurmamak : 340; — kuzı cem'ı : 130; — peynir cem'ı : 130; — poklon aldurmamak : 340; — tavuk aldurmamak : 340; — yağ aldurmamak : 340; — yağ cem'ı : 130; — yim ü yimek aldurmamak : 340
müft ü meccânen; — buğday ve akça almak : 892; — kimesnenün nesnesin almamak : 1132; — nesne alınmamak : 82; — yim ü yimek almamak : 466; — yim ü yimeklerin almak : 892
müftî : 643, 644, 687; — yü'z-zamân : 1196
müheyâyâ vü hâzır ve a'dâ taraflarına nâzır olmak : 1077

mühim bahâ için virilmek : 1138

mühimmât : 31, 56, 113, 115, 150, 175, 519, 522, 543, 834; — cem' olunmak : 1204; — der-mahzen olmak : 1204; — hâzır u müheyâ olmak : 1098; — için piyâde ihrâcı : 1113; — ihzâr olunmak : 1198; — irsâl itmek : 1092; — re'âyada kalup zâyî' u telef olmak : 1204; — tahmîl itmek : 1092; — tedârük olunmak : 1199; — tedârüki : 348; — tekâmîl olunmak : 762; — u mesâlih : 50, 1036; — u zehâyir geçürmek : 211; — ü levâzim tedârüki : 180, 762; —ı dîn ü devlet : 51, 264, 474, 849; —ı mîrî : 924; —a mu'âvenet eylemek : 1201, 1202; —ı getürdüp itmâmına sa'y ü ikdâm eylemek : 1201; —ın avkitmeyüp yitişdürmek : 792

mühtedî : 332

mühür : 128; — kazdurmak : 566; — kazımak : 621; —lemek : 621, 626, 680, 735, 741; —lü defter : 342, 639, 951, 952; —lü defter göndermek : 73; —lü hucet ibrâz olunmak : 1115; —lü kîse : 613; —lü mektûb : 676; —lü müfredât defterleri : 909; —lü sûret-i defter-i cedîd-i hâkânî : 696; —lü temessük : 32, 33; —lü temessük almak : 804, 818, 1062; —lü tezkire : 509, 733, 1199; —lü tezkire ibrâzı : 475

mükemmel; — hâzır bulunmak : 1116; — hâzır itmek : 1039; — hâzır olmak : 1156; — muhâfaza için taşraya çıkmak : 1022; — olmak : 1087, 1106; — olmakda gayret ü hamîyyet üzre hareket itmek : 1107

mükemmel ü müretteb; — düşmen yarağı : 753; — yat u yarakları ile göndermek : 1078; — yazmak : 986

mülâkât eylemek : 1165

mülâkî olmak : 1122, 1166, 1205

mülâzemet; — ü hîdmet idegelmek : 1191; — üzre olmak : 1191; —i hîdmetde olmak : 1170; —le gelmek : 1170

mülâzim çavuşlar : 413, 431, 978

mülâzimîn perâkende olmak : 606

mülhakât-ı memâlik-i Mısıriye : 542

mülhıdler : 822

mülk câriye ayartmak : 1056

mülk [emlâk] : 1, 19 c; — ev : 122; — idinmek : 457; — köyler : 804; — ü evkâf re'âyası : 340; —e ta'allukı olmayan yirleri ihyâ vü âbâdân eylemek : 1112; —ın satdurmak : 1210; —i mîrî için zabteyleyüp bey'-ı men-yezîd itmek : 1031

mülk ü esbâb : 800; — bey' itdürmek : 457; — gâreti : 391; — satılmak : 1031; — ü tavarları zâyî' olmak : 1031; —ı değer bâhalarıyla fûrûht itmek : 459; —ın fûrûht it(dür)mek : 541, 800

mültezim(ler) [mültezimîn] : 135, 353, 457, 672, 893, 911, 1059; — tahvîli : 988; — ü müte'ahhid olmak : 1211; —den tefâvüt-i keyli taleb idüp alup der-mahzen eylemek : 1198

mültezimîn bkz. mültezim

müzmâ defter : 937

mün'ım ü mâldâr; — kefiller almak : 468; — kefilleri mukâta'a defterine kayd : 802

mün'ım ü mütemevvil kefillerin almak : 802

münâsib olana gedük tevcîh olunmak : 1127

münhedim olmak : 1057

münhezim; — olmak : 1, 537; — ü makhûr olmak : 51

mürâca'at olunmak : 1175

mürâsele virilmek : 888

mürde vü girîhte; — vü mülîs olanlar : 810; —lerin defter itmek : 336

mürdolmak : 319, 326, 327, 689

müreffehül'-bâl olmak : 542, 698

müretteb ü mükemmel : 4 c, 31 c, 78, 168, 181, 184, 188, 197, 198, 200, 201, 215, 218, 225, 232, 269, 276, 287, 294, 304, 376, 465, 492, 763, 778, 790, 1166; — âlât-ı harb ü kıtâl ile cem'ıyyet üzre hâzır u müheyâ tutmak : 1139; — âlât-ı harb ü kıtâl ile cem'ıyyet üzre olmak : 1143; — âlât-ı harb ü kıtâl ile çıkup varup cem'ıyyetde bile olmak : 1078; — âlât-ı harb ü kıtâl ile hâzır u müheyâ olmak : 1143; — cezîre-i Kıbrıs'a irsâl eylemek : 1093; — cümlesin bî-kusûr ihrâc itmek : 1104; — donadılup hâzır olmak : 1048; — Donanma-i Hümâyûn'a irsâl ü îsâl itmek : 1084; — gemiler : 213; — getürmek : 786; — hâzır olmak : 762; — hâzır u âmâde olmak : 325, 1034, 1037; — irişmek : 770; — koşmak : 1214; — muhâfaza için

hâzır u müheyyâ olmak : 1087; — yarağı ile memleket ü vilâyet muhâfazasında olanların yararlarına alık virilmek : 1107; — yat u yarakları ve cemî' levâzim ü mühimmâtı ile donatmak : 1155

müretteb ü mükemmel düşmen yarağı : 2 c, 21, 26 c, 38 c, 42 c, 178, 186, 206, 211, 242, 253, 256, 280, 284, 305, 306, 314, 315, 316, 326, 327, 366, 367, 381, 396, 520, 765, 768, 774, 776, 783; —yla gelmek : 786; —yla hâzır olmak : 1009; —yla hıdmetde bulunmak : 785; —yla irişmek : 1165; —yla ve atlarıyla göndermek : 1103; —yla yörimek : 1166

mürted(d); — olmak : 585, 982, 996; —e eylemek : 612

mürtefi' yirlere gözciler koymak : 771

mürteşi : 461

mürtezika : 615, 991, 1223; — meclis-i şer'a gelmek : 1223; — vü huddâmına mâl-ı vakfdan akça virilmek : 1133

mürûr u ubûr : 642; — eyleyen gemiler : 146, 152

müsâfir : 323; —i kondurmamak : 1216

müseccel; — mahbus mücrimler : 498; — mücrimler : 357; — olmak : 1072

müsellah âdem göndermek : 538

müsellem(ler) : 115, 373, 381, 465, 470, 684; — çeribaşları : 43, 684; — güherçile hıdmetine fermân olunmak : 1194; — ihrâcı : 788; — koyun hıdmetine fermân olunmak : 1194; — mukaddimeri : 684; — mültezimi : 1059, 1060; — nevbetlûsi ihrâcı : 3 c; — nevbetlûsi istihdâmı : 3 c; — ta'yîni : 465; — tahrîrî : 104; —e icâzet virilmek : 388; —e serdâr olmak : 470; —in güherçilede istihdâm itmek : 1144; —in yanına alup Boğaz Hısârları'na varmak : 1144; —iyle Boğaz Hısârları muhâfazasında olmak : 1147; —iyle kal'a muhâfazasına ta'yîn olunmak : 1147; —iyle muhâfazaya fermân olunmak : 1194

Müsellemmehmed karyesi, Merhûm Sultân Süleymân Evkâfı vakfından, Filibe kz. : 558

müslim bkz. müslimân

müslimân(lar) [müslim] : 149, 154, 163, 288, 427, 461, 500, 557, 563, 587, 588, 602, 618, 643, 644, 645, 656, 658, 877, 929, 942, 948, 1068, 1216; — eyülüğüne şehâdet itmemek : 1210; — haber virmek : 1072; — koyup temekkûn itdirmek : 1217; — kürekçiler : 394; — libâsı ile dolaşmak : 117; — meyyiti : 625; — mütezacciru'l-hâl olmak : 1190; — olmak : 439, 585, 612, 948, 982, 996; — te'addiden halâs olmak : 456; —a hamr bey' eylemek : 1063; —a zulm ü te'addî : 429, 967; —dan gurus ve altun alup yirine kesük ve kırpuq akça virmek : 1167; —dan kürekci tutmak : 25 c; —dan öküzlerin almak : 892; —den cem' olunan akça : 1011; —ı mecrûh itmek : 328; —ı tahvîf eylemek : 612; —dan hakk üzere ahvâlin teftîş itmek : 1210; —un akçasın eklitmek : 687; —un avretlerin ve oğlanların çekmek : 1190; —un cebr ile evlerine girüp oğulların çekmek : 986; —un çiftliklerin basmak : 212; —un çiftliklerin gâret itmek : 789; —un ehl ü iyâli hammâma varmağa âciz olmak : 962; —un ehl ü iyâlin esîr eylemek : 391; —un ehl ü iyâline tecâvüz : 805; —un ehl ü iyâllerine nazar itmek : 581; —un ehl ü iyâllerine tecâvüz : 880; —un ekinleri ve bağları arasına konup zarar u ziyân eylemek : 877; —un emlâk ü esbâbın gâret : 391; —un esbâbların gâret itmek : 328; —un evin basup emvâl ü esbâbların gâret itmek : 1068; —un evin ve emlâkin satdurmak : 1210; —un evlerin basmak : 328; —un hılâf-ı şer' akçaların alup te'addî itmek : 1210; —un libâsına tokuna tokuna hamrlarını alup gitmek : 1196; —un mâl ü menâllerin gâret itmek : 880; —un mâl(lar)ın gâret : 559, 567; —un oğlın çekmek : 1178; —un rızkın sirka itmek : 80; —un şer'le sâbit ü müteveccih olan hakların hükmitmek : 1216; —un zirâ'atlerin otarmak : 456

müslimânlık olmamak : 1217

müstahfız(lar) : 233, 270, 391, 411, 429, 439, 552, 574, 639, 927, 933, 1051; — bölükbaşları : 639; — göndermek : 1105; — ihrâcı : 425; — umûrî : 439; —ı kal'adan taşrada komamak : 1012; —ın kal'adan hâric yirde yatması : 177

müstahkem ü metîn kal'a binâ itdirmek : 1198

müste'cirler; — vefât eyledükde oğullarına ve kızlarına icâre ile virdirmek : 1013; —den fevtolup evlâdı kalmayanlar : 1013

müstehkik; — olanlara alık u cerâye virmek : 1107; — olmak : 1211; —ı ikâb olmak : 51 c; —ı inâyet : 1066; —ı itâb olmak : 208, 1104; —ı itâb ü ikâb olmak : 194; —ına tevcih eylemek : 1089

müstekıl boy çekmek : 319

müstekıl defter eylemek : 923

müstekıl mahbes yapılması : 581

müstekıl müfettiş ta'yın olunmak : 1184
 müstekıl ta'yın olunmak : 1138
 müstekıl tımâr : 347
 müstekîm ü müteyyin kimesneler ta'yın itmek : 849
 müstevfî asker tedârûki : 290
 müstevfî zahîre olmak : 994
 müstevlî olmak : 1, 51, 58 c, 59 c
 müşâ' u müşterek tasarruf olunagelmek : 445
 müşâvere itmek : 518, 1219
 müşebbeh ü meşkûk olan mevâddı teftîş itmek : 991
 müşevveş tımâr virilmek : 1175
 mütabe'at; — gösteren bolarların mektûbları ve âdemleri elegetürilmek : 1128; — itmek : 1134; — ü
 mu'âvenet : 315, 316
 müte'ahhid olmak : 1150
 müte'allikâtları âlât-ı harb ile karşı çıkmak : 1219
 müteferrik olmamak : 1077
 müteferrika(lar) : 34, 104, 190, 421, 496, 565, 926, 1019
 müteferrikalık gedüğü : 330
 mütehammil olmamak : 1105
 mütekâ'id : 595; — olup tezkiresüz tımâr tasarruf idenler : 842
 mütekâ'id sipâhî(ler) : 840, 841; —ün alaybeğisi : 835
 mütekâ'id sipâhî-zâdeler; — i nevbetlerinde ihrâc : 841; —in nevbetlerine varmaması : 841; —ün alaybeğisi :
 839, 854; —ün eşküncileri : 854
 mütemekkin; — itdürmemek : 991; — olanlara ta'mîr itdürmek : 1211
 mütemevvil : 587
 mütena'ım kefillerin alınmak : 974
 mütenebbih olmamak : 960, 1167
 müteselliyü'l-hâtır itmek : 1092
 müteşekkî(ler) olmak : 820, 981, 1163
 mütevellî(ler) : 55 c, 102, 105, 140, 332, 351, 419, 558, 597, 601, 656, 674, 704, 803, 814, 817, 872, 909, 910,
 961, 983, 1162, 1223; — ve sâyir mürtzika meclis-i şer'a gelmek : 1223; — vü nâzır : 991; — yanında
 komamak : 1189; —re ahkâm virilmek : 1013; —re dahl ü ta'aruz itdürmemek : 1013; —e zabt u kabz
 itdürmek : 1013; —sin getürdüp muhâsebesin görmek : 1133; —ye iltifât itmemek : 991; —ye teslim
 eylemek : 1189
 mütezacciru'l-ahvâl; — eylememek : 265; — olmak : 319
 mütezacciru'l-hâl olmak : 265, 441, 542, 1190
 müttefik u müttehid olmak : 486
 müzevveci mücerred kaydeylemek : 891
 müzevver; — emri Dergâh-ı Mu'allâ'ya göndermek : 1222; — mühür bulunmak : 950; — olmak : 1222
 Müzeyrib menzili, Şâm : 361

na'l-bahâ : 414
 na'lbend ihrâc olunmak : 392, 724, 1116
 na'lçacı ihrâc olunmak : 392, 1116
 Na'ldöken yörükleri; — eşküncileri : 48; — sübaşısı : 3 c, 255, 788
 nâ-bâliğ oğlan ayartmak : 1207

nâ-bedîd : 162
nâ-ehil kimesneye gedük tevcîh itmek : 1127
nâ-ehl; — olanların gedüklerin almak : 1012; — olmak : 1012; — topçılarun gedükleri yararlarına virilmek : 1012; —e arz vermek : 1098; —e aslâ gedük tevcîh eylememek : 1127; —e gedük tevcîh itmek : 1098, 1127
nâ-hak; — yire nice müslimânun evin ve emlâkin satdurmak : 1210; — yire telef-i nefis olmak : 486
nâ-makbûl evzâ' u etvâr : 280
nâ-meşrû' ahvâl : 155
nâ-şâyeste; — elfâzla şetmeylemek : 339; — hareket : 212; — vaz' irtikâbı : 595
nâ-tüvân : 72, 597, 1011, 1012, 1014, 1174, 1177
Nâblûs : 406, 1162; — ahvâlî : 78; — (sancağı) beği : 406, 860, 937, 1162; — sancağı kâdîları : 1162
nafaka; — ile hıdmetde bulunmak : 68; —ların vermek : 54 c
nâhiye* [/nevâhî]*; — ilhâk olunmak : 1024; — sancak olmak : 1150; — sipâhîleri : 180; — kabûl itmek : 1211; — vekîlî kâyim-makâmı : 1034; — [vü] aktârı hıfz u hırâset : 542; — zabteylemek : 1024; —nün hıfz u hırâseti : 1034; —nün zabt u sıyâneti : 1034; —sini kısta kesmek : 966; —yi sancak tarîkıyla kabûl eylemek : 1150; —yi zabteylemek : 1034
nakd : 800; —akça göndermek : 7; — selîmî altun : 108
nakdiyyeyi Dergâh-ı Mu'allâ'ya getürmek : 1059
nakîr u kıtmîr : 542
nakl ü hareket eylemek : 936
Nakşa; — cezîresi : 46; — cezîreleri re'âyâsı : 462; — cezîresi harâcları : 317; — dükası : 462
nakz-ı ahde sebeb olmamak : 1138
namâz; — kıl(in)mak : 643, 644; — kılamamak : 805
nâmdâr sûhte katlolunmak : 1190
nâme : 665; — göndermek : 1170; — sûreti : 665; —i şerîf yazılup irsâl olunmak : 1165, 1166
nâme-i hümayûn : 8 c, 534, 535, 686; — gönderilmek : 1128, 1191; — îsâl olunmak : 1166; — irsâl olunmak : 1142, 1166; — yazılmak : 1169, 1170; — un cevâbı gelmemek : 1128
nâmûs-ı devlet; —i ebed-rehîn : 520; —i hılâfet-encâm : 396
nâmûs-ı saltanat : 521
nâmûs-ı şer'-ı mübîn-i Seyyidü'l-mürselîn : 542
nân : 723
Narda; — kâdîsı : 208; — Kal'ası muhâfazası : 1073
narh : 860; — üzre bey' : 630
narh-ı cârî : 237, 334, 337, 340, 466; — üzre bey' : 721
narh-ı rûzî : 740; — üzre alıvirmek : 1218; — üzre bey' itmek : 1162
nasârâ; —dan cem' olunan akça : 1011; —dan hâllü hâllerine göre akça cem' itmek : 1011; —dan müslimân olmak : 612; —nun ağniyâsı yoklanmak : 1011
nasb u zabt itdürmek : 351
Nasûh bin Mezîd, müfsid, Koçanya kz. : 895
Nasûh Hâce, Ağaçluca k., Gelibolu : 1118
Nasûh, ehl-i fesâd sûhte, Selanik : 1216
Nasûh, ehl-i fesâd, Eskişehir kz. : 879
Nasûh, erbâb-ı tîmâr : 63
Nasûh, Hâcî, Burusa beğünün âdemisi : 1197
Nasûh, İncik kâdîsının âdemi : 1097
Nasûh, katl mazınnası, Dîvâneahmed k., İncik kz. : 1097
Nasûh, sâbık Zamantu Kal'ası Dizdârı : 712
Nasûh, sipâhî-oğlanlarından, hüküm virilen : 468
Nasûh, Südde-i Sa'âdet Topcıbaşısı : 1098
navlun : 296, 384, 467, 649; — ile gemi tutmak : 1084; — ile gemi tutup kürekleri tahmîl itmek : 1206; — ile gemilere girmek : 26 c; — ile zahîre tahmîl itmek : 50 c; — virilmek : 1092

nâyib(ler) : 33, 94, 137, 323, 339, 413, 431, 445, 464, 613, 619, 625, 654, 687, 692, 746, 804, 810, 840, 841, 925, 940, 966, 978, 1132, 1176, 1184; — defteriyle tatbîk etmek : 839; — göndermek : 651; — nasb etmek : 332; — re'âyâya envâ'-ı te'addî vü zulm eylemek : 1137; — sûret-i sicil göndermek : 1167; — ta'yîni : 839; —den re'âyaya zulmidenler : 1058; —e koşup göndermek : 841; —e temessük virdürmemek : 839; —i habseylemek : 972; —i ihzâr : 972

nazar-ı ferhunde-eser : 319, 326, 542

nazara merğûb kıymetlü esbâb : 128

nâzır(lar) [/nüzzâr] : 47, 182, 417, 435, 466, 487, 553, 583, 584, 650, 652, 669, 677, 710, 792, 814, 834, 840, 855, 867, 893, 991, 1109, 1117, 1159, 1203; — akça virmeyüp ihmâl etmek : 1109; — habsitmek : 1109; — ma'rifeti ile gördürmek : 1189; — olmak : 685, 1009, 1128, 1139, 1143, 1156, 1158, 1170; — u hâzır olmak : 1007, 1021, 1194; — u ummâl : 419; — u ümenâ akça virmemekde inâd ü muhâlefet iderse habsitmek : 1109; —ı vakf müteşekkî olmak : 1163; —a teslîm eylemek : 1189; —dan akça gelmemek : 220; —ının muhâsebeleri görülmek : 904; —un hıyâneti zâhir olmak : 1223

nâzır-ı emvâl [/nâzırul-emvâl] : 457, 532, 1059

nâzır-ı hac : 108, 862

nâzırul-emvâl bkz. nâzır-ı emvâl

nâzırul-n-nuzzâr : 640

Nebî Çavuş, Dergâh-ı Mu'allâ Çavuş : 742

Nebî, Cum'alu k., Gelibolu : 1118

Nebî, defîne bulup sızdırmakla müseccel, Burhân k., Gelibolu : 1118

Nebî, Mehmed oğlu, ehl-i fesâd, Turhal kz. : 427

Nebî, sipâhî, Karaman : 836

neccâr(lar) (tâyifesi) : 368, 576, 578, 627, 682, 804, 985; — ihrâcı : 576; — tedârük ü ihzâr itdürmek : 1202; — u bıçkıcı tâyifesine kesel gelüp firâr etmek : 1209; — u kalafatcılar : 1023; — u kalafatçıya mu'âvenet : 1202

Necef Keyyâl, Yukarı Cânib ile mu'âmele idüp nüzzâr u sadakât cem' eyleyüp gönderenlerden, Musul : 674

Necef Lebûdî(?), Yukarı Cânib ile mu'âmele idüp nüzzâr u sadakât cem' eyleyüp gönderenlerden, Musul : 674

nef' hâsıl olmak : 1107

nefer(ler) [/neferât] : 93, 101, 106, 117, 129, 159, 167, 175, 180, 182, 199, 204, 207, 404, 416, 635, 1006; — ağası : 639; — alıkonulmak : 1157; — bulunmamak : 1164; — ihrâc olunmak : 1090; — ihrâcı : 91, 311, 639, 807; — irsâl olunmak : 1090; — istihdâm eylemek : 1090; — kuvvetiyle zabtolunmak : 288; — salıvirmemek : 1051; — ta'yîn olunmak : 1090; — ta'yîni : 52 c; — tedârüki : 807; — telef olmak : 1182; — tutup esîr etmek : 59 c; — yazılmak : 91; — ziyâde etmek : 1177; —ı yoklatmak : 851; —dan şekvâ etmek : 1067; —e ihtiyâc olmak : 1177; —e şiddet-i ihtiyâc olmak : 1051; —ı gemilerden çıkarmak : 185; —ı palankaya ihrâc olunmak : 1157; —ı zabt : 325; —ının pîr ü nâ-tüvân ve sağır olanların ve darb u harbe iktidârı olmayanların gidermek : 1177; —i âhar hıdmetlerde istihdâm etmek : 1051; —i Donanma-i Hümayûn ile bile varmak : 1182; —i idlâl : 635; —i zabteylemek : 1057; —i ziyâde olmak : 1157

neferât bkz. nefer

Nefise bint-i Selver, Hâcîşirmerd k., Çorlu kz. : 812

nefret ü vahşete bâ'ıs evzâ' göstermemek : 1128

nefy; — etmek : 957; — olunmak : 950

nehb ü gâret; — eylemek : 16, 906, 925; — etmek : 642, 676, 821; — olmak : 19 c

nehir : 180; — kazdurmak : 1069; — kazdurup ihyâ eylemek bâbında mu'âvenet : 1069; — üzerindeki gemiler : 825; — ol virmemek : 180; — çıkarup ihyâ eylemek : 1069; —ün mahsûl-i dîvâniyyesi : 589

nekbet ü mezellet : 513

Nemçe; — cânibi : 79; — kapudânı : 1057; — kralı : 826; — serhaddi : 79

nerdübân : 391; — kurmak : 1

Neretva'da kapudân ta'yîni : 15 c, 17 c

Nesîm, arz getüren, İçil : 9 c

Nesîmî, sûhte, Kirmasti ks., Mihaliç kz. : 556

nesne sâbit olmadın zulmen tutup habsitmek : 1040

nevâhî bkz. nâhiye

Nevâhî-i Yanbolı bkz. Yanbolı

nevbet(ler) : 136, 335, 418, 555, 650, 652, 685, 844; — bekletmemek : 574; — ile hıdmete göndermek : 655; — ile istihdâm olunmak : 136; — ile kâr-hâneye istihdâm itdürmek : 990; — e yazılmak : 918; — i tamâm olmamak : 839; — inde ihrâc : 841; — le eşküncileri ta'yîn idüp göndermek : 840; — le istihdâm olunmak : 1087

nevbetci(ler) : 89, 99; — alınılan Mısır askeri mevâcibleri : 1105; — firâr eylemek : 99; — kapu yeniçerileri : 54 c; — olmak : 1163; — soltat : 50; — ta'yîn olunan yeniçeri : 1182; — ta'yîni : 110, 340; — tarîkı : 434; — tarîkıyla sancak zabt u hıfzı : 8

nevbetlü : 43, 44, 684, 788, 857; — eşkünci : 840; — eşkünci sipâhî-zâdelerin kâr-hânelere gelüp hıdmet eylemesi : 840; — eşküncinün sefer-i hümayûna varmaması : 840; — ihrâcı : 3 c; — müsellemler ihrâcı : 52; — piyâdeler : 857, 1073; — tatarlar : 1073; — voynuk ihrâcı : 72; — voynuklar : 72; — yayalar : 437; — yörük : 64, 255

Nevice Kal'ası, Delvine sn. : 286, 311, 639, 994; — na daru ulaştırma : 994; — nun muhâfazası : 311, 401, 899, 955

Nevrakop kâdısı : 208, 328, 810

nevruz : 14 c, 21, 24, 42, 43, 49, 51 c, 71, 194, 197, 208, 241, 244, 304, 368, 750, 758, 768, 770, 771, 776, 777, 785, 786, 792, 793; — irsâliyesi : 445

Neyarkor(?), Zime Mozalar oğlu, zimmî, âsîleri karyeye getiren, Hısâr mh., Razin k., Kalamata kz. : 101, 124

nezâret âhara tevcih olunmak : 1223

nısf sipâhîler : 1007

Nil nehri : 1093

Ni'me Saffâr(?), Yukarı Cânib ile mu'âmele idüp nüzûr u sadakât cem' eyleyüp gönderenlerden, Musul : 674

Ni'metullâh, Mevlânâ, sâbık Ba'lbeke kâdısı : 821

nidâ; — itdür(ıl)mek : 705, 854, 1211; — vü tenbîh olunmak : 64; — vü tenbîh eylemek : 785

Niğbolı (sancağı) : 210, 420, 553, 577, 609, 622; — beği cem'ıyyet üzre hâzır olmak : 1142; — beği sancağı askeri ile vilâyet-i Boğdan'a dühûl itmek : 1171; — beği sancakları askeri ve akıncı tâyifesiyle yörimek : 1168; — beği sipâhîleriyle hâzır u müheyâ olmak : 1205; — beğın sancağı askeri ile almak : 1170; — beğine haberleşmek : 1143; — kâdısı : 72, 336, 728, 742, 935; — muharriri : 549; — sancağı askeri ile cem'ıyyet üzre olmak : 1128; — (sancağı) beği : 4 c, 8 c, 25, 245, 577, 637, 783, 1078, 1128, 1143, 1156, 1165, 1166, 1169; — tahriri : 445, 549; — zü'amâ vü sipâhîleri : 1165; — sipâhîleri : 25

Niğde; — beği : 961, 1040, 1123, 1124; — beğınün kethudâsı : 999; — kâdısı : 1 c, 1040, 1117, 1159, 1184; — sancağı kâdıları : 804

nikâh : 628; — akçasına tama' : 705; — husûsında nizâ' olmak : 1115; — itmek : 705; — olmak : 1115

Nikol, Dubravenik beğleri âdemi : 623

Niksar kâdısı : 829, 877

Nikşik(?) nâhiyesi, Hersek sn. : 486

nişân-ı hümayûn : 1036

nişâncı beğ : 651, 662, 879

nişânlu kâğıd : 27, 790

niyâbet : 343, 500, 570; — hıdmeti : 613; — itmek : 1062; — den ref' : 343, 469, 570, 613; — den ref' olunmak için emr-i şerîf gönderilmek : 1062

nizâ'; — fasl olunmak : 678, 696; — itdürmemek : 969; — itmek : 989; — dan hâlf olmamak : 658, 989, 1151; — ı olmak : 1151; — lusu ve yazılısı olmamak : 1112

nizâm u intizâm : 325

Nizâmüddîn, Yukarı Cânib ile mu'âmele idüp nüzûr u sadakât cem' eyleyüp gönderenlerden, Musul : 674

Nogay Tatarı : 534, 535

Nohak(?) Kal'ası, Venedik : 292

Nova : 15 c, 281, 283, 289, 292, 366, 404, 516, 1194, 1204; — ağaları : 281, 290; — Kal'ası : 277, 366, 434, 885; — Kal'ası muhâfazası : 301; — muhâfazasına fermân olunmak : 1194

Novaberde : 180, 1068

Novi Kal'ası üzerine düşmen gelmek : 35 c
Novigrad sancağında emrile penc-yek zabtirmek : 1138
Nu'aym-oğlu bkz. Selâme, Nu'aym-oğlu
Nûh Çavuş, Dergâh-ı Mu'allâ Çavuşı : 1 c, 740, 850, 1185, 1213
Nûrî, koyun hakkı cem'ine me'mûr Husrev'in hıdmetkârı : 162
Nurmuz karyesi, Hısn-ı Mansûr k., Mar'aş sn. : 1052
Nûrullâh bin İlyâs, dârendegân, Mısır gönüllülerinden : 110
Nûrullâh, Menteşe Beği Kethudâsı : 1028, 1032
Nûrullâh, Mevlânâ, sâbık Kudüs-i Şerîf Kâdîsı : 643, 644
nuzzâr bkz. nâzır
nüfûs telef eylemek : 608
nükûd : 689, 968; — u esbâb : 951, 952, 968; — esbâbın müfredâtıyla defter itdirmek : 952
nüvvâb : 445
nüzü'l eylemek : 714
nüzü'r u sadakât cem' eylemek : 674
nüzü'l : 29 c, 32, 33, 35, 189, 389, 517; — acıyup fâsid olmak : 247; — akçası cem'ı : 109; — alınmak mümkün olmamak : 821; — bey'ı : 313; — cem' iden kuzât : 863; — cem' olunmak : 44 c; — cem' u ihrâc : 313; — cem' u tahsîli : 863; — emîn(ler)i : 20, 33, 35, 191, 247, 265, 397, 463, 489; — fâsid olmak : 61, 191, 489; — fermân olunmak : 761; — fûrûhtı : 313; — göndermek : 352; — hâzır olmak : 44 c; — ihrâc olunmak emrolunan kâdîlar : 247; — ihrâc : 20, 35, 54, 61, 87, 189, 191, 247, 393, 463, 489, 490, 517, 761, 791; — ihrâc fermân olunan yirlerün kâdîları : 191; — ihzârı : 250; — irsâli : 23 c, 352; — kabzı : 265, 463; — kalmak : 389; — sal(in)mak : 250, 389; — tahmîli : 23 c, 109, 352, 467; — tahsîli : 389; — te'hîr olunmak : 761; — tebdîli : 189, 191, 250, 489; — tedârüki : 179, 791, 863; — terekese : 292; — teslîmi : 863; — unı peksimad olmak : 517; — ü zahîre : 35, 109, 292; — ü zahîre bâkî kalmak : 397; — ü zahîre ihrâc : 265, 399; — ü zahîre tedârüki : 397; — ü zehâyir ihrâc : 397; — zahîresi zâyî' olmak : 20; — zâyî' olmak : 35; — i atîk : 397; — i atîk ihrâc : 393, 399; — den bel' u ketm : 463; — e emîn ta'yîn olunmak : 44 c; — ü yeniye tebdîl itdirmek : 389; — ün harâb ü müte'affını : 35

Obrovaca Kal'ası, Klis : 43 c
ocak(lar) : 412, 684, 839; — defteri : 655; — erleri : 7 c; — müsellemleri : 52; — oğulları : 444; — tarafı ile yazılmak : 813; — yamağı ziyâde olmak : 52; — yayabaşısı : 555; — a cevher çeken taşçıların yoluna gelüp men' itmek : 815; — a konılmak : 342; — a tevzî' u tekml eylemek : 902; — erenleri : 39 c
oda : 1055
odabaşı(lar) : 11 c, 1088; — gönderilmek : 1044; — ta'yîn ü irsâl eylemek : 1044, 1045
odun : 340, 342, 616, 714, 721, 723, 732, 743, 1026; — akçası : 580; — der-mahzeni : 1 c; — getir(t)mek : 893, 894; — getürmeğe mâni' olmak : 893; — hıfzı : 1 c; — için akça getürmemek : 893; — için akça virmek : 893; — ihrâc : 730, 986; — ihzâr : 1 c, 652, 726, 731, 741; — kesmeğe mâni' olmak : 412; — kesmek : 53, 111, 342, 815; — tahmîli : 412; — talebi : 893; — tedârüki : 1 c, 723, 729, 731, 733, 741, 894; — tevzî' : 580; — a mâni' olmak : 412; — ı kesilür tağ : 53; — ı korınan tağlar : 815
Odurcani karyesi, Pogonya kz. : 469
Of kâdîsı : 208
Ofçabolu yörükleri sübaşısı : 1073
oğlan(lar) : 125, 449; — ayartmak : 1072, 1207; — çekmek : 483, 614, 964, 986, 1178, 1190; — çeküp ve ev basup yollara inüp fesâd ü şenâ'at eyledükleri sâbit olanlar : 986; — getürdüp varoş ta'mîrinde istihdâm itmek : 1129; — göndermek : 1129; — kapmak : 676; — kapuya ihrâc olunmak : 1195; — tasarruf itmek : 676; — virmek : 56 c; — yazup defteri ile teslîm eylemek : 56 c; — ı alup gitmek : 1207; — ı

serdâr itmek : 1106; —ına kasditmek : 204; —ına ve kızlarına icâre-i mu‘ayyene-i câriye ile virdürmek : 1013; —ına ve kızlarına intikâl itmek : 1013

Ohri; — sancağı : 229, 1150; — beği : 47 c, 1130, 1150, 1219; — beğünün kethudâsı : 1130, 1150; — kâdîsı : 208; — muhâfazası : 175; — sancağında vâkı‘ kâdîlar : 27

ok : 556; — atmak : 440; — atmak ta‘lîm itdürmek : 807; — ihzârı : 175; — ile urmak : 822; — tedârüki : 175; — u yay ihzâr itdürmek : 1039; — u yay isti‘mâline kâdir yarar yiğitler yazılmak : 1076; — u yayları ve tüfenkleri ihrâc itmek : 1104; — u yaylarıyla ihrâc itmek : 1039; —la urup mecrûha eylemek : 925; —lı yaylı piyâde gönderilmek : 322; —lu kavvâs ihrâcı : 248

okcı : 1

okımak-yazmak üzre olmamak : 1216

Oladislav karyesi, Merhûm Sultân Süleymân Evkâfı vakfından, Filibe kz. : 558

Olagi karyesi, Pogonya kz. : 469

Oltı; — kâdîsı : 957, 962; — mirbâtı : 598; — sancağı beği : 598, 962; — sancağı beğünün çavuş ve azebler ağası : 957; — sipâhîleri : 822

Onikidivân kâdîsı : 36 c

Ordu(-yı Hümâyûn) : 16 c, 392, 713, 718, 721, 723, 724, 901; — sında mükemmel hâzır bulunmak : 1116

orducu; — gaybet eylemek : 1116; — ihrâcı : 392, 724, 1116; — irsâl eylemek : 1116; — yazmak : 392

orducıbaşı ta‘yîni : 724

orman : 342; — tağ : 412

ortalıkda alınup zâyî‘ u telef olmak : 1204

Ortapâre kâdîsı : 208

Oruç, dârendegân, hüküm virilen : 321

Osmân Beğ, Ohri Beği : 1130

Osmân Beğ, Tırhala Beği bkz. Osmânşâh Beğ

Osmân Çelebî, Kapucı : 1189

Osmân İpsala, sûhte, At Bâzârı, Edirne : 881

Osmân, Abdullâh oğlu, mahbûs, Eğirdür ks. : 410

Osmân, Çavuşun âdemisi : 969

Osmân, Çerkeş beğünün âdemi : 880

Osmân, Çingâne müsellemleri çeribaşısı, hüküm virilen : 43

Osmân, dizdarlıktan ma‘zûl, Leş Kal‘ası : 424

Osmân, ehl-i fesâd, Turabeğler k., Bergos kz. : 831

Osmân, Köpri Kal‘ası Dizdârı : 574, 933

Osmân, Türk, Eğridir kz. : 587

Osmâncık kâdîsı : 872

Osmânlu karyesi, Rodoscuk kz. : 1115

Osmânşâh [/Osmân] Beğ, Tırhala Beği, müteveffâ : 128, 509, 569, 647, 959

Ostanca karyesi, Pogonya kz. : 469

Oşırgar(?), kâfir, Pavavine(?) cânibinde : 224

ot : 679; — bitmemek : 361

otak-ı hümâyûn hıdmeti : 3 c

otlak; — hakkın edâ itmek : 679; — resmin virmemek : 679; — zamânı : 679

otluk : 714, 721, 723, 732, 743; — ihrâcı : 730; — ihzârı : 731, 741; — tedârüki : 723, 731, 733, 741

Otrant Kal‘ası, Polya yakası : 294

oturup etrâf u cevânibe hâzır u nâzır olmak : 10 c

Otuzsekizinci Bölük, sol-ulûfeciler : 999

ova : 472

oymak : 799; — te‘dîb olmak : 799

öküz(ler) : 601; — arabaları : 792; — bulıvirmek : 1172; — çıkarmak : 413, 431; — ve deve vü at çıkarmağa mübâşir ta‘yîni : 978; —in almak : 892; —in ve koyunların çeküp almak : 962

öldürmek kasdı : 533

Ömer Beğ, Kızıcaan Sancağı Beği : 636
Ömer Beğ, Trabzon Sancağı Beği, Rûm muharriiri : 24, 356, 904, 980
Ömer Çavuş, Dergâh-ı Mu'allâ Çavuşı : 1 c, 36, 723, 771, 798, 799, 962, 979
Ömer Çelebi, Defter kâtiblerinden : 881
Ömer Toğancı, ehl-i fesâd hırsuz u harâmî : 568
Ömer, Buhayra Şeyhu'l-Arabî Şeyh Yahyâ'nun oğlu : 706
Ömer, Derne Beği : 806
Ömer, ehl-i fesâd sûhte, Selanik : 1216
Ömer, Eymir oğlu, ehl-i fesâd, Küçüksekici k., Antâliyye kz. : 1061
Ömer, İsakcı kz. : 1015
Ömer, sâbık Vilâyet-i Cîze Şeyhu'l-Arabî Hammâd'ın oğlu : 362
Ömer, sipâhî, Prekalma nh., Delvine sn. : 333
Önk kâdîsı : 16 c
örf-i ma'rûf : 441, 540; — ile görmek : 931
örti tahmîn etmek : 1203
öşr : 534; — al(dur)mak : 658, 976; — ü rûsûm virmemek : 130; — ü sâlâriyye alınmalu olmak : 969; — vir(me)mek : 658, 666, 702; —i aynı ile alup üzerine kesim eylememek : 1184; —i sıra : 658
öte yaka; —ya geçürmek : 1064; —ya gitmelü olmak : 785; —ya satup te'addî etmek : 823
Özbek tâiyefesi, Horasân(?) cânibinde : 118
Özi Kal'ası : 434
Öziçe (kasabası) : 366, 685; — kâdîsı : 1072; — Kal'ası : 1157
özri kabûl olmamak : 718, 1011, 1032, 1184, 1204, 1215
özri makbûl ol(ma)mak : 4 c, 5 c, 10 c, 14 c, 16 c, 21 c, 22 c, 31 c, 32 c, 38 c, 42 c, 664, 1022

pâbûcî/pâbûccı ihrâcı : 392, 1116
pâk ü tathîr : 76, 240; — eylemek : 789; — itdürmek : 1203
Pala Gâzî Vakfı, Hâsköy kz. : 121
palamar : 180, 182; — almak : 476; — ihzârı u tedârûki : 182; — tedârûki : 180
palanka; — binâsı : 235; — ihdâs olunmak : 1157; — muhâfazası için nefer ihrâc eylemek : 1157; — yapdurmak : 426; —ya ihrâc olunmak : 1157; —yı hıfzıtdürmek : 1157
panayır yiri : 942
panbuk bkz. penbe
Pankota sancağı : 354, 426; — cedîd mufassal defteri : 354
papa : 211, 266, 394, 529; — âdemleri gemileri : 468
papas; — ahvâlin i'lâm eylemek : 1038; — elegetür(il)mek : 1038; — haste olmak : 50 c; — kimesne ile buluşdurmamak : 50 c; — taşra çıkarılmamak : 50 c
Parakalma nâhiyesi bkz. Prekalma nâhiyesi
pâre(ler) : 601, 953; — altuna tebdîl : 166; — virilmek : 868; —in almak : 978
pârelemek : 1097
Parga Kal'ası : 497, 514
pâsbânlar : 154
Pasin kâdîsı : 962
Paşa köyi, Bolavadin : 1111
Paşa sancağı : 180, 292, 516; — sipâhîleri : 180, 286
paşa hazretleri : 612, 623
Paşa-zâde bkz. Mehmed Paşa-zâde
Paşaköprüsi, Karasu Yenicesi kz. : 576

Pavavine(?) cânibi : 224
Pavli, Beç kralı âdemi : 861
pây-mâl olmak : 204
Payas : 467, 489; — İskelesi : 20, 32, 35, 352, 467, 519, 522; — Kal'ası : 32
Pâye-i Serîr-i A'lâ : 365, 688, 1188
Pâye-i Serîr-i Adâlet-masîr : 447
Pâye-i Serîr-i Âlem-masîr : 46, 82, 180, 532, 537, 542, 620, 853; —i Husrevâne : 394, 521, 870, 938, 977
Pâye-i Serîr-i Ma'delet-masîr : 523
Pâye-i Serîr-i Sa'âdet-masîr : 34, 146, 186, 319, 326, 519, 522; —i Husrevâne : 826
pây-mâl; — olmak : 1190; — ü hâksâr eylemek : 514; — ü hâksâr itmek : 513
Peçin kâdîsı : 983
Peçuy beği : 548
peksimad : 32, 47, 65, 78, 292, 517, 710; — bişürdilmek : 31; — bişürtmek : 38; — getürmek : 260; — ihzârı : 38, 777; — irişdürilmek : 48 c; — ta'yîn olunmak : 1076; — tahmîli : 23 c, 50 c, 468, 710; — talebi : 777; — tedârük ü ihzâr eylemek : 48 c; — tedârüki : 23 c, 38, 777; — virmek : 1106
penbe [panbuk] : 538; — bizi alup göndermek : 1038; — bizi muzâyakası : 1038; — ipliği alup göndermek : 1038; — ipliği muzâyakası : 1038; — virdürmemek : 333
penc-yek(ler); — düşmekden hâlî olmamak : 1138; — zabtı için müstekil âdem ta'yîn olunmak : 1138; — zabtirmek : 1138; —in tezkire ile zabtirdürmek : 1138
penez : 658; — akçası : 658
perâkende : 908; — eylemek : 782; — itmek : 1170; — olmalı olmak : 1137; — ol(ma)mak : 133, 185, 328, 538, 553, 599, 612, 658, 673, 699, 877, 888, 962, 979, 1077, 1170
perâkende yörükler : 557
Pertek; — (alay)beğisi : 322, 813; — kâdîsı : 322
Pertev Paşa, Vezîr, Donanma-i Hümayûn Serdârı : 15, 285, 287, 288, 314, 317, 367, 394, 396, 398, 403, 462, 464, 474, 510, 512, 513, 515, 518, 519, 522, 525, 527, 694, 916
Pervâne Çavuş, Çerkes, Dergâh-ı Mu'allâ Çavuşı : 1 c
Pervâne Çavuş, Dergâh-ı Mu'allâ Çavuşı : 180, 181, 182, 224, 229, 231, 234, 240, 251, 253, 256, 257
Pervâne(?), Erzurum beğlerbeğisi câsûsı : 607
Pervâne, arz getüren : 288
Pervâne, za'îm, Şâm Yeniçerileri Kethudâsı : 195
Pervîz bin Abdullâh, dârendegân, Mısır gönüllülerinden : 110
Pervîz Kethudâ, Şâm : 1220
Pervîz, Anabolı (Kavala) Kapudânı : 50, 154, 464, 506
Pervîz, koyun emîninün âdemi : 410
Pesyân; — aşîreti (tâyifesi) : 133, 241, 528, 799, 1113; — kâdîsı : 241; — sancağı beği : 241, 799
Petri Voyvoda, Boğdan Voyvodası : 1015
Petrik(?) karyesi, Bender kz. : 702
Peykârîoğlu köyi Konağı, Konya : 1 c
peynir; — cem'ı : 130; — gönderilmek : 16 c; — tedârüki : 1 c, 16 c
Pîr Kâsım, maktûl, Tâcirân k., Musul : 150
Pîr Mehmed Çavuş, müfettiş : 23 c
Pîr Velî, havâss(?) u cedîd emîni, Niksar kz. : 877
pîr ü nâ-tüvân; — ol(ma)mak : 72, 1174; — olup hıdmete kâdir olmayan yeniçeriler : 597; — ve sağır olanların ve darb u harbe iktidârı olmayanların gidermek : 1177
pîr ü oğlan olanlar muhâfazada kalmak : 1174
pîr ü za'îflerün binâda istihdâmı : 1011
Pîr-Alî, Anadolu Defteri Kâtibi : 824
Pîr-Alî, Ardahan Beği Mîrzâ Alî'nin katline kasteden Mehmed'in âdemi : 822
Pîr-Gâiyib, ehl-i fesâd, Zâviye k., Bâzârcık kz. : 815

pîr-i fânî : 886
 Pîr-Nazar, Ardahan Beği Mîrzâ Alî'nin katline kasteden Mehmed'in âdemi : 822
 Pîrî Ağa oğlu Mevlânâ, sâbık Niğbolı Kâdisı : 935
 Pîrî Beğ, müteveffâ Cevâzir Beği : 589
 Pîrî bin Mehmed, Hâceserver mh., Edirne : 692
 Pîrî Çavuş, Dergâh-ı Mu'allâ Çavuşı, Nâzır : 112, 420, 441, 553, 554, 649, 666, 681, 688, 699, 702, 708, 935, 936, 966, 970, 988, 995, 1128, 1134, 1139, 1142, 1143, 1158
 Pîrî Sübaşı Bölüğü : 934
 Pîrî, Hamîdîli sipâhîlerinden, oğlan ayarıdıcı, Tülügöli k., Hamîdîli : 1207
 Pîrî, Mevlâna, Küre kazâsından ma'zûl : 63
 Pîrî, Şeyh, Şeyh İzzeddîn'in akrabâsı, eşkıyâ, Musul : 150
 Pîrkulı, Kızılbaş ve ehl-i fesâd : 880
 pilâv almak : 1216
 pinte : 658
 Pirenek, Şeyhân tâyifesinden, maktûl : 150
 pirinç; — gönderilmek : 16 c; — hıdmeti teklîfi : 55; — tedârûki : 1 c, 16 c; — teklîfi : 55
 Pirlepe nâhiyesi, Üsküb sn. : 516; — kâdisı : 208, 810
 piyâde vü piyâde-oğulları; — hımâyet olunmamak : 902; — yazılmak : 902; —nı ocaklara tevzî' u tekmîl eylemek : 902
 piyâde(ler) : 1, 90, 115, 335, 542, 555, 655, 808, 844, 857, 902, 1073; — alınmak : 502; — beği : 555, 629, 655, 844, 857, 1210; — defteri : 335, 555; — emrolunmak : 502; — gönderilmek : 322; — ihrâcı : 192, 241, 798, 813, 1113; — ihrâcı asîr olmak : 813; — mukaddimleriye ihrâc : 857; — tahrîri : 629; — talebi : 241, 528; — vir(me)mek : 322, 798, 1113; — vü müsellemler mültezimi : 1059, 1060; — vü za'îf olmak : 1065; — yayabaşlarıyla ihrâc : 857; — yayalıkdan çıkmak : 90; — yazılmak : 844; —i giç ve eksük göndermekden hazer : 857; —i zâd ü zevâdeleriyle ihrâc : 857; —in nevbetleri : 808
 piyâde-oğlu piyâde : 90, 335; — olmak : 808; — yazılmak : 844
 piyâde-oğulları : 90, 335; — hımâyet olunmamak : 902; — yazılmak : 902; —nı ocaklara tevzî' u tekmîl eylemek : 902
 piyâdelik; — yirlerin tasarruf itdürmek : 335; — den halâs olmak : 90; — den ihrâc : 335
 Piyâle Paşa, Vezîr : 15 c, 17 c, 20 c, 21 c, 22 c, 26 c, 27 c, 871
 Piyâle, Defter-i Hâkânî Kâtibi : 347
 Piyâle, Dergâh-ı Mu'allâ Müteferrikası, Üsküb'de sâkin : 210
 Plaj Yanoş, Macar Beği : 826
 Plevne kâdisı : 72, 336
 Podgoriçe kâdisı : 208
 Pogonya; — kâdisı : 469; — nâyibi : 469
 Pojega sancağı; — beği : 1202; — kâdîları : 1201, 1202
 poklon aldurmamak : 340, 888
 Polya(?) : 403; — cânibine Tatar askeri geçirilmek : 1187; — yakası : 294
 porkolap(lar) : 325, 326
 Portugal; — keferesi : 211; — kralı : 211, 394
 Pozape Tatarları Sübaşıları : 44
 Pravadi bkz. Prevadi
 Pravişte; — kazâsı : 772; — kâdisı : 772, 810
 Prekalma [/Parakalma] nâhiyesi, Delvine sn. : 333; — kâdisı : 333
 Premedi Kal'ası : 639
 Presbe nâhiyesi sipâhîleri : 401
 Prevadi; — Kâdîlığı : 599; — kâdisı : 25 c, 72, 336, 742
 Preveze : 126, 225; — Kal'ası : 257, 307, 315, 316, 434, 809; — Kal'ası'n muhâsara eylemek : 257; — Kal'ası'na nefer ta'yîni : 52 c; — Kal'ası'nun ta'mîri : 1186; — Limanı : 1048; — muhâfazası : 222, 516; —'ye varıca yol üzerinde olan kâdîlar : 126, 809

Priştine nâhiyesi, Paşa sn. : 516; — kâdîsı : 554
Prizrin; — beği : 1179, 1194; — kâdîsı : 208, 810; — sancağı askeri : 1179
Proleç(?) karyesi, Avlonya kz. : 484
Pucyân [/Bucyân] Aşîreti, Diyârbakır : 241, 528, 799, 1113

ra'yyet : 627; — kaydeylemek : 948; — kayditmek : 534; — oğulları : 555; — yazılmak : 90, 555, 658, 699, 836; —e çift bozan resmi aldurmak : 658

Radiç(?) veled-i (), zimmî, Kota(?) k., Nikşik(?) nh., Hersek sn. : 486

Radomir kâdîsı : 208, 792, 793, 810

rafz u ilhâd : 6 c, 674; —ı tefîş : 457

Rahîmî Beğ, âdemine hüküm virilen : 563

râhib(ler) : 643, 644, 1031; — elegetürilmek : 1018; — gaybet eylemek : 1018, 1031; — ısyân eylemek : 1031; —e müte'allik çiftlikleri mîrî için zabteyleyüp bey'-ı men-yezîd itmek : 1031; —e müte'allik emlakı mîrî için zabteyleyüp bey'-ı men-yezîd itmek : 1031; —e müte'allik tavarı mîrî için zabteyleyüp bey'-ı men-yezîd itmek : 1031; — Südde-i Sa'âdet'e gönderilmek : 1018; —i akvâm u akribâlarına buldurmak : 1018; —i mukayyed ü mahbûs Südde-i Sa'âdet'e göndermek : 1018; —i yatak u turaklarına buldurmak : 1018

Rahmâniyye Kal'ası, vilâyet-i Cezâyir, Basra : 1

Rahme Kal'ası : 642

Rahova; — Kâdîlığı re'âyâsı : 966; — kâdîsı : 72, 336, 553

rakabe tutulmak : 615

rakam-ı afv çekilmek : 1170

Ramazân Ağa, Sol-Ulûfeciler Ağası : 964, 986

Ramazân Çavuş, Dergâh-ı Mu'allâ Çavuşı : 1 c

Ramazân, Ağrıboz Beği'nün Kapucıbaşısı : 1136, 1137

Ramazân, Bâzergân-zâde, hüküm virilen : 1013

Ramazân, ehl-i fesâd, Aksarây kz. : 433, 436

Ramazân, Gelibolu Voyvodası : 1161

Ramazân, gurebâ-i yesârdan Sipâhî Keyvân'ın hıdmetkârı, Turabeğler k., Bergos kz. : 831

Ramazân, Kâyid, sâbık Tunus Kâyim-makâmı, Susa, Kayrevân, Manastır, Belde-i Cerît, Benzert Nevâhî Vekîli Kâyim-makâmı : 1024, 1034, 1074

Ramazân, Mevlânâ, Marmara Kâdîsı, Biga Sancağı Muharriri : 908, 969

Ramazân, Samakov Nâzırı Mehmed Çavuş'un âdemi : 328

Ramazân, Za'îm, Şehrizol Çavuşları Kethudâsı : 415

râsih-dem ü sâbit-kadem olmak : 826

râv-ı [/zâv-ı] Yehûdiyân, şehzâde hâssı, Ankara : 1099

Ravza-i Mutahhere : 910; — hıdmetinde olan ağaların evkâfı olan yirlerün beğlerbeğîleri : 909; — hıdmetinde olan ağaların evkâfı olan yirlerün kâdîları : 909; —'nün câmlarınun ta'mîre muhtâc olanlarınun ta'mîri : 852; —'yi ziyâret itmek : 827; —i Seyyidü'l-enâm'un kubbe-i münevveresinin ta'mîr ü termîmi : 852

râyât-ı İslâm; — 'un nusreti : 51; —ı zafer-a'lâmun isti'lâ vü istîlâsı : 51; —ı zafer-encâm : 51

râyât-ı nusret-âyât-ı dîn ü mübînün zafer ü nusreti : 51

râyet-i feth-âyet : 698

râzî vü şâkir ol(ma)mak : 905, 1191

Razin(?) karyesi, Kalamata kz. : 101, 124

re'âyâ (tâyifesi) : 17, 39, 48, 82, 121, 159, 173, 199, 204, 238, 240, 302, 318, 321, 322, 325, 326, 340, 342, 353, 388, 389, 412, 420, 443, 453, 462, 468, 504, 519, 522, 538, 542, 554, 555, 561, 567, 579, 580, 583, 584,

609, 611, 622, 626, 658, 681, 683, 699, 702, 720, 725, 742, 774, 820, 825, 826, 848, 863, 888, 917, 942, 966, 984, 1204, 1211; — âsûde olmak : 204; — âsûde-hâl olmak : 319, 542; — vedâyi'-ı Hâlık-ı berâyâ olmak : 1215; — çift ü çıbuğundan ferâgat etmek : 658; — ellerinde bulunan tüfenkleri alıp göndermek : 848; — emn ü emân üzre olmak : 607; — fevka'l-had muztaribül-hâl olmak : 888; — gulüvv etmek : 538; — harmeni savurmak : 1184; — isyân üzre olmağa yüz tutmak : 1176; — isyânı : 16; — ihrâc : 438, 650; — istihdâmına cür'et olunmamak : 52 c; — istimâlet ile salıvirilüp yirli yirlerine temekkün itdürilmek : 1126; — küllî ıztrâb üzre olmak : 979; — mâbeynlerinde tefrika vü ihtilâl virilmek : 1215; — men'ı : 227; — müreffehül-bâl olmak : 542; — mütâbe'at etmek : 1134; — müteşekkî olmak : 981; — mütezacciru'l-ahvâl olmak : 658; — perâkende olmak : 538, 589; — perâkende olmalı olmak : 1137; — perâkende vü perîşân olmak : 888; — takat getürmemek : 173; — tarafından bir zarar irişdürilmekten ihtiyât eylemek : 1217; — temerrüd ü inâd üzre olmak : 922; — ürkülük perâkende olmak : 979; — ve ahâlî-i Mısır'a küllî nef' hâsıl olmak : 1107; — vü fukarâ bey' u şîrâda zarar u ziyân çekmek : 969; — vü fukarâya zulm ü te'addîsi olmak : 1050; — vü müfsidînün haklarından gelinmek : 1150; — vü zu'afâ : 580; — yiri zira'ât idenlerin yirleri ellerinden alınmak : 887; — yirlerin almak : 887; — yirlerin gasbidenleri yirlerinden kaldurmak : 887; — zimemi : 564; — ziyâdeye kabûl itmemek : 1184; — zulmden mütezaccir olmak : 602; —dan alınan zehâyiri ketmidüp ashâbına isâl eylememek : 1204; —dan celb ü ahz itdürmemek : 32, 33, 792, 793; —dan cem' olunan zehâyir : 1204; —dan çift bozanlık resmi alınmak : 658; —dan ırgad cem'ı : 893; —dan mâl-ı mîr kabzı : 353; —dan mu'âf yazılmak : 1164; —dan müft odun aldurmamak : 893; —dan odun için akça getürmemek : 893; —ne dahlolunmamak : 774; —nun ahvâli muntazam olmak : 969; —nun ba'zın darb-ı şedîd ile darbitmek : 888; —nun ba'zın tutup habsitmek : 888; —nun bâd-ı hevâlarına dahlolunmak : 1030; —nun bârgîrlerin almak : 888; —nun beytü'l-mâline dahlolunmak : 1030; —nun bir akça ve bir habbelerin aldurtmamak : 978; —nun ehl ü iyâlin basmak : 199; —nun esbâb ü tavarın sirka etmek : 699; —nun evlâd ü etfâli ve sâyir esbâb ü etvârî gâret olunmakdan ihtiyât üzre olmak : 1187; —nun hukûkı : 690; —nun ilticâ idecek yirleri : 455; —nun intizâm-ı hâl ve refâh-ı ahvâli : 319; —nun irişmiş oğulları : 908; —nun kaçkunlarına dahlolunmak : 1030; —nun koyunların almak : 486; —nun ma'sûmcaların yire urup katlitmek : 820; —nun mâl-ı mefkûdına dahlolunmak : 1030; —nun mu'takları : 908; —nun mütezacciru'l-ahvâl olması : 441; —nun nesneleri ellerinden alınmamak : 19 c; —nun tağdan kesüp getürdükleri kereste : 1053; —nun tavarların almak : 486; —nun tereke bâbında muzâyakaları olmak : 983; —nun toprakların hîle ile ellerinden almak : 887; —nun yavalarına dahlolunmak : 1030; —nun zirâ'at işlerini bırakması : 825; —nün evlerin basmak : 962; —nün müzevvecin ve mücerredin sıhhati üzre yazmamak : 891; —nün öküzlerin ve koyunların çeküp almak : 962; —sına nev'an za'f târî olmak : 1215; —ya adâlet olunmak : 1215; —ya ahde muhâlif dahl ü ta'arruz eylemekden ihtiyât eylemek : 1166; —ya akça tevzî' etmek : 1053; —ya akça virüp mehil virmekle mahsûllerin ve terekelerin almak : 1137; —ya cebr ü te'addî : 554; —ya çam kerestesin adâlet üzre tevzî' etmek : 1213; —ya envâ'-ı te'addî vü zulm eylemek : 1137; —ya fevka'l-had tekâlif olmak : 1215; —ya haber virmek : 1051; —ya hilâf-ı şer' u kânûn zulm ü te'addî itdürmek : 1184; —ya hilâf-ı şer' u kânûn zulm ü te'addîsi olmak : 109; —ya hilâf-ı şer'-ı şerîf zulm ü te'addî itdürmemek : 876; —ya hüsn-i istimâlet : 186; —ya i'lâm eylemek : 1210; —ya ihtilâl virmek : 585; —ya istimâlet virmek : 19 c; —ya küllî te'addîsi olmak : 995; —ya küllî zulm ü te'addî eylemek : 981; —ya mektûblar göndermek : 19 c; —ya muzâyaka vü te'addî itdürmek : 1184; —ya reddeylemek : 1204; —ya şefkat ü merhamet etmek : 319; —ya tâ'b ü muzâyaka olmamak : 189; —ya takvîyet virilmek : 1215; —ya te'addî eylemek : 55, 298, 347, 453, 500, 658; —ya te'addîsi vâkı' olmak : 1210; —ya tefrika vü ihtilâl virür husûslardan ihtiyât eylemek : 1215; —ya temessük virmemek : 863; —ya zarar irişmek : 1150; —ya ziyâde za'f müstevlî olmak : 1137; —ya zulm : 665; —ya zulm ü hayf itdürmemek : 978; —ya zulmeylemek : 887; —ya zulmidenleri isimleriyle ve zulm ü te'addîleriyle yazup bildürmek : 1058; —yı döğmek : 414; —yı gâret : 22; —yı hıfzıtdürmek : 1187; —yı idlâl eylemek : 16, 534, 866; —yı idlâl ü ifsâd : 666; —yı imeci tarıkıya ihrâc : 650; —yı istimâlet ile yirli yirine temekkün itdürmek : 1126; —yı rencide etmek : 340, 413, 431, 978; —yı ta'cîz etmek : 141, 658; —yı tahrik etmek : 486; —yı tazyik itdürmemek : 414, 1053, 1184; —yla tağa gönderüp gemilere yarar kereste kesdürmek : 1053

re'âyâ vü berâyâ (tâyifesi) : 152, 456, 466, 542, 553, 627, 665, 698; — emn ü emân üzre olmak : 1215; — ile hüsn-i zindegânî üzre olmak : 1034; — istirâhat ü itmînân üzre olmak : 698, 876; — mütezacciru'l-ahvâl olmak : 319; — perâkende olmak : 328; — râzî vü şâkir olmamak : 1191; — refâhiyyet ü istirâhatde olmak : 5 c; — refâhiyyet ü itmînân üzre olmak : 1215; —nun emn ü emânında mukayyed olmak : 1088;

—nun hımâyet ü sıyâneti : 1074; —nun nizâm u intizâmı : 394; —nun refâhiyyet ü itmînânı : 146, 182, 319, 492, 542, 593, 691, 1034; —nun terekeleri : 507; —nun zabt u rabtı : 326; —ya bâ'is-i nefret ü vahşet evzâ' göstermemek : 1128; —ya envâ'-ı zulm ü te'addî itmek : 1210; —ya mazarrat irüşdürmek : 148; —ya te'addî : 674, 895; —ya zarar olmamak : 15 c; —ya zarar u gezend iriş(dür)mek : 5 c, 21 c, 58 c; —ya zarar u gezend irişdürmekden ihtirâz : 8 c; —ya zulm ü te'addî : 150, 962; —yı âgâh itmek : 5 c; —yı hıfz u hırâset : 395; —yı hımâyet ü sıyânet : 397; —yı mütezacciru'l-ahvâl eylememek : 265; —yı rencîde itmek : 413, 895; —yı sıyânet eylemek : 393, 399; —yı ziyâde rencîde itmek : 431, 978

re'âyâya zulm ü te'addî; — eylemek : 265, 343, 414, 445, 453, 563, 978, 1184; — itdürmemek : 802, 974; — ol(un)mak : 1050, 1215; — olunmamak : 1184, 1215

re'îs(ler) [ru'esâ]: 46, 129, 176, 184, 185, 220, 260, 297, 377, 387, 388, 400, 405, 408, 422, 429, 468, 518, 543, 578, 617, 643, 644, 673, 710, 777, 787, 893, 1003, 1004, 1145, 1146, 1149; — akça ile gönderilmek : 893; — alkonulmak : 530; — gemileri forsa esîrler ile donatmak : 185; — gönderilmek : 894, 1044; — göndermek : 403; — kalite binâ itmek : 1149; — kapudâni : 17 c; — ta'yîn ü irsâl eylemek : 1044, 1045; — tâyifesi te'allül itmek : 1053; —i eşkıyâ : 925; —e istimâlet virmek : 476; —i ihzâr itmek : 1161; —i küreğe virmek : 1161; —i zabt u rabt : 184; —ine bir mikdâr nesne virüp müteselliyü'l-hâtır itmek : 1092; —ün kumanyalarının tedârüki : 1149

re'y-i sâyib : 525, 1191; — üzre tedârük eylemek : 1211; —rezîn : 542

re'y; —i isâbet-ârâ : 394; —i isâbet-karîn : 319; —i isâbet-pezir : 518; —i kâsid : 474

Receb Beğ, Sığla Beği : 1001

Receb bin Abdullâh, Badracık kz. : 414

Receb Bölükbaşı Bölüğü : 934

Receb, Kara, Kızılbaş, Hâcîyülük k., Taşköpri kz. : 816

redd-i ebedî olmak : 841

ref' olunacağıın re'âyâya i'lâm eylemek : 1210

ref' olunmak : 1136; — için emr-i şerîf gönderilmek : 1062

ref' u def' itmek : 1086

ref'ı lâzım gelmek : 1180

ref'ı lâzım olmak : 1135

refâhiyyet ü istirâhatde olmak : 5 c, 1093

refâhiyyet ü itmînân : 146, 182, 319, 492, 542, 593, 691, 1034; — üzre olmak : 1215; —ı ra'yyet : 326

refik u mu'în : 51

rehîn(e)(ler) : 704; — alınmak : 542; — tarîkıyla alıkonmak : 132

Remle (sancağı) : 1, 1162; — Kal'ası : 7; — kapudâni : 1

rencber(ler) (tâyifesi) : 53, 63, 111, 258; — re'îsleri : 673; —yle çârşûlarında ve dükkânlarda berâber olmak : 1107; — ü tüccâr : 419; —likde olmak : 819

rencber gemi(si/leri) : 70, 109, 237, 246, 264, 268, 284, 296, 309, 368, 370, 388, 624, 630, 649; — girif itmek : 50 c; — göndermek : 50 c; — lâzım olmak : 50 c; — tedârük itmek : 50 c; —n navlun ile tutmak : 1084; —yle Rodos'a göndermek : 1081

rencîde; — eyle(me)mek : 553, 1149, 1185; — eylemekden hâlf olmamak : 1067; — it(dürme)mek : 55, 375, 413, 431, 439, 469, 608, 978, 991, 1145; — olmak : 452; — olunmakdan hazer itmek : 1077; — vü remîde eylememek : 375; — vü remîde itdürmemek : 448, 1146

Resan varoşı, Riyekan nh., Hersek sn. : 486

resm [rûsûm] : 680, 828, 976; — alınmak : 658; — cem' u tahsîli : 680, 828; — cem'ı : 611; — edâ olunmamak : 828; — takdîr eylemek : 891; — talebi : 22; —ı âdiye : 472; —ı bir kîseye koyup mühürleyüp göndermek : 828; —ı emînlere additdürmek : 976; —ı göndermek : 828; —ı saymamak : 976; —ı arûsâne : 891; —i berât : 828; —i berâtların virmemek : 680; —i çift : 534; —i deşt-bânî : 891; —i kismet : 966; —i kışla : 130; —i mîrî : 828; —i şem' : 658; —i yaylak : 571; —lerin edâ itmek : 891; —lerin virmemek : 680; — u dimosına ziyâde kaydolunmak : 976

Resûl, ehl-i fesâd, Aksarây kz. : 433, 436

Revân hâkimi : 822

revnâk u izzet : 51

Rıdvân Çavuş, Dergâh-ı Mu'allâ Çavuşı : 26 c, 28 c, 48 c, 50 c, 57 c

Rıdvân Paşa, Gazze Sancağı Beği, Mîr-i Huccâc, Şâm emîr-i Haccı : 78, 361, 862, 867, 924; —'nun kethudâsı : 616

Rıdvân, Nâblûs Beği : 860

rızâ vü şükrân üzre olmak : 1034

rızâ-yı hümayûn : 1107

rızâ-yı şerîf : 1067, 1170; — olmamak : 1057; —e muhâlif olmak : 1050

rızk : 911; —ı tâlân itmek : 673; —ın nehb ü gâret itmek : 925; —lar yağmâ vü hasâret olunmak : 441

Rihâ; — hâsları : 976; — kâdîsı : 976

ri'âyet ü humâyet; — eylemek : 645, 698; — olunmak : 319, 1034

ri'âyet(ler); — eylemek : 1067, 1170; — olun(ma)mak : 19 c, 1088, 1076, 1175

ribâ-hôrlar : 334, 337; — mu'âmele ile re'âyâya akça virmek : 1137

ribh : 565

Rikâb-ı Hümayûn : 678, 696, 991

Rinase; — kâdîsı : 208; — Kal'ası cerahôrları ihrâc olunmak : 52 c; — Kal'ası'nı hedmidüp yarağını almak : 52 c

rişte-i penbe tahmîl idüp alup gitmek : 1145

riyâset : 1055; — virilmek : 377

riyâz-ı mukaddese : 450

Riyekan nâhiyesi, Hersek sn. : 486

Rize kâdîsı : 24, 208

Rodos : 16, 23 c, 26, 34, 36, 42, 65, 186, 213, 216, 218, 220, 285, 398, 476, 748, 751, 752, 772, 775, 834, 1028, 1029, 1084, 1120; — cezîresi : 237, 983; — dizdârı : 233, 866; — gemileri : 219; — kâdîsı : 237; — Kal'ası : 866; — Kal'ası muhâfazası : 1039; — limanı : 476; — muhâfazası : 216, 779, 791; — muhâfazasına ta'yîn : 1037; — muhâfazasında olmak : 1039; — (sancağı) beği : 16, 46, 47, 50 c, 57, 184, 185, 186, 215, 217, 218, 254, 394, 519, 522, 596, 748, 749, 750, 751, 753, 762, 771, 775, 778, 845, 866, 1001, 1028, 1029, 1037, 1082, 1084, 1106, 1120; — topcıbaşı : 233; —'a göndermek : 1081; —'a kürek irsâli : 1206; —'a sürilmek : 1135, 1180; —'dan gelecek gemiler : 1084

Rodoscuk; — kazâsı : 732; — kâdîsı : 37 c, 723, 725, 734, 935, 1115; — menzili : 719, 743

Roko, re'îs, Dubravenik tâyifesinden : 1145

ru'esâ bkz. re'îs

ru'ûs : 686, 895

Rudnik; — kâdîsı : 651, 888, 1218; — Ma'deni : 1218; — (Ma'deni) emîni : 1218

Rûhâ : 971; — kâdîsı : 971; — lağımçıları ihrâcı : 168; — (sancağı) beği : 19, 168, 172, 304, 417, 971; — sancağı lağımçıları : 19; — sancağı sipâhîsi : 19; — sipâhîleri : 172; — sipâhîleri ihrâcı : 168

ruhsat; — bulmak : 1145, 1146; — olmak : 1138; — vir(me)mek : 771, 944, 1184; — virilmek : 1184

rukıyyet ü ihtisâs ile itâ'at ü inkıyâd itmek : 826

Rûm : 145, 645; — beğlerbeğisi : 1110; — halıçaları : 817; — kalıçaları : 873; — muharriri : 904; — oğlanları : 597; — vilâyeti kâdîları : 848; — vilâyeti muhâfazası : 204, 356; —'da vâkı' olan kılâ' dizdârları : 356; —'dan kumaş alıvmek : 120

Rûm kâdîsı bkz. Rûmkal'a kâdîsı

Rûm yiğitleri : 341, 440, 606, 915; —nden gönüllü : 597; —nden yarar kimesneleri yazmak : 1008; —ne arzeylemek : 1055

Rumâhiyye sancağı : 127, 586, 589, 656, 896

Rûmili : 200, 392, 447, 830; — beğlerbeğisi : 34 c, 47 c, 99, 175, 180, 181, 182, 198, 212, 225, 234, 255, 257, 286, 290, 292, 294, 298, 307, 313, 315, 316, 350, 379, 380, 381, 391, 401, 424, 465, 514, 516, 604, 639, 899, 955, 1078, 1116, 1143, 1179; — beğlerbeğisi yanına varmak : 1143; — beğleri : 970; — cânibine sefere emrolmak : 210; — çavuşları : 34 c; — defteri : 1089; — kâdîları : 117, 282, 458, 935, 970; — sipâhîleri : 918; — sipâhîlerinin harçlıkları : 27; — sûreti : 117; — vilâyeti kâdîları : 282; — yakası : 903; — yiğitleri : 509; —'nde olan beğler : 375; —'nde olan emînler : 375; —'nde olan kâdîlar : 375, 759; —'nde vâkı' olan kâdîlar : 165; —'nden gelen kürekçiler : 25 c; —'nün sol-kolında vâkı' olan kâdîlar : 747

Rûmkal'a [Rûm] kâdîsı : 16 c, 20, 504, 631
Rus esîri : 109
Ruscuk kâdîsı : 702, 728
Rusîkasrı kâdîsı : 25 c, 740, 742
Rûsiyyü'l-asl kul : 1097
ruz-ı hızır(ilyâs) : 13, 14 c, 15, 194, 196, 197, 203, 208, 244, 367, 374, 388, 573; —a dek göndermek : 1119; —dan mukaddem indirilmek : 1119; —dan tecâvüz eylememek : 1119
rûz-ı Kâsım : 810
rûz-nâme; — defteri : 639; — mücebince ma'zûle tîmâr virilmek : 1175; —den tîmâr virilmek : 1175; —den tîmâr virmemek : 1175
rûzgâr : 610; — muvâfakati ile irsâl eylemek : 1173; —a muhâlif yirde bulunmak : 1145, 1146
Rüstem Ağa, Kapucıbaşı : 513
Rüstem Beğ, Pertek beğinin babası, müteveffâ : 813
Rüstem Paşa, Budun beğlerbeğisi, müteveffâ : 565
Rüstem, sipâhî, İlbasan : 677
rûsûm bkz. resm
rüşvet; — almak : 892; —in alup salıvmek : 931

sa'âdet ü iclâl : 726, 741
sa'âdet ü ikbâl : 713, 714, 715, 716, 721, 723, 724, 728, 826, 881, 901, 907
Sâ'atçukurı askeri : 607
sa'b; — kal'alar binâsı : 404; — tağlarda yatmak : 58 c, 59 c; — u sengistân : 298; — yirler : 567
sa'bü'l-mürûr tağlar : 240
Sa'dî Çavuş, Dergâh-ı Mu'allâ Çavuşı : 742
Sa'îd vilâyeti, Mısır : 108, 906
Sa'îd, Imâret Şeyhı, Siroz kz. : 1216
sa'y ü gayret : 665
sa'y ü ihtimâm : 34, 49 c, 185, 203, 229, 246, 284, 291, 293, 319, 355, 388, 440, 451, 471, 521, 569, 594, 771, 779, 781, 822, 975, 1034, 1053, 1064, 1067, 1158, 1166, 1170, 1172; —da kusûr eylememek : 797
sa'y ü ikdâm : 12, 13, 21, 30, 34, 214, 219, 220, 224, 244, 287, 342, 374, 396, 402, 416, 425, 484, 519, 522, 532, 537, 671, 698, 758, 764, 771, 778, 915, 998, 1000, 1034, 1054, 1064, 1077, 1119, 1141, 1170, 1171, 1179, 1199, 1201; — itdürmek : 197; — ü mu'âvenet : 1171; — üzre olmak : 1093, 1216; — zuhûra getürmek : 1057, 1073, 1075, 1156, 1168, 1169, 1202, 1205; —dan hâlî olmamak : 1140
sa'y-i meşkûr : 395
sa'y-i mevfûr kılmak : 706
sa'y-i nâ-mahsûr : 257, 285, 314, 315, 394, 396, 762, 775
Sabada, gâret olunan köy-i(?) hâs : 22 c
Sabancı(lu) kâdîsı : 53, 102, 111, 683, 1185; — halkı : 1185
Sabanlu Şeyh-oğulları, ehl-i fesâd hırsuz u harâmî : 568
sâbık voyvoda olan müfsid; — bir hareket eylemelü olmak : 1158; — cânibinden bir hareket olmak : 1156
sâbit olan cerîmelerinin sûret-i sicillerin göndermek : 1028, 1032
sâbit olan hakları alıvrilmek : 1050
sâbit olan mevâdd; — arz olunmak : 1223; —ı yazup arzeylemek : 1223
sâbit olmak : 1125, 1151, 1167, 1178, 1180, 1198, 1210
sâbit ü müteveccih olan hakların hükmitmek : 1216
sâbit ü zâhir ol(ma)mak : 357, 815, 1040, 1050

sâbit-kadem : 319
 Sâbiye haddi : 537
 sabun muzâyakası : 624
 sadâkat : 325; —i müslimîn : 645; —de sâbit-kadem olmak : 319; —le ızhâr-ı ubûdiyyet itmek : 1102
 sadâkat ü ihlâs : 324, 1036; —üzre olmak : 1036; —la ubûdiyyet ü ihtisâs : 319
 Sâdât ile Bâbü'l-İrâk mâbeyninde vâkı' olan fitne vü fesâda sebep olmak : 929
 sâde yağ : 630, 659
 Sâdık, Kızıuçan sancağının sâbık muharrîri, müteveffâ : 636
 Sâdık, Selanik Yörükleri Çeribaşısı : 64
 Sadr-ı Cârûz ; —mahalli/mevzı'ı, Cezâyir, Basra : 1, 4, 960; —Kal'ası : 825; —nehri : 146
 Sadr-ı Süveyb Kal'ası, vilâyet-i Cezâyir, Basra : 1
 Saf-oğulları(?), Boruk(?) k., Bolavadin : 1111
 safâlu olanlar : 30
 safâlu yiğitler : 774; —den tüfenk ve ok u yay isti'mâline kâdir yarar yiğitler yazılmak : 1076; —e baş u buğ ta'yîn eyleyüp gönderilmek : 1076
 Safed (kazâsı/sancağı) : 95, 1220; —kâdîsı : 95; —re'âyâsı : 863
 sâfi kükürd ihzârı : 832, 833
 Safra Limanı : 264
 sağ gurabâ [/gurabâ-i yemîn] (cemâ'ati); —bölük ağaları : 759, 760; —mevâcibleri : 1065; —piyâde vü za'îf olmak : 1065; —ne icâzet virilmek : 1065; —nün atları olmamak : 1065
 sağ ve sol bölüklerine çukalarıyla ilhâk olunup ri'âyet olunmak : 1088
 sağ-kol : 47 c
 sağ-ulûfeciler (zümresi) : 556; —evlerine varup muhâfazada olmamak : 1085; —ün mevcûdlarınun defteri Dergâh-ı Mu'allâ'ya gönderilmek : 1085
 sağır(ler); —olanların ve darb u harbe iktidârı olmayanların gidermek : 1177; —olmak : 1174; —u nâ-bâliğ bulunmak : 444; —u yetim kalmak : 645; —ve nâ-tüvân ü pîr kimesneler tutmamak : 1012; —u nâ-bâliğ : 1014; —e dirlik tevcîh eylememek : 444; —e tîmâr tevcîh eylememek : 444
 Sağman beği : 322; —nün hâsları vâkı' olduğu yirlerün kâdîları : 322
 sâhib-i devlet : 260, 394, 396, 398, 405
 sâhib-i firâş : 886, 958
 sâhib-i garaz olmak : 1220
 sâhib-i ra'yyete çift bozan resmi aldurmak : 658
 sâhib-i sa'âdet : 264, 265, 274, 297, 318, 401, 614, 1025, 1034, 1039; —cebecibaşısı : 343
 sâhib-i serbest ma'rifeti : 944
 sâhibine reddolunmak : 1027
 sahîh ahbâra vâkıf olduğunca i'lâmdan hâli olmamak : 1139
 sahîh haber(ler); —almak : 19 c, 39 c, 1079; —alup i'lâm itmemek : 50 c; —getürmek : 1003; —i'lâm itmek : 19 c; —itmek : 1194
 sahtiyân; —alup göndermek : 1038; —muzâyakası : 1038
 Sahyân karyesi : 761
 Sak(?) Limanı : 745
 Saka Konağı, Kütâhiyye : 1 c
 sakalların kesmek : 676
 sakf; —meremmeti : 1105; —ı şerîfün kubbe termîmi : 1093; —lar kubbeler olmak : 1093
 Sâkıbâ(?) nâhiyesi, Trablus ve Hımıs sn. : 156
 Sakız (sancağı) : 16, 23 c, 215, 260, 264, 285, 386, 395, 398, 464, 476, 779, 1071, 1146; —beği : 57, 207, 215, 219, 220, 260, 284, 386, 398, 468, 476, 483, 752, 753, 762, 1005, 1071, 1082; —cezîresinde helâk olan kâfir kalitesi : 1005; —emîni : 468; —kâdîsı : 468, 1071; —Kal'ası : 434; —Kal'ası'na sipâhî gönderilmek : 1103; —Limanı : 207; —muhâfazasıyçün Aydın sipâhîlerinden âdem ta'yîn eylemek : 1183; —re'âyâsı : 468; —sancağı tevcîh olunmak : 1082; —'a düşüp bir zarar eylemek : 1183; —'a irsâl eylemek : 1183; —'a varmağa icâzet : 1145; —'a varmağa icâzet taleb itmek : 1146

sâkin olmak : 819
sakkâ ta'yîn itmek : 60 c
sâlâriyye alınmalu olmak : 969
salb ü siyâset; — itmek : 441; — olunmak : 785, 936; — e müstehikk olmak : 239, 944
salbine emr-i şerîf virilmek : 991
salgun; — itmek : 204; — salmak : 204, 1190
Sâlih bin Abdullâh, dârendegân, Mısır gönüllülerinden : 89
Sâlih bin Pervâne, dârendegân, Mısır gönüllülerinden : 110
sâlih u müteyyin : 51
Sâlih, ehl-i vukûfdan, hacc-ı şerîf nâzırı, Şâm zü'amâsından, mîrî develer mîr-âhûrî, Şâm : 867, 924
salma develeri : 348, 355
Salt karyesi : 761
saltanat-ı sa'âdet-encâm : 826
saltat(lar) [/soltat] : 34, 46, 50; — tüfenkci getürtmek : 1126; — u zahîre ile takviyet : 762; — ın önine almak : 1
Saltuk(?) karyesi, Dimetoka kz. : 982
sâyâne : 84, 97, 537, 564; — mutasarrıfı olmak : 1066; — ta'yîn olmak : 1066; — si masrafa kifâyet itmemek : 1066; — sine terakkî emrolunmak : 1107
Samakov : 22, 194, 203, 212, 258, 261, 268, 274, 792, 793; — kâdısı : 23, 251, 328, 792, 793, 810; — nâzırı : 328
saman : 443, 714, 721, 723, 732, 743; — ihrâcı : 730; — ihzârı : 731, 741; — tedârüki : 723, 731, 733, 741
Samanlu İskeleyi, Bâzârköy, İznik : 148
Samanlu(?) karyesi, Merhûm Sultân Süleymân Evkâfı vakfından, Kızılağaç kz. : 558
Samsad : 1110; — beği : 60 c, 1110; — kâdısı : 16 c, 20, 67, 70, 169, 204, 818, 1110
Samsun (kazâsı) : 70, 818; — dizdârı : 818; — İskeleyi : 170; — 'a varınca ol cevânibde olan kâdılar : 167; — 'da olan gemiler : 1119
samsunlar : 128
san'at; — işlemekden men' : 77; — işletmemek : 77; — a kâdir olup mahall olana tevcih eylemek : 1127
sancak çeküp gâret ü hasârete mübâşeret itmek : 1176
sancak kaldurmak : 483
sancak*; — alaybeğisi : 5 c, 38 c, 1007, 1039, 1111, 1165; — alaybeğisi zü'amâ vü sipâhîleri ile gelüp irişmemek : 1104; — arzitmek : 1211; — askeri : 4 c, 38 c, 232; — askeri cem'ıyyeti : 1022; — askeri cüz'î olmak : 1179; — askeri ile cem'ıyyet ile oturmak : 40 c, 42 c; — askeri ve il-eriyle hâzır u müheyâ bulunmak : 1022; — askeriyle cem'ıyyet üzere olmak : 39 c; — atık u cedîd icmâl ü mufassal defterlerin irsâli : 811; — emînleri : 1090; — erbâb-ı tîmârını zabteylemek : 1057; — fermân olunmak : 1158; — hâlî konılmak : 20 c; — hânı : 1071; — hâssı : 127; — hıfz u hırâseti : 4 c, 21 c, 35 c, 43 c, 58 c; — hıfz u sıyâneti : 474; — hıfzı : 19, 381, 395, 442, 876; — hıfzı için âdem alıkoymak : 20 c; — hıfzı için yirine âdem komak : 7 c; — hıfzına yarar âdem koymak : 39 c, 42 c; — hıfzında olmak : 406; — hırâseti : 381; — inâyet olunmak : 395, 564, 1150; — ifrâzı : 127, 579; — kabul itmek : 1211; — kâdıları : 27, 1162, 1199, 1201, 1202; — kâdılarına tenbîh eylemek : 59 c; — muhâfazasında olmak : 1049; — neferlerini zabteylemek : 1057; — olmak şartı : 690, 1150; — re'âyâsı : 455; — sadaka buyurılmak : 132; — serhaddi : 42 c; — sübaşıları : 321; — tahrîri : 737; — tarîkıyla inâyet : 146; — tarîkıyla kabûl eylemek : 1150; — tarîkıyla ta'yîn olunmak : 1034; — tevcih olunan beğler : 680; — tevcih olunmak : 1069; — tevcihi : 168, 172, 519, 522, 828, 1048, 1049, 1082; — virilmek : 1138; — zabt u hıfzı : 8; — zabtı : 199; — zü'amâ vü erbâb-ı tîmârı : 1027; — zü'amâ vü erbâb-ı tîmârı ile çıkup varup cem'ıyyetde bile olmak : 1078; — zü'amâ vü sipâhîleri gemilere girmek : 1104; — zü'amâ vü sipâhîlerini alaybeğisine koşup İstanbul'a ulaşturmak : 1104; — zü'amâsını zabteylemek : 1057; — ı hümayûn inâyeti : 152; — a müte'allik yirler hıfz u hırâset olunmak : 1022; — a tâbî' yahıları hıfzeylemek : 1022; — da sipâhî alıkonılmak : 1190; — ı alaybeğisi ve zü'amâ vü erbâb-ı tîmârıyla müretteb ü mükemmel düşmen yarağıyla irişmek : 1165; — ı alınmak : 38 c, 42 c; — ı askeri ile almak : 1170; — ı askeri ile cem'ıyyet üzere olmak : 1128; — ı askeri ile vilâyet-i Boğdan'a dühûl itmek : 1171; — ı askeri ve akıncı tâyifesiyle yörirmek : 1168; — ı askeriyle müretteb ü mükemmel âlât-ı harb ü kıtâl ile cem'ıyyet üzere olmak : 1143; — ı askeriyle müretteb ü mükemmel âlât-ı harb ü kıtâl ile hâzır u müheyâ olmak :

1143; —ı beği mektûbıyla i'lâm etmek : 1055; —ı beği ve kâdîsı şer'le teftiş etmek : 931; —ı müsellemlerin güherçilede istihdâm etmek : 1144; —ı sipâhîlerin Çeşme İskeleyi'ne göndermek : 1214; —ı sipâhîlerin yanına alup Boğaz Hısârları'na varmak : 1144; —ı sipâhîlerin yat u yarakları ile müretteb ü mükemmel koşturmak : 1214; —ı sipâhîlerin yat u yarakları ve cebelüleri ile yanına alup cem'iyet ile bir münâsib mahalde oturmak : 1158; —ı sipâhîleriyle Boğaz Hısârı'na varup muhâfazada olmak : 1144; —ı sipâhîleriyle Boğaz Hısârları'na varmak : 1147; —ı sipâhîleriyle ve müsellemleriyle Boğaz Hısârları muhâfazasında olmak : 1147; —ı sübaşları ve sipâhîleriyle irişmek : 1165; —ı zü'amâ vü sipâhîleri ile ve akıncı tâyifesiyle müretteb ü mükemmel düşmen yarağıyla yörimek : 1166; —ın birağup hâlf koymak : 8; —ına müte'allik alaybeği ve zü'amâ vü erbâb-ı tîmârî ile hâzır olmak : 1156; —ına müte'allik zü'amâ vü erbâb-ı tîmârî hâzır u müheyyâ olmak : 1165; —ına tâbî' askeri ile cem'iyet üzre olmak : 1142; —ında oturmak : 7 c; —ında sâkin olmak : 141; —ının kal'aları ve serhaddi muhâfazasında mücidd ü sâ'î olmak : 1079; —ının muhâfazasında olmak : 1048; —un berât eylememek : 680; —un rûsûmı edâ olunmamak : 828

sancak muhâfazası : 178, 406, 520; — na mu'âvenet : 38 c; — nda kalmak : 1039, 1104; — nda sipâhî alıkonmak : 1068

sancak sipâhîleri : 26 c, 38 c, 181, 763, 765, 768, 1158; — atları ve sâyir yat u yaraklarıyla gönderilmek : 1103; — ile dâyimâ müheyyâ vü hâzır olmak : 1077; — nevetle istihdâm olunmak : 1087; — n cebe vü cevşenleriyle ihrâc etmek : 1039; — n ihzâr eylemek : 20 c; — n ok u yaylarıyla ihrâc etmek : 1039; — nden cengci almak : 1001; — ni alaybeğisine koşturmak : 39 c; — nün nisfî muhâfazada olmak : 1016; — yle alaybeği gemilere girmek : 1039; — yle çıkmak : 1078; — yle gemilere girmek : 786; — yle yat u yaraklarıyla hâzır u müheyyâ olmak : 1158

sancakbeğ(ler)i : 34 c, 38 c, 41 c, 42 c, 69, 106, 109, 146, 155, 204, 240, 321, 322, 346, 423, 426, 438, 440, 441, 448, 457, 520, 559, 566, 638, 642, 685, 687, 762, 798, 841, 853, 867, 886, 895, 960, 990, 1011, 1027, 1037, 1077, 1084, 1087, 1101, 1108, 1126, 1162, 1163, 1165, 1166, 1197, 1202; — âdem(ler)i : 66, 927, 1162; — âdemleri cem'iyeti : 559; — âdemlerine dahl ü ta'arruz itdürmemek : 1099; — hâsları : 412, 579; — hâsları re'âyâsı : 340, 342; — ile haberleşmek : 39 c; — kapısına varup gammâzlık etmek : 967; — mektûbıyla i'lâm : 798; — sipâhîleri : 391; — sipâhîleri ve alaybeği ve sübaşlarıyla irişmek : 1165; — sübaşları : 944; — ta'yîni : 8, 960; — ve oğlu zimmetindeki mâl-ı mîrîyi tahsîl etmek : 1108; — voyvodaları : 1162; — ne hâs kayditmek : 1099; — nün alıkları : 1107; — nün resm-i berâtın alınmak : 828; — nün sübaşları : 441

sandal basmak : 779

Sandıklı; — kâdîsı : 1 c, 437; — zahîresi : 1 c

sanduk : 625; — tedârûki : 13 c; — un kilidin pârelemek : 1059

Sarây-ı Âmire : 726, 890, 907; — de furun binâ olunması : 949; — de furun olmamak : 949

Sarây-ı Atîk, Edirne : 949; — ağası : 907, 949

Sarâyıcık karyesi : 940

sarâylar ihdâsı : 457

sârbân u deveçiler : 864

sarf u harc eylemek : 353

sarf u telef olunmak : 918

sarf-ı kudret : 184, 327, 474, 790, 1166

sarf-ı sa'y-i meşkûr eylemek : 1034

Sarı, Göle-oğlu, sùhte, Dorum k. : 557

sârik : 80

sarnıc : 546

sarrâflık etmek : 1167

Saru, maktûl, Yüzdepare kz. : 602

Sarualan karyesi, Eskişehir kz. : 879

Saruhan; — sancağı : 771; — (alay)beğisi : 5 c, 10 c, 200, 208, 770; — muharriri : 96; — müsellemleri defteri : 104; — sancağı kâdîları : 750; — sancağı kürekçileri : 762; — sancağının zü'amâ vü sipâhîleri : 10 c; — sipâhîleri : 200, 1182; — sipâhîleri alaybeğisi : 1182

Sarukamış mezra'ası, Kerkük nh. : 997

sasoncibaşı : 54 c
 Satılmış kâdîsı : 641
 Sava suyu ile göndermek : 1192
 Savliyye(?) nehri, livâ-i Hille : 589
 savurmak : 1184
 sayd : 631, 703; — itdürmek : 648; — ü zabt itdürmek : 703
 sâye-i adâlet : 448
 sâye-i himâyet : 326; —de âsûde olmak : 319
 sâyeler; — ihdâsı : 702; —i ref' : 702
 sâyir hıdmet için harc aldurmamak : 1070
 sâyir kılâ'dan ba'îd olmak : 1051
 Sâys karyesi, Dimetoka kz. : 982
 sayyâdlar : 703
 sâzende oğlanları : 128
 Sazludere Menzili : 719, 743
 sebb; — ü şetm itmek : 365; —i nebî eylemek : 523, 612; —i sahâbe-i kirâm : 331
 sebeb; —i ma'âş olmak : 1013; —i ticâret : 659, 714, 721, 723, 725, 728, 731
 Seben, sâbık Eflak Voyvodası Mirço'nun dâmâdî Domno'nun âdemi : 819
 sebîke itmek : 1118
 sebt-i sicil; — eylemek : 879; — ol(un)mak : 239, 498, 528, 941, 1118, 1188
 Seccâd(e), Seyyid, Sultân Huveyze Hâkimi : 146, 938
 Seçen; — beği : 826; — Kal'ası fârisleri : 928; — Kal'ası fârisleri evvelki odası : 992; — sancağında emrile
 penc-yek zabtitmek : 1138
 sedd; — ta'mîri : 650; — binâsı : 650; — olunmak : 896
 sefâyin; —i hezîmet-karâyin(ler) : 215, 394, 514; —i hezîmet-medârlar : 394; —i nusret-karâyin : 474, 518;
 —i nusret-me'ser : 513; —i nühûset-karâyin donatmak : 513
 Sefer Beğ, re'îs : 220
 Sefer Çavuş, Dergâh-ı Mu'allâ Çavuşı : 1 c
 Sefer, Süveyş Kapudânı : 1120
 Sefer, Taman mukâta'aları emîni : 109
 Sefer, toğancı : 1052
 sefer(ler) : 252, 258, 509, 528, 532; — çekmek : 1064; — eylemek : 2; — levâzimi tedârûki : 28 c; —
 mühimmâtıyçün nüzül cem'ı : 44 c; — mühimmi : 9, 49 c; — olmak : 1; — seferlemek : 1149; —
 seferlendükden sonra virilmek : 1149; — tedârûki : 146; — üzerinde iken firâr u gaybet itmek : 1027; —
 üzre firâr u gaybet iden hıdmetkârları ele getürmek : 1027; — üzre hıdmetlerinde kâyim olmak : 1027;
 — vâkı' olmak : 1175; —i nusret-eser : 44 c; —de bile olmak : 1121; —de bile olup hıdmetde
 bulunmak : 1122; —de olmak : 1154; —den avdet : 299; —den gelindükden sonra bozulmamak : 1087;
 —den hâlî kalmamak : 918; —den hayr ile avdet : 347; —den kalan sipâhî : 676; —den kalmak : 499,
 507; —den kalmış sipâhî tâyifesi : 650; —e beğler gelmemek : 47 c; —e emrol(un)mak : 64, 199, 204,
 210, 392, 480, 499; —e fermân olunmak : 47 c, 876; —e git(me)mek : 47 c, 64; —e hâzır olmak : 190,
 210, 765; —e iktidârî olanlar gemiye girüp sefere varmak : 1174; —e iktidârî olmamak : 595, 634, 762;
 —e iktidârî olmayanlar : 21 c; —e piyâde virmemek : 798; —e teveccüh eylemek : 392; —e var(ma)-
 mak : 14, 480, 577, 603; —e varmağa iktidârî olmayanların binâda istihdâmı : 1011; —e varmayanlar :
 47 c; —e varup hıdmetde bulunmak : 1174
 sefer-i himâyûn : 1 c, 52 c, 303, 444, 559; — hıdmeti : 442; — hıdmetine irişüp edâ-yı hıdmet itmek : 842; —
 mühimmi : 24 c, 57 c; — zahîresi : 24 c; —a gitmemek : 5 c; —a hâzır olmak : 232; —a sürmemek :
 840; —a teveccüh : 5 c; —a teveccüh itmek : 1116; —a varmamak : 840; —da olan zümre-i sipâhiyân :
 965; —dan avdet olunmak : 1087
 sefer-i zafer-eser : 3 c, 181; — kılınmak : 367; —de hıdmetde ve yoldaşlıkda bulunanlar : 1076; —e hâzır
 olmak : 198; —e teveccüh ü azîmet : 318
 sefer-i zafer-rehber : 381, 495; —den avdet : 303

Seferî-oğulları, İştib nh., Köstendil sn. : 350, 604
 Seferîhısâr kazâsı : 580
 Segedin sancağında penc-yek zabıtmek : 1138
 segirtmekden hâlî olmamak : 35 c, 224
 sehâbe nâzırı : 710
 sehîl yir : 62
 sehm-nâk olmak : 822
 sehven defter-i cedîdden tîmâr virilmek : 558
 sekbânbaşı : 316
 Sekine(?), zimmî demürçi, İsketiye(?) k., Karasu Yenicesi kz. : 576
 Selak(?) veled-i Mile, voyvoda, zimmî, Yorkağ(?) k., Riyekan nh., Hersek sn. : 486
 Selâm(?) Çavuş, Dergâh-ı Mu'allâ Çavuşı : 445
 Selâme bin Belz(?), Havlî, Mahalle-i Kübrâ, Garbiyye İklimi : 892
 Selâme, Nu'aym oğlu, şeyh, Emîr-i Hâc : 78, 355
 Selâme-i Şüveyhî, re'âyâdan mâl-ı mîrî kabziden mübâşîrinden, Cîze : 353
 Selanik : 1018; — beği : 18, 269, 339, 768, 1011, 1018, 1098, 1194; — kâdîsı : 239, 810, 1011, 1018, 1031; — medrepolidi : 1031; — nâzırı : 1031; — sancağı kâdîları : 357; — ve Sofya ve Zağra ve Silistre'ye varınca mâbeynde vâkı' olan kâdîlara : 944, 945
 Selanik Kal'ası; — binâsı : 1011; — dizdârı : 1098; — ta'mîrine kalmak : 1194; — topcı gedüğü mahlûl düşmek : 1098; — topcıbaşı : 1098
 Selanik yürükleri : 243, 1073; — çeribaşısı : 64; — sübaşısı : 1073
 selâtîn evkâfı : 640
 Selem(?), sâbık vilâyet-i Cîze Şeyhu'l-Arabî Hammâd'ın oğlu : 362
 Selemiyye sancağı beği : 178, 474, 499, 507
 Selendi kâdîsı : 1 c, 116
 Selfe karyesi, Rumâhiyye sn. : 127
 Selîm Çavuş, Dergâh-ı Mu'allâ Çavuşı : 1 c
 Selîm Hân, Sultân : 1148
 selîmî altun : 108
 Semâvât, Bağdâd : 589, 896
 Semendire (sancağı) : 180, 231, 366, 430, 885, 1157, 1172, 1204; — alaybeğisi sipâhî ile Klis'e gönderilmek : 1181 — alaybeğisi sipâhîleri ile serhadde varmak : 1079 — beği voyvodaları : 888 — beğînün kethudâsı : 1157, 1201, 1202, 1203, 1204 — kâdîsı : 231, 1218 — muharriri : 320 — müfettişi : 182 — nâzırı : 182 — (sancağı) beği : 180, 182, 231, 283, 289, 298, 366, 379, 380, 653, 685, 888, 895, 1072, 1079, 1157, 1166, 1168, 1172, 1192, 1193, 1201, 1202, 1203, 1204, 1218 — sancağı kâdîları : 1201, 1202 — sancağı tahrîri : 320, 701; —'de olan limanlar tathîr ü pâk olmak : 1203; —'den vilâyet-i Boğdan'a varınca yol üzerinde olan kâdîlar : 1172
 semerci ihrâcı : 392, 724, 1116
 Sen Dikosa, zimmî, Sarâyıcık k. : 940
 Sendi(?) karyesi, Arhova kz. : 979
 sengîn kereste : 199
 Seniçe karyesi, Avlonya : 402
 Sensene(?) karyesi, Delvine sn. : 472
 seped : 1059; — irsâli : 45 c
 ser-asker : 470
 ser-tagar : 589
 serbest re'âyâsı : 1058
 serbest ze'âmet ü tîmâr sâhibleri : 944
 serdâr(lar) : 264, 285, 325, 497, 542 — ile asker-i Tatar-ı nusret-âsâr cem'inde hâzır olmak : 1128 — itmek : 1106 — olmak : 60 c, 470, 779 — ta'yîni : 1, 7, 8 c, 14, 93, 184, 186, 211, 213, 214, 215, 314, 319, 367,

394, 396, 401, 519, 522, 955; —la yek-dil ü yek-cihet olmak : 1088; —lık berât-ı sa'âdet-âyâtı gönderilmek : 319; —lık hıdmetinde basîret üzre olmak : 955

seren : 70

Serfiçe; — Çeribaşılığı : 294; — kâdîsı : 810; — nâhiyesi sipâhîleri : 401

serhad muhâfazası : 292, 606, 1057, 1164; —na göndermek : 1078; —na varmak : 1079

serhad(d) : 277, 278, 292, 325, 326, 515, 530, 542, 585, 597, 627, 653, 658, 685, 1192; — beğlerbeğîleri : 826; — beğleri : 86, 678, 696; — emn ü emân üzre olmak : 607; — hâkimleri : 86; — hıdmeti : 516; — muhâfazasında mücidd ü sâ'î olmak : 1079; —i Memâlik-i Mahrûse'ye dâhıl olmak : 1057; —de hıdmet itmemek : 606; —de müte'allik ahvâli bildürmek : 876; —de nâzır olmak : 1139; —de olan asâkir-i mansûre : 826; —de olan beğler : 826; —de olan kılâ'un hıfz u hırâseti : 1193; —de varmak : 1079; —den yarar ve i'timâd olunur câsûsların eksük itmemek : 1139; —dün hıfz u hırâseti : 1193

serhoş gezmek : 533

sermâyelerin almak : 483

Sermîn; — kazâsı : 976; — kâdîsı : 976

serrâc(lar) : 72, 713, 717, 719; — ihrâc olunmak : 392, 1116

Seruka kasabası, Boğdan : 159

Sevindük Bâlî Çavuş, Dergâh-ı Mu'allâ Çavuşı : 743

Sevindük, Kara, bolası, kesilen ağaçları Birecik'e getürmeğe mübâşir : 413, 431, 978

Sevindük, Kara, hırsuz, İçil : 926

Sevindük, Kızılbaş ve ehl-i fesâd : 880

Seydî Ahmed Çavuş, Aydın ve Saruhan Nâzırı, Dergâh-ı Mu'allâ Çavuşı : 38, 48 c, 603

Seydî Ahmed, ehl-i fesâd, Aksarây kz. : 433, 436

Seydî Alî, arz getüren : 989

Seydî Alî, ehl-i fesâd, Aksarây kz. : 433, 436

Seydî Gâzî Çavuş, Dergâh-ı Mu'allâ Çavuşı : 258, 1104

Seydî Gâzî, Samsad Beği : 1110

Seydîgâzî; — kazâsı : 580; — kâdîsı : 1 c; — zahîresi : 1 c

Seydişehri : 1 c; — kâdîsı : 1 c

Seyfî Beğ, hüküm virilen : 1035

Seyfî, Edirne kz. : 590

Seyfüddîn, ehl-i fesâd, Beyrût kz. : 889

seyishâne : 877

seyl : 161, 576

seyyid : 972; — nâmına olmak : 1188

Seyyidürrahmân, Mevlânâ, Konya Kâdîsı : 1184

sıbyân-ı mü'minîn : 193

Sığacak; — Kal'ası muhâfazası : 1103; — muhâfazasında olan gemiler : 1087; — (sancağı) beği : 215, 386, 398, 1037, 1041, 1082, 1087; — sancağı sipâhîleri nevbetle istihdâm olunmak : 1087; — sancağı tevcîh olunmak : 1082; — sipâhîleri : 254

Sığındor Kal'ası, Gürcistân : 898

sığır(lar); — gasbı : 362; — virmek : 486; —ı basmak : 391; —ın kırıp küllî hasâret eylemek : 979

Sığla sancağı; — beği : 751, 753, 754, 762, 1001; — kâdîsı : 756; — sipâhîleri : 1001; — sipâhîleri perâkende olmak : 185

sıhhati ile arzylemek : 1210

sıhhati ile defter itmek : 1006

sıhhati üzre gavrine irişmek : 1071

Sınavî bkz.Sınavnalı

Sınavnalı [/Sınavî] tâyifesi : 25, 48; — teftîşi : 784

sınur : 678, 679, 696, 702; — ahvâli : 420; — ta'yîn ü temyîz olunmak : 696; — ta'yîni : 227, 702; — tecâvüzü : 227; — tecâvüz eylemek : 420; —ına tecâvüz : 666

sırma(?) kuşak sırka olunmak : 1163

Sırtköyi karyesi, Ahyolu kz. : 539

siyânet; — eylemek : 399; — it(dür)mek : 677, 1187; — olunmak : 327, 1058; — olunmaktan hazer itmek : 1058; — ü himâyat olunmak : 325; — ü himâyet itmekden hazer itmek : 1085; —i ırz u nâmûs-ı dîn ü devlet : 396, 1034; —i ırz-ı dîn ü devlet : 521; —i ırz-ı dîn-i İslâm : 396; —i ırz-ı dîn-i mübîn : 520; —i memâlik : 1138; —i nâmûs-ı hılâfet ü saltanat : 396

sızdurup sebîke itmek : 1118

sîne-bend : 457

Sîpâ Kal'ası : 807

Sîre nâhiyesi, Safed kz. : 95

si'at-i ma'îşet; — hâsıl olmak : 16 c, 713, 714, 715, 721, 723; — olmak : 731

Si'ird sancağı beği : 417; —nün âdemi : 417

si'r : 715, 726, 741

sicil(l) : 339, 602; — eylemek : 463, 692; — göndermek : 619, 1167; — ibrâz eylemek : 997; — it(dür)mek : 6 c, 410, 469, 495, 538, 582, 638, 925; — ol(un)mak : 357, 428, 544, 619, 622, 815, 822, 830, 853, 877, 925, 926, 929, 997, 1118, 1163; — olunup habsolunmak : 1207; — sûretin aslından ihrâc idüp göndermek : 1118; —i mahfûza kaydidüp mücebi ile amel eylemek : 1162; —i mahfûza kayditmek : 613, 656, 702, 1013; —i mücellidi pârelemek : 323; —den evrâk kesmek : 109; —lerin bile göndermek : 1167; —leriyle göndermek : 1097, 1125; —leriyle Südde-i Sa'âdet'e göndermek : 1124; —leriyle teslîm eylemek : 1124

Siden(?) karyesi, Delvine sn. : 472

Sidrekapsi : 1031; — kâdîsı : 810

Sigetvar (sancağı) : 430, 667; — beği : 667

Sigilye cezîresi : 50

sikke(ler) : 519, 522, 600, 704, 911, 953

silâh-bahâ virilmek : 1131

silâha gezmek : 877

silâhdârlar : 316, 686, 716, 943; — ağası : 77, 925; — kethudâsı : 692, 716, 943

silahşörlük; — itdürmek : 440; — ta'lîmi : 807

Silifke (kazâsı) : 1 c, 12 c, 81, 179, 299, 517, 795, 854; — İskeleyi : 213, 519, 522, 759, 795; — kâdîsı : 1 c, 854; — Kal'ası : 13 c, 801; —'de olan terekeyi Kıbrus'a geçürmek : 1198

Silistre (sancağı) : 48, 245, 445, 609, 622, 702, 766, 1079, 1158; — beği : 4 c, 8 c, 634, 988, 1078, 1128, 1143, 1165, 1166, 1168, 1169, 1170, 1171, 1205; — askeri ile cem'iyet üzere olmak : 1128; — beği cem'iyet üzere hâzır olmak : 1142; — beği sipâhileri ve alaybeği ve sübaşlarıyla irişmek : 1165; — beğinin kethudâsı : 4 c; — beğinin yanına varmak : 1205; — Kâdîlığı : 599; — kâdîsı : 72, 336; — muhâfazası : 634; — sancağı fermân olunmak : 1158; — sipâhilerin yat u yarakları ve cebelüleri ile yanına alup cem'iyet ile bir münâsib mahalde oturmak : 1158; — zü'amâ vü erbâb-ı tîmâr : 1078; — zü'amâ vü sipâhileri ile düşmen yarağıyla müretteb ü mükemmel olmak : 1166; —'ye varınca vâkı' olan kâdîlara : 944, 945

Silivri (kazâsı) : 164, 536, 591, 668, 732, 743, 823; — kâdîsı : 37 c, 160, 164, 479, 536, 655, 713, 719, 723, 823, 1019, 1030, 1054, 1151; — Konağı : 714; — Köprüsi : 160; — Menzili : 713, 719, 723, 732, 743

Silivrikapu, İstanbul : 1189

silsile-i evlâd : 338

Simon : 607

Sinân Ağa, Şehzâde Murâd'ın Silahdârları Ağası : 925

Sinân Beğ, Bosna Beği : 404, 653

Sinân Çavuş, Balıkcı, Dergâh-ı Mu'allâ Çavuşu : 600

Sinân Çavuş, Dergâh-ı Mu'allâ Çavuşu : 1 c, 603, 771

Sinân Çavuş, Dergâh-ı Mu'allâ Çavuşu, sübaşılıktan çıkan : 445, 714, 732, 743

Sinân Çavuş, Mora Nâzırı, Dergâh-ı Mu'allâ Çavuşu : 68, 470, 583, 584

Sinân Çavuş, Südde-i Sa'âdet ve Gümilcine Çavuşu : 176, 309, 578

Sinân Hâce, hüküm virilen : 886

Sinân Paşa, Vezîr, sâbık Mısır Beğlerbeğisi, Yemen'in ıslâhına me'mûr : 73, 74, 75, 76, 84, 97, 103, 421, 496, 509, 537, 542, 543, 545, 564, 640, 706, 710, 802, 849, 852, 864, 868, 869, 882, 892, 906, 909, 910, 913, 924, 974, 1000, 1092, 1093, 1105, 1107, 1121; — Imâreti, Hâcîhamza mevzı'ı, İskilib kz. : 872; — Imâreti mütevellîsi : 872

Sinân, Akıncı, müteveffâ, Yenibâzâr kz. : 459

Sinân, Dergâh-ı Âlî Çâşnigîri : 620

Sinân, Hâssa Mi'mârlarbaşı : 338, 709

Sinân, Kıbrıs Beğlerbeğisi : 811, 865, 1064

Sinân, koyun hakkı cem'ine me'mûr : 162

Sinân, ma'zûl Zekiyye Sancağı Beği : 8

Sinân, Musul Beği : 150

Sinân, müttekâ'ıd sipâhî vü sipâhî-zâdelertün Alaybeği : 835, 836, 839, 840, 841, 842, 843, 854

Sinân, sâbık Filek Beği : 262

Sinân, Sarı, ehl-i fesâd sûhte : 204

Sinân, yeniçeri, nâ-bedîd : 149, 163

Sinandı karyesi, Ereğli kz. : 582

Sincanlı kâdîsı : 1 c

Sinob : 13, 52, 67, 70, 167, 196, 258, 261, 268, 368, 371, 374, 388, 573, 758, 857; — emîni : 614; — etrâfında olan kâdîlar : 744, 758; — kâdîsı : 13, 67, 70, 171, 173, 174, 196, 197, 258, 318, 368, 371, 374, 388, 561, 573, 744, 758, 1023, 1119; —'a varınca ol cevânibde olan kâdîlar : 167

sipâh : 287; — u müsellemleriyle muhâfazaya fermân olunmak : 1194; — u neferâtı zabt : 325, 326; —ı İslâm : 51

sipâhî(ler) [/sipâhiyân] : 1, 2, 3, 5 c, 12 c, 13 c, 14, 16, 21, 31 c, 38 c, 49, 62, 69, 78, 81, 96, 106, 168, 172, 178, 180, 181, 196, 199, 200, 201, 202, 204, 227, 228, 229, 245, 253, 254, 256, 257, 258, 269, 275, 276, 279, 281, 286, 287, 290, 292, 294, 296, 298, 299, 300, 303, 304, 305, 306, 321, 324, 333, 342, 347, 354, 363, 366, 369, 391, 401, 407, 412, 435, 440, 444, 466, 471, 481, 482, 495, 503, 516, 534, 551, 559, 573, 577, 579, 595, 609, 611, 622, 627, 650, 657, 658, 663, 668, 676, 685, 699, 701, 754, 756, 763, 765, 768, 770, 773, 776, 779, 783, 785, 786, 789, 819, 820, 822, 840, 841, 848, 860, 876, 899, 917, 918, 944, 962, 965, 1006, 1007, 1207, 1210, 1219; — alaybeği ile Midillü'ye muhâfaza için irsâl olunmak : 1182; — alaybeğileriyle varmak : 1194; — alaybeğisi : 835, 839, 1182; — alıkon(ıl)mak : 1068, 1190; — alıkoymak : 21 c; — atları ile muhâfazada olmak : 1065; — atları ve sâyir yat u yaraklarıyla gönderilmek : 1103; — cebelüleri : 69; — çıkarmak : 27; — defter itmek : 1068; — Dergâh-ı Mu'allâ'ya gönderilmek : 1207; — Donanma-yı Hümâyûn ile bile olmak : 1154; — gemiler ile Donanma-i Hümâyûn'a gitmek : 1174; — gemilere dâhıl olmak : 1011; — gemilere girmek : 25; — gemilere tahmîl olunmak : 773; — göndermek : 27, 35 c, 257, 286, 366, 916; — icâzet istemek : 1064; — icâzet olmadın yirlerine gitmek : 790; — ihrâcı : 168, 756; — ile çeribaşısın Golos muhâfazasına komak : 1194; — ile def'-ı mazarrat : 1077; — ile Donanma-i Hümâyûn'a hâzır olmak : 20 c; — ile Klis'e gönderilmek : 1181; — ile varmak : 1007, 1181; — irsâl eylemek : 27, 876, 1103; — istihdâm olunmak : 1087; — kifâyet itmemek : 39 c; — koşmak : 818; — kusûr u noksân üzre gelmek : 783; — mu'âvenet eylemek : 1069; — muhâfaza için alıkonmak : 1174; — muhâfazada olmak : 1064; — naklolunmak : 1154; — olanları habseylemek : 944; — perâkende olmak : 185; — pîr ü nâ-tüvân olmak : 1174; — sağîr olmak : 1174; — serdârı : 401; — ta'yîni : 187, 225, 762, 782, 918, 1103, 1190; — talebi : 407; — tedârüki : 290; — tîmârı : 579; — tîmârına ra'ıyyet yazılmak : 335; — toprağı : 658; — varmamak : 773; — virilmek : 407; — vü re'âyâ : 658; — vü yeniçeri : 551; — vü yeniçeri yazılmak : 918; — yazılmak : 836; — yazup alaybeğlerine koşup Midillü cezîresine irsâl eylemek : 1182; —den âdem ta'yîn eylemek : 1183; —den cengci almak : 1001; —e hıfz u hırâseti lâzım olan yirleri hıfzıtdürmek : 955; —e icâzet virilmemek : 1064; —e istimâlet virmek : 1064; —e tenbîh eylemek : 899; —e zulm ü hayf olmak : 1027; —i alaybeğilerine koşmak : 39 c, 1011; —i alaybeğisine koşmak : 39 c; —i alaybeğlerine koşup muhâfaza için Sakız'a irsâl eylemek : 1183; —i cebesüz getürmek : 1039; —i defter idüp Südde-i Sa'âdet'e sûretin göndermek : 1174; —i Donanma-i Hümâyûn'a irsâl eylemek : 1011; —i eksük getürmek : 786, 1039; —i gemiye tahmîl itdürmek : 202; —i getürtmek : 790, 1181; —i habsitmek : 1022; —i hıfzeylemek : 782; —i ile cem'ıyyet üzre olmak : 1158; —i ile Çeşme İskelesi'ne gelüp Donanma-i Hümâyûn gemilerine dâhıl olmak : 1214; —i ile dâyimâ müheyâ vü hâzır olmak : 1077; —i ile düşmen yarağıyla müretteb ü

mükemmel olmak : 1166; —i ile gelüp irişmemek : 1104; —i ile hâzır olmak : 1009; —i ile kal'a ta'mîrine kalmak : 1194; —i ile serhad muhâfazasına varmak : 1079; —i ile serhadde varmak : 1079; —i irişdürmek : 27; —i iskelede hâzır u müheyyâ itmek : 1039; —i nevbetle istihdâm olunmak : 1087; —i ok u yaysuz getürmek : 1039; —i perâkende eylemek : 782; —i taleb itmek : 1079; —i tîmârlarıyla yazuları ve baş karyeleriyle defter itmek : 185; —i tüfenksüz getürmek : 1039; —i ve akıncı tâyifesiyle irişmek : 1165; —i ve alaybeği ve sübaşlarıyla irişmek : 1165; —i yoklamak : 185, 779; —i yoklayup isimleri ve baş karyeleri ve yazuları ile defter eylemek : 1156; —ile çıkmak : 1078; —in alaybaşları : 279; —in alaybeğlerine koşmak : 376; —in cebe vü cevşenleriyle ihrâc itmek : 1039; —in Çeşme İskelesi'ne göndermek : 1214; —in harclıkları kalmamak : 27; —in ihzâr eylemek : 20 c; —in mükemmel hâzır itmek : 1039; —in ok u yaylarıyla ihrâc itmek : 1039; —in yâftelerin virmek : 157; —in yanına alup Boğaz Hısârları'na varmak : 1144; —in yat u yarakları ile müretteb ü mükemmel koşmak : 1214; —in yat u yarakları ve cebelüleri ile yanına alup cem'iyet ile bir münâsib mahalde oturmak : 1158; —ini İstanbul'a irsâl eylemek : 1104; —iyle alaybeği gemilere girmek : 1039; —iyle Boğaz Hısârı'na varup muhâfazada olmak : 1144; —iyle Boğaz Hısârları'na varmak : 1147; —iyle gemilere binmek : 27 c; —iyle gemilere varup dâhil olmak : 1032; —iyle hâzır bulunmamak : 31 c; —iyle hâzır u müheyyâ olmak : 1205; —iyle irişmek : 1165; —iyle ve müsellemleriyle Boğaz Hısârları muhâfazasında olmak : 1147; —iyle yat u yaraklarıyla hâzır u müheyyâ olmak : 1158; —le gemilere girmek : 786; —ün âlât-ı harb ü kûtâl ve düşmen yarağıyla müretteb ü mükemmel getürmek : 786; —ün amel-mândelerinin binâda istihdâmı : 1011; —ün cebelüleri : 786; —ün defterin Dergâh-ı Mu'allâ'ya göndermek : 1068; —ün dirlikleri alınmak : 790, 1104; —ün evlerinde saklanmak : 1219; —ün harclıkların tedârük itdürmek : 1064; —ün hıdmete iktidârları olmamak : 1174; —ün nâ-tüvânların binâda istihdâmı : 1011; —ün nısfı muhâfazada olmak : 1016; —ün pîr ü za'iflerin binâda istihdâmı : 1011; —ün pîrleri : 21 c; —ün sefer-i hümayûna teveccühi : 10 c; —ün sefere iktidârı olmayanları : 21 c; —ün sefere varmağa iktidârı olmayanların binâda istihdâmı : 1011; —ün tîmârların tevzî' : 782; —ün yaraklarında noksân üzre olmak : 1039; —ün yararlarından alıkomakdan hazer eylemek : 1011; —ün yat u yarağında kusûr u noksân olmak : 770, 786; —ün yat u yaraklarında eksükleri olmak : 783; —ün zahîrelerin tedârük itdürmek : 1064; —ye hissa virmek : 121; —ye ra'yyet yazılmak : 90; —ye te'addî : 347; —ye tîmâr kaydı : 121; —ye tîmâr virilmeğe tahammüli olmak : 1112; —yi alaybeğine koşmak : 1190; —yi habsidüp arzeyelemek : 925

sipâhî-oğlanları bkz. sipâhî-zâde(ler)

sipâhî-zâde(ler) [/sipâhî-oğlanları] : 67, 70, 102, 347, 468, 840, 841, 905, 1053, 1151; —i ihrâc : 840; —i nevbet ile ihrâc : 652; —i nevbetlerinde ihrâc : 841; —i sefer-i hümayûna sürmemek : 840; —in kâr-hânelere gelüp hıdmet eylemesi : 840; —ün alaybeğisi : 835, 836, 839, 843; —ün eşküncilerin güherçile-i hâssa kâr-hânesine hıdmet için ihrâc : 854; —ye dahl itmek : 854

sipâhîlik tavrı : 341, 440; —nda mükemmel olmakda gayret ü hamîyyet üzre hareket itmek : 1107

sipâhiyân bkz. sipâhî

sipsi çıbuğı : 56

Siraze karyesi, Eflak : 708

Sirem : 885; — (sancağı) beği : 292, 306, 685, 1202; — sancağı kâdîları : 1201, 1202

sirka; — itmek : 80, 568, 609, 699, 820, 830, 1197; — olunmak : 965, 1163; — töhmeti : 692

Siroz; — kazâsı : 772; — kâdîsı : 239, 339, 772, 810; — voyvodası : 339

Sis; — sancağı : 737; — dizdârı : 738; — kâdîsı : 16 c, 652, 738; — sancağı atık u cedîd icmâl ü mufasssal defterlerün irsâli : 811; — sancağı Kıbrıs Beğlerbeğliği'ne ilhâk olunmak : 811

Sitti Hâtûn, da'vâh, Hayrabolu : 1212

Sivas : 481, 1110; — beğlerbeğisi : 790; — kâdîları : 785; — kâdîsı : 114, 795, 1110; — muhâfazası : 196, 481, 573

Sivrice(?) Kal'ası, Semendire : 1157

siyâh sahtiyân; — alup göndermek : 1038; — muzâyakası : 1038

siyâset : 9, 544, 874, 941; — eylemek : 9, 441, 941; — idüp cezâ vü sezâların virmek : 1067; — it(me)mek : 365, 441, 523, 544, 676, 925, 1022; — kasdı : 645; — lâzim gelmek : 133; — ol(un)mak : 43, 47 c, 512, 590, 614, 620, 668, 785, 834, 1027; —e müstehkık olmak : 321, 544, 711, 944; —en katlolunmak : 874

Siyavuş Paşa, Rûmili Beğlerbeğisi : 1078, 1116, 1143, 1179

Siyavuş Ağa'nun kethudâsı : 603

Sofya; — kâdîsı : 72, 208, 328, 792, 793, 810, 1076, 1116; — ve Zağra ve Silistre'ye varınca mâbeynde vâkı' olan kâdîlara : 944, 945

Sohrâb, İnâyetullâh oğlu, şâh tarafından Rûm'dan kumaş getürmeğe me'mûr, Haleb : 120, 645, 938

Sohum vilâyetinden berûde olan memleketleri gâret olunmak : 1077

Sokol Kal'ası, Semendire : 1157

sol-gurabâ [/gurebâ-i yesâr] (zümresi) : 831, 1111

sol-kol : 47 c, 747; — ağası : 7; — alaybeğisi : 212

sol-ulûfeciler zümresi : 693, 999; — ağası : 986; — bölükleri : 316

Solnok sancağında emrile penc-yek zabtirmek : 1138

soltat bkz. saltat

Sonisa kazâsı : 614

soyılmakdan âsûde olmak : 925

sözine amel etmek : 1088

Srebreniçe; — kâdîsı : 888; — Ma'deni : 278

su(lar) : 78, 416, 425, 679; — bulmak : 858; — çıkmak : 425; — geçidleri : 623; — getürmek : 656; — tedârüki : 425; — tuğyânından Düceyl argının boğazı harâb olmak : 893; — yirleri : 918; — ya indürmek : 48; —yun killeli : 1069

sû-i tedbîr : 16, 46

suçı ve günâhı afvolunmak : 1191

suğla; — buğdayından tefâvüt-i keyl : 1198; — mültezimlerinden tefâvüt-i keyli taleb etmek : 1198

sûhte(ler) [/sûhtevât] (tâyifesi) : 204, 466, 557, 638, 676, 824, 841, 881, 925, 964; — basup katl ve esbâb ü emvâlîn gâret etmek : 1059; — cem'ı : 437, 1190; — cem'ıyyeti : 557; — def' u ref'ı : 824; — emvâl-i mîrîyi gâret etmek : 1060; — gaybet etmek : 925; — katlitmek : 1060; — katlolunmak : 1190; — nâmına eşkıyâ cem' olmak : 1216; — nâmına müfsidler : 1216; — okımak-yazmak üzere olmamak : 1216; — zâhir olmak : 986; — zuhûr : 551, 964, 1178; —n Anadolu yakasına geçürmemek : 903; —n Rûmili yakasına geçürmemek : 903; —nden memleket ü re'âyâyâ zarar u gezend irişmek : 10 c; —nün hakkından gelmek : 1190; —yle bile gezüp fesâd ü şenâ'at eyleyen levendi tettebbu' u tecessüs eylemek : 986

sulanmak : 375; —a çıkmak : 375

sulehâ : 51, 886; —i ahrâr : 193; —i kirâm : 394; —yı ebrâr : 193

sulh : 146, 355, 686; — murâd olunmak : 132; —a mugâyir bir vaz' sudûr : 896; —a mugâyir ta'arruz eylememek : 1166; —a mugâyir vaz' sâdır olmak : 826; —a muhâlif vaz' sâdır olmadın Leyh vilâyetine zarar getürdilmemek : 1170; —a râzî olmamak : 665; —eylemek : 984; —itmek : 681

sulh u salâh; — kemâl-i in'ikâd üzere olmak : 938; — mer'î vü mukarrer olmak : 826; — üzere olmak : 685, 826; —a mugâyir hareket olmamak : 1057; —a mugâyir iş : 224; —a mugâyir iş olmakdan ziyâde ihtiyât eylemek : 1138; —a mugâyir vaz' sâdır olmamak : 826; —a mugâyir vaz' sudûr eylememek : 1067; —a mugâyir vaz' sudûrından ihtiyât eylemek : 1105; —da sebât ü devâm : 826; —ı ri'âyet etmek : 826, 1067

Sultân Alâ'üddîn Evkâfı, Malâtiyye : 963; — mütevellîsi : 963

Sultân Gavri; —'nün evkâfı tevliyeti mütevellîyesi : 961; —'nün kızı : 961

Sultân Imâreti : 555

Sultân Mehmed Hân Câmi'ı ve çeşmeleri : 1019

Sultân Süleymân Hân Câmi'ı'nün ve çeşmelerinün suyolları : 1086

Sultân Süleymân mütevellîsi : 983

sultân vakfı : 25 c

Sultân-ı Enbiyâ : 184

sultânî kılıçdan geçürmek : 118

sultânî altun : 953

sultânîlık merhametini göstermek : 825

Sultânöni muharriiri : 662

Suluzengî Konağı, Konya : 1 c

Sun'ullâh, ehl-i fesâd sûhte, Selanik : 1216

sundurmalar : 388
 sunkur almak : 1052
 Sûre-i Feth tilâveti : 193
 sûret-i defter : 555, 1059; —i cedîd-i hâkânî : 678, 696
 sûret-i fetvâ : 585
 sûret-i mukâta'ayı göndermek : 974
 sûret-i sicill(ler) : 239, 344, 427, 431, 437, 441, 469, 495, 504, 533, 538, 553, 556, 559, 563, 568, 582, 602, 609, 619, 621, 622, 638, 666, 692, 784, 812, 820, 821, 941, 944, 953, 978; — göndermek : 339, 871, 879, 940, 941, 1167; — ibrâz etmek : 643, 644, 736; — irsâl etmek : 1056; —i ile Südde-i Sa'âdet'e göndermek : 1061, 1072, 1124, 1178; —in bile göndermek : 1167; —in getürmek : 931; —in göndermek : 931, 1028, 1032; —in mühürlemek : 357; —iyle teslim eylemek : 1124; —iyle yarar âdemlere koşup Südde-i Sa'âdet'e küreğe göndermek : 1123; —ün sûreti ihrâc olunmak : 1050
 sûret; —i ihrâc olunmak : 1050; —i kayda naklolunmak : 1110; —in aslından ihrâc idüp göndermek : 1118; —in göndermek : 1174; —in sicill-i mahfûza kaydidüp mücebi ile amel eylemek : 1162
 Sûs vilâyeti : 1036
 Susa nâhiyesi, Tunus vt. : 518, 1024, 1034
 Susa, Kayrevân, Manastır, Belde-i Cerît, Benzert Nevâhî Vekîli Kâyim-makâmı : 1034
 susuz beriyye : 710
 sutûh harâba müşrif olmak : 849
 suvad bozmak : 853
 suyol(lar)ı : 536; — geçdüğü yirlerde çift sürüp bağ u bağçe dikmek : 1086; — geçdüğü yirlerde hâlî yir kalmak : 1019, 1086; — harâb olmak : 1019, 1086; — hıdmeti : 1093; — meremmete muhtâc olmak : 1019, 1086; — nâzırı : 1019, 1086; — üstinde çift sürüp ve bağ u bağçe dikmek : 1019, 1086; —n ta'mîr itmeğiçün evkâfda müsâ'ade olmamak : 963; —na zarar-ı şer'îleri olanlar : 1019, 1086; —nun ahvâlî : 1093
 Suyolcuları başı : 973
 sübaş(lar) : 3 c, 43, 221, 295, 321, 340, 441, 442, 540, 544, 612, 697, 735, 788, 888, 944, 1063, 1073, 1153; — akça almak : 1032; — elegelen mücrimlerin akçaların alup ıtlâk eylemek : 1032; — ta'yîni : 917; —ı ve sipâhîleriyle irişmek : 1165; —ıyla irişmek : 1165
 sübaşılık(lar) : 441, 571, 732, 788
 sübût bulan fesâdlarınun sûret-i sicilleriyle teslim eylemek : 1124
 sübût bulan hukûkî ashâbına alırmak : 1190
 sübût u zuhûr bulan mâlî cem' u tahsîl etmek : 998
 sübût u zuhûr bulan mevâddı yazup defter eylemek : 1050
 Südde-i Sa'âdet*; — çavuşları : 1029; — çavuşlarına ilhâk olunmak : 1201; — kulları : 77; — müteferrikaları : 84; —de huzûrları lâzım olmak : 1115; —e âdem göndermek : 1185; —e arz-ı hâl göndermek : 1189; —e defter göndermek : 1050; —e gelmeğe yol virilmek : 1191; —e gönder(îl)mek : 1018, 1043, 1050, 1056, 1061; —e irsâl eylemek : 1056; —e kâfir gönderilmek : 1005; —e kalite gönderilmek : 1155; —e küreğe göndermek : 1123; —e şâhin irsâl olunugelmek : 1221; —âşiyân : 325; —me'âb : 813
 Südde-i Seniyye-i Sa'âdet-âşiyân : 319
 Süheyl Kethudâ, hüküm virilen : 34 c, 212, 379, 380, 1089, 1179, 1194
 sükûn üzre olmak : 1194
 Süleymân bin Yûsuf, Hâcî, Yahyâbeğ Câmî'ı, Karahısâr-ı Şarkî ks. : 613
 Süleymân Çavuş, Dergâh-ı Mu'allâ Çavuşı : 481
 Süleymân Hân, Sultân : 558, 1148
 Süleymân Paşa müderrisi : 540
 Süleymân, arz getüren : 1046
 Süleymân, Atmacacılar Başı, Aksarây kz. : 433, 436
 Süleymân, Cîze Mütevellisi, maktûl : 601
 Süleymân, Dânişmend Çiftliği piyâdelerinden, Gümülcine k., Mağnisa kz. : 555
 Süleymân, dârendegân, hüküm virilen : 321
 Süleymân, Hablâs Beğ'ün âdemi, ehl-i fesâd : 707

Süleymân, Hâssa Re'îs, Deryâ Muhâfızı : 386, 398, 405
Süleymân, Kara, sûhte, Yağdarlı cemâ'atinden : 557
Süleymân, Karahısâr Alaybeğisi, ehl-i fesâdun teftûşine mübâşir : 1111, 1190
Süleymân, Mahmûd Kethudâ'nun oğlanı : 1043
Süleymân, Mevlânâ, Rahova kâdîsı : 966
Süleymân, mürtedd, Saltuk(?) k., Dimetoka kz. : 982
Süleymân, Vezîr Piyâle Paşa'nun Caşniğîrbaşısı : 871
Süleymân, Za'îm, Beçkerek kz. : 942
Sülohlâyîfesi, Korkil : 608, 798
Sünbül, ehl-i fesâd, Aksarây kz. : 433, 436
sündüs(?) gemileri gîrft itmek : 50 c
sünnet-i seniyye-i ecdâd-ı âlî-nijâd-ı vâcibü'l-ihirâm : 542
sürgün; — eylemek : 674, 1135, 1180; — olmak : 818, 1062, 1160
sürh-ser bkz. kızılbaş
süriciler : 810
sürilmek : 493, 705, 1046, 1135, 1180
Sürmene kâdîsı : 24, 208
Sürsan(?) karyesi, Boğdan : 599
Sürûcek beği : 428
süvârî(ler) ağası : 1135, 1180
Süveydân Re'îs, Antâliyye : 543
Süveyf, Abdullâh oğlu, arz getüren : 1152
Süveyş : 75, 596, 1120; — İskeleyi : 710; — kapudâmı : 1120; — kerestesi : 173, 388; — mühimmâtı : 70; —
mühimmi : 67
Süzebolı : 39, 238, 408

Şa'bân Çavuş, Dergâh-ı Mu'allâ Çavuşı : 1212
Şa'bân Hızır, İkiboğalı k., İshaklı kz. : 443
Şa'bân Re'îs : 403
Şa'bân, Amâsiyye askeri : 14
Şa'bân, Garîblerden(?), hüküm virilen : 464
Şa'bân, Hâcî, atmacacılar zümresinden, ehl-i fesâd, Göynük kz. : 870
Şa'bân, muhızırın kâtibi, hüküm virilen : 1107
Şa'îf nâhiyesi, Safed kz. : 95
şa'îr bkz. arpa
şâgird olmak : 645
Şâh Hüseyin, Kızılbaş ve ehl-i fesâd : 880
Şâh Mehmed, Kethudâ : 905
Şâh Velî, hüküm virilen : 165
şâh : 144, 645
Şâh-Alî, Kızılbaş ve ehl-i fesâd : 880
şâhî darbzen; — gemi ile Gradişka'ya çıkarılup teslîm olmak : 1193; — gönderilmek : 1095; — irsâli : 653
şâhî sikkeler : 953
şâhîyi altuna tebdil : 119

şâhid [şühûd] : 469, 702; — ikâmet itdürmek : 1210; —ı beled : 353; —ı bilâd : 353, 882; —ı udûl şehâdet
eylemek : 1188; —ı zûrdan hazer : 362, 556, 584, 621, 687, 965, 966, 1162; —ı zûrdan ve hılâf-ı vâkı'
kazıyye arz olunmakdan hazer : 925
Şâhidürrahmân, Kızılbaş ve ehl-i fesâd : 880
Şâhin, arz getüren : 571
şâhin; — helâk itmek : 433, 436; — irsâl olunugelmek : 1221; — teslim itmek : 1221; — virilmek : 436
şâhincibaşı : 698
Şâhkulı, Kızılbaş ve ehl-i fesâd : 880
Şâhkulı, kul tâyifesinden, mâl tahsiline me'mûr, Diyârbekir : 799
Şâhkulı-oğlu : 607
şakî vü müfsidîn : 1139; — cem'ine mübâşeret itmek : 1128, 1143
şakî [eşkıyâ] : 427, 500, 603, 1072, 1125; — cem' itmek : 559; — cem' olmak : 1216; — cem'ine mübâşeret
itmek : 1142; — levendâta uymak : 699; — yı(?) Arab : 474; — dan da'vâ-yı hakk idenler : 1216; — nun
haklarından gelmek : 1170, 1191; — yı yanına cem' itmek : 1191
Şâm (-ı Şerîf) (kazâsı/vilâyeti) : 35, 44 c, 45 c, 141, 156, 351, 355, 463, 508, 509, 522, 552, 837, 858, 859, 863,
867, 922, 1008; — alaybeğisi : 862; — atları : 593; — Beğlerbeğiliği : 265, 389, 863; — beğlerbeğisi :
26, 45 c, 78, 88, 93, 100, 195, 348, 349, 351, 355, 358, 361, 397, 423, 440, 442, 508, 509, 550, 597,
643, 644, 687, 821, 837, 859, 860, 862, 863, 867, 878, 889, 909, 911, 912, 915, 918, 919, 920, 922, 923,
924, 1008, 1092, 1220; — beğlerbeğisine tüfenk irsâl eylemek : 1092; — cânibi : 827; — çavuşları :
1220; — çavuşları kethudâsı : 1220; — defterdârı : 78, 95, 100, 348, 349, 351, 358, 359, 552, 597, 858,
911, 912, 914, 917, 918, 919, 920, 921, 922, 923, 924, 937, 1133; — emîr-i hâccı : 100, 361; — hac yolu
hılâfına ihdâs idilen yolun kapatılması : 827; — hâcîları için mukarrer olan yol : 827; — Hazînesi : 359,
924; — hisâr-erenlerinin tûfenge ihtiyâcı olmak : 1092; — huccâcı : 924; — kâdîsı : 51, 193, 358, 359,
643, 644, 687, 911, 924, 1220; — kâfilesi kâdîsı : 361; — Kal'ası dizdârı : 550; — muhâfazası : 509; —
muharriiri : 156, 921; — müftîsi : 643, 644; — sipâhîleri nevbete yazılmak : 918; — vilâyeti nevâhîsi :
917; — yaylakları : 141; — zü'amâsı : 867; — 'a tüfenk gönderilmek : 1092; — 'a varınca yol üzerinde
olan kâdîlar : 187; — 'dan kavvâslar ihrâc olunmak : 1081; — 'dan ta'yîn olunan ümerâ : 60 c
Şâm yeniçeri(si/leri) : 88, 423, 597, 797, 837, 859, 919; — ağası : 1008; — bölükbaşları : 509; — kethudâsı :
93, 195; — nün tûfenge ihtiyâcı olmak : 1092
şapkalı kâfir : 291
Şâre nâhiyesi, Safed kz. : 95
şart; — eylediği akçayı irsâl ü teslim eylemek : 1150; — eylemek : 1150
şart-ı vâkıf : 640, 886, 961; — mücebince edâ itdürmemek : 886; — mücebince nâzır ma'rifeti ile gördürmek :
1189; — üzre zabıtdürmek : 961; — a muğâyir kimesneye te'allül ü nîzâ' itdürmemek : 886; — a muhâlif
iş itdürmemek : 1189
Şaşkı karyesi, Delvine : 227
Şatt nehri, Musul : 419
Şavşad; — beğleri : 598; — Kal'ası : 560; — sancağı tahrîri : 560
şayka(lar) : 180, 182, 711; — binâ itdürmek : 1201; — binâ olunmak : 1201; — binâsın itmâma irişdürmek :
1192; — çıkarmak : 209; — donatmak : 209; — dökdürmek : 293; — muhâfazaya çıkarmak : 209; —
tamâm olmak : 1201; — topları tekerlekleri yarağıyla gönderilmek : 1095; — toplarının tekerlekleri
lâzım olmak : 1096; — yuvalağı mühimmi : 231; — yuvalakları dökmek : 231; — a küreğe virmek :
441; — da küreğe konmak : 622; — da küreğe koymak : 609; — dan top tedârüki : 1020
şe'âyir; — i İslâm : 48; — i küfr ızhârı : 1063
şecâ'at ü celâdetler zuhûra getürmek : 510
şecâ'at ü şehâmet zuhûra getürmek : 1130
şefkat ü merhamet itmek : 319
şehâdet; — eylemek : 692, 1188; — it(me)mek : 149, 163, 563, 570, 645, 853, 942, 1038, 1210
şehîd; — olmak : 362, 951, 952; — ü giriftâr itmek : 1138
şehir : 643, 911; — a'yânı : 981, 1216; — a'yânının an bârları : 735; — ahvâli : 739; — halkı bağçelere çıkmak :
1090; — içinde gezüp müslimânların libâsına tokuna tokuna hamrlarını alup gitmek : 1196; — misâli
mu'azzam kasaba : 1157; — sübaşısı : 735; — zahîresi : 739; — den çıkarmak : 493

Şehirköy kâdîsı : 72, 810, 888
 şehirlü : 881, 902; — ve rencber tâyifesiyle çârşûlarında ve dükkânlarda berâber olmak : 1107; —den yarar kimesnelere koşmak : 1046
 Şehrizol : 1, 2, 3, 41 c, 682, 893; — askerleri : 3; — azebleri kethudâsı : 611; — beğlerbeğisi : 1, 2, 3, 415, 416, 425, 428, 440, 446, 611, 674, 807, 893, 894, 997, 998; — çavuşları : 415, 428, 611; — çavuşları kethudâsı : 415; — defterdârı : 446; — gönüllülerinden Onsekizinci Bölük : 428; — toprağı : 894; — yeniçerileri kethudâsı : 611
 Şehzâde Murâd vâlidesi : 102, 105, 1080
 Şehzâde Mustafâ'nun türbesi, Burusa : 939
 şehzâde : 28 c; — çavuşları : 12 c; — hâslarını Ankara sancağı beğine hâs kayditmek : 1099; — hazretlerinin kethudâsı : 96, 104, 200; — lalası : 28 c
 şekâvet; — iden ehl-i fesâdun haklarından gelmek : 1138; — sâbit olmak : 428
 şekvâ; — eylemek : 456, 583, 812, 893, 977, 1219; — itmek : 442, 853, 957, 1067
 şem'-hâne : 658
 Şems Kal'ası : 552
 Şemseddîn, Sûhte, ehl-i fesâd, Yalvaç kz. : 925
 şemşîr-i müzehheb : 542
 şemşîr-i zafer-me'ser : 542
 şemşîr-i zafer-te'sîr-i husrevâne : 698
 şenâ'at ü kabâhat : 613
 şeneldüp ma'mûr u âbâdân olmak : 1215
 şenelmek : 887
 şer'*, —ı mutahher : 558; —a da'vet olunmak : 533, 820; —a itâ'at eylememek : 1219; —a itâ'at itmemek : 853; —a muhâlif akça almak : 584; —a muhâlif şetmitmemek : 1151; —a ve kânûna muhâlif ehl-i fesâda hımâyet itdürmemek : 944; —î da'vâları olmak : 1212; —le ahvâl(ler)i görilmek : 567, 670; —le buldurması lâzım olan akvâm u akribâsına ve yatak u turaklarına buldurmak : 964; —le buldurması lâzım olanlara buldurup getürmek : 363, 433, 441, 925, 940, 946, 958, 986, 1097, 1216; —le burdurup getürmek : 1118; —le cezâ icrâ olunmak : 442; —le cezâ virilmek : 711; —le cezâ vü sezâların virmek : 877; —le def' u ref' : 1019; —le esbâbı bî-kusûr alırmek : 965; —le faslolmamak : 469, 687, 981; —le faslolmayan da'vâlar : 584; —le faslolmuş olmamak : 362, 1050, 1162; —le faslolun(ma)mak : 363, 448, 557, 559, 881; —le faslolunmayan da'vâların husamâ muvâcehesinde dikkat ü ihtimâm üzre teftiş itmek : 925; —le fesâd ü şenâ'atleri sâbit olmak : 357; —le fesâdı sâbit olanları haklarından gelmek : 986; —le gör(il)mek : 362, 925, 965, 1040; —le görölüp faslolunmak : 556, 888; —le hakların alırmek : 1027; —le haklarından gel(in)mek : 150, 328, 612, 699, 926, 1178, 1198; —le halâs olmak : 687; —le hurriyeti sâbit olmayanlar : 952; —le hüküm yazılmak : 1110; —le lâzım geleni icrâ idüp yerine koymak : 323, 331, 1219; —le lâzım geleni icrâ it(dür)mek : 551, 944, 965, 986; —le mahallinde lâzım geleni icrâ itdürmek : 5 c; —le men' olunmak : 853; —le mîrî için zabt : 585; —le muhâsebesi görilmek : 991; —le müteveccih olan esbâbı hükmidüp alırmek : 925; —le müteveccih olan hakların alırmek : 962; —le müteveccih olmak : 1204; —le olan da'vâları hakk üzre görölüp bertaraf olmak : 1212; —le öşrin virmek : 19 c; —le ref' u def' itmek : 1086; —le sâbit ol(un)mak : 80, 134, 318, 323, 353, 437, 551, 854, 944, 996, 1151, 1163, 1198, 1219; —le sâbit olan hakları alıvrilmek : 1050; —le sâbit ü müteveccih olan hakların hükmitmek : 1216; —le sâbit ü zâhir ol(ma)mak : 339, 362, 556, 711, 1040; —le sâbit ve sicill olunmak : 926; —le siyâset lâzım gelmek : 133, 134; —le sorulup faslol(ma)mak : 602, 608, 609, 699, 879, 895, 944, 965, 966; —le sorulup faslolmayup terkölunmayan husûsların teftiş eylemek : 1190; —le sorulup faslolmuş olmamak : 140, 299, 568, 622, 1151, 1219; —le sübût bulan hukûkî ashâbına alırmek : 1190; —le sübût bulan hukûkî ashâbına bî-kusûr alırmek : 981; —le sübût u zuhûr bulan mevâddun bir mâddesin ketmitmemek : 962; —le tahsîl itmek : 353; —le te'dîb itmek : 964; —le tefâhhus olunmak : 977; —le toprak kâdîları ma'rifetiyle hakk üzre görmek : 1178; —le üzerinde olan hukûkî ashâbına bî-kusûr alırmek : 1050; —le üzerinde sübût u zuhûr bulan mevâddı yazup defter eylemek : 1050
 şer' u kânûn; — üzre âyid olan öşri aynı ile almak : 1184; —a muhâlif iş eylemekten hazer : 340; —a muhâlif iş itdürmemek : 139; —a muhâlif zulm ü te'addî eylemek : 1184

şer'-ı kavîm : 133; — teftiş etmek : 109, 559; — üzre siyâset etmek : 523; —e muvâfık faslolunmak : 940
 şer'-ı şerîf : 109, 124, 133, 140, 142, 299, 417, 435, 448, 538, 542, 559, 566, 568, 611, 668, 944, 981; — hakk
 üzre teftiş ü tefahhus eylemek : 1050; — üzre teftiş eylemek : 608, 674, 877; — ve kânûna muhâlif
 te'addî itdürmemek : 1137; —e adem-i itâ'at : 888; —e da'vet : 602, 608, 815; —e da'vet eyleyüp itâ'at
 idüp meclis-i şer'a gelmek : 1190; —e itâ'at eylemeyüp inâd ü muhâlefet etmek : 1190; —e itâ'at etmek :
 870; —e muhâlif ef'âl-i kabîha : 619; —e muhâlif evzâ' u etvâr : 48; —e muhâlif iş eylemekden hazer :
 877; —e muhâlif iş olmakdan hazer : 964; —e muhâlif kimesneye iş itdürmemek : 608, 822, 965, 967,
 1019, 1086, 1151, 1196, 1219; —e muhâlif kimesneye te'allül ü nizâ' itdürmemek : 940; —e muhâlif
 vaz'ı olanları cem' eylemek : 784; —e mürâca'at olunmak : 822
 şer'le teftiş; — eylemek : 469, 563, 582, 638, 820, 1060; — etmek : 853, 925, 940, 1125; — olunmak : 935, 988,
 1050; — ü tefahhus etmek : 1040
 şerâkî; — : 864; — kalmak : 892
 şerâyit; —ı ahd ü emânî ri'âyet eylemek : 325, 326, 1170; —ı ahdî ri'âyet : 404; —ı bozulmak : 59, 98
 şerhirmek : 1112
 şerî'ate da'vet : 888
 şerîfe-zâde : 844
 şerîk ü delîl olmak : 699
 şerleri havfından emîn olmamak : 1023
 şerr u şûr; — def' u ref' : 698; —ı def' olunmak : 895; —ların def' u ref' eylemek : 1190; —ların tathîr ü pâk
 eylemek : 789, 986, 1134
 şetmitmek : 1151
 Şevvâl ulûfesi : 54 c
 Şeyh Abdülkâdir-i Geylânî Câmî'ı, Bağdâd : 588
 şeyh [meşâyih] : 332, 542, 814, 855, 1216; — oğlanları : 132; —ı katlitmek istemek : 1216
 Şeyhân tâyîfesi, Musul, Arsiyâb, Imâdiyye ve Cizre toprağında : 142, 150, 435
 Şeyhî, Kızılbaş ve ehl-i fesâd : 880
 Şeyhî, maktûl, Sinandî k., Ereğli kz. : 582
 Şeyhlu; — kazâsı, Kütâhiyye sn. : 557; — kâdîsı : 1 c, 437; — zahîresi : 1 c
 Şeyhtoğan(?) karyesi, Çerkeş kz. : 364
 şeyhu'l-Arab(lık) : 108, 362, 706, 864, 866, 882
 Şeytân Memî-oğlu bkz. Arslan
 Şeytân-oğlu, zimmî, Eflâk vt. : 39, 238
 sıra getürmek : 658
 şîme-i kerîme-i pâdişâhane : 542
 şî'âr-ı şer'-ı Seyyidü'l-mürselîn : 51
 Şibenik Kal'ası, Klis serhaddi : 1164
 şiddet-i ihtiyâc; — ile muhtâc u zelîl olmak : 1013; — olmak : 1140
 şiddet-i kaht u galâ mündefî' olmak : 1093
 şiddet-i şitâdan zebûn olmak : 207
 Şihâbüddîn Muvakkıt ve oğulları, Hazret-i İshâk cihet mutasarrıflarından, Halîlül'r-Rahmân : 1163
 Şikâkî Cemâ'ati, Bitlis : 133
 şikâr yasağı : 148
 şikâyet; — için Südde-i Sa'âdet'e müteveccih olmak : 1071; — olmak : 1050; — olunmalu olmamak : 1162; —
 ü tezallüm etmek : 538
 Şikloş kazâsı : 667
 Şiri(?) veled-i Nikola, zimmî, Resan varoşı, Riyekan nh., Hersek sn. : 486
 şirret; — etmek : 871; — ü şekâdan hâlî olmamak : 457; — ü telbîs : 553; —e sülûk etmek : 437
 şirret ü şekâvet : 332, 563, 566, 602, 708, 853, 895, 929; — idenlerden baş u buğ olanları ele getürmek : 1023;
 — ile ma'rûf olmak : 820; —den hâlî olmamak : 1210; —e mübâşeret : 635; —i zâhir olmak : 328, 991
 Şûbek : 858
 Şûk(?) Hâsları Mukâta'ası, Şâm : 911

Şumrı; — kâdîsı : 72, 336, 420, 728, 742, 764, 966; — ve Hezârgrad kâdîsı : 445

Şücâ', Kethudâyiri, Edirne : 162

şühûd bkz. şâhid

Şühûd; — kazası : 443, 580; — kâdîsı : 1 c, 437; — zahîresi : 1 c

şükr ü şikâyet : 102, 342

şûrb-i hamr itmek : 805

şüreka : 519, 522

ta'allukı olmamak : 1112

ta'arruz; — eylemekden ihtiyât eylemek : 1166; — eylememek : 1166, 1170

ta'b ü zahmet çekilmek : 12 c

tâ'b ü muzâyaka : 189

ta'cîz için kefil talep olunmak : 1145

ta'mîr : 642, 849; — ahvâlin yazup bildürmek : 1186; — harcı : 1109; — için kendü mâlından akça ta'yîn itmek : 1129; — it(dür)mek : 852, 1147, 1211; — itmâma irişmek : 1064; — masrafına sarfitmek : 1129; — olunmadın vakfun mürtezika vü huddâmına mâl-ı vakfdan akça virilmek : 1133; — olunmak : 1133; — olunup kandilleri asılmak : 1133; — ü ıslâh : 13 c; — ü meremmet : 161, 576, 1012; — ü termîm : 300, 402, 576, 669, 691, 852, 891, 1064; — ü termîme sa'y ü ikdâm : 578; —de istihdâm için oğlun göndermek : 1129; —de istihdâm itmek : 1129; —e kalmak : 1194; —e muhtâc yirler : 691, 1064; —e mübâşir olunmak : 1186; —i lâzim olanın ta'mîr itmek : 1147; —i tamâm olmak : 1211; —ün emânet ü kitâbetine müstekîm ü mütediyyin ve mücidd ü sa'î kimesneler ta'yîn itmek : 849

tâ'ûn : 534, 572

ta'yîn; — eyleyüp Sakız'a irsâl eylemek : 1183; — olunmak : 180, 1201; — olunup irsâl olunanlara virilen va'de : 1105; — ü irsâl olunmak : 1045

ta'zîm; — ü ikrâm : 698; — ü tekrîm : 1088

ta'zîr-i şedîd ve habs-i medîd ile zecritmek : 1196

tâb-hâne; — ta'mîri : 615; —de müsâfiri kondurmamak : 1216

Taberiyye nâhiyesi, Safed kz. : 95

tâbi' olmak için istimâlet virmek : 1128

Taceddîn, Mevlânâ, Bafra Kâdîsı : 614

Tâceddîn, Karakâdî Medresesi'nden munfasıl Müderris, mecrûh : 654

tâcîr bkz. tüccâr

Tâcirân karyesi, Musul : 150

Tâciiddîn, Şeyh, müteferrika, müteveffâ : 330

Tadlak(?) varoşı, Havâss-ı Hümayûn'dan : 342, 412

tagar : 589, 800

tag(lar) : 53, 70, 111, 298, 342, 815; —a çıkmak : 148, 472; —a gönderüp gemilere yarar kereste kesdürmek : 1053; —da tüfenk ile şikâr yasağı : 148; —da ve bilde hırsuz u harâmi zuhûri : 148; —da yatmak : 58 c, 59 c

tahammüli olmak : 1112

tahammülinden ziyâde akça salmak : 1011

tahassuna kâbil kal'aları olanlar : 58 c, 59 c

Tâhir Çavuş, Südde-i Sa'âdet Çavuşı : 1028, 1029, 1032

Tâhir, Menteşe Nâzırı : 48 c

tahmîl; — idüp alup gitmek : 1145; — idüp göndermek : 1168; — it(dür)mek : 1121, 1122, 1140, 1161, 1166, 1168; — itdürüp irsâl eylemek : 1172, 1173; — olunmak : 649

tahrîk ü idlâl : 55 c

tahrîr : 347, 445, 502, 549, 560, 629, 635, 701, 702, 737, 738, 782, 902, 908, 1164; — defteri : 320; — eylemek : 104, 875, 959; — hıdmeti : 737; — muhâsebesin göndermek : 904; — tamâm olmak : 956; — ü tashîh : 636; — ü tevzî' eylemek : 347, 636, 737; — ü tevzî' hıdmeti : 657; —i cedîd : 354, 503; —de vâkı' olan kusûrı itmâma iriştürmek : 956; —de zâhir olduğu üzre kayd : 891; —den ferâgat olunmak : 549, 636, 701; —e mübâşeret : 579; —e müte'allik yirler : 738; —e şürû' itmek : 347

tahsîl; — it(dür)mek : 457, 800; — itdürüp irsâl eylemek : 997; — itdürüp mîrî için alup kabzeylemek : 1113; — mümkün olmamak : 1109; —i mâl : 922; —i vukûf eylemek : 474; —de mu'âvenet itmek : 1108

tahsîl-i emvâl : 351; —i Beytü'l-mâlde hımâyet ü sıyânet olunmak : 1215

taht-ı sa'âdet-baht-ı husrevâne : 826

tahta(lar); — almak : 847; — direk lâzım olmak : 1096; — ihzârı : 180; — tedârük olunmak : 1199; —ı gemiler ile göndermek : 1033

Tahta-zâde Muhyiddîn Evkâfı mütevellîsi : 1223

Tahtelkal'a Mahallesi, Burusa : 697, 946, 958

tahvîf eylemek : 1050

tahvîl : 353, 882; —i cedîde muhtâc olmak : 893

tâkatleri olmamak : 1083

takviyet : 762; — virilmek : 1215

talâka şart virmek : 925

tâlân itmek : 133, 673

Talende kâdîsı : 533

talgalık bertaraf olunca kefereyi kal'adan taşra ihrâc eylemek : 1217

Tali, zimmî, maktûl, Sırtköyi k., Ahyolu kz. : 539

tâlib olanları imtihân eylemek : 1127

tam u düzenleri hedmeylemek : 272, 273

tama'; — itmek : 705; —ı hâm : 1032

Taman; — kâdîsı : 109; — mukâta'aları : 109

tamga : 460; — ihtisâbını iltizâm eylemek : 800; — mültezimi : 457; —sın sildürmek : 934

tapu; —ya virmek : 891; —yı zemîn : 891

tarafeynden gelüp giden fukarâyı men' eylemek : 1015

Taraklu kâdîsı : 345

tarhana : 726, 735

tarı bkz. daru

tarîk-ı âhardan Kıbrus'a varmak : 937

tarîk-ı âmm : 603, 677

tarîk-ı hîle vü hud'a : 530

tarîk-ı sedîdü'l-minhâcun emn ü emânı : 542

tarîk-ı sulh u salâhda sebât ü devâm : 826

tarîk-ı tezvîr ü telbîs : 708

tarîk-ı ubûdiyyet ü ihlâs : 826

târikü's-salât : 142, 435, 1046

tarla(lar) : 102; — eylemek : 536; —ın zirâ'at itmek : 227

Tarsus; — sancağı : 737, 811, 1199; — dizdârı : 738; — kâdîsı : 16 c, 738; — sancağı kâdîları : 1199

taş akçası : 452

tasarruf; — hakkından sakınmak : 825; — itmek : 1025, 1055, 1188; —ında olmak : 1036

tashîh ü tevcih itmek : 347

taş : 643, 644; — ile kireç ile müceddeden binâ itmek : 1064; — ile urmak : 603; — tedârük itmek : 1011; — tedârüki : 105; — yonmak : 182

taşçı(lar); — gönderilmek : 180; — lâzım olmak : 182; — tedârüki : 180; —la ceng itmek : 815; —un katırların ürkütme : 815; —un yoluna gelüp men' itmek : 815

Taşköpri; — kazâsı : 173, 816; — kâdîsı : 174, 816; — re'âyâsı : 173

taşra; — çıkarmamak : 184, 1151; — çıkmağa kâdir olmamak : 986; — çıkmak : 1035; — hısâr : 235; — ihrâc olunmak : 1217; — kal'anun müstahfızları taşrada olmayup gice ile kal'aya varup yatup hıdmetlerinde olmamak : 933; — salıvirmemek : 819; —da muhâfaza hıdmetinde olan gemiler : 1022; —da olmayup gice ile kal'aya varup yatup hıdmetlerinde olmamak : 933; —ya âdem ihrâc : 184; —ya çıkmak : 1022

Tat; — tâyifesi : 606; — vilâyeti keferesi : 535

Tatar : 159; — askeri geçirilmek : 1187; — askeri gelmeli olmak : 1187; — askeri ile varmak : 1169, 1170; — askeri sancağına dâhıl olmazdan mukaddem âdemler gönderüp köyleri ve re'âyâyı hıfzıtdürmek : 1187; — askeri taleb itmek : 8 c; — askeri teveccüh itmek : 1187; — askerini zabıtmek : 1170; — ile muhârebe : 593; — irsâl olunmak : 1187; — tâyifesinden Memâlik-i Mahrûse'ye zarar u gezend irişdürmekden ihtirâz : 8 c; — tâyifesinden re'âyâ vü berâyâyı zarar u gezend irişdürmekden ihtirâz : 8 c; —ı nusret-âsâr cem'inde hâzır olmak : 1128; —ı nusret-şi'âr : 1187; —ı nusret-şi'âr askerleriyle haberleşmek : 1139

Tatar hânı : 1165, 1166, 1169, 1170, 1171; — gelüp ümerâyâ mülâkî olmak : 1205

tatar(lar) (tâyifesi) : 534, 535, 1073; — ağalarıyla gönderilmek : 1079; — ihrâc : 788; — sübaşısı : 788; —n ağaları ile livâ-i Klis serhaddi muhâfazasına göndermek : 1078

Tatarbâzarcığı bkz. Tatarbâzârı

Tatarbâzârı [Tatarbâzarcığı] (kazâsı) : 55 c, 725, 727, 734; — azebleri : 55 c; — kâdîsı : 55 c, 72, 328, 558, 725, 740, 742, 810

Tatay; — kazâsı : 173, 853, 977; — kâdîsı : 174, 853, 977

tatbîk itmek : 839

tathîr ü pâk; — eylemek : 986, 1134; — itdürmek : 1203; — olmak : 1203

tathîr; — eylemek : 716; — ihrâcâtı : 1105; — itdürmek : 1144, 1147; — ü ta'mîr : 310; — ü tevsî' : 13 c; —i memâlik : 521

tavar(lar) : 101, 124, 159, 180, 227, 379, 380, 456, 507, 554, 601, 626, 671, 679, 733, 832, 833, 877; — mer'âyâ çıkmak : 626; — sahibleri : 289; — sirka itmek : 609, 622; — tedârûki : 885; — u koyun kabzıtmek : 1031; — virmek : 486; —a tahmîl itdürmek : 1140; —ı mîrî için zabteyleyüp bey'-ı men-yezîd itmek : 1031; —ın gâret itmek : 22 c, 391; —ın zabt : 139

Tavlazar(?) bkz. Yorgi veled-i Bisa(?)

Tavşan, ehl-i fesâd, Paşa köyi, Bolavadin : 1111

tavuk : 414, 658; — aldurmamak : 340

tayak rencber gemilerine tahmîl olunmak : 370

tayaklık : 908

Tayı, ehl-i fesâd, Yalvaç kz. : 925

tâyife; — defter olunup yarar kefillere virilmek : 1035; — hıfz u hırâseti : 1035; — kefillenmek : 1035; —i habîse : 48; —i re'âyâ vedâyi'-ı Hâlık-ı berâyâ olmak : 1215; —i tüccâra hılâf-ı ahd ta'arruz : 530; —i tüccâra zulm ü te'addî : 530; —sin zabteylemek : 876

Tayyibü's-Şüveyr(?) karyesi, tîmâr karye, Akkâ nh., Safed sn. : 1220

tazarru' u niyâz : 51

tazmîn : 433, 475; — itdürilmek : 299, 918

tazyîk; — eylemek : 1184; — itdürmemek : 1053, 1184

te'addî : 133, 134, 284, 393, 457, 474, 538, 550, 553, 571, 603, 654, 674, 676, 853, 981; — eylemek : 321, 362, 420, 433, 436, 456, 500, 533, 615, 673, 736, 892, 950, 972, 977, 1151; — itdürmemek : 1137; — itmek : 599, 1162, 1197, 1210; — ol(un)mak : 46 c, 799; — olunmamak : 24 c, 985; — vü ihânet ol(un)mak : 353, 887; — vü zulm eylemek : 1137; — vü zulm olunmak : 441; —i a'dâdan mahfûz u masûn olmak : 319; —i a'dâdan masûn olmak : 326; —i a'dâdan masûn u mahfûz olmak : 325; —i a'dâdan me'mûn olmak : 325; —i bed-nihâd-ı hasâret-fercâm : 542; —den hâlî olmamak : 582, 1197; —den koyun gelmemek : 130; —si olmak : 995

te'allül; — eyle(me)mek : 238, 679, 820, 929, 948, 1109; — itdürmemek : 173, 1027, 1030, 1108, 1138; — itmek : 818, 937, 1053; — ü inâd eylemek : 1223

te'allül ü nîzâ' : 52, 462, 555, 696, 814; — eylemek : 844, 855; — itdürmemek : 295, 664, 886, 887, 940, 944; — itmek : 808, 835, 848

te'dîb; — eylemek : 893; — olunmak : 1027; — olunup sâhibine reddolunmak : 1027; — ü siyâset : 542

te'hîr; — eyle(me)mek : 1016, 1037, 1048, 1053, 1054, 1058, 1062, 1072, 1100, 1118, 1135, 1136, 1140, 1141, 1156, 1158, 1160, 1180, 1182, 1183, 1190, 1203, 1205, 1208, 1218; — it(me)mek : 42 c, 48 c, 50 c, 51 c, 1002, 1052, 1056, 1092, 1093, 1103, 1122, 1168, 1221; — lâzım gelmek : 14 c, 36 c; —den hazer itmek : 1084; — u te'allül itdürmemek : 417

te'hîr u ârâm; — eyle(me)mek : 256, 771, 775, 778, 1166; — itmemek : 1165

te'hîr u terâhî : 6, 12 c, 21, 28, 31, 34, 50, 71, 72, 92, 103, 112, 154, 178, 190, 195, 197, 219, 229, 241, 253, 263, 276, 305, 306, 342, 382, 383, 388, 392, 395, 400, 432, 441, 454, 508, 706, 727, 731, 734, 744, 748, 750, 753, 758, 762, 763, 765, 766, 769, 770, 774, 778, 788, 810, 870; — eyle(me)mek : 43 c, 780, 832, 973, 1115; — it(me)mek : 25 c, 26 c, 794, 1109

te'hîr u tevakkuf : 4 c, 5 c, 14 c, 32 c, 220, 648; — it(me)mek : 33 c, 38 c, 44 c, 853

tebdîl; — ü tağyîr eylemek : 915; —i esâmî itmek : 439; —i sûret eylemek : 363; —i sûret itmek : 291

teberrâyî zuhûr itmek : 562

teberru'an tevzî' u taksîm : 704

Teberrük Halîfe, Boğdan sınırına dahl ü tecâvüz eyleyen : 666

Tebûk; — Burcu : 860; — Kal'ası : 348

tecâvüz; — eylemek : 666; — itdürmemek : 678; — ü te'addî : 702; —den hâlî olmamak : 805

tecessüs; — itdürmek : 418; — ü tefahhus : 129; — ü tettebbu' eylemek : 483; — ü tettebbu' it(dür)mek : 970, 1194

tedârük : 1216; — eyle(me)mek : 22 c, 997, 1105, 1155, 1190, 1205, 1209; — idivirüp ihzâr itdürmek : 1218; — it(dür)mek : 1039, 1045, 1048, 1064, 1098, 1103, 1119, 1165, 1168, 1177, 1203; — olunmak : 1017, 1093, 1170, 1199; — ü arzeylemek : 1211; — ü ihzâr : 34, 56, 714; — ü ihzâr itdürmek : 1202; — ü ikdâm : 39 c; — ü irsâl olunmak : 1094, 1095; — ü mükemmel itmek : 1020; — üzre olmak : 25 c, 1194; —in görmek : 1171

tedbîr ü tedârük : 5 c, 253, 257, 282, 444, 695, 697, 798, 1128, 1176, 1194; — itmek : 1177; —de ihtimâm : 306; —de kusûr u taksîr eylememek : 304; —le elegetür(il)mek : 774, 799, 953; —le haklarından gelinmek : 1216

tedbîr-i sekâmet-pezîr : 474

tedbîr-i umûr; —ı cumhûr-ı enâm kılmak : 542; —ı hükûmet : 542

tedrîc ü adâlet ile tutmak : 1215

tefahhus; — eylemek : 441; — itmek : 410, 1059; — u tefîş : 561

tefâvüt-i keyli der-mahzen eylemek : 1198

tefhîm u ihtirâm : 698

tefrika vü ihtilâl; — virilmek : 1215; — virür husûslardan ihtiyât eylemek : 1215

teftîş : 95, 109, 128, 133, 135, 262, 389, 410, 419, 420, 441, 468, 533, 562, 592, 598, 602, 608, 609, 610, 612, 619, 621, 645, 668, 687, 692, 702, 707, 711, 784, 815, 838, 882, 910, 929, 997, 1110; — eylemek : 109, 149, 163, 299, 313, 388, 421, 443, 448, 556, 582, 599, 641, 674, 699, 820, 822, 860, 872, 888, 911, 926, 931, 965, 972, 981, 986, 996, 1028, 1048, 1071, 1190, 1219, 1220; — husûsında bile mübâşir olmak : 1060; — idüp görmek : 1125, 1151, 1162; — itdürmemek : 446; — itmek : 48, 121, 363, 457, 905, 925, 940, 977, 1014, 1059, 1210, 1223; — ol(un)mak : 80, 140, 150, 162, 353, 357, 363, 429, 442, 538, 540, 566, 568, 574, 583, 637, 708, 888, 909, 910, 935, 965, 995, 1050, 1125, 1219; — olunup bertaraf olunmak : 1111; —de tamâm hakk üzre olmak : 441, 962; —i tefvîz olunmak : 991

teftîş ü tefahhus : 133, 185, 353, 383, 413, 431, 433, 457, 571, 584, 621, 625, 708, 879, 887, 902, 909; — eylemek : 882, 944, 945, 953, 962, 976, 982, 1050; — itmek : 966, 978, 1040

tefvîz; — olunmak : 1088; — u ta'yîn olunmak : 826; — u taklîd olunmak : 1074

tehdîd ü tenbîh ü te'kîd : 265

tek durmamak : 59 c

tekâ'ud ihtiyâr eylemek : 1049

tekâlif : 534; — olmak : 1215; —i örfiyye : 85; —i örfiyyede hımâyet ü sıyânet olunmak : 1215; —i örfiyyeden mu'âfiyyet : 55; —den mu'âf : 85

tekâsül ü ihmâl : 495; —den hazer : 307

tekâzâ itmek : 1149

Teke bkz. Tekeili

Teke Karahısâr : 676

Tekeili [/Teke]; — sancağı : 46 c, 676; — beği : 237, 1061, 1214; — beği kethudâsı : 1214; — beğine koşup göndermek : 1106; — kâdîları : 237; — Karahısâr kâdîsı : 676; — nâzırı : 46 c; — sancağı sipâhîleri : 1214; — sancağı sühteleri : 676

tekerlekler : 1012; — lâzim olmak : 1096

Tekfurgöli kâdîsı : 336

teklîf ü te'addî : 55

teklîf-i mâlâ-yutâk eylemek : 917

teklîf; — itdürmemek : 1051, 1185; — olunmamak : 1053, 1185

teklîfât kaydeylemek : 1198

tekmûl; — eylemek : 1048; — eyleyüp göndermek : 1168; — ü ihzâr : 213

teksîr ü tevfir : 119, 846, 1000

telbîs; — da'vâlar itmek : 1125; — huccet(ler) yazmak : 981; — hüküm virmek : 660; — ile kefil yazılmak : 427; — ile ze'âmet almak : 330; — itmek : 427, 437; — mühür kazdurmak : 566, 929; — ü tezvîr : 365; — den havfitmek : 365; — den hazer : 687; —i zâhir olmak : 957; —ile tûmâra dühûl : 603

telef; — eylemek : 608; — itmemek : 852; — ü zâyî' olmalı olmamak : 1093; —i nefis olmak : 85, 486, 540

temekkûn : 591; — eylemek : 666; — itdür(il)mek : 1126, 1217; — ü tavattun itdürmek : 85

temelinden; — hedmeylemek : 1126; — inşâ itmek : 1211

temerrüd ü inâd; — idenleri arzeyelemek : 886; — idenleri bildürmek : 462, 555; — üzre olmak : 922

temerrüd ü te'annüd itmek : 495

temessük(ler) [/temessükât] : 32, 33, 400, 544, 644, 645, 823, 863, 953; — almak : 63, 129, 297, 339, 804, 818, 841, 983, 1046, 1062, 1094; — alup Südde-i Sa'âdet'e göndermek : 1160; — ile yirlerine gitmek : 790; — virdürmemek : 839; — virmek : 47, 148, 448, 819, 839, 1196; —i mahkemede virmek : 839; —i olanlar : 1154; —süz gelip gidenler : 1105

temessükât bkz. temessük

temlîk; — itmek : 457; — olunmak : 338

Temud(?) Kal'ası : 228, 639

temyîz eylemek : 420

tenbîh; — eylemek : 47 c, 59 c, 1003, 1035, 1039, 1056, 1062, 1068, 1069, 1092, 1097, 1102, 1105, 1123, 1132, 1153, 1158, 1167, 1206, 1207; — itmek : 1039, 1040, 1061, 1093, 1104; — olun(ma)mak : 1028, 1032, 1179, 1194; — olundukda mütenebbih olmamak : 1167; — ü i'lân eylemek : 51, 1027; — ü ihtimâm : 368

tenbîh ü nidâ; — itdürmek : 30, 774, 804, 1076; — olmak : 815

tenbîh ü te'kîd : 2 c, 34, 53, 65, 72, 154, 238, 240, 241, 265, 326, 346, 355, 408, 411, 439, 440, 442, 493, 494, 583, 619, 694, 703, 710, 726, 756, 759, 762, 780, 782, 866, 897; — eylemek : 10 c, 13 c, 21 c, 808, 830, 870, 876, 943, 971, 977, 1023, 1027, 1046, 1065, 1184; — itmek : 1078

tenbîh ü yasak : 606; — eylemek : 342, 896, 897, 1067, 1105; — it(dür)mek : 342, 1063; — olunmak : 897

tendürüst : 207

teng ü sengistân olmak : 1198

Tenritağı yörükleri : 243; — sübaşısı : 788, 1073

terakkî(ler) : 82, 508, 509, 537, 548, 586, 621; — emrolunmak : 1107; — inâyet itmek : 542; — ilhâkı : 347; — ta'yîn ü kayd eylemek : 1107; — vü ibtidâdan kâdîlık virilmek : 82; — vü tûmâr ve gayri mansıb tevcîh itmemek : 1089; —e ve manâsıba virilen ahkâm : 1089

Terbac(?) karyesi, Avlonya kz. : 484

Tercan kâdîsı : 208

tercemân(lar) : 266, 331, 1102, 1117, 1145, 1146; — ihtiyâcı : 916

tercemânlık hıdmeti : 916

terceme itmek : 916

tereke(ler) : 141, 246, 292, 456, 499, 538, 564, 592, 673, 860; — alınup hıfzolunmak : 1198; — almak : 137, 176, 400, 467, 1161; — alup gitmek : 1162; — bâbında muzâyakaları olmak : 983; — bey'ı : 272, 273; — geçmek memnû' olmak : 1161; — götürüp narh-ı rûzî üzre bey' idenler : 1162; — ihrâcı : 176; — ile

memlû' itmek : 1161; — iletmek : 400; — indürmek : 139; — kılleti : 635; — konılmak : 592; — mîrî için zabt olmak : 176; — muzâyakası : 237; — tahmîl idüp alup gitmek : 1145; — tahmîli : 400, 1166; — tarholunmak : 538; — viren çiftlikleri hedmeylemek : 647; — virenler : 647; — virilecek mahal komamak : 273; — virilmek : 275; — virmekden hazer : 485; — vü me'kûlât getürenlere kimesne mâni' olmamak : 1162; — vü zahîre virmek : 1022; — yığmak : 507; — zabtı : 176; — zamânı : 139; — i küffâr-ı hâksâra bey' itmek : 991; — in almak : 1137; — inden ümenâya öşr aldurmak : 976; — nün muktezâ-yı şer' u kânûn üzre âyid olan öşri aynı ile almak : 1184; — sini bey' itmek : 1161; — ye zarar u ziyân eylemek : 507; — ye zararı tazmîn : 139; — yi Kıbrus'a geçürmek : 1198

terfih-i bâl-i re'âyâ-yı mütezaccirü'l-ahvâl : 542

terğib eylemek : 1034

terk-i kal'a : 424

Terkos karyesi, Hâslar kz. : 637

termîm : 1093; — ü ta'mîr itdürmek : 13 c

Termiş; — emîni : 130; — hâsları : 130; — Kal'ası dizdârı : 130

Ters-hâne bkz. Tersâne

Tersâne [Ters-hâne] (-i Âmire) : 26, 34, 36 c, 48, 51 c, 65, 169, 213, 215, 219, 244, 274, 370, 388, 394, 512, 581, 1022; — emîni : 317, 370, 371, 388, 473, 475, 510, 513; — hıdmeti teklîfi : 844; — keresteleri : 683; — kethudâsı : 16, 26, 34, 65, 753, 778; — mühimmâtı : 792, 793; — mühimmâtın avkitmeyüp yitişdürmek : 792, 793; —'de istihdâm olunmak : 1043; —'nün nevbet-i sâni hıdmeti : 655; —'ye gemi göndermek : 36 c; —'ye kendir virmek : 25 c

Terse File(?), zimmî, Boza k., Eflak : 708

tertib ü tekml eylemek : 748, 751

teslîm; — eyledüklerine temessük alup Südde-i Sa'âdet'e göndermek : 1160; — itdüğüne temessük almak : 1094; — temessüki : 357; — tezkireleri : 128

tesliyet ü istimâlet : 534, 535

tetebbu'; — eylemek : 60, 165, 180, 532, 539, 1011, 1112, 1179, 1187; — itmek : 1095

tetebbu' u tecessüs : 3, 118, 256, 266, 284, 285, 367, 377, 485, 492, 505, 562, 593, 599, 806; — eylemek : 787, 986; — it(dür)mek : 856, 876, 938

tetebbu' u tefahhus; — eylemek : 816; — itmek : 969

tevâbi'; — alâkaların kesmek : 1062; — u levâhık : 522; — u levâhıkıyla cezîre-i Kıbrus'a göndermek : 1046; — ıyla Kıbrus'a gönderilmek : 1046

tevakkuf; — eylememek : 1082; — itmek : 1192; — lâzim gel(me)mek : 48 c, 1039; — u ârâm itmek : 514; — u te'hîr eylememek : 785

tevcih : 662; — eyle(me)mek : 1089, 1127, 1175; — eylediği tûmârları icmâl mücebince tevcih eylemek : 1175; — itmek : 1177; — itmeyüp tezkiresin virmemek : 1089; — olunan sancakların rûsûmı edâ olunmamak : 828; — olunmak : 837, 1049, 1069, 1082, 1127; — tezkirelerine şerh virmek : 1112

teveccüh-i havâtır-ı kabz-me'ser : 51

tevekkül ü i'timâd eylemek : 367

tevessül ü istinâd eylemek : 367

tevfir ü teksîr : 234, 417, 691, 975, 1075

tevfir-i Beytü'l-mâl : 542

tevliyet : 601, 615; — mahlûl kalmak : 961; — tevcihi : 332; — e müstehik : 140

tevsi' u tathîr : 12 c, 13 c

tevzi' : 455, 490, 512, 579, 742, 782; — emri : 657; — eylemek : 320; — itmek : 1213; — olmak : 815; — u taksîm : 265, 397, 704; — da köyler ziyâde yazılmak : 871

teyakkuz u intibâh : 5 c, 15 c; — üzre olmak : 22 c, 50 c, 1022, 1179

tezallüm; — eyle(me)mek : 673, 888, 1046; — itmek : 1071, 1097; — ü şekvâ idenlerün ellerine mürâsele virilmek : 888

tezkire(ler) : 48, 95, 96, 370, 509, 635, 656, 663, 693, 733; — almak : 662; — girift olunmak : 604; — îradı : 712; — îbrâzı : 137, 475; — ile gezmek : 915; — ile zabtitledürmek : 1138; — irsâl olunmak : 779; — târihından mevâcib virilmemek : 919; — târihinden ulûfe taleb eylemek : 919; — târihine amel eylememek : 915; — vir(il)mek : 604, 914; — i aslıyla yazılıp virilmek : 1175; — in aldurmak : 663; — in

berât eylemek : 635; —ine şerh virmek : 1112; —lû olmayan sipâhîler : 1068; —lû tîmâr tasarruf idenler sefer-i hümayûn hıdmetine irişüp edâ-yı hıdmet itmek : 842; —sin virmemek : 1089; —sini berât ile tatbîk : 347; —süz tîmâr tasarruf idenlere güherçile hıdmetin itdürmek : 842; —yi vakti ile deftere kayıtdürmemek : 919

tezvîc olunmamış bâkire kızı olmak : 705

tezvîr : 469; — cihât berâtları yazmak : 621; — eylemek : 820; — hüküm yazmak : 621; — ile cihet almak : 950; — ile tîmâr almak : 603; —den hazer : 687; —den ve telbîsden ve şühûd-ı zûrdan hazer : 966

tezvîr mühür : 950; — kazımak : 621

tezvîr ü telbîs : 362, 427, 584, 621, 708; —den hâlî olmamak : 1046; —den hazer itmek : 1162; —den ve şühûd-ı zûrdan hazer : 965; —den ve şühûd-ı zûrdan ve hılâf-ı vâkı' kazıyye arz olunmakdan hazer : 925; —e sülûk itmek : 457; —i vâkı' olmak : 1210; —le akça almak : 80

Tımışvar (sancağı/vilâyeti): 180, 182, 234, 235, 276, 283, 289, 342, 379, 380, 418, 691, 993, 1201; — baruthânesi : 380; — Beğlerbeğliği'ne tâbî' beğler : 2 c; — beğlerbeğisi : 180, 235, 276, 279, 281, 324, 325, 326, 327, 342, 354, 380, 412, 418, 426, 691, 942; — beğlerbeğisi kethudâsı : 2 c, 276; — beğlerbeğisinin âdemi : 306; — çavuşları : 554; — defterdârı : 342, 412, 1075; — defterdârı âdemi : 1075; — Kal'ası : 235; —'da güherçile ma'denleri olduğu yirlerün kâdîları : 340; —'da vâkı' olan âdet-i ağnâm : 1075; —'da vâkı' olan emvâl-i hâssa : 1075; —'da vâkı' olan mukâta'ât-ı masariyye(?) : 1075

Tırhala; — alaybeğisi : 776; — beği kethudâsı : 1038; — kâdîsı : 128, 569, 810; — livâsı tatarları : 1073; — (sancağı) beği : 18, 128, 269, 509, 569, 1009, 1038, 1194; — sancağı kâdîları : 498; — sancağı sipâhîleri : 225, 257; — tatarlarını âdet ü kânûn üzere ihrâc eylemek : 1073

Tırnovi; — kazâsı : 681, 981, 984; — kâdîsı : 72, 336, 935, 981

tıynun eyûsin zirâ'at idüp te'addi eylemek : 892

tîmâr itmek : 1097

tîmâr(lar) : 19 c, 69, 82, 95, 272, 333, 342, 350, 369, 412, 444, 470, 481, 503, 519, 522, 595, 603, 604, 657, 662, 663, 756, 804, 860, 871; — alıvmek : 330; — asıl eylemek : 1175; — hükmin zâyi' itmek : 992; — ifrâzı : 663; — kaydı : 121; — mahsûlünü mîrî için zabt : 91; — mutasarrıfı : 123, 1068; — sâhibleri : 944; — Südde-i Sa'âdet'den berât olunmak : 871; — ta'yîni : 635; — tahrîri : 158; — tasarruf idenler : 842; — tasarruf idenler sefer-i hümayûn hıdmetine irişüp edâ-yı hıdmet itmek : 842; — tasarruf idenlere güherçile hıdmetin itdürmek : 842; — tasarrufı : 321; — tevcîh olunmak : 444; — tevcîhi : 96, 347, 495; — tevzî' eylemek : 1112; — tevzî' idüp defterin Südde-i Sa'âdet'e göndermek : 1112; — tevzî' : 158; — u dirlik tevcîh olunmamak : 444; — ve gayri mansıb tevcîh itmek : 1089; — viril(me)mek : 558, 589, 1112, 1175; — virilenlere ma'zûl olduklarında ma'mûreden tîmâr virilmemek : 1112; — virilmeğe tahammülü olmak : 1112; — virmemek : 1175; —a arz olunmak : 837, 859, 915; —a dühûl : 603; —a hısâr-erlerin dahl ü ta'arruz itdürmemek : 871; —a hüküm virilmek : 928, 992; —a kimesneyi dahlitedürmemek : 123; —a mutasarrıf olmak : 1220; —a müstehakk olmak : 1211; —a terakkî ilhâkı : 347; —a virilmek : 156; —dan deryâya karîb olanlar : 273; —ı âhâra virilmek : 187; —ı alınmak : 187, 779; —ı alınıp âhara virilmek : 1156; —ı cebe defterinden virmek : 1175; —ı hâsılları mîrî için zabt olunmak : 779; —ı Havâss-ı Hümayûn için zabt : 548; —ı icmâl mücebince tevcîh eylemek : 1175; —ı mahsûli mîrîye zabt olunmak : 785; —ı olmak : 1190, 1201; —ı rızâlarıyla âhara virilmek : 871; —ı tevcîh olunmak : 662; —ı tezkirelû olmayan sipâhîler : 1068; —ı zabtitedürmek : 701; —ın âhara virmek : 918; —ın ibkâ itmek : 871; —ın kendülerine zabtitedürmek : 1154; —ın mîrîye zabt : 439; —ına dahlolunmamak : 922, 923; —ıyla defter itmek : 185; —lu sipâhîler : 369; —un baş karyeleri : 254; —un baş karyeleri ile tîmârlar asıl eylemek : 1175; —un ifrâzı : 662; —un tezkireleri aslıyla yazılıp virilmek : 1175; —un yazuları : 254

ticâret : 1 c, 16 c, 645, 659, 679, 710, 713, 714, 715, 721, 723, 725, 728, 731; — nâmıyla deryâdan ve Kefe tarafından gözde ve yat u yarak geçmek : 1077

Tikovic(?) karyesi, Riyekan nh., Hersek sn. : 486

Tikveş : 1050; — kâdîsı : 810, 1050

tilâvet-i âyât-ı Kur'ân-ı Azîm : 51

Tilimsân kâyidi : 1048, 1049

Timür Hızır, Cum'alu k., Gelibolu : 1118

Timür, sipâhî, Ahona(?) ks., Görice kz. : 615

Timürhân, harâmî : 822
 Timürhısâr kâdîsı : 208, 328, 810
 Timürtaş [/Demürtaş] Mahallesi, Burusa : 697, 946, 958
 Tire : 654; — kâdîsı : 28, 29; — kâdîsının arzını getürmemek : 1059
 Tirme kâdîsı : 63
 Tise nehri : 342, 412
 Todora Yoya, zimmî, hırsuz, Rûmili : 830
 Todorî, zimmî, Siraze k., Eflak : 708
 Toğan karyesi bkz. Bana(?) karyesi
 toğan(lar) : 128; — virmek : 822; —ı tületmek : 433, 436
 Toğancı karyesi, Dimetoka kz. : 982
 toğancı(lar) : 436, 1052; — oğlanları : 128; —başı : 1207
 tohum : 55
 Tokad; — nâzırı : 989; — kâdîsı : 795
 Tokat(?) karyesi, Avlonya : 402
 toldurulması lâzım mahalleri toldurmak : 9 c
 Tolna varoşı, Budun : 658
 Tomanîç kâdîsı : 1 c
 Tomanîç karyesi, Vize kz. : 668
 tomruk(lar) : 56, 258, 388, 908; — gemilere tahmîl : 370; — göndermek : 371
 tona kâdir olmak : 444
 tonuz tamları tedârûki : 225
 tonyağı tedârûki : 728
 top(lar) : 1, 2, 3, 50, 65, 113, 146, 182, 277, 307, 316, 370, 519, 522; — almak : 175; — arabaları mahzenleri : 669; — arabası : 860; — at(ıl)mak : 267, 346, 494, 574; — çekmek : 180; — çeküp varmak : 43 c; — dingilleri : 203; — dökilmek : 22, 180, 182, 203, 225, 251, 257, 293, 682; — dökimi irişmemek : 180; — dökmek hıdmeti : 480; — döktürmek : 212; — gemileri : 70, 451; — gemileri irsâl olunmak : 1033; — gemileri lâzım olmak : 1173; — gönder(ıl)mek : 146, 186; — ılminden haberdâr olmamak : 1098; — ılmîne kâdir olmamak : 1012; — ihzârı : 22, 212; — ihzârı u tedârûki : 182; — irişdürmek : 22; — irişmemek : 182; — irsâl olunmak : 1172; — irsâli : 184, 186; — itmâm u ihzârı : 212; — itmâma irişmek : 293; — kapısı : 574; — karadan varmak : 180; — koymak : 1029; — kundak(lar)ı : 56, 451; — kundakların ta'mîr ü meremmet itdürmek : 1012; — levâzımı ihzâr u tedârûki : 182; — meremmeti : 749; — mühimmâtı : 633; — mühimmi : 22, 23, 682; — nehir ile indürilmek : 180; — öninde yıgılmış kumları tathîr itdürmek : 1147; — taleb eylemek : 1028; — tedârûki : 1020; — tekerleklerinden ta'mîr ü meremmet itdürmek : 1012; — u darbzen : 2, 182; — u darbzen ve sâyir yarak komak : 1077; — u tüfenk tertîb ü tekmîl olunmak : 474; — u yarak : 186, 542; — u yuvalak u barut tahmîl itdürüp irsâl eylemek : 1172; — urmak : 267; — vakti ile irişmemek : 1172; — ve sâyir mühimmât hâzır u müheyyâ olmak : 1098; — virmek : 1028; — yirlerin açmak : 240; — yitişdürmek : 22; — yuvalağı : 182; — yuvalağı dökmek : 1218; — yuvalağı hıdmeti : 115, 116; — yuvalağı işlemeğe iltizâm itmek : 1114; —a mâni' nesne komamak : 1144; —a tayanur istihkâm üzre bir kal'a binâ itmek : 1198; —ı ceng mahallinde ihzâr itmek : 1012; —ı defter itmek : 1012; —ı ve sâyir yat u yarağın yirlü yirine koymak : 1144; —ın ceng yirlerinde mahalline kodurmak : 1012; —ın yirlü yirin(d)e koymak : 315, 1147; —ından ta'mîri lâzım olanın ta'mîr itmek : 1147; —un cemî' levâzımı : 182; —un çapları : 180; —un dingilleri : 212; —un kâhlbları kuyuya indürilmek : 293; —un önine yıgılan kumı tathîr itmek : 1144; —un tekerlekleri lâzım olmak : 1096
 Toparabacılar kâtibi : 669
 topcı(lar) (tâyifesi) : 69, 106, 136, 185, 207, 303, 346, 369, 411, 480, 494, 633, 881; — bölükbaşları : 480, 1218; — dağılmak : 185; — gedüğü mahlûl düşdükde imtihân itmedin nâ-ehle arz virmek : 1098; — gedüğü mahlûl vâkı' olmak : 1127; — gedüğüne dahlitdürmemek : 1098; — gedük(ler)i : 346, 494; — göndermek : 1095; — imtihân olmak : 1012; — irsâli : 184; — kalmamak : 1127; — kâtibi : 58, 451, 682, 683, 1218; — kethudâsı : 512; — lâzım olmak : 1177; — nâ-ehl olmak : 1012; — olmamak : 1177; — ta'yîni : 512; — top ılminden haberdâr olmamak : 1098; — üstâdı ve âletleri tedârûk olunmamak :

1098; — virilmek : 1001; —a çukalarıyla ilhâk olunup ri'âyet olunmak : 1088; —a gedük tevcihi : 1012; —ı imtihân itdürmek : 1012

topcibaşı : 69, 136, 186, 233, 346, 411, 494, 586, 682, 1098, 1127, 1177; — imtihân itmedin dizdâr nâ-ehle arz virmek : 1098

topcılık gedüklerin gâyet üstâd olan topcılara tevcih eylemek : 1012; — hıdmetinde istihdâm itmek : 1012

tophâne mühimmâtı için lâzım olan kereste : 1199

Tophâne(-i Âmire) : 683; — hıdmetine ta'yîn : 857; — kâr-hânesi hâlî kalmak : 1140; —'den üstâd irsâl olunmak : 1012

Tophâne, Tımışvar : 342, 412

toprak : 652, 990; — ile binâ olunmak : 1064; — sipâhîleri : 658; — sürmek : 186; —ında bulunmak : 893; —la varılmak : 954; —ların hîle ile ellerinden almak : 887

toprak kâdî(sı/ları) : 5 c, 133, 134, 150, 299, 344, 353, 429, 441, 446, 457, 557, 611, 612, 840, 841, 877, 926; — ma'rifetiyle hakk üzere görmek : 1178; — ma'rifetiyle teftiş eylemek : 1028; — ma'rifeti ile husamâ muvâcehesinde onat vechile hakk üzere teftiş eylemek : 986; — ma'rifetiyle şer'le haklarından gelmek : 1198; —yla hakk üzere teftiş ü tefahhus eylemek : 953

Torul kâdîsı : 208

Tose(?), ehl-i fesâd, Berkofça : 571

toyca(lar) (tâyifesi) : 222, 279; — ihzârı : 222; — ve akıncı tâyifesi olan yirlerün kâdîları : 222

Toygun Beğ, Mora : 647

Toyran Çavuş, Dergâh-ı Mu'allâ Çavuşı : 1 c

toyumluklardan safâlu olanlar : 30

töhet; — isnâdî ile mahbûs olmak : 692; — olunmak : 1163; —i sâbıkaları müseccel olmak : 209

Trablus (sancağı) : 20, 26, 50, 65, 119, 156, 215, 406, 489, 753, 778, 821, 846, 905, 975, 1082, 1092, 1106; — askeri : 215; — beği : 951, 952, 968, 1081; — İskeleyi : 20, 32, 33, 45 c, 49 c, 71, 92, 178, 213, 241, 249, 389, 432, 519, 522, 846, 1082, 1093; — İskeleyi'nde gemilere girmek : 1084; — İskeleyi'ne gemiler göndermek : 1092; — kâdîsı : 265, 463, 624, 951; — kalitesini küffâr basmak : 346, 494; — muhafazası : 26; —'a gemiler göndermek : 1084; —'a irsâl olunan gemiler : 1084; —'a varup cengciyi tahmîl itmek : 1121, 1122; —'dan barut-ı siyâh gelmemek : 1200

Trablus-ı Garb [Mağrib Trablusı] beğlerbeğisi : 518, 905; — Beğlerbeğiliği'ne ilhâk : 518

Trabzon : 671, 833, 980; — kâdîsı : 24, 208; — muharriri : 872; — (sancağı) beği : 24, 356, 904, 979, 980; — semti : 832

Trefçe kasabası : 554

Trisnik(?) karyesi, Tikveş : 1050

tulum(lar) : 659; — ile hamr taşınmamasına hükm virilmek recâsı : 1196; — ile hamr taşıtmamak : 1196; — ile taşımak : 1196

Tuna; — kapudânı : 1138; — nehri tuğyân eylemek : 430; — yalıları : 420, 441, 699; — yalılarında vâkı' olan kâdîlar : 711

Tunus (vilâyeti) : 518, 1003, 1004, 1024, 1034; — a'yânı : 1034; — eyâleti tefvîz u taklîd olunmak : 1074; — kâyim-makâmı : 1074; — re'âyâ vü berâyâsının himâyet ü sıyâneti : 1074; — tefvîz olunmak : 1088; — 'a nâhiye ilhâk olunmak : 1024; —ne göz ü kulak tutmak : 1074; —nün hıfz u hırâseti : 1074

Tur Alî, mahkemede kâtib, ehl-i fesâd, Tırnovi : 981

Turabeğler karyesi, Bergos kz. : 831

Turak, arz getüren : 1188

Turak, emred-oğlan, maktûl, Özipe : 1072

Turgud, Dîvâne, ehl-i fesâd, Yalvaç kz. : 925

Turgud; — kasabası : 488; — kâdîsı : 1 c, 488

Turhal kâdîsı : 427

Turlı nehri : 159

Turmuş, Kal'a-i Termiş Dizdârı : 130

Turovgır Kal'ası, Klis serhaddi : 1164

tût-ı ham : 601

tutsaklar : 464; — dan haber alınmak : 1217

tüccâr [tâcir(ler)] (tâyifesi) : 119, 152, 166, 179, 342, 412, 421, 530, 553, 645, 1071; — muzâyaka virmek : 1038; —a hılâf-ı ahd ta'arruz : 530; —a zulm ü te'addî : 530; —dan celb ü ahz olunmak : 1077; —i sağ u sâlim esbâblarıyla ulaştırdıkları ma'lûm olmak : 987; —ine icâzet virmek : 987; —ün takrîri : 19 c

tüfengî bkz. tüfenkci

tüfenk(ler) : 65, 101, 124, 148, 180, 182, 440, 515, 934; — alındığını yazup bildürmek : 945; — alınmak : 1022; — alınıp zabtolunmak : 1017; — alup mîrî için girift eylemek : 1017; — atmak : 440; — gönderilmek : 1092; — îsâl eylemek : 1092; — ihtiyâcı : 182; — ihzâr itdürmek : 1039; — irsâl eylemek : 1092; — isti'mâl iden kimesnelere mu'âvenet idenleri ismiyle yazup arzeylemek : 945; — isti'mâl idenlerin ellerinden tüfenklerin almak : 561, 848; — isti'mâl itdürmemek : 945; — işlemek : 945; — işletdürmemek : 945; — işleyüp ve isti'mâl idenleri karye be-karye teftiş ü tefahhus eylemek : 945; — kabzı : 175; — kifâyeti : 180; — kullanmağa kâdir yeniçeriler : 45 c; — taleb eylemek : 1092; — tedârüki : 175, 180; — ü darbzen : 1038; — ve ok u yay isti'mâline kâdir yarar yiğitler yazılmak : 1076; — ve sâyir âlât-ı harb : 1009; — ve sâyir âlât-ı harb ü kıtâl hıfzıtdürmek : 1006; — ve sâyir âlât-ı harb ü kıtâlden var ise ellerinden almak : 1006; — ve sâyir yarak göndermek : 1220; — virmemek : 537; — yirine akça al(ın)mak : 848; — yirine akça aldurmamak : 848; —e ihtiyâcı olmak : 1092; —i alup kılâ'a tevzî' itmek : 1022; —in almak : 848; —in ellerinden almak : 561, 945; —ün beğlik tamgasın silmek/bozmak : 934; —lü : 537, 556; —lü olmakda cidd ü ikdâm eylemek : 1131; —lülerinden yazmak : 1131

tüfenk-endâz(lar) : 182, 226, 535, 1039; — ihrâcı : 491, 502, 798

tüfenkci(ler) [tüfengî] : 1; — ağası : 24, 632; — bölüğü ihdâsı : 440; — getürtmek : 1126; — irsâli : 1; — talebi : 294

tületmek : 433, 436

Tülügöli karyesi, Hamîdili : 1207

tümen : 120, 145, 645

türbe; — binâsı : 709, 939; —i şerîfeye döşenen halılar : 817; —de hıdmet eylemek : 996

Türk Osmân, mürteşî, Eğirdür kz. : 461

Türk üzerinde; — iken gaybet eylemek : 982; — olan acemî-oğlanlar : 449; — olan oğlanlar : 56 c; — olmak : 996

Türkmen : 499, 507; — koyunları : 927; — ulusu : 119

Türkmen-i Haleb kâdîsı : 16 c

tüvânâ; — voynuklar : 72; — yiğitler : 1014

ubbâd ü zühhâd : 51

ubûdiyyet ü ihlâs : 319, 529, 1169; — üzre olmak : 325

ubûdiyyet ü ihtisâs üzre hıdmet : 327

ubûdiyyet ü itâ'at üzre olanlar : 826

ubûdiyyet ü rukkıyyet : 326, 1171

Udobina Kal'ası/varoşı : 35 c, 224

udûl ü inhrâf : 327, 556, 695, 698; — eylememek : 1050; —dan hazer : 299

udûl-i müslimîn şehâdeti : 619, 643, 644

Uğraşır karyesi, Manavgad kz. : 676

uğrı : 438

uğur-ı dîn ü devlete; — atların ve yat u yarağın sağlamak : 1107; — çalışanlar : 1107

uğur-ı dîn-i mübîn : 1150; —de bezl-i makdûr itmek : 1082, 1088; —de gayret ü hamıyyet : 1104; —de ihtimâmları olmamak : 1089

uğur-ı hümayûnda hıdmet : 11 c

uğurla(n)mak : 438, 830

uğurluk atlar bulunmak : 877
uhdesinde bâkî kalmış yuvalak olmak : 1114
uhûd-i şahâne : 826
ulak : 34, 324, 368, 385, 401, 454, 459, 477, 478, 496, 603, 674, 750, 850, 1166; — emri virilmek : 1173; —
gelmek : 488; — gönderilmek : 171; — göndermemek : 936; — hükmi : 521; — irsâli : 740; — talebi :
478; —la ahkâm-ı şerife gönder(il)mek : 51 c, 65; —la çavuşlar göndermek : 34 c; —la göndermek :
47 c; —la haber göndermek : 16; —la irsâl : 167, 282
ulak bârgîri : 477; — bulıvmek : 850; — tedârüki : 167, 282, 496
Ulaş kâdîsı : 16 c
ulemâ; — vü sulehâ : 51; —i ebrâr : 193; —i ızâm : 394; —yı ahyâr : 193
Uluborlu kâdîsı : 1 c
ulûfe(ler) : 128, 207, 318, 503, 693, 943, 1107; — almak : 914; — defterlerin Dergâh-ı Mu'allâ'ya göndermek :
1148; — hissası : 1055; — ta'yîni : 15 c; — taleb eylemek : 914, 919; — tasarruf itmek : 1055; —
tevzî'i : 224, 452; — üç ayda bir virilmek : 1083; — virmemek : 537; — virilmek : 864; —i ez'âf-ı
muzâ'af izdiyâd bulmak : 1107; —i ta'yîn olunmak : 1076; —in âdet ü kânûn üzere ta'yîn itmek : 1148;
—in mahalline kaydolunmak : 1148; —li acemî-oğlanları : 125; —li kürekci : 209; —lü
acemî-oğlanlarının emekdâr u eskileri : 605; —ye bedel tûmâr ta'yîni : 635; —ye mutasarrıf olmak : 928,
992
ulûfeci(ler) : 658; — ağası : 964; — bölüğü : 986; — hizmetlerin edâ eylemek : 1153; — sübaşısı : 295, 1153; —
yazılmak : 90
ulus tâyifesi : 820; —nün ma'sûmcaların yire urup katlitmek : 820
ulus(ât) tâyifesi : 86
Ulyân-oğlu bkz. Mîr Alî
ummâl; — ü mübâşîrîn ile ihtilât itmek : 895; — ve sâyir mübâşîrîni onat zabteylemek : 1184; —e muhkem
tenbîh ü te'kîd eylemek : 1184; —e ruhsât virmek : 1184; —e ve sâyir mübâşîrîne ruhsat virilmek : 1184;
—i zabteylememek : 1184
umûm teftîş : 134, 1110
Umûr, ehl-i fesâd, Zâviye k., Bâzârcık kz. : 815
umûr; — -ı cumhûrun tedbîri : 34; —ı cüz'iyeye için ulak göndermemek : 936; —ı mu'azzama : 86; —ı
şer'iyeye muhtell olmak : 981; —ı vekâletde sa'y ü ikdâm eylemek : 1034
Umurca Menzili : 718, 719, 743
un [dakîk] : 32, 517, 625, 726, 735, 742; — cem' idüp Nova'ya alup gitmek : 1204; — çuvalları : 625; —
göndermek : 237; — ihrâcı : 730, 740; — ihzâr : 741, 742; — irişdürilmek : 48 c; — tahmîli : 237; —
tedârüki : 237, 725, 741, 742; — tedârük ü ihzâr eylemek : 48 c; — tedârük ü ihzâr : 801
Urbân (tâyifesi) : 361, 406, 860; — beyâbânî olmak : 920; —ı şekâvet-bünyân, Gökçeli k., Lârende : 299; —a
zahîre talebi : 141; —dan fesâd idenler : 146
urğân(lar) : 70, 197, 293; — bâkî kalmak : 1173; — der-mahzeni : 28; — gemisi irsâli : 285, 386, 405; —
getürmek : 1023; — gönder(il)mek : 28, 29, 274; — için akça ihzârı : 1059; — irsâli : 28, 29; — sarkıt-
mak : 154; — tahmîli : 29, 398, 476; — tedârüki : 67, 171, 180, 194, 244
usât u eşrârın hızlân ü mezelleti : 51
usât-ı Arab : 601; — men'ine ılgar itmeğe kudretleri olmamak : 1107
usret; — ü muzâyaka çekmek : 716; — ü zarûret : 129
Ustaclu, Yukaru Cânib : 938
Ustoyko veled-i Anderye, zimmî, Ergene k., Ergene kz. : 941
Ustrumca kâdîsı : 208, 810
Uşşâk; — kâdîsı : 1 c, 437; — zahîresi : 1 c
utekâ ebnâsının hıyâneti zâhir olmak : 1223
uvak darbzen irsâli : 653
Uylağ-ı Şişken(?) Muhârebesi : 928, 992
Uzeyr; — sancağı : 737; — beği : 41, 56; — dizdârı : 738; — kâdîsı : 16 c, 738
Uzunca Hâsköyi kâdîsı : 742

Uzunca kâdîsı : 725
Uzuncaova : 734
uzunuk ağaçlar : 1033

ücret(ler) : 251, 580; — ile hıdmetkâr istihdâm iden sipâhîler : 1027; — ile tutulmuş hıdmetkârları sefer üzerinde
iken firâr u gaybet itmek : 1027; — ü kirâ : 832; —i virilmek : 985; —in virüp hıdmetkâr tâyifesine
gadreylemek : 1027; —iyle iskele binâ itdirmek : 9 c; —le hıdmete mübâşeret : 231

Ülgün Kal'ası, harbî Frenk kal'ası : 22, 180, 182, 293

ülû'l-emre itâ'at : 825

ümenâ; — akça virmemekde inâd ü muhâlefet iderse habsitmek : 1109; — akça virmeyüp ihmâl itmek : 1109; —
habsitmek : 1109; — mâl-ı mîrî tahsîl idemeyüp kesritmek : 917; — ta'yîni : 579; — vü mültezimîn
tahvîli : 988; —dan akça alınmak : 182; —ya öşr aldurmak : 976

ümenâ vü nuzzâr : 142, 435; —dan akça alınmak : 180

ümenâ vü ummâl : 340, 420, 597, 658, 726, 735; — zimmetleri : 532

ümerâ : 827; — hâsları : 142, 579; — hâslarından Havâss-ı Hümâyûn'a ilhâk : 435; — ile haberleşmek : 1170;
— kullarla yek-dil ü yek-cihet olmak : 1165; — ta'yîni : 60 c; — vü alaybeği : 440; — vü bolarlar ile
mu'âvenet eylemek : 1169; — vü kuzât : 455; — vü zü'amâ : 354, 508, 548; — vü zü'amâyı zabt : 325,
326; —i Çerâkise : 109, 534; —i İslâmiyye'den vâlî nasbolunmak : 1171; —i memleket : 695, 698; —
-yı Ekrâd'un aşâyiri : 440; —yı Mısır : 564; —dan mektûblar gelmek : 1194; —dan şekvâ itmek : 1067;
—ya hâs virilmek : 142, 435; —ya mülâkî olmak : 1205; —ya sancak tevcihi : 828; —yı yanına
getürtmek : 1194; —yla haberleşmek : 1171; —yla yek-dil ü yek-cihet olmak : 1156

ümîd ü istimâlet virmek : 822

ünüge : 888

Ünye karyesi, Canik sn. : 1023; — zimmîlerinün gemicileri : 1023; — zimmîlerinün neccâr u kalafatçıları : 1023

ürkülük perâkende olmak : 979

Üsküb (sancağı) : 180, 210, 332, 516; — askeri : 1179; — azeblerini tahrîk eylemek : 55 c; — beği : 4 c, 34 c,
38 c, 42 c, 180, 181, 1179, 1194; — beğinin kethudâsı : 4 c; — kâdîsı : 208, 251, 332, 810, 1116

üsküb(?) tamâm virilmek : 710

Üsküdar : 102, 1046; — kâdîsı : 1 c, 105, 991, 1080, 1211; —'da binâ olunan dükkânlar : 1080

üsküf : 698

üstâd : 1151; — boktor tâyifesi ihrâcı : 116; — demürçi : 1043; — gönder(il)mek : 807, 1094; — halife : 709; —
ihrâcı : 231; — irsâl olunmak : 1012; — topcı göndermek : 1095; —ı ve âletleri tedârük olunmamak :
1098; —ları yarar kefile virüp salıvirmemek : 1209

üstübi : 309, 1209; — cem' u tahsîli : 772; — getürmek : 1023; — tahmîli : 772

Üveys Çavuş, Dergâh-ı Mu'allâ Çavuşı : 462

Üveys Paşa, Musul : 419

Üveys, Çâşnigîr, Trablus Beği Mehmed Beğ'ün vârislerinin vekîli : 951, 952, 968

Üzümlü, Menteşe sn. : 1125; — fukarâsına zulm ü te'addîden hâlf olmamak : 1125; — kâdîsı : 1125

va'de; —den mukaddem muhâfazayı bırağup temessüksüz gelip gidenler : 1105; —lerinden mukaddem
gelmemek : 1105

Vâ'iz Emîr bkz. Yahyâ, Seyyid

vâdi : 85

vâfir ü müstevfî; — buğday tedârûki : 237; — güherçile işletdirmek : 49 c, 1200; — un tedârûki : 237; — zahîre tedârûki : 237

vahşete bâ'is evzâ' göstermemek : 1128

vakfiyye : 558

vakıf [/evkâf] : 421, 615, 640, 814, 847, 910, 1133; — akâr câbîleri : 1189; — akça : 847; — akçası : 421, 565; — akçasının ribhı : 565; — değirmenlerin örüsine zarar u ziyân irişdürmemek : 942; — emîni : 1080; — gözden birağılup gözedilmemek : 1133; — hammâmı ve dükkânları ve suyuolların ta'mîr itmeğičün evkâfda müsâ'ade olmamak : 963; — huddâmı : 1216; — içün zabıtdürmek : 1223; — karye vü mezra'a kabz olunmak : 1133; — karyeleri : 804; — kaydolunan kurâ : 558; — kurâ : 558; — ma'mûr olmak : 963; — mahsûlî kifâyet eylememek : 419; — mahsûlin zabıtmek : 1133; — mahsûlinden edâ itmeğe mâni' olmak : 963; — mahsûlinden sarıtmek : 1133; — mahsûlinden vazîfe-hôrlarına ve cihet tasarruf idenlerine bir habbe virmemek : 1133; — mürtezıkası : 1223; — mütevellîsi : 909, 910, 1216, 1223; — mütevellîsin getürdüp muhâsebesin görmek : 1133; — nâzırı : 1189, 1216; — nâzırının hıyâneti zâhir olmak : 1223; — re'âyâsı : 555; — teftîşî : 838; — tevliyeti evlâda meşrûr olmak : 961; — toprağında temekkün : 121; — u emlâk re'âyâsı : 342, 412; — u emlâk zabtı : 569; — ve serbest ze'âmet ü tîmâr sâhibleri : 944; — zabtına âdem göndermek : 961; — zâyî' u mahvolmak : 419; —ı müslimîn : 640; —a dahl ü ta'arruz itdirmemek : 1223; —a dahl ü ta'arruzdan hâlî olmamak : 1223; —a dahlitdirmemek : 991; —a küllî gadr ü te'addî : 910; —a küllî gadri olmak : 1223; —a müte'allik dekâkîn ü mehâzinün kârgîr binâları : 1013; —a müte'allik yirleri mütevellîlere zabt u kabz itdirmek : 1013; —a ra'ıyyet yazılmak : 335, 555; —a ta'allukı olmamak : 1112; —a zarar u te'addî : 140; —da müsâ'ade olmamak : 963; —dan akça virilmek : 1133; —dan edâ olunmak : 963; —dan men' u redd olunmamak : 1223; —ı harâb itmek : 1223; —lar teftîş olunmak : 909; —un akçası gelüp vâsıl olmamak : 991; —un der-anbâr olan terekelerini küffâr-ı hâksâra bey' itmek : 991; —un karyelerini akribâsına virmek : 991; —un karyelerini karındaşına ve hısmına virmek : 991; —un muhâsebe ve müfredât defterlerini hakkeylemek : 991; —un mürtezika vü huddâmına mâl-ı vakfıdan akça virilmek : 1133; —un mütevellîsine iltifât itmemek : 991; —un nef' u zararı : 140; —un noksânı : 140; —un tevliyeti : 961; —un zevâyidi : 140

vakıf-nâme; —i hümayûn : 558; —sin virmekte te'allül ü nizâ' eylemek : 814, 855

vâkıf; — olduğı üzre sıhhati ile arzilemek : 1210; — olduğınca i'lâmdan hâlî olmamak : 1139; — olunan ahbâr-ı sahîhayı i'lâmdan hâlî olmamak : 1082; — olunan ahbârı sıhhati ile vukû'ı üzre yazup bildirmek : 1170; — u muttali' olmak : 1003; —un utekâsı ebnâsının hıyâneti zâhir olmak : 1223

Vakkâs, Hâssa topçılar bölükbaşlarından : 1218

vakt-i hasâd : 8

vakti ile irişmemek : 763, 1172

vakti ve mevsimi; — geçmedin itmâma irişdirmek : 1109; — ile binâ hâsıl olamamak : 1109

vâlî nasbolunmak : 1171

Vâlîde Sultân İmâret-i Âmiresi, Kudüs-i Şerîf : 886; — şeyhı : 886

Valpova kâdîsı : 888

Van (vilâyeti) : 24, 82, 134, 341, 440, 575, 891; — beğlerbeğisi : 82, 131, 133, 134, 135, 151, 157, 158, 341, 440, 645, 671, 672, 832, 833, 891, 1129; — ifrâzından bedeli tîmâr : 82; — Kal'ası : 82; — mahzeni : 672; — muharriri : 891; — tîmârları defterdârı : 157, 158, 956; — varoşının iç yüzü ta'mîri : 1129; — vilâyeti tahrîri : 157

var kuvveti bâzûya getürmek : 519, 522, 532, 1022, 1034

Vardar Yenicesi kâdîsı : 810

vâris(ler) [/verese] : 538, 658, 689, 951 — muvâcehesinde şer'le sonlup faslolmuş olmamak : 1219; —ine şer'le teslîm eylemek : 951; —ine şer'le teslîm olunmak : 952, 968; —sinün vekîli : 952

varmağa icâzet taleb itmek : 1146

Varna (kazâsı) : 25, 197, 261, 274; — İskeleyi : 48, 1042; — Kâdîlığı : 599; — kâdîsı : 25, 48, 244, 261, 271, 336, 441, 609, 622, 649, 699, 764, 784

varoş(lar) : 325, 326, 426, 658; — mâbeyninde evler ve dekâkîn peydâ olmak : 1136; — ta'mîrinde istihdâm itmek : 1129; — ve karyelere dahl ü ta'arruz : 1067; —un iç yüzü ta'mîri : 1129

varullar tedârûki : 13 c

Vasıl, zimmî, maktûl, Girine Kal'ası : 931

vasiyyet : 689
 vasi : 1212
 vatanlarını terkitmek : 825
 Vatka(?) karyesi, halkı âsî karye, Mezistre lv. : 1126
 Vatope Manastırı râhibleri, Ayanoroz : 1031
 Vatrân menzili, Şâm : 862
 vazîfe-hôrlara ve cihet tasarruf idenlere bir habbe virmemek : 1133
 vazîfe; — ta'yîn etmek : 589; —leriyle defter eylemek : 311
 Veçne veled-i Mesav, zimmi, Bosik(?) k., Riyekan nh., Hersek sn. : 486
 vedâyi'-ı Hâlık-ı berâyâ olmak : 1215
 vefât eyledüklerinde kârgîr dekâkîn ü mehâzin oğullarına ve kızlarına intikâl etmek : 1013
 vefret-i asâkir-i muntazâmü'l-ahvâl : 542
 Vehhâb Dede, Kızılbaş, mazınna, Merzifon kz. : 619
 vekil(ler) : 723, 951; — gönderilmemek : 678; — nasbolunmak : 678, 696
 Velî : 925
 Velî Abdullâh, Koşka k., Parakalma nh. : 333
 Velî bin Nûrullâh, Çay k., Bolavadin kz. : 443
 Velî Çavuş, Dergâh-ı Mu'allâ Çavuşı : 263
 Velî Re'îs, hüküm virilen : 1213
 Velî, Cezâyir çavuşlarından, mecrûh : 533
 Velî, ehl-i fesâd, Konya kz. : 736
 Velî, Kızılbaş ve ehl-i fesâd : 880
 Velî, Kızılbaş, mazınna, Merzifon kz. : 619
 Velî, maktûl, Uğraşır k., Manavgad kz. : 676
 Velî, re'îs : 578
 Velî, sipâhî-zâde, Karaman : 836
 Venedik : 50, 62, 66, 205, 207, 225, 230, 266, 291, 292, 377, 403, 513, 778, 787, 987, 1035, 1194; — balyosı : 530; — donanması : 292, 782; — gemileri : 62; — ile ziyâde ittihâdları olmak : 1217; — kâfirleri : 227; — kapudânı : 856; — keferesiyle müttehd olmak : 30; — la'înleri : 464; — mel'ûnunun ahvâlî bertaraf olunmak : 1077; — tâcirlerine icâzetirmek : 987
 Venediklü(ler) (tâyifesi) : 17, 292, 316, 391, 394, 474, 529, 532, 856, 1102; — donanması : 291, 787; — ile adâvet : 59 c; — la'inün serhaddi : 685; — re'îsler alıkonulmak : 530; —den adâvet üzre iken esîr olanlar : 1102; —den bir mahalle zarar irişdürmemek : 787; —ye mütâbe'at ü mu'âvenet : 315; —ye tâbi' kadırgaları getürdüp gâret itdürmek : 1048; —ye mu'âvenet : 211
 verese bkz. vâris
 vezârât sâlyânesi : 542
 vezîr [/vüzerâ] : 17 c, 20 c, 21 c, 22 c, 23 c, 26, 26 c, 27, 27 c, 45 c, 314, 367, 392, 394, 396, 398, 403, 519, 521, 706, 710, 753, 778, 797, 802, 849, 852, 868, 869, 871, 882, 892, 906, 909, 910, 913, 916, 924, 931, 954, 961, 974, 981, 999, 1000, 1009, 1089, 1092, 1093, 1105, 1107, 1117, 1121, 1159, 1179, 1194; — kulu olmak : 1159; —i a'zam : 554; —i ızâm-ı zevi'l-ihtrâm silki : 542; —i sâyib-ârâm : 319; —yı ızâm : 542; —dan dahlitdürmemek : 1030
 Vezîr Mustafâ Paşa'nun hâtûnı : 961
 Vezîr Sinân Paşa kethudâsı : 103, 1105
 veznedâr : 693
 vîrân kal'a ta'mîri : 898
 Vidin (sancağı) alaybeği : 1165, 1166, 1169; — İsakcı'ya varmak : 1165; — sancağı askeri ile vilâyet-i Boğdan'a dühûl etmek : 1171; — sancakları askeri ve akıncı tâyifesiyle yörimek : 1168; — sipâhîleriyle hâzır u müheyyâ olmak : 1205; —sin sancağı askeri ile almak : 1170; —sine tenbîh eylemek : 1158
 Vidin : 1188; — kâdîsı : 1188; — (sancağı) beği : 8 c, 276, 324, 327, 1158, 1165, 1166, 1188, 1194; — sancağı sipâhîleriyle yat u yaraklarıyla hâzır u müheyyâ olmak : 1158

vilâyet; — a'dâdan masûn olmak : 324; — a'yânına ahkâm-ı şerife irsâli : 1034; — ahvâli kemâl-i intizâm üzere olmak : 1093; — ahvâline vâkıf u muttali' olmak : 1003; — âsûde olmak : 1; — defteri : 840, 997; — düşmek : 1169; — ehl-i fesâddan pâ-y-mâl olmak : 204; — elinden alınmak : 1171; — emn ü emân üzere olmak : 658; — hâkimi : 1105; — hâlî kalmak : 204, 258, 508, 509; — halkı : 55 c, 905; — halkından hakk üzere ahvâlin teftîş itmek : 1210; — hıfz u hırâseti : 1074; — kâdîları : 1032; — kâtibi : 121, 534, 657, 663, 702, 1099; — kemâl-i emn ü emân üzere olmak : 876; — kitâbeti : 127; — mahsûli : 1066; — muharriri : 95, 121, 157, 420; — mukâta'âtı fûrûht olunmak : 1105; — mütehammil olmamak : 1105; — müyesser olmak : 1036; — nâzırı : 1117, 1159; — pâ-y-mâl olmak : 319; — serhaddine nâzır olmak : 1139; — şerâkî kalmak : 892; — tahrîr eyleyen kâdî : 782; — tahrîri : 503; — teftîşi : 441; — tevâbi'yle beğlerbeğiliğine ilhâk olunmak : 1034; — tevzî'ı : 157; — ü kal'alar : 826; — vâlîsi mühriyle mühür- lenmek : 825; — voyvodasıyla haberleşmek : 1139; — zabtı : 425; — zabtına kâyim-makâm olmak : 1034; —den şerr u şûrların def' u ref' eylemek : 1190; —e a'dâ dahlitmek : 1074; —e a'dâ-yı hâksâr taraflarından hücum-ı hezîmet-lüzûm olmak : 1165; —e a'dâ-yı mezellet-âsâr câniblerinden hücum-ı neket-rüsûmları olmak : 1166; —e adû-yı hâksâr tarafından mazarrat kasdına hücum olunmak : 1168; —e bir mazarrat irişdürmek kasdında olmak : 1170; —e dâhıl olmak : 1128; —e dâhıl olup zarar irişdürmek : 1171; —e dühûl idüp fesâd eylemek kasditmek : 1171; —e düşmen gelmek : 1169; —e getirilmemek : 1171; —e küllî ihtilâl virmek : 1220; —e mazarrat kasdına hücum iden a'dâ : 1166; —e nâzır olmak : 1143; —e ta'arruz eylememek : 1170; —e ve mel'ûnun evzâ'ına nâzır olmak : 1128; —e voyvoda olan müfsid ba'zı ehl-i fesâdı cem' itmek : 1171; —e yâd u bî-gâne asker dühûl eylemek : 319; —i nehb ü gâret : 16; —ine giderken dahl ü ta'arruz itdürmemek : 1146; —ine gitmeğe kimesne mâni' olmamak : 1145; —ine gitmeğe ruhsat bulmak : 1145, 1146; —ün eşkıyâsın yanına cem' itmek : 1191

vilâyet muhâfazası : 1034; —na ta'yîn : 829, 877; —nda mücidd ü sâ'î olmak : 1088

vilâyet ü memleket : 1179; — beğleri : 695, 698; —ün emn ü emânı : 492; —ün ihtilâli : 698

vilâyete zarar; — getirilmemek : 1170; — kasdın itmek : 1143; — kasdına hareket itmek : 1128, 1139; — kasdına Leyh vilâyetinin eşkıyâsın yanına cem' itmek : 1191; — kasdında olmak : 1142; — kasdiden eşkıyânun haklarından gelmek : 1191; — u gezend irişdürmek kasdında olmak : 1128, 1143

Vilos(?) âsîleri, Razin(?) k., Kalamata kz. : 101, 124

virgüsin göndermek : 826

Vize (kazâsı) : 668, 732, 743, 830, 947, 1053; — beği : 812, 972, 1053, 1054, 1144, 1147, 1173, 1194; — beğünün kethudâsı : 1173; — Kâdîlğı : 1053; — kâdîsı : 37 c, 370, 384, 649, 668, 713, 714, 719, 723, 742, 764; — sipâhileri : 1194; — yörükleri : 243, 252; — yörükleri sübaşısı : 788

Vnograç Kal'ası, Klis : 626

Voynuk sancağı beği : 72

voynuk(lar) : 717; — ihrâcı : 72, 717

voyvoda(lar) : 79, 325, 326, 327, 328, 339, 414, 420, 445, 454, 484, 486, 500, 533, 553, 571, 599, 622, 628, 666, 681, 688, 689, 694, 695, 698, 699, 702, 818, 819, 823, 848, 984, 988, 993, 1128, 1139, 1143, 1161, 1162, 1169, 1170, 1205, 1221; — azlolunmak : 1191; — gönderilmek : 1191; — ile haberleşmek : 1134; — ile mu'âmeleleri olmak : 1134; — karındaşı vilâyet-i Leyh'e firâr itmek : 1128; — kâtibi : 609; — katli : 447; — krala ilticâ itmek : 1170; — küllî asker ile vilâyet-i Boğdan'a dühûl itmek : 1171; — Leyh vilâyetine firâr idüp ehl-i fesâdı cem' eylemek : 1205; — mu'âvenet itmek : 1170; — nasbı : 325, 326; — neferleri : 402; — olan müfsid bir hareket eylemeli olmak : 1158; — olan müfsid cânibinden bir hareket olmak : 1156; — olan müfsid ehl-i fesâdı yanına almak : 1169; — olan müfsid Leyh vilâyetine varup ba'zı ehl-i fesâdı cem' itmek : 1170, 1171; — olup Leyh vilâyetine firâr itmek : 1139; — ta'yîni : 319, 1015; — varup yerine geçmek : 1015; —a tüfenk yerine akça aldurmamak : 848; —dan akça almak : 984; —dan haber gelmek : 1143; —dan re'âyâ vü berâyâ râzî vü şâkir olmamak : 1191; —dan tezallüm ü şekvâ idenlerin ellerine mürâsele virilmek : 888; —un icrâ itdükleri tezallüm : 888; —un mîrîye âyid olan emvâlden ve esîrden ne mikdâr mâl ü esîr almışlar ise tahsîl itdürmek : 988; —un yolın terkitmek : 1191; —ya bolarlar ve re'âyâ mütâbe'at itmek : 1134; —ya hüküm yazılmak : 1205; —ya mu'âvenet eylemeyüp ihmâli sebebi ile müfsid memlekete gelüp dühûl eylemek : 1171; —ya varup mu'âvenet eylemek : 1169; —yla haberleşmek : 1128, 1139, 1143

voyvodalık; — berât-ı sa'âdet-âyâtı gönderilmek : 319; —a kabûl itmek : 698; —ına müte'allik asker : 1139

vukıyye : 182, 293, 418, 430, 443, 463, 672, 715, 863; — atar şayka : 180

vukûf u şu'ûr tahsîl eylemek : 532

Vulçitrın; — (sancağı) beği : 62, 279, 324, 327, 765, 1165, 1166, 1169, 1194; — beği sancağı askeri ile vilâyet-i Boğdan'a dühûl etmek : 1171; — beği sancakları askeri ve akıncı tâyifesiyle yörimek : 1168; — beği sipâhîleriyle hâzır u müheyâ olmak : 1205; — beğin sancağı askeri ile almak : 1170; — kâdîsı : 554; — sancağbeği sipâhîleri ve alaybeği ve akıncılarıyla varmak : 1165
vücûd-ı habâset-âlûd : 211, 315; —ı eşrârdan tathîr : 542
vüfûr-ı şecâ'at; — ü celâlet : 184; — ü şehâmet : 367
vüfûr-ı ubûdiyyet : 325, 1205; — ü ihlâs : 266, 319, 326, 628, 856, 1169
vüfûr; —ı ihlâs u ubûdiyyet : 205; —ı kiyâset ü celâdet : 542
vürdinar; — leb-i deryâya inmek : 173; — ta'yîni : 173; — tevzî'ı : 173; — ihzâr olunmak : 1173; — lâzım olmak : 1173; —ı gemilere tahmîl itdürüp irsâl eylemek : 1173
vüzerâ bkz. vezîr
Vzeska karyesi, Menvaşya Kal'ası : 1176

Ya'kûb bin Hasan, şâhid, Güney k., Karahısâr-ı Sâhib : 149, 163
Ya'kûb Çavuş, Dergâh-ı Mu'allâ Çavuşı : 1 c
Ya'kûb, arz getüren : 1023
Ya'kûb, Erciş ve Ahlât kâr-hânesi mültezimi : 135
Ya'kûb, Hâcîşîrmerd k., Çorlu kz. : 812
Ya'kûb, kâtib : 82
Ya'kûb, katl zanlısı : 620
Ya'kûb, sipâhî, ehl-i fesâd, Bağluca, k., Afşar kz. : 1210
yaban; —da tutup akçaların almak : 1125; —da yatmak : 411
Yabık Re'îs, zimmî : 898, 980
yâd u bî-gâne asker duhûl eylemek : 319
Yâdigâr Mehmed, Dökmecibaşı Yâdigâr oğlu, Kızılbaş'a esîr, hâssa kürkcilerden, şâhun sâbık kürkcisi, firârî : 120, 144, 645, 874, 938
Yâdigâr, Dökmecibaşı, Irâkayn Seferi'nde Kızılbaş'a esîr olup siyâseten katlolunmuş : 874
yâfte(ler) : 96, 662; — talebi : 347; —in getürmek : 782; —in ihrâc eylemek : 782; —in virmek : 157, 663; —süz tîmâr tevcihi : 347
yağ : 292, 625, 630, 664, 715, 742; — aldurmamak : 340; — cem'ı : 130; — gönderilmek : 16 c; — muzâyakası : 659; — narhı : 630; — salmak : 504, 888; — tedârûki : 1 c, 16 c, 179; — ve bal almak : 1216; — ve bal ve un cem' idüp Nova'ya alup gitmek : 1204
yağcı : 39
Yağdarlı cemâ'atı : 557
yağmâ; — etmek : 625; — vü hasâret olunmak : 441; — vü tâlân ü târâc olmak : 19 c; — vü târâc eylemek : 456, 625
yağmâlamak : 582
yağmur; — kıllet üzre olmak : 348; — olmamak : 499, 507; — yağmamak : 983
yağmurluk : 128
Yahyâ bin Kurd, şakî, Öziçe : 1072
Yahyâ Çavuş, Şâm çavuşlarından : 1220
Yahyâ Mûsâ Efendi, hüküm virilen : 121
Yahyâ Paşa Imâreti : 332
Yahyâ [Vâ'ız Emîr], Seyyid, Kudüs-i Şerîf : 643, 644
Yahyâ, Şeyh, Buhayra Şeyhu'l-Arabı : 706
Yahyâ, Yehûdîden mühtedî, Yahyâ Paşa Imâreti Şeyhi : 332
Yahyâbeğ Câmi'ı, Karahısâr-ı Şarkî ks. : 613

Yalak tağı, İznik : 148

Yalak-âbâd kâdîsı : 940, 1141

Yalavaç bkz. Yalvaç

yalı(lar) : 46, 53, 70, 111, 286, 294, 315, 316, 420, 441, 483, 524, 675, 699, 700, 711; — hıfz u hırâset olunmak : 1022; — muhâfazası : 386, 398, 485; — muhâfazasında olan beğler : 1179; — muhâfazasında olan ümerâdan mektûblar gelmek : 1194; — urmak : 46; —a ağaç indürmek : 37; —a arpa hâzır u müheyâ itmek : 48 c; —a arpa indürmek : 48 c; —a kereste indürmek : 67; —a peksimad hâzır u müheyâ itmek : 48 c; —a peksimad indürmek : 48 c; —a un hâzır u müheyâ itmek : 48 c; —a un indürmek : 48 c; —da gemi yanaşacak mahaller : 48 c; —da hâzır bulunmak : 267; —da kuzı alıkonmak : 37 c; —da kuzı boğazlanmak : 37 c; —da olan kâdîlar : 296; —da vâkı' olan kasabât u kurâ halkına tenbîh eylemek : 58 c, 59 c; —ı bekletmek : 980; —ı görüp gözetmek : 240; —ı hıfz u hırâset eylemek : 1024; —ı hıfz eylemek : 1022; —un hıfz u hırâseti : 59 c; —ya indürilen nüzül : 191

yalıya karîb; — çiftlik ü tımârları sipâhîlere tevcih : 272, 273, 647; — çiftlikler hedmi : 647; — kal'a : 43 c; — kal'aların hedm ü ref'i : 275; — kurâ : 240; — mandıraların hedm ü ref'i : 275; — olan re'âyâ vü berâyâ : 58 c; — tam ve düzenleri yir ile berâber hedmeylemek : 272, 273; — yirler : 1038; — yirlerde kuleler binâsı : 275; — yirlerde mandıra binâsı : 275

yalın kılıç : 831

Yalvaç [/Yalavaç] : 1 c; — kazâsı : 925; — kâdîsı : 925; — kâdîsı nâyibi : 925

yama/yamalık(lar) (kereste) : 384, 388; — gemilere tahmîl : 370; — göndermek : 371

yamak : 39, 555, 572; — ta'yîni : 572; — ve akıncı olmak : 1070; — yazmak : 572

yan topları : 515; — tedârüki : 1020

Yanbolı [/Nevâhî-i Yanbolı] (kazâsı) : 725, 734; — kâdîsı : 25 c, 72, 725, 740, 742, 996; — tatarları : 44; — tatarları sübaşısı : 43

Yani, zimmî, Sarâyıcık k. : 940

Yani, zimmî, Siraze k., Eflak : 708

Yani, zimmî, Trabzonlu : 708

Yanova Kal'ası : 426

Yanya (sancığı) : 294, 315, 316, 1109; — âsîleri : 315, 316; — beği : 30, 52 c, 58 c, 222, 225, 257, 286, 300, 307, 315, 316, 333, 407, 615, 1012, 1022, 1048, 1186, 1187, 1217; — beğünün kethudâsı : 126; — kâdîları : 27, 240, 286; — kâdîsı : 208, 1109; — keferesinün hufyeten Körföz ve Venedik ile ziyâde ittihâdları olmak : 1217; — mukâta'âtı : 1109; — sipâhîleri : 225, 257; —'nun hıfz u hırâseti : 58 c

yapağı tahmîl idüp alup gitmek : 1145

Yapalı kâdîsı : 1 c

Yâr-Alf Beğ, Mezistre Beği : 781

yarak(lar) : 2, 16, 21, 34, 38 c, 181, 186, 213, 214, 216, 276, 294, 304, 305, 306, 314, 315, 316, 325, 326, 327, 366, 367, 377, 381, 396, 440, 533, 556, 753, 765, 768, 774, 776, 783; — alınmak : 1022; — alup gidenleri elegetürüp yarakların alup mîri için girift itmek : 1077; — bulunup alınup girift olmak : 1017; — gelmek : 771; — göndermek : 16, 1220; — ile gezen müfsidler : 1216; — irsâli : 184, 216; — isti'mâli : 440; — killeti : 515, 653; — ko(ma)mak : 497, 1038, 1077; — konılmak : 906; — kullanmak : 440; — meremmeti : 749; — mevcûdı : 1092; — mühimmâtı : 36; — ta'yîni : 1; — tahmîli : 216; — taleb itmek : 1193; — tedârüki : 366; — tekmîli : 316, 476; — tertîb ü tekmîl olunmak : 474; — u âlât irsâli : 186; — u esbâb : 212; — u yasaklarıyla çıkmak : 58 c, 59 c; — u zehâyir tedârüki : 994; — üzre bulunmak : 324; —ı ale'l-esâmî defter itmek : 1092; —ı gemilere koymak : 771; —ı ile ihzâr itmek : 979; —ı ile memleket ü vilâyet muhâfazasında olanların yararlarına alîk virilmek : 1107; —ın yirli yirinde koymak : 1147; —ını almak : 52 c; —ıyla gönderilmek : 1095; —la çalmak : 881; —la gezdürmemek : 1216; —la gezüp cem'ıyyet iden sühteler : 437; —ı olmak : 1200; —ın alup mîri için girift idüp kendülerin habsitmek : 1077; —ın ceng mahallinde ihzâr itmek : 1012; —ın gözetmekden ihmâl itmek : 1098; —ında noksân üzre olmak : 1039; —lu kal'alar : 286; —lu kimesne ile üzerlerine gelmek : 556; —suz gezmek : 58 c, 59 c

yarak u barut; — irsâl olunmak : 1071; — konılmak : 1071; —a ihtiyâcı olmak : 1193; —ı alup kal'aya teslim itmek : 1193

yarak u tüfenk; — alınmak : 1022; —ı alup kılâ'a tevzî' itmek : 1022

yaramaz akça keseni zuhûra getürmek : 953

yaramazlık; — ile meşhûr(e) olmak : 812, 1151; —ı muhakkak olmak : 1125; —ı sâbit olmak : 1210; —ı sicill olmak : 1198; —ına şehâdet itmemek : 1210

yarar; — ağaç : 683; — atlu : 438; — avcılar tedârüki : 648; — bölükbaşların bâş u bûğ ta'yîn eylemek : 242; — cebelüler eşmek : 444; — çavuşlar : 298; — çeribaşı : 391; — gemiler : 219; — gözci koymak : 22 c, 58 c, 59 c, 1006; — katırların cebr ile almak : 602; — kavvâs ihrâcı : 249; — korsan lâzim olmak : 1211; — koyun : 334, 337; — kullar tedârüki : 440; — mukaddimler : 867; — olanlara gedük arz olunmak : 1055; — olanlara tevcîh itmek : 1177; — olmak : 15 c; — piyâde ihrâcı : 241; — re'îsler göndermek : 403; — rehînler : 704; — rencber gemisi : 624; — safalu yiğitler : 774; — serdâr ile asker-i Tatar-ı nusret-âsâr cem'inde hâzır olmak : 1128; — şâhin virilmek : 433, 436; — Tatar : 8 c; — tüfenk-endâz ihrâcı : 71; — u mu'teber iliçi : 319; — u mütena'ım kefillerin alınmak : 974; — u tüfenklülerinden yazmak : 1131; — u üstâd mehter neferlerin ziyâde itmek : 1148; — ve i'timâd olunur câsûsların eksük itmemek : 1139; — ve mu'temed âdemler ta'yîni : 841; — yoldaşlar : 162

yarar âdem(ler) : 19, 87, 114, 128, 137, 154, 165, 172, 354, 364, 395, 437, 438, 447, 454, 462, 475, 479, 498, 506, 511, 539, 540, 553, 556, 606, 688, 813; — göndermek : 344, 806, 847, 852, 856, 876, 938; — ile çavuşa koşup Südde-i Sa'âdet'e göndermek : 1118; — ile gönder(il)mek : 929, 930; — koymak : 1006; — sağlamak : 1021; — ta'yîni : 15, 178, 367, 381, 471, 481, 841; — tedârük itmek : 1039; — e koşmak : 164, 345, 619, 621, 693, 694, 697, 803, 831, 853, 870, 879, 943, 977, 1005, 1180; — e koşup göndermek : 830, 958, 978, 1072, 1135; — e koşup irsâl eylemek : 973; — e koşup kayd ü bandle Dergâh-ı Mu'allâ'ya göndermek : 1207; — e koşup Kıbrus'a göndermek : 1062; — e koşup Kıbrus'a sürgün idüp göndermek : 1160; — e koşup mukayyed ü mahbûs göndermek : 947; — e koşup Südde-i Sa'âdet'e göndermek : 1061, 1151; — e koşup Südde-i Sa'âdet'e irsâl eylemek : 1056, 1167; — e koşup Südde-i Sa'âdet'e küreğe göndermek : 1123; — in koyvirmek : 1009; — ün koymak : 979

yarar at(lar) : 329, 785; — bulunmak : 1009; —ı mîrî için girift itmek : 1022; — in cebr ile almak : 602; — in ellerinden almak : 1009

yarar bülbul; — cem'ı : 631; — leri saydıldürmemek : 631

yarar câsûslar; — göndermek : 19 c, 118, 607, 1079; — in eksük itmemek : 1128

yarar dil; — almak : 403, 532; — tutmak : 532

yarar hısâr-er(en)leri : 236, 283, 289; — nden koşılmak : 927

yarar kâfir : 402; — almak : 224

yarar kefiller; — al(in)mak : 468, 656, 704, 802, 1131; — e virilmek : 1035; — ile virmek : 1000; — in almak : 974; — in alup irsâl eylemek : 1116

yarar kereste : 258, 683; — kesdür(me)mek : 683, 1053

yarar kimesneler; — den gönüllü yazılmak : 1042; — den yazmak : 1044; — e tîmâr tevzî' itmek : 1112; — i yazmak : 1008

yarar nâyib(ler) : 746, 804, 810, 840; — göndermek : 651; — e koşup göndermek : 841

yarar Rûm yiğitleri : 915; — ne arz eylemek : 1055

yarar topcı(ler) : 186; — intihâbı : 233; — irsâli : 186; — a gedük tevcîhi : 1012

yarar u tüvâna; — gönüllü yiğitler : 195; — kimesneler tutmak : 1012; — yiğitler : 444

yarar üstâd; — göndermek : 1094; — halife : 709; — ihrâcı : 231; — ta'yîni : 440; — topcı göndermek : 1095

yarar yiğitler : 39 c, 444, 473, 1014; — yazılmak : 1076; — den mukarrerler yazmak : 1045; — den yazılmak isteyenleri yazmak : 1076; — i getirüp gemilere irişdürmek : 1076

yararlık : 1034, 1088; —ı ma'lûm olmak : 325

yâre(?) urup gâlib olmak : 1097

Yarhısâr kâdîsı : 1 c

yasakcı; — ta'yîn itmek : 1035; — lara muhkem tenbîh eylemek : 1035

Yasef, Nakşa Dükası : 462

Yâsemîn, maktûle, Dumanlı k., İnecek kz. : 1097

yat u yarak(lar) : 1, 2, 10, 19, 43, 44, 49, 69, 184, 186, 188, 190, 198, 200, 201, 206, 222, 225, 232, 240, 242, 253, 269, 279, 287, 304, 305, 306, 376, 440, 444, 474, 492, 573, 691, 763, 768, 770, 986; — alınıp zabt olunmak : 1017; — alup mîrî için girift eylemek : 1017; — geçmek : 1077; — ihrâcı : 394, 396; — tedârük ü ihzârı : 196; — tedârüki : 418, 515; — tekmiîli : 284, 315, 367, 444, 754; — a ve cenge kâdir

yarar yigitler : 774; —da hâzır bulunmamak : 2 c; —da kusûr u noksân olmak : 2 c, 4 c, 776; —ı cezîreye iletmek : 211; —ın sağlamak : 1107; —ın yirlü yirine koymak : 1144; —ında kusûr u noksân olmak : 770; —ıyla varmak : 59 c; —la müretteb ü mükemmel hâzır u âmâde olmak : 1034; —ı ile göndermek : 1078; —ı ile müretteb ü mükemmel koşmak : 1214; —ı ve cebe vü cevşenleriyle müretteb ü mükemmel cümlesin bî-kusûr ihrâc itmek : 1104; —ı ve cebelüleri ile yanına alup cem'ıyyet ile bir münâsib mahalde oturmak : 1158; —ı ve cemî' levâzım ü mühimmâtı ile donatmak : 1155; —ında eksükleri olmak : 783; —ında kusûr u noksân olmak : 786; —ıyla gönderilmek : 1103; —ıyla hâzır u müheyyâ olmak : 1158

yatak olmak : 55 c, 1198

yatak u şerik olmak : 441

yatak u turak(lar) : 363, 441, 447, 677, 946; —ına buldurmak : 964, 1018, 1222; —ına ve bi'l-cümle şer'le buldurması lâzım olanlara buldur(d)up getürtmek : 946, 986; —ına ve bi'l-cümle şer'le buldurması lâzım olanlara buldurmak : 958

yataklarına ve turaklarına; — buldurup getürtmek : 1118; — ve akvâm u akribâsına ve küfelâsına ve bi'l-cümle şer'le buldurması lâzım olanlara buldurmak : 925; — ve bi'l-cümle şer'le buldurması lâzım olanlara buldurmak : 514

yavacı : 823

yavalara dahlolunmak : 1030

Yavasef, Selanik Medrepolidi : 1031

yay; — ihzârı : 175; — tedârüki : 175

yaya(lar) (tâyifesi) : 90, 224, 437; — ihrâcı : 437; — tahrîri : 629, 902; — tüfenkci : 294; —ların haklarından geldürmek : 808; —likden çıkmak : 90

yayabaşı(lar) : 425, 437, 555, 655, 808, 857; —nun evin basdurmak : 437

yayabaşılık : 237, 538; — gedükleri tevcihi : 915

yaylak(lar) : 133, 141, 299, 571; — ta'mîr ü islâhı : 13 c; — tathîr ü tevsî'ı : 13 c; — tevsî' u tathîri : 12 c; —da bulunan tavâyife : 893; —an avdet : 528; —dan salıvirmemek : 9 c; —un çayırlarını hıfzıtdürmek : 13 c; —un yirlerini hıfzıtdürmek : 13 c

yaylu kavvâs ihrâcı : 248

yazılı; — piyâdeler : 555; — ra'ıyyet : 555; —ları ile yoklayup defter eylemek : 1154; —sı olmamak : 1112

yazuları ile defter eylemek : 185, 1156

yazup defter eylemek : 1017, 1048, 1091

yedek develer : 710

yeğseri; — bâkî kalmak : 1173; —yi gemiler ile irsâl eylemek : 1173

Yehûdî(ler) [/Yehûdiyân] : 332; — hâsları : 1099; — tâyifesiyle mu'âşeret ü mücâselet : 332; —den cem' olunan akça : 1011; —den ve nasârâdan hâllü hâllerine göre akça cem' itmek : 1011; —nün ağniyâsı yoklanmak : 1011; —ün âlimi : 332

Yehûdiyân bkz. Yehûdî

yek-dil olmak : 130, 1147

yek-dil ü yek-cihet; — olmak : 1, 2, 3, 16, 35 c, 39 c, 47, 184, 213, 215, 228, 287, 319, 325, 326, 367, 387, 394, 762, 775, 778, 789, 1006, 1007, 1034, 1064, 1074, 1088, 1156, 1165, 1166, 1179; — olmalarında ihtimâm itmek : 1128

yelken : 48, 388; — biz(ler)i : 675, 1059; — bizi tahmîl idüp alup gitmek : 1145; — göstermek : 10, 264; — re'îsleri : 710; — tedârüki : 244; —lü kâfir : 291

yelkenci; — gönderilmek : 1044; — ta'yîn ü irsâl eylemek : 1044, 1045

Yemen : 51, 73, 74, 75, 89, 97, 103, 110, 537, 542, 596, 597, 632; — beğlerbeğisi : 73, 84, 89, 110, 537, 542, 1105; — gönüllüleri : 89, 110; — islâhı : 73; — kulu : 89, 110; — muhâfazası : 89; — muhâfazası hıdmeti : 110; — mühimmâtı : 103; — seferi : 362, 509; — serhâddi : 542; — vilâyeti mukâta'âtı fûrûht olunmak : 1105; —'de hıdmetde olmak : 76; —'de muhâfaza hıdmeti : 89; —'e kul yaz(ıl)mak : 89, 110; —'e ta'yîn olunup irsâl olunanlara virilen va'de : 1105; —'e varınca yolda olan bender emînleri : 74; —'e varınca yolda olan dizdârlar : 74; —'e varınca yolda olan kâdîlar : 74; —'in islâh u tathîri : 76

Yenbû' : 906

yeni tahvîle muhtâc olmak : 893

Yeni, gazâdan safâlu yigitlere baş u buğ : 1076

Yeniada : 312, 649, 1053; — İskelesi'ne ağaç indürilmek : 1053; —'ya gemi ağacı indürmek : 1054

Yenibâzâr : 282, 458, 459; — kazâsı : 651; — kâdîsı : 282, 301, 459, 554

Yenice karyesi, İshaklu kz. : 443

Yenice-i Kızılağaç kâdîsı : 25 c

Yenice-i Vardar kâdîsı : 208, 1050

Yeniçârşû, Bergos ks. : 965

yeniçeri(ler) (tâyifesi) : 10, 78, 80, 149, 163, 184, 264, 291, 294, 298, 301, 316, 340, 423, 434, 479, 551, 597, 610, 611, 625, 797, 801, 809, 837, 848, 860, 881, 914, 915, 918, 919, 922, 923, 945, 1088; — arasına taze karışmak : 915; — arasında yirlü Tat ve evlâd-ı Arabdan kimesneleri ref' eylemek : 1008; — bölükbaşları : 11 c, 509; — çıkartmak : 434; — Donanma-i Hümâyûn'a ta'yîn olunmamak : 1182; — gedüğü tevcîhi : 597; — gedüğü virilmek : 597; — gedüğüne mutasarrıf olmak : 1008; — gedüğüne Rûm yiğitlerinden yarar kimesneleri yazmak : 1008; — gedükleri tevcîhi : 915; — gönderilmek : 45 c, 54 c; — irsâli : 88, 184; — katli : 611; — kethudâsı : 1088; — kisveti : 80; — koşılmak : 392; — sayasında komak : 602; — muhâfaza için alıkonmak : 1182; — odabaşları : 11 c; — serdârı : 54 c; — ta'yîni : 207, 423, 425, 508, 509, 918; — yazılmak : 918; —i gemiye koymak : 54 c; —i odabaşları : 1088; —ün tûfenge ihtiyâcı olmak : 1092; —ün ulûfeleri : 54 c; —nün hıdmetine istihdâm itdürmek : 1008; —nün kulu : 597

yeniçeri ağa(sı/ları) : 56 c, 80, 125, 449, 605, 915, 934, 1008, 1030, 1088, 1195; — tezkîresi : 914

Yeniil kâdîsı : 16 c

Yeniköy karyesi, Hâslar kz. : 637

Yenişehir; — kazâsı : 58; — kâdîsı : 1 c, 23 c, 128, 208, 569, 618, 810, 927, 1013, 1109; — Konağı : 1 c

Yesâr Gönüllüleri kethudâsı : 800

yetim [eytâm] : 886; —a sebeb-i ma'âş olmak : 1013; —eleri şiddet-i ihtiyâc ile muhtâc u zelif olmak : 1013

yevmî kırk akça ile ağa olmak : 1180

yevmî sekiz akçaya mutasarrıf olmak : 992

yiğilmiş kumları tathîr itdürmek : 1147

yıkup temelinden inşâ itmek : 1211

Yılanbaşı İskelesi, Finike, Elmalu'ya tâbi : 66

yıllık hâsılları mevkûfa zabtolunmak : 44

yiğit(ler) : 473, 509, 774; — yazılmak : 1076; —den mukarrerler yazmak : 1045; —den tüfenk ve ok u yay isti'mâline kâdir yarar yiğitler yazılmak : 1076; —e baş u buğ ta'yîn eyleyüp gönderilmek : 1076

yiğitbaşı ta'yîni : 148

yim ü yimek : 340, 918; — almamak : 466; — virmemek : 918

yir : 15; — ile berâber eylemek : 273; — ile berâber hedmeylemek : 272; — ta'yîn eylemek : 819; —e urup katlitmek : 820

Yirgöği Kal'ası, Niğbolı sn. : 609, 622; — voyvodası : 420

yirine kesük ve kırpuk akça virmek : 1167

yirlerinden ferâgat itmek : 658

yirlerine âdem varmayınca emre muhâlif gelmemek : 1105

yirlerine gelüp gitmek : 1153

yirlerine gitmek : 790

yirlerine varup sâkin olmak : 1152

yirlü ehl-i fesâd : 1059

yirlü nâyibler; — re'âyâyâ envâ'-ı te'addî vü zulm eylemek : 1137; —den re'âyaya zulmidenler : 1058

yirlü Tat; — ve evlâd-ı Arabdan kimesneleri ref' eylemek : 1008; —lar yeniçeri gedüğüne mutasarrıf olmak : 1008

yirlü yir(ler)i; —nde koymak : 1147; —nden dikkat ü ihtimâmla hakk üzre teftîş itmek : 991; —nden şer'le teftîş olunmak : 1050; —nde yatup kuleleri hâlî komamak : 933; —ne gelüp gitmek : 1153; —ne temekkün itdürilmek : 1126; —ne varup mürtedd olmak : 982

yirlü yirinden teftîş : 910; — eylemek : 1048; — olunmak : 995; — ü tefahhus eylemek : 934

yirlülerün bârgîrin almak : 34 c

yirliyyân tâyifesine gedük virilmemek : 915
yitişmesi âsân ü münâsib olan bir mahalde cem'ıyyet üzre olmak : 1194
yitişmiş oğlanlar : 128
yoğurd tedârüki : 1 c
yokla(n)mak : 254, 664, 779, 786, 915, 1083
yoklama; —da bulunmak : 759; —da bulunmayanların tîmârları mahsûli mîrîye zabtolunmak : 785
yoklamacı irsâli : 785
yoklanmadın geçmek : 1161
yoklanup; — defter olmak : 1154; — görilmek : 1204
yoklayup; — defter eylemek : 1154; — isimleri ve baş karyeleri ve yazuları ile defter eylemek : 1156; — mevcûdların isimleriyle defter itmek : 1085
yol(lar) : 333, 479, 827; — ayırtlanmak : 12 c; — ayırtlanup tathîr olunmak : 716; — basmak : 159, 441, 559, 614; — beklemek : 1138; — bozmak : 853; — bulmak : 588; — hükmi : 861; — ihdâs itmek : 827; — ihtiyâclarını te'mîn için develer virmek : 827; — kesmek : 599, 977; — mesdûd olmak : 897; — sedditmek : 230; — seddolmak : 896; — tahsîs itmek : 827; — üzerinde olan kâdîlar : 1172; — üzerinde olan kurâyı sıyânet itdürmek : 1187; —a inüp fesâd ü şenâ'at eyledükleri sâbit olanlar : 986; —a inüp fesâd ü şenâ'at itmek : 964; —a ve bile gelmek : 1138; —da gaybet it(dür)mek : 1040, 1197; —da gaybet itdürmekden hazer eylemek : 1167; —da kaçırılmakdan hazer eylemek : 1222; —da koyunı tağıtmamak : 927; —da muhkem hıfzirmek : 1207; —da onat hıfzeylemek : 1056, 1123; —da ve derbendlerde tutmak : 1162; —da ve izde gaflet ile gaybet itdürmekden hazer : 870; —da ve izde gaybet itdürmekden hazer : 853; —da ve izde hıfzeylemek : 879; —da ve menâzilde müft ü meccânen kimesnenün nesnesin almamak : 1132; —da zâyi' (?) olmak : 896; —da zulm ü te'addî itdürmemek : 1078; —dan hacca gitmeğe bir ferde ruhsat virmemek : 897; —ı bend u sedd eylemek : 897; —ı pâk ü tathîr eylemek : 716; —ı sedditmek : 497; —ı tathîr eylemek : 716; —ına gelmek : 603; —ına inmek : 299, 986, 1190; —un kapatılması : 827; —una gelüp men' itmek : 815
yolcu bârgîrin almak : 34 c
yoldaş(lar) : 69, 162, 282; —ı ile zindegânesi olmamak : 1135, 1180; —ın habsitmek : 260; —ına dahl ü ta'arruz itdürmemek : 1146; —ına dahl ü ta'arruz olunmamak : 1145; —un buldurup elegetürmek : 831
yoldaşlık : 314, 327, 1088; — itmek : 928, 992; — mukâbelesi : 93; —da bulunmak : 1121, 1166
Yolliöyük karyesi, İshaklı kz. : 443
yoma urganı : 67, 70
Yorgi veled-i Bisa (?) [Tavlaraz], zimmî, Bergos k., Marmara kz. : 323
Yorgi, Eleni oğlu, dârende, zimmî, Elvânbeğlü k., Vize kz. : 830
Yorkağ (?) karyesi, Riyekan nh., Hersek sn. : 486
Yovan Voyvoda, Boğdan Voyvodası : 1128, 1139, 1143, 1171; — ile hüsn-i ittîfâk u ittihâd itmek : 1171; —'ya mu'âvenet eylememek : 1171
yöriyiş olmak : 954
Yörük kâdîsı : 1213
yörük(ler) (tâyifesi) : 39, 64, 221, 238, 243, 255, 557, 572, 603; — çeribaşı(sı/ları) : 64, 221, 225; — elinde bulunan tüfenkler : 848; — eşküncileri : 48; — ihrâcı : 221, 243, 788; — muharriri : 572; — sübaşı : 3 c, 221, 788, 1073; — ütekâsı : 572; —ın haymânesini tefîş eylemek : 572
Yörük(yiri) Konağı : 1 c
Yukaru Cânib [Yukaru Taraf] : 86, 118, 120, 144, 145, 155, 450, 492, 566, 593, 607, 645, 817, 822, 873, 874, 938; — ile alâkası olmak : 929; — ile mu'âmele : 566, 674; —'den gaflet üzre olmamak : 938; —'den gelen nâme : 938; —'den mevât gelmek : 593; —'e varan câsûsların ahbârı : 938; —'e yarar âdemler göndermek : 876; —'ün ahvâl ü etvârın ve sâyir fikr ü tedârüklerin tettebbu' u tecessüs itdürmek : 938; —'ün ahvâl ü etvârın tettebbu' u tecessüs : 593; —'ün ahvâl ü etvârın tettebbu' u tecessüs eylemek : 806; —'ün ahvâlin tettebbu' u tecessüs itdürmek : 876
Yukaru Taraf bkz. Yukaru Cânib
Yukarubâzâr mevzı'ı, İznikmid : 805
Yumnîkilise karyesi, Malâtıyye : 1090
yund : 72

Yûnus bin Mehmed, Eğirdür ks. : 410
Yûnus Çavuş, Dergâh-ı Mu'allâ Çavuşı, hâssa kadırgalar küreği kesilmesi hıdmetine me'mûr, Kemer : 524, 646, 757
Yûnus Muhammed bin Abdülgaflâr, Yukaru Cânib ile mu'âmele idüp nüzûr u sadakât cem' eyleyüp gönderenlerden, Musul : 674
Yûnus, Emîr, Sa'îd vilâyeti sâbık Şeyhu'l-Arabı : 108
Yûnus, erbâb-ı tîmârdan, hüküm virilen : 201
Yûnus, Hâcî, Imâdiyye Hâkimi Sultân Hüseyin Beğ'in kethudâsı : 330
Yûnus, Kâdî, Gelibolu : 1118
Yûnus, mürtedd, Toğancı k., Dimetoka kz. : 982
Yûnus, Yukaru Cânib ile mu'âmele idüp nüzûr u sadakât cem' eyleyüp gönderenlerden, Musul : 674
Yûsuf bin Süli, harâmî, tâyife-i Hâcîbeğli'den : 544
Yûsuf [/Ahî], ehl-i fesâd, Aksarây kz. : 433, 436
Yûsuf, Alaybeği : 1138
Yûsuf, arz getüren : 615
Yûsuf, ehl-i fesâd, Eskişehir kz. : 879
Yûsuf, ehl-i fesâd, Konya kz. : 736
Yûsuf, ehl-i fesâd, Zâviye k., Bâzârcık kz. : 815
Yûsuf, Kemendci, Edirne kz. : 590
Yûsuf, Musul Sancağı Beği : 142, 435, 929
Yûsuf, Sinân Paşa Imâreti Mütevellîsi : 872
Yûsuf, Tırhala Beği Osmân Beğ'in Mîr-âhûrî : 128
yuvalak(lar) : 58, 113, 115, 116, 151, 182, 212, 277, 290, 293, 366, 519, 522; — dök(il)mek : 231, 661, 1218;
— döken ocaklara cevher çeken taşçıların yoluna gelüp men' etmek : 815; — gönder(il)mek : 131, 151;
— hıdmeti : 815; — ihtiyâcı : 289; — irsâl olunmak : 1172; — irsâli : 180; — işlemeğe iltizâm etmek : 1114; — işletmek : 661; — mühimmi : 231; — tahsîl itdürmek : 1114; — tedârüki : 113, 283, 289, 430;
— teslim eylemek : 1114; — u barut tahmîl itdürüp irsâl eylemek : 1172; — yonmak : 231
Yuvan, harâc akçasın yol keserek alan, Sürsan(?) k., Boğdan : 599
yük : 182, 645
yûn virdürmemek : 333
yüz aklıkları; — tahsîli : 184, 518; —nda bulunmağa ikdâm eylemek : 1166; —nda bulunmak : 1103, 1165
yüzbaşılar : 513; —ıyla cânib-i yemîn gönüllüleri irsâli : 876
Yüzde kâdîsı : 16 c
Yüzdepâre kâdîsı : 602, 880
yüzi ağ olmak : 1064
yüzi ve elleri kan olmak : 1097

za'f; — müstevlî olmak : 1137; — târî olmak : 1215
za'im(ler) [/zü'amâ] : 49, 59, 95, 195, 272, 273, 279, 281, 287, 294, 327, 340, 342, 351, 401, 415, 440, 471, 508, 516, 544, 548, 579, 647, 770, 786, 801, 867, 922, 923, 1160, 1203
Zâb suyından kelek getürigelen tavâyif : 893
zâbitlara itâ'at : 825
zabt : 417, 435, 439, 494, 548, 560, 569, 585, 632, 690, 915; — eylemek : 378, 431, 507, 528, 621, 819, 876; — eyleyüp bey'-ı men-yezîd etmek : 1031; — içün ta'yîn olunmak : 1138; — itdürmek : 466, 658; — itmemek : 962; — olunmak : 542, 785, 960; — u esîr olmak : 585; — u hımâyet : 542; —a kâbil olmamak : 880

zabt u hıfz : 8, 83, 319, 730; — eylemek : 441; — itdürmek : 1035
 zabt u hirâset : 286; —de ihtimâm üzre olmak : 866
 zabt u kabz : 109, 241, 353, 459, 569, 951; — eylemek : 882; — itdür(il)mek : 579, 1013; — itmek : 917; —
 olmak : 706
 zabt u rabt : 184, 325, 326, 537, 542; —ı asâkir : 521
 zabt u sıyânet : 325, 326, 1034; — olunmak : 918; —i memleket : 43 c; —i ra'ıyyet : 5 c, 10 c, 509, 537, 1036
 zabt u tasarruf : 420, 558; — olunmak : 1099
 Zaçesne; — (sancağı) beği : 1057, 1202; — sancağı kâdılar : 1201, 1202
 zâd ü zahîre tekmlî : 26
 zâd ü zevâde : 141, 143, 186, 221, 255, 301, 684, 713, 714, 723, 788, 857; — almak : 375; — ihrâc : 740; —
 tedârük ü ihzâr : 801; — tedârüki : 115, 196, 298, 573, 623; — tekmlî : 26, 367; —leriyle ihrâc
 eylemek : 1073
 Zadra Kal'ası, harbî kal'a : 1079; —'nun martolosbaşı : 1079
 zafer ü nusret : 51
 Zagreb : 404
 Zağra-i Atîk (kazâsı) : 725, 734; — kâdîsı : 64, 725, 742
 Zağra-i Cedîd (kazâsı) : 725, 734; — kâdîsı : 725, 742
 Zağra-i Yenice kâdîsı : 740
 Zağra; — kâdîsı : 1063; — kürekçileri gelmemek : 1173; — kürekçilerin gemilere koymak : 1173; — ve
 Silistre'ye varınca mâbeynde vâkı' olan kâdılar : 944, 945
 zahîre [/zehâyir] : 3, 12 c, 16, 34, 35, 46, 61, 143, 179, 237, 281, 283, 289, 355, 396, 422, 468, 519, 522, 532,
 630, 684, 704, 712, 714, 715, 726, 735, 804, 860, 885, 918, 924, 927, 994; — ahvâli : 366; — almak :
 301; — ashâbına vâsıl olmayup mâ-beynde ketm ü bel' olunmak : 1204; — bâbında muzâyaka
 çekilmemek : 18 c; — bey'ı : 16 c, 46 c, 731; — cem'ı : 55, 727, 1204; — der-mahzen olmak : 1204; —
 dökilmek : 885; — emîni : 32; — garkolmak : 1064; — geçürmek : 396; — gelmek : 725, 740, 742; —
 getir(t)mek : 290, 292, 519, 522, 1023, 1084; — gönderilmek : 7, 16 c, 924; — hâzır u müheyyâ
 eylemek : 16 c; — hâzır u müheyyâ olmak : 18 c; — husûsında mukayyed olmak : 1064; — için darısı
 olmamak : 994; — ihrâc : 1 c, 179, 393, 397, 399, 719, 721, 722, 730, 734; — ihtiyâc : 771; — ihzâr :
 1, 1 c, 573, 718, 720, 721, 722, 732, 733, 741, 742, 1064; — ihzârına mu'âvenet : 1 c; — ile memlû
 barça : 771; — ile takviyet : 762; — irsâl ü îsâli : 179; — irsâli : 103; — killeti : 348; — mâ-beynde
 zâyî' u telef olmak : 1204; — muzâyakası : 1 c, 16 c, 237, 264, 366, 389, 721, 725, 731, 885; —
 muzâyakası çekdürmemek : 517; — öte yakadan gelmek : 1064; — öte yakaya geçürmek : 1064; —
 sâhıbları : 16 c, 46 c; — sâhıbları vekîlleri : 16 c, 46 c; — sal(in)mak : 504, 725; — si'ri : 726; — tahmîl
 itdürmek : 1084; — tahmîl itmek : 50 c; — tahmîli : 23 c; — taleb itmek : 762; — talebi : 141, 265; —
 tedârük itmek : 46 c; — tedârük olunmamak : 734; — tedârük ü ihrâc : 885; — tedârük ü ihzâr : 16 c,
 196, 714, 801; — tedârüki : 1 c, 12 c, 16 c, 18 c, 23 c, 115, 179, 237, 265, 298, 361, 389, 409, 573, 713,
 714, 715, 720, 721, 723, 726, 728, 730, 733, 734, 739, 741, 742, 760, 809, 901, 924, 994; —
 tedârükine mu'âvenet : 18 c; — teklîf olunmak : 16 c, 731; — tevzî' olmak : 815; — tevzî' : 713; —
 vir(il)mek : 733, 1022; — viren sipâhîleri habsitmek : 1022; — virilmekten ihtirâz eylemek : 1022; —
 vü me'kûlât : 743; —de muzâyaka vü ihtiyâc olmak : 762; —i ketmidüp ashâbına îsâl eylememek :
 1204; —in akça ile narh-ı rûzî üzre alıvirmek : 1218; —in tedârük itdürmek : 1064; —si olmayanlara
 te'addî olmak : 46 c; —si olmayanlara zahîre teklîf olunmak : 16 c; —ün si'ri : 741; —ye mu'âvenet :
 1 c; —ye muzâyaka çekilmek : 12 c
 Zâkir Mustafâ, Mültezim, Mukâta'ât Nâzırı, Yanya : 1109
 Zakise; — cezâresi, Venedik : 287; — beği : 60; — Kal'ası : 62
 zâlim; —e i'ânet idenler : 1050; —e ihânet : 542
 Zamantu Kal'ası : 712; — dizdârı : 712; — kethudâsı : 712; — meremmâtı : 712
 Zamantu; — kazâsı : 712; — kâdîsı : 16 c, 139, 652; — Memlehası : 712
 zarar; — eylemek : 1183; — eylemek ihtimâli : 391; — getürdilmemek : 1170; — iriş(me)mek : 39 c, 42 c, 398,
 899, 1150, 1191; — irişdür(il)mekden hazer eylemek : 1064, 1181; — irişdür(me)mek : 58 c, 470, 787,
 826, 1171, 1183; — irişdürilmekten hazer itmek : 1074, 1181; — irişdürilmekten ihtiyât eylemek :
 1217; — irişdürilmekten ihtiyât üzre olmak : 1179; — irişdürmek kasdında olmak : 1171; — irişecek

mevâzî'a nâzır olmak : 1006; — kasdın itmek : 1009, 1194; — kasdiden eşkıyânun haklarından gelmek : 1191; — müterettib olmak : 1019, 1086; — olmamak : 15 c; — u gadr : 109; — u hasâret eylemek : 499; — u noksân : 156; — u te'addî : 38 c, 140; —ı âmm olmak : 957; —ı mâla kefil : 991; —ı olan dekâkînün ref'ı : 1136; —ı olan evlerin ref'ı : 1136; —ı olan hâsılıkların ref'ı : 1136; —ı olan mezbelekhun ref'ı : 1136; —ı olmak : 1136; —ın def' eylemek : 1136; —ın şer'le def' u ref' : 1019; —ın şer'le ref' u def' itmek : 1086

zarar kasdı : 366, 438; —n iderse irişmek : 1009; —n itmek : 1009, 1130, 1194; —na çıkmak : 1079; —na gelmek : 1006, 1192; —na gelüp yollar beklemek : 1138; —na gezmek : 1183; —na hareket itmek : 1128, 1139; —na Leyh vilâyetinin eşkıyâsın yanına cem' itmek : 1191; —na üzerlerine gelmek : 59 c; —nda olmak : 1142

zarar u gezend : 10, 14, 15, 16, 19, 66, 69, 186, 257, 507, 1022; — irişdür(me)mek : 21 c, 58 c, 180, 212, 229, 240, 267, 299, 326, 369, 406, 466, 471, 476, 481, 482, 499, 507, 634, 698, 782, 851, 1022, 1024, 1073, 1077, 1193; — irişdüril(me)mek : 20 c, 22 c, 26, 218, 264, 284, 287, 316, 367, 530, 628, 1177; — irişdürilmekden hazer : 398, 774; — irişdürmek kasdına eşkıyâ vü müfsidîn cem'ine mübâşeret itmek : 1128; — irişdürmek kasdında olmak : 1143; — irişdürmek kasdirmek : 1034; — irişdürmekden hazer : 509; — irişdürmekden hazer eylemek : 1155; — irişdürmekden ihtirâz : 8 c; — irişdürmekden ihtiyât eylemek : 1034; — irişmek : 2 c, 5 c, 10 c, 42 c, 43 c, 54 c, 297, 310; — irişmek ihtimâli : 936; — kasdı : 315

zarar u ziyân : 139; — çekmek : 969; — eylemek : 507, 536, 877; — irişdür(me)mek : 608, 942; — irişdürmeden ulaştırmak : 1172; — irişmedin def' u ref'leri : 39 c; — itmek : 798; — virmek : 160

zarar-ı şer'î; —leri olanlar : 1019, 1086; —nün def'ı : 1010; —sî olmak : 1010

Zarîfe bint-i Leylâ, Hâcîşîrmerd k., Çorlu kz. : 812

zâv-ı Yehûdiyân bkz. râv-ı Yehûdiyân

Zaverde karyesi : 17

Zâviye karyesi, Bâzârcık kz. : 815

zâviye; — binâsı : 589; — ta'mîri : 589

zâyi'; — olmak : 1163; — sûretinde kaydından emr ihrâc itmek : 928, 992; — sûretinde tekrâr emr-i şerîf taleb itmek : 992

zâyi' u telef : 20, 126; — olan zehâyir : 1204; — olmak : 1204; — itdürmemek : 704

zâyid barut : 13 c

zâyid harc virilmemek : 918

ze'âmet(ler) : 59, 98, 135, 471, 519, 522, 656, 685, 804, 813; — almak : 330, 503; — hâssa ilhâk olmak : 98; — olmak : 1211; — tasarruf idenler : 415; — tasarruf itmek : 59 c; — tevcihi : 96, 135, 656, 875; — ü tîmârlarına dahlolunmamak : 922, 923; —e mutasarrıf : 236; —i ocak tarîkı ile yazılmak : 813; —ine dahlolunmamak : 923

Zebîd kazâsı, Rumâhiyye sn. : 586

zebûn; — çıkmak : 860; — olmak : 207

zecr; — ile nefyitmek : 957; — itmek : 1196

zehâyir bkz. zahîre

zekât : 128

Zekiyye sancağı beği : 8

zelîl ü zebûn olmak : 710

zelzele : 615

zencîr; —den kaçmak : 870; —e takmak : 321

Zencîre; — sancağı beği : 875; — Kal'ası : 807; — Kal'ası bî-hâsıl olmak : 875

Zengene sancağı beği : 41 c

Zengene tâyifesi : 428

zerde almak : 1216

zevâd ü zahîre : 206, 211, 218, 253; — muzâyakası : 143; — tedârüki : 103

zevâd ü zehâyir; — husûsı : 265; — tedârüki : 265

zevâde; —nün tedârüki : 924; —yi akçalarıyla virmek : 141

zevâyid : 579; — ifrâzı : 579; —i evkâf : 332
 zevc(e) : 511, 816; —sin çekmek : 972; —sin okla urup mecrûha eylemek : 925
 Zeynel Beğ, Hakkâri Beği : 135, 671, 832, 833
 Zeynel, Şeyhân tâyifesinden, maktûl, Musul : 150
 Zeynelâbidîn, arz getüren : 656
 Zeynî, mahkeme-i şerîfe serhoş gelen, Siroz : 339
 Zeynüddîn bin el-Maşrîkî, Gazze Mahkemesi sâbık nâib ü kâtibi : 687
 Zeynüddîn, fevtolan harâmî, Vidin : 1188
 zıll-i âtîfet : 325; —i himâyet : 698
 zıll-i himâyetde masûn u mahfûz olmak : 325
 zıll-i re'fet : 448
 zıll-i sa'âdet : 326
 zıyâ' u kılâ' ilhâkı : 542
 zî-kıymet esbâbı fûrûht itdürmemek : 1059
 Zi'l-ka'deteyn ulûfesi : 54 c
 Zifoz âşîleri gibi ısyân üzre olmak : 1176
 zift : 171, 1209; — bâkî kalmak : 1173; — getürmek : 1023; — gönderilmek : 312; — ihzârı : 526, 527; — tedârüki : 244
 Zihne; — kazâsı : 772; — kâdîsı : 239, 772, 810
 Zilân Aşret(ler)i (tâyifesi), Bitlis yaylaklarında : 133, 241, 528, 799, 1113
 Zime Mozalor(?), zimmî, âşîleri karyeye getiren, Hısâr mh., Razin k., Kalamata kz. : 101, 124
 zimem-i nâs : 800
 zimemde bakâya tahsiline mu'âvenet itmek : 1108
 zimmet(ler) : 108, 112, 130, 134, 135, 282, 315, 316, 344, 351, 353, 417, 446, 457, 462, 469, 487, 506, 532, 538, 541, 565, 568, 569, 582, 670, 693, 706, 800, 803, 820, 858, 863, 866, 882, 910, 911, 924, 929, 947; — zuhûr itmek : 55 c; —de mâl zuhûr itmek : 140; —deki mâl-ı mîrîye tahsîl eyleyüp göndermek : 998; —deki mâl-ı mîrîyi tahsîl idüp mîrî için kabzeylemek : 1108; —deki mâl-ı vakf alınmak : 1223; —deki mâlî göndermek : 998; —inde akça bâkî olup edâ eylememek : 999; —inde bâkî kalan mâl tahsîl olunmak : 995; —inde bâkî kaydeylemek : 917; —inde lâzım olan mâl için zabtolunmak : 1093; —inde mâl zuhûr itmek : 1093; —inde mâl-ı vakf olmak : 1223; —inde mâl-ı vakf zuhûr itmek : 1223; —inde mîrî mâl bulunmak : 109; —inde olan mâl alınmak : 999; —inde olan mâlî esbâb ü emlakinden ve küfelâsından tahsîl eylemek : 930; —inde olan mâlî göndermek : 999; —inde olan mâlî taleb eylemek : 999; —inde sâbit ü zâhir olan mâl-ı vakf kendülerinden ve kefillerinden cem' u tahsîl itdürülüp alâkaları kat' olunmak : 991; —inde sübût u zuhûr bulan mâlî cem' u tahsîl itmek : 998
 zimmet-i himmet-i şâhâne : 542
 zimmî(ler) : 112, 159, 363, 486, 610, 658, 681, 708, 965, 973, 980, 984, 996, 1043, 1145, 1146; — alâ niyyeten fisk u fücûr eylemek : 1063; — fukarâya zulm ü hayf idenler : 1023; — müslimânlara hamr bey' eylemek : 1063; —den her gemiye ehl-i vukûf yarar kulaguz koymak : 1173; —e tenbîh ü yasak itdürmek : 1063; —i me'kel idinmek : 1023; —ün gemicileri : 1023; —ün kızların istedikleri kimesnelere virdürmek : 1023; —ün neccâr u kalafatçıları : 1023; —yi katleylemek : 931
 zimmî celeb; — elegetürilmek : 1038; — tecessüs olunmak : 1038
 zindân; — basup mahbûsları alup çıkarmak : 55 c; — ta'mîr ü termîmi : 669; —a girmek : 1151; —da bulunmamak : 55 c; —da habsolmak : 614; —da olan kanlu ve hırsuzlardan üç neferin rüşvetin alup salıvirmek : 931; —dan gaybet eylemek : 1151; —dan halâs olmak : 614; —ı kaldurmak : 669
 zindegânesi olmamak : 1135, 1180
 zirâ' : 460; — u dirhemler tamgasuz olmak : 460
 zirâ'at : 353, 564, 579, 589, 679, 702; — eylememek : 673; — için bildürmemek : 658; — idilen yirler : 19 c; — idüp te'addi eylemek : 892; — işlerini bırakmak : 825; — it(me)mek : 130, 338, 658; — otarmak : 456
 zirâ'at ü hasâret; — eylemek : 666; —e mübâşeret itmemek : 658

ziyâde; — eylemek : 1114; — hazer eylemek : 1172; — nefere ihtiyâcı olmak : 1177; — zulm ü hayf eylemek : 991; — ye kabûl itmemek : 1184; — ye kabûl itsünler diyü tazyîk eylemek : 1184; — yi kabûl itmek : 1114

ziyâde akça; — aldurmamak : 1137; — almak : 1137; — salmak : 1011

ziyârete gelen melâhîde ahvâlin i'lâm : 817

zu'âfâ; — firâr itmek : 906; — nun temekküne mecâlleri kalmamak : 906; — ya te'addî : 453

zuhûr; — eylemek : 1059; — iden ehl-i fesâdun teftîşi : 1111; — a gelmek : 1059; — a getür(il)mek : 982, 1059; — a getirilen nakdiyyeyi Dergâh-ı Mu'allâ'ya getürmek : 1059; — a getürüp re'âyâyâ reddeylemek : 1204

zul(ü)m(ler) : 265, 410, 602; — def'ı : 571; — idenleri isimleriyle ve zulm ü te'addîleriyle yazup bildürmek : 1058; — itmek : 1162; — den kaçmak : 825; — e mu'în olmuş olmak : 1050; — en tutup habsitmek : 1040; — i vâkı' olmak : 1210; — i arz olunmak : 1078

zulm ü hayf : 413, 414, 461, 571, 583, 584, 587, 705, 863; — eylemek : 966, 991; — idenler : 1023; — itdürmemek : 431, 978; — itmek : 443; — ol(un)mak : 1190, 1207; — olmakdan hazer eylemek : 1163

zulm ü te'addî : 109, 150, 259, 265, 343, 397, 399, 410, 414, 429, 456, 466, 504, 530, 538, 540, 550, 556, 563, 567, 580, 668, 698, 708, 710, 711, 725, 742, 820, 887, 888, 925, 962, 966, 967, 978, 981, 1050; — eyle(me)mek : 445, 981, 1040, 1132, 1184; — iden nâyibler : 1137; — itdür(me)mek : 322, 876, 974, 1078, 1184, 1215; — itdürilmemek : 1106; — itdürmekden ihtirâz eylemek : 1184; — itmek : 1210; — olmak : 1102; — olmakdan hazer : 893; — olmakdan hazer itmek : 1011; — olun(ma)mak : 1011, 1184, 1215; — den hâlî olmamak : 1125; — den harâb olmak : 156; — den perâkende olmak : 962; — leri idenleri defter itmek : 431; — leri sâbit ü zâhir olmak : 1050; — leriyle yazup bildürmek : 1058; — si olmak : 1050

zûr şâhid ikâmet itdürmek : 1210

zü'amâ bkz. za'îm

zü'amâ ihrâcı : 306

zü'amâ karyeleri re'âyâsı : 342

zü'amâ neferleri : 324

zü'amâ tîmârı : 579

zü'amâ vü çeribaşı(ları) : 200, 256, 276, 304, 763, 768

zü'amâ vü erbâb-ı tîmâr : 2 c, 4 c, 5 c, 178, 181, 198, 232, 314, 440, 465, 509, 678, 696, 770, 1027, 1106; — çeribaşları ile hâzır u âmâde olmak : 776; — ihrâcı : 520; — karyeleri : 412, 726, 735; — dan dahl itdürmemek : 1030; — dan şekvâ itmek : 1067; — ı alaybeğilerile ihzâr : 774; — ı alaybeğilerine koşmak : 7 c; — ı bir münâsib mahalde cem'ıyyet itmek : 1156; — ı çeribaşları ile ihzâr : 774; — ı ile çıkup varup cem'ıyyetde bile olmak : 1078; — ı ile hâzır olmak : 1156; — ı müretteb ü mükemmel düşmen yarağıyla ihzâr : 774; — ıyla müretteb ü mükemmel düşmen yarağıyla irişmek : 1165; — la kânûn üzre cebe vü cevşen ve cebelüleriyle hâzır u müheyyâ olmak : 1165; — un masâlihın görmek : 1089

zü'amâ vü sipâhî(ler) : 5 c, 55, 212, 253, 298, 305, 327, 404, 516, 955; — anbârları : 1 c; — gemilere girmek : 1104; — ta'yîni : 516; — den inâd ü muhâlefet idenlerin arzylemesi : 955; — e hıfz u hırâseti lâzım olan yirleri hıfz itdürmek : 955; — i alaybeğisine koşup İstanbul'a ulaştırmak : 1104; — i ile düşmen yarağıyla müretteb ü mükemmel olmak : 1166; — i ile gelüp irişmemek : 1104; — i ile ve akıncı tâyifesiyle müretteb ü mükemmel düşmen yarağıyla yörimek : 1166; — i ve akıncı tâyifesiyle irişmek : 1165; — i yoklamak : 254; — ün sefer-i hümayûna teveccühi : 10 c

zü'amâyı zabteylemek : 325, 1057

Zü'l-kadriyye [/Zülkadır/Dulkadir/Dulkadriyye]; — beğlerbeğisi : 18 c, 621, 811, 1052; — kâdîlıkları : 18 c

Züftî(?) bin Cezîre, harâmî, tâyife-i Hâcîbeğli'den : 544

Zülkadır bkz. Zü'l-kadriyye

zümürüd ma'deni iltizâmı : 108

Zünnûn bint-i Leylâ, Hâcîşîrmerd k., Çorlu kz. : 812